

RDM

Tor

HORATII TURSELLINI

ROMANI

DE PARTICULIS LATINÆ ORATIONIS

LIBELLUS UTILISSIMUS

POST CURAS

JACOBI THOMASII ET JO. CONRADI SCHWARZII

DENUO RECOGNITUS ET AUCTUS.

EX EDITIONE IN GERMANIÀ QUINTA

REPETENDUM

ANGLICAQUE INTERPRETATIONE (VICE GERMANICÆ)
INSTRUENDUM

CURAVIT

JACOBUS BAILEY.

LONDINI:

EXCUDEBAT A. J. VALPY, A.M.

SUMTIBUS RICARDI PRIESTLEY

ET

JOHANNIS R. PRIESTLEY.

1828.

HORATIUS TURSELLINUS
LECTORI.

En tibi, Lector, opusculum de ratione colligandi connectendique inter se membra, et quasi artus orationis. Parva quidem res in speciem et exilis, sed ad usum magna, ac plane necessaria. Nisi vero obscurum est, quantum momenti habeant in corpore ad motum usumque membrorum molles ossium commissuræ, nervi, cæteraque, quibus artus omnes apti connexique inter sese continentur. Quippe sine his conjunctionibus, et quasi vinculis, non secus atque humanum corpus sine nervis, dissoluta, minimeque inter se apta, et cohærens languet oratio. Itaque non immerito fortasse Caligula ille Cæsar hoc nomine Senecam irrisit, quod ejus scripta arenam sine calce esse diceret. Neque vero exilitas ac tenuitas rerum, quæ in hoc libello tractantur, ab eo alienare te debet.

Quis enim ignorat gemmas, quamvis specie exiguas, precio et æstimatione ingentes haberi? Nimirum, et minutis rebus genere eximiis, dignitate præstantibus, usu necessariis sua laus, suum decus, suum precium est.

Ut quod elegantissimus Poëta apum solertiam explicare aggrediens, de carmine suo vere dixit, id verius fortasse de hoc studio solerter colligandæ orationis dici queat: *In tenui labor: at tenuis non gloria.*

Quamobrem si propositam habes veterem eloquentiæ laudem; incumbe in hanc curam, ut partes omnes orationis aptæ inter se nexæque cohæreant, mollesque commissuras, tanquam artus, habeant. His enim scite solerterque descriptis, tum demum eloquentiæ succus, sanguis, color, et quasi robur accedet.

J. C. SCHWARZII
PRÆFATIO TERTIÆ EDITIONIS.

Quanquam et muneris ratio et mea me voluntas a veteri humanitatis oblectamento avocat, quod desideriis amicorum libellos hujusmodi postulantium satisfactum videatur: tamen, quum bibliopola librum hunc recusum vellet, meamque operam expetisset,

ad Musas hasce paulisper redeundum mihi putavi. Etenim dies, et veteris studii propagatio, varia mihi dudum suppeditaret, quæ tertiæ libelli hujus editioni necessaria videbantur. Primum enim multæ fuerunt Latini sermonis particulæ, quas hujus libri nomen consociari postulabat. Deinde quædam quasi necessitas exegit, ut earum, quæ dudum hic comparuerant, significationes, constructiones, ceteræque proprietates explerentur. Hæc igitur curavimus ut fierent. Præterea nunc observationum quarundam usus, ubi id fieri potuit, melioribus muniri cœpit autoritatibus. Nonnullis etiamnum defuerat locus quasi natalis, quam diligentius designari operis hujus institutum itidem requisivit. Multis denique particularum significationibus commodior nunc assignatus est locus, ut ex ipso quoque ordine major illis lux et dignitas quædam afferretur. Et quoniam duo extiterunt clarissimi viri Heumannus et Facciolatus, quorum unus augendas, alter corrigendas, putavit observationes nostras: nobis hic faciendum fuit, ut breviter utrique responderetur. Et Heumanni quidem emendationem loci Ciceroniani *Milon.* c. 21. improbavimus, quum vel unius literæ commutatio bellam nobis sententiam conficiat: ut in monumentis ingeniorum dudum ostendi. Idem plures libello addi voluit particulas et particularum significationes, quæ in eo jampridem reperiebantur. *Admodum* enim de gradibus ætatis humanæ dici, ex ipsa particulæ illius definitione liquet: qua de re in iisdem ingeniorum monumentis T. 4. p. 34. disputavi. Omnia enim exempla in libello tam exiguo proponi non possunt. Proposui tamen nunc unum aliquod, ut vir clarissimus videret, me, quum necesse non putarem, aliquid tamen ipsius dare desiderio. *Quod* pro particula *quantum* poni, *in* pro *erga* cum ablativo nonnunquam jungi, *haud* et *sane* sæpe copulari, docuit etiam liber noster. Quare non fuit necesse, ut observationibus generalibus exempla *quod sciam, quod senserim, quod quidem continens memoria sit,* cet. subjicerem. Foret enim infinitum omnia cumulare. Nec particulæ *cum maxime* fuerant ibi omissæ, sed loco suo interpositæ. Imo ad eundem quem vir doctissimus laudat Zinzerlingium jam allegaram lectores meos. Cetera quæ vir clarissimus admonenda putavit, fere vel ad grammaticam potius et artem interpretandi pertinent, vel tam rara et controversa sunt, ut in hoc libello memorando non videantur. Aliqua v. g. *tanto melior, hodie, postmodo* ipse jam interea ad librum meum adscripseram, quæ huic editioni passim inspersa tamen Heumanni admonitioni deberi malim videri. Quod reliquum est, ea quæ de origine nominis ἐνθουσιασμοῦ inter me et Heu-

mannum disputantur, propediem alibi agemus. Jam ad Facciolatum convertar, cujus mores longe alios vidi, quam qui humanitatis et sapientiæ studio digni videantur. Nam interea dum amici munere fungi vult videri, haud dubitanter allaboravit, ut eodem pene tempore in duobus Germaniæ locis monumentum iræ et ceterarum animi ejus commotionum divulgaretur: quæ ipsæ tamen iræ libri mei existimationem non offenderunt, nec quum vindiciarum jam legendarum sit potestas, unquam offendent. Non equidem dubitavi, quin lectores, scida illius perlecta, reprehensionum ejus inanitatem per se intelligerent: sed humanitatis tamen putavi esse, per hanc occasionem vel imperitissimos de veritate admoneri. Quare multis in locis responsiones animadvertentur, quibus in libro tam modico supersedere malueram. Illud quidem optatum magnopere, ne mihi Facciolatus necessitatem imposuisset monendi, ut impotentis animi signa posthac caveret. Illi enim deforme puto, quod, reclamante veritate, literatis persuadere conatus est, a me hominem quendam familiarem Patavium amandatum esse, qui a Facciolato naturam particularum perciperet, ut haberem quæ ad librum poliendum pertinerent. Sed ego quid de illius peritia harum rerum sentirem, præfatione jam superioris editionis declaravi, et nunc magis declaro. Ipse igitur, quam velit, de se magnifice sentiat. Per me hoc ei semper licebit. Mihi satis est, quod illa ipsa Facciolati scida nullis pene exemplis fuit instructa, quibus suspiciones suas constabiliret, nisi quas a me accepisset. Talibus autem observationibus non egeo. Ipse quidem Facciolatus animadversionum suarum prudentiæ ita est diffisus, ut aliquando deos ipsos testari auderet. Qui mores mihi quidem ab hominis Christiani persona alieni videbantur. Eos igitur tanto temporis intervallo mutatum iri speraveram: sed quia nihil adhuc animadverti melioris mentis, judicium de moribus hisce meum exponere necesse habui. Quare scribendi jam finem faciam, quum illud unum adjunxero, Facciolatum observationum mearum veritatem sæpe ita labefactare, ut cohærentiam earum particularum esse neget, pro quarum altera aliæ item particulæ substitui possint. Quod argumentum subtilius est quam quod a nobis capiatur. Nam si e. g. pro altera parte formulæ istius tritissimæ ***non modo sed etiam*** substituere licet *verum quoque:* non iccirco tamen cohærentia harum particularum ipsa neganda videtur. Omnia vero exempla cohærentiæ cumulari in libro tam parvo non possunt. Fingi queunt cohærentiæ quam plurimæ. Eas hic non curamus: sed quas in veterum scriptis observavimus, eas col-

legimus, exposuimus. Alii et commenta sua et observationes addant suo arbitratu. Ego eis nunquam reclamabo. Quocirca quum Facciolatus rogatum se velit, eum nos hic rogamus etiam, ut de subtilitate argumenti illius sui, quod dixi, nobiscum liberaliter communicet: nam observationum ejus desiderio non flagramus. Vale, lector humanissime, et si meremur, fave.

EJUSDEM

PRÆFATIO EDITIONIS SECUNDÆ.

Qui veteres libros bonos identidem in lucem revocant et ornant, ii doctoribus suis et rei literariæ majus officium præstare videntur, quam qui suas lucubrationes edunt, novi nihil aut certe parum allaturi. Nam præceptoris memoriam propagare eximiæ humanitatis est: novis præceptis veteres ejusdem observationes amplificare, rationis ac disciplinæ. Iccirco enim veteres cogitata sua literarum monumentis commendarunt, ut nos iis adjuti ad summum, si fieri possit, doctrinæ fastigium enitamur. Enitemur autem ita facillime, si adminicula, hoc est, libri veteres quam plenissimi et commodissimi efficiantur, neque ea, quæ in unum libellum congeri possunt, in infinitos diffundantur. Ego igitur cum plurima semper ex Tursellino hausissem, quæ me delectarent; multa vero indidem frustra exquisissem; pleraque corrupta viderem: bene tempus meum collocaturus videbar, si magno labore bona ejus cogitata confirmarem, vetera amplificarem, depravata corrigerem.

II. Primum igitur cum Tursellinus particulas tanquam nervos quosdam a reliquo orationis corpore, quod illæ animarent, sæpe sic rescidisset, ut quæ et quanta particularum vis esset, nemo tiro videret: ego membra orationis scriptorum fere vel integra, vel certe cohærentia proposui, ut quo nervi pertineant, et quod nervorum officium sit, perspici nunc facillime queat.

III. Si qua vero vis et usus particularum metiendus esset ex longiori orationis serie, quam quæ in libelli hujus angustiis locum inveniret: tum perficiendum nobis putavimus, ut locus situsque particularum ex ipsis scriptoribus perspici posset. Assignavimus igitur exemplis autoris suum cuique locum, quem in scriptis veterum obtinent, paucissimis exceptis, quæ aut diligentiam nostram subterfugerunt, aut nusquam in veterum libris reperiuntur, certe non talia, qualia nobis Tursellinus in conspectu ponit.

IV. Reliquis item exemplis, quorum sententiam paucis ex verbis

cognoscere in proclivi est, loca, unde petita sunt, studiose adscripsimus. Vix autem credibile est, quantam hujus generis errorum copiam sustulerimus. Volebamus enim universo libello eam adhibere diligentiam, quam vel morosi lectores ab editore postularent.

V. Hac in mente nobis reliqua item indiligentia Tursellini, etsi rara, tamen probanda non erat, sive in observationibus et admonitionibus, sive in exemplis eluceret. Quanquam enim ii, qui ante me libellum politissimum ediderant, nihil pene annotaverint, quasi exquisitissima fide ac summa diligentia confectus esset: tamen id me deterrere non debuit, quo minus omnia, si fieri posset, accuratius limarem. Quamobrem, quæ sine Autoris injuria et cum lectorum commodo notari, discerni, ordinari, perpoliri poterant, ea integre, diligenter ac modeste notavi et digessi. Nihil enim honestius esse judico homini literarum studioso, quam libertatem diligentia, innocentia, et veritate communitam.

VI. Præsertim autem quæ particularum vis crebro scriptorum usu trita esset, quæ minus, perpetuo declaravimus, vel appositis exemplis pluribus, quod perraro factum est, vel locis designatis, unde plura promi possint. Interest enim eorum, quibus Latinitas cordi est, ut viam tritam potius insistant, quam tenues ac fallaces tramites secuti in vepreta et solitudines abripiantur, ubi et se fatigent anxii, et aliorum spem commodumque destituant. Sed ubi nos paucissima proponimus exempla: ibi scriptores, unde allata sunt, utendos censemus. Cicero enim et ejus ætatis scriptores nihil ferme ponunt, quod delicatum ingenium offendat: cum contra qui Taciti pleraque concoquere possint, iis ne insulsa quidem stomachum movere videantur.

VII. Interpretationem etiam Germanicam nescio cujus autoris sæpius vel expolivi, vel, si præter necessitatem interposita esset, rescidi. Cum enim loca scriptorum integra nunc in conspectu sint, quæ facile queant intelligi: ineptissimi hominis, qui nec loca scriptorum inspexisset, nec Germanicam linguam calleret, conjecturæ et commenta vel corrigenda vel removenda omnino fuerunt.

VIII. Præterea novas observationes plurimas inserui, quæ a me, ne cum Tursellini vel Thomasii observationibus confunderentur, nota una *, Thomasianæ vero duabus ** insignitæ sunt. Sed Tursellinianis quidam quasi Herma non erat apponendus, jampridem per se satis cognitis.

IX. Omnia vero iis literarum formis expressa sunt, quæ lectorum commodis atque intelligentiæ consulant optime. Sunt enim

literæ satis magnæ, quæ oculorum aciem nequaquam hebetent. Sunt formæ literarum ita variatæ, ut non solum exempla statim a præceptis et scriptoribus discerni queant, sed etiam, quæ particula pro qua posita sit, ipsa literarum similitudine demonstretur.

X. Hæc fere sunt, quæ de superioris editionis præstantia monenda videbantur. Iis nunc duo potissimum addo momenta. Unum est, quod nostræ præfationi præfatio Tursellini præmissa sit. Necesse est enim, ut adolescentulis de necessitate hujus libelli constet, quam præfatio illa demonstrat. Ego quidem adhuc experiendo didici, adolescentes, qui in explicandis scriptoribus antiquis ad particularum usum attendere jussi essent et attendissent, non partes modo chriarum et oratiuncularum, sed singulas etiam periodos et periodorum partes commode et scienter connectere: quum reliqui institutionis hujus expertes temere ruerent, usquequaque offenderent ac sæpe gravissime laberentur.

XI. Alterum momentum pertinet ad libellum Jacobi Facciolati, cujus bona hic breviter intuenda sunt. Nam vir eruditissimus observationes plurimas e libro nostro in suum transtulit, peccata Tursellini a nobis notata delevit, nova quædam ab aliis neglecta et quidem, ut videri vult, necessaria admiscuit, quæ nos de imitationis cautione monuimus, sibi itidem attribuit, sua quibusdam jam ante editionem præconio digna esse visa prædicat, furtum pene nobis exprobrat, secretionem observationum Tursellini et nostrarum subtiliter reprehendit, multas observationes nostras inutilitatis accusat, denique minuta quædam in magna literarum luce videre nos potuisse negat.

XII. Nobis vero gratissima sunt hujusmodi judicia. Nam quum ipsa illa Facciolati præfatio in elegantem particularum usum peccet, invidiam ex editionis nostræ felicitate conceptam declaret, ineptias palam affectet, a Latinitate longe absit: perspicuum est, eruditos omnes æquum et acre judicium ab Autore expectare. Non igitur necesse est, ut ad hujusmodi scriptoris admonitiones respondeatur. Sed tamen ut magis magisque intelligat Facciolatus, quanti nos æquitatem ejus et judicium faciamus, aliqua hic addemus.

XIII. Primum igitur facile patimur, Facciolatum a nobis bona sumsisse plurima, et quæ nos improbaveramus, condemnasse. Sed vitiosa de Tursellini monumentis resecare homini Germano non licebat. Nam libri et partes librorum sunt ingeniorum testimonia. Est igitur Germanorum integritatis et candoris, ut religiose tractent testimonia, non ambitiose. Homini Italo si in popularium

libris contrarium placeat: Germani pro simplicitate sua ferendum putant, quod mutare nequeunt.

XIV. Deinde lectori nostro confirmo, observationes, quas Facciolatus interposuit nostris, tam paucas esse, ut si quis Germanus libello eas intexuisset, in præfatione silere, quam commemorare maluisse videatur.

XV. Mihi quidem eæ, ne aut Itali aut Germani de illarum paucitate et pretio existimarent, ab observationibus Tursellini et nostris nulla nota discretæ videntur. At enim Facciolatus libellum quem augere poterat, nimium crescere noluit. Noluerit sane.

XVI. Cur ergo admiscuit, quæ aut imitari nemo intelligens velit, aut dubiæ interpretationis putent literati. *Inprimis,* exempli gratia, pro *primum* e *Sallustio Jug.* c. 26. poni affirmat. Ego ea de re dubitavi, et dubito. *Quam* pro *quanto* retinuit in libro suo: ego id, nisi reperissem, nunquam in libro meo reposuissem. *Quamprimum* ego idem valere dixeram, ac *primo quoque tempore* vel *quam celerrime.* Ipse p. 211. id poni putat pro *quam primum fieri possit.* Obscurum docere conatur obscure. Pag. 146. *nisi* pro *duntaxat* accipiendum existimat. Sed significationem istam præter necessitatem confictam esse, intelligentes et æqui homines facile per se videbunt. Pag. 142. observat, etiam dici *nihil est unde, nihil est quo.* Quis hoc novisset, nisi nunc demum didicisset? Hujusmodi observationes si aucupari et alienissimis in locis reponere voluissemus: quis librum nostrum in Italiam pertulisset? Pag. 133. hoc est, alienissimo itidem loco *ne quidem* in Romanorum scriptis etiam inveniri dictitat: quod nos commodiore loco monueramus. Hæc nunc attulisse satis est ad discrimen nostræ et Italicæ editionis noscitandum.

XVII. Quid fiet autem de imitandi cautione? Nobis ea res curæ fuerat in primis. Nam etsi Tursellinus optima quæque potissimum spectarat: tamen identidem admiscuerat improba quædam et inepta. Vide particulas *juxta, magis* cet. Neque Cicero ipse nobis usquequaque Cicero esse videbatur. Ergo nos merito cavimus adolescentulis: quum præsertim usum etiam particularum ætatis argenteæ ostendere statuissemus, qui quid ab usu ætatis aureæ differat, paucis constat.

XVIII. Quod Stewechianas observationes a nostris non diligenter secreverimus, jejuna est accusatio. Ego quum ex ipsis fontibus bibere statuissem et biberem: rivulos consectari supervacaneum duxi. Non igitur Stewechii opera usquam sum usus. Quodsi forte Autor ex similibus atque iisdem observationibus furti

necessitatem suspicetur: magnopere errare eum haud dubitanter assevero. Necesse est enim, ut oculos nostros videre neget id, quod veteres viderunt. Sed hujusmodi ineptias explosi in libro *de Plag. liter.* c. 10. § 4. seqq. et in *dissertat. de quæstione, An cholerici præcipue sint fures literarii* § 35. pag. 21. seqq. Adde *Gatackeri Miscell.* l. 2. c. 3. pag. 281. Thomasii vero integritas carior nobis est et illustrior, quam ut eam furti suspicione contaminari posse putemus. Diligentissime notis suis adscripsit autoritates, quas si reticuisset, nemo ei laudem inventionis abjudicare ausus esset. Magna sunt in me Thomasiorum merita: quocirca si probare ausus fuerit Italus, quæ Germanis exprobrat: Germana fides et fortitudo Germano non deerit.

Nam quod Germani observationes suas insignierunt, ne Tursellino tribuerentur, a Facciolato ingeniose reprehenditur. Primum enim libellus parvulus cum ingenti Calepini libro commode comparatur. Deinde ex levi similitudine decus aut deformitas factorum solerter ostendi potest.

Inutilitas denique quarundam observationum nostrarum præclare itidem demonstratur. Nam Ciceroni et aliis scriptoribus exempla ista, quæ proposuit Autor, ignota sunt, nec a nobis hodie usquam adhiberi possunt, et minus addubitationis habent, quam illa Tursellini *non modo—sed etiam, magis quam, magis si,* et similia. Quocirca moneo Facciolatum, ut verborum definitiones prius animo verset, quam scribat: alioquin ego nihil ei ne a discipulorum quidem meorum reprehensione præstare possum. Ejus ego quidem judicia omnia magni facio: sed quia hos identidem definire jubeo, quæ cogitent, legant, audiant: vereor, ne Italum in tanta literarum luce minuta quædam videre non posse mirentur.

Postremo lectorem moneo, ut et Tursellinum hunc et si quid unquam edidi, spe corrigendorum errorum editum esse meminerit. Nulla usquam gloriola est a me appetita, nec in rebus tam exiguis speranda videtur. Quamobrem iniqui animi est criminatio Facciolati, *me vires omnes nervosque ingenii contendisse, ut haberent Itali quod mihi inviderent.* In rebus tam parvis nihil invidiæ loci. Sed sua semper Tursellino laus a me erit integra. Quod autem multa sunt Tursellino addita, ideo factum est, ut ne diutius desiderarentur necessaria, et ut discrimen usus particularum aureæ et argenteæ ætatis, origines significationum, situs, cohærentia respectusque mutuus quorundam verborum, et similia hisce alia magis magisque perspicerentur. Si hæc talia fructuosa putes, lector, adolescentulis; æquum mihi animum præstare perge

Quod quum facere Te videro; proxime, si Deus volet, alium quendam librum veterem a me denuo politum habebis. Conatum certe poliendi mihi non deesse intelliges.

Ita, mi lector, vale, et si me in Tursellino Tuis commodis serviisse putes, etiam fave. Certe, ut faveres, laboravi; alioqui nunquam adduci potuissem ulla ratione, ut propter particulas Latini sermonis ita perlustrarem præstantissimos Romanorum libros, quasi nemo ante me in iis declarandis occupatus fuisset. Iterum vale.

LECTORIBUS

S.

Cum, divendita superiori Turselliniani de Particulis Latinæ linguæ Opusculi editione, nova desideraretur, ratio inita est, ut ea non sine aliqua emendationis accessionisque commendatione prodiret. Etenim negotium datum est viro, in hoc genere literarum versato, ut superiorem editionem recognosceret, et, quæ viderentur, de suo adderet. Quod ille ita fecit, ut neque plus sibi juris arrogaret in alieno opere, quam ipse alium in suo sibi vellet sumere, neque molem libri valde augeret. Nam et Turselliniana et Schwarziana integra reliquit, etiamsi in particularum distributionibus aliisque recte reprehensum Schwarzium a Facciolato V. C., et in aliis non ubique verum vidisse virum doctum judicabat: nisi quod duobus aut tribus locis, veluti in *primo, quidam* etc. in angustius contraxit Schwarzianas observationes: maluitque admonere lectores, et, quid sibi videretur, addere, quam aliquid mutare. Quæ vero in Appendice erant, ea in ipso opere, suis locis reposuit, quoad res tulit. Nam, quæ verbosius et acrius contra Facciolatum dicta erant, melius in Appendice* relinqui putabat. In novis observationibus hic modus adhibitus est, ut breves essent, et utiles, vel ad intelligendos scriptores Latinos, vel ad recte scribendum. Eæ quæ sint, additum signum ( ) indicabit. Ceterum res est observationis prope infinitæ: in qua tanto facilius aliquid prætermittitur, etiam a diligentissimo, quanto magis versatur in minutiis, quæ facile effugiunt animadversionem. Itaque etiam ii, qui post futuri sunt, aliquod spicilegium sibi relictum reperient. (Ac tale post primam recen-

* Hanc Appendicem, uncinis inclusam, libello intertexui; quod commodius.— J. B.

sionem reperit ipse illius auctor, idque huic novæ editioni addendum permisit.) Sed, quantumvis minutum sit totum hoc observationis genus: tamen plurimum ad elegantiam scribendi valet, neque sine accurata particularum scientia ullo modo constare elegantiæ orationis potest. Itaque hujus libelli, novis præsertim observationibus aucti, lectionem utilem eloquentiæ Latinæ studiosis, laborem autem, in eo emendando augendoque sumtum, non ingratum fore speramus.

DE VI ATQUE USU ELEGANTI

IN CONSTRUCTIONE ORATIONIS

PRÆPOSITIONUM, ADVERBIORUM, CONJUNCTIONUM AC PRONOMINUM.

(*ITEMQUE NOMINUM AC VERBORUM QUORUNDAM.)

CAPUT I.

De Præpositione A *vel* AB.

§ I. A et AB verbis activis et neutris juncta.

* 1. A et EX ita differunt proprie, ut *ex* progressionem de loco interiore : *a* progressionem de finibus loci significet. *Cic. pro Cæcin.* c. 30. Cum de vi interdicitur, duo genera causarum intelligebant majores, ad quæ interdictum pertineret. Unum, si quis ex eo loco, in quo esset, vi dejiceretur: alterum, si ab eo loco, quo veniret. Si quis meam familiam de meo fundo dejecerit, ex eo me loco dejecerit. Si quis mihi præsto fuerit cum armatis hominibus extra meum fundum, et me introire prohibuerit; non ex eo, sed ab eo loco me dejecerit.

Sed interdum (immo plerumque) hoc discrimen non attenditur. *Celsus* l. 1. c. 3. A balneo venientibus Asclepiades potionem frigidam non inutilem judicavit.

2. *A* vel *ab*, locus, (* res aut) persona, unde.

Sæpe locum aut personam, unde aliquid sumitur, vel datur. *Cic.* 5 *Verr.* c. 76. Vidimus huic ab ærario pecuniam numerari. **Celsus* l. 5. *procem. Liv.* l. 45. c. 39. et l. 4. c. 22. *Cæsar B. G.* l. et c. 1. § 7. et *B. C.* l. 1. c. 11. § 4. *Plin.* l. 17. c. 2.

* Sæpe *rem. Varro R. R.* l. 2. c. 1. Tertio gradu a vita pastorali ad agriculturam descenderunt homines. *Id. ibid.* Ab his principibus XII signa multi numerant, ut ab ariete et tauro, quum ea præponerent Apollini et Herculi. *Id. ibid.* paulo post: Nomina multa habemus ab utroque pecore, a majore et minore. A minore Porcius, Ovinius, Caprilius. Sic a majore Equitius. *Cic.* 2 *Agr.* c. 13. Rullus sumtum suppeditat a sociis. Hinc tralate *Id. pro Planc.* c. 42. Sinite me, quod vobis fretus huic sæpe promisi, id a vobis ei persolvere. *Id. Attic.* l. 14. *ep.* 15. Puero a me hoc quoque dabis, ut animum ejus conciliatum reddas. *I. e.* sumes a me, quod illi des. * *Id. Brut.* c. 16. Ut si ego me a M. Tullio esse dicerem. Add. c. 19.

* *A* vel *ab* distantiam signat. [1]

Hinc crebro ad designandam locorum distantiam accommodatur. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 4. § 1. Hic locus æquo fere spatio ab castris utriusque aberat. *Id. B. G.* l. 2. c. 30. § 3. Aduatici irridebant ex muro, quod tanta machinatio ab tanto spatio instrueretur. *Liv.* l. 38. c. 20.

* *A* vel *ab* initium temporis declarat cum verbis præsentis vel futuri temporis. [2]

Columell. l. 9. c. 14. Ab æquinoctio ad Vergiliarum occasum apes mella cibariis hiemis reponunt. *Plin.* l. 18. c. 12. Serere faseolos licet ab idibus Octobris in calendas Novembris. *Id.* l. 18. c. 7.

Sæpe nomen aliquod tempus subinnuit. *Varro de R. R.* l. 2. c. 1. Secunda

---

[1] Etenim *de* ad distantiam signandam adhiberi non potest facile. Quare hæc significatio proprium locum mereri visa est. Alioqui pertinet ad n. 2.

[2] Hæc observatio pertinet ad *res* n. 2.

pars est de fetura. Nunc appello feturam a conceptu ad partum. *Celsus* l. 5. c. 27. Ægrotus a piscina protinus in oleum calidum demittendus est. *i. e.* postquam a piscina extractus est. *Id.* l. 7. c. 14. extr.

A vel *ab* ad tempus præteritum relata.

Sæpe ad tempus præteritum refertur, * et quidem cum verbis præteriti temporis. *Cic. de Or.* l. 2. c. 21. Vix annus intercesserat ab hoc sermone cohortationis meæ, quum iste accusavit Norbanum. *Id.* 2 *Philipp.* c. 41. Ab hora tertia bibebatur. *Liv.* l. 44. c. 34 et 45. et l. 40. c. 47 et 49 et 56.

A puero, a pueris, a pueritia.

Sæpe ad tempus præteritum humanæ vitæ refertur, idque multis modis, *a puero, a pueris, a pueritia*. *Cic. Acad.* l. 4. c. 36. Diodoro quid faciam Stoico, quem a puero audivi. *Id. Tusc.* l. 1. c. 24. Socrates docet, fieri nullo modo posse, ut a pueris tot rerum insitas in animis notiones haberemus, nisi animus, antequam corpus intrasset, in rerum cognitione viguisset.

* *Cic. Quint. Fr.* l. et *ep.* 1. Ei in virtute plurimum a pueritia studii fuit. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 3. Ego amorem erga te constitutum habui ab ineunte pueritia tua.

Admonitio.

Cum de uno sermo est, *a puero* dicimus: quum de pluribus, *a pueris.*

Ab ineunte ætate. A prima ætate.

Ab ineunte ætate et *a prima ætate* idem est, quod *a pueritia*.[3] *Cic. pro leg. Man.* c. 1. Hoc aditu laudis non mea me voluntas, sed meæ vitæ rationes ab ineunte ætate susceptæ prohibuerunt. **Id. de Offic.* l. 2. c. 13. *Cic.* l. 4. *Fam. epist.* 4. A prima ætate me omnis ars et doctrina liberalis et maxime philosophia delectavit. * *Id. pro Planc.* c. 21.

Ab adolescentulo. Ab adolescentia. A juventa.

Ab adolescentulo et *ab adolescentia* sive *a prima adolescentia* idem fere est, quod *ab ineunte ætate*. *Cic. pro Quint.* c. 3. Is ab adolescentulo quæstum sibi instituit sine impendio.

Cic. de Fin. l. 2. c. 30. Tu, ut dignum est tua erga me voluntate, ab adolescentia suscepta, fac, ut Metrodori tueare liberos. * *Nepos* in *Caton.* c. 2 et 3.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. Refero me ad mansuetiores musas, quæ me maxime, sicut a prima adolescentia, delectant. * *Sueton.* in *Othon.* c. 2. *Id. Domit.* c. 10. Ab juventa minime civilis.

*** A primis temporibus ætatis. Ab initio ætatis.***

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 3. Iis artibus a primis temporibus ætatis studium tuum dedisti. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 13. Huc pertinet etiam illud *Cic. de Leg.* l. 1. c. 4. A primo tempore ætatis juri studere te memini. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 3. Ab initio ætatis omnium doctrinarum studiosus fuisti.

*** Ab infante. Ab infantia.***

Colum. l. 1. c. 8. Ab infante duratus et inspectus experimentis. *Tacit.* l. 2. c. 56. § 2. Is prima ab infantia instituta et cultum Armeniorum æmulatus est.

* ***A parvulo, a parvis,*** ne imiteris.[4]

Terent. Andr. 1. 1. Ego postquam te emi, a parvulo ut semper tibi apud me justa et clemens fuerit servitus, scis. *Id. Adelph. Prol.* Majorem fratris filium eduxi a parvulo. *Id. Andr.* 3. 3. Amicitia nostra incepta a parvis cum ætate accrevit simul.

* ***A parvula ætate, a primis annis, a primo,*** rara sunt.

Justin. l. 12. c. 4. § 10. A parvula ætate periculis laboribusque indurati invictus exercitus fuere. *Id.* l. 23. c. 1. § 8. Lucanorum liberi ab initio pubertatis in silvis inter pastores habebantur sine ministerio servili, sine veste quam induerent vel

---

3 *Ab ineunte ætate* sæpe est *ab extrema pueritia*. *Cic.*

4 Sunt enim e Græco petita, sed usu non trita. Sic enim *Arist. Polit.* l. 7. c. 17. ἐκ μικρῶν παίδων.

cui incubarent, ut a primis annis duritiæ parsimoniæque assuescerent. *Varro de R. R.* l. 2. c. 8. Hic ita eductus a primo, potest admitti. *Senec. Quæst. Natur.* l. 3. c. 30. Sunt omnia facilia naturæ, utique quæ a primo facere constituit.

* *Ab tenero, a teneris unguiculis,* non sunt temere imitanda. *Ab ævo viridi* poeticum est.

Colum. l. 5. c. 6. Plurimum refert, ut arbores eam cœli partem spectent, cui ab tenero consueverunt. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 6. Præsta te eum, qui mihi a teneris, ut Græci dicunt, unguiculis es cognitus.[5] *Ovid. Trist.* l. 4. *el.* 10. Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo.

* *Ab initio; from the very beginning, at the beginning, in the beginning, at the first.*

Cic. Brut. ep. 10. Hostes domestici erant omnino ab initio belli, sed facile frangebantur. *Id. ib.* Consuli non animus ab initio, non fides ad extremum defuit. *Id. Quint. Fr.* l. et *ep.* 1. et *pro Cluent.* c. 50. Ab initio hujus defensionis dixi.

* *A principio, a primo;*[6] *from the very beginning, from the beginning, from the first.*

Cic. Qu. Fr. l. 1. *ep.* 2. Hæc a principio tibi præcipiens, quantum profecerim, non ignoro. *Ter. Andr.* 1. 1. Rem a principio audies. *Cic. de Divin.* l. 2. c. 64. et *Attic.* l. 5. *ep.* 12. *Id. Attic.* l. 11. *ep.* 7. Utinam a primo ita tibi esset visum. *Id. Orat.* c. 8. Demosthenes submissius a primo: deinde, dum de legibus disputat, pressius *cet. Terent. Phorm.* 4. 2. Petam hinc, unde a primo institui. Adde *Cic. Attic.* l. 9. *ep.* 4. *Cels.* l. 2. c. 3.

* 3. *A* vel *ab* pro *post, secundum; after, next to.*[7]

A vel *ab* interdum descensum signat a nobilioribus rebus ad ignobiliores, et declarari potest per *post*. *Plin.* l. 14. c. 7. Ab his vinis dignatio est Sicyonio, Cyprio, Telmessico. *Id.* l. 17. c. 9. Proximum deinde caprarum est stercus, ab hoc ovium, deinde boum, novissimum jumentorum. *Id.* l. 16. c. 6. l. 18. c. 13. vid. et supra: *a* ad tempus præt. relatum.

A pro *post* de tempore eleganter jungitur cum participio passivo. *Velleius* l. 1. c. 7. § 3. Sunt a Capua capta anni CCXL. Sic *ab Urbe condita* etc. V. et infra, § II. n. 4.

** *A* et *de* differunt. *A* nota est agentis: *De* objecti: *Goclen.* l. 3 *Problem. Gramm.* c. 42. *Plinius* l. 4. *epist.* et § 7. extr. Credas non de puero scriptum, sed a puero.

4. *A* vel *ab* causa per quam.

A vel *ab* verbis activis aut neutris juncta interdum significant causam, per quam res efficitur. *Cic. pro Milon.* c. 21. Adde incertos exitus pugnarum Martemque communem, qui sæpe spoliantem jam et exultantem avertit, et perculit ab abjecto. *i. e.* per abjectum.[8] * *Id. de Divin.* l. 2. c. 45. Quis non videt, et formas et mores et

---

[5] Cicero poterat Græcorum formulam Latinis verbis exprimere, quia lingua Græca tum gratia florebat: hodie quum mutata rerum ratio est, ad ignotioris linguæ formulas in scribendo respicere parum convenit: nisi forte ad hominem Græce doctum scribas, aut certe quadam ratione adductus id faciendum putes.

[6] Scil. *tempore,* vel *exorsu.*

[7] Præpositio *a* in hac significatione sæpe subintelligi videtur, quum casus sextus comparativos sequitur. *Cæl. Aurel. de morb. acut.* l. 2. c. 1. Lethargus est comparatione gravior phrenitide, non aliter quam negatus in toto visus ab ex parte impedito. *i. e.* quam visus partim impeditus. Add. *Id.* l. 1. c. 9. § 64. et l. 1. c. 15. § 137. et l. 2. c. 9. § 30. et *de Chronic.* l. 1. c. 4. § 139. Similia exempla suppeditat *Plinius, Capella, Irenæus, Hieronymus.* Sed hujus generis constructio non est imitanda.

[8] In hoc exemplo Autoris *ab* depulsionem seu propulsationem potius significat, quam causam propulsationis. Satis id igitur absonum est a consilio Tursellini. Vide quæ de hoc Ciceronis loco disputamus in *monumentis ingeniorum* tom. 1. mon. 21. pag. 61. adversus Heumannum V. C. Raro certe *a* significationem præpositionis *per* habet, si cum verbis activis jungatur.

plerosque status ac motus effingere a parentibus liberos? *Id. de Nat. Deor.* l. 3. c. 36.[9]

Cic. Acad. l. 1. c. 7. Ratio sempiterna est, nihil enim est valentius, a quo intereat. *Ovid. Met.* l. 13. v. 597. Occidit a forti (sic Dii voluistis) Achille.[10] * *Cic. pro Milon.* c. 35. Beatos esse (*dicit Milo*), quibus ea res honori fuerit a civibus suis. *Id. de Nat. Deor.* l. 2. c. 51. Si est calor a sole, se opponant.

5. *A* vel *ab* causa propter quam.

Nonnunquam causam designat, propter quam res est. *Cic. Acad.* l. 4. c. 33. Mare quia nunc a sole collucet, albescit et vibrat. *i. e.* propter solem.[11] *Plinius H. Nat.* l. 24. c. 5. Cupressi folia trita imponuntur capiti cum polenta, si a sole dolet. * *Varro R. R.* l. et c. 2. collat. l. 2. c. 1. *Liv.* l. 3. c. 41. et l. 40. c. 13. *Senec. de Clement.* l. 1. c. 20.

6. * *A* vel *ab* remotionem notat.

Cic. pro Rabir. Perd. c. 4. Expiandum forum populi Romani ab illis nefariis sceleris vestigiis esse dico. *i. e.* ne sint amplius vestigia sceleris. *Id. pro Muren.* c. 19. Ab delectatione omni negotiis impedimur. *i. e.* quo minus delectemur. *Liv.* l. 6. c. 16. Hæc dextra, qua (*ego Manlius*) Gallos fudi a delubris vestris, jam in vinculis et catenis erit? *Cic. pro Syll.* c. 9. et l. 2. *Fam. ep.* 16.

Huc referre possis illas locutiones, *Plaut. Trinum.* 2. 1. Ab re consulit blandiloquentulus. *Suet. Aug.* c. 94. Non ab re fuerit subtexere, quæ ei prius, quam nasceretur, evenerint.

7. * *A* vel *ab* de loco vel re, in qua vel circa quam; *on, upon, at, in.*[12]

Interdum locum vel rem, in qua vel apud quam aliquid fit, si qua res alia simul spectetur. *Cæsar B. G.* l. 2. c. 23. § 4. Tota fere a fronte et a sinistra parte nudata sunt castra. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 4. Cappadocia patet a Syria. *Cic.* 7 *Verr.* c. 38. Non modo a latere sed etiam a tergo magnam partem urbis relinquebat. *Liv.* l. 1. c. 37. *Cic. de invent.* l. 2. c. 51. *Liv.* l. 1. c. 32. Proximum regnum cetera egregium, ab una parte haud satis prosperum fuerat, aut neglectis religionibus aut prave cultis.

Huc pertinent exempla, in quibus *a* vel *ab* ad personas adjicitur, apud quas aliquid est vel fit. *Cæsar B. G.* l. et c. 1. § 5. Una pars attingit a Sequanis et Helvetiis flumen Rhenum. *Liv.* l. 1. c. 12. Principes utrinque pugnam ciebant, ab Sabinis Curtius, ab Romanis Tullus Hostilius, *on the side of.* *Terent. Adelph.* 5. 3. et *Phorm.* 5. 5.

8. *A* vel *ab* pro *pro.*[13]

Alias *a* declarat *pro.* *Cic. de Orat.* l. 1. c. 13. Vide, ne hoc, Scævola, totum sit a me. *i. e.* pro me. *whether it does not make for me; whether it be not all in my favour.* *Id. Brut.* c. 79. Talis tribunus plebis fuit, ut nemo contra civium perditorum popularem turbulentamque dementiam a Senatu et a bonorum causa steterit constantius. * *Nepos* in *Datam.* c. 6. *Cic. pro Cluent.* c. 34.

* 9. *A* vel *ab* pro *contra; from, against.*

Si quod malum imminens depellere conamur: tum *a* videtur significare *contra.* *Cic. pro Milon.* c. 33. Quando ab Clodio spirante forum potuisset defendi, cujus non restiterit cadaveri curia? *how could the forum have been defended against Clodius, so long as he was alive?* *Nepos Hannib.* c. 9. Gortynii templum magna cura custodiunt non tam a cæteris, quam ab Hannibale, ne quid ille tolleret. *Colum.* l. 9. c. 14. Quantum res patietur, a frigore et tempestatibus muniemus vasa. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 36. § 7. et *de B. C.* l. 2. c. 9. § 5. et l. 3. c. 26. § 4. *Sallust. Catil.* c. 32.

---

[9] Hic exemplar potius, quam causa notatur. Exemplar originem imitationis signat in solerte.

[10] Oratores verbis neutris, vel potius passivis desinentibus in *o* præpositionem *a* raro jungunt. Vide Grammaticam nostram Latinam § 702 et 1192.

[11] Nescio an hic *a* potius sit *per*. Sed hæc exigua est differentia.

[12] Vide etiam infra particulam *ex* § I. n. 2. admonition.

[13] Hæc significatio judicanda ex observatione proxime superiore et inferiore.

* 10. *A* vel *ab* pro *quod attinet ad.*

Varro de R. R. l. 1. c. 7. Majores nostri ex arvo æque magno, sed male consito, et minus multum et minus bonum faciebant vinum et frumentum, quod quæ suo quidque loco sunt posita, ea minus loci occupant, et minus officit aliud alii ab sole ac luna et vento.

§ II. *A* vel *ab* nominibus copulata.

* 1. *A* signat locum, unde quid proficiscitur.

Cic. Attic. l. 7. *ep.* 20. Mitto illam fugam ab urbe turpissimam. Huc pertinere videtur, quum

* *A* vel *ab* patriam vel originem declarat.

Interdum patriam vel civitatem declarare videtur. *Varro de R. R.* l. et c. 2. Videamus, quid pastores de Pergamide Maledove potis sint. *Liv.* l. 1. c. 50. Turnus Herdonius ab Aricia ferociter in absentem Tarquinium erat invectus. *i. e.* Aricinus civis. *Id.* l. 2. c. 22. Armorum immemores obsides dant trecentos principum a Cora atque Pometia liberos. *Id.* l. 34. c. 9.

2. *A* vel *ab* causa, unde res est.

A et *ab* nominibus copulata interdum declarant causam efficientem, unde res est. *Cic. pro Muren.* c. 30. Nostri illi a Platone et Aristotele moderati homines et temperati aiunt, apud sapientem valere aliquando gratiam. *i. e.* ex disciplina Platonis. *Liv.* l. 6. c. 5. Criminabantur, multo eum infestiorem agrum a nobilitate esse, quam a Volscis fuerit. *i. e.* magis infestari a nobilitate, quam a Volscis.[14] (*Varro L. L.* l. 9. c. 3. *Liv.* l. 6. c. 10. *Nepos* in *Phocion.* c. 1.)

* 3. *A* vel *ab* distantiam notat.

Cæsar B. G. l. 1. c. 49. § 1. Cæsar circiter passus DC ab his castris idoneum locum delegit. *Id. B. G.* l. 2. c. 23. § 4. In dextro cornu legio duodecima, et non magno ab ea intervallo septima constitit. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 54. § 3. *Cic. de Divin.* l. 2. c. 43.

4. *A* vel *ab* pro *post.*

Nonnunquam idem est, quod *post. Cic. pro Milon.* c. 35. Centesima lux est hæc ab interitu P. Clodii. *Id. de Orat.* l. 3. c. 2. Qui annus ei ab honorum perfunctione aditum primus ad summam auctoritatem dabat. *Id. de senect.* c. 6. Ejus a morte hic tertius et tricesimus est annus. *Id. Nat. D.* l. 3. c. 5. Tyndaridas Homerus, qui recens ab illorum ætate fuit, sepultos esse dicit Lacedæmone.[15]

5. *A* vel *ab* remotionem signat.

Cic. de Leg. l. 1. c. 4. Hoc sustinere quum vel summa senectus posse videatur, nullam tibi a causis vacationem video dari. *Id. de Offic.* l. 1. c. 21. Rempublicam gerentibus magis est et magnitudo animi adhibenda et vacuitas ab angoribus.

* 6. *A* vel *ab* pro *circa* vel *versus.*

Liv. l. 45. c. 28. Duo maria ab occasu et ortu finitima Isthmus arctis faucibus dirimit.

* 7. *A* vel *ab* pro *contra.*

Celsus l. 2. c. 3. Venter a periculo tutus est. *Id.* l. 5. c. 27. Tutus esse homo a periculo videtur. *Liv.* l. 45. c. 25.

8. *A* vel *ab* pro *ob* vel *propter.*

Interdum est *ob* vel *propter. Cic. pro Rosc. Am.* c. 30. Vir et contra audaciam ferocissimus et ab innocentia clementissimus. *i. e.* propter innocentiam.[16] *Id. de*

---

14 Exempla Autoris dubitationem habent.

15 Hæc exempla Autoris nos huc transtulimus, quo referenda videbantur. (Sed V. et supra § I. n. 3.)

16 Hoc exemplum est dubium. Nam *ab* videtur hoc loco etiam declarari posse per *pro*, ut sententia sit: Vir est ferox contra audaces, et mitis ac lenis pro innocentibus et probis hominibus. Totus orationis Ciceronianæ contextus docet, *audaciam* pro *audacibus*, et *innocentiam* pro *innocentibus* poni.

Leg. l. 1. c. 11. (*Voluptas*) ab errore mentis tanquam salutare aliquid asciscitur. *i. e.* errore, per errorem.[17] *Liv.* l. 39. c. 49. Messenii Philopœmenem jacentem oppresserunt, cognitumque a verecundia memoriaque meritorum, haud secus quam ducem suum, attollunt reficiuntque. *Id.* l. 30. c. 36. Legati Carthaginienses aliquanto minore cum misericordia, ab recenti memoria perfidiæ, auditi sunt. *Curt.* l. 5. c. 4. Alexander vates quoque adhibere cœpit, a superstitione animi.

9. *A* vel *ab* pro *quod attinet ad* (*quoad*).[18]

Sæpius significat *quod attinet ad*. *Cic.* in *Brut.* c. 66. Mediocriter a doctrina instructus, angustius etiam a natura. *i. e.* quod attinet ad doctrinam et naturam. *Id.* in *Brut.* c. 43. Qui a philosophia, a jure civili, ab historia fuisset instructior. *Id. Brut.* c. 16. Sed ille Græcus ab omni laude felicior est. *Id. post red. ad Quir.* c. 3. Me nudum a propinquis, nulla cognatione munitum, fratris quotidianæ lacrymæ sordesque lugubres a vobis deprecatæ sunt. *Id. Attic.* l. et *ep.* 1. Inopes ab amicis et existimatione sunt. *Id.* in *Brut.* c. 63. Is hoc magis probabatur, quod erat ab oratoribus quædam in foro solitudo.

10. *A* vel *ab* præpositus alicui muneri.[19]

Alias significat eum, qui præest alicui muneri, ut *a studiis, ab epistolis, a rationibus.* (* *Cic. Attic.* l. 8. *ep.* 5. Pollucem servum a pedibus meum Romam misi.) *Sueton.* in *Claud.* c. 28. Libertorum præcipue suspexit Posidem et Harpocram, et super hos Polybium a studiis, sed ante omnes Narcissum ab epistolis, et Pallantem a rationibus.

11. *A* vel *ab* servit circumscriptioni genitivi.

** D. Inservit etiam hæc præpositio circumscriptioni genitivi. *Lucret.* l. 2. v. 50. Neque fulgorem reverentur ab auro. *i. e.* fulgorem auri. *Buch.* ad *Plin.* p. 616. *Weitz.* ad *Terent.* p. 69.

§ III. * *A* vel *ab* adverbiis copulatum.

A non solum ex nominibus et verbis, sed etiam adverbiis pendet. *Liv.* l. 40. c. 47. Si non impetrassent, tum separatim eos ab illis se consulturos dixerunt.

Admonitio I.

Ab non solum insequentibus vocalibus adhibetur, sed etiam aliis literis, ubi nullus asperior concursus existit, maxime vero liquidis L et R, ut, *ab legione, ab rege.* Itemque semivocali S et J consonanti, ut, *ab Sylla, ab Jove.* Interdum etiam D et N, ut, *ab duce, ab nobilitate.* * Denique etiam, et quidem rarissime, literis B, C, F, G, M, P, Q, T, V, Z, ut, Ab Bestia, *Sallust. Jug.* c. 32. § 2. edit. *Crispini*, sed *Amstelodamensis* 1690. habet *a Bestia.* Quod haud dubie verum est. Ab Cirta, *Sallust. Jug.* c. 81. Ab cive, *Liv.* l. 2. c. 24. l. 3. c. 33. l. 41. c. 5 et 19. l. 42. c. 56, 57. l. 44. c. 35. *Celsus* l. 8. c. 7. Ab Favonio, *Varro R. R.* l. 1. c. 35. *Liv.* l. 4. c. 17. l. 22. c. 48. Ab gravi casu, *Liv.* l. 8. c. 7. l. 43. c. 23. Ab mari, *Liv.* l. 43. c. 38. Ab portis, *Liv.* l. 1. c. 53. l. 4. c. 32. l. 31. c. 25. l. 39. c. 2. Ab quibus, *Cæsar B. G.* l. 4. c. 22. § 5. et c. 23. § 2. *Liv.* l. 3. c. 70. Ab tergo, *Sall. Jug.* c. 50. *Liv.* l. 2. c. 14. l. 3. c. 29. l. 39. c. 23 et 30. l. 42. c. 62. l. 44. c. 7. *Plin.* l. 5. c. 1. Ab vino, *Celsus* l. 1. c. 10. *Liv.* l. 3. c. 15. l. 8. c. 6. *Plin.* l. 8. c. 42. Ab Zela, *Hirtius B. Alex.* c. 72. § 2. *Sall. B. Jug.* c. 61.

Admonitio II.

Abs plerumque præponitur iis nominibus, quorum prima litera est Q vel T. Ra-

---

[17] Heic *ab* cum verbo cohæret. (Falso.) Neque tria ultima exempla cohærentiam præpositionis *a* cum nominibus declarant. (In omnibus est significatio caussæ, propter quam.)

[18] Revera origo hic significatur fere, nonnunquam remotio. Perpende exempla, quæ subsequuntur.

[19] Subintelligitur fere *servus*, vel *minister* aut *famulus*, vel simile quiddam. *Sponius Miscellan.* sect. 6. pag. 210. SEX. POMPEI A POTIONE et ib. CONSTANTI AUG. SCRIBA A RATION. *Id.* pag. 211. TIB. CLAUDIUS LEMNIUS DIVI CLAUDII AUGUSTI LIB. A STUDIIS. Sæpe genitivum personæ, cui servitur, omissum videas in *Gruteri inscriptionibus*, et alibi. *Tacit. Ann.* l. 15. c. 35. § 2. *Suet. Ner.* c. 49. Dativus raro hic apparet.

rissime literæ S, ut: Prædicat Ariovistus, eas copias uno abs se prælio fusas ac superatas esse. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 44. § 8.[20] *Liv.* l. 32. c. 1.

CAPUT II.

De adverbio ABHINC.

ABHINC et accusativo et ablativo junctum refertur ad tempus præteritum. *Cic.* 3 *Verr.* c. 12. Quæstor Cn. Pompeio Consule fuisti abhinc annos quatuordecim. *Id. pro Cornel. Balb.* c. 6. Si Cn. Pompeius abhinc annos quingentos fuisset, *cet.* * *Id.* 2 *Philipp.* c. 46. et *de Divin.* l. 2. c. 57.

Cic. 4 *Verr.* c. 52. Herodotus offendit eum mensem comitialem, comitiis jam abhinc XXX diebus habitis. pro *ab eo tempore.* * *Cic. Attic.* l. 12. *ep.* 18. *Id. pro Rosc. Com.* c. 13.

Admonitio.

Cum tempus futurum significatur, non usurpatur *abhinc*,[1] sed *ad* vel *post.* *Cic. Tusc.* l. 1. c. 37. Cur ego doleam, si ad decem millia annorum gentem aliquam urbe nostra potituram putem? *why should it affect me, when I reflect, that in ten thousand years a foreign people may take possession of our city?* * Vid. infra *ad.*

CAPUT III.

De Præpositione ABSQUE.

ABSQUE pro *sine* apud Comicos usitatum est: apud Oratores non item.[2] *Plaut. Pers.* 5. 2. Absque me foret, hic faceret te prostibilem propediem. Itaque satius est dicere *sine injuria,* quam *absque injuria; sine ulla dubitatione,* quam *absque dubio.*

** D. *Absque eo esset* pro *si absque esset,* ellipsis antiqua et perelegans particulæ *si.* *Plaut.* in *Menæchm.* 5. 7. Absque te esset, hodie nunquam ad solem occasum viverem. *hadst thou not been; had it not been for you; but for you.* *Terent. Hecyr.* 4. 2. Quam fortunatus ceteris sum rebus, absque una hac foret. *were it not for this one thing; but for this one thing.* * *Idem Phorm.* 1. 4. *Plaut. Captiv.* 3. 5.

* *Absque* pro *præter* (ut Græcorum χωρὶς) non est probatissimum. Vide *Vorstium de Latinit. mer. susp.* c. 9. p. 77, 78.

CAPUT IV.

De Conjunctione AC *et* ATQUE.

§ I. AC et ATQUE in principiis periodorum dignitatem habent;[3] hoc differunt,

---

[20] Sed *Fulv. Ursini* editio habet *ab se.* Quæ lectio melior mihi videtur.

[1] Sed *Palladius* l. 4. c. 13. Septimo anno omnes dentes equi explentur. Latent abhinc ætatis notæ. Verum hic usus rarissimus est. *Facciolatus,* ut jure aliquid reprehendisse videretur, in hoc loco Palladii nullum casum regi dictitat, nec præpositionem hic esse *abhinc,* sed adverbium. Sed ipse Tursellinus *abhinc* dicit esse adverbium. Ergo quum ego adverbium illud ostendo adhiberi de tempore futuro; probo rem, uti probanda est. Si casum addi velis: addere per me tibi licet, v. g. *omnem ætatem, in omne ævum.* Sed de significatione hic quæritur, de constructione non quæritur. (Etiam *Scioppius* et *Gesnerus* in *Thesauro* de futuro tempore *abhinc* in h. l. capiunt. Sed quid impedit, quo minus etiam hic sit: ab hoc tempore. *i. e.* a septimo anno ?)

[2] In scriptis Ciceronis bis tantummodo me legere memini præpositionem *absque: Attic.* l. 1. *ep.* 16. Nullam a me epistolam ad te sino absque argumento ac sententia venire. *Id. de Invent.* l. 1. c. 36. In qua nihil valet absque approbatione. Fallitur ergo *Vorstius Latin. merito suspect.* c. 9. p. 78. (habet etiam *Quintil.* l. 7. c. 2.)

[3] Scil. cum respondent Germanico *und.* Sed cum *et* ponitur pro *tum:* non solet poni *ac.* Vide *Cic.* in *Brut.* c. 74. Et ille fuit accusator, inquit, vetus. Adde *ibid.* c. 44.

quod *ac* ponitur insequente quavis liquida, muta ac consonante præter C et Q.[4] Tum enim pro *ac* ponitur *et*. *Cic. pro leg. Manil.* c. 13. Ac primum quanta innocentia debent esse imperatores? *Id. de Orat.* l. 1. c. 2. Ac mihi quidem sæpenumero in summos homines intuenti, quærendum esse visum est, *cet.* * *Id.* 1 *Cat.* c. 6. et 2 *Cat.* c. 2.

Cic. pro leg. Manil. c. 15. Et quoniam auctoritas multum in bellis administrandis valet. *Id. pro Sext.* c. 37. Et causam dicit Sextius de vi?[5] * *Celsus de Med. Præfat.*

Atque usurpatur insequente vocali. *Cic. pro Sext.* c. 2. Atque ego sic statuo, judices, a me in hac causa pietatis partes esse susceptas. *Id. pro leg. Man.* c. 8. Atque, ut omnes intelligant, me *cet.*

§ II. 1. AC, ATQUE *in media oratione.*

** D. P. *Ac* et *atque* pro *quam, than,* post comparativos, et particulas *æque, alius, contra, juxta, par, pariter, perinde, pro eo, secus, similiter.* *Cic. Attic.* l. 13. *ep.* 2. Mihi Dionysius videtur diutius abfuturus, ac vellem. *Horat.* Arctius atque hedera procera adstringitur ilex. [6] Cætera vide suis locis. *Hadr. Card.*

Atque in responsione.

Plaut. Bacchid. 3. 6. 9. Num quæ advenienti ægritudo objecta est? Mn. Atque acerrima. *Plaut. Menæch.* 1. 2. 40. Ecquid audes de tuo istuc addere! Pe. Atque hilarissime.

* 2. *Ac* et *atque* post *æquus, centesimus, contrarius, digne, similis, dissimilis.*

Liv. l. 39. c. 37. Modo ne in æquo hostes vestri apud vos sunt, ac nos socii, imo ne meliore jure sint. *Cic.* 5 *Verr.* c. 19. Quid habet populare ratio tua, cum ex provincia populi Romani æquam partem tu tibi sumseris, atque populo Romano miseris? Add. *Cæsar. B. C.* l. 2. c. 15. § 1. *Plaut. Milit.* 3. 1. 168. Haud centesimam partem dixi, atque otium rei si sit, possim expromere. *Cic.* 3 *Verr.* c. 46. Cum a Chelidone in aurem Verris erat insusurratum, contrarium sine ulla religione decernebat, ac proximis paulo ante decreverat. *Cic. de rep.* l. 6. c. 4. Extimo orbi cœlesti subjecti sunt septem, qui versantur retro, contrario motu atque cœlum. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 13. Digne ac mereor. Reliqua vide infra in *similis.*

3. *Ac* omittitur interdum.

Nepos Paus. c. 1. Rex tot hominum salute sibi tam necessariorum magnopere

---

[4] *Ac* consonantibus, *atque* vocalibus, studiosissime præmittit *Cicero*, ut vix exempla contraria proferri possint. Sed alii scriptores in ea re sunt negligentiores. Videamus sigillatim. *Sueton.* in *Claud.* c. 12. Ac in semet augendo parcus atque civilis, prænomine Imperatoris abstinuit Claudius. *Cels.* l. 7. c. 26. § 5. Ac in his inflammatio fere quinto die finitur. *Celsus* l. 4. c. 10. extr. Ac insuper quoque recte quædam malagmata injiciuntur. Plura jam exempla dedi in *Monument. ingenior.* tom. 1. p. 148, 149. (Sed hic non vulgares editiones, sed meliores, et libri scripti videndi. Velut in *Suet. Claud.* c. 12. meliores libri non habent *ac in se*, sed *at in se*, multisque in locis viri docti e libris scriptis τῷ *ac*, sequente vocali, substituerunt *atque*. Quare merito etiam suspecta loca alia, ut *Cic. pro Mil.* c. 12. *ac instrumentum.* V. *Burm.* ad *Suet. Cæs.* c. 26. *Cic. de Nat. D.* l. 3. c. 33. *ac Apollodorus* laudatur, sed libri meliores habent *at*. Quæ ceterum hic de copulis *et, que* addita, ad sua loca transtulimus.)

Atque principia, a consonis inchoata, connectere solet apud *Plinium* sæpe. Loca coacervavimus in *monument. ingen.* p. 149, 150. *Tacit. hist.* l. 5. c. 12. § 3. Atque per avaritiam Claudianorum temporum struxere muros in pace. *Cic. de Off.* l. 3. c. 6. Atque si etiam hoc natura præscribit, ut homo homini consultum velit: necesse est, omnium utilitatem esse communem. Add. *Id. de invent.* l. 2. c. 31. et 5 *Verr.* c. 49. et *pro Cæl.* c. 19. *Cels.* l. 7. c. 23. *Plaut. Mostell.* 3. 2. 19.

[5] Hic *et* alias etiam ob causas, non solum propter insequens C poni debebat.

[6] Oratores optimi rarissime comparativis subjiciunt *ac* vel *atque*. Id quod tirones meminisse velim. Nam nimis crebro hic offendunt etiam ii, qui Latinam linguam callere videntur.

gavisus mittit *cel.* (pro *ac sibi t. n.* quod *Lambinus* addi volebat, alii elegantius omitti censent.)

** 4. *Atque* geminatum, ut *et.*

Atque a poëtis geminari, quin et triplicari solet. *Virg. Ecl.* 5. v. 23. Atque Deos atque astra vocat crudelia mater. *Id.* 4 *Georg.* v. 468. Atque Geta atque Hebrus, atque Actias Orithyia. *Hadr. Cardinal.*

* 5. *Ac non.*

Ac non sæpe ponendum est, nec potest temere mutari in *nec. Cic.* 5 *Verr.* c. 30. Putate Apronio datam, si Apronianum lucellum ac non prætoria præda vobis videbitur. *Id. ib.* c. 47. et 3 *Verr.* c. 31. *Id.* 1 *leg. Agr.* c. 37. et *pro Dom.* c. 50. et *Partit.* c. 39. *Id.* 5 *Verr.* c. 78. Quamobrem scriba deducat, ac non potius multo, qui adduxerit, tabellarius? et 6 *Verr.* c. 65. Postea decernitur, ac non varie, sed prope conjunctis sententiis.

* 6. *Atque non* rarissimum est.

Plinius l. 7. c. 26. Cæsar apud Thapsum Scipioni literas concremavit optimæ fidei, atque non legit.

* 7. *Ac etiam* sine interpositis vocabulis pene inusitatum est.

Suet. Cæsar. c. 26. Tirones per equites Romanos, ac etiam per Senatores armorum peritos erudiebat Cæsar. *Ib.* c. 55. et *August.* c. 19. (Sed in his locis omnibus hodie in edd. melioribus est *atque etiam, et etiam.*) *Plin.* l. 10. *ep.* 46. § 9. Qui aquæ ductus imperfectus adhuc relictus ac etiam destructus est.[7]

* 8. *Atque* pro *statim,* poeticum est.

V. *Schottus observat. Poët.* l. 2. c. 24. (Atqui habet etiam *Cic. de leg.* l. 2. c. 4. si in jus vocat, atque eat. vid. præter *Davis.* ad h. l. *Gron.* ad *Liv.* l. 26. c. 39. *Duker.* et *Drakenb.* ad *Liv.* l. 27. c. 21.)

* § III. 1. *Ac quoque; and, and even;* in principio et medio.

Celsus l. 2. c. 3. Ac lumbricos quoque aliquos sub fine morbi descendisse, nihil nocet. *Id.* l. 2. c. 6. l. 3. c. 23. et l. 5. c. 26. extr. et l. 7. c. 18. *Columell.* l. 2. c. 14. extr.[8]

* 2. *Atque etiam* in principio et medio.

Atque etiam valde usitatum est. *Cic. de Off.* l. 1. c. 26. Atque etiam in secundissimis rebus maxime est utendum consilio amicorum. *Id. ibid.* c. 30. *Id. ibid.* c. 26. Hæc præscripta servantem licet magnifice animoseque vivere, atque etiam simpliciter vitæque hominum amice. *Liv.* l. 44. c. 22 et 28. (Etiam sine *etiam* et *quoque* frequens est in principiis, v. *Ernesti Clav. Cic.* in h. v.)

* 3. *Atque quoque* in principio et medio.

Celsus l. 3. c. 22. Atque hujus quoque plures species sunt. *Id.* l. 4. c. 15. l. 5. c. 28. *Cels.* l. 5. c. 28. *de Impetig.* Hæc omnia genera maxime oriuntur in pedibus et manibus, atque ungues quoque infestant.

---

[7] Hinc liquet, *Facciolatum* errare, qui *Suetonio* soli tribuit, quod pluribus est commune. (Sed si vel maxime hi sic scripsissent, tamen non essent idonei auctores.)

[8] Hanc conjunctionem particularum impugnarat *Facciolatus,* cui jam respondi in *monum. ingeniorum.* Sed tamen *Facciolatus* ut videat, *ac quoque* non semper idem esse quod *et etiam, ja so gar, auch so gar* (*and also:*) en *Cels.* l. 4. c. 10 extr. Ac insuper quoque recte quædam malagmata injiciuntur. Nam si *quoque* hoc loco esset *so gar* (*also*), tum post nomen *malagmatum* rectius esset rejectum. Nimirum ut Latini dicunt *item, et item;* jam illud *magnæ dotis est,* ac *jam et illud magnæ dotis est; quin* et *quin etiam; simul, simul et, et simul* citra magnum significationis discrimen: ita dicunt *illud quoque* et *atque illud quoque,* cet. Etenim *etiam* et *quoque* sæpe omittuntur iccirco, quia vis earum sæpe per est exigua, ut vel subintelligi possit. Adde quæ in *monumentis ingeniorum* diximus.

4. *Ac si* id est *quasi*.

Ac si sequitur libenter particulas *juxta, pro eo, non secus, similiter*, cet. *Cic. post red. in sen.* c. 8. Qui me officiis, juxta ac si meus frater esset, sustentavit. *Cic. de Invent.* l. 1. c. 32. Quoniam taciturnitas imitatur confessionem: pro eo ac si concessum sit, concludere oportebit argumentationem. *Cic. pro Mur.* c. 4. Tecum agam non secus ac si meus esses frater. *Cic. N. D.* l. et c. 3. Tu qui id quæris, similiter facis, ac si me roges, cur *cet.* Vide infra *juxta, secus, similiter.*

(5. *Atque adeo* in correctione.

Cic. pro Rosc. Am. c. 10. Hoc consilio atque adeo amentia. cf. *Attic.* l. 1. *ep.* 14. etc.)

CAPUT V.

De Adverbio ACERVATIM.

ACERVATIM proprie de cumulo lapidum, mergitum, cet. ponitur. Sed per tralationem a *Cic. pro Cluent.* c. 10. Acervatim jam reliqua dicam.

CAPUT VI.

De Adverbio ACRITER.

ACRITER proprie de gustu dici videtur, ut *acer* (et de oculis, quorum etiam sensus acerrimus a Cicerone dicitur. *Suet. Aug.* c. 79. Acriter contuenti vultum submittere. cf. *Cic. pro Flacc.* c. 26.)

Sed tralate fere ponitur pro *contente, magno studio; studiously, with alacrity, earnestly, eagerly*. *Cic. pro Mil.* c. 34. Animosos et se acriter ipsi morti offerentes servare cupimus. *facing death boldly.*

CAPUT VII.

De Adverbio ACTUTUM; *without delay, immediately, forthwith.*

Cic. 12 *Phil.* c. 11. Ego mortem actutum futuram puto.

CAPUT VIII.

De Præpositione AD.

§ I. 1. AD pro *usque ad; even to, up to, to, unto.*

* AD pro *usque ad* proprie terminum seu fines loci designare videtur. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 66. § 6. Ab angulo castrorum sinistro munitionem ad flumen perduxerat. *Id. B. C.* l. 3. c. 68. § 2. Et ita sæpe loquuntur Latini. * Huc refer illud *Columellæ* l. 12. c. 34. In ollam, quæ fert amphoras tres, decoquis ad palmum. *Id. Colum.* l. 12. c. 36. Mustum conjicies in amphoram novam, et implebis ad summum. *Id.* l. 12. c. 47. et *de Arbor.* c. 4. *Pallad.* l. 3. c. 30.

2. *Ad dimidias; ad tertias; ad tertiam partem:* * *ad dimidium.*[9]

Interdum refertur ad *partes*. *Plin.* l. 20. c. 3. Aqua multa in ea decoquitur ad dimidias. *Columell.* l. 12. c. 21. Mustum quam dulcissimum decoquitur ad tertias, et decoctum defrutum vocatur. * *Id.* l. 12. c. 25. Add. l. 12. c. 35 et 39. *Plin.* l. 14. c. 9. Musto usque ad tertiam partem decocto. * *Colum.* l. 12. c. 22. Ad tertiam partem recentis aquæ marinæ decoctæ congios duos injicito. *Celsus* l. 5. c. 28. *de scabie.*

* *Cato de R. R.* c. 98, Amurcam decoquito ad dimidium.

* Huc refer illud *Livii* l. 42. c. 3. Ædem Junonis Laciniæ ad partem dimidiam detegit Flaccus. *Plin.* l. 14. c. 9.

---

[9] Pariter dicere licet *ad quartas, ad sextas*, cet.

3. *Ad* de tempore.

Ad pro *usque ad* sæpe tempus significat. *Cic. Attic.* l. 13. *ep.* 9. Multus sermo ad multum diem. *till late in the day*. *Id.* 1 *Phil.* c. 31. Perpotavit ad vesperam. *Id. de senect.* c. 7. Sophocles ad summam senectutem tragœdias fecit. * *Cæsar B. G.* l. 3. c. 5. § 1. *Liv.* l. 40. c. 50.

* *Ad id* pro *ad id tempus;*[10] *till that time, until then.*

Huc pertinet illa loquendi ratio *ad id* pro *adhuc*. *Liv.* l. 3. c. 22. Effuse fugientes Volscos eques Romanus, quum ad id spectator pugnæ adstitisset, libero campo adeptus parte victoriæ fruitur. *Tacitus* l. 12. c. 38. § 2.

4. *Ad* de pecunia.

Interdum accommodatur ad summam pecuniæ. *Cic. pro Quint.* c. 4. Decidis statuisque tu, C. Aquili, quid Scapulis ad denarium solveretur. *i. e.* usque ad denarium.[11] *Id.* l. 5. *Attic. ep.* 2. Assident, subducunt: ad nummum convenit. (Simile est illud *Cic. pro Rosc. Com.* c. 4. HS. ıↄↄↄ. ad libellam sibi deberi.) *Terent. Heaut.* 1. 1.

(* Transfertur etiam ad alias res.) Huc pertinent illa: ad insaniam, ad satietatem, ad impudentiam, et alia ejusmodi. *Cic.* 4 *Verr.* c. 35. Hæc iste ad insaniam concupierat. *Id. de leg.* l. 1. c. 2. Accius in orationibus multus et ineptus ad summam impudentiam. *Liv.* l. 24. c. 38. Vos incautos ad satietatem trucidabitis.

* § II. 1. *Ad* pro *versus* vel *circa*, de loco, vel parte.

Ad ponitur pro *versus*. *Cic. de Divin.* l. 1. c. 17. Accius ad meridiem spectans in vinea media dicitur constitisse. *Id.* 3 *Catil.* c. 8. Iidem jusserunt simulacrum Jovis ad orientem convertere. *Varro R. R.* l. 1. c. 7. Ager spectat ad meridianam cœli partem. Add. *Cæsar. B. C.* l. 3. c. 105. § 2. *Celsus* l. 7. c. 26. Uncus ad extremum est tenuis. Vid. infr. not. ad n. 8. Hinc transfertur ad alia.

2. *Ad* pro *circiter*, de numero; *to, about.*

Alias est *circiter*. *Cic. Qu. Frat.* l. 2. *ep.* 1. Sane frequentes fuimus omnino ad ducentos. *about two hundred*. *Id. Attic.* l. 1. *ep.* 11. Homines ad quindecim Curioni nullum Senatus consultum facienti adsenserunt. * *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 15. *Cæsar B. G.* l. 31. c. 5.

* *Ad* sine casu pro *circiter*, de numero.

Ad pro *circiter* sæpe sine casu ponitur. *Cæsar B. G.* l. 2. c. 33. § 5. Occisis ad hominum millibus quatuor, reliqui in oppidum rejecti sunt. *Id. B. C.* l. 3. c. 53. § 1. Cum horum omnium ratio habetur, ad duorum millium numero ex Pompeianis cecidisse reperiebamus. *Liv.* l. 35. c. 22. l. 8. c. 18. et l. 40. c. 32 et 38.

* 3. *Ad* pro *circiter*, de tempore; *about, at.*

Ad pro *circiter* etiam de tempore dicitur. *Cic. Attic.* l. 1. *ep.* 3. Venias ad id tempus, quod scribis. *Id. Attic.* l. 1. *ep.* 2. Nos hic te ad mensem Januarium expectamus. *Id. de Divin.* l. 1. c. 28. Cum magnam partem noctis vigilasses, ad lucem denique arcte et graviter dormitari cœpisti. *Id. ibid.* c. 46. *Cat. R. R.* c. 161. *Varro R. R.* l. 3. c. 5. *Colum.* l. 5. c. 6. (Sed in his simpliciter esse potest nota temporis *ad mensem*, pro *mense Jan.*)

---

[10] Sine dubio subintelligitur *tempus*, quod *Cæsar* l. 3. *B. C.* c. 79. § 4. addit: Hæc ad id tempus Cæsar ignorabat. Similiter *Sueton. Vespas.* c. 8. Bene est autem hæc loquendi formula discernenda ab vocabulo *adhuc*. Nam hoc de tempore nostro et præsente, illa de præterito rectius et elegantius ponitur. Quum præteriti temporis finis memoratur a certo principio inchoati: tum *ad id tempus* dicimus.

[11] Facciolatus *ad denarium* hic vult valere *ad monetam Romanam*. Quo nihil fingi potest alienius. An enim *denarius* solus erat Romana moneta? Sed homo Romanus poterat ignorare, qui alio atque alio tempore valuisset *denarius:* ac proinde ex quæstoribus pretium exquirebat. Et quum quis propter necessitudinem definit summam pecuniæ solvendæ: tum ad nummum usque illam definit. Copiosius hæc disputavi in *monumentis ingen.* tom. 1. p. 152. seqq. et 160. seqq. (Verum hic vidit *Facciolatus*, cf. *Gronov. de Sest.* l. 3. c. 10.)

4. *Ad* pro *post.*[12]

Alias pro *post*. *Cic. Att.* l. 12. *ep.* 45. Nescio quid intersit, utrum illuc nunc veniam, an ad decem annos. *Id. Att.* l. 2. *ep.* 17. Solebat me pungere, ne Sampsicerami merita in patriam ad annos sexcentos majora viderentur, quam nostra.

** 5. *Ad* in designatione consequentiæ, vel conjunctorum eventuum; *when that happened, took place, was done, &c. while that existed, was doing, was going on, &c.*

** *Sueton. Dom.* c. 7. Ad summam quondam ubertatem vini edixit, ne quis in Italia novellaret. *i.e.* cum summa quondam esset ubertas vini. * *Varro R. R.* l. 3. c. 13. Vidisti, ad buccinam inflatam certo tempore apros et capras convenire ad pabulum. *Liv.* l. 3. c. 41. Juniores, cum sine provocatione imperium esset, ad nomina respondent. *i. e.* cum nomina pronunciata essent. *Idem* l. 6. c. 27. l. 42. c. 67. et l. 38. c. 2. *Cic.* l. 10. *Fam. ep. Poll.* 32. Ad singulos nuncios consilia mutat. *i. e.* prout nunciatur quidque, ita mutat consilia.

Ad tempus, pro *ut fert tempus.*

Plancus ap. *Cic. Fam.* l. 10. *ep.* 9. Vide infra n. 17.

* 6. *Ad tempus,* pro *ad præstitutum tempus, tempore præstituto.*

Ad tempus videtur interdum significare *ad præstitutum tempus. Cic.* l. 12. *Att. ep.* 43. Nisi me Torquati causa teneret, satis erat dierum, ut Puteolos excurrere possem, et ad tempus redire. *Liv.* l. 28. c. 25. Eo consul ad tempus cum præsidio quingentorum equitum venit.

* 7. *Ad tempus,* pro *in exiguum tempus.*

Cic. de Off. l. 1. c. 8. Perturbatio animi plerumque brevis est et ad tempus. *Id. de Amic.* c. 15. Coluntur tyranni simulatione amicitiæ, duntaxat ad tempus. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 10. (Hic potest etiam significare, *temporis causa.*)

8. *Ad extremum.*[13] *Ad postremum, ad ultimum; lastly, at last.*

Ad extremum, ad postremum, ad ultimum pro *denique* usurpantur. *Cic. Att.* l. 2. *ep.* 21. Cum diu occulte suspirassent, postea jam gemere, ad extremum vero loqui omnes et clamare cœperunt. * *Id. de Offic.* l. 3. c. 23. et *Quint. Fr.* l. et *ep.* 1. et *pro Cluent.* c. 18. *Liv.* l. 3. Ad postremum adhortatio capessendi belli. * *Id.* l. 30. c. 15. et l. 38. c. 16. l. 1. c. 33. Ad ultimum connixus omnibus copiis Ancus acie vicit. * *Id.* l. 1. c. 53 et 54. et l. 3. c. 25.

Admonitio.

Ad postremum et *ad ultimum* historicis sunt quam oratoribus aptiora.[14] Videtur autem subintelligi *tempus* (vel *locus*). Colligitur id ex *Cæsaris B. G.* l. 3. c. 5. § 1.

9. *Ad summum; at the longest, at the most, at farthest, at the outside.*

Ad summum vel ad *tempus* vel ad *numerum* refertur. *Cic. Att.* l. 12. *ep.* 43. Scies fortasse cras, ad summum perendie.[15] * *Id. pro Mil.* c. 9. *Id. Att.* l. 13. *ep.* 21. *Id. pro Quint.* c. 29. *Id. pro Mil.* c. 5. Quando frequentissimo Senatu quatuor, ad summum quinque, sunt inventi, qui Milonis causam non probarent? *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 1. A te literas bis terve ad summum, et eas perbreves accepi.

** Invenias et *summum* adverbialiter, sine præpositione, eodem sensu. *Victorius Castig. in Cic.* pag. 19.

---

[12] Quatenus hæc significatio admittenda sit, ex proxime superiore satis intelligitur.

[13] *Ad extremum* etiam de extrema parte rerum dicitur. *Liv.* l. 21. c. 8. Saguntinis erat missile telum hastili oblongo et cetera tereti, præterquam ad extremum, unde ferrum extabat. Interdum usurpatur pro *omnino, prorsus. Liv.* l. 23. c. 2. Improbus homo, sed non ad extremum perditus.

[14] *Ad ultimum* sæpe per ellipsin nominis *vitæ* ponitur. *Liv.* l. 45. c. 19. Fidem ad ultimum fratri præstitit. *i. e.* ad finem usque vitæ.

[15] Hic *Lambinus* et alii tantum habent *summum.*

10. *Ad* pro *quod attinet ad,* (maxime cum adjectivis.)

Sæpe *ad* usurpatur pro *quod attinet ad.* *Cic.* 3 *Verr.* c. 22. Vidi forum comitiumque adornatum, ad speciem magnifico ornatu, ad sensum cogitationemque acerbo et lugubri. *Id. pro Sext.* c. 44. Rem quæris præclaram juventuti ad discendum, nec mihi difficilem ad perdocendum. *Id. pro Dom.* c. 12. Hic tibi autor ad instituendam, socius ad comparandam, adjutor ad rem perficiendam fuit.[16] *Id. pro Font.* c. 15. Vir ad labores belli impiger, ad pericula fortis, ad usum ac disciplinam peritus, ad consilia prudens, ad casum fortunamque felix. (Vid. plura in *Ernesti Clave Cic.*)

* 11. *Ad* finem notat, vel propositum.[17]

Cic. 1 *Catil.* c. 4. Jam intelliges, multo me vigilare acrius ad salutem, quam te ad perniciem reipublicæ. *Id.* 1 *Cat.* c. 10. Ad hanc te amentiam natura peperit, voluntas exercuit, fortuna servavit. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 110. § 5. Hi regum amicos ad mortem deposcere consueverant. *i. e.* ut morte afficerentur. *Liv.* l. 2. c. 17. *Id.* l. 40. c. 56.

12. *Ad* de usu.

Aliquando usum significat. *Cic. Qu. Frat.* l. et *ep.* 1. Ad templum monumentumque nostrum civitates pecuniam decrevere. *Id.* 5 *Verr.* c. 77. Ad statuam pecuniam contulerunt. *they contributed money for the erection of a statue. Id.* 4 *Verr.* c. 14.[18] Eo vase uti solitus est ad festos dies, ad hospitum adventum.[19] *he reserved the use of the vessel for festive days; he used the vessel only on holidays.* * *Liv.* l. 34. c. 6.

* 13. *Ad* de eventu.

Ad interdum eventum significat. *Cic.* l. 3. *Qu. Frat. ep.* 4. Pompeius si in urbem introisset, ad inimicitias res venisset. *Cic.* 5 *Verr.* c. 28. Qui damnatus erit, virgis ad necem cædetur. Add. *Cic. pro Muren.* c. 18. *Palladius* l. 1. c. 13. *Tacitus* l. 15. c. 22. § 2. Huc pertinet illud *Taciti Hist.* l. 1. c. 48. § 2. Piso properata adoptione ad hoc tantum majori fratri prælatus est, ut prior occideretur. *was preferred before his brother, but to be assassinated first.*

* 14. *Ad* pro *adversus; towards, to, with,* (apud) de personis.

Alias *adversus* significat. *Cic. Att.* l. 12. *ep.* 28. Hæ causæ si manebunt, quærenda erit excusatio ad Brutum. *Id. ep.* 15. *ad Brut.* Non id propositum est huic epistolæ, Messalam ut laudem, præsertim ad Brutum, cui virtus illius non minus quam mihi nota est. *Id. pro Qu. Rosc.* c. 15. *Sic:* Allocutio ad populum. Add. *Cic. pro Ligar.* c. 10. Ad parentem sic agi solet. (*Id. Att.* l. et *ep.* 10. Fuit ad me diu.)

15. *Ad* pro *adversus; against.*

Alias pro *adversus. Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 16. Magno dolore me affecissent tuæ litteræ, nisi diuturna desperatione rerum obduruisset animus ad dolorem novum. *Id. pro Rosc. Am.* c. 40. Tecti esse ad alienos possumus; intimi multa apertiora videant, necesse est. *we may dissemble with strangers; but they who are on terms of intimacy with us, must necessarily see many things in a clearer point of view. Id.* l. 1. *de Div.* c. 8. Mirari licet, quæ sint animadversa a medicis herbarum genera, quæ radicum, ad morsus bestiarum, ad oculorum morbos, ad vulnera. **Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 3.

* *Ad numerum.*

Cæsar B. G. l. 5. c. 20. extr. Obsides ad numerum frumentumque miserunt. *to the required amount.* (int. constitutum, imperatum : sic etiam *Cic. Q. Fr.* l. 2. *ep.* 13. Judices ad numerum habere. sc. legibus constitutum etc.)

---

[16] In hoc exemplo partim etiam finis spectatus possit videri, partim eventus.

[17] Declarari potest (in nonnullis) per *causa.* ex. gr. *salutis causa, perniciei causa,* cet.

[18] Acute fortasse tu exempla hæc de fine interpreteris.

[19] Etiam de tempore hoc exemplum intelligi potest, quasi dixerit: cum essent festi dies, cum advenissent hospites. Ergo dubium est. Vide supra *Observ.* 5.

16. *Ad summam.*[20]

Ad summam idem quod *in summa (brevi)*; *in short, in a word, briefly*. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 41. Ad summam, ne agam de singulis, communem totius generis hominum consociationem colere, tueri, servare debemus. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 7. Ad summam, dic M. Tulli. assentior Cn. Pompeio, id est, Tito Pomponio. * *Id.* l. 10. *Att. ep.* 4. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 1. (Notandum et illud *Sueton. Aug.* c. 71. Ad summam tamen perdidit non multum. *on the whole he did not lose much.*)

17. *Ad* pro *secundum*; *as this or that may require; according to, agreeably with.*

Ad interdum ponitur pro *secundum*. *Cic. de Amic.* c. 5. Nunquam ego dicam, C. Fabricium, M. Curium, T. Coruncanum ad istorum normam fuisse sapientes. *Cic. Orat.* c. 8. Ad arbitrium et nutum auditorum totos se fingunt et accommodant. *they form and accommodate themselves in every respect to the humours and inclinations of their hearers.* *Id. de Amic.* c. 25. Leves homines atque fallaces ad voluntatem loquuntur omnia, nihil ad veritatem. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 7. Huc pertinent formæ

**Ad effigiem, ad formam; in the shape, in the form, like, as.*

Plin. l. 21. c. 16. Tribulus juxta Nilum et Strymonem amnes excipitur in cibis, inclinatus in vadum, folio ad effigiem ulmi. *Id.* l. 9. c. 28. In Gallia septentrionali muræis omnibus dextra in maxilla septenæ maculæ, ad formam septentrionis, aureo colore fulgent.

* *Ad modum. Ad speciem.*

Ad sæpe apponitur nominibus *modi* et *speciei* ita, uti alias, et frequentius, dicimus, *in modum, in speciem*. *Cæsar B. G.* l. 3. c. 13. § 1. Ipsorum naves ad hunc modum factæ armatæque erant. *Id. B. G.* l. 5. c. 24. § 6. et *B. C.* l. 3. c. 88. § 1. *Cic. Tusc.* l. 2. c. 4. *Liv.* l. 37. c. 46. Cæteri, paventes intra vallum compulsi, ægre castra defenderunt, et ad modum fugientium magnis itineribus in agrum pacatum reducti. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 51. § 1. Cæsar ut ad speciem alariis uteretur. *Id. B. C.* l. 2. c. 35. § 7. Varus buccinatore in castris, et paucis ad speciem tabernaculis relictis, de tertia vigilia silentio exercitum in oppidum reducit. Et cum genitivo nominis alterius: *Varro R. R.* l. 3. c. 5. Præterea et perticas inclinatas ex humo ad parietem esse oportet, et in eis transversas alias gradatim modicis intervallis annexas, ad speciem cancellorum scenicorum ac theatri. *Suet. Neron.* c. 31. Stagnum maris instar fuit, circumseptum ædificiis ad urbium speciem.

* *Ad similitudinem. Ad simulacrum. Ad exemplum: as, like.*

Cæsar B. C. l. 3. c. 48. § 1. Est genus radicis, quod appellatur chara: quod admistum lacte multum inopiam levabat. Id ad similitudinem panis efficiebant. Add. *Cels.* l. 5. c. 28. *de Phygethlo,* et l. 7. c. 2. extr. et l. 7. c. 5. et l. et c. 7. *de pilis palpebrarum.* *Liv.* l. 40. c. 6. Mos erat, divisas bifariam duas acies concurrere ad simulacrum pugnæ. *Ovid. de Pont.* l. 4. *ep.* 7. Pugnat ad exemplum primi minor ordine pili.

* *Ad magnitudinem; to the size, in size like, as big as, as large as.*

Celsus l. 5. c. 12. Si vetus vitium est, oportet laser quam optimum ad piperis magnitudinem devorare. Add. *Id.* l. 5. c. 24. Et l. 5. c. 25. Catapotia ex eo fiunt ad nostræ fabæ magnitudinem. Adde huc insequentia verba, et lib. et c. 6.

* *Ad infinitum. Ad plenum,* pro *nimium, plene.*[1]

Plin. l. 26. c. 3. Asclepiades pensili balinearum usu ad infinitum blandiens. *Eutropius* l. 8. c. et § 10. Philosophiæ scientiam ad plenum adeptus.

** *Ad verbum,* (* pro *secundum ipsa verba.*)

P. *Ad verbum; word for word, verbatim,* quod vulgo dicunt *de verbo ad verbum.*

---

[20] Propria significatio hujus formulæ intelligitur ex *Liv.* l. 45. c. 4. Marcellus decem pondo auri et argenti ad summam sestertii decies in ærarium retulit.

[1] Hæc talia cave imiteris.

Hadr. et *Buchl.* in *Catal. Barb. Cic.* l. 4. *Acad.* c. 44. Ad verbum ediscendus libellus. * *Cic. de fin.* l. 1. c. 2. *Sueton.* in *Cæsar.* c. 30 et 55.

* Sic *Fabius Instit. Orat.* l. 9. c. 1. Locum ad literam subjeci. (totidem verbis ac literis.)

18. *Ad* pro *præ*. (Angl. *when set against, in comparison of, compared with, to compare with, to.*)[2]

Eleganter etiam *ad* pro *præ* in comparatione usurpatur. (ut Græci τὸ πρὸς, a quibus hic modus sumtus.) *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 6. Decimum volo, quem cognovimus virum bonum et non illiteratum, sed nihil ad Persium. *Id.* l. 1. *de leg.* c. 2. Successere huic bello Clodius, Asilo: nihil ad Cœlium, sed potius ad antiquorum languorem atque inscientiam. *Terent. Eunuch.* 2. 3. Estne, ut fertur, forma? sane. At nihil ad nostram hanc. * *Cic.* l. 1. *Tusc. Quæst.* c. 17. *Liv.* l. et c. 22.

19. ** *Ad hoc* pro *præterea*.

Livii, Sallustii, Taciti est. *Gocl.* p. 81. *Observ. Valla* l. 2. *Eleg.* c. 5. *Lips.* ad l. 1. *Hist. Tac.* n. 25. * *Ad hæc* pro *præterea* ponit *Liv.* l. 2. c. 45. l. 39. c. 5. *Tac. Ann.* l. 15. c. 4. § 2.

* 20. *Ad* pro *præter*.

Ad sæpe accessionem aliarum rerum significat ad alias. *Cic. in Vatin.* c. 8. Ad cætera vulnera, quibus putasti remp. deleri, hanc quoque mortiferam plagam inflixisses auguratus tui? *Id. pro Planc.* c. 1. Equidem ad reliquos labores etiam hanc molestiam assumo, quod mihi etiam pro me ipso dicendum est.

* *Ad id quod quoque* pro *præterquam quod* rarissimum est.

Liv. l. 44. c. 37. Consul ad id, quod pridie prætermisisse pugnandi occasionem videbatur, tunc quoque per speciem immolandi tacere videbatur tempus.

** 21. *Ad unum omnes*.

P. *Ad unum omnes*, pro *omnes, nullo excepto;* quod inepte dicunt *usque ad unum*. *Hadr. Cic. de Amic.* c. 23. De amicitia omnes ad unum idem sentiunt. * *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 14. Onerariæ naves omnes ad unam a nobis sunt exceptæ. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 27. § 2.

** Interdum reticetur *omnes*. *Cic. pro Planc.* Cui sunt assensi ad unum. *Goclen.* p. 82. *observ.*

§ III. 1. *Ad* pro *apud; at, near, close upon, hard by:* de loco.

Ad pro *apud* interdum refertur ad locum. *Cic.* 4 *Verr.* c. 8. Ad urbem cum esset, audivit. *near the city*. (interdum tamen est etiam pro *in urbe*, ut, Supplicatio ad omnia templa, *Cic. Fam.* l. 11. *ep.* 18. Adesse ad judicium, 1 *Verr.* c. 1.) *Id.* l. 1. *Att. ep.* 2. Signa quæ nobis curasti, ea sunt ad Cajetam exposita. *Id. pro Muren.* c. 15. Pugna navalis ad Tenedum. *Id. pro Cæl.* c. 15. Habes hortos ad Tiberim. *near the Tiber*.

Alias de personis. *Cic.* 2 *Verr.* c. 8. Reperi ex his quasi decem fiscos ad senatorem illum relictos esse. *at that Senator's, with the Senator*. *Id.* in *Brut.* c. 20. Cato contra Sergium Galbam ad populum summa contentione dixit.[3] * *Id.* l. 10. *Att. ep.* 4 et 18. *Liv.* l. 10. c. 35.

* *Ad* pro *apud*, refertur ad animos. *Cæsar B. G.* l. 4. c. 16. § 7. Tantum esse nomen atque opinionem exercitus Rom. etiam ad ultimas Germanorum nationes, uti opinione et amicitia Populi R. tuti esse possint.

Nonnunquam ad alias res. *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 2. Hic epularum apud majores mos fuit, ut deinceps qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes atque virtutes. *Id.* l. 2. *de leg.* c. 21. Honoratorum virorum laudes in concione me-

---

[2] Vel potius *si spectes, si compares cum,* cet. Tralatio videtur ducta a rebus juxta positis, ex quorum respectu mutuo judicium fit vel præstantiæ vel ignobilitatis.

[3] Hoc exemplum motum. quendam populum versus subindicare videtur. Ergo dubium. (Male. Sic *ad judices* pro, *apud judices,* non uno loco.)

morantur, easque etiam cantu ad tibicinem prosequuntur.[4] * *Id. pro Cæl.* c. 28. *Liv.* l. 7. c. 2.

** 2. *Ad* pro *in*.

P. *Cic.* 1 *Philipp.* c. 8. Pecunia utinam ad Opis maneret. *i. e.* in æde seu templo Opis. Ubi simul notanda ellipsis Attica, bonis auctoribus usitatissima, de qua *Linac.* l. 6. p. 383. et *Sylv. Centur.* 3. *progym.* 97. qui rarum esse putat, hoc dicendi genus cum præpositione alia inveniri. (Adde paullo ante dicta.)

3. a. *Ad diem. Ad dictam diem. Ad constitutam diem; on the day appointed, at the appointed time.*

Ad diem significat præstitutum tempus, (* in quo aliquid fit.) *Cic. pro Rosc. Am.* c. 44. Opinor esse in lege, quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant, nimirum ad Cal. Junias. *Id.* 4 *Verr.* c. 2. Quando Sicilia frumentum, quod deberet, non ad diem dedit? * *Id.* l. 3. *de offic.* c. 10. l. 2. *Fam. ep.* 17. l. 16. *ep.* 12. Tu musis nostris para ut operam reddas; nostra ad diem dictam fient. *ibid.* l. 2. *ep.* 11. Bellum effugiemus, si ad constitutam diem decedemus.

* b *Ad præsens* rarius est apud Latinos.

Ad præsens sæpe ponitur pro *in præsentia, in præsenti, hoc tempore,* ita tamen, ut interdum aliquam temporis continuationem adsignificare videatur. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 8. In meo Bruto non solum ad præsens perfugium, sed etiam ad confirmationem perpetuæ libertatis. *Tac.* l. 4. *Ann.* c. 21. § 5. l. 14. c. 62. § 4. l. 16. c. 5. § 4. *Sueton. Tit.* c. 6. (Sed in loco Ciceroniano *præsens* pertinet ad *perfugium: præsens perfugium* est perfugium præsentis temporis, sive in malis præsentibus: non ergo huc pertinet ille locus.)

** 4. *Ad* in periphrasi adjectivi.

Virgil. l. 10. *Æn.* v. 252. Alma parens Idæa deum, cui Dindyma cordi Turrigeræque urbes, bijugique ad frena leones. *i. e.* frenati. *Terent. Andr.* 1. 1. Adolescentuli animum ad aliquid studium adjungunt, aut equos alere, aut canes ad venandum, aut ad philosophos. *i. e.* venaticos. Pertinent huc illa, quibus officium describitur. *Catull. Epigr.* 10. Ad lecticam homines. *i. e.* lecticarii. Sic *servus ad manum* pro *amanuensi; servus ad limina* pro *atriensi; ad cyathos* pro *pocillatore.* Vid. præter *Dürr. Pontan.* et *Cerda* ad *Virg. Weitz.* ad *Terent. Scal.* ad *Catull.*

CAPUT IX.

De adverbio ADEO.

* § I. 1. ADEO pro *eo; to that pass or pitch.*

ADEO proprie idem videtur esse quod *eo*. Id apparet ex ejus origine, et his exemplis. *Terent. Heaut.* 5. 2. Adeon' rem redisse, ut periculum etiam famis mihi sit, Syre? *are matters then arrived at that pass, that I am actually in danger of starvation? Id. Phorm.* 1. 2. (Multa alia loca sunt in *Gesneri Thesauro.*)
* Tralate etiam.

2. *Adeo* in principio pro *in tantum;* ** quod inter barbara ponit *Buchnerus.*[5]

Adeo in principio positum non raro servit epiphonemati. *Cic.* l. 1. *de off.* c. 11. Adeo summa erat observatio in bello gerendo. *Liv. Præf.* lib. 1. Adeo quanto rerum minus, tanto minus cupiditatis erat. Et ita sæpe.

* 3. *Adeo* servit interrogationi.[6]

Cic. 2 *Philipp.* c. 7. Adeone pudorem cum pudicitia perdidisti, ut hoc in

---

[4] Hæc exempla optime interpreteris per *interea dum tibia canitur, dum tibicen canit.* Nam per *apud* declarari non possunt. Pertinent igitur potius ad § II. n. 5. (Immo potius sic: *accinente tibicine* vel *tibia.*)

[5] Falso. *Velleius* l. 2. c. 30. § 6. Quorum numerus in tantum adolevit, ut *cet.* Vid. infra sub *in* exempla plura.

[6] Etiam in medio servire potest interrogationi. Non dico *adeo* interrogare, sed

templo dicere ausus sis? *Id. pro Cluent.* c. 61. et *pro Deiot.* c. 11. et *pro C. Rab.* c. 10.

§ II. 1. *Adeo* in medio pro *vero*.

Sæpe usurpatur pro *vero*, sed secundo loco. *Cic.* 6 *Verr.* c. 64. Id adeo ex ipso SCto cognoscite. *Id. pro Arch.* c. 6. Atque hoc adeo mihi concedendum est magis quod *cet.*[7] *atque adeo* est *et vero*, vel *imo vero*. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 19. Dolabella tuo nihil scito mihi esse jucundius. Hanc adeo habeo gratiam illi. * *Liv.* l. 2. c. 29. *Cic. pro Cluent.* c. 30. Huc pertinent illa *Sallustii Jug.* c. 65. Id adeo mature posse evenire, si ipse consul ad bellum missus foret. Gallice *en fin*. *Id. ibid.* c. 110. Id adeo experiri licet. (Vis, quæ est in hoc usu, sane elegantissimo, hujus particulæ, vix potest uno verbo exprimi, quod in omnia loca conveniat, sentiturque facilius, quam exprimitur. Interdum enim significat aliquam consequentiam, interdum explicationi, narrationi etc. servit.)

2. *Atque adeo*.

Atque adeo in medio sæpe pro *immo* ponitur, et servit correctioni, cum vi augendi; *or rather, I would rather say*. *Cic. pro Cluent.* c. 29. De foro atque adeo de civitate est sublatus prætor ille jam opinionibus hominum constitutus. *has been carried away from the forum, nay even from the city*. *Id. pro Planc.* c. 19. Posco atque adeo flagito crimen. *Id.* 1 *Catil.* c. 2. Ducem hostium intra mœnia, atque adeo in senatu, videtis. * *Id.* l. 1. *Att. ep.* 14.

3. *Adeo ut*.

Adeo sæpe cum *ut* conjungitur. *Cic. pro Flacc.* c. 20. Neminem adeo infatuare potuit, ut ei nummum ullum crederet. *Id. pro C. Rab.* c. 10. Adeone hospes hujus urbis, adeo ignarus es disciplinæ consuetudinisque nostræ, ut hæc nescias? * *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 31. et *ep.* 33.

Adeo non—ut, non est aurei ævi.

Interdum cum particula *non* pro *tantum abest, ut; so far from, that even*. *Curt.* l. 3. c. et § 12. Conjugem Darii adeo ipse Alexander non violavit, ut summam adhibuerit curam, ne quis captivo corpori illuderet. *Liv.* l. 8. c. 5. *Id.* l. 30. c. 34. *Colum.* l. 2. c. 12. Sola hæc res adeo non infestatur herbis, ut ipsa herbas perimat. *Velleius* l. 2. c. 66. § 4.

* *Adeo nihil—ut*, apud historicos tantum reperitur.

Livius l. 3. c. 2. Hæc adeo nihil moverunt quenquam, ut legati prope violati sint. *Suet. Vesp.* c. 8.

* *Non adeo, ut non*. *Ne quidem adeo—ut non*, item in historicis modo reperta sunt.

Non adeo postulat interdum *ut non*. *Tacit.* l. 1. *Hist.* c. 3. § 1. Non adeo virtutum erat sterile seculum, ut non et bona exempla prodiderit. *Suet. Othon.* c. 9. Ne victi quidem adeo afflicti erant, ut non in ultionem ignominiæ quidvis discriminis ultro subirent.

* 4. *Adeo—quasi*, pro *ita—ut*, rarissimum est.

Terent. Heaut. 5. 1. Gaudere adeo cœpit, quasi qui cupiunt nuptias. *he grew quite transported to hear it, like those who wish for marriage*.

* 5. *Quoque—adeo non*, pro *etiam—nedum*, et *ne quidem—adeo nemo*, pro *ne quidem—nedum quisquam*.

Tacitus l. 4. *Hist.* c. 80. § 2. Mucianus æqualium quoque, adeo superiorum intolerabilis. *could not bear an equal, much less brook a superiour*. *Vellei.* l. 2. c.

---

interrogationem adjuvare. Ergo præter necessitatem argutatur *Facciolatus*. Cum *tam* et *tantum* non facile conjungitur *ne*. (Sed tamen interrogandi vis tantum est in particula *ne*. Et si propterea servit interrogationi *adeo*, quia *ne* adnectitur: quot verba servient interrogationi?)

[7] Sic *et adeo; and even, ay and*. *Senec. ep.* 120. Tanta est apud illos boni vilitas, et adeo usque ad sordida descendit.

67. § 1. Hujus temporis fortunam ne deflere quidem quisquam satis digne potuit, adeo nemo exprimere verbis potest.[8]

Rarissime item solum *adeo non*, pro *nedum* ponitur. *Plin.* l. 17. c. 22. Minimum id esse debet intervallum, ut attingat jugum superetque, non teneat: adeo non recumbat in eo nec delicate se spargat.

* 6. *Adeo—dum*, pro *tamdiu—dum*, rarum est.

Plaut. Mercat. 1. 1. Navim parasse atque eapse merces vectatum undique: adeo dum, quæ tum haberet, peperisset bona. *carried merchandise in it to all quarters of the globe, until he had made the fortune which he then possessed.* *Id. ibid.* 3. 4. Quanto te satius est rus aliquo abire, ibi esse, ibi vivere adeo, dum illius te cupiditas atque amor missum facit. (Hoc exemplum videtur pertinere potius ad n. 1.)

CAPUT X.

De adverbio ADHUC.[9]

1. ADHUC ad tempus refertur tum præsens, tum etiam præteritum. *Cic.* 1 *Verr.* c. 17. Est adhuc non Verres, sed P. Mutius. *he is until now not, he is not yet.* * Et ita sæpe.

Id. l. 2. *de Divin.* c. 2. Adhuc hæc erant. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 14. Et si me consolandi tui causa scribere ad te aliquid oportebat, tamen adhuc id non feci. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 12. Unam adhuc a te epistolam acceperam. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 25. Catonem tuum me adhuc non legisse, turpe utrique nostrum est.

2. *Adhuc* pro *præterea*.[10]

Interdum pro *præterea; besides, still more, still.* *Cic. de Amic.* c. 9. Nisi quid adhuc forte vultis.[11] * *Varro R. R.* l. et c. 3. De his sex partibus adhuc ista tria genera artificum comparanda, aucupes, venatores, piscatores. (Sic et *Quintilianus* sæpe.)

* Admonitio.

Homines minus politi particulam *adhuc* jungunt cum comparativo pro Germanica particula *noch* (*still*), v. g. adhuc pulcrior, adhuc melior. Sic *Seneca ep.* 57. Sic animo, qui adhuc tenuior est igne, per omne corpus fuga est. *Id. ep.* 85. Si marmor illi, si adhuc viliorem materiam attulisses, (*Phidias*) fecisset, quale ex illa fieri optimum posset. *Cicero* et ejus æquales malunt, *etiam pulcrior, etiam melior.* Vide infra *etiam.* (Dixit tamen *Quintilianus* l. 2. c. 15. § 28. Adhuc concitatior.)

* 3. *Adhuc non* pro *nondum.*

Adhuc non sæpissime ponitur, et eandem vim habet, quam *nondum.*[12] *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 8. Id ipsum non mehercule adhuc accidit, audiente me. *Id. ibid.* l. 9. *ep.* 7. Istud adhuc prædium suum non inspexit. Add. *Id. ibid.* l. 6. *ep.* 4. *Pallad. Octobr.* tit. 12.

---

[8] *Facciolatus* dum hanc observationem reprehendit, fallaciam divisionis committit, ut Logicæ Professorem decet.

[9] *Adhuc* esse videtur compendiaria locutio nomine *tempus.* *Huc* enim apud veteres est *hoc.* Vid. *Schefferi* not. ad *Petronii Satyr.* c. 26. p. 93. edit. *Burm.* *Cæsar* plene ponit l. 2. *B. G.* c. 17. § 4. Neque enim Nervii ad hoc tempus ei rei student. Aliis item in formulis *tempus* desideratur. *Scribonius Composit.* 172. Quod ego adhuc non sum expertus; quamvis protinus magna cura hyænam invenerim, et pellem paratam habeam; quia non incidit ex eo (scil. tempore) quisquam, et opto quidem, ne incidat *cet.*

[10] Non sæpe *adhuc* pro *præterea* ponit *Cicero.*

[11] Meliores editiones *ad hæc.* Quæ lectio consentanea est stilo Ciceronis, qui eodem modo loquitur l. 2. *Tusc. Qu.* c. 18. Nunc de ratione videamus, nisi quid vis ad hæc. A. Egone, ut te interpellem? Add. *Idem de Fin.* l. 4. c. 16. et l. 1. c. 8.

[12] Non est igitur Germanismus.

* Huc pertinet *adhuc nihil*, pro *adhuc non* vel *nondum quicquam*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 7. Sed quod quæris, quando, qua, quo Cæsar veniat, nihil adhuc scimus. *Id. ibid. ep.* 17. Ego his temporibus adhuc de isto periculo nihil audivi. Et ita sæpe scribit *Cicero*.

* *Adhuc—aliquando. Adhuc—deinde.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 58. Concedis eam adhuc artem omnino non esse, sed aliquando esse artem futuram. *Suet.* in *Tit.* c. 11. Senatus obseratis adhuc foribus, deinde apertis, mortuo Tito gratias egit.

* 5. *Adhuc—jam. Adhuc—nunc.*

Adhuc sæpe opponitur particulis *jam* et *nunc*. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 13. Non commovi me adhuc Thessalonica, sed jam extrudimur. *Cic.* 3 *Agr.* c. 1. Quoniam Tribuni adhuc præsens certamen contentionemque fugerunt; nunc, si videtur eis, in meam concionem prodeant. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 17. et l. 14. *Att. ep.* 17.

* *Adhuc, dum.*[13]

Adhuc sequitur aliquando particula *dum*. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 18. Indulge valetudini tuæ: cui quidem tu adhuc, dum mihi deservis, servisti non satis. *Id. ibid. ep.* 6. Adhuc, dum mihi nullo modo deesse vis, nunquam te confirmare potuisti. (Hæc abesse mallem: *adhuc* et *dum* in his nullam inter se conjunctionem habent.)

* Admonitio.

Pro *adhuc* cave ponas *usque ad nunc*, etsi *Orosius* ita loquatur l. 7. c. 2. p. 510. Macedonicum regnum sub septentrione esse cum ipsa cœli plaga, tum Alexandri Magni aræ positæ usque ad nunc sub Riphæis montibus docent.

(Cum substantivis in genitivo. *Plaut. Capt.* 2. 3. 25. Adhuc locorum.)

CAPUT XI.

De adverbio ADMODUM.

1. ADMODUM dictum quasi *ad modum*. Proinde significat *satis*, aut *valde*,[14] quia, ad modum quod est, satis est.[15] *Cic.* 6 *Verr.* c. 34. Erat admodum amplum et excelsum signum cum stola. *a great and lofty statue*. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 23. Philotimi literæ me quidem non nimis, sed eos, qui in his locis erant, admodum delectarunt. *greatly*. *Id. de Amic.* c. 1. Ego eram una et pauci admodum familiares. * *Id.* l. 3. *de Leg.* c. 11. Scis solere, frater, in hujusmodi sermone, ut transiri alio possit, admodum dici. (Immo hic est particula assentientis, ut *recte*. Nam Quintus respondet: Non equidem assentiar. Sæpe sic Comici, ut infra observatum.)

2. *Admodum nihil.*

Admodum nihil vel *nihil admodum*, pro *nihil omnino*,[16] aut *pene nihil*[17] usurpari solet, quia quod admodum nihil est, pro nihilo habetur. *Cic.* in *Brut.* c. 9. Plane quidem perfectum oratorem, et cui nihil admodum desit, Demosthenem facile dixeris.[18] *nothing at all*. *Id. ibid.* c. 58. Curio literarum admodum nihil sciebat.

---

[13] Ita sæpe conjungere possumus *adhuc* cum *dum*.

[14] Id est *tantum, quantum modus postulat*. *Liv.* l. 34. c. 13. Ubi satis admodum et suorum et hostium animos est expertus: convocari tribunos jussit. Sic *ad numerum* apud *Cæsarem B. G.* l. 5. c. 20. extr. valet idem quod *quantus numerus esse debebat*.

[15] *Satis* et *admodum* nonnunquam differre, vel ex *Livii* patet exemplo. Quum quis modium reddit ei, a quo modium accepit: tum *ad modum* reddit. Sin XVI. sextarios reddiderit: satis reddidit; *ad modum* non reddidit. (immo, quia tantundem reddit, quantum accepit, modius enim æquat XVI. sextarios, *admodum* reddidit.)

[16] Velim hanc significationem probasset autor.

[17] Aut potius, *si modum spectes*, vel *si cum modo comparet*, *si modum consideres nihil*. (*Ad justum modum*, ut *ad numerum* significat *justum numerum*.)

[18] Nam deerat utique quippiam. *Cic. Orat.* c. 38.

Curio was hardly at all learned; was a man of very little learning. * *Id. de Orat.* l. et c. 2. Alter non multum, quod quidem extaret, et id ipsum adolescens: alter nihil admodum scripti reliquit.[19]

* 3. *Admodum* de numero, historicis solenne est.[20]

Admodum accommodatur interdum ad numerum, et videtur significare (modo) tantum (fere) numerum, quantus nominatur; ut apud *Livium* l. 22. c. 24. Sex millia hostium cæsa: quinque admodum Romanorum. *Id.* l. 27. c. 30. Philippus mille admodum hostium utraque pugna occidit. *Id.* l. 44. c. 43. Secuti eum sunt admodum quingenti Cretenses. *Id.* l. 42. c. 65. Juncta vehicula, pleraque onusta, mille admodum capiuntur. (modo) plane eum, qui exprimitur, pro eo quod vulgo dicimus *præcise*. *Curtius* l. 4. c. 24. In lævo cornu Bactriani ibant equites mille admodum. *i. e.* non amplius mille. *Justin.* l. 7. c. 2. Post menses admodum septem. *i. e.* non plures quam septem. Vid. *Freinshem. Id. Curt.* et *Flor. Liv.* l. 43. Legati ex Macedonia exacto admodum mense Februario redierunt.

* Huc pertinet *admodum* de ætate humana. *Senec. de brevit. vitæ* c. 7. Quasdam ex his artibus pueri admodum percepisse visi sunt. Nam gradus ætatis certo annorum numero erant adstricti. (Hoc pertinet ad primam significationem; cum pro *valde* ponitur.)

** Creberrime hac particula usus est *Salvianus*, ut appareat illa mire delectatum fuisse. Fere autem ornatus gratia eam sententiis infersit, sonum magis, quam certam ullam significationem quærens. Quod enim *Rittershusius* notat, nunquam aliter usum, quam pro *Fere* vel *Propemodum;* quomodo (ut alia omittam loca) ex illo lib. 6. *de gubern. Dei* ostendi possit, non video. Omnes enim admodum (*inquit*) in perditionem ruunt, aut certe, ut aliud dicam levius, pene omnes. Di-

---

[19] Scripsit enim *Antonius* unum libellum: quod *Cicero* docet in *Brut.* c. 44. Adde huc quæ *Facciolato* respondi in *monumentis ingenior.* T. 1. pag. 57. Nam quoad ratio stat, quam *Facciolatus* non impugnat, conclusio stet oportet. Antonius scripserat unum libellum *de arte dicendi.* Ex uno hoc libro Antonius totus penitus cognosci non poterat, non magis certe, quam totus Crassus ex paucis orationibus. Ergo manet id quod sæpe dico, *admodum* esse *tantum quantum ad modum rei pertinet.* Id quod ex subsequentibus *Ciceronis* verbis liquet: Vellem aliquid Antonio, præter illum de ratione dicendi sane exilem libellum, plura Crasso libuisset scribere. Quum enim omnibus memoriam sui, tum etiam disciplinam dicendi nobis reliquissent. Frivolum autem esse videtur, quod *Facciolatus Ciceronem* hic de oratoriis Antonii scriptis vult intelligi. Nam ex libro *de arte oratoria* non minus, quam ex *orationibus,* vis et ingenium oratoris perspici potest. Unde enim oratoria vis existit, nisi ex ingenio, doctrina vera et copiosa perpolito? Et quis est, qui non videat, de *Ciceronis* oratoria facultate etiam ex libris ejus *de oratore* judicari posse? Adde *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. § 67. et l. 6. *ep.* 19. § 5. et *de Offic.* l. et c. 1. (Immo multi de eloquentia bene ac subtiliter præceperunt, quibus vis et ingenium oratorium plane defuerunt, ut ipse pluribus locis *Cicero* dicit. Ut præcepta dicendi non faciunt eloquentes (quis enim non esset eloquens?), si nec qui bene de eloquentia præcipiunt, ipsi bene dicunt.) Deinde *Cicero* ipse memoriam Crassi et Antonii iccirco etiam se conservare dicit, ut illa opinio tolleretur, alterum non doctissimum, alterum plane indoctum fuisse. Neque de laude eloquentiæ illorum senescente loquitur *Cicero,* sed de cetera eorum laude, laudi eloquentiæ opposita. Quid enim sibi vult particula *vel* toties repetita, si res diversas non indicat? Atqui de oratoria illorum facultate et doctrina *Cicero* jam ante memorarat, quam de laude illorum senescente scriberet. Apertum est igitur, *Facciolatum* Spartam suscepisse, ad quam ornandam non satis erat paratus, magno cum Latinitatis, veritatisque corrumpendæ periculo. (Cum *Schwarzio* facit *Gesnerus* in *Thesauro.* Ceterum, quoniam in exemplis facile argutari licet, judicetur quæstio analogia. Si igitur *admodum,* numeris additum, modo *fere, propemodum* significat, modo *omnino,* ut mox ostendetur, idem etiam significare potest in aliis constructionibus.)

[20] Pro hoc *admodum* Livius interdum uti videtur *haud amplius.* Lib. 38. c. 40. Cum consul per saltum iret, Thracum decem haud amplius millia ad ipsas angustias viam circumsederunt. vid. *Amplius.*

serte *omnes Admodum* et *Pene omnes* opponit.[1] In ceteris plerisque, si *admodum* per *omnino* exponas, nihil feceris, quod a mente *Salviani* abhorreat.

* 4. *Admodum* in responsionibus.

Admodum utuntur Comici in responsionibus ad quæstiones. (Immo omnes sermone ac dialogo scribentes, ut supra e *Cicerone* vidimus.) *Plaut. Rudent.* 4. 4. Nempe tu hanc dicis, quam esse aiebas dudum popularem meam? *Trach.* Admodum. *Ter. Hecyr.* 3. 5. Advenis modo? *Pa.* admodum. *Id. Phorm.* 2. 2.

CAPUT XII.

f *De adverbio* ADVERSUS * *et præpositione, ut vulgo dicitur.*

* § I. ADVERSUS vel *adversum*, ex *ad* et *versus* compositum, significare videtur proprie idem, quod *versus*, vel *contra*. *Cæsar B. G.* l. 2. c. 8. § 3. Is collis, ubi castra posita erant, tantum adversus in latitudinem patebat, quantum loci acies instructa occupare poterat. *the hill was as broad on the side facing us.* (Aliud egit bonus *Schwartzius*, aut ira in *Facciolatum* occœcatus non vidit, *adversus* h. l. esse adjectivum, quod referatur ad *collis.*)

* § II. 1. De præpositione *adversus.*

Adversus præpositio itidem significat *versus* vel *e regione*. *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 45. Ara Ajo loquenti adversus eum locum consecrata est. *Cæsar* l. 1. *B. C.* c. 46. § 1. Nostri, gladiis districtis, impetum adversus montem in cohortes faciunt. *Liv.* l. 45. c. 7. et l. 14. c. 10. *Celsus* l. 3. c. 6.

* Admonitio.

Audiendus igitur *Charisius* l. 2. p. 207. Contra (*inquiens*) et adversus ita differunt, quod contra ad locum, ut contra Basilicam, adversus ad animi motum, ut adversus illum facio. Interdum autem promiscue accipitur.

* 2. *Adversus* pro *ad.*

Livius l. 4. c. 10. Adversus ea consul, victis conditiones accipiendas esse, non ferendas, respondit. *to this the Consul replied.*

3. *Adversus* pro *erga.*

Adversus idem est, quod *erga*. Nec solum in malam partem accipitur, sed sæpe etiam in bonam. *Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 41. Pietas est justitia adversus Deos. *towards the gods. Id.* l. 1. *de Off.* c. 28. Adhibenda est reverentia quædam adversus homines. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* ult. Censorem te jam esse sperabam: eo brevior est hæc epistola, et ut adversum magistrum morum modestior. * Add. *Id. ad Brut. ep.* 16.

4. *Adversus* pro *contra; against, in opposition to, in the face of, to thwart or gainsay.*

Interdum pro *contra* usurpatur. *Cic.* 5 *Verr.* c. 84. Utrum tibi pecuniæ conciliatæ videntur adversum leges, adversum rempublicam? an vero id recte factum esse defendes? *Id. Att.* l. et *ep.* 14. Quod si duriorem te ejus miseriæ præbes, non contendam ego adversus te. *Terent. Heaut.* 4. 1. Hoc te oro, ne quid credas me adversus edictum tuum facere esse ausum. * *Id. Phorm.* 2. 3.

* *Adversus* de morborum remediis.

Celsus l. 5. c. 26. *curat. adv. vuln. infl.* Et adversus profusionem quidem in

---

[1] *Omnes admodum* sunt omnes qui ad modum requiruntur, hoc est, de quibus nemo desideratur. His *pene omnes* commode opponi posse videntur. *Facciolatus* interpretationem *Thomasii* probare se dicit. Et tamen *admodum* per *omnino* explicari vult. Quum *Thomasius* locum illum *Salviani* ita declaret, ut sonum magis quam certam ullam significationem quæsitam putet. Vide ergo, lector, quam malus interpres sit *Facciolatus*. (Hoc quidem est argutari. Et potest apud Salvianum *admodum* positum esse, grati soni causa, nullo certo sensu, et alibi *omnino* significare. Sic Græci τὸ δὴ, quod huic verbo fere respondet, modo certo sensu ponunt, modo παραπληρωματικῶς, præsertim non elegantissimi.)

his auxilium est. Adversus inflammationem autem in ipso sanguinis cursu, ea timeri possunt, ubi læsum est vel os, vel nervus. *Id.* l. 5. c. 26. *curat. gangr.* Usu cognitum est, utramque adversus alteram medicamento esse, si contrita super imposita est. *Id.* l. 5. c. 27. et l. et c. 6. *Collyr. Cæsar.* et l. 6. c. 15.[2]

* § III. *Ex adverso. Ex adversum.*

Ex adverso et *ex adversum* idem valet, quod *contra, e regione. Terent. Phorm.* 1. 2. Ea sita erat ex adverso. *Livius* l. 45. c. 10. Portus ex adverso urbi erat positus. *Plin.* l. 2. c. 102. l. et c. 4. Patræ colonia ex adverso Ætoliæ et flumini Evoni. et l. 4. c. 22. *Terent. Phorm.* 1. 2. Ex adversum ei loco tonstrina erat quædam. Cave imiteris.

CAPUT XIII.

De adverbio ÆGRE.

1. ÆGRE adverbium est, ab *æger* ductum, et significat, *ut ægri solent; fretfully, peevishly, with chagrin or displeasure, unwillingly.* Unde trita illa, *ægre ferre, ægre pati; to be displeased at, to take ill.* Ægre carere aliqua re. *Cic. Attic.* l. 8. *ep.* 2. Tironem ægrum Patris reliqui, adolescentem probum: nihil vidi melius: itaque careo ægre. *Id. pro leg. Man.* c. 5. Vident, unum virum esse, in quo summa sint omnia, et eum prope esse; quo etiam carent ægrius.

* *Ægre* pro *difficulter; with difficulty, with much ado, not without great labour or pains, hardly.*

2. *Ægre* interdum est *difficulter, vix:* quia ægri haud facile se movent. *Cic. de senect.* c. 20. Omnis conglutinatio recens ægre, inveterata facile divellitur. *Id.* 6 *Verr.* c. 65. Nihil ægrius factum est multo labore meo, quam ut manus ab illo appellatore abstinerentur. *although I exerted myself exceedingly to prevent it, yet were they within a very little of seizing his person.* Indidem illa sunt: Ægre sustinere impetum alicujus; ægre se tenere, *Id. Attic.* l. 16. *ep.* 11.

* 3. *Ægre—quin. Ægre—nedum.*

Ægre certis quibusdam verbis additum postulat interdum appositionem particulæ *quin. Cæsar B. C.* l. 2. c. 13. § 3. Ægre milites sunt retenti, quin oppidum irrumperent. *Liv.* l. 2. c. 45. Etrusci ægre abstinent, quin castra Romanorum oppugnent.

Ægre interdum respicit *nedum. Liv.* l. 6. c. 7. Ægre inermis tanta multitudo, nedum armata sustineri potest. (Nullus hic respectus τοῦ *ægre* ad *nedum.* Nimis interdum vir doctus in augendis observatiunculis laboravit.)

CAPUT XIV.

De adverbio ÆQUE.

1. Adverbium ÆQUE ab *æquus* dictum est. Interdum absolute ponitur. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 7. Quantum præsens me adjuvare potueris et consolando et prope æque dolendo, facile intelligo. *I can easily imagine with what strong consolation, and grief almost equal to my own, you might be able to support me. Id. ibid.* l. 5. *ep.* 21. Nemo erat, quicum essem libentius, quam tecum; et pauci, quibuscum æque libenter. *there were few, whose company would have gratified me so much.*

* *Celsus* l. 3. c. 18. Non tamen æque pestiferum est. *Pallad. R. R.* l. 1. c. 6. Viæ malitia æque et voluptati et utilitati adversa est.

* 2. *Æque—æque* rarissimum est.

Æque repetitur interdum. *Tacit.* l. 1. *hist.* c. 7. § 4. Eadem novæ aulæ mala,

---

[2] Hanc observationem tanquam pro exemplo addidi, quo demonstrarem, nihil Germanismi esse, si quis de morbis ponat *adversus.* Ergo reprehensio *Facciolati* quid valeat, satis intelligitur. Falsum est, novam a me regulam concinnatam esse: alioqui numerata esset. Nunc quia nihil numeri apparet: cupiditatem hominis calumniandi vides.

æque gravia, non æque excusata. *Id. Agric.* c. 15. § 4. Britanni dicebant: æque discordiam præpositorum, æque concordiam, subjectis exitiosam. *that the union or the discord of their rulers were equally fatal to those whom they lorded it over.* (Primum exemplum est alienum: in altero est anaphora non elegantissima: nisi forte etiam legendum: *æque disc. p. atque concordiam s. e.* Itaque aliena hæc observatiuncula ab hujus libelli consilio.)

3. *Æque ac. Æque atque. Æque ac si.*

Sæpe cum *ac*, vel *atque*, * vel *ac si* jungitur. *Cic. de Amic.* c. 6. Quis esset tantus fructus in prosperis rebus, nisi haberes, qui illis æque, ac tu ipse, gauderet? * *Id.* l. 3. *Att. ep.* 15. et l. 2. *Fam. ep.* 2. et l. 11. *ep.* 27.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 70. Me colit et observat Curtius Mithres æque, atque patronum suum. * *Ter. Phorm.* 4. 1. *Cic. pro Rosc. Am. Id.* l. 6. *Fam. ep.* 15. et l. 13. *ep.* 44. Egnatii rem ut tueare, æque a te peto, ac si mea negotia essent. *Nepos* in *Eumen.* c. 5. Eumenes jumenta æque nitida ex castello eduxit, ac si in campestribus ac planis ea locis habuisset. *Liv.* l. 10. c. 7. et l. 44. c. 22. *Colum. R. R.* l. 9. c. 5.

4. *Æque et. Æque ut.*

Interdum cum *et* vel *ut*. *Cic.* l. 2. *Tusc.* c. 26. Xenophon dicebat, eosdem labores non esse æque graves imperatori et militi. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 50. Versus æque prima et media et extrema pars attenditur. * *Id. pro Muren.* c. 13. et *pro Rosc. C.* c. 1. 12 *Philipp.* c. 12. Possumusne igitur in Antonii latrocinio æque esse, ut hi? *Id. pro Dom.* c. 11. Itaque libentissime prædicabo, Cn. Pompeium studio et auctoritate æque ut unumquemque vestrum pro salute mea laborasse. * *Plinius* l. 1. *ep.* 20.

* 5. *Æque cum* rarissimum est.

Æque interdum adjungitur præpositioni *cum*. *Plaut. Asin.* 2. 2. Animum adverte, ut æque mecum hæc scias. *Terent. Phorm.* 5. 9. Novi æque omnia tecum.

** 6. *Æque—quam* non est optimi ævi.[3]

D. P. *Æque* nonnunquam adsciscit sibi *quam*. *Sueton. Claud.* c. 35. Nihil æque quam timidus, ac diffidens fuit. Plura *Hadr. Card.* * *Livius* l. 5. c. 6. l. 31. c. 1. l. 28. c. 26. *Columell.* l. et c. 5. l. 1. c. 10 et 17.

** 7. *Æque* abundat.

Æque abundare videtur in illo *Plaut. Capt.* 3. 5. Nec quisquam est mihi nunc, æque melius cui velim. *Rivius* ad *Terent.* p. 45. nisi cum *Taubmanno* dicas, comparativum ibi loco positivi poni. (Possis etiam ad verbum *velim* referre; *there is no one, whose fortunes I am so desirous of seeing improved.*)

** 8. Aliquando omittitur *Æque.*

Plaut. Menæch. 5. 5. Rem heri diligenter tuetur, quam si ipse assit. *i. e.* æque diligenter quam. *Auctor Priap.* Quæ succo caret, atque petra pumex. pro, *æque atque*. *Taubmannus* ad *Plaut.* p. 747. *Scalig.* ad *Priap.* p. 194. *Salmas.* ad *Solin.* p. 254. Atque sic sæpius usurpare *JCtos, Dürrius* docet. * Sed Oratores optimi nunquam omittunt.

* 9. *Peræque.*

Æque sæpius augetur particula *per*. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 8. Curio peræque narrabat, incensam esse juventutem, neque hæc ferre posse. *Id. ibid. ep.* 19. Scito, nihil unquam fuisse tam peræque omnibus ordinibus offensum, quam hunc statum, qui nunc est. *Id.* 5 *Verr.* c. 52. *Nepos* in *Attic.* c. 13.

---

[3] Nam etiamsi *Livius* ita loquitur: tamen ex ea re non conficitur, scriptores æquales et superiores ita loqui consuevisse. Potest enim fieri, ut scriptor aliquis ab elegantia ævi sui recedat. Sic *Plinius* non erat contentus eloquentia sui, sed æmulabatur *Ciceroni* l. 1. *Fam. ep.* 5. *Varro* antiquitatem consectabatur. *Cicero* sui sermonis splendorem ipse admirabatur. *Livii* Patavinitas vetus crimen est. *Æque—tanquam* nolim approbare. Est apud *Arbitr.* c. 78.

* 10. *Æque—proxime.*

Æque cum *proxime* discordat. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 13. Non possum ego non aut proxime atque ille, aut etiam æque laborare.

* 11. *Æque* præcedit vel sequitur comparativos.

Livius l. 7. c. 29. Samnites Campanos adorti sunt; unde æque facilis victoria, prædæ atque gloriæ plus esset. *the Samnites attacked the Campanians; over whom they expected to gain a victory with equal ease, and to reap a greater share both of spoil and glory. Id.* l. 29. c. 19. Tribunos in vincula conjecit: legatum æque sontem, aut magis etiam, in ea potestate reliquit. *who was equally guilty, or rather more so. Idem* l. 8. c. 13. Camillus ad Pedum cum Tiburtibus majori mole, quamquam æque prospero eventu, pugnat. (Hæ duæ observatiunculæ nihili sunt: delevissemque, nisi religio fuisset, hoc juris in aliena exercere.)

12. *Æque* antiqui pro *æqui* ponebant.

Æque istuc facio. *it is all one to me. Plaut. Milit.* 3. 1. 189. pro *æqui.*

13. *Æque* pro *merito.*

Mihi id æque factum. *I was rightly served; I was rightly treated; I deserved it. Plaut. Milit.* 5. 22.

CAPUT XV.

De adverbio Age.

1. *Age. Agedum. Age nunc.*[4]

Age, *agedum, age nunc,* sunt adhortantis etiam plures, et ad alia transeuntis. *well, well then, come. Cic. pro Cluent.* c. 30. Age, quoniam corrumpendi judicii causas ille multas et graves habuit, hic nullam, profectio ipsius pecuniæ requiratur.[5] *well then, let us enquire whence the money was derived.*

Cic. pro Syll. c. 26. Agedum, conferte nunc cum illius vita vitam P. Syllæ, vobis populoque Rom. notissimam. * *Terent. Eunuch.* 4. 4. et *Hecyr.* 3. 1. *Livius* l. 7. c. 9. Quem nunc Roma fortissimum virum habet, procedat agedum ad pugnam. Adde *Phædr.* l. 5. *fab.* 4.

Cic. pro Rosc. Am. c. 36. Age nunc illa videamus, Judices, quæ statim consecuta sunt. * *Id.* c. 33. et *pro Mil.* c. 21.[6]

* 2. *Age, age.*

Age iteratum etiam hortantibus convenit. *Terent. Heaut.* 2. 3. Age, age, cedo istuc tuum consilium, quid id est.

* 3. *Age* indignantis.

Age servit indignationi. *Terent. Andr.* 5. 2. Age nunc jam, ego hodie, si vivo, tibi ostendam, herum quid sit pericli fallere. *very well, now I'll let you see what it is to cheat your master.*

4. *Age vero. Agesis. Agesis nunc.*

Age vero, agesis, agesis nunc transitioni serviunt. *Cic. pro leg. Manil.* c. 14. Age vero, ceteris in rebus quali Pompeius sit temperantia, considerate. *Idem* in *Part.* c. 12. Agesis ergo, quoniam dictum de altero est, expone nunc *cet. Idem* l. 2. *Tusc.* c. 18. Agesis, nunc de ratione videamus.

Agesis interdum disjungitur. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 16. Age nunc refer animum sis ad veritatem.

5. *Age: Age porro,* instantis.

Age, age porro, sunt interdum instantis. *Cic.* 5 *Phil.* c. 10. Age, si pa-

---

[4] Alii verbum esse putarint. (Est sane; sed usu, et comparatione cum linguis vernaculis accipit vim adverbii.)

[5] Hujus generis exempla passim sunt obvia.

[6] *Nunc* pleræque editiones ab *age* divellunt. Et respectus ejus ad *age* videtur exiguus. Quod idem valet in exemplum istud *Cic. Attic.* l. 8. *ep.* 3. Nobis hieme maxime navigandum est. Age jam cum fratre, an sine? cum filio, an quomodo?

ruerit Antonius, hoc cive uti aut volumus aut possumus? *Idem* 5 *Verr.* c. 22. Age porro, tu, qui te tam religiosum existimari voluisti interpretem fœderum, cur Taurominitanis frumentum imperasti?

6. *Age: Age, age: Age sane;* concedentis.

Age, age age, age sane concedentis sunt. *Cic. pro Mil.* c. 19. Age, sit ita factum; quæ causa, cur Romam properaret? * *Id.* l. 9. *Att. ep.* 11. *ibid.* l. 15. *ep.* 10. l. 5. *de Fin.* c. 3. Ille ridens, age, age, inquit: satis enim scite me nostri sermonis principem esse voluisti. * *Terent. Phorm.* 4. 3. Age, age, jam ducat; dabo. *well, well, let him take them: I give them up.* *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 35. Age sane, inquam. *I am content that it should be so.* *Livius* l. 1. c. 57.

* 7. *Agite dum.*

Agite dum convenit cum *agedum*. *Livius* l. 3. c. 62. Si jam satis animi est, decernique placet; agite dum clamorem, qualem in acie sublaturi estis, tollite hic. *Id.* l. 3. c. 68. Agite dum, ubi hic curiam circum obsederitis: iisdem istis ferocibus animis egredimini extra portam Esquilinam. *Id.* l. 6. c. 35. l. 7. c. 32. *Id.* l. 5. c. 52. Recordamini agite dum, quoties sacra instaurentur.

CAPUT XVI.

De adverbio ALIAS.

* 1. ALIAS est *alio tempore,* sive id præsens est, sive præteritum, sive futurum.

2. *Alias alias,* iteratum.

Alias interdum iteratur. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 27. Non potest quisquam alias beatus esse, alias miser. *no one can be at one time happy, at another unhappy.* *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 55. Ornamentis fere iisdem uti licebit, alias contentius, alias remissius. *Id.* 3 *Verr.* c. 46. Alias Verres revocabat eos, inter quos jam decreverat, decretumque mutabat: alias inter alios contrarium sine ulla religione decernebat. * Add. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 54. § 1.

* 3. *Alias—alias—alias; now—now—now.*

Alias interdum trigeminum legitur. *Varro de L. L.* l. 7. c. 39. Alias desunt secundum et tertium, ut in hoc *mane, manius, manissime:* alias duo prima absunt, ut *optimum:* alias primum et tertium deest, ut *melius.* *Id.* l. 2. *de R. R.* c. 1. In emtione alias stipulandum statim est e valetudinario, alias e sano pecore, alias e neutro. Add. *Plinius* l. 7. c. 55. et l. 37. c. 10.

* 4. *Alias—alias—aliquando; now—now—sometimes.*

Plinius l. 7. c. 15. Mola movetur, sistitque menses: ut et partus alias letalis, alias una senescens, aliquando alvo citatiore excidens.

* 5. *Alias—alias—sæpius.*

Plinius l. 16. c. 32. Hoc alias fastidio, alias contumacia, sæpius imbecillitate eorum, quæ transferuntur, evenit.

* 6. *Alias* quater repetitum.

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 52. Atque hic licebit alias singillatim transire omnes argumentationes: alias ad partitiones singula genera referre: alias ab auditore, quid desideret, quærere: alias hæc facere per comparationem suarum et contrariarum argumentationum.

(Præter necessitatem hic distinguuntur, quæ omnia uni elogio a *Tursellino* subjecta sunt.)

* 7. *Alias aliter* elegans est.

Alias jungitur cum *aliter*. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 13. Alias aliter hæc in utramque partem causæ solent convenire. *these things suit the two sides of the question differently at different times.*

* 8. *Non alias; at no other time, never.*

Alias etiam *non* patitur interdum. *Livius* l. 7. c. 23. Non alias militi familiarior dux fuit. *Id.* l. 45. c. 7. Non alias ad ullum spectaculum tanta multitudo oc-

turrit. *Plinius* l. 21. c. 18. (Est circumlocutio τοῦ *nunquam* et fere jungitur comparativo.)

* 9. *Raro alias.*

Alias cum *raro* copulatur. *Livius* l. 3. c. 69. Raro alias tribuni popularis oratio acceptior plebi, quam tunc severissimi consulis fuit. *scarcely ever was the speech of a popular tribune more acceptable to the commons. Id.* l. 45. c. 20. (Hoc nihili est. Etiam aliæ particulæ, ut, *sæpe, semper* etc. jungi possunt et solent. Infinitum foret talia animadvertere. Neque talia proprie particulam ipsam afficiunt etc.)

* * 10. *Alias—interdum.*

P. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 54. Geminatio verborum habet interdum vim, leporem alias. *Id. de Or.* l. 2. c. 41.

* 11. *Alias—nunc.*

Alias respicitur ab adverbio *nunc. Cic.* l. 3. *Tusc.* c. 5. Sed id alias: nunc quod instat. *Id.* l. 3. *Tusc.* c. 2. Sed cæteras perturbationes alias; nunc ægritudinem si possumus, depellamus. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 14.

* 12. *Alias—nuper.*

Alias et *nuper* opponuntur eleganter. *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 4. Hoc cum sæpe alias, tum nuper in Tusculano studiose egimus. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 4. Fecimus et alias sæpe et nuper in Tusculano. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 4. (Idem hic dicendum quod ad n. 9. Nam etiam alia verba sic apponi possunt, ut: *cum alias, tum superiori anno, apud fratrem,* etc. Sed hæc non peculiarem usum aut vim τοῦ *alias* efficiunt.)

P. ** 13. *Alias—plerumque; sometimes—generally.*

Cic. de senect. c. 15. Terra nunquam sine usura reddit, quod accepit; sed alias minore, plerumque majore cum fœnore.

* 14. *Alias—quondam; on other occasions—formerly.*

Alias sæpe est finitimum adverbio *quondam. Cic.* l. 4. *Qu. Acad.* c. 3. Iis de rebus et alias sæpe nobis multa quæsita et disputata sunt: et quondam in Hortensii villa. (Hoc idem est cum n. 12. ubi quæ diximus, huc quoque pertinent.)

* 15. *Alias—tunc.*

Interdum quædam est cohærentia particularum *alias* et *tunc. Livius* l. 3. c. 69. Raro alias tribuni popularis oratio acceptior plebi, quam tunc severissimi consulis fuit. *Suet. Tib.* c. 18. (Nulla est inter has particulas conjunctio, cum multa alia verba sequi in tali contextu possunt: quæ nullum peculiarem usum in *alias* efficiunt.)

* 16. *Alias* pro *alioqui* veteribus ignotum est.

Alias raro ponitur pro *jam tum* vel *alioqui. Plin.* l. 2. c. 103. In Silaro folia lapidescunt, alias salubri potu ejus aquæ. *Id.* l. 25. c. 2. Homerus multus alias in admiratione Circes, gloriam herbarum Ægypto tribuit. *Id.* l. 11. c. 16. l. 18. c. 6. l. 19. c. 8. *Tacit. Ann.* l. 16. c. 1. § 4.

* 17. *Alias* pro *alibi* minus probum est.

Justin. l. 4. c. 1. § 9. Nusquam alias tam torrens fretum. *Plin.* l. 24. c. 14. Idæus rubus appellatus est, quoniam in Ida, non alias, nascitur.

CAPUT XVII.

De adverbiis § I. ALIBI *et* ALICUBI, § II. ALICUNDE *et* ALIUNDE, § III. ALIO, § IV. ALIOQUI, § V. ALIORSUM.

§ I. 1. ALIBI est *alio in loco; elsewhere, in another place. Cic.* l. 4. *Acad.* c. 32. Ea nusquam inest alibi veri et certi nota.[7] * Sæpissime significat *alia in re.* Vid.

[7] Exempla passim leguntur. In exemplo vero Tursellini *alibi* est *alia in re.*

Terent. Andr. 2. 5. *Livius* l. 7. c. 41. l. 30. c. 35. *Celsus* l. et c. 6. Sed apud *Ter. Heaut.* 2. 3. positum videtur pro *alia ex re:* Hinc sciri potuit, haud usquam alibi, quo studio vitam suam, te absente, exegerit. (Hic quoque accipi potest *alia in re.* Sic dicimus non modo : *ex quo intelligi potuit;* sed etiam : *in quo intelligi p.*)

2. *Alicubi* est *aliquo in loco, Cic. Attic.* l. 9. *ep.* 12. Si salvus sit Pompeius, et constiterit alicubi, hanc νεκυίαν relinquas.

* 3. *Non alibi* cum comparativo rarum est.

Non alibi jungitur aliquando, sed raro, comparativis, uti *non alias. Plinius* l. 14. c. 1. Uva non alibi gratior callo, ut inde possit invenisse nomen duracinus. *Id.* l. 31. c. 6. (Sed comparativus has particulas non adficit: *non alibi* est *nuspiam.*)

* 4. *Alibi atque alibi* rarius est.

Plinius l. 13. c. 1. Iidem succi varie alibi atque alibi ad quælibet prævaluere aut degeneravere. *Id.* l. 34. c. 14.

* 5. *Alibi—alibi; in one place—in another; here—there.*

Alibi sæpe iteratur. *Liv.* l. 3. c. 28. Miles alibi pavorem, alibi gaudium ingens facit. *Id.* l. 8. c. 32. Clamor in totam concionem est perlatus: alibi preces, alibi minæ audiebantur. *Id.* l. 22. c. 48. l. 38. c. 40. *Tacit.* l. 3. *hist.* c. 83. § 3. *Senec. ep.* 89.

* 6. *Alibi—alibi—alibi.*

Livius l. 38. c. 46. Exercitus spolia regis Antiochi referens, trifariam dissipatus: alibi primum, alibi postremum agmen, alibi impedimenta. Add. *Livius* l. 30. c. 16. *Plinius* l. 5. c. 27. et l. 18. c. 30.

* 7. *Alibi aliter; differently in different places.*

Alibi conjungitur eleganter cum *aliter. Liv.* l. 44. c. 35. Medium spatium torrentis alibi aliter cavati paulo plus quam mille passus patebat.

* 8. *Alibi quam.*

Alibi respicitur interdum a particula *quam. Colum.* l. 8. c. 11. Matrices custodiendi sunt, ne alibi, quam in stabulo fœtus edant. *Liv.* l. 5. c. 52. *Plin.* l. 25. c. 3. et l. 32. c. 10. *Suet.* in *August.* c. 23. *Tacitus* l. 1. *Ann.* c. 77. § 4. et l. 15. c. 20. § 4. l. 1. *hist.* c. 4. § 2.

(*Alibi esse.*)

Ut *ibi sum* dicitur pro *hoc ago, cogito, curo:* vid. in *ibi:* sic *alibi sum* pro *aliud ago* etc.

(*Alibi* dicitur etiam de personis, ut alia adverbia loci, *unde, inde,* de quibus suo loco.)

Terent. Hec. 3. 1. 14. Habebam alibi animum amori deditum: aliam feminam amabam.

Alicubi sæpius repetitum.

Senec. Tranquill. an. c. 2. Ut alicubi obstes tibi, alicubi irascaris, alicubi instes gravius.

§ II. 1. ALICUNDE.

Alicunde est *ab aliquo loco. Cic.* l. 5. *de fin.* c. 11. Si quando parvis ludentes minamur præcipitaturos alicunde, extimescunt. *Ter. Andr.* 2. 4. Simo venit meditatus alicunde, ex solo loco. *comes in deep thought from some place or other.*

* 2. *Alicunde* de personis.

Alicunde interdum idem valet, quod *ab aliquo homine. Cic.* l. 10. *Att. ep.* 1: Quod scribis, non quo alicunde audieris, sed te ipsum putare, me attractum iri, si de pace agatur: mihi omnino non venit in mentem, quæ possit actio esse de pace. Ita semper uti licet.

* § III. 1. Alio.

Alio est in alium locum,[8] sed transfertur ad res alias permultas. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 29. Sermonem alio transferamus. *i. e.* alia de re loquamur. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 4. Qui a te causam regiam alio transferebant. *i. e.* ad alios.

(*Alio* pro *ad aliam rem, in alia re, alia de causa, alio consilio.*)

Nep. 2. c. 6. Hoc longe alio spectabat. *i. e.* ad aliam rem. *Suet. Aug.* c. 88. Non alio absumturos datam summam. *i. e.* in alia re, merce. *Cic.* 1 *Verr.* c. 53. Alio responsionem derivavit. *i. e.* in aliam partem etc.

* 2. *Alio—alio. Alio atque alio.*

Alio iteratur interdum sic, ut *aliter*. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 23. Hic alio res familiaris, alio ducit humanitas. *Senec. de brevit. vit.* c. 11. Nihil alio atque alio spargitur.

* 3. *Alio—atque.*

Alio cum *atque*. *Nepos* in *Themist.* c. 6. Hoc longe alio spectabat, atque videri volebant Lacedæmonii.

* 4. Non *alio—quam* historicorum est.

Livius l. 42. c. 46. Omnia serva et obnoxia erunt, si nullus alio sit, quam ad Romanos respectus. *Livius* l. 7. c. 18. *Sueton. August.* c. 98.

Alio aliunde.

Senec. quæst. nat. l. 3. c. 11. Quassatione terræ aliunde alio transferuntur. Eleganter, pro; *modo ex hoc loco, modo ex alio etc.*

(*Alio* eleganter jungitur τῷ *quo.*)

Cicer. Att. l. 9. *ep.* 17. Arpinumne mihi eundum sit, an alio quo. *Liv.* l. 38. c. 30. Aliove quo mittant.

* § IV. 1. Alioqui.

Alioqui est quod ad ceteras res attinet, (ceterum.) *Cic. Attic.* l. 16. *ep.* 5. Peream, Attice, si mihi non modo Tusculanum, ubi certe alioqui sum libenter, sed beatorum insulæ tanti sunt, ut sine te sim tot dies. *Livius* l. 7. c. 19. Triumphatum de Tiburtibus: alioquin mitis victoria fuit. *Id.* l. 8. c. 9. l. et c. 27. et l. 43. c. 19.

* 2. *Alioqui* pro *si aliter esset*, vel *nisi hoc sit* vel *esset.*

Alioqui sic ponitur interdum, ut per *si aliter esset, nisi hoc ita esset,* declarandum sit. *Cic.* l. 2. *de leg.* c. 25. Credo minimam olim istius rei fuisse cupiditatem; alioqui multa extarent exempla majorum. *Id. Orat.* c. 15. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 38. § 4.

* § V. 1. Aliorsum.

Aliorsum est *alium in locum*. Nonnunquam transfertur ad res alias. *Ter. Eunuch.* 1. 2. Vereor, ne aliorsum, atque ego feci, acceperit.

* 2. *Aliorsum—atque.*

Boeth. Consolat. l. 5. *pros.* 3. Siquid aliquis aliorsum, atque sese res habet, existimet, id non modo scientia non est, sed est opinio fallax. Rarum est. (Atqui sic etiam ante *Terentius.* Ceterum, pro *aliorsum* reperitur etiam non contractum *alioversum, alioversus.*)

* § VI. Aliubi; *in another place, elsewhere.*

Aliubi—aliubi. Senec. Benefic. l. 1. c. 5. Ut aliubi sit species rei, aliubi ipsa res.

§ VII. 1. Aliunde.

Aliunde est *ab alio loco; from some other place, from another quarter. Cic. pro Lig.* c. 1. Cum tu ipse neque per te scires, neque audire aliunde potuisses.[9]

---

[8] Unum exemplum satis erit. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 20. Ex illius sermone statuam, Arpinumne mihi eundum sit, an quo alio. Add. *Liv.* l. 38. c. 30. l. 39. c. 36. l. 32. c. 2.

[9] Possis etiam interpretari, *ex aliis personis.* (Immo hic est ipsissimus sensus.)

* 2. *Aliunde—aliunde.*

Aliunde **nonnunquam geminum apparet.** ***Livius*** **l. 24. c. 45. Is aliunde stat semper, aliunde sentit, infidus socius, vanus hostis.** ***appears to act on one side, while his wishes are with the other.***

* 3. *Aliunde* ter repetitum.

Plinius l. 37. c. 12. Sardonyches e Cerauniis glutinantur gemmis, ita ut deprehendi ars non possit, aliunde nigro, aliunde candido, aliunde minio sumtis, omnibus in suo genere probatissimis.

4. *Aliunde alio*, ut alio aliunde.

Seneca de brevit. vit. c. 16. Aliunde alio transfugiunt. cf. *Consol.* l. 1. c. 6.

* 5. *Aliunde—quam.*

Plinius l. 2. c. 97. Assidue aliunde, quam pridie, exoritur mare. *Id.* l. 33. c. 7. Cinnabaris neutro ex loco advehitur ad nos, nec fere aliunde quam ex Hispania.

* 6. *Aliunde* de personis.

Aliunde nonnunquam par est locutioni *ab alio homine.* *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 13. A tuo villico sumsimus, et aliunde mutuati sumus. Ita sæpe utuntur optimi scriptores.

* 7. *Aliunde* pro *alia ex re.*

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 13. Hanc quidem laudem sapientiæ statuo esse maximam, non aliunde pendere, nec extrinsecus aut bene aut male vivendi suspensas habere rationes. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 9. extr. Orator nisi domesticis se instruxerit copiis, aliunde dicendi copiam petere non possit. *Plinius* l. 13. c. 18. et l. 30. c. 1.

* Cetera quæ huc pertinere videantur, vide infra cap. XVIII.

CAPUT XVIII.

De Adverbiis § I. * ALIQUAMDIU, § II. ALIQUANDO, § III. ALIQUANTUM, ALIQUANTO, § IV. ALIQUOTIES.

* § I. 1. ALIQUAMDIU.

ALIQUAMDIU significat *per tempus aliquod.* *Cic. pro Cluent.* c. 9. Cognoscite reliqua, ut non aliquando condemnatum esse Oppianicum, sed aliquamdiu incolumem fuisse miremini.

* 2. *Aliquamdiu—deinde* vel *postea.*

Aliquamdiu et *postea* vel *deinde* nonnunquam sese respiciunt in oratione.

Hirtius l. 8. *B. G.* c. 19. § 3. Pugnatur aliquamdiu pari contentione; deinde qui sustinuerant primos impetus insidiarum, hoc ipso fiunt superiores. *Liv.* l. 2. c. 10. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 40. § 6. Quos aliquamdiu inermes sine causa timuerunt, hos postea armatos ac victores superarunt.

* 3. *Aliquamdiu—momento temporis.*

Nonnunquam *aliquamdiu* et *momento temporis* opponuntur inter se. *Liv.* l. 3. c. 70. Sulpicius momento temporis dissipasset hostes, ni suo proprio eum prælio equites Volscorum exceptum aliquamdiu tenuissent. (Nullus hic respectus, nulla oppositio, nullus peculiaris particulæ *aliquamdiu* usus: idemque dicendum de sequentibus numeris 4, 5, 6. Itaque melius ista omisisset *Schwarzius.*)

* 4. *Aliquamdiu—paulatim.*

Aliquamdiu sequitur aliquando particula *paulatim.* *Liv.* l. 3. c. 36. Aliquamdiu æquatus inter omnes terror fuit: paulatim totus vertere in plebem cœpit.

* 5. *Aliquamdiu—postremo* vel *tandem.*

Aliquamdiu et *tandem* vel *postremo* nonnunquam mutuum respectum habent. *Liv.* l. 3. c. 32. Admiscerenturne plebeii, controversia aliquamdiu fuit: postremo concessum Patribus, modo ne lex Icilia abrogaretur. *Id.* l. 25. c. 15. et l. 45. c. 6. *Id.* l. 29. c. 2. Ibi aliquamdiu atrox pugna stetit: tandem fuga passim cœpta. *Id.* l. 34. c. 28. *Sueton. Neron.* c. 6. Add. *ejusd. Cæsar* c. 1.

* 6. *Aliquamdiu, donec* vel *dum.*

Aliquamdiu conjungitur cum *dum*. *Suet. Cæs.* c. 82. Cæsar exanimis aliquamdiu jacuit, donec lecticæ impositum tres servuli domum retulerunt. *Liv.* l. 2. c. 10. Cunctati aliquamdiu sunt, dum alius alium, ut prælium incipiat, circumspectant.

§ II. 1. *a*. ALIQUANDO.

Aliquando ex *alius* et *quando* conflatum [10] ad tempus accommodatur; *sometimes, occasionally*. *Cic.* l. 3. *de Offic.* c. 3. Si Panætius virtutem propterea colendam diceret, quod ea efficiens utilitatis esset: liceret ei dicere, honestatem aliquando cum utilitate pugnare. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 8. Quædam pestes hominum et te nonnunquam a me alienarunt, et me aliquando immutarunt tibi.

* *β*. *Aliquando—aliquando; sometimes—sometimes; now—now.*

Plinius l. 17. c. 28. Hæc aliquando serius poscuntur, aliquando celerius. *Quintil.* l. 5. c. 13. Confirmatio aliquando totius causæ est, aliquando partium. *Id.* l. 7. c. 2.

Interdum sæpius repetitur. *Senec. Qu. Nat.* l. 2. c. 36. Expiationes non dubitant prodesse aliquando ad submovenda pericula, aliquando ad levanda, aliquando ad differenda. *Id.* l. 1. c. 14. Aliquando emicat stella, aliquando ardores sunt, aliquando fixi et hærentes, nonnunquam volubiles.

* *γ*. *Aliquando—nunquam.*

Aliquando disjungitur a *nunquam*. *Cic. pro Syll.* c. 5. Lentuli pœna compressus, convertit se aliquando ad timorem, nunquam ad sanitatem. *Celsus* l. 2. c. 8. Ut ea vitia aliquando leniri possunt, sic nunquam ex toto finiuntur.

* *δ*. *Aliquando—rarius* vel *raro.*

Celsus de Med. præfat. Rarius, sed aliquando tamen morbus ipse novus est. *Id.* l. 3. c. 18. Raro, sed aliquando tamen, ex metu delirium nascitur. *Id.* l. 8. c. 4. Raro, sed aliquando tamen evenit.

* *ε*. *Aliquando—sæpe* vel *sæpius.*

Aliquando confertur nonnunquam cum *sæpe* vel *sæpius*. *Celsus præf. lib.* 1. extr. Qui secundis aliquando frustra curatus est, contrariis sæpe restituitur. *Plinius* l. 2. c. 3. Eclipses non ubique cernuntur, aliquando propter nubila, sæpius globo terræ obstante. *Tacit.* l. 3. c. 27. § 2.

* *ζ*. *Aliquando—semper.*

Livius l. 65. c. 23. Nulla est civitas, quæ non et improbos cives aliquando, et imperitam multitudinem semper habeat. *Vellei.* l. 2. c. 18. § 1. (De his numeris 3, 4, 5, 6. idem dicendum quod paulo ante in *aliquamdiu* diximus.)

2. *Aliquando* pro *unquam*, seu *aliquo tempore*. (Item *alio tempore*.)

Interdum ponitur pro unquam. *Cic. pro Cœl.* c. 6. Quis civis meliorum partium aliquando? *Id.* l. 4. *Acad.* c. 4. Antiochus quærebat ex Heraclito, num ea ex ullo Academico audivisset aliquando? *whether he had ever heard that of an Academic? Id.* l. 1. *de Off.* c. 39. Ampla domus dedecori domino sæpe fit, si est in ea solitudo, et maxime si aliquando alio domino solita est frequentari. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 6. Veritus sum deesse Pompeii saluti, cum ille aliquando non defuisset meæ. *I could not bear the idea of deserting Pompey in his distress, who had not abandoned me in mine.*

3. *Aliquando* pro *tandem.*

Persæpe *aliquando* pro *tandem* usurpari solet. *Cic. pro Cluent.* c. 19. Collegi me aliquando, et ita constitui, fortiter esse agendum. *Id.* 3 *Verr.* c. 28. Audite et aliquando miseremini sociorum, Judices. *Id. de Arusp.* c. 22. Sit discordiarum finis aliquando. *Id. pro Mil.* c. 26.

Nec raro *tandem* adjungitur, majoris explicationis gratia. *Cic.* 2 *Cat.* c. 1. Tandem aliquando, Quirites, L. Catilinam urbe ejecimus. *at length then have we succeeded in ejecting Catiline from the city. Idem pro Quint.* c. 30. Spes est hunc

---

[10] Uti a *quis quando*, ita *aliquando* ab *aliquis* natum esse videtur aliis.

infelicem aliquando tandem posse consistere. * Add. 1 *Cat.* c. 7 et 16. l. 16. *Fam. ep.* 9.

α. Adhuc—aliquando. Vide paulo post. δ. * *β. Aliquando—in præsentia.*

Aliquando opponitur locutioni *in præsentia. Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 58. Quod est in præsentia de honestate delibatum, virtute aliquando et industria recuperabitur.

* *γ. Aliquando—paulo post.*

Hæ duæ particulæ ut differant, apparet ex *Cic. Partit.* c. 2. In temporibus præsentia, et præterita et futura cernuntur. In his ipsis vetusta, recentia, instantia, paulo post aut aliquando futura.

* *δ. Aliquando, si.*

Aliquando nonnunquam asciscit *si. Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 58. Concedis eam adhuc artem omnino non esse, sed aliquando, si quis aliam artem didicerit, ut hanc artem efficere possit, tum esse illam artem futuram.

* *Si aliquando.*

Si aliquando nonnunquam integrum manet, sine aphæresi. *Cic.* 4 *Catil.* c. 10. Quodsi aliquando alicujus scelere concitata manus ista plus valuerit, quam reip. dignitas: me tamen meorum factorum et consiliorum nunquam pœnitebit. *Id. pro Flacc.* c. 1. Si forte aliquando beneficii hujus obtrectator extitisset: existimabam, L. Flacco multitudinis imperitæ judicium esse subeundum. Et sic etiam paulo post: Item l. 3. *Att. ep.* 15. (Exemplum alterum alienum: interponitur enim *forte.* Vid. *Ernesti Clav. Cic.* in *si.*)

§ III. Aliquantum, Aliquanto.

Vulgo accipiunt, ut dictum pro *paullo,* vertuntque, *um etwas* (*somewhat*): cum sit potius *haud paullo, longe, multo. considerably. Cic.* 1 *Verr.* c. 54. Iste, qui aliquanto plus cogitasset *etc.* i. e. longe plus. Vid. plura in *Ernesti* notis ad *Sueton. Cæs.* c. 86.

§ IV. Aliquoties.

Aliquoties dictum est ab *aliquot,* et ad numerum refertur. *several times, occasionally. Cic.* 4 *Verr.* c. 70. Aliquoties ad socios literas de istius injuriis miserat Carpinatius.

CAPUT XIX.

De Pronominibus 1. Aliquis *et* 2. Aliquot.

Aliquis et Aliquot ab *alio* sunt ducta, sed *aliquis* ad unam ferme rem, aut personam; *aliquot* ad numerum refertur. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 15. Expectabam aliquem meorum. *Id. ibid.* l. 9. *ep.* 13. Aliquot sunt anni, cum vos duos elegi, quos præcipue colerem. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 18. Accepi a te aliquot literas uno tempore.

* 3. *Certus aliquis.*

Aliquis copulatur interdum cum nomine *certus. Cic.* l. 1. *de Off.* c. 32. Unusquisque ante implicatur aliquo certo genere cursuque vivendi, quam potuit, quod optimum esset, judicare.[11]

* 4. *Aliquis* pro *quilibet, quicunque; somebody, some strange person, some one or other.*

Aliquis pro *alieno* ponitur interdum. *Cic.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 1. Hisce literis, quas vulgo ad te mitto, nihil fere scribo, quod, si in alicujus manus inciderit, moleste ferendum sit. *into the hands of a stranger.*

* 5. *Aliquis* pro *insignis, qui est aliquo numero.*

Juvenal. sat. 1. v. 74. Si vis esse aliquis.

* 6. *Aliquis,* in contemtum.

Aliquis dicitur interdum de eo, qui contemnitur. (sive, contemtum indicat.) *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 23. Gerendus est mos adolescentibus, qui non Græci alicujus quotidianam loquacitatem sine usu, neque ex scholis cantilenam requirunt. *of some*

---

[11] Aliud exemplum vid. infr. in *aliquis* cum *quasi.*

paltry Greek. *Id. Orat.* c. 15. Non declamatorem aliquem de ludo, sed doctissimum et perfectissimum quærimus oratorem.

* 7. *Aliquis* pro *non magnus, non multus.*

Aliquis sæpe idem valet, quod *non magnus, non pessimus, non multus.* (*quicunque, qualiscunque, mediocris.*) *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 2. Qua injuria nemo unquam in aliquo magistratu improbissimus civis affectus est; ea me consulem affecit, cum rempubl. servassem. *Id.* l. 5. *ep.* 16. (*Parentes*) minus miseri (*sunt*), qui his temporibus (*liberos*) amiserunt, quam si eosdem bona, aut denique aliqua republ. perdidissent. *Id.* 13 *Philipp.* c. 1. Si aliquid de summa gravitate Pompeius, multum de cupiditate Cæsar dimisisset, pacem stabilem nobis habere licuisset.

* 8. *Aliquis* cum nomine proprio, pro *nomine quodam appellativo.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 14. § 5. Est tamen alienum a dignitate tua, quod ipsi Agamemnoni regi regum fuit honestum; habere aliquem in consiliis Nestorem. *a Nestor.* (Neque necesse est cum nomine conjungi, neque pro nomine appellativo ponitur in hac conjunctione. *Cicero de Topicis* l. 7. *Fam. ep.* 19. Unum quem doctorem desiderant. ubi plura e *Cicerone* exempla attulit *Grævius.*)

* 9. *Major aliquis.*

Aliquis jungitur aliquando comparativis. (Immo gradibus omnibus, neque in eo est aliquid peculiare.) *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 3. Omnes admirati, majorem aliquam esse causam eorum adventus suspicati sunt. *Liv.* l. 44. c. 43. Perseus metuens, ne, qui venire ad se abnuerent, majus aliquid mox auderent, quarta vigilia profugit.

* 10. *Aliquis* et *aliquid* iteratur, ut *alius.*

Aliquis iteratur interdum. *Cic.* 3 *Parad.* c. 1. An temperantem dices eum, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua effuderit? *Liv.* l. 42. c. 39. Aliquid illi regiæ majestati, aliquid hi populi Romani nomini existimabant deberi. *Plin.* l. 19. c. 7. *Seneca de ira* l. 3. c. 12.

* 11. *Aliqui—alii: aliqui—nonnulli: aliqui—quidam.*

Ad pronomen *aliqui* interdum respondent *alii, nonnulli, quidam.*

Plinius l. 24. c. 15. init. Aliqui eam herbam chamædropem, alii Teucrion appellavere. *Id.* l. 25. c. 7. Heraclion vocant aliqui, alii rhopalon, a radice clavæ simili. *Id.* l. 15. c. 30. Postea accessere genera: tinus; hanc silvestrem laurum aliqui intelligunt, nonnulli sui generis arborem. *Colum.* l. et c. 2. Ubi solutior humus est, aliquæ fossæ fiunt patentes, quædam etiam obcœcantur.

* 12. *Aliquis—omnis.*

Aliquis et *omnis* opponuntur. *Cic.* in *Brut.* c. 82. Quem igitur imitaris? si aliquem, cæteri ergo Attice non dicebant. si omnes, qui potes, cum sint ipsi dissimillimi inter se? *Liv.* l. 45. c. 36. Non omnia in ducis, aliquid et in militum manu est. *Id.* l. 6. c. 18. et l. 39. c. 15.

* 13. *Aliquis—nullus.*

Senec. ep. 75. Morbus est animi in magno pretio habere in aliquo habenda, vel in nullo. *it is folly to set a high value upon that which is in reality good for little or nothing.* (n. 12, 13. nullius usus sunt.)

* 14. *Aliquis* ter repetitur.

Quintil. l. 4. c. 2. Neque infitias eo, in narratione ut aliqua neganda, aliqua adjicienda, aliqua mutanda, sic aliqua etiam tacenda.

* 15. *Aliqui—alii—multi. Aliqui—alii—nonnulli.*

Plinius l. 37. c. 9. Tales gemmas aliqui malunt pæderotas vocari, alii anterotas, multi Veneris gemmam. *Id.* l. 24. c. 15. Græci clematidas et alias habent, unam, quam aliqui echiten vocant, alii laginem, nonnulli tenuem scammoniam.

* 16. *Aliqua—multa—plurima—omnia.*

Quintil. procem. lib. 1. In his libris erunt eadem aliqua, multa mutata, plurima adjecta, omnia vero compositiora.

* 17. *Aliquis* crebro repetitum.

Plinius l. 10. c. 53. Tanta gallinarum est fœcunditas, ut aliquæ et sexagena pariant, aliquæ quotidie, aliquæ bis die, aliquæ in tantum, ut effœtæ moriantur. *Quintil.* l. 1. c. 12. (hoc ad n. 14. referri poterat.)

* 18. *Aliqui—alii—alii—aliqui—multi.*

Plinius l. 22. c. 21. Est et alia herba proprio nomine onochiles, quam aliqui anchusam vocant, alii arcebion, alii onochelim, aliqui rhexiam, multi enchusam.

* 19. *Aliquid* de personis.

Aliquid etiam de personis dicitur, et eximium quiddam adsignificat. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 19. Si liber is est talis, qualem tibi videri scribis, ego quoque aliquid sum. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 2. Si unquam in dicendo fuimus aliquid, tum profecto doloris magnitudo vim quandam nobis dicendi dedit. *Id.* 1 *Verr.* c. 15. *Velleius* l. 2. c. 84. § 2. Hinc ad Antonium nemo, illinc ad Cæsarem quotidie aliquid transfugiebat.

* 20. *Aliquis præter.*

Aliquis sæpe sibi adjungit *præter*. *Cic.* in *Brut.* c. 44. Vellem aliquid Antonio, præter illum libellum, libuisset scribere. *Id.* l. 2. *de Invent.* c. 22. *Liv.* l. 8. c. 68. Ecquis retulit aliquid ad conjugem et liberos, præter odia. *Id.* l. 45. c. 38.

* 21. *Aliquis ex; aliquis de; aliquis* cum genitivo.

Aliquis amat appositionem præpositionum *ex* et *de*. *Cic.* 1 *Leg. Agr.* c. 31. Ad vos singulos aliquid ex hoc agro perveniet. *each of you shall reap some profit from this land. Id. pro Cæl.* c. 3. Vellem, aliquis ex vobis robustioribus hunc maledicendi locum suscepisset. Add. *Liv.* l. 41. c. 23. et l. 39. c. 15. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 18. Mitte ad nos de tuis aliquem tabellarium. *Id.* l. 3. *de Leg.* c. 6. et *Cæcin.* c. 19. *Id. Partit.* c. 8. Ut attente audiamur, trium rerum aliqua consequemur. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 15. Expecto aliquem meorum. *Id. de Off.* l. 1. c. 5. *Liv.* l. 20. c. 7.

* 22. *Non aliquis,* pro *non ullus, non quisquam.*

Aliquis etiam *non* adjunctum habere posse, docent hæc exempla. *Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 45. Indignamur, quod nobis hoc primis acciderit, nec alicui unquam usu venerit. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 28. § 5. Milites non ex pristina virtute remittendum aliquid putaverunt, sed gubernatorem in terram navem ejicere cogunt. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 20. et *pro Cluent.* c. 41. (Hoc quo consilio notatum sit, non apparet.)

* 23. *Nisi aliquid,* pro *nisi quid.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 11. Nisi jam aliquid factum est per Flaccum, fiet a me.

* 24. *Si aliquis. Sin aliquis.*

Usitatissimum est *si quid:* sed tamen non plane inusitatum est *si aliquid. Cic. de senect.* c. 13. Si aliquid dandum est voluptati: senectus modicis conviviis potest delectari. *Id.* c. 20. Sensus moriendi, si aliquis esse potest, is ad exiguum tempus durat. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 1. *pro Sext.* c. 62. *de Amic.* c. 20.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 7. Si ceciderit, ut optamus, omnes te sapienter: sin aliquid offensum fuerit, iidem illi temere fecisse dicunt. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 2. l. 11. *ep.* 18. et l. 12. *ep.* 2.

* 25. *Aliquis* cum *quasi* vel *tanquam.*

Aliquis cum *quasi* junctum servit metaphoris. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 57. Requiescam in Cæsaris sermone, quasi in aliquo peropportuno diversorio. *Id. ibid.* l. 3. c. 44. *Id. ibid.* l. 2. c. 59. Id tanquam aliqua fabella narratur. *Id. ibid.* l. 3. c. 21. et l. 2. *de divin.* c. 48. (Hoc quoque alienum erat notare. Neque enim *τὸ quasi* adficit pronomen, sed substantivum.)

** 26. *Aliquis* omittitur sæpissime.

P. *Aliquis* eleganter omissum. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 7. Alexander Pheræus præmittebat de stipatoribus suis (subaudi *aliquos*) qui perscrutarentur arculas muliebres. *Sylv.* l. 1. *prog.* 83. *Linac.* l. 6. p. 395. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 30. § 2.

(27. *Aliquis* eleganter additur numeris. Angl. *some, about, perhaps.*)

Cic. de Fin. l. 2. c. 62. Tres aliqui aut quatuor. *Id.* 2 *Verr.* c. 52. Eximant unum aliquem diem. Et similia exempla passim.

(28. *Aliquis* pro *alius quis*, vel *ullus alius*, eleganter.

Cic. de Off. l. 1. c. 7. Aut metu, aut ira, aut aliqua perturbatione. V. plura ap. *Pearc.* ad *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 42. et in *Gesneri Thes.* Potest intelligi *alius*. Nam etiam Græci ἄλλο ante τι omittunt.)

CAPUT XX.

De Adverbio ALIQUO.

ALIQUO est *in locum aliquem.* *Cic.* l. 3. *Qu. Frat. ep.* 1. Quum aliquo exiimus.

CAPUT XXI.

De Adverbio ALITER.

(* 1. ALITER sæpissime est *alio modo*, et) non raro absolute ponitur. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 7. Tu si aliter existimas, nihil errabis. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 9. Non fuit faciendum aliter. * *Id. pro Rosc. Am.* c. 47. et *pro Mil.* c. 44. Huc pertinet observatio *Guil. Canteri Var. Lect.* l. 1. c. 10. qua ostenditur poni *aliter* pro *contra* seu *contraria parte.*

** 2. *Aliter* pro *aliis rebus.*

Plin. l. 8. *ep.* 23. Uterque nostrum his etiam ex studiis notus, quibus aliter ignotus est. *Buchn. ib.* * Sed vix nova est hæc significatio.

* *Aliter* pro *alius*, cum verbo substantivo rarissimum est. *Ter. Phorm.* 3. 2. Ego hunc esse aliter credidi. Iste me fefellit. Ego isti nihilo sum aliter ac fui.

* 3. *Aliter* pro *alioqui.*

Aliter sæpe idem est, quod *alioqui.* *Cic. de Amic.* c. 20. Aliter amicitiæ stabiles permanere non possunt. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 12. Semper est jus æquabile quæsitum: neque enim aliter esset jus. Et paulo post: Omni ratione colenda est justitia, cum ipsa propter se, (nam aliter justitia non esset,) tum propter amplificationem honoris et gloriæ. ** *Id. ibid.* l. 1. c. 39.

4. *Aliter—aliter* iteratum.

Nonnunquam iteratur. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 17. Aliter leges, aliter philosophi tollunt astutias. *Id. de Amic.* c. 24. Aliter cum tyranno, aliter cum amico vivitur. * *Id.* l. 1. *de Off.* c. 12. et l. 15. *Fam. ep.* 21.

* 5. *Aliter aliterque; in a manner continually varying, hardly ever in the same manner, sometimes in one way and sometimes in another, variously.*

Celsus l. et c. 3. Aliter aliterque in eodem morbo febres accedunt. *Id. ibid.* c. 20. Tumores aliter aliterque per totum corpus oriuntur. *Id.* l. et c. 7. Oculorum vitia diversa sunt, et aliter aliterque curantur.

* 6. *Aliter atque aliter.*

Plinius l. 2. c. 93. Quibus in rebus quid possit aliud causæ afferre mortalium quispiam, quam diffusæ per omne naturæ subinde aliter atque aliter numen erumpens? *Id.* l. 9. c. 2. *Senec. ep.* 27. extr. et *ep.* 89. *Id. de constant.* c. 18.

* 7. *Aliter—aliter—aliter.*

Aliter tergeminum ponitur interdum. *Cic.* l. 4. *Qu. Acad.* c. 47. Aliter Diodoro, aliter Philoni, Chrysippo aliter placet. *Quintil.* l. 3. c. 8. Idem illud aliter Cæsar, aliter Cicero, aliter Cato suadere debebit.

* 8. *Aliter* sæpe repetitum.

Celsus de Med. præfat. Aliter acutis morbis medendum, aliter vetustis, aliter increscentibus, aliter subsistentibus, aliter jam ad sanitatem inclinantibus.[12]

---

[12] In his duabus observationibus 6 et 7. *aliter* nihil novæ significationis habet. Tantum ostenditur, crebritatem hujus particulæ non offendisse aures Latinas.

* 9. *Aliter alibi*, eleganter.

Plinius l. 18. c. 5. Hoc ex locorum occasione aliter alibi decernitur. *Id.* l. 25. c. 4. Hoc quoque difficultas est, quod eadem aliter alibi nuncupantur. *that the same things go by one name in one place and by another in another; that the same things are differently named in different places.*

* 10. *Aliter alius* eleganter.

Cic. Partit. c. 14. Ea, quæ aliter ab alio dicta sunt, subtiliter reprehenduntur. *Livius* l. 2. c. 21. Aliter apud alios ordinati sunt magistratus. *Id.* l. 39. c. 53. *Celsus* l. 7. c. 17.

Huc refer illud *Plinii* l. et c. 15. Reliquorum nomina aliter in aliis locis appellantur.

11. *Aliter ac; aliter atque; aliter atque ut; aliter quam; otherwise than, differently from.*

Aliter plerumque copulatur cum *ac, atque, atque ut, quam.* *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 13. Ne sim salvus, si aliter scribo, ac sentio. *may I never prosper, if I do not write as I think.* * *Id. Att.* l. 6. *ep.* 3. et *pro Mil.* c. 9. et l. 5. *Fam. ep.* 7. *Id.* l. 2. *ep.* 3. Aliter, atque ostenderam, facio. * *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 4, et *Terent. Heaut.* 2. 3. et *Celsus de Medic. præfat.*

Cic. l. 3. *Tusc.* c. 30. Qui suos casus aliter ferunt, atque ut aliis auctores ipsi fuerunt, sunt vitiosi. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 13. De Antonii itineribus hoc nescio quid aliter audio, atque ut adscribebam. * *Id.* 1 *Verr.* c. 46. l. 2. *Att. ep.* 18. *Id.* 1 *Verr.* c. 9. Ne Hortensius aliter, quam ego velim, meum laudet ingenium. * *Id. pro Rab. Post.* c. 11. et l. 2. *de Invent.* c. 22. *Virgil. Æneid.*

* 12. *Non aliter ac si* rarum est.

Sueton. Oth. c. 6. Obvius quisque, non aliter ac si conscius et particeps foret, adhæsit. *all who met him, now joined in the cavalcade, as if they had been privy to the design.* *Colum.* l. 2. c. 15.

* 13. *Non aliter quam si*, historicum est fere.

Livius l. 3. c. 51. Valerius et Horatius negabant se aliter ituros, quam si decemviri deponerent insignia magistratus. *Id.* l. 23. c. 4. In Senatu nihil actum aliter, quam si plebis ibi esset concilium. *Sueton. August.* c. 40. *Justinus* l. 12. c. et § 7. *Quintil. procem.* l. 1.

* 14. *Non aliter nisi*, non nimis rarum est.

Cœlius Fam. l. 8. *ep.* 14. Pompeius constituit non pati Cæsarem consulem aliter fieri, nisi exercitum tradiderit. *Livius* l. 45. c. 11 et 31. *Justin.* l. 12. c. 14. § 7. *Lentulus Fam.* l. 12. *ep.* 14.

* 15. *Aliter quam—ut* sequioris ætatis est. (sed probum tamen.)

Columell. de Arbor. c. 7. Si vitis non aliter potuerit palos, ad quos perducitur, pertingere, quam ut diffluat; curabis, ut quam acutissima falce findas. *Suet. Tiber.* c. 15 et 24. Sed in *Galb.* c. 8. *aliter* subintelligitur.

* 16. *Multo aliter, Longe aliter, Nihilo aliter, Quanto aliter.*

Aliter augetur particula *multo*, vel *longe.* *Varro R. R.* l. 2. c. 3. Non multo aliter tuendum hoc pecus in pastu, atque ovillum. *Id.* l. 3. c. 15. Ea dolia figuli faciunt multo aliter, atque alia.

Cic. pro Rosc. Am. c. 47. Longe aliter est. *Livius* l. 39. c. 28. Id ego aliter longe judico esse.

Terent. Phorm. 3. 2. Ego isti nihilo sum aliter, ac fui. Sic dicere licet *paulo aliter.*

* *Senec. epist.* 94. extr. Aspice quanto aliter unusquisque populo vivat, aliter sibi.

17. *Aliter et*, non nimis usitatum est.

Interdum cum *et* conjungitur. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 14. (11.) Quod de puero

---

Quod *Facciolatum* meminisse velim. (Sed tamen poterat utrumque uno numero comprehendi, et cum n. 4. conjungi.)

aliter ad te scripsit, et ad matrem de filio, non reprehendo. *Id. Att.* l. 11. *ep.* 28. Illud quidem mutari, si aliter est et oportet, non video posse. *if it be otherwise than it should be.*[13] *Varro L. L.* l. 8. c. 88. (112.) Quædam aliter olim et nunc.

* 18. *Non aliter—quin*, pro *non aliter quam ut*, rarissimum est.

Cæsar B. G. l. 7. c. 14. § 4. Vehementer huic illi loco timebant, nec jam aliter sentiebant, quin pene circumvallati viderentur.

* 19. *Non aliter* cum comparativo ne imiteris.

Plinius l. et c. 22. Libidinem non aliter magis accendi putant, quam potu. *Id.* l. 24. c. 11. l. 28. c. 9. l. 37. c. 2 et 4.

* CAPUT XXII.

ALIUBI, *vide* ALIBI.

ALIUNDE, *from another place.* vide supra cap. XVII.

Aliunde alio.

Senec. epist. 64. Varius nobis sermo fuit, ut in convivio, nullam rem usque ad exitum adducens, sed aliunde alio transiliens. *flying from one subject to another.* *Senec. ep.* 87. Quæstio est, an animus aliunde alio trans *cet.*

CAPUT XXIII.

De Pronomine ALIUS.

1. *a. Alius* pro *alter* non satis usitatum.

P. ** ALIUS pro *alter. Taubmannus* ad *Plaut.* p. 234. *Cic.* 6 *Verr.* c. 12. Siculi tam te has phaleras a Philarcho Centuripino abstulisse dicebant, quam alias item nobiles ab Aristo Panormitano, quam tertias a Cratippo Tyndaritano. * *Cæsar B. G.* l. c. et § 1. *Cic.* in *Brut.* c. 95. *Liv.* l. 7. c. 35. (add. *Græv.* ad *Cic. or. ad Quir. p. R.* c. 5.)

β. Alius pro *alter* de rebus similibus rarissimum est.

Alius pro *alter* ponitur non solum cum de ordine sermo est, sed etiam cum de similitudine morum et factorum. *Suet. Tit.* c. 7. Titum propalam alium Neronem et opinabantur et prædicabant. *Tac.* l. 4. *hist.* c. 73. § 4. *Curt.* l. 9. c. 8. § 5.

* 2. *Alius* pro *reliquus*; *Alii* pro *reliqui.*

Alius pro *reliquus* non inusitatum est. *Cæs. B. G.* l. 1. c. 41. § 4. Cæsar Divitiaco ex aliis Gallis maximam fidem habebat. *put more confidence in Divitiacus than in any of the rest of the Gauls. Liv.* l. 2. c. 13. Porsena oratores Romam misit ad Clœliam obsidem deposcendam: alias haud magni facere. *Idem* l. 2. c. 23. l. 5. c. 55. l. 7. c. 19 et 26. l. et c. 8. l. 41. c. 18.

Alius pro *diversus, contrarius, adversarius. Guil. Canterus Var. lect.* l. 1. c. 10. *Statius* de Hypsipyle, repentino post dolorem gaudio perfusa, sic ait: Atque alio maduerunt lumina fletu. *Plautus* in *Mostellar.* 1. 4. 30.

Jus nemo adæque juventute ex omni Attica
Antehac est habitus parcus, nec magis continens.
Is nunc in aliam partem palmam possidet.

Add. *Lentul.* l. 12. *Fam. epist.* 14. Cupiditas partium aliarum. *i. e.* adversariarum. *Sulpit.* l. 4. *Fam. ep.* 5. § 17. Noli committere, ut quisquam te putet non tam filiam quam reip. tempora et aliorum victoriam lugere. (*Idem ib.* l. et *ep.* 2. Neque quicquam aliud a libertate communi. ubi etiam eadem constructio, quæ esse solet τοῦ

---

[13] *Lambinus* reponit *atque*, sed vetus quidam codex habet *et*. De reliquo *aliter* in *Varronis* et duobus *Tullianis* exemplis *Facciolatus* vult post *et* subintelligi, præter necessitatem, et ut aliquid saltem monere potuisse videatur. Quasi vero *et* nunquam pro *ac* vel *quam* ponatur. Scilicet nodum in scirpo.

adversus. Sed in nonnullis libris ibi est, *aliud libertate communi:* quod ipsum quoque non spernendum valdeque usitatum *Horatio, Sallustio* et aliis, unde et in illo loco a nonnullis præfertur. Ad hanc notionem pertinet etiam vulgare illud: *Alia omnia censere* etc.)

** 3. P. *Alius atque alius.*

Livius l. 8. c. 23. extr. Inchoata res aliis atque aliis de causis dilata erat. *on different accounts: for various reasons.* * *Varro L. L.* l. et c. 5. *Livius* l. 1. c. 8. l. 2. c. 11. *Colum.* l. 9. c. 8.

Seneca ep. 32. interponit *subinde:* Vitam breviorem inconstantia facimus aliud ejus subinde atque aliud facientes initium.

* 4. *Alius aliusque,* minus frequens est.

Celsus l. et c. 3. Febres non eædem inordinatæ redeunt, sed aliæ aliæque subinde oriuntur. *Id.* l. 5. c. 26. Cancer aliis aliisque signis discernitur. (Ceterum eadem analogia dicitur, qua *alius atque alius:* adeoque non minus probum.)

5. *Alii—quidam,* minus probandum.[14]

Alius respicit *quosdam. Tacitus* l. 14. c. 8. § 1. Alii quantum corpus sinebat, vadere in mare; quidam manus protendere. *Idem* l. 14. c. 23. § 2. l. 16. c. 19. § 3.

* 6. *Alii—pars,* non imitandum.[15]

Alii sociam habet *partem. Tac.* l. 4. *hist.* c. 23. § 5. Alii superstantes tanquam ex aggere præliabantur: pars intus occulti muros subruebant. Vid. infra *Pars.*

* 7. *Alii—nonnulli* minus usitatum.

Alii et *nonnulli* cohærent interdum. *Colum.* l. 4. c. 21. Custodem alii resecem, nonnulli præsidiarium appellant. *Id.* l. 12. c. 4.

* 8. *Alii—plures* vel *plurimi* vel *multi.*

Alii junguntur cum *pluribus, plurimis, multis. Tacit.* l. 2. c. 23. § 1. Legionum aliæ itinere terrestri in hibernacula remissæ: plures Cæsar classi impositas per flumen Amisiam Oceano invexit. *Nepos Phocion.* c. 4. Alii reminiscentes veteris famæ ætatis miserebantur: plurimi vero ira exacuebantur. *Livius* l. 2. c. 14. Curatis vulneribus, alii profecti domos: multos Romæ hospitum urbisque caritas tenuit. *Tacitus* l. 5. c. 7. § 5.

* 9. *Alii—plerique.*

Curtius l. 7. c. 2. § 36. Aliis gravis erat, plerisque non ingrata militia. *Tacit. hist.* l. 1. c. 27. § 5. *Sallust. Jug.* c. 65.

* 10. *Alii—quidam—nonnulli.*

Cic. l. 5. *Qu. Tusc.* c. 13. Natura bestias esse voluit immanes alias, quasdam cicures, nonnullas abditas terraque tectas.

* 11. *Alii—quidam—plerique.*

Tacit. l. 4. c. 60. § 2. Alius occursum ejus vitare: quidam salutatione reddita statim averti: plerique inceptum sermonem abrumpere.

* 12. *Alius—alius—plerique,* cet.

Cæsar B. G. l. 6. c. 37. § 7. Alius jam capta castra pronunciat; alius, deleto

---

[14] Proba, *Facciolate,* id quod probandum est. Quæstio est, an in duobus orationis membris diversis ponantur *alii—quidam* a scriptoribus aurei temporis. Exempla, quæ ex n. 10 et 12 affers, huc non pertinent. (Immo vel maxime huc pertinent. In universum tenendum est, Latinos et Græcos nunquam in talibus se certæ ac perpetuæ legi adstringi passos esse, a qua discedere dubitarent, si sensus salvus esset.)

[15] Neque *Virgilii* extraversum valet auctoritas. (Idem hic, quod antea tenendum atque etiam in ceteris.) *Tacitus,* ut multi jam observarunt, poetas aurei sæculi imitatur. Hæc *Facciolato* scribimus.

exercitu atque imperatore, victores barbaros venisse contendit: plerique novas sibi ex loco religiones fingunt. *Tacit.* l. 1. *hist.* c. 39. § 2.

* 13. *Alii—alii—nonnulli*, vel *quidam*, vel *rari quidam*, cet.

Cic. l. 4. *de Fin.* § 11. Chrysippus exponens differentias animantium, ait, alias earum corpore excellere, alias autem animo, nonnullas valere utraque re. *Livius* l. 7. c. 39. Consul aliis emerita stipendia esse dixit; alios graves jam ætate, quidam in commeatus mittebantur, *cet.* *Arbit.* c. 22. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 3. Alii gloriæ serviunt, alii pecuniæ; rari sunt quidam, qui rerum naturam studiose intueantur. Add. *Livius* l. 42. c. 61. *Just.* l. 7. c. 6. § 1.

* 14. *Alii—alii—aliqui.*

Plinius l. 25. c. 13. Alterum est minusculum, quod erithales vocant, alii trithales, quia ter floreat, alii chrysothales, aliqui isoetes.

* 15. *Alii—multi—quidam.*

Tacitus l. 4. c. 38. § 5. Id alii modestiam, multi quia diffideret, quidam ut degeneris animi interpretabantur.

* 16. *Alii—alii—reliqui.*

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 4. Aliis cohortibus Quintus, aliis Pontinus, reliquis Manneius præerat.

* 17. *Alii—nonnulli—plurimi.*

Columell. l. 4. c. 29. Alii viminibus obstringunt, nonnulli circumdant libro fissuram, plurimi ligant junco.

* 18. *Alii—partim; aliæ—quædam.*

Cic. l. 1. *de Nat. D.* c. 37. Bestiarum terrenæ sunt aliæ; partim aquatiles; aliæ quasi ancipites, in utraque sede viventes; sunt quædam etiam, quæ igni nasci putentur.

* 19. *Alii—alii—alii—aliqui.*

Plinius l. 10. c. 8. Alii accipitres non nisi ex terra rapiunt avem: alii non nisi circa arbores volitantem: alii sedentem in sublimi: aliqui volantem in aperto. *Id.* l. 15. c. 21. Aliis sorbis rotunditas mali, aliis turbinatio piri, aliis ovata species, ceu malorum aliquibus.

* 20. *Alii—alii—nonnulli—multi. Alii—quidam—plures—multi.*

Cic. l. 2. *Tusc.* c. 4. Videre licet alios tanta levitate et jactatione, iis ut fuerit non didicisse melius: alios pecuniæ cupidos, gloriæ nonnullos, multos libidinum servos.

Tacit. l. 2. c. 6. § 2. Mille naves sufficere visæ properatæque; aliæ breves, angusta puppi: quædam plane carinis: plures appositis utrinque gubernaculis: multæ pontibus stratæ.

* 21. *Alii—alii—alii—multi*, vel *nonnulli.*

Plinius l. 27. c. 22. Alii polygonaton a frequentia geniculorum, alii theuthalida, alii carcinetron, alii clema, multi myrtopetalon appellant. *Cic.* 7 *Verr.* c. 56. Illi ad deprecandum periculum proferebant, alii purpuram Tyriam, thus alii, gemmas alii, vina nonnulli Græca.

* 22. *Alii—alii—alii—alii—alii—nonnulli.*

Plinius l. 31. c. 2. Aquæ aliæ sulphuris, aliæ aluminis, aliæ salis, aliæ nitri, aliæ bituminis, nonnullæ etiam acida salsave mistura.

(Nimis diligens hic ut aliis capitibus fuit *Schwarzius*. Omnes hi numeri inde a n. 5. poterant una observatiuncula comprehendi hac: hoc pronomen servire partitionibus, sed, ut modo *pars*, modo *quidam, nonnulli, multi* etc. admisceantur.)

* 23. *Alius* iteratur eodem casu.[16]

Alius, alia, aliud sæpe iteratur eodem casu. (* Nulla intercedente conjun-

[16] *Interdum* ter repetitur. vid. *Livius* l. 38. c. 8. l. 32. c. 5. Interdum quater. *Liv. l. 31, c. 39. Justinus* l. 12. c. 8. § 12.

ctione.) *Cic. Topic.* c. 9. Dolus malus est, cum aliud agitur, aliud simulatur. *fraud is, where you do one thing and pretend to do another. Id.* l. 2. *Att. ep.* 7. Alia legatio dicta erat, alia data est. *Id. pro Cæl.* c. 3. Aliud est maledicere, aliud accusare. *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 1. Intelligo te, frater, alias in historia leges observandas putare, alias in poemate. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 37. Aliis miserandus, aliis irridendus esse videtur.

* 24. *Alius—alius vero* rarum.[17]

Plinius l. 17. c. 2. Alio die hiberna quærunt pluvias, alio vero præcocia.

25. *Alius* iteratur diverso casu, eleganter.

Sæpe etiam iteratur diverso casu. *Cic. pro Sext.* c. 34. Alius alio gravius atque ornatius de mea salute dixit. *they vied with each other in speaking with force and elegance. Id.* 3 *Verr.* c. 26. Hic tum alius ex alia parte. *one began on this side, and another on that. Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 4. Est admirabilis quædam continuatio seriesque rerum: ut alia ex alia nexa, et omnes inter se aptæ colligatæque videantur. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 24. Habes Sardos venales, alium alio nequiorem. *each outdoing the other in knavery; each a greater rogue than the other. Id.* l. 7. *Att. ep.* 2. Venio ad epistolas tuas, quas ego sexcentas uno tempore accepi, aliam alia jucundiorem, quæ quidem erant tua manu. *Id.* l. 3. *Q. Fr. ep.* 1. Multa in epistolam conjecta sunt, aliud alio tempore. *written at different times. Id.* 3 *Verr.* c. 22. Legati ex Asia cum signa et ornamenta cognoscerent, alia alio in loco lacrymantes intuebantur. *some in one place and some in another. Id.* l. 1. *de Off.* c. 7. Placet Stoicis, homines hominum causa esse generatos, ut ipsi inter se alii aliis prodesse possint. *the Stoics hold, that men are created for one another, to the intent that they may do one another good.*

Admonitio I.

Alius tum iteratur, cum de pluribus est sermo; nam cum de duobus tantum, *alter* iteratur. Lege *Alter.*[18]

Admonitio II.

Ex aliis exemplis apparet, *alium* in singulari numero poni etiam post substantivum pluralis numeri. Idem elucet etiam ex hisce, quæ deinceps ponam. *Cic.* l. 3. *de Offic.* c. 20. Cæteri alius alio (*abierunt*). *Plaut. Curcul.* 3. *Livius* l. 1. c. 21 et 25. l. 4. c. 36. *Sallust. Jugurth.* c. 53. extr. et 101. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 24. Habes Sardos venales, alium alio nequiorem.

26. *Aliud ex alio.*

Aliud ex alio eleganter dicitur pro *una res post aliam. Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 19. Aliud ex alio me quotidie impedit. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 12. Pompeius nunquam mihi postea placuit, nec unquam aliud ex alio peccare destitit.

Interdum seriem rerum connexarum significat. *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 14. Sed ut aliud ex alio, mihi non est dubium, quin quod Græci καθῆκον, nos officium appellemus. * Add. *Id. de Amic.* c. 27. et l. 5. *Tusc.* c. 25.

* 27. *α. Alius super alium,* proprie.

Sic etiam dicimus *alius super alium. Livius* l. 1. c. 25. Duo Romani super alium alius exspirantes corruerunt. *Id.* l. 7. c. 23. et l. 22. c. 6. *Colum.* l. 7. c. 9.

β. Alius super alium, translate.[19]

Alius super alium accommodatur etiam ad res alias. ** *Plinius* l. 7. *ep.* 8. Sa-

---

[17] Hoc suus quemque usus docet. Ratio esse videtur ea, quod supervacua devitant diligentes scriptores. *Alius* enim geminatum diversitatem jam per se satis indicat. Hæc *Facciolato* scribuntur. (Sed si, ut quidque verbum non necessarium est ad intelligendam sententiam, ita improbare vellemus, infinita in ipso *Cicerone* essent improbanda. Ego non dubitem dicere *alius—alius vero.*)

[18] Hæc admonitio satis est veritati consentanea, si frequentiorem usum nominis *alius* spectes. Sed interdum *alius* etiam de duobus dicitur. *Plinius* l. 11. c. 18. Circa Thermodoontem fluvium duo genera sunt apum, aliarum quæ in arboribus mellificant, *aliarum quæ sub terra. Adde Admonitionem* II. § 25. et observ. 27. n. α.

[19] *In exemplis subjectis super* tralate positum esse, nemo dubitat, et ex compara-

turninus noster summas tibi apud me gratias aliis super alias epistolis agit. *Liv.* l. 1. c. 50. l. 3. c. 34. 56 et 68. l. 39. c. 49. *Sueton.* in *Neron.* c. 41.

** 28. *Alius post alium.*

Alius post alium et *alius super alium* Germanismus videri posset, nisi auctores idonei usi essent. *Sallust. Jug.* c. 63. Deinde ab eo magistratu alium post alium sibi peperit.

* 29. *Alia—deinde alia*: pro *alia post alia.*

Alia, deinde alia loca petiverant. *Sallust. Jug.* c. 18 et 36.

30. *Alius ac; alius atque; alius et.*

Alius sæpe jungitur cum *ac, atque, et. Cic. de Orat.* c. 71. Potest non solum aliud mihi ac tibi, sed mihi ipsi aliud alias videri. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 53. Alia dicentis ac significantis dissimulatio. * Add. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 10. *Ter. Phorm.* 4. 4. Huc pertinet *aliusmodi ac* apud *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 6. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Non alius essem, atque nunc sum. * *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 11. l. 8. *Att. ep.* 2. *Ter. Andr.* 3. 3. *Cic. pro Cœl.* c. 28. Lux longe alia est solis et lychnorum. *Varro R. R.* l. 2. præf. Alius opilio, et arator.[20] * *Cic. pro Cæc.* c. 20.

31. *Aliud nisi; aliud præter.*

Aliud cum *nisi* vel *præter* jungi solet a *Cicerone* (* et aliis scriptoribus [1]). *Cic. de senect.* c. 2. Quid est aliud gigantum more bellare cum diis, nisi naturæ repugnare. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 23. Bellum ita suscipiatur, ut nihil aliud, nisi pax quæsita videatur. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 12. Non alia fuit ulla causa intermissionis litterarum, nisi quod ubi esses, plane nesciebam. * *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 24. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 69. Rogavit, num quid aliud ferret, præter arcam. [2]

Admonitio.

Rarius cum *quam* jungitur *M. Tullio* l. 3. *Att. ep.* 15. Nec quicquam aliud opus est, quam abrogari.

* 32. *Nihil aliud—quam ut. Non aliud—quam ut.*

Nihil aliud copulatur cum *quam ut. Nepos* in *Lysandr.* c. 1. Lysander nihil aliud molitus est, quam ut omnes civitates in sua teneret potestate. *Livius* l. 44. c. 27. *Colum.* l. 11. c. 3. *Tac.* l. 2. c. 7. § 2. et l. 15. c. 62. § 2. *Sueton. August.* c. 94. et in *Tit.* c. 9.

* 33. *Nihil aliud—nisi ut. Non aliud—nisi ut.*

Cic. Orat. c. 51. Hic invidiosus numerus nihil affert aliud, nisi ut sit apte verbis comprehensa sententia. *Colum.* l. 11. c. 3.

* 34. *Nihil aliud—nisi quod. Non aliud—nisi quod.*

Livius l. 40. c. 14. Nihil aliud scio, nihil arguo, nisi quod cum ferro comissatum venerunt. *Id.* l. 40. c. 50. Nil aliud magnopere victores fuerunt Romani, nisi quod postero die manentes intra vallum prælio lacesserint.

35. *Non* vel *nullum aliud—quam ne.*

Liv. l. 5. c. 2. Militiæ causam nullam aliam invenietis, quam ne quid agi de commodis vestris possit. *Id.* l. 45. c. 19 et 25. *Tacit.* l. et c. 16. § 2.

* 36. *Non aliud—quam si.*

Tacitus l. 1. c. 30. § 4. Non aliud malorum levamentum esse dicebant, quam si linquerent castra infausta. *Id.* l. 4. c. 17. § 5. *Suet. Tib.* c. 51.

---

tione proximæ superioris observationis liquet. (Nulla hic est translatio propria. *Super* in his ponitur pro *post.*)

[20] Sic habet editio *Commelini, Juntæ* et MS. *Vratislaw.* Sed *Regiensis* et *Aldina* et *Herwagia* legit *et alius arator.*

[1] Vid. duo exempla in *Liv.* l. 2. c. 35.

[2] *Aliud præter* minus usitatum est. Atque in hoc exemplo magis a particula *quid* quam ab *alio* pendere possit videri. (Ego pleonasmum esse crediderim.)

* 37. *Alius præterquam.*

Livius l. 3. c. 40. Cum aliud præterquam de quo retulissent, decemviri dicere prohiberent, Claudium interpellandi verecundia fuit.

* 38. *Si nihil aliud—saltem.*

Hic bonis patriis spoliatus venit in judicium: Si nihil aliud, saltem ut eum paulo obsoletius vestitum videret. *Cic.* 3 *Verr.* c. 58.

* 39. *Nihil aliud—quam* pro *tantum* historicum est.

Nihil aliud quam ab historicis sæpe pro *tantum* vel *duntaxat* ponitur. (sive etiam *tantum hactenus.*) *Liv.* l. 2. c. 8. Horatius nihil aliud ad eum nuncium a proposito aversus, quam ut cadaver efferri juberet, tenens postem, precationem peragit, et dedicat templum. *Id.* l. 2. c. 29. Sed a lictore nihil aliud, quam prehendere prohibito, cum conversus in patres impetus esset, consulum intercursu rixa sedata est. *Id.* l. 2. c. 49 et 63. *Suet.* in *Cæs.* 20. et *Domit.* c. 21.[3]

Liv. l. 2. c. 43. Periculum Romanos pedites cogere non potuit gradum accelerare, aut, si aliud nihil, instare instructos. (In hoc exemplo idem est, quod *saltem.*)

* 40. *Non alius* cum comparativo, est sequioris ævi,[4] et antiquioris.

Alius præfixum sibi sæpe habet *non*, quod Germanicæ linguæ inusitatum est. *Livius* l. 1. c. 27. Non alia ante Romana pugna atrocior fuit. *Id.* l. 2. c. 31. Post pugnam ad Regillum lacum non alia illis annis pugna clarior fuit. *Id.* l. 2. c. 46. l. 3. c. 63. l. 7. c. 15. *Cels.* l. 5. c. 28. *de impetig.* *Plin.* l. 13. c. 24. *Sueton.* *Neron.* c. 31. et *Domit.* c. 11. *Velleius* l. 2. c. 48. § 3. et c. 71. § 2. Sic *Plaut. Mercat.* 1. 1. 100. Qua mulier alia nulla est pulcrior.

* 41. *Quid aliud—si.*

Notanda hæc quoque loquendi ratio. *Cic.* 5 *Verr.* c. 30. Quid est aliud capere et conciliare pecunias, si hoc non est?

42. *Alius alia.*[5]

Livius l. 30. c. 4. Centuriones, vagi per castra alius alia situm formamque castrorum speculabantur. *Id.* l. 44. c. 43. Equites sine duce relicti, alii alia in civitates suas dilapsi sunt.

43. *Aliud alias.*

Aliud alias. *Cic.* *Orat.* c. 71. Potest non solum aliud mihi ac tibi; sed mihi ipsi aliud alias videri. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 7. Illi alias aliud de iisdem rebus et sentiunt et judicant. *Id.* l. 2. *de divin.* c. 54. Adhibuit Sibylla latebram obscuritatis, ut iidem versus alias in aliam rem posse accommodari viderentur. *that the same verses might suit one thing as well as another.* * *Id.* l. 16. *Att. ep.* 11.

* 44. *Alius alibi.*

Liv. l. 2. c. 23. Exprobabant suam quisque alius alibi militiam. *Id.* l. 9. c. 12. l. 44. c. 33. *Plin.* l. 9. c. 18. l. 16. c. 5.

45. *Alius alio. Alius aliorsum.*

Interdum *alius* cum *alio* adverbio jungitur. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 4. Ceteri alius alio:

---

[3] Potest hæc loquendi ratio ita declarari, ut intelligatur verbum *facere.* v. c. Horatius ad eum nuncium aversus nihil aliud faciebat, quam ut *cet.* Sed hoc modo non semper licet declarare. Vid. *Livium* l. 45. c. 37. (Ubi inter *nihil aliud* et *quam* nihil interponitur, et sequitur verbum finitum, semper *facere* intelligi debet: ut ap. *Suet. Cæs.* c. 20. Nihil aliud, quam abnunciaret. V. *Gron.* ad *Liv.* l. 31. c. 24. Atque sic etiam Græci. Atque in hoc genere *facere* parum eleganter additur.

[4] Id est, magis magisque a Ciceronis temporibus remoti. Dantur gradus ævi sequioris. Ac barbaries jam per Senatores Cæsaris in urbem infundi cœpit. Hoc meminisse velim *Facciolatum.* (Sed sic vulgo non loquimur. Quod si sequioris statim ævi et sembibarbarum est, quod in his formis non apud Ciceronem est, quid fiet multis observatiunculis, in quibus auctores ætatis laudantur tantum ejus, quæ post Augustum fuit? Omnibus his ergo hæc nota apponenda.)

[5] Intelligi hic videtur *via*, vel *parte.* (Ceterum n. 42—47. ejusdem generis ac formæ sunt, poterantque uno titulo comprehendi.)

Marius in rostra recta. *went some one way, and some another; departed different ways.* *Id.* l. 1. *de divin.* c. 24. Simia et sortes ipsas et cetera, quæ erant ad sortem parata, disturbavit, et aliud alio dissipavit. * *Liv.* l. 2. c. 54. l. 7. c. 39.

* *Plaut. Trucul.* 2. 4. Mater ancillas jubet, aliam aliorsum ire, et quærere puerum.

* 46. *Alius aliter.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 8. Dionysium aliter cum aliis de nobis locutum audiebam. *Id. ad Brut. ep.* 13. Alii aliter cum suis vivunt. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 19. *Colum.* l. 11. c. 2.

* 47. *Alius aliunde.*

Terent. Phorm. 2. 2. Aliis aliunde est periculum, unde aliquid abradi potest. *Livius* l. 44. c. 12. *Plin.* l. 3. c. 1. extr.

* 48. *Aliud* pro Germanorum *sonst* (*else; besides*).

Petronius Satyr. c. 117. Et quicquid aliud Eumolpus jussisset. *Liv.* l. 45. c. 8 et 32. *Vellei.* l. 2. c. 61. § 3.

49. *Longe alius.*

Alius sæpe augetur adverbio *longe*. *Livius* l. 29. c. 28. Philippus longe aliam, quam adversus Thessalos, ingressus est disserendi viam. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 11. et *pro Cæl.* c. 28. *in Vatin.* c. 5. *Fam.* l. 10. *ep.* 8.

** 50. *Alius a.*

D. *Alius a. Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 2. Nos ab initio spectasse otium, nec quicquam aliud a libertate communi quæsisse, exitus declarat. (vid. ad n. 2.)

** 51. *Alius* cum ablativo (sine præpositione *a.*)

Alius cum ablativo. *Linac.* l. 3. p. 200. *Taubm.* ad *Plautum* p. 952. *Horat.* l. 1. *ep.* 16. Neque putes alium sapiente bonoque beatum. *i. e.* quam sapientem bonumque. Ea forma dictum, ut: *nive candidior,* pro quam nix. Aliud egit *Palmerius,* cum hic dandi casum intellexit. *Spicil.* l. 2. p. 38. b.

(52. *Alius aliquis—alius quis.*

Alius sæpe adjunctum habet pronomen *aliquis* vel *quis*, fere pleonastice: Angl. *somebody else, some one else:* Sed libri in hoc genere fere variant inter *alius quis* et *aliquis:* cujus causa patebit ex observatione in *Aliquis* n. 27. *Terent. Phorm.* 5. 2. 5. Dum aliud aliquid flagitii conficiat. *Cic. de Off.* l. 1. c. 10. Q. Fabium Labeonem, seu quem alium.)

CAPUT XXIV.

De Adverbio ALTE.

ALTE est *high* et *deep. Colum. de arbor.* c. 30. Minimum alte pedem. *at least one foot deep.*

Alte interdum est *in altum; high up, on high. Cic. Tusc.* l. 5. c. 13. Neque se tollere a terra altius possunt. *not very high.*

Alte pro *ex alto; from a height, from on high. Cic. Orat.* c. 28. Alte enim cadere non potest.

Alte; further into the matter, deeper into the affair. Per metaph. *Cic.* 2 *Verr.* c. 7. Videbatur indignum iis qui altius perspiciebant.

Alte; from afar. Per metaph. *Cic. pro Clu.* c. 21. Incipit longe et alte petito procemio respondere major Copasius. *far-fetched.* Alibi *Cicero* v. g. l. 3. *Fam. ep.* 5. § 2. dicit, *ex alto repetita sint.*

CAPUT XXV.

De Pronomine ALTER.

ALTER fere de duobus dicitur, ut *alius* de pluribus. *Cic. pro Planc.* c. 35. Quorum alter exercitum perdidit, alter vendidit. *the one—the other. Id.* in *Brut.* c. 1. Alter ab altero adjutus. *the one by the other.* * Add. *Id.* l. 2. *de Offic.* c. 16. et *pro leg. Manil.* c. 2.

Dicitur etiam de pluribus duarum partium. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 3. Alteri dimicant, alteri victorem timent. *Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 21. et l. 4. *Fam. ep.* 14. et *pro Sext.* c. 45.

* Huc refer illud *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 4. Alteros propemodum jam sumus experti: de altero nemo est quin cogitet, quam sit metuendus iratus victor armatus.

* 2. *Alter et alter* pro *unus et alter*. *Ovid. de arte Am.* l. 3. v. 446.

* 3. *Alter* repetitur eodem casu.[6]

Cic. Partit. c. 21. Finis alterius est honestas, alterius turpitudo. *Id. ibid.* c. 39. Efficiendum est, ut alterius scripti sententiam, alterius verba defendamus. *Id.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 28. *Liv.* l. 41. c. 18.

* 4. *Alter* repetitur diverso casu.

Cic. l. 6. *de Rep.* c. 2. Uterque numerus plenus, alter altera de causa habetur. *Id.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 49. Ergo alter alterius, ubicunque nactus est, ova frangit. *Id. Brut.* c. 55. Istis cum summi essent oratores, duæ res maximæ, altera alteri defuit. *Liv.* l. 5. c. 11. l. et c. 30. l. 39. c. 10. l. 40. c. 8 et 46. l. 41. c. 16.

5. *Alter* pro *secundo*.

In enumeratione plurium, *alter* usurpatur pro *secundo*. *Cic.* 3 *Verr.* c. 7. Id sum assecutus, ut primo die populus Romanus judicaret, Verre absoluto, Remp. stare non posse: ut alter dies amicis istius spem victoriæ et voluntatem defensionis auferret: ut tertius *cet. Id.* 1 *Philipp.* c. 13. Proximo, altero, tertio, denique reliquis consecutis diebus, non intermittebas quasi donum aliquod afferre reipubl. *Id.* 4 *Verr.* c. 76. Alterum, tertium, quartum, permulta erant ejusmodi nomina. * Adde l. 2. *de Off.* c. 23.

** Sic et *Horat.* l. 4. *od.* 5. *Mensas alteras* pro *secundis* dixit.

** 6. *Alter* pro *alius* elegans sæpe est.

Marius l. 11. *Cic. Fam. ep.* 28. Suo potius, quam alterius arbitrio. pro *alius* vel potius *alieno*. Observavit ibi *Amerpachius*. Sic et apud *Prudentium* reperio l. 2. *contr. Sym.* v. 784. Nec alter Ore sacerdotis, quam Mirmillonis anhelat Spiritus.[7]

* Add. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 2. et l. 3. c. 10. et *pro Rosc. Am.* c. 2. *Liv.* l. 45. c. 30. *Colum.* l. 7. c. 8. (In his locis huic observationi subjectis *alter* potest interdum commode explicari *alius quis*, cujusmodi exempla etiam reperies in *Gesneri Thesauro.*)

* 7. *Alter quam* poeticum est, saltem rarum.

Claudianus de Consulatu Mallii Deodori: Nunquam mihi cura tot annis Altera quam duras sulcis mollire novales. Add. *Flacc. Argon.* l. 6. v. 419. (Sed si *alter* pro *alius* elegans est, etiam *alter* sequente *quam* elegans esse debet; nam in hac significatione *quam* interdum sequitur, ut in *alius* necessario.)

* 8. *Alter* cum appellativo in laude, vel vituperio, vel affectus plena re.

Cum aliquem laudamus vel vituperamus, ita ut cum laudato vel turpi nomine comparetur, tum laudato aut turpi nomini eleganter apponitur *alter*.[8] *Cic. de senect.* c. 11. Nisi tam imbecillis fuisset Africani filius, alterum ille extitisset lumen

---

[6] Rara sunt exempla hujus generis, cujus est illud *Vellei.* l. 2. c. 71. § 3. Drusus et Varus, ne tentata quidem hostis misericordia, alter se ipse in tabernaculo interemit: Varus autem liberti manu jugulatus est. *Corn. Nepos.*

[7] Ego hunc *Prudentii* locum non attuli. At loca *Ciceronis, Livii, Columellæ* ideo sunt allata, ut ostenderetur usus pronominis *alter* pro *alius* citra respectum constructionis. Hæc talia facile videre potest, qui calumnia non delectatur. Exemplum *Prudentii* ad num. 6. referre non licebat mihi, ne distraherem ea quæ doctus vir conjuncta voluerat. Cadit ergo *Facciolati* criminatio.

[8] Similiter faciendum, cum res quædam laudatur vel vituperatur. *Facciolatus* hic monuit, *alterum* pro *secundo* poni. Acute. Quis hoc vidisset præter eum? Quis turpitudinem vel laudem vidisset oriri ex nomine proxime adjuncto? Illud vero, quod *Ciceronem* facere vult secundum parentem Publii Crassi, patre M. Crasso vivo, jocandi præbet materiam. (Verum vidit *Facciolatus*. Nec quisquam hic aliquam elegantiam agnoscet præter *Schwarzium*.)

civitatis. *Liv.* l. 5. c. 49. Dictator inter jocos militares Romulus ac parens patriæ conditorque alter urbis appellatur. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 8. § 11. Filius tuus me sicut alterum parentem observat et diligit. *Id. ibid.* l. 13. *ep.* 1.

P. ** *Alter* pro *similis*. *Cic.* 7 *Verr.* c. 32. Alter Verres luxuria et nequitia. *Victor.* l. 28. *Var. Lect.* c. 7. *Scher. in phras.*[9]

* 9. *Alter* cum comparativo.

Plaut. Cistel. 4. 1. 8. Scelestiorem in terra nullam esse alteram, nuncio. *Id. Epidic.* 1. 1. 23. Quem me dicis digniorem esse hominem hodie Athenis alterum. *Id. Bacchid.* 2. 3. 21. Vulcanus, Sol, Luna, dies scelestiorem nullum illuxere alterum. Add. *Id. Menæch.* 5. 8. 41.

* 10. *Alter ego; alter idem*, cet.

Latinus, qui alterum sibi *valde amicum* dicere vult, eum appellat *alterum se*. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 5. Vide quam mihi persuaserim, te me esse alterum. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 15. Te, Attice, quasi me alterum et simul meæ culpæ socium quæro. *Id. ep.* 15. *ad Brut.* Messala ad te tanquam alterum me proficiscens officio fungebatur. *Id. de Amic.* c. 21. Amicus est tanquam alter idem. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 1. Pompeius legatos quindecim cum postulâret, me principem nominavit, et ad omnia me alterum se fore dixit.

** 11. *Alter* pro *alteruter*.

Cic. l. 2. *Acad.* c. 43. Non potest uterque sapiens esse, quoniam tantopere dissentiunt, sed alter. * *Liv.* l. 40. c. 20.

12. *Alterum tantum; as much more, just so much more, the same number, sum, &c.*

Alterum tantum Plaut. Epid. 3. 4. Etiamsi alterum tantum perdendum est, perdam potius, quam sinam me impune irrisum esse. *Id. Bacchid.* 5. 2. 65. Quem ego ut non excruciem, alterum tantum auri non meream. *I would not forego the pleasure of tormenting him for what the sum is worth.* *Liv.* l. et c. 8. Alterum tantum ex Latino delectu adjiciebatur. *Id.* l. 10. c. 46. Carvilius consul militibus ex præda centenos binos asses, et alterum tantum centurionibus atque equitibus divisit. *Cic. Orat.* c. 56. Pes, qui adhibetur ad numeros, partitur in tria, ut necesse sit partem pedis aut æqualem esse alteri parti, aut altero tanto, aut sesqui esse majorem.

* 13. *Alter ex. Alter* cum genitivo.

Liv. l. 60. c. 52. Alter ex censoribus M. Æmilius petit ab senatu, ut sibi pecunia ad ludos decerneretur. *Id.* l. 40. c. 59. Alter consulum Q. Fulvius ex Liguribus triumphavit.

* 14. *Alter quisque* pro *alterni* rarum est.

Cels. l. 3. c. 13. Si febris quotidiana est, triduo primo magnopere abstinere oportet; tum cibis altero quoque die uti. *Id.* l. 3. c. 23. Intermittere (*diem*) quartum, et invicem alterum quemque oportet. (Immo elegans est: nec ponitur pro *alterni*. Etenim etiam aliis numeris additur, ut *tertio quoque* vel *quarto quoque die*. *every three or four days; every third or fourth day.*)

** P. *Alter* pro *primus*.

Alter pro *primus*, cum jungitur ordinalibus nominibus. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 25. Liberalibus literas accepi tuas, quas mihi Cornificius altero et vigesimo die (ut dicebat) reddidit. *i. e.* vigesimo primo. Ubi tamen quidam (ut *Manutius, Grævius, Cortius, Gesnerus*) malunt interpretari *vigesimum secundum*, (quemadmodum et illud *Virgilii Eclog.* 8. v. 37. Alter ab undecimo jam tum me ceperat annus, de *decimo tertio*) videlicet quia *alter* de duobus dicitur. Sed respondere possis ex sententia *Sigonii* l. 1. *Emend.* c. 16. si a vigesimo incipiamus, tum eum, qui proxime sequitur, alterum esse, sequitur autem vigesimus primus. (Sed ita tamen *alter* retinet suam propriam significationem, ut sit *secundus;* nempe vigesimus est pri-

[9] Hanc observationem etiam mihi tribuit *Facciolatus*.

mus, qui sequitur secundus: sed is dies vigesimus primus. V. inpr. *Gesn.* in *Thesaur.* adde *Duker.* ad *Liv. epit.* l. 49. init.)

* *Facciolatus* hæc a me probari opinatus est. Falso et temere. *Autor dialogi de orat.* c. 34. Nono decimo ætatis anno L. Crassus C. Carbonem, uno et vicesimo Cæsar Dolabellam, altero et vicesimo Asinius Pollio C. Catonem —iis orationibus insecuti sunt, quas hucusque cum admiratione legimus. *Eutrop.* l. 5. c. 19. extr. Obiit trigesimo et altero ætatis anno. *i. e.* ut *Sueton. Ner.* c. 57. Obiit XXX et secundo ætatis anno. Quem locum *Eutropius* sine dubio ante oculos habuit.

(*Alter* in plurali.

Alter in plurali additur substantivis pluralis numeri tantum, ut *nuptiis, literis* (pro epistolis), sed interdum tamen etiam aliis. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 14. Quarum (*literarum*) alteris mihi gratularis *etc.* *Curt.* l. 3. c. 7. Castris alteris pervenit ad oppidum. *Cic. Tusc.* l. 5. extr. Libros alteros quinque.)

CAPUT XXVI.

De Pronominibus § I. ALTERUTER *et* § II. ALTERNUS.

§ I. 1. ALTERUTER; *one of the two, the one or the other.* *Cic.* l. 8. *Fam. ep.* 17. Duellio mandaveram, ut si vobis videretur, alteruter vestrum ad me veniret. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 10. Non videtur ea tua dignitas atque fides, ut contra alterutrum, cum utrique sis conjunctissimus, arma feras. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 4. Si alterutrum necesse sit, audire ea malis, quam videre. *Id. pro Marcell.* c. 7. Si in alterutro peccandum sit, malim videri nimis timidus, quam parum prudens.

* 2. *Alteruter* cum *alter.*

Nepos Dion. c. 4. Dionysius ostendit, se id utriusque facere causa, ne cum inter se timerent, alteruter alterum præoccuparet.

§ II. 1. *Alternus* ab *altero* dictum est. *Horat.* l. 1. *od.* 4. Alterno terram quatiunt pede. *shake the ground with alternate feet.* *Plin.* l. 10. c. 23. Grues alternis pedibus insistentes. *standing first on one leg and then on the other.* *Cic. pro Arch.* c. 10. Epigramma in Syllam fecerat malus Poeta tantummodo alternis versibus longiusculis. *Id.* 4 *Verr.* c. 13. Senatus ex aliqua civitate qui judicet, datur, cum alternæ civitates rejectæ sunt.

2. *Alternis verbis, alternis versibus* est *altero quoque verbo, altero quoque versu.* *Liv.* l. 8. c. 30. Nunciant, dictatorem avidum pœnæ venire, alternis pene verbis T. Manlii facta laudantem. *almost at every other word.* *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 36. Alternis versibus intorquentur inter fratres gravissimæ contumeliæ. *the brothers reproach each other in alternate verses.*

3. Alternis diebus (* *Livius* l. 4. c. 46.), alternis mensibus, alternis annis (* *Idem* l. 7. c. 1.). *every other day, month, year.*

4. *Alternis* adverbium hinc fluit; intelligitur enim *vicibus*, aut aliquid ejusmodi.[10] *Virgil. Ecl.* 3. v. 59. Alternis dicetis. *Id.* l. 1. *Georg.* v. 79. Alternis facilis labor. *is easy, if they toil alternately.* *Cicero vicissim* solet dicere. * *Varro de R. R.* l. 3. c. 16. *Liv.* l. et c. 2. et l. 4. c. 53.

* 5. *Alterni—alterni* non improbandum.

Plinius geminat hoc nomen l. 8. c. 27. Hyænis utramque esse naturam, et alternis annis mares, alternis fœminas fieri, vulgus credit. *Id.* l. 18. c. 32. Luna alternis mensibus triginta implebit numeros, alternis vero detrahet singulos. *Cels.* l. 4. c. 18. Alternis diebus aqua, alternis leve et austerum vinum bibendum est. *Senec. epist.* 120.

* 6. *Alternus,* pro *ambo* Poeticum est.

Claudian. Prol. in Mallii Theod. Consulat. Parnassus geminos fertur junxisse volatus, Contulit alternas Pythius axis aves.

---

[10] *Scribonius Compos.* 81. Hoc medicamentum solvit, tertio quartove die, si non suppuraverint strumæ: sed si apertæ fuerint, hieme alternis, æstate quotidie. Ergo apparet, *diebus* hic desiderari.

CAPUT XXVII.

De Adverbio AMANTER; *lovingly, affectionately, kindly, in a friendly manner.*

Cic. Qu. Fr. l. 3. *ep.* 1. Tibi amantissime petenti veniam non dedit.

CAPUT XXVIII.

De Adverbio AMPLIUS.

1. *Amplius* pro *plus*.

AMPLIUS sæpe idem est, quod *plus*. *Cic.* 4 *Verr.* c. 1. Recepta causa Siciliensi, amplexus animo sum aliquanto amplius. *Id. ibid.* c. 29. Facite, quod vobis libet, daturus non sum amplius. * Add. 4 *Catil.* c. 5.

2. Accommodatur ad tempus ac numerum.

Cic. pro Rosc. Com. c. 3. Amplius sunt sex menses.[11] *Id.* 6 *Verr.* c. 43. Hora jam amplius in demoliendo signo permulti homines moliebantur. *a great many persons attempted for more than an hour together to demolish the statue.* * *Liv.* l. 1. c. 18.

Cic. 7 *Verr.* c. 59. Amplius centum cives Romanos habebat ex conventu Syracusano. *Id.* 3 *Verr.* c. 5. Amplius centum cives Syracusis eum cognoscebant. *Id. pro Flacc.* c. 28. Laodiceæ expensum est viginti pondo paulo amplius.[12] *Id.* 2 *Philipp.* c. 16. et *Liv.* l. 42. c. 7.

*** 3. *Amplius* cum genitivo personæ rarum est.[13]**

Cæsar B. G. l. 6. c. 9. § 7. Treviri, si Cæsar amplius obsidum velit, dare pollicentur.

*** 4. *Amplius* pro *amplior* rarum.**

Cic. 2 *Verr.* c. 13. Erit tum consul Hortensius cum summo imperio et potestate: ego autem ædilis, hoc est, paulo amplius, quam privatus. (Non rarum putem et insolens, sed elegans et usitatum. Neutrum pro masculino ponitur in multis formulis loquendi: ut in *esse aliquid*. Græci *εἶναί τι* et *τινα*. Sic et nos: *etwas weniges, mehr als.* (*a little better than; a little above.*))

5. *Amplius* pro *insuper* aut *præterea*.

Interdum declarat *insuper* aut *præterea*. *Cic. ad Brut. ep.* 5. Ei cum essem assensus, decrevi hoc amplius, ut *cet.* *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 25. Itaque obtemperare cogito præceptis tuis, hoc amplius navicularum habere aliquid in ora maritima. *Id.*

---

11 ** Notanda hic pueris duo sunt; primum enallage, ponitur enim *amplius* pro *plures*. *Amerb.* ad l. 12. *Cic. Fam. ep.* 14. *Linac.* l. 2. p. 107. Deinde ellipsis particulæ *quam*. Sic *Cic.* l. 2. *ad Att. ep.* 16. Qui ager non amplius hominum quinque millia potest sustinere. *i. e.* non plures, quam. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 26. Quid potest esse sole majus, quem mathematici amplius duo de viginti partibus, confirmant majorem esse, quam terram? *pro* pluribus quam.

12 In hisce exemplis ordinavimus omnia, ut videmur, melius.

13 Hanc etiam observationem *Facciolatus* more suo, *i. e.* callide, impugnavit, et recte me diligentius considerare jussit. Nam hic (inquit) *amplius* est pro *plus*, neque rarum dici debet, sed frequens et elegans. Utrum, *Facciolate*, est frequens? *amplius*, an *plus*? Si *amplius:* proba. Homini tam imparato nihil creditur affirmanti sine argumentis. Sin *plus:* vide, quam belle argumenteris. Dabo exemplum: *ni* ponitur pro *nisi*. *Nisi* est frequens et elegans. Ergo etiam *ni*. *Topper* ponitur pro *cito*. *Cito* est frequens. Ergo etiam *topper*. *Plus* de personis dici, ego dudum docui. Quam ego risum illum tuum desidero, quem tu ipse in scripto tuo jactas. (Sophisticatur *Schwarzius*. Si usitatum est *amplius* dici pro *plus: plus* autem genitivo jungitur usitatissime: etiam in *amplius* sic se res habet.)

pro Mil. c. 13. Quid vultis amplius? *Id. pro Arch.* c. 4. Nihil dico amplius. *Id.* 6 *Verr.* c. 10. At ego dico amplius, HS CCCC accepisse te arguo. Huc spectant illa: Etiam hoc amplius. *this too.* Etiamne amplius? *Ter.* 1. 2.

* 6. *Nihil amplius quam* pro *tantum*, non optimæ notæ est.

Sueton. in *Claud.* c. 16. Alium equitem corruptelis adulteriisque famosum Claudius nihil amplius quam monuit, ut parcius ætatulæ indulgeret. *Id.* in *Neron.* c. 39. Philosophum Nero nihil amplius, quam urbe Italiaque submovit. *Id.* in *Vespas.* c. 20.

Id. Domitian. c. 3. Domitianus quotidie secretum sibi horarium sumere solebat, nec quicquam amplius, quam muscas captare.[14]

* 7. *Nihil amplius quam* pro *nihil præter quam* vel *nisi*.

Cic. l. 2. *de Leg.* c. 26. De sepulcris nihil est apud Solonem amplius, quam ne quis ea deleat, neve alienum inferat.

* 8. *Haud* vel *non amplius*, pro *circiter*, est philosophorum et historicorum.[15]

Liv. l. 28. c. 2. Duo haud amplius millia peditum, et equitatus omnis, cum Magone effugerunt. *Id.* l. 28. c. 40. Cum consul per saltum iret, Thracum decem haud amplius millia ad ipsas angustias viam circumsederunt. *Plin.* l. 6. c. 22. Mare interest vadosum semis non amplius altitudinis passibus. Add. l. 7. c. 48. et l. 13. c. 11. et l. 6. c. 17. (De significatione vid. dicta ad not. 15. ad calcem hujus pag. Quod ad usum attinet, est etiam poetarum, ut *Virg.* in *Ecl.* Tres pateat cœli spatium, non amplius, ulnas. atque adeo omnium scriptorum. Negationis adjunctio non facit peculiarem usum verbi, ut opinor.)

CAPUT XXIX.

De Adverbio An.

1. *An, anne, an vero,* in principio.

An, *anne*, et *an vero* in principio interrogationi serviunt, ac vim habent instandi negandique vehementius. *Cic.* 1 *Phil.* c. 6. An me censetis, patres conscripti, decreturum fuisse, ut parentalia cum supplicationibus miscerentur? *Id. in Pis.* c. 5. An potest ulla esse excusatio? *Id. pro Balb.* c. 23. Anne de nobis trahere spolia fœderatis licebit, de hostibus non licebit? **Varro R.R.* l. 3. c. 2. Anne dulcior est fructus apud te ex bubulo pecore, quam ex apibus? *Cic.* 3 *Verr.* c. 48. An vero dubitamus, quo ore iste ceteros homines inferiore loco solitus sit appellare, qui *cet.* *Id. pro Cluent.* c. 22. An vero illi sua per se ipsi judicia rescinderent, cum ceteri soleant in judicando, ne ab aliorum judiciis discrepent, providere? *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 9. An vero tibi Romulus ille aut pastores et convenas congregasse, aut Sabinorum connubia conjunxisse eloquentia videtur? * *Id. pro Mil.* c. 12 et 23.

Admonitio.

Interrogatio non recte fit per *forsan*, *forsitan* et *fortasse*, sed per *an*, aut *an vero*, aut aliquid ejusmodi.

* 2. *An* occupantis.

An servit occupationi. *Cic.* 1 *Catil.* c. 11. Quid tandem impedit te? mosne ma-

---

[14] In his exemplis omissum videtur verbum *facere*, vel simile quidpiam. (Vid. supra in *Nihil aliud quam.*)

[15] [*Duo millia haud amplius* videntur idem valere, quod apud *Sallust.* c. 56. *non amplius duobus millibus.* Qui autem sic loquitur, is tantummodo significat, non plures fuisse, neque iis repugnat, si qui minorem numerum dixerint. Si enim nec plures nec pauciores fuisse defenderet: certioribus verbis et clarioribus uteretur. Ergo manet significatio, quam ego illi formulæ tribui, adverbii *circiter.* Hæc *Facciolato* dari a me jus fuit. De *Livii* vero Latinitate quid mihi videatur, alibi dixi. Neque enim ex ætate aurea omnia sunt aurea. Neque finis primordio semper respondet.]

jorum? at sæpe etiam privati in hac rep. perniciosos cives morte multarunt. An leges, quæ de civium Rom. supplicio rogatæ sunt? at nunquam in hac urbe hi, qui a rep. defecerunt, civium jura tenuerunt. An invidiam posteritatis times? præclaram vero populo Rom. refers gratiam, qui te ad summum imperium extulit. *Liv.* l. 41. c. 24. (Hæc observatiuncula supervacua est. Nulla est in *an* vis occupandi, in his exemplis, sed interrogandi simpliciter, ut ante in *ne.*)

3. *An* et *anne* interrogationi subjectum.

An sæpe interrogationi subjicitur pro *aut*. *Cic.* 2 *Phil.* c. 1. Quid putem? contemtumne me? non video, quid despicere possit Antonius: an in Senatu facile de me detrahi posse credidit? an decertare mecum voluit? *Id.* 4 *Verr.* c. 77. Postulo, Carpinatius mihi respondeat, qui sit iste Verrutius, mercator, an arator, an pecuarius? * Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 27. et *pro Milon.* c. 20. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 29. Interrogatur, tria pauca sint, anne multa?

4. *An* et *anne* dubitationi serviens.

Interdum dubitationi servit. *Cic.* in *Brut.* c. 23. Eam orationem in origines suas retulit Cato paucis antequam mortuus est, an diebus, an mensibus? *Id. Att.* l. et *ep.* 1. Nos hic te ad mensem Januarium exspectamus, ex quodam rumore, an ex literis tuis ad alios missis. *we are expecting you here about the month of January, I know not whether from rumour merely, or because you have intimated as much to others by letter.* * Add. l. 11. *Att. ep.* 6. et l. 8. *ep.* 3. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 15. Nonne, inquiunt, verisimile sit, sic mentem moveri, ut non modo non internoscat visa vera illa sint, anne falsa, sed ut in his nihil intersit omnino? *Id. pro leg. Manil.* c. 19. Quo mihi indignius videtur, obtrectatum esse, Gabinio dicam, anne Pompeio; an utrique? *to Gabinius, shall I say? or to Pompey, or indeed to both.* * *Terent. Hecyr.* 1. 2.

Huc pertinent illa, ubi *utrum* vel aliquid ejusmodi aut ponitur in oratione aut intelligitur. *Cic. Orat.* c. 61. Quæsitum est, in totone circuitu illo orationis, an in principiis solum, an in extremis, an in utraque parte numerus tenendus sit. *Id.* l. 3. *de Orat.* Refert etiam qui audiant; senatus, an populus, an judices? frequentes, an pauci? an singuli?

* Eodem locus pertinet *Sallustii Catilin.* c. 25. Pecuniæ, an famæ minus parceret, haud facile discerneres.

Admonitio I.

In interrogationibus et dubitationibus pro *aut* reponendum est *an*, nisi forte sententia aliud postulet; nimirum quia non interrogatio aut dubitatio spectatur, sed rerum disjunctio. *Cic.* l. 1. *de Fin.* c. 21. An ille tempus aut in poetis volutandis aut in musicis contereret? *Id.* l. 1. *de Or.* c. 9. An vero tibi Romulus ille aut pastores et convenas congregasse, aut Sabinorum connubia conjunxisse, aut finitimorum vim repressisse eloquentia videtur? (Hanc admonitionem non intelligo.)

Admonitio II.

An, an pro *utrum, an* apud probatos scriptores rarissime dicitur de duobus. *Cels.* l. 3. c. 6. Id quoque videndum est, quod quidam solum præcipiunt, an adstrictum corpus sit, an profluat. *pro,* utrum adstrictum sit, an profluat. *Plin.* l. 15. c. 1. extr. *Quintil.* l. 7. c. 1. Add. *Cellar.* ad *Plinii* l. 8. *epist.* 14. n. 24. et l. 6. *ep.* 16. n. 15.

* Nonnunquam tamen res ipsa vetat adhibere *utrum* de duobus, sed jure quasi suo tuetur geminum *an. Quintil.* l. 5. c. 10. Hæc et in deliberando intuemur, et in judiciis ad duas res solemus referre, *an voluerit quis, an potuerit.* Hic non licet dicere, *utrum voluerit quis, an potuerit,* quia partes inter se non pugnant, sed belle conspirant. (nempe hic est duplex interrogatio, omissæque particulæ *primum deinde de;* tota igitur hæc admonitio aliena.)

* *An* dubitantia nonnunquam sic ponitur, ut *sive, sive* significare, certe sic commode declarari posse videatur.[16] (Sed non solum *an* potest esse *sive, sive,* verum cum

---

[16] *Cic. l.* 1. *Attic. ep.* 2. Nos te hic expectamus ex quodam rumore, an ex literis tuis ad alios missis?

præcedente verbo: ut *sponte, an fato,* possis forte sic capere, *sive sponte, sive fato:* non *an* simpliciter. Atque illud voluisse videtur *Schwarzius:* In plerisque melius est sequi, quod est in notula *Schwarziana.*) *Varro de L. L.* l. 8. c. 61. Item reprehendunt quidam, quod putant idem esse *sacrifico* et *sacrificor;* et *lavat* et *lavatur.* Quod fit, an non, nihil commovet analogiam, *cet. whether this be so or not, matters not as to the analogy. Tacit. Ann.* l. 2. c. 42. § 6. Archelaus finem vitæ sponte, an fato, implevit. *Id. Ann.* l. 14. c. 7. § 1. et l. 2. c. 22. § 1.[17]

* 5. *An* post *non est cura,* rarissimum videtur.[18]

Tacitus Ann. l. 4. c. 74. § 1. Neque senatus in eo cura erat, an imperii extrema dehonestarentur. *events of a disgraceful nature that happened on the remote frontiers of the empire made but little impression on the senate.*

* 6. *An* pro *annon.*

An interdum pro *annon* poni videtur. *Cic.* l. 13. *Fam. epist.* 1. Sed quando illi non valde inimici sumus, nescio an ignoscendum sit huic, si tantopere laborat. *I know not whether we ought not to forgive him for being so enthusiastic in this instance. Nepos* in *Thrasyb.* c. 1. Si per se virtus sine fortuna ponderanda sit; dubito, an hunc primum omnium ponam. *Liv.* l. 3. c. 60. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 18. § 4. (Ceterum hoc non fit interdum et raro, sed crebro: semperque sic dicendum esse convenit inter peritos: *haud scio an non* Germanismum sapit. Capienda autem hæc forma loquendi fere affirmative. Vide dicta in *Ernesti Clave Cic.* in *Haud* et *Scio:* ubi exempla sat multa. Adde *Drakenb.* ad *Liv.* l. 37. c. 54. *Duker.* ad *Flor.* l. 3. c. 12. cf. et infra in *Nemo* n. 2. not. †. unde intelligitur, quam necessarium sit, hanc formam recte intelligere.)

* 7. *An* arguentis et reprehendentis.

An arguit et reprehensioni servit. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 32. An Scythes Anacharsis potuit pro nihilo pecuniam ducere: nostrates philosophi facere non potuerunt?

* 8. *An* omittitur interdum.

An interdum semel, interdum sæpius omittitur. *Cic. Tusc.* l. et c. 2. Hoc doce, doleam, necne doleam, nihil interesse. *Terent. Heaut.* 1. 1. Nunc habeam filium, nec ne, incertum est. *Liv.* l. 6. c. 7. *Plin.* l. 2. *epist.* 8. *Tacit. Ann.* l. 3. c. 12. § 5. Illud reputate, Patres, turbide et seditiose tractaverit exercitus Piso; quæsita sint per ambitionem studia militum; armis repetita provincia; an falsa in majus vulgaverint accusatores. (Non necessarium est, hic dici omissum *an;* nam et *utrum, ne* intelligi potest: in ultimo exemplo nullo modo *an* omissum, sed *utrum.*)

* 9. *An—nec ne.*

An jungit sibi nonnunquam *nec ne. Cic.* 2 *Catil.* c. 6. Quæsivi a Catilina, an in nocturno conventu apud Leccam fuisset, nec ne.

---

[17] Fortassis in hujusmodi exemplis subintelligendum est *dubito, utrum: nescio, utrum: quid dicam—ne,* vel simile quiddam. Vide infra *Haud scio* et *Quid dicam?* Ipsa vero interpretatio interdum vacillat. Versio quidem nostra loci Varroniani docet, quid lingua nostra vernacula aut ferat aut postulet. *Facciolati* linguam nostram ignorantis nihil hic valet judicium, non plus sane quam alibi.

[18] [Quum locutio, *in cura non esse,* cum formulis *periculum est, metus est, securus sum, solicitus non sum, solicitudinem curamque sustineo, vitandum est, non ago tecum,* cet. multa habeat communia: usus formulæ hujus Cornelianæ annotationem meritus est. *Cura* et *incuria* pertinent ad voluntatem potissimum: *dubitatio* et *consultatio* ad intellectum. Ergo hactenus sunt diversæ. Ergo *incuria* ad *an* dubitationis rejici non potuit, sed proprium locum postulavit. Neque vero verba studium curamque aut incuriam et negligentiam signantia cum *an* construi solent, ut ex Grammaticis constat. *Tacitus* autem experitur innovandi studio, quicquid ullo modo facultatem habiturum videtur. Nec quæritur hic, quod vocabulum *Facciolatus* pro *cura* substitui velit: sed quid Tacitus scripserit. Ergo jam *videant æqui lectores,* quantum apud me judicium Facciolati valere debeat.]

* 10. *Annon* absolute, intellecto verbo.

Annon subjicitur interdum interrogationibus. *Terent. Phorm.* 1. 2. Pater ejus rediit, annon? *Ibid.* 5. 6. Isne est, quem quæro, an non?

* 11. *Annon* cum verbo.

Annon repetit interdum verbum illud, quod præcessit. *Liv.* l. 8. c. 13. Dii ita vos potentes hujus consilii fecerunt, ut, sit Latinum deinde, annon sit, in vestra manu posuerint.

CAPUT XXX.

De Præpositione et Adverbio ANTE.

§ I. 1. ANTE præpositio est, quoties casum regit, ac sæpe ad locum, personam, tempus accommodatur. *Cic. pro Mil.* c. 10. Clodius ante suum fundum Miloni insidias collocavit. * Add. *idem pro Rosc. Am.* c. 5. et l. 3. *de Offic.* c. 14. l. 12. *Fam. ep.* 13. *Liv.* l. 45. c. 40. *Cic.* 6 *Verr.* c. 3. Ante hosce Deos erant tabulæ. * *Liv.* l. 7. c. 33. et l. 42. c. 58. *Sueton. Calig.* c. 28. *Cic.* 2 *Verr.* c. 3. Causam interea ante eum (*diem*) diceret.[19] Item illa: *ante urbem conditam*, et alia ejusmodi. *Cæsar B. C.* l. 1. c. 64. § 8. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 16. et l. 3. *Fam. ep.* 7.

Interdum *personæ* additum significat simul tempus. *Cic.* 3 *Verr.* c. 45. Minutius quidem mortuus est ante istum prætorem. *Id.* l. 1. *Acad.* c. 4. Omnes ante Socratem philosophi in rebus occultis et ab ipsa natura involutis occupati fuerunt. * *Id.* l. 12. *Att. ep.* 15. et 4 *Catil.* c. 3.

* Interdum *rei* additum significat itidem simul tempus. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 18. Mihi ante ædilitatem meam nihil erat cum Cornificio. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 18. Si quam voluntatem in illum ante has meas literas contulisti. *Liv.* l. 1. c. 59. et l. 39. c. 42.

* 2. *Ante* cum participio præteriti passivi.

Ante conjungitur interdum cum participio præteriti passivi. *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 39. Neque ante philosophiam patefactam hac de re communis vita dubitavit. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 3. Lycurgi temporibus Homerus fuisse ante hanc urbem conditam traditur. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 45. *Liv.* l. 3. c. 15 et 53. *Sallust. Jugurth.* c. 110.

* 3. *Ante* cum verbis modum significantibus.

Ante sæpe jungitur cum verbis, quæ motum significant. *Cæsar B. C.* l. 1. c. 55. § 3. Una cohors temere ante ceteras extra aciem procurrerat. *Id. B. C.* l. 2. c. 34. § 5. Curio milites sequi sese jubet, et præcurrit ante omnes. *Liv.* l. 7. c. 41. et l. 8. c. 10.

** 4. *Ante* pro *præ* in comparatione.

P. *Ante* pro *præ* in comparationibus adhibetur. *Balbus* l. 8. *ad Att. ep.* 24. Quem ante me diligo. *i. e.* magis quam me. *Virgil.* l. 3. *Æn.* v. 321. Felix ante alias virgo. *i. e.* magis quam aliæ. Hoc sensu quoties comparativo aut superlativo jungitur, abundare videtur. Id quod ex resolutione patet. *Virg.* l. 1. *Æn.* v. 347. Ante alios immanior (l. 7. *Æn.* v. 155. pulcerrimus) omnes. *Linac.* l. 5. p. 345.[20]

* Huc pertinet

---

[19] Mei libri non habent *diem*.

[20] Hic usus præpositionis *ante* non temere imitandus est. Nam enim præter poetas fere historici modo probant, *Nepos* in *Attic.* c. 3. *Liv.* l. 1. c. 9 et 15. l. 3. c. 58. l. 29. c. 23. et l. 35. c. 14. *Sallust. Catil.* c. 53. Sciebam gloria belli Gallos ante Romanos fuisse. (etiam *Plautus, Quintilianus* etc.) Usi sunt hac significatione præstantes scriptores; sed ne præstantium quidem hominum autoritas sequenda temere, h. e. inconsiderate, loco alieno, sæpius quam ipsimet solent. Rem hanc *ignorare Facciolatum* nec verborum meorum vim perspicere, mirum est. (Argutiæ *istæ sunt.*)

Ante omnia pro *præcipue*.

Liv. l. 7. c. 4. Acerbitas in delectu invisa erat, et ante omnia cognomen imperiosi. *Id.* l. 2. c. 7.

* 5. *Ante* præpositio cum *quam*.

Columell. l. etc. 5. § 2. Scrobes et sulci plurimum prosunt, si in locis temperatis ante annum fiant, quam vineta conserantur. *Id.* l. 5. c. 10. Ante annum, quam seminare voles, scrobem fodito. *Id.* l. et c. 9. l. 21. c. 33. *de Arbor.* c. 11 et 16. *Sueton. Aug.* c. 94. *Neron.* c. 6 et 56. et *Domitian.* c. 23. *Vellei.* l. 1. c. 8. § 1 et 4.

* 6. *Ante* sæpe desideratur.

** *Ante* deest in his formulis *tertio calendas, nonas* vel *idus*, pro *tertio ante calendas* cet. *Linac.* l. 6. p. 414.

** 7. P. *Ante diem tertium nonas*, et similia, quasi per ἀναστροφὴν dicuntur, pro *tertio die ante Nonas*, ex veteri formula, quæ quum compendio sic scriberetur, A.D. ignari uno vocabulo AD legendum putaverunt. V. *Schott.* l. 5. *observ.* c. 31.[1]

** 8. *In ante diem* pro *in diem, antequam totus præteriit*.

Cic. 1 *Cat.* c. 3. Meministine, me ante diem XII. cal. Nov. dicere in senatu, certo die fore in armis, qui dies futurus esset in ante diem VIII. cal. Novembr. *Et paulo post:* Dixi ego idem in senatu, cædem optimatum te contulisse in ante diem V. calend. Novembr. Add. *Liv.* l. 45. c. 3. et l. 43. c. 16. et l. 41. c. 16 et 17. etc. (Vid. ad n. 12.)

* 9. *Ex ante diem*.

Ex ante pro *ante*.[2] *Liv.* l. 45. c. 2. Supplicatio pro concione populi indicta est ex ante diem quintum idus Octobr. cum eo die in quinque dies. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 17.

* 10. *Ante* interponitur adjectivo et substantivo.[3]

Liv. l. 31. c. 24. Eadem negligentia Chalcidem dies ante paucos prodiderat. *Sueton. Cæsar.* c. 81. Paucos ante menses tabula ænea inventa est. *Id. Tiber.* c. 61.

* 11. *Ante tempus*, pro *ante tempus more aut jure vel pacto præstitutum*.[4]

Ante tempus interdum est *ante tempus jure vel more præstitutum*. *Cic. de Amic.* c. 3. Scipio factus est Consul bis, primum ante tempus, iterum sibi suo tempore, reip. pene sero. *Liv.* l. 31. c. 36. Duces cetratæ cohortis, ante tempus excitatis suis, occasionem bene gerendæ rei amisere. *Sueton. August.* c. 26.

* 12. *Ante* num pro *post* ponatur?

Ante pæne videri possit interdum significare *post*, et referendum esse in numerum eorum verborum, quæ res contrarias significant, qualia sunt *altus, insignis* cet.[5] *Liv.* l. 41. c. 16. Claudius Mutinam ante triduum, quam oppugnare cœperat,

---

[1] Alii anastrophen hic nolunt. Malunt *ante* in his et similibus exemplis per ellipsin verbi *perfectum* declarare, quia sic et veritas constat dictis scriptorum, et fides librariorum omnium consensui; et constructio grammaticis, et Germana particulæ nostræ significatio. Vide *Antonii Augustini Emendat.* l. 4. c. 6. pag. 181, 182, 183.

[2] Scilicet uti *ante* accipitur, quum de diebus dicitur.

[3] Nihil hæc interjectio præpositionis habet ornamenti, nisi numerus eam postulet et perspicuitas patiatur.

[4] Nota hanc significationem propter sequentem; ut ellipsis undique appareat, quam nos et hic et alibi jure suo tueri videmur.

[5] Quod supra paucis notavimus, in *ante* sæpe subintelligi vocabulum *præteritum*, vel *transactum*, vel *finitum*, vel *in vesperam inclinatum;* id illis exemplis, quæ subjicimus, præclare definitur et illustratur. Comparentur inter se et hæc et superiora exempla; ponderetur sententia exemplorum utrorumque; dubitationi nullus relinquetur locus. Neque *in ante* poterit ulla ratione declarari, nisi nostram

receptam ex hostibus, colonis restituit. *within three days from the commencement of the siege.* *Id.* l. 42. c. 50. Paucos ante dies Perseus, postquam legati ab Roma regressi præciderant spem pacis, consilium habuit. *but a few days elapsed, before Perseus, having learned from the ambassadors on their return from Rome that every hope of peace was cut off, held a council.* (Sed locum primum Viri docti corruptum magna consensione putant, legique volunt *intra,* quod *Clericus* adeo in contextum recepit. In altero loco si *ante* sic caperemus, existeret frigidissima tautologia: *paucos post dies, postquam* etc. neque hic illa n. 8. explicatio locum habet, quæ tantum cadit in loca ea, ubi certus dierum aut annorum numerus ponitur. Restat ut *ante* propriam vim habeat, et *postquam* sit pro *quam.*)

* 13. *In* et *ante* opponuntur.

Justin. l. 2. c. 10. § 1. Darius decedit; relictis filiis et in regno et ante regnum susceptis. (Hoc nihili est. Forma *ante regnum* pertinet ad n. 1.)

* 14. *Multo ante.*

Liv. l. 27. c. 42. Consul multo ante noctem copias reduxit. [6] *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* et § 3.

* 15. *Ante—postea.*

Plin. l. 23. c. 1. Meracis potionibus per viginti dies ante canis ortum, totidemque postea, suadet Hesiodus uti.

* 16. *Ante omnia—tum,* pro *primum—tum.*

Cels. l. 7. c. 30. *de Condyl. cur.* Alvus ante omnia ducitur; tum volsella tuberculum apprehensum juxta radices exciditur. *Id.* l. 8. c. 2.

§ II. 1. De Adverbio ANTE.

Ante adverbium est, cum nullum casum regit, cui opponitur *post.* [7] *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 10. Qui philosophi esse volunt, asoti ante fiant. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 29. Paucis ante diebus, cum posset, e custodia educi noluit. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 9. l. 4. *Att. ep.* 7. et 2 *Phil.* c. 40. *Liv.* l. 40. c. 38.

Admonitio.

Cum dicimus *paucis ante diebus, annis, mensibus,* sextus ille casus non ab *ante* regitur, sed est ablativus temporis: perinde ac si diceretur: *paucis diebus, vel mensibus, vel annis ante.*

* 2. *Ante* locum significat.

Ante accommodatur ad locum, qui petitur, seu ad quem tenditur. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 12. Si aut manibus ingrediatur quis, aut non ante, sed retro; fugere plane se ipse, et hominem ex homine exuens naturam odisse videatur. *or if a man should walk upon all four, or backward instead of forward.*

Accommodatur ad locum, in quo subsistitur. *Liv.* l. 22. c. 5. Fors conglobat, et animus suus cuique ante aut post pugnandi ordinem dabat. *Colum.* l. 6. c. 2.

* 3. *Ante* pro *citius, magis.*

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 3. § 4. Si id vel ante ceciderit. *i. e.* magis acciderit.

---

expositionem teneas. In tanta igitur significationum conspiratione, ego, si maxime aliena esset hæc suspicio, tamen ellipsin illam, quam dixi, comprobarem. Hæc quum *Jo. Clericus* non curate satis perpendisset, in exemplis subsequentibus *post* substituit pro *ante,* quanquam MSS. omnia refragantur. *Facciolatus* autem reprehendere ausus est, quod cum ratione impugnare non poterat. Et quæ dubitanter pono ego, ea is ut asseveranter posita proponit. Suspicatur modo temere quidlibet, et suspiciones exprobrat pro criminibus ipsis. Id quod calumniæ temerariæ proprium sit, nec ne, alii videant. (Vid. *Noris. Cenotaph. Pis.* l. 2. c. 17. ubi formulam *in ante diem* eodem, quo noster, modo interpretatur, et aliorum opiniones accurate refellit; consentit etiam *Gesnerus* in *Thes.*)

[6] Scil. *tempore.* Vide Grammaticam nostram Latinam in ellipsi nominis *tempus.*

[7] *Vel pone. Cic. Univers.* p. 203.

* 4. *Ante—hesterno die.*[8]

Liv. l. 44. c. 38. Quantum numero nos præstent hostes, neminem vestrum nec ante ignorasse, et hesterno die implicatam intuentes aciem animadvertisse, certum habeo.

* 5. *Ante—hoc tempore* vel *nunc.*

Cic. 10 *Philipp.* c. 6. Vatinius et ante jure laudatus a nobis, et hoc tempore merito laudandus est. *Id. Fam.* l. et *ep.* 14. Et feci ante et facio nunc, tibique gratulor. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 4. l. 3. *Qu. Fr. ep.* 9. et l. 7. *Fam. ep.* 11.

* 6. *Ante—post. Ante—postea.*

Cels. l. 6. c. 15. Quoties medicamentum injicitur, et ante et post os diluendum est. *Id.* l. 8. c. 10. *Colum.* l. 11. c. 1. *Cels.* l. 8. c. 16. Si ante reposita ossa non sunt, postea reponenda sunt. *Id.* l. et c. 7. *Plin.* l. 26. c. 8. et l. 28. c. 12.

* 7. *Ante—tum,* vel *tunc.*

Liv. l. 2. c. 52. Ut in publico periculo ante, sic tum in suo, tribunos refutando periculum audacia discussit. *Id.* l. 24. c. 32. l. 45. c. 4. et l. et c. 22. *Cels.* l. 3. c. 12. *Liv.* l. 30. c. 34. Auxiliares paulo ante non adjuti, et tunc exclusi.

* 8. *Ante—in.*

Cels. l. 7. c. 26. *de sign. calc.* Calculus arenosus et ante manifestus est, et in ipsa curatione. (Non hic *ante* et *in* se respiciunt, sed *ante* (sc. curationem,) et, *in ipsa curatione:* pro quo si dixisset, *et dum ipsa curatio fit;* an diceremus respicere se *ante* et *dum?* Non opinor.)

* 9. *Ante* cum *tanto* vel *multo.*[9]

Cic. 2 *Philipp.* c. 33. Jam calendis Januariis futurum esse prævideras, et tanto ante prædixeras. *Id.* 5 *Verr.* c. 34. et l. 1. *de Orat.* c. 7. *Quintil.* l. 1. c. 4. Femina ad multo ante præcogitatum revoluta facinus, venenum diluit. *Liv.* l. 40. c. 4. *Suet. Tiber.* c. 67.

* 10. *Paulo ante—cum.*

Liv. l. 27. c. 28. Paulo ante hic nuncius Consulis Salapiam venerat, cum literæ ab Annibale allatæ sunt, se nocte Salapiam venturum. (Sed *cum* nullam habet conjunctionem cum *paulo ante,* sed cum verbo *venerat:* ut, *multi anni sunt, cum in ære meo est,* et alia similia. Vid. et n. 15.)

---

[8] [Hanc et subsequentes observationes *Facciolatus* impugnavit acute. Etenim jam tandem rationem aliquam affert. Quascunque (*inquit*) conjunctiones particularum ipsa particula *ante* non efficit, sed sensus, eæ nec juvant hanc linguam discentes, nec omnino veræ sunt. Adsume, *Facciolate,* observationes *Tursellini* quamvis certas et usitatas, v. g. *alius—alius, ante* ad locum, *ante* adverbium est, cui opponitur *post* cet. singulis exprobrare poteris, conjunctionem eam sensu effici. Ergo eas tironibus nihil prodesse, nec omnino veras esse. Totus igitur *Tursellinus* liber inutilis est et supervacuus. Quod nemo ante *Facciolatum* vidit, qui tamen *Tursellinum* ipse etiam edidit, quod sine dubio utilem putaret. Insani enim foret librum inutilem edere. Atque unde tandem judicandus est respectus particularum mutuus? e sensu, an e libitu scribentis citra sensum? Si ex uno solo scribentis libitu; cohærebunt jam in lingua Latina *si* et *ita, perinde* et *vix,* si ita scripserit, *si* Facciolatus *sapit, postquam* Tursellinum *totum desipere perinde voluit, ita vix vere sapit.* Non insania conjungentis, sed sana ratio hominis sanam sententiam proponentis particulas conjungit. Manet igitur cohærentia particularum, v. g. *ante* et *post* in hac sententia: Facciolatus *ante locutus est, quicquid voluit: post cogitabit quid loquendum sit:* etiamsi *ante* et *post* conjungi nec soleant nec possint in sententia illa, *Cicero multo ante cogitat quid scribat.*]

[9] Sic *aliquanto ante,* et similia. Cave enim dicas *tantum ante, multum ante, aliquantum ante.* Subintelligitur enim *tempore,* vel simile quid. *Cic.* tamen l. 3. *Fam. ep.* 11. § 2. Permultum ante certior factus eram: (in quo *tempus* pariter intelligi potest.)

* 11. *Ante* adverbium in pleonasmis.

Ante adverbium sæpe abundat post verba composita cum *præ*. *Terent. Andr.* 1. 5. Nonne oportuit præscisse me ante? *Linac.* l. 6. p. 476.

* 12. *Ante* interponitur nominibus sæpissime.

Ante adverbium cum nominibus tempus quoddam significantibus junctum, interponitur adjectivo et substantivo. *Liv.* l. 40. c. 4. Perseus Herodicum multis ante annis occiderat. *Id.* l. 41. c. 11. l. 39. c. 21. et l. 31. c. 1. *Cic. pro Cluent.* c. 16.

* 13. *Ante* subjicitur nomini temporis.

Ante adverbium si cum nomine temporis conjungendum est, eidem subjicitur. *Liv.* l. et c. 40. Prætor biduo ante venerat. *Id.* l. 40. c. 52. Voverat ædem annis undecim ante Æmilius Regillus. *Id.* l. 41. c. 27.

* 14. *Ante* præponitur nomini temporis rarius.

Ante raro præponitur nomini temporis cum adjectivo copulati. *Liv.* l. 40. c. 52. Æmilius templa bello Ligustico ante annis octo voverat. *Id.* l. 38. c. 52.

* 15. *Ante—cum.*[10]

Liv. l. 38. c. 8. Non plus mali meriti Ætoli Antiochi bello, quam boni ante, cum adversus Philippum bellatum sit, fecerunt. (*cum* hic proprie nullam relationem habet ad *ante* ut n. 10. et alibi, nam totum hoc *cum—est* explicat τὸ *ante* et tempus accuratius definit.)

* 16. *Ante—deinde*, vel *dein*, pro *primum—deinde*, valde rarum est, nec imitandum.

Cels. l. 7. c. 29. Id agendum est, ut ante caput, deinde reliqua pars auferatur. *Plin.* l. 34. c. 18. Purgatur ante pinna, dein crassiore lotura. (si nec insolens, nec fugiendum est *ante—post* n. 6. nec *ante* et *deinde*, item *ante* et *tum* rarum aut cavendum erit.)

* 17. *Ante—tum* pro *primo—deinde* rarissimum.[11]

Cels. l. 5. c. 26. Ante dicam de his, quæ in quamlibet partem corporis incidunt: tum de his, quæ certas partes infestant. *Id.* l. 6. c. 18. *de Condyl.* *Id.* l. 3. c. 19. Si cibum non accipit, perunctum ante perfundere aqua frigida convenit, et tum dare.

* 18. *Ante—mox.* (eodem sensu.)

Plin. l. 33. c. 1. Plane affirmare possumus, nummos ante apud nos, mox cœpisse annulos.

* 19. *Ante—deinde—tum*, pro *primum, deinde, tum.*

Cels. l. et c. 6. Ante tonderi ad cutem convenit: deinde in balneo aqua calida quam plurima caput atque oculos fovere: tum utrumque penicillo detergere.

* 20. *Ante* pro *magis.*

Plaut. Casin. Prol. 7. Antiqua opera et verba quam vobis placent, Æquum placere est ante veteres fabulas.

** 21. D. *ante* interdum sequenti dictioni per ὑφὲν coalescit. *Schott.* l. 2. *obs.* c. 42. *Virg.* l. 1. *Æn.* v. 202. Neque enim ignari sumus ante malorum. Græci beneficio articuli significantius τῶν ἔμπροσθεν κακῶν. *Taubm.* ad *Plaut.* p. 1143. Resolvi potest per antimeriam, ut *ante mala* sint *præterita*. Consimiliter *ante* et

---

[10] [Consensionem particulæ *ante* et *cum* omnes, spero, videbunt præter *Facciolatum:* Qui non videt, ad tempora præterita res præteritas pertinere, ac proinde rerum nomina.]

[11] [Inepte quærit *Facciolatus*, naturæ particularum ignarus, an *tum* pro *deinde* rarum putem? Amat *fallaciam divisionis*. Ego de conjunctione utriusque particulæ *rara loquor.*]

postea reperitur apud *Flor.* l. 2. c. 6. Duo omnium et antea et postea ducum maximi.

CAPUT XXXI.

De Adverbio ANTEA; *before: et* ANTEHAC; *before this, beforetime, aforetime.*

§ I. 1. ANTEA dictum quasi *ante ea*, cui *postea* opponitur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Appius in sermonibus antea dictabat, postea etiam dixit in senatu. * Add. *Brut.* c. 5. et *Orat.* c. 2. *Sueton. Domitian.* c. 2. *Liv.* l. 8. c. 18. et l. 42. c. 4.

* 2. *Antea—hoc tempore.* [12]

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 21. Te ut antea consolabar, hoc tempore monebo. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 15. et l. 11. *ep.* 8. et l. 6. *ep.* 12.

* 3. *Antea—nunc. Antea—nunc jam.*

Cic. pro leg. Man. c. 5. Hunc audiebant antea; nunc præsentem vident. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 16. et l. 2. *ep.* 17. et l. 1. *Att.* c. 9. *Liv.* l. 5. c. 17. Antea populi Etruriæ id negarunt Veientibus: nunc jam fortuna negat. *Id.* l. 5. c. 2.

* 4. *Antea—nuper.*

Cic. de Off. l. 2. c. 7. Si antea fuit ignotum, nuper est cognitum.

* 5. *Antea—post*, adverbium. *Antea—post*, præpositio.

Cic. l. 1. *Att. ep.* 9. Et mea sponte faciebam antea, et post duabus epistolis tuis magnopere sum commotus. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 3. Antea habebat difficilem causam: post has ruinas vix jam decimum designatorem retinet. *Id.* l. 2. *de Offic.* c. 8.

* 6. *Antea—proxime.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 18. Patris cum aliquoties antea, tum proxime hoc miserrimo bello, domus ejus tota mihi patuit.

* 7. *Antea—tum. Antea—tunc.*

Cic. pro Mil. c. 21. Semper ille antea cum uxore, tum sine ea. *Liv.* l. 22. c. 19. *Id.* l. 29. c. 9. Quæ antea per libidinem atque avaritiam fœda exempla in socios edlderat, tunc ab ira multiplicia edebat.

* 8. *Antea—cum. Antea—dum.*

Antea sequente *cum*. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 3. Antea cum judicium nolebat, habebat ille difficilem causam. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 14. et 5 *Verr.* c. 41. *Terent. Andr.* 1. 1. Antea qui scire posses aut ingenium noscere, dum ætas, metus, magister prohibebant? (Vid. ad n. 15. in *ante* adv.)

* 9. *Antea—deinde—postremo.*

Liv. l. et c. 8. Clypeis antea Romani usi sunt, deinde postquam stipendiarii facti sunt, scuta pro clypeis fecere. Postremo in plures ordines instruebantur. (Vid. in *ante* adv. n. 16.)

* 10. *Antea—mox—nunc.*

Plin. l. 9. c. 11. Oppidum sub Rhodope Poneropolis antea, mox a conditore Philippopolis, nunc a situ Trimontium dicta.

§ II. 1. ANTEHAC.

Antehac est *ante hoc tempus*, cui contrarium est *posthac* et *nunc*. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 23. Atque antehac quidem sperare saltem licebat; nunc etiam illud ereptum est. * *Terent. Andr.* 1. 2. Quod antehac fecit, nihil ad me attinet. Nunc hæc dies aliam vitam affert.

---

[12] [De maculis a *Facciolato* huic et insequentibus observationibus aspersis nihil dicam. Vide *quæ supra dixi.]*

* 2. *Antehac—tunc.*

Tacit. l. 3. *Ann.* c. 25. § 2. Ut antehac flagitiis, ita tunc legibus laborabatur.

§ III. *Ante hoc—mox,* rarum.

Tacit. Germ. c. 13. § 3. Ante hoc domus pars videntur, mox reipublicæ.

CAPUT XXXII.

De Adverbio ANTEQUAM * *et* ANTEAQUAM.

§ I. 1. ANTEQUAM alias cum conjunctivo, alias cum indicativo modo copulatur. *Cic.* 1 *Philip.* c. 1. Antequam de republica, patres conscripti, dicam, quæ *cet.* *Id.* 4 *Verr.* c. 1. Antequam de incommodis Siciliæ dico.

2. Interdum *antequam* pluribus verbis interjectis distrahitur. *Cic. pro Rab.* c. 9. Ea causa antea mortua est, quam tu natus esses. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 16. *Liv.* l. 42. c. 47. et l. 38. c. 25.

* 3. Interdum unum aut duo solum verba interponuntur. *Cic. Fam.* l. et *ep.* 2. Pater tuus superasset omnium fortunam, si ei contigisset, ut te ante videret, quam e vita discederet. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 3. *Liv.* l. 41. c. 2. Non ante finitum est prælium, quam tribunus militum interfectus est. *Id.* l. 42. c. 52. et l. 39. c. 10.

* 4. *Antequam—jam.*[13]

Cic. in *Brut.* c. 13. Antequam delectata est Atheniensium civitas hac laude dicendi; multa jam memorabilia et in domesticis et in bellicis rebus effecerat. (Nulla relatio est inter *antequam* et *jam.*)

* § II. ANTEAQUAM.

Quæ de *antequam* dicta sunt ab Auctore nostro, eadem in adverbium *anteaquam* transferri possunt. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 6. *Clodius dicebat,* nisi ego successor essem, quem tu cuperes videre, te antea, quam tibi successum esset, decessurum fuisse. *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 13. Hora antea præsidium meum Pollentiam venit, quam Trebellius cum equitibus. (Hoc verbum dubium est. Unus locus, in quo bonæ editiones habeant, est Ciceronianus primus. In ceteris locis omnibus, unde exempla proferuntur, boni libri habent aut *ante quam,* ut in altero hoc Ciceronis, aut *antea cum.* Atque etiam in primo illo, *Cod. MS.* apud *Græv.* habet *ante,* non *antea,* quod præferri recte jubet *Dukerus* ad *Liv.* l. 35. c. 25. Consentit *Gesnerus* in *Thes.* Hic ergo erat, quare adderetur *rarissimum, nec imitandum.*)

CAPUT XXXIII.

De Præpositione APUD.

1. *Apud* pro *prope.*

Cæs. B. G. l. 2. c. 7. § 3. Remi paulisper apud oppidum morati, ad castra Cæsaris contenderunt.

2. *Apud* (cum nomine scriptoris) pro *in libro.*[14]

Cic. de senect. c. 22. Apud Xenophontem moriens Cyrus major hæc dicit. *Ib.* c. 9. et *de Divin.* l. 1. c. 26. et *de Offic.* l. 1. c. 9. Nec obstat locus *Ascon. Pedian.* in orat. *pro Milon.* c. 14. Et legimus apud Tironem libertum Ciceronis in libro quarto de vita ejus oppressum a Clodio L. Cæcilium prætorem.

---

[13] [Disperire vult *Facciolatus,* si *Cicero* de copulandis his duabus particulis cogitarit. Judica, lector, ratiocinationem hominis. Quæ particula nullum locum orationis refugit, ea casu quodam, non necessitate cum *antequam* conjungitur. Datur tertium quiddam, *Facciolate,* ratio videlicet et consilium. Ratio conjunxit *antequam* et *jam.* Hoc volui.]

[14] Nonnunquam *in legibus.* *Cic.* l. 2. *de Leg.* c. 26. De sepulcris (*nihil*) est apud Solonem amplius. Et sic per eandem Metonymiam alias quoque significationes *assumere potest,* quæ tamen universæ fere conveniant cum ea, quam proposuimus.

3. *Apud* pro *in animo*, vel *de sententia*, *secundum mores* cet.

Cic. de amic. c. 4. Apud me plus valet antiquorum autoritas. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 9. Nihil me turpius apud homines fuisset. *Nepos* in *præfat.* Hæc omnia apud nos partim infamia, partim humilia atque ab honestate remota ponuntur. *Id.* in *Epamin.* c. 1. bis.

4. *Apud* pro *in domo* vel *castris*, vel *simili* nomin.

Cic. de amic. c. 20. Neoptolemus apud Lycomedem erat educatus. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 6. Apud te est, ut volumus. *all is well at your house; your family are all well. Id. Fam.* l. et *ep.* 9. et 1 *Catil.* c. 4. *Cæs. B. G.* l. 4. c. 8. Legati sunt apud Cæsarem. *Id. ibid.* l. 5. c. 27. § 2. Quos Aduatici obsidum numero missos apud se in servitute et catenis tenuissent. *i. e.* in finibus, in terris suis.

5. *Apud me sum.*

Apud me sum ponitur pro *compos mentis sum. Terent. Andr.* 5. 4. Vix sum apud me; ita animus commotus est metu. *Id. Heauton.* 5. 1.

6. *Apud* pro *a partibus* vel *a parte.*

Cic. l. 1. *de Offic.* c. 11. Tantopere apud nostros justitia culta est, ut ii, qui nationes devictas bello in fidem recepissent, earum patroni essent. *Tacit. Ann.* l. 6. c. 22. § 2. (Possis etiam dicere in hac forma, quæ valde frequens est, *apud* esse idem quod *a*, ubi verbum passivum est: idque mihi facilius et melius videtur. Sic placere video etiam *Gesn.* in *Thes.* Ceterum ad eundem modum licet dicere *apud* subinde esse *in*, ut in his: *apud exercitum*, *apud villam*, *apud forum*, etiam interdum *apud urbem*, (ut in *ad urbem*) *apud Judæam*, *apud senatum*, *apud concilium* etc. Similiterque aliis præpositionibus explicare licet.)

7. *Apud* interponitur nominibus rarissime, s. postponitur.

Tacit. Ann. l. 4. c. 5. § 1. Italiam utroque mari duæ classes, Misenum apud et Ravennam proximumque Galliæ littus rostratæ naves præsidebant.

CAPUT XXXIV.

De Conjunctionibus Ast *et* At.

Ast pro *sed* rarum est apud oratores, non tamen inusitatum. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 18. Crebras a nobis literas expecta: ast plures etiam ipse mittito.

2. *At* multiplices et egregios usus habet.

Ferme enim adversatur. *Cic.* 1 *Philip.* c. 5. Misi pro amicitia, qui hoc diceret; at ille vobis audientibus *cet.* *Id.* 2 *Philip.* c. 4. Quid est minus, non dico oratoris, sed hominis, quam objicere adversario, quod ille si verbo negarit, longius progredi non possit, qui objecerit? at ego non nego, teque in eo ipso convinco inhumanitatis. Dixerat enim, se negare posse. * *Id.* l. 1. *de Off.* c. 11. et l. 4. *Fam. ep.* 9.

3. *At* in principiis continuat orationem.

At in principiis sæpe continuat orationem. *Cic. pro Dom.* c. 44. At videte hominis intolerabilem audaciam. *Id.* 2 *Verr.* c. 42. At quemadmodum corrupisti? *Id.* 1 *Philip.* c. 8. At quæ est ista tertia decuria? *Id.* 4 *Verr.* c. 4. At quemadmodum venerunt? *but how did they come?*

4. *a. At* in principio servit occupationi, vel objectioni.

Alias servit occupationi, vel objectioni, pro quo, dicat aliquis. *Cic.* 2 *Philip.* c. 9. At ego suasi. Scilicet is animus erat Milonis, ut prodesse reipublicæ sine suasore non posset. At lætatus sum. Quid ergo? in tanta lætitia cunctæ civitatis me unum tristem esse oportebat? *Id.* 2 *Verr.* c. 78. At mores commodi. Quis contumacior? at hæc sine cujusquam malo; quis acerbior? * *Id. Fam.* l. et *ep.* 6. et l. 7. *ep.* 24.

* *β. At* **occupantis, vel objicientis, cum** ***certe.***[15]

Cic. Orat. c. 42. At dignitatem docere non habet. Certe, si quasi in ludo. *but, it might be said, teaching is an employment which is far from being recommended by its dignity. True, if we teach like mere pedagogues.* (Hæc ratio locum habet in respondendo, et quidem tum, cum objectionem ex parte, aut aliquo sensu etc. concedimus. Ceterum sub *certe* hoc ponendum erat. Nam proprie *τὸ certe* cum *τῷ at* nullam hic conjunctionem habet. Idemque de sequentibus fere numeris monendum.)

* *γ. At* 1. **occupantis, vel 2. objicientis, cum** ***at,*** **vel** ***vero.***

1. *Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 41. At etiam de sanctitate, de pietate adversus Deos, libros scripsit Epicurus. At quomodo in his loquitur? ut Coruncanum aut Scævolam Pontifices maximos te audire dicas. Add. *Id. de senect.* c. 11.

2. *Cic.* 5 *Parad.* c. 2.] At sumus, inquiunt, principes civitatis. Vos vero ne servorum quidem vestrorum principes estis.

* *δ. At* **occupantis, vel objicientis, cum** ***ne,*** **vel** ***an,*** **vel** ***sed,*** **vel** ***quis.***

At occupantis sequitur interdum interrogativum *ne,* vel *an sed* vel *quis. Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 41. At dolore vocant dii. Satin' est id ad illam abundantem bonis vitam beatissimam? *Id. ibid.* c. 41. At est deorum eximia quædam præstansque natura... An quicquam eximium potest esse in ea natura, quæ sua voluptate lætans nihil agat? *Id.* l. 9. *Att. ep.* 10. At Sulla, at Marius, at Cinna recte, immo jure fortasse, arma contra patriam tulerunt. Sed quid eorum victoria crudelius? *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 6. At in perturbata republ. vivimus. Quis negat? sed hæc viderint, qui nulla sibi subsidia ad omnes vitæ status paraverunt. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 28 et 35.

* *ε. At* **occupantis, vel objicientis, cum** ***imo.***

Interdum apponitur *imo,* cum respondetur ad hypophoran. *Cic. Brut. ep.* 4. At hoc ipsum, inquies, inique facis, qui hostilis animi in rempubl. homines cives appelles. Immo justissime. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 29. At somnia multa falsa. Immo obscura fortasse nobis. Sed sint falsa quædam *cet. Id.* l. 10. *Att. ep.* 14. *Liv.* l. 41. c. 7.

5. *At* **in medio servit subjectioni.**

At in medio sæpe servit subjectioni. *Cic.* 3 *Verr.* c. 55. Socium ne admittito. Quid ita? ne vitiosum opus fieret? at erat probatio tua. ne parum locuples esset? at erat, et esset amplius, si velles: populo cautum prædibus et prædiis. *Id. Orat.* c. 67. Domus tibi deerat? habebas: pecunia superabat? at egebas. * *Id. pro Mil.* c. 6. et 1 *Catil.* c. 2.

* 6. *At* **servit repetitioni objectionis.**

At non multum ab occupatione differt, cum servit repetitioni objectionis alibi præpositæ, vel argumenti alibi allati. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 29. At mors insecuta Gracchum est. Causa quidem credo aliqua morbi gravioris, non emissione serpentis. *but (you say in the eighteenth Chapter of the first Book) Gracchus died soon afterwards. Granted; but perhaps it was owing to some virulent disease. Id.* l. 2. *de Divin.* c. 31. coll. l. 1. c. 34. et l. 2. c. 32. l. 1. c. 45.

7. *At* **execrantis.**

Non raro execrantis. *Terent. Hecyr.* 1. 2. At te dii deæque perdant cum isto odio. *Virgil. Æneid.* l. 2. v. 535. At tibi pro scelere (exclamat), pro talibus ausis, Dii, si qua est cœlo pietas, quæ talia curet, Persolvant grates dignas, et præmia reddant Debita; qui nati coram me cernere letum Fecisti. * *Ter. Andr.* 4. 1. et *Eun.* 3. 1.

8. *At* **servit amplificationi.**

Nonnunquam amplificationi. *Cic. pro Mil.* c. 17. Itaque antevertit: at quo die? *Id. pro Cluent.* c. 70. Una mater oppugnat: at quæ mater? *but what mother?*

---

[15] [*Facciolato* sine ratione hanc et sequentes observationes impugnanti nihil respondisse *vera est responsio.*]

Id. l. 9. *Fam. ep.* 20. Habuisses non hospitem, sed contubernalem; at quem virum? *Id.* 2 *Philip.* c. 37.

At in responsionibus.

Sallust. Catilin. c. 40. At ego, inquit, vobis rationem ostendam, qua tanta mala ista effugiatis.

9. *At* in exclamatione et imploratione.

Alias exclamationi et implorationi. *Cic.* 3 *Verr.* c. 46. At per Deos immortales, quid est, quod de hoc dici possit?

10. *At* pro saltem.

Interdum usurpatur pro *saltem*. *Cic. pro Quint.* c. 31. Quintius Nævium obsecravit, ut aliquam, si non propinquitatis, at ætatis suæ: si non hominis, at humanitatis rationem haberet. *Id. pro Mil.* c. 34. Si mihi republ. bona frui non licebit, at carebo mala. *Id. pro Dom.* c. 50. Esses omnia si minus re, at verbis legitimis consecutus. *you would have gained your point, if not in fact, at all events, &c.*

* 11. *At* in concessionibus.

At servit etiam concessioni. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 15. Axius, ejusdem diei scribens ad me acta, non ita laudat Curionem. At potest ille aliquid prætermittere.

*12. *At e contrario; At enim vero; At contra* rara sunt apud probatos autores.

At additum habet interdum *e contrario*. *Nepos* in *Eumen.* c. 1. Apud nos mercenarii scribæ existimantur: at apud Græcos e contrario nemo ad id officium admittitur, nisi honesto loco cognito. *Colum.* l. 11. c. 3. (*Cic. de Off.* l. 1. c. 11. Majores nostri Tusculanos, Æquos *etc.* in civitatem etiam acceperunt: at Carthaginem et Numantiam funditus sustulerunt.)

At enim vero habet *Liv.* l. 5. c. 9. Ceteri tribuni militum nihil contradicebant. At enim vero Sergius Virginiusque intercedebant senatus consulto.

At contra est apud *Tacit. Ann.* l. 5. c. 28. § 4. Cornutus tædio curarum mortem in se festinavit. At contra reus nihil infracto animo quatiebat vincula, vocabat ultores Deos. *Sallust. Catil.* c. 12.

CAPUT XXXV.

De AT ENIM, AT VERO, et AT NUNC.

§ I. 1. α. AT ENIM in occupationibus frequens est. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 2. At enim te in disciplinam meam tradideras. Næ tu, si id fecisses, melius famæ tuæ consuluisses. *but you pretend that you have, &c. Id. pro leg. Man.* c. 17. At enim vir clarissimus Q. Catulus itemque Hortensius dissentiunt. *but it may be urged, that, &c. Id. ibid.* c. 20. At enim nihil novi fiat contra exempla atque instituta majorum. *but, some one will say, let no innovations be made, &c.*

β. *At enim—certe* vel *qui.* [16]

At enim interdum comitem trahit *certe* vel interrogativum *qui.* *Cic. de Off.* l. 3. c. 29. At enim ne iratus quidem Jupiter plus Regulo nocuisset, quam sibi nocuit ipse Regulus. Certe, si nihil malum esset, nisi dolere. (vid. c. superiori n. 4. β. estque objiciendi formula.) *certe,* concedentis.

Liv. l. 39. c. 37. At enim illa certe vestra sunt, Achæi, quod leges Lycurgi sustulistis, quod muros diruistis. Quæ utraque ab iisdem objici qui possunt, cum muri Lacedæmoniis ad dissolvendam Lycurgi disciplinam extructi sint? (hoc exemplum quo positum sit, assequi non licet: certe est alienum ab hoc loco. Relativum *qui* nullam habet conjunctionem cum particulis *at enim,* in quibus est objectionis formula.)

* 2. *At enim* indignantis vel dolentis in castigationibus et reprehensionibus, cet.

At enim servit reprehensioni. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 40. Cum Sophocles dixis-

[16] [*Facciolato* homini exigua prædito autoritate sine rationibus accusanti nihil respondisse me decet. Neque enim altercari, sed rationibus decertare sani solent.]

set: O puerum pulchrum, Pericle: Pericles ait: At enim prætorem, Sophocle, decet non solum manus, sed etiam oculos abstinentes habere. Huc refer, quum per *sed, but, however, nevertheless*, verti potest sermo indignantis. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 12. Id si feceris, multa hic hodie vitia ponemus. At enim non sine meo periculo, Crassus inquit, possum te reprehendere. *Id. ibid.* c. 49. Quid disputatione ista afferri potest elegantius, aut omnino dici subtilius? At enim vereor, inquit Crassus, ne hæc difficiliora istis ad persequendum esse videantur. *Id.* l. 2. *de invent.* c. 17. et *pro Mur.* c. 35. *Terent. Phorm.* 3. 2. Audi, quod dicam. *Dor.* At enim tædet jam audire eadem millies. *Liv.* l. 3. c. 68. et l. 38. c. 59.

§ II. At vero.

1. *At vero* plerumque adversatur, et usurpatur initio ambitus. *Cic.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 36. Virtutem nemo umquam acceptam Deo retulit. At vero aut honoribus aucti, aut re familiari, cum diis gratias agimus, tum nihil nostræ laudi absumtum arbitramur. *Id. pro Marc.* c. 4. Nihil est opere aut manu factum, quod aliquando non conficiat et consumat vetustas. At vero hæc tua justitia et lenitas animi florescet quotidie magis. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 20 et 23.

* 2. *At vero* in occupationibus.

At vero etiam occupationi et objectioni servit. *Sulpicius* l. 4. *Cic. Fam. ep.* 5. At vero malum est liberos amittere. Malum: nisi hoc pejus sit, hæc sufferre et perpeti. *Id.* 2 *Philip.* c. 15. At vero Pompeii voluntatem a me abalienabat oratio mea. An ille quenquam plus dilexit? *Id.* 7 *Verr.* c. 17.

* 3. *At vero* in ratiocinando (s. assumendo).

At vero concludentium est interdum. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 40. Recte majores eum, qui socium fefellisset, in bonorum virorum numero non putarunt haberi oportere. At vero T. Roscius non unum rei pecuniariæ socium fefellit.

§ III. At nunc; *but now, as it is;* post narrationem optationis irritæ, (vel quodlibet contrarium.)

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 28. Quam vellem ad illas pulcerrimas epulas me invitasses! reliquiarum nihil haberemus. At nunc cum iis tantum negotii est, ut vestrum illud divinum in remp. beneficium nonnullam habeat querelam.

CAPUT XXXVI.

De At etiam *et* Attamen.

§ I. At etiam (εἶτα) indignationi servit, et irrisioni rerum dissentanearum. *Cic.* 2 *Phil.* c. 34. Quid indignius, quam vivere Antonium, qui Cæsari imposuerit diadema? At etiam inscribi jussit in fastis, Cæsari Antonium regnum detulisse, Cæsarem uti noluisse. * *Terent. Andr.* 4. 5. *Cic.* 2 *Phil.* c. 34.

§ II. Attamen.

Attamen (οὐ μὴν ἀλλὰ[17]) idem fere, quod *tamen*. *Cic.* l. 3. *de Fin.* c. 15. Sed quanquam Stoici negent nec virtutes nec vitia crescere; attamen utrumque eorum fundi quodammodo et quasi dilatari putant. *Id.* 2 *Verr.* c. 24. Verres non per præstigias, sed palam per potestatem totum oppidum compilavit. Attamen ut possit se dicere emisse, Artagatho imperat, ut aliquid illis, quorum argentum fuerat, nummorum dicis causa daret. * *Id.* l. 2. *Att. ep.* 18. et l. 3. *Fam. ep.* 6.

2. P. ** *Attamen* per tmesin disjunctum. *Cic. de senect.* c. 18. At morositas tamen et ea vitia, quæ dixi, habent aliquid excusationis.

CAPUT XXXVII.

De Conjunctione Atqui.

1. Atqui (καίτοι) sæpe continuat orationem, non secus quam *atque etiam*, sed vi

---

17 Hæc formula Græca quum tam frequens sit in scriptis Græcis, notior est, quam *ut exempla* subsequentia cum ea consentire possit dici. (In primo exemplo *attamen potius respondet Græco* ὅμως: sed in altero *attamen* capere licet pro *enimvero: quod est sane* οὐ μὴν ἀλλά.)

quadam majore. *Cic. pro Mil.* c. 4. Atqui si tempus est ullum jure hominis necandi, quæ multa sunt, certe illud est cet. *but if there can be an occasion (as there are many), upon which it is right to take away a man's life, &c.*[18] *Id. ibid.* c. 15. Atqui erat id temporis clarissimus et fortissimus consul inimicus Clodio. * *Id. pro Arch.* c. 8. et *de senect.* c. 22.

2. *Atqui* pro *at vero.*

Nonnunquam adversatur similiter, ut *at vero. Cic.* 2 *Agr.* c. 6. Hoc animo legem sumsi in manus, ut eam cuperem esse ejusmodi, quam Consul et honeste et libenter posset defendere. Atqui ego a primo capite legis usque ad extremum reperio, Quirites, nihil aliud cogitatum, nisi ut decem reges ærarii constituerentur. *Id.* 3 *Verr.* c. 86. et *Brut.* c. 15. et 1 *Parad.* c. 2. et 3 *Parad.* c. 1. et l. 7. *Attic. ep.* 7.

Huc refer eum usum, quum in responsionibus pro *vero, enim vero* ponitur. Vid. *Cic. de Orat.* l. 1. c. 36. et l. 2. c. 14 et 50. Item *de senect.* c. 17. (2 *Verr.* c. 59. Modum statuarum haberi nullum placet? atqui habeatur necesse est.)

3. *Atqui* pro *et tamen, (enim vero.)*

Interdum declarat *et tamen. Cic.* 1 *Verr.* c. 42. Atqui in his rebus multa videmus ita sancita esse legibus, ut ante facta in judicium non vocentur. *Id. pro Sext.* c. 37. Atqui ne ex eo quidem tempore id egit Sextius. *Id. Att.* l. et *ep.* 7. et l. 8. *ep.* 3.

* 4. *Atqui* ratiocinantis.

Atqui servit assumtioni ratiocinantis. *Cic.* 3 *Parad.* c. 1. Quod si virtutes sunt pares inter se, paria etiam esse vitia necesse est. Atqui pares esse virtutes facile potest perspici. *Id. pro Mil.* c. 12.

* 5. *Atqui* occupationi, objectioni, servit.

Atqui servit occupationi. *Cic. pro Mil.* c. 20. Atqui excelso loco superiorem se fore putabat Milo, et ob eam causam eum locum ad pugnam potissimum delegerat. At in eo loco potius expectandum ab eo, qui ipsius loci spe facere impetum cogitarat. *Id.* in *Brut.* c. 83. Atqui eæ notæ sunt optimæ. Credo: sed nimia vetustas nec habet eam quam quærimus suavitatem, nec est jam sane tolerabilis.

CAPUT XXXVIII.

De Conjunctione AUT.

1. AUT notæ est significationis, noti usus. Nonnunquam perspicuitatis causâ de industria vel iteratur, vel sæpius repetitur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 9. Sunt etiam qui aut studio rei familiaris tuendæ, aut odio quodam hominum, suum se negotium agere dicant. *Et paulo post:* Magis ea percipimus atque sentimus, quæ nobis ipsis aut prospera, aut adversa eveniunt, quam illa, quæ ceteris. Vid. præsertim *Id. pro leg. Man.* c. 11.

Cic. l. 1. *de Offic.* c. 9. Deserendi officii plures solent esse causæ. Nam aut inimicitias, aut laborem, aut sumtus suscipere nolunt, aut etiam negligentia, aut suis studiis quibusdamve occupationibus impediuntur. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 10. et *Partit.* c. 14. *Liv.* l. 8. c. 16.

2. *α. Aut—aut* elegans est in dandis optationibus, et conditionibus præscribendis.

Cic. pro Cluent. c. 14. Quum esset hæc illi præposita conditio, aut juste pieque accusaret, aut acerbe indigneque moreretur.

β. Aut pro Germanorum *entweder, oder, (or, or else,)* in rebus injucundis.

Sæpe ubi nos malumus ponere *entweder, oder (or, or else)*, ibi Latini solum ponunt *aut. Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 2. Omnia quæcunque in hominum disceptationem cadere possunt, bene sunt ei dicenda, qui hoc se posse profitetur, aut eloquentiæ

---

[18] In hoc exemplo *atqui* videtur ratiocinantis esse. (Item in altero.) *Turs.*

nomen relinquendum. *Terent. Hecyr.* 4. 4. Reduc uxorem, aut quamobrem non opus sit, cedo. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 14. *Liv.* l. 6. c. 18. et l. et c. 42.[19]

3. *Aut etiam.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 26. Conjectura omnis ingeniis hominum in multas ac diversas, aut etiam contrarias partes sæpe deducitur. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. *Cels.* l. 3. c. 18. l. 5. c. 28.

4. *Aut certe.*

Cels. l. 1. *Med.* c. 2. Exercitationis plerumque finis esse debet sudor, aut certe lassitudo, quæ citra fatigationem sit. *Id.* l. 3. c. 6. l. 5. c. 26. et l. 7. *præf.*

5. *Aut—aut etiam.*

Cic. l. 5. *Tusc.* c. 18. Quid aut hunc prohibet, aut etiam Xenocratem illum, in virtute vitam beatissimam ponere? *Id.* l. 4. *Att. ep.* 1.

* 6. *Aut—aut certe.*

Cic. Orat. c. 3. Video hanc primam ingressionem meam cum antiquam, tum subobscuram, aut reprehensionis aliquid, aut certe admirationis habituram. *Id. Topic.* c. 17. et l. 9. *Fam. ep.* 9. *Liv.* l. 2. c. 1. et l. 40. c. 46.

* 7. *Aut—aut vero.*

Cic. 4 *Verr.* c. 35. Quem tibi aut hominum, invitis diis immortalibus, aut vero deum, tantis eorum religionibus violatis, auxilio futurum putas?

* 8. *Aut—aut ne quidem.*

Cic. l. 3. *Att. ep.* 22. Ego jam aut rem, aut ne spem quidem expecto.

* 9. *Aut—vel* rarius est.

Tacit. Ann. l. 2. c. 76. § 4. Non adversus divi Augusti acerrimam mentem, nec contra Caii aut Claudii, vel Neronis fundatam longo imperio domum exsurgimus.

CAPUT XXXIX.

De Conjunctione Autem.

1. Conjunctio *autem* sæpe quidem idem est, quod *sed:* verum plerumque continuat orationem, nec tam significat *sed,* quam *et.* Nihil opus est exemplis, quæ passim occurrunt; satis est monuisse. * Huc pertinet

* 2. *Autem* in enumeratione.

Autem in rebus enumerandis continuationi sermonis servit, uti *vero. Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 12. Ubi porro illa erit formula fiduciæ: inter bonos bene agier oportet? Quod jus statues communi dividundo? Quomodo autem tibi placebit Jovem lapidem jurare?

3. *Autem* cum interrogatione * est instantis et urgentis, indignantis cet.

Verum cum interrogatio subjicitur, servit correctioni. *Cic. pro Rab. Post.* c. 5. Num quis testis Posthumum appellavit? testis autem? *shall I say, as a witness? Id.* l. 12. *Att. ep.* 42. Sed ferendus tibi in hoc meus error: ferendus autem? imo vero etiam adjuvandus.[20] *Id.* l. 5. *Att. ep.* 13. Meum est scire et curare, quid in republ. fiat: fiat autem? imo vero etiam quid futurum sit. Add. *Att.* l. 6. *ep.* 2. et l. 7. *ep.* 1. et *in Pis.* c. 37. et in *Terent. Heaut.* 2. 3.

* *Livius* addit *dico* l. 21. c. 44. Parum est, quod veterrimas provincias nostras Siciliam et Sardiniam ademit, nisi adimat etiam Hispanias? etsi inde cessero, in Africam transcendes? Transcendes autem dico?

---

[19] *Aut* solum ponitur, ut ex his apparet exemplis, in rebus ingratis, de quibus indignamur. (Sed ejus rei nulla est necessitas. Nam poterat etiam primo numero *aut* addi: sicut nos illud *entweder* (*or*) et ponimus et omittimus, ut lubet.)

[20] *Lambinus et Sturmius* hic non habent *autem.*

* 4. *Autem* in responsionibus.

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 14. Ego autem, si dignitas est bene de republ. sentire, et bonis viris probare quod sentias; obtineo dignitatem meam.

5. *Autem* omissum.[1]

** *Autem* eleganter omittitur post negativam. *Cic. de senect.* c. 18. Hæc morum vitia sunt, non senectutis. Item cum idem verbum repetitur, sed tamen cum aliqua contrarietate. *Quint. Decl.* 17. Pro patre mori possum, coram patre non possum. *Linac.* l. 6. p. 424. *Valla* l. 2. *Eleg.* c. 24. * Consulatum Miloni eripi non posse, vitam posse. *Cic. pro Milon.* c. 9. extr.

CAPUT XL.

De Adverbio Bene *et* Belle.

§ I. 1. Bene præter vulgarem usum sæpe auget, et pro *valde* ponitur. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 21. At cum VIII. Id. literas dederam bene mane. *very early in the morning. Id.* l. 2. *de Orat.* c. 64. Bene ante lucem. *a good while before day; some time before daylight. Id.* 2 *Catil.* c. 10. Quos aut imberbes aut bene barbatos videtis. *Id.* 2 *Agrar.* c. 22. Adolescens minus bene nummatus, quam bene capillatus.

2. Item illa apud *Ciceronem,* aliosve bonos autores, *bene doctus; bene peritus; oratio bene longa; bene magna caterva; sermo bene longus* (* l. 2. *de Orat.* c. 88.); *bene longinquus dolor.* Rursus *bene maturum* (* l. 9. *Fam. ep.* 5.), *bene firmum* (* l. 16. *Fam. ep.* 8.), aliaque ejusmodi.

3. *Bene—parum.*

Cels. Med. l. 1. c. 2. Qui bene concoxit, mane tuto surget; qui parum, quiescere debet.

§ II. 1. Belle a *bene* imminutum est, ut sit *satis bene.* Verum sæpe magis accedit ad *venuste* atque *concinne,* quam ad *bene. Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 26. *Bene* et *præclare* quamvis nobis sæpe dicatur: *belle* et *festive* nimium sæpe nolo. *let them tell us as often as they please that "This is good, This is excellent:" but I do not like a too frequent repetition of "That is fine, That is charming." Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 1. Aquam non longe a villa belle sane fluentem vidi. *Id. Att.* l. et *ep.* 1. Hermathena tua posita ita belle est, ut totum gymnasium Hermathena esse videatur.

2. Non raro tamen pro *commode* usurpatur, quia *commode* est *satis bene. Cic.* l. 7. *Att. ep.* 2. Belle nobis flavit auster. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 16. Ergo hæc quomodo feres? belle hercule; et in eo me valde ama. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 31. Hæc non tam mirabilia sunt, quam conjecta belle. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 2. Mihi quidem Antiochum, quem audis, satis belle videris attendere. *Idem illa satis trita:* belle cecidit (* l. 13. *Att. ep.* 33.), belle habere (* l. 12. *Att. ep.* 36.), minus belle habere (* l. 9. *Fam. ep.* 9.). *Rursus illa:* belle facere, belle negare, bellissime scribere (* l. 8. *Att. ep.* 24.), bellissime navigare (* l. 16. *Fam. ep.* 9.).

CAPUT XLI.

De Adverbio Brevi.[2]

1. Brevi adverbium ex eo factum videtur, quod intelligitur *tempore*[3] aut *oratione.* Duplex inde ejus significatio ususque manavit. Interdum enim *brevi*

[[1] Hanc aut similem particulam omissam esse, apparet etiam ex Græca lingua. Vide *Herodian.* l. 8. c. 3. extrem. et c. 4. § 28. et *Ælian.* l. 9. c. 4. *Facciolato* jam satisfactum existimo.]

[[2] Adverbium hic appellare videtur autor, quicquid per adverbium quoddam verti potest.]

[3] Recte sentit Autor. Nam sæpe apponitur *tempore* uti in l. 3. *Fam. ep.* 6. l. 5. *ep.* 21. et l. 7. *ep.* 3. Exempla vero Autoris satis ostendunt, brevi de futuro (vide etiam *Cic. pro Marcell.* c. 3. extr.), de præterito, et præsenti tempore dici.

tempore declarat. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 19. Ille magnas copias habet, et majores brevi habiturus est. *in a short time, soon, quickly, speedily. Plaut. Rudent.* Eum brevi fieri divitem. *Liv.* l. 21. c. 4. Annibal brevi effecit, ut pater in se minimum momentum ad favorem conciliandum esset. *such was his behaviour, and so conciliating, that, in a short time, the recollection of Amilcar was the least inducement with them to esteem him.* **Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 25.

2. Sæpe vero pro *breviter* ac *paucis* usurpatur. *Cic.* l. 1. *de Or.* c. 42. Nunc complectar, quod proposui, brevi. *I shall comprise in a few words, shall state briefly. Id. de senect.* c. 16. Brevi expediam. *Item illa:* explicabo brevi, l. 8. *Att. ep.* 3. Brevi respondebo, l. 3. *Fam. ep.* 8. Dicam brevi; brevi sic habeto, l. 2. *ep.* 3. * Add. *Charis. Inst. Gramm.* l. 2. p. 176.

** *Brevissime* pro *brevi admodum tempore.*

Plin. l. 6. *ep.* 33. Quam (*orationem*) sit licet magna, non despero gratiam brevissime impetraturam. *Buchner. ib.*[4]

CAPUT XLII.

De Adverbio CÆTERUM *et* CÆTEROQUIN.[5]

§ I. 1. CÆTERUM adverbium proprie est *de cætero, de reliquo. as for the rest, as far as other matters are concerned, in all other respects. Cic.* l. 2. *Qu. Fr. ep.* 13. Ego me in Cumano et in Pompeiano, præterquam quod sine te, cæterum satis commode me oblectabam. *I found myself tolerably amused; I only regretted that you were not there.* **Terent. Adelph.* 4. 7. et *Hecyr.* 3. 3. *Columell.* l. et c. 8.

2. Usurpatur ab historicis passim pro *sed.* Interdum et ab oratoribus.[6] **Liv.* l. 1. c. 24. l. 2. c. 3. l. 39. c. 15. et l. 42. c. 50.

3. *Cætera.*

Cætera pro *cæterum* non poeticum solum, sed etiam historicum est. *Horat.* l. 1. *ep.* 10. Excepto, quod non simul esses, cætera lætus. *Virgil.* l. 9. *Æn.* v. 656. Cætera parce puer bello. *Liv.* l. 1. c. 35. Ergo virum, cætera egregium, secuta, quam in petendo habuerat, etiam regnantem ambitio est. *Id.* l. 21. c. 8. Missile telum hastili oblongo et cætera tereti. * *Tacit. Agric.* c. 16. § 3.

Admonitio.

Orator pro *cætera, cæterum* dicit, aut *cæteroqui.* * *Palladius* etiam *cætera* ponit, pro *cæterum,* l. 3. c. 29. Scrofas longi lateris debemus eligere, cætera verribus similes.

* 4. *Cætera—præter.*

Liv. l. 9. c. 13. Præter exiguam deformatam incendio partem, cætera contra spem salva invenit miles. *the soldiers, contrary to their expectation, found every thing in good condition, with the exception of a small portion that had been damaged by the fire.*

§ II. CÆTEROQUI.

1. *Cæteroqui,* aut *cæteroquin* eandem originem aut vim habet, (* quam *cæterum*). *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 10. Ego cæteroqui æquo animo fero.[7] * *Id.* l. 16. *Att. ep.* 4. Pauca παρὰ λέξιν, cæteroqui et satis graviter et non contumaciter.

2. Interdum pro *alioquin* poni videtur. *Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 22. Simonides non poeta solum suavis, verum etiam cæteroqui doctus sapiensque traditur. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 18. O loca cæteroqui valde expetenda: interpellantium autem multitudine pene fugienda! *Id. Orat.* c. 25. Quem nisi quod solum, cæteroquin recte quidam vocant Atticum.[8]

[4 Editiones quædam habent *brevissimæ,* quæ lectio haud dubitanter præoptanda est.]

5 Alii malunt scribere *ceterum, ceteroqui.*

6 An iis quoque, qui aureæ sunt ætatis?

7 *Lambinus* recte conjicit, hunc locum ita legendum esse; *cætera qui æquo animo fero, unum vereor.*

8 *Hæc exempla probant* illa quidem *cæteroqui* poni pro *alioqui*; sed *alioqui* tum *nihil significare videtur, nisi ceterum,* nec differt a priori significatione.

CAPUT XLIII.

De Adverbio CEDO.[9]

1. *Cedo* pro *Da.*

CEDO sæpe declarat *da*. *Plaut. Amphitr.* 2. 2. Cedo mihi pateram. *Id. Capt.* 4. 2. Cedo manum. *give me your hand.* *Id. Mostel.* 1. 3. Cedo aquam manibus. *give me water to wash my hands with.* *Cic.* 4 *Verr.* c. 20. Cedo tabulas. *Id.* 3 *Verr.* c. 33. Cedo mihi ipsius Verris testimonium. *give me the testimony.*

2. *Cedo* pro *dic.*

Alias usurpatur pro *dic*. *Ter. Eun.* 5. 5. Quid factum est? cedo. *tell me, say, inform me.* *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 71. Cedo tandem, qui sit ordo, aut quæ concursatio somniorum? *Id.* 4 *Verr.* c. 26. Unum cedo autorem tui facti. *Id.* 3 *Verr.* c. 12. Cedo mihi unum ex triennio præturæ tuæ, qui cet. *mention to me one.*

** P. *Cedo* quandoque a veteribus etiam ad plures referebatur. *Cic. de senect.* c. 6. Cedo, qui vestram remp. tantam amisistis tam cito.

CAPUT XLIV.

De Adverbio CERTE.

1. CERTE, proprie est *sine dubio*. *Plaut. Trinum.* 4. 3. Certe is est. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 16. Si me tanti facis, quanti certe facis, mitte ad Lupum, ut is nobis eas centurias conficiat. * *Id.* 4 *Catil.* c. 4. et l. 3. *Att. ep.* 18. Hinc fit, ut *certe* et *fortasse* opponantur. *Cic. de opt. gen. or.* c. 4. Ita fit, ut Demosthenes certe possit submisse dicere; elate Lysias fortasse nunquam.

* 2. *Certe* post interrogationem.

Certe interrogationibus subjicitur. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 35. Quis unquam dixit peripateticorum, sapientem nihil opinari? certe nemo. *Id. pro Rosc. Com.* c. 14. et *pro Cluent.* c. 54. et 1 *Philip.* c. 15. et l. 1. *Tusc. Qu.* c. 5.

3. *Certe* concedentis.

Interdum concessioni servit. *Cic. Orat.* c. 42. At dignitatem docere non habet: certe, si quasi in ludo. *granted; if we teach like mere pedagogues.* *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 28. Epicurus naturales divitias dixit parabiles esse, quod parvo esset natura contenta; certe, nisi voluptatem tanti æstimaretis.

4. *Certe* pro *saltem.*

Quoties antecedit *fortasse*, *si non*, aut aliud quippiam quod dubitationem contineat, *certe* pro *saltem* ponitur eleganter; nimirum, quia id quod subjicitur, tanquam dubio certum opponitur. *Cic.* l. 4. *de Fin.* c. 3. Res fortasse veræ, certe graves. *these things are perhaps true, or at least important; these things may be true, at all events they are important.* *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 7. Victi sumus, aut si vinci dignitas non potest, fracti certe et abjecti. *Id.* 4 *Philip.* c. 1. Cæsar hic insperatum omnibus consilium, incognitum certe cepit. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 49. Concionandum est, ut homines mortem vel optare incipiant, vel certe timere desistant. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 3. Totum genus hoc et Zeno, et ab eo qui sunt, aut non potuerunt, aut non voluerunt, certe reliquerunt.

* 5. *Certe si non.*

Nonnunquam *certe* præcedit particulas *si non*. *Liv.* l. 22. c. 34. Mœnibus se certe, si non armis, ab hoste videbantur defensuri Romani.

6. *Certe quidem* et *quidem certe.*

Certe quidem et *quidem certe* certi aliquid designant. Sed *certe quidem* in principio ponitur: *quidem certe* subjicitur. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 20. Ubi ubi est animus, certe quidem in te est.

[[9] *An adverbium sit cedo,* multi dubitant, qui non intelligunt, unde quartus *casus addatur adverbio.*]

Cic. de Prov. Conc. c. 17. Quam sapienter repudiarim, non disputo: constanter quidem et fortiter certe. *at least, at all events.* * *Id.* l. 6. *Att. ep.* 3. et l. 3. *Quint. Fr. ep.* 8. Add. *ibid.* l. 1. *Fam. ep.* 9 et 8.

CAPUT XLV.

De Adverbio Ceu.

1. *Ceu* pro *quasi, tanquam,* pene poeticum est et scriptorum minus probatorum.

Plin. l. 11. c. 39. Ceu vero non crocodilis et duritia tergoris tribuatur et solertia. Add. *Id.* l. 7. c. 55. *Silius* l. 2. v. 378. *Plin.* l. 18. c. 6.

2. *Ceu* pro *quemadmodum* vel *uti.*

Senec. Quæst. Nat. l. 6. c. 24. Immo, inquit, ceu cum frigore inhorruimus, tremor sequitur, sic terras quoque spiritus extrinsecus accidens quassat.

CAPUT XLVI.

De Præpositione Circa, Circiter, *et* Circum.

§ I. 1. Præpositio circa idem est quod *circum,* et ad locum aut personam fere refertur. *Cic.* 1 *Agr.* c. 7. Rullus Capuam et urbes circa Capuam occupabit. *Id.* 2 *Phil.* c. 36. et *Colum.* l. 12. c. 43. *Cic.* 3 *Verr.* c. 48. Verres aiebat, multa sibi opus esse, multa canibus suis, quos circa se haberet.

* 2. *Circa* cum verbis, motum significantibus.

Liv. l. 1. c. 9. Ex consilio Patrum Romulus legatos circa vicinas gentes misit. *Id.* l. 4. c. 23. l. 26. c. 13. et l. 28. c. 26. Melius erat notare, *circa* in hac forma esse, ad omnes ex ordine; *to all by turns; to every one in his turn.* Sic *circa domos mittere* apud *eundem.*

* 3. *Circa* de tempore, sequioris ævi est.

Colum. l. 5. c. 6. Circa vernum æquinoctium binæ vites scrobibus deponendæ. *Id.* l. 5. c. 10. et l. 5. c. 12. et l. 7. c. 3. et l. 9. c. 13. *Liv.* l. 42. c. 57. *Sueton. Othon.* c. 11. et *Dom.* c. 16. *Pallad.* l. 2. c. 4 et 7 et 16. l. 3. c. 8. et l. 13. c. 1. *Plin.* l. 1. *ep.* 7. *Cels.* l. 2. c. 6. Huc refer illud *Paterculi* l. 1. c. 17. § 1. In Accio circaque eum Romana tragœdia est.

* 4. *Circa* metaphorice, pro *quod attinet ad.* (sive pro *in.*)

Circa accommodatur interdum etiam ad alias res, non solum ad locum. ** *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 15. Intellexi, pergratum tibi esse animum meum perspectum circa curam valetudinis tuæ. *Amerpach ib.* pro *de cura.*[10] * *Tacit. Annal.* l. 11. c. 15. § 2. Id nunc segnius fit, publica circa bonas artes socordia. *in the present decay of all liberal science. Id. ibid.* l. 11. c. 29. § 1. et l. 16. c. 8. et *Hist.* l. 1. c. 13. § 2. *Suet. Claud.* c. 14. (*Claudius*) Consulatum tertium gessit novo circa principem exemplo in locum demortui suffectus. *Neron.* c. 51. (Hanc formam, e Græco sermone sumtam, non imiter.)

* 5. *Circa* de numero, vel mensura, (pro *ad*) rarum est.

Liv. l. 27. c. 42. Circa quingentos Romanorum sociorumque victores ceciderunt.

§ II. Circiter.

Circiter idem pene significat, (* quod *circa*) sed ad tempus, aut numerum accommodatur. *Plaut. Mostel.* 3. 1. Redito huc circiter meridiem. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 4. Nos circiter calendas aut in Formiano erimus, aut in Pompeiano. * *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 5. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 15. Ita dies circiter quindecim iter fecerunt. *Liv.* l. 28. Cum decem circiter millia passuum ab hoste abessent. *about ten thousand paces; about ten miles.*

---

[10] Hic locus, quia singularis est, jure suspectus est. *Cicero* non solet *circa* de *aliis rebus, quam de locis* usurpare. Rectius alii legunt: Pergratam *tibi esse curam meam valetudinis tuæ, quam tibi perspectam* esse gaudeo.

* § III. 1. CIRCUM in loco.

Circum significat *in confiniis alicujus loci*. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 19. Si Cæsar circum istæc loca commoraretur, te ei resistere velle. *Id. Att.* l. 3. *ep.* 17.

* 2. *Circum* de personis.

Dicitur etiam de personis. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 11. Eos, qui circum illum sunt, times. *Terent. Eun.* 3. 5.

* 3. *Circum* de motu ad locum.

Adjicitur interdum verbis motum declarantibus. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 9. Ego Arpini volo esse pridie Calendas: deinde circum villulas nostras errare. *Id.* 4 *Catil.* c. 8. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 22. § 1. (V. in *Circa*, n. 2.)

* § I. De adverbiis CIRCA, CIRCUM, CIRCITER.

* 1. *Circa* de loco.

** P. *Circa* absolute atque adeo adverbialiter. *Liv.* l. 31. Hostes, exhausto circa omni agro, ad ultimum inopiæ venturos sciebat. *all round about; in every direction.* *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 9. *Liv.* l. 1. c. 4. et l. 42. c. 64. bis.

* 2. *Circa* de personis.

Nepos in *Eum.* c. 10. Non passi sunt, qui circa erant, quod videbant, Eumene recepto, omnes præ illo parvi futuros. *Liv.* l. 1. c. 41. et l. 22. c. 30. *Tacit. Annal.* l. 2. c. 11. § 4.

* 3. *Circa* de numero, vel mensura, pro *ad*, rarum est.

Circa etiam ad numerum accommodatur. *Liv.* l. 45. c. 34. Muri direptarum urbium diruti sunt: ea fuere oppida circa septuaginta. *Valer. de nomin. ration.* Gentilitia nomina Varro putat fuisse innumera, et prænomina circa triginta. *Petron. Satyr.* c. 97. Puer in balneo paulo ante aberravit, annorum circa XVI. nomine Giton. *Cels.* l. 4. c. 19. Panis circa selibram ex vino Amineo mero sumere oportet.

* 4. *Circa, qua.*

Cels. l. 5. c. 28. Circa, qua tumor ex inflammatione est, imponenda cataplasmata.

* § II. CIRCITER.

Circiter ad tempus accommodatur. *Varro* l. 3. c. 10. Ad saginandum eligunt pullos circiter sesquimense qui nati sunt, eos includunt in saginario. *Et mox:* Sic curati circiter duobus mensibus fiunt pingues, quotcunque sumserunt.

* 2. *Circiter* ad numerum.

Circiter adhibetur ad numeros. *Cæsar* l. 3. *B. G.* c. 32. Servorum circiter parte tertia celata, portis patefactis, eo die pace sunt usi. *Varro L. L.* l. et c. 5. Sic *Sallustius Catil.* c. 56. Ex omni copia circiter pars quarta erat militaribus armis instructa.

* § III. *Circum* de loco.

Varro R. R. l. 3. c. 14. Idoneus sub dio sumendus est locus cochleariis, quem totum circum aqua claudas. *Id.* l. 3. c. 16. *Cæsar B. C.* l. 2. c. 10. § 1. *Tac. Annal.* l. 2. c. 24. § 1. l. 4. c. 25. § 1. et c. 67. § 3. et l. 11. c. 31. § 5.

CAPUT XLVII.

De Præpositione (* CIS) *et* CITRA.

* § I. CIS sæpe mox respicit appositum *trans*. *Liv.* l. 8. c. 14. Veliterni jussi trans Tiberim habitare; ut ejus, qui cis Tiberim deprehensus esset, usque ad mille pondo clarigatio esset. Add. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 8.

§ II. 1. *Citra.*

Citra præpositio contrarium habet *ultra*. *Cæsar B. G.* l. 6. c. 32. § 1. Condrusi legatos ad Cæsarem miserunt oratum, ne omnium Germanorum, qui essent citra Rhenum, causam esse unam judicaret. *Cic.* l. 16. *Fam.* ep. 4. Is locus est citra Leucadem *stadia CXX.* * *Id. ibid. ep.* 7.

Adjicitur interdum verbis motum declarantibus. *Cic.* 6 *Philip.* c. 3. Decretum est, ut exercitum citra flumen Rubiconem educeret.[11] *Cæsar B. G.* l. 6. c. 8. § 2.

* 2. *Citra* de tempore.

Colum. l. 2. c. 8. Locis uliginosis plerumque citra calendas Octobris seminare convenit.

3. *α. Citra* pro *intra,* vel *sine.*

Citra per translationem declarat interdum *intra,* vel *sine.* *Colum.* l. 7. c. 6. Citra satietatem data glans. *i. e.* intra satietatem, ita ut ne satientur. *Cels.* l. 1. c. 2. Exercitationis plerumque finis debet esse sudor, aut certe lassitudo, quæ citra fatigationem sit. *exercise should be continued till it occasions sweating, or at all events so much of weariness as falls short of absolute fatigue.* *Plin.* l. et c. 3. Citra fastidium nominare. *i. e.* sine fastidio. *Id.* l. 7. c. 29. Citra invidiam.

* *β. Citra—quam.*

Ovid. l. 3. *A. A.* v. 757. Neve domi præsume dapes, sed desine citra, Quam capies paulo, quam potes esse, minus.

* § III. CITRA adverbium.

Tacit. l. 3. *Hist.* c. 23. § 3. Tela hostium citra cadebant.

CAPUT XLVIII.

De Adverbiis CITIUS, CITO, CITATIM.

1. *Citius* pro *potius.*

CITIUS, ut a vulgata significatione discedamus, interdum usurpatur pro *potius.* *Cic.* 2 *Phil.* c. 11. Citius dixerim jactasse se aliquos, ut fuisse in ista societate viderentur, cum socii non fuissent, quam ut quisquam celare vellet. *Id.* in *Brut.* c. 67. Eam citius veteratoriam, quam oratoriam diceres. *you would sooner, &c.; you would rather, &c.*

* 2. *Cito* pro *bene, fere, facile.*

Cito quoque nonnunquam significationem ejusmodi habet, quæ cum superius annotata conveniat. *Cic. Brut.* c. 76. L. Torquatum tu non tam cito rhetorem dixisses, quam πολιτικόν. *Idem paulo ante:* Neque verbis aptiorem cito alium dixerim, neque sententiis crebriorem.

3. *Citius* pro *prius.*

Alias pro *prius.* *Cic.* 6 *Verr.* c. 26. Vox me citius defecerit, quam nomina. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 2. Citius amore tui fratrem odisse desinam, quam illius odio quicquam de benevolentia nostra detrahatur.[12] *Id. de senect.* c. 2. et l. 3. *Fam. ep.* 10.

4. *Citatim,* pro *subito, celeriter.*

Cic. Att. l. 14. *ep.* 20. Hæc scripsi citatim.

[CAPUT XLIX.

De Adverbio CLAM.

Clam proprie adverbium est et signat, *homine imprudente, hominibus inscientibus* cet.; *without the knowledge of, unknown to, secretly.* *Nepos Paus.* c. 2. Hos clam Xerxi remisit.

Interdum accedit casus sextus, qui aliunde pendet. Vide grammaticam nostram § 838. *Cic. Att.* l. 15. *ep.* 1. Quin etiam paulo clam iis eam vidi. *Autor in Sallust.* c. 5. Timens, ne facinora sua clam vos essent, confessus est *etc.*

---

[11] Hoc exemplum auctoris est, quod nos a superioribus avulsum ac sejunctum huc transtulimus.

[12] *Hoc exemplum aliis ad n.* 1. pertinere videatur.

Clam—palam cet.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 1. extr. In rebus a domesticis Pompeii clam exulceratis, deinde palam a consularibus exagitatis. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 8. *Id. pro Cæcin.* c. 32. Docet ita se possedisse, ut nec vi nec clam nec precario possederit.]

CAPUT L.

De Adverbio COMMODE *et* COMMODUM.

§ I. COMMODE; *as it should be, appositely. Plaut. Milit.* 4. 4. extr. Commode aperitur foris.

2. Commode saltare. *well enough, without affectation. Nepos Epam.* c. 1.

(3. Honorifice, bene. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 13. Commode de aliquo sentire.)

§ II. *Commodum* adverbium pro *commode* sive *opportune* usurpari solet. *Plaut. Merc.* 1. 2. Si isthac ibis, commodum obviam venies patri. *you will just meet your father.*

2. *Commodum; within proper bounds.*

Plaut. Milit. 3. 1. 154. Si certum est tibi : commodum obsona, ne magno sumtu.

3. *Commodum—cum.*

Sæpe assumit *cum. Cic.* l. 13. *Att. ep.* 30. Commodum ad te miseram Demeam, cum Eros ad me venit. *I had just despatched Demea to you. Id.* l. 10. *Att. ep.* 18. Commodum ad te dederam literas de pluribus rebus, cum ad me bene mane Dionysius fuit. *Id. Att.* l. 13. *ep.* 9. Commodum discesseras heri, cum Trebatius ad me venit. * *Id. ibid. ep.* 19.

* CAPUT LI.

De Adverbio CONFESTIM; *with proper speed, forthwith, straightway, immediately, instantly.*

1. CONFESTIM opponitur ei, quod *ex intervallo* sit. *Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 28. Ea factum aliquod confestim, aut ex intervallo solent consequi. *Id. ibid.* l. 2. c. 12. In quarta parte quærentur ea, quæ gestum negotium confestim, aut ex intervallo consequuntur.[13]

* 2. *Confestim—ut* rarissimum est.

Sueton. August. c. 10. Augustus confestim ut Apollonia rediit, Brutum Cassiumque legibus aggredi, reosque cædis absentes deferre statuit. (Sed dicitur eadem analogia qua *continuo ut,* de quo mox.)

* 3. *Confestim* post duos ablativos consequentiæ.

Cæsar B. G. l. 5. c. 18. § 4. Cæsar, præmisso equitatu, confestim legiones subsequi jussit. (Ablativi illi non adficiunt particulam *confestim.*)

* CAPUT LII.

De Adverbio CONSULTO.

CONSULTO; *designedly, on purpose, on set purpose, purposely. Cic. pro Cluent.* c. 14. Multa præterea consulto.

CAPUT LIII.

De Adverbiis CONTINENTER *et* CONTINUO.

§ I. CONTINENTER est *sine intermissione,* vel *intervallo. Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 39. Quomodo probas, continenter imagines fieri. *that these images (ideas) con-*

---

[13] *Charisius* l. 2. *Instit. Grammat.* p. 176. *Putsch.* Confestim, ut competenti festinatione. Et mox: *Confestim* pro continuo et sine intervallo sed jugi festinationis studio pergentis.

tinue in uninterrupted motion; that these images move incessantly. *Cæs.* l. 1. *B. C.* c. 46. Cum hoc esset modo pugnatum continenter horas quinque, impetum in cohortes faciunt. *Id.* l. 1. *B. G.* c. 1. Belgæ cum Germanis continenter bellum gerunt. *i. e.* assidue.

§ II. 1. CONTINUO idem est, quod *statim; presently, without delay, immediately, instantly.* *Cic. pro Rosc. Com.* c. 6. Ignis in aquam conjectus continuo extinguitur. *Terent. Heaut.* 3. 1. Continuo hic adero. *Id. Eunuch.* 3. 2. Hos prius introducam: postea continuo exeo. *i. e.* subito. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 1. Lucullus permultos annos Asiæ præfuit: deinde absens factus ædilis: continuo prætor: post in Africam: inde ad consulatum.

* 2. *Continuo—cum.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 14. Omnes cum te summis laudibus ad cœlum extulerunt, mihi continuo maximas gratias agunt.[14]

* 3. *Continuo—ut*, vel *simul ac*, vel *ubi.*

Cic. 6 *Verr.* c. 22. Iste continuo ut vidit, non dubitavit illud insigne penatium hospitaliumque deorum ex hospitali mensa tollere. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 26. Maximus continuo concilium dimisit, simul ac me fractum ac debilitatum metu vidit. *Terent. Hecyr.* 5. 3. Aderit continuo, hæc ubi ex te audierit.

4. *Non continuo* pro *non ideo.*[15]

Sæpe *non continuo* usurpatur pro *non ideo.* *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 33. Non continuo, si me in gregem sicariorum contuli, sum sicarius. (Angli similiter: *it by no means follows that he is a ruffian for that.*) *Id. de Orat.* l. 2. c. 48. Si illæ seditiones saluti huic civitati fuissent, non continuo, si quis motus populi factus esset, id C. Norbano in nefario crimine atque in fraude capitali esse ponendum.

Admonitio.

Continuo adverbium pro *assidue* barbarum est.

CAPUT LIV.

De Adverbio (* *et Præpositione*) CONTRA.[16]

* § I. *Contra; against.*

1. CONTRA proprie videtur usurpari de loco. *Cæsar* l. 2. *B. G.* c. 17. § 3. Galli quidam Nerviis demonstrant, impedimentis direptis, futurum, ut legiones contra consistere non auderent. *Id.* l. 7. *B. G.* c. 28. § 1. *Liv.* l. 5. c. 37. *Cels.* l. et c. 8.

2. *Contra; quite otherwise.*

Contra adverbium sæpe est, quia sine casu ponitur. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 18. Utrumque contra accidit. *the contrary happened in both cases; both cases turned out quite otherwise.* * l. 1. *de Off.* c. 17. et l. et c. 2. et l. 3. c. 19.

3. *Contra* pro *e contra*, ut multi loquuntur.

Contra sæpe usurpatur pro *e contra.* *Cic.* l. 5. *Tusc. Qu.* c. 6. Uti hi miseri, sic contra illi beati. *as these are unhappy, so on the other hand are those happy.* *Id. de Amic.* c. 24. Ii peccasse se non anguntur, objurgari moleste ferunt: quod contra oportebat, delicto dolere, objurgatione gaudere. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 32. Academicis placet, esse rerum ejusmodi dissimilitudines ut aliæ probabiles videantur, aliæ contra. * *Id.* l. 1. *de Off.* c. 27.

4. *Contra, contra atque, contra quam.*

Contra jungitur cum *ac, atque, quam.* *Cic. pro Balb.* c. 3. Si denique aliquid,

---

14 Quia particulam *cum* sequitur *continuo*, etiam *continuo* præponi potest particulæ *cum.*

15 Alii *non continuo* pro *non ideo* poni negant, vim particularum linguæque naturam diligentius perpendentes.

[16 Sic enim vulgo appellatur. Sed quid nos ea de re sentiamus, in Grammatica *nostra Latina diximus* § 838. Multa quidem docendi causa nominamus, quæ ad veritatis *præscriptum aliter* nominanda forent.]

quod non contra, ac liceret, factum diceretur, sed contra atque oporteret: tamen esset omnis ejusmodi mali reprehensio repudianda. *if lastly mention should be made of something done not indeed contrary to law, but contrary to duty merely.* * *Cæsar B. C.* l. 3. c. 12. § 2. Illi negabant sibi judicium sumturos, contra atque omnis Italia populusque R. judicavisset. *Id. B. G.* l. 4. c. 13. § 15. *Cic.* 3 *Catil.* c. 8. *Id. pro Dom.* c. 46. De vestro jure ac religione contra quam proposueram, disputabo. *contrary to what I had proposed to myself.* * *Id.* l. 1. *Quint. Frat. ep.* 1. et l. 2. *de Leg.* c. 5. et *Liv.* l. 30. c. 10.

5. *Contra*, pro in contrariam partem, adversus quam vel quid.

Cic. pro Cluent. c. 48. Si quis contra dicere vellet. 2 *Agr.* c. 33. Petere contra. *de competitore.*

* § II. 1. Contra præpos.; *opposite to.*

Contra significat situm locorum. *Cæsar* l. 3. *B. G.* c. 9. § 10. Auxilia e Britannia, quæ contra eas regiones posita est, arcessunt. *Id.* l. 4. *B. G.* c. 20. § 3. Regiones, quæ sunt contra Galliam. *Id.* l. 5. c. 13. § 1. *Liv.* l. 3. c. 26.

* 2. *Contra* de remediis morborum.

Pallad. Octobr. tit. 14. Vinum, quod salutare contra pestilentiam sit, et stomacho prosit, fieri hoc genere fertur. *Id. Septembr.* tit. 3. *Plin.* l. 5. c. 1. et l. 20. c. 8.

* 3. *Contra* de aliis rebus.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 5. Detrahere aliquid alteri magis est contra naturam, quam mors. *Id. pro Mil.* c. 1. Præsidia illa, quæ pro templis omnibus cernitis, contra vim collata sunt.

** 4. *Contra ea.*

Contra ea pro adverbio *contra*. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 74. § 3. Contra ea Cæsar non satis militibus perterritis confidebat. *Nepos Alcibiad.* c. 8. et *Conon.* c. 5. Vide *indicem Bœcleri* et *Gebh.* ad *præf.* * Adde *Liv.* l. 2. c. 60. et l. 4. c. 52.

5. *E contra* putatur corruptum ex formula *e contrario*. *Victor de Cæsar.* c. 39. Et e contra suppliciis flagitiosi cujusque virtutum studia angebantur.

CAPUT LV.

De Adverbio Coram.

Coram adverbium; *before, in presence of, face to face.* *Cic. pro Manil.* c. 22. Libenter hæc coram cum Q. Catulo disputarem. *Id. Qu. Fr.* l. 3. *ep.* 1. Cum eo coram Cæsare egit.

Alias sine casu ponitur. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 12. Coram me tecum eadem hæc agere sæpe conantem deterruit pudor quidam pene subrusticus.

2. *Coram* pro *juxta, propius.*

Cic. Or. c. 27. Nisi coram erit comparatus ille fortior, per se hic probabitur.

CAPUT LVI.

De Adverbio Cum.

* § I. 1. *Cum; when; deinde.*

Liv. l. 3. c. 25. Duûm mensium spacium consulibus datum est ad inspiciendam legem: ut cum edocuissent populum, quid fraudis occultæ ferretur, sinerent deinde suffragium inire.

* 2. *Cum; when;* sequente *continuo* vel *protinus* vel *subito.*

Cic. l. 14. *Att. ep.* 20. Omnes cum te summis laudibus in cælum extulerunt, mihi continuo maximas gratias agunt. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 12. et pro Rosc. Am c. 37. *Cels.* l. 6. c. 9. *Id quum dolorem levavit*, protinus submovendum est. Colum. *l. 6. c. 30. de R. R.* Jumenta morbos concipiunt lassitudine et æstu; vel si cum *diu steterint, subito ad cursum* exstimulata sunt.

* 3. *Cum; when;—statim.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 22. Cum rem penitus causamque cognovi: statim occurrit animo, quæ sit causa ambigui. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 22. Idem cum faciemus, ad te statim mittemus, ut scias, ubi simus.

* 4. *Cum; when;—tunc.*

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 17. Cum ea, quæ præterierunt, acri animo et attento intuemur; tunc fit ut ægritudo sequatur. (Hæc poterant uno numero comprehendi, aut plane omitti, non enim indigent observatione, nec hæ particulæ afficiunt τὸ *cum.*)

5. *Cum; when;* et *tum* ad tempus futurum relata.[17]

Cum et *tum* tempus futurum nonnunquam designant. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 11. Si valebis, cum recte navigari poterit, tum naviges. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 3. Cum inimici nostri venire dicentur, tum in Epirum ibo. *when word shall be brought that our enemies are approaching, then will I go, &c.* Add. 1 *Catil.* c. 11. et *Attic.* l. 1. *ep.* 17. et l. 9. *ep.* 2.

Interdum additur *denique* majoris explicationis gratia. *Cic. pro Quint.* c. 13. Apud judicem causam priore loco dicat Quintius? et, eam cum orarit, tum denique vocem accusatoris audiat? * *Id. de senect.* c. 23. et l. 2. *de Orat.* c. 42. et l. 1. *de Invent.* c. 14.

* Interdum adjicitur *demum.* *Colum.* l. 11. *R. R.* c. 3. Semen betæ cum rusticum malum florebit, tum demum optime seritur. Add. *Id.* l. 12. c. 20.

* 6. *Cum* et *tum* ad tempus præteritum relata.

Cum et *tum* tempus præteritum interdum declarant. *Cic.* 3 *Catil.* c. 6. Patres ita censuerunt, ut P. Lentulus cum se præturæ abdicasset, tum in custodiam traderetur.

* 7. *α. Cum* et *tum* ad tempus præsens relata.

Sæpe ad tempus præsens accommodatur. *Cic. pro leg. Manil.* c. 6. Cæteris in rebus, cum venit calamitas, tum detrimentum accipitur. *in the other concerns of life the loss is not felt till the misfortune occurs.*

* *β. Cum—tamen. At.*

Sall. Catil. c. 20. Cum tabulas, signa, toreumata emunt—tamen summa libidine divitias suas vincere nequeunt. At nobis est domi inopia.

* 8. *Cum:—sin.*

Cæsar B. G. l. 5. c. 35. § 3. Cum in eum locum, unde erant egressi, reverti cuperant, circumveniebantur: sin autem locum tenere vellent, virtuti locus non relinquebatur.

§ II. 1. Cum; *when, since;* junctum tempori.

Cum sæpe tempori adhibetur. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 3. Scis profecto fuisse quoddam tempus, cum homines existimarent, te nimis servire temporibus. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 14. Multi anni sunt, cum ille in ære meo est. *Id. pro Cluent.* c. 9. Dies nondum decem intercesserant, cum ille alter filius necatur. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 1. Utinam diem illum videam, cum tibi gratias agam. *Id. pro Planc.* c. 42. Nunquam obliviscar noctis illius, cum tibi vigilanti pollicebar.

2. *Cum; as, after that, whilst;—celeriter, confestim, continuo.*

Cic. Brut. c. 88. Hortensius cum admodum adolescens orsus esset in foro dicere, celeriter ad majores causas adhiberi cœptus est. *Nepos Agesil.* c. 8. *Id.* in *Pausan.* c. 5. Pausanias cum semianimis de templo elatus esset, confestim animam efflavit. *Id. Cimon.* c. 3. *Cic. pro Cluent.* c. 9 et 69. *Liv.* l. 2. c. 15. et l. 4. c. 19. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 12. Cum magna multitudo civium me de domo deduceret, feci continuo omnes participes meæ voluptatis. (V. supra ad n. 4.)

[[17] Et futurum plusquamperfectum. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 4. Quum valetudini tuæ diligentissime consulueris, tum, mi Tiro, consulito navigationi.]

*** 3. *Cum; as, when, while;—deinde, ecce, eodem tempore, extemplo.***

Liv. l. 38. c. 39. Manlius cum inter cætera elephantos quoque accepisset, donoque Eumeni omnes dedisset; deinde causas civitatum multis inter novas res turbatis, cognovit. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 9. Epistolam cum a te avide expectarem ad vesperum, ut soleo: ecce tibi nuncius, pueros venisse Roma. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 15. et *pro Cæcin.* c. 7. *Liv.* l. 2. c. 36. *Nepos* in *Alcib.* c. 10. Hæc cum moliretur Alcibiades: eodem tempore Critias ceterique tyranni Atheniensium certos homines ad Lysandrum in Asiam miserunt. *Liv.* l. 24. c. 40. Hæc cum Oricum essent nunciata, Valerius classem extemplo ad ostium fluminis duxit. *Id.* l. 1. c. 48. l. 23. c. 17. et l. 24. c. 40. (V. ibid.)

4. *Cum; as, while, when;—jam;* relatum ad tempus præteritum.

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 10. Prælium, cum hæc legeres, jam decretum arbitrabar fore. *Id. Brut.* c. 92. *Liv.* l. 38. c. 5. l. 8. c. 23. et l. 25. c. 13.

* 5. *Cum; as, when, while;—jam tum,* vel *ibi tum.*

Cic. l. 15. *Att. ep.* 12. Hæc cum scribebam, jam tum existimabam, ad te orationem esse perlatam. *as I wrote this, I thought that you had received the speech.* *Id.* 7 *Verr.* c. 29. *Id. pro Cæcin.* c. 10. Cum Æbutius Cæcinæ malum minaretur, ibi tum Cæcina postulavit.

* 6. *Cum; as, when;—improviso.*

Cic. de Divin. l. 1. c. 24. Quod cum sensissent Syracusani, improviso eos in castra irrupisse, apud Agathoclem scriptum in historia est.

* 7. *Cum; as, when,—then;—interea* vel *interim.*

Hirt. Alex. B. c. 25. § 1. Cum Alexandrini, duce assumto, nihilo se firmiores factos, aut languidiores Romanos animadverterent: interea commeatum intercipere statuerunt.

Nepos Themist. c. 7. Cum Lacedæmonii quererentur, opus nihilominus fieri: interim reliqui legati sunt consecuti. *Cæsar B. G.* l. 2. c. 19. § 5. *Liv.* l. 6. c. 1. et l. 21. c. 49.

* 8. *Cum; as, when, whilst;—nunc.*

Sallust. Catilin. c. 35. Plura cum scribere vellem: nunciatum est mihi vim parari. Nunc Orestillam tibi commendo. *I now commend Orestilla to you.* (*Nunc* hic nihil conjuncti habet cum particula *cum.*)

* 9. *Cum; as, when, after that;—paulisper, postea, postremo, protinus.*

Liv. l. 8. c. 10. Manlius quum laudibus debitis prosecutus tam memorabilem mortem esset; paulisper addubitavit, an consurgendi jam triariis tempus esset. *Hirt. B. Afr.* c. 25. § 3. Cum conditionem Gætulis ferrent, ut oppido excederent, idque sibi vacuum traderent, conditionemque repudiassent: postea ab eis capti interfectique sunt omnes. *Liv.* l. 38. c. 9. Cum per colloquia principum succedens muris parum proficeret: postremo ingressus urbem precibus evicit, ut permitterent se Romanis. *Id.* l. 4. c. 49. l. 5. c. 22. et l. 7. c. 18. *Hirt. B. Alex.* c. 30. § 1. Cæsar quum subitum adventum suum judicaret magnum terrorem Alexandrinis injecturum: protinus victor ad regis castra pertendit. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 68. § 3. *Cels. de Medicin. præf.* sub fin.

* 10. *Cum; as, when,—then;—repente, statim, subito.*

Cic. l. 1. *Att. ep.* 3. Nuper cum te jam adventare arbitrabamur: repente abs te in mensem Quintilem rejecti sumus. *Id.* 3 *Catil.* c. 5. et l. 12. *Fam. ep.* 9. et 6 *Verr.* c. 61. *Id. ad Brut. ep.* 14. Cum ad me de Ciceronis abs te discessu scripsisses: statim extrusi tabellarios literasque ad Ciceronem. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 3. et *pro Rosc. Amer.* c. 23. *Id. pro Milon.* c. 10. Cum sciret Clodius iter necessarium Miloni esse Lanuvium: Roma subito ipse profectus pridie est. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 5. *Cæsar B. G.* l. 3. c. 2. § 1. et l. 4. c. 28. § 2. *Liv.* l. 5. c. 7. et l. 9. c. 4. (ad n. 9. 10. V. notata supra.)

* 11. *Cum; as, when, after that,—then;—tum,*[18] *tum deinde, tum demum, tum denique.*

Cic. 7 *Verr.* c. 57. Cum completus jam mercatorum carcer esset: tum illa fie-

---

[18] Vide alium *usum harum particularum* infra m. § IV. n. 4.

bant, quæ Suetium dicere audistis. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 18. *Liv.* l. 23. c. 22. et l. 24. c. 16. *Id.* l. 2. c. 8. Cum leges solus pertulisset, ut una unius in his gratia esset: tum deinde comitia collegæ subrogando habuit. *Id.* l. 22. c. 56. Cum in hanc sententiam pedibus omnes issent, tum demum literæ a Terentio Consule allatæ sunt. *Id.* l. 22. c. 59. et l. 42. c. 25.

* 12. *Cum; as, when, after that;—tum repente, tum vero.*

Cic. pro Cæl. c. 26. Cum Licinius pyxidem conaretur tradere, nondum tradidisset: tum repente evolarunt isti præclari testes. *Cic.* 2 *Verr.* c. 15. Is cum dixisset populatas vexatasque esse provincias: tum vero maximo clamore suam populus Romanus significavit voluntatem. *Id.* 5 *Philipp.* c. 7. *Liv.* l. 29. c. 9. l. 32. c. 12. et l. 34. c. 29.

* 13. *Cum; as, when;—tunc* vel *tunc demum.*

Cic. Tusc. l. 1. c. 47. Cum sacerdotem illam ad solenne sacrificium curru vehi jus esset, morarenturque jumenta—tunc juvenes ii, veste posita, corpora oleo perunxerunt, *cet. Liv.* l. 4. c. 14. et l. 44. c. 28. *Suet. Othon.* c. 4. *Liv.* l. et c. 44. Africani nepos serius cum redisset, tunc demum recepto sospite filio, victoriæ tantæ gaudium consul sensit.

* 14. *Cum; as, seeing that, after that,—then;—tamen, tandem.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 7. Cum ea consecutus nondum eram, quæ sunt hominum opinionibus amplissima; tamen ista vestra nomina nunquam sum admiratus. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 15. et *pro Milon.* c. 35. *Hirt. B. Alex.* c. 65. *Justin.* l. 12. c. 9. § 10. Cum Alexander diu agmen sustinuisset: tandem cognito periculo ejus amici ad eum desiliunt.

* 15. *Cum; when, after that;—postea—ad extremum.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 21. Cum diu occulte suspirassent, postea jam gemere, ad extremum vero loqui omnes et clamare cœperunt.

* 16. *Cum; when;* sequitur præterita, vel vim præteritorum habentia tempora.

Cum; when; eleganter subjicitur præteritis. *Cic. pro Sext.* c. 37. Venit in templum Castoris: obnunciavit Consuli: cum subito manus illa Clodiana exclamat, incitatur, invadit. *Id.* 12 *Phil.* c. 9. *Cæsar B. G.* l. 6. c. 8. § 1. *Nepos Eumen.* c. 9. *Liv.* l. 4. c. 33. et l. 38. c. 28.

* 17. *Cum primum; when for the first time, when first.*

Cic. 2 *in Verr.* c. 2. Verres ait, semel se in vita pertimuisse, tum, cum primum reus a me factus sit. *Id.* 4 *in Verr.* c. 23.

* 18. *Cumprimum; as soon as;* absolute.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 32. Herculem Prodicium dicunt, cum primum pubesceret, exisse in solitudinem. *Id. Fam.* l. et *ep.* 3. et l. 14. *ep.* 1. et l. 4. *Att. ep.* 1.

* 19. *Cumprimum—extemplo,* vel *tunc.*

Liv. l. 25. c. 29. Cum primum nostri arbitrii esse cœpimus, extemplo venimus ad tradenda arma. *Senec. epist.* 72. Cum primum longiorem eodem loco speravero moram, tunc istud in manus sumam. (Caveant tirones ne pro *cum primum* vel *ut primum* cum vulgo dicant *quam primum,* decepti vernacula lingua.)

* 20. *Cum* accipit aliquam vim, cum addatur *quidem.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 28. § 1. Erat multo domicilium hujus urbis (quum quidem hæc urbs) aptius humanitati tuæ, quam tota Peloponnesus. (Hæc observatio nihili est. Nullam vim *cum* accipit h. l. a *quidem,* quod tantum dicta restringit ad certum tempus.)

(21. *Cum maxime* pro *nunc, hoc tempore et nunc cum maxime: ut cum maxime.* [19]

Eleganter *cum maxime* dicitur de tempore pro *nunc. Cic.* l. 2. *de Off.* c. 7.

---

[19] *V. Magis* et *Maxime* § II. n. 7.

Quæ paret cum maxime mortuo. Sed proprie est compendium loquendi pro *nunc, ut cum maxime:* Itaque interdum *nunc* diserte additur, ut ap. *Liv.* l. 29. c. 17. *Cic. pro Cluent.* c. 5. etc. quod *Drakenb.* ad *Liv.* l. 40. c. 13. per pleonasmum fieri non recte putat. Neque vero semper significat *nunc,* sed etiam *ut eo tempore, quo maxime, ut cum maxime* est ap. *Cic.* l. 2. *ad Q. Fr. ep.* 9. Etiam *Donatus* ad *Terent.* notat poni pro *valde nimis.* Plura in *Ernesti Clave Cicer.* vide in h. v.)

* § III. 1. CUM *præpositio.*

Cum præpositio adhibetur, quando comitatus significari debet. Sæpe etiam, cum quidam quasi comitatus significatur. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 24. Jam bellum esset in adversissimam illis Hispaniam cum detrimento illorum maximo detrusum. Quæ mens eum ad cogitationem consulatus bimestris summo cum terrore hominum et insulsa cum efflagitatione transtulerit, exputare non possum. *Id.* 3 *in Verr.* c. 24. Iter hoc sibi depoposcit, ut veniret Lampsacum, cum magna calamitate et prope pernicie civitatis. *to the great affliction and almost total ruin of the city. Id.* 5 *in Verr.* c. 8. et 1 *Catil.* c. 13. et 2 *Catil.* c. 9. *Colum. R. R.* l. 12. Postea ollam statuito cum aqua.

* 2. *Cum* de vestitu.

Cic. 6 *in Verr.* c. 24. In hac officina prætor majorem partem diei cum tunica pulla sedere solebat et pallio. *in this workshop sat the Pretor the greater part of the day in a sable tunic and cloak. Id. in Vatin.* c. 13. *Capitolinus* in *Commodo* p. 64. *Cic. pro Rabir. Post.* c. 10. bis.

* 3. *Cum* pro *inter.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 73. Dixi ego, cum ceteris tuis laudibus hanc esse vel maximam, quod non solum quod opus esset, diceres; sed etiam quod non opus esset, non diceres.

* 4. *Cum—etiam* vel *quoque.*

Cum præpositio sæpe desiderat *etiam* vel *quoque. Liv.* l. 2. c. 52. Urbi cum pace laxior etiam annona rediit. *Id.* l. 4. c. 2. Patribus tribuni, cum jure ac majestate adempta, animos etiam eripuerunt. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. § 63. *Id.* 6 *Verr.* c. 28. Cum ceteris rebus legati illud quoque eximium donum in Capitolium afferebant. *Id. pro Muren.* c. 19. Honestissimo ordini cum splendore fructus quoque jucunditatis est restitutus.

* 5. *Cum eo tamen* pro *ita tamen—ut* vel *ne.*

Cum eo tamen, pro *ita tamen. Cels.* l. 2. c. 17. Manentibus adhuc febribus, recte medicina ista tentatur: Cum eo tamen, ne præcordia dura sint, neve ea tumeant. *Id.* l. 3. c. 5. Satius est instante, quam incipiente febre, aliquid offerri cibi: cum eo tamen, ut nullo tempore is, qui deficit, non sit sustinendus. *Id.* l. 4. c. 6. l. 7. c. 22. et præsertim l. 7. c. 27. *Liv.* l. 30. c. 10. extr.

* 6. *Cum eo,* pro *ita tamen.*

Cels. l. 3. c. 22. Sanguis mittendus est, sed paulatim quotidieque pluribus diebus, cum eo, ut cætera quoque eodem modo serventur. *Id.* l. 6. c. 2. Si parum per hæc proficitur, vehementioribus uti licet; cum eo, ut sciamus, utique in recenti vitio id inutile esse.

* 7. *Cum eo—tum etiam.* [20]

Scribon. Compos. 60. Hoc cum eo qui candidos facit dentes, tum etiam confirmat.

§ IV. 1. *Cum; as well;—tum; as;* vel *tum vero,* vel *tum etiam,* vel *tum vero etiam.*

Cum et *tum* fere usurpantur, cum duo inter se ita comparantur, ut posterius priori anteponatur: significat autem idem quod *non solum, sed etiam. Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 13. Cum ceteris, ut quidem videor, tum mihi ipse displiceo. *I imagine that*

[[20] *Hunc particularum usum tu ne imiteris.*]

the world is no less dissatisfied with me than I am with myself. * *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 6. et *Att.* l. 9. *ep.* 19. et l. 2. *ep.* 14.

2. Attamen post *tum* ponitur interdum *vero:* alias *etiam. Cic. ad Quint. Frat.* l. et *ep.* 1. Quæ cum abhorrent a litteris et ab humanitate, tum vero contraria sunt imperio et dignitati. * *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 2. l. 2. *Attic. ep.* 1.

Cic. l. 3. *Attic. ep.* 23. Ut ego perspicio cum tua conjectura, tum etiam mea, spei nihil est. *as I apprehend, as well from the hint you throw out, as from my own fears, all hope is at an end.* * *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 4. et l. 9. *Attic. ep.* 4.

Cic. l. 1. *Quint. Fr. ep.* 1. Halienus est noster cum animo et benevolentia, tum vero etiam imitatione vivendi. * *Id. ibid.* Hominis est cum ipsa natura moderati, tum vero etiam doctrina atque optimarum artium studiis eruditi.

* 3. *Cum—tum quoque.*

Cic. pro Cluent. c. 42. A me cum hujusce periculi, tum cæterorum quoque officiorum et amicitiarum ratio conservata esse videtur. *Cels.* l. 7. c. 29.

* 4. *Cum* [1]*—tum præterea.*

Cic. 2 *Verr.* c. 18. Verres cum multa in Deos hominesque nefarie fecerit; tum præterea CCCC HS. ex Sicilia contra leges abstulit. *Id.* 3 *Verr.* c. 24. Lampsaceni cum summe in omnes cives Romanos officiosi, tum præterea maxime sedati et quieti.

* 5. *Cum—tum magis*, vel alius comparativus.

Cic. l. 2. *de Offic.* c. 5. Animi magnitudo cum in utilitatibus comparandis, tum multo magis in his despiciendis elucet. *Id.* l. 3. *Quint. Frat. ep.* 8. Distentus cum opera, tum animo sum multo magis. *Id.* 3 *Catil.* c. 5. et l. 5. *Fam. ep.* 13.

6. *Cum—tum maxime* aut *vel maxime* aut *præcipue* aut *in primis; not only, but particularly.*

Ut vehementius id, quod secundo loco ponitur, affirmetur: post *tum* adhibetur *maxime* aut *præcipue*, aut *in primis* aut *vel maxime. Cic.* l. 1. *de Off.* c. 34. Luxuria cum omni ætati turpis, tum maxime senectuti fœdissima est. *as to luxury, though it is shameful at any time of life, in old age it is abominable. Id.* l. 11. *Att. ep.* 6. Solicitum esse te cum de tuis communibusque fortunis, tum maxime de me ac dolore meo, sentio. * *Id.* l. 3. *de Off.* c. 11. et l. 3. *Fam. ep.* 11.

Cic. pro Flac. c. 38. Cum alia multa certi homines, tum hoc vel maxime moliuntur. * *Id. pro Rosc. Am.* c. 25. et *de senect.* c. 2. *Colum.* l. 4. c. 3.[2]

Cic. l. 1. *ad Quint. Fr. ep.* 1. Servos cum omnibus in locis, tum præcipue in provinciis regere debemus. * *Id. ad Brut. ep.* 4. et l. 13. *Fam. ep.* 12. et *Cæsar B. C.* l. 3. c. 86. § 1.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 7. Lentulum nostrum cum ceteris artibus, tum in primis imitatione tui fac erudias. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 22. Hoc ego cum reip. causa censui, tum in primis retinendæ dignitatis tuæ. * *Id. Brut.* c. 87.

* 7. *Cum—tum eximie.*

Nepos in *Ages.* c. 1. Agesilaus cum a ceteris scriptoribus, tum eximie a Xenophonte Socratico collaudatus est.

* 8. *Cum—tum* utrumque superlativo junctum.

Cic. Brut. c. 88. Ea erat cum summo ingenio, tum exercitationibus maximis consecutus. *Id.* 1 *Verr.* c. 20. Cum auctoritas et dignitas Pisonis valebat plurimum, tum ea erat causa justissima, quod eum sibi Achæi patronum adoptarant. (hoc nihil est.)

* 9. *Cum—tum certe.*

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 10. Tu es cum omni gradu amplissimo dignissimus, tum certe ordinis tui facile princeps. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 4. Tecum semper valere cupio, tum

---

[1] Hoc *cum* magis est adverbium quam conjunctio. Adde infra n. 12. 13.

[2] *Nonnunquam pro maxime* ponitur alius superlativus. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 3. *Cum multa indigna, tum vel hoc indignissimum est.* Id. Brut. c. 35. et 1 *Verr. c. 11. et pro Muren.* c. 27.

certe, dum hic sumus. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 5. Ex victoria cum multa mala, tum certe tyrannis existit. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 30. Sine ardore quodam amoris, cum in vita nihil quicquam egregium, tum certe hoc, quod tu expetis, nemo unquam assequetur.

* 10. *Cum—tum ne quidem*, vel *tum utique*.

Colum. l. 8. c. 2. Evitentur albæ gallinæ, quæ fere cum sint molles, tum ne fœcundæ quidem facile reperiuntur. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 2.

Varr. l. 3. *de R. R.* c. 9. Omne ornithoboscium cum æstate, tum utique cum tempestas est, molle atque apricum eligi debet.

* 11. *Cum causa—tum quod* vel *tum ut*.

Cic. l. 1. *de leg.* c. 11. Dolor in maximis malis ducitur, cum sua asperitate, tum quod naturæ interitus videtur sequi. *Id. Orat.* c. 52. Numeris in oratione utimur cum jucunditatis causa, tum ut varietas occurreret satietati. (n. 10. 11. commode abesse poterant.)

12. *Cum* et *Tum* diversis verbis ejusdem, alias diversi modi copulata.

Cum et *Tum* diversis sæpe verbis ejusdem modi copulantur. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 6. Cum tua et mea valde interest te valere, tum multis est curæ. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 9. Cum gratulor, tum vero quibus verbis tibi gratias agam, non reperio. * *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 9. et l. 6. *ep.* 14.

Interdum modus variatur. *Cic. de Ar. Resp.* c. 16. Sic enim, jus legatorum cum hominum præsidio munitum sit, tum etiam divino jure esse vallatum. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 4. Pompeius cum ante intelligeret, Cæsarem ab se plane alienatum, tum vero proxime judicavit. * *Id. de Amic.* c. 7. et l. 4. *Fam. ep.* 4.

* 13. *Cum—tum tamen.*

Cic. Brut. c. 64. Historia ejus cum facile omnes vincat superiores, tum indicat tamen, quantum absit a summo.

14. *Cum—tum—tum.*

Interdum quia plura inter se comparantur, *tum* iteratur. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 13. Velis per te, me hoc muneris cum ipsis amicis hominibus, tum municipio Caleno, tum Leptæ, quem omnibus antepono, dare. * *Id. pro Rosc. Am.* c. 22. *pro Dom.* c. 26. et *pro Muren.* c. 18.

* § V. 1. *Cum; when, since;—cur.*

Cic. l. 4. *Quæst. Acad.* c. 35. Cum sit campus, in quo possit exultare oratio; cur eam in tantas angustias et in Stoicorum dumeta compellimus? (*cur* nihil relationis habet ad *cum*.)

* 2. *Cum; seeing that, because;—itaque* rarissimum est.

Arbit. Sat. c. 41. Hic aper cum heri summam cœnam vindicasset, a convivis dimissus: itaque hodie tanquam libertas in convivium revertitur.

§ VI. 1. *Cum; although;* pro *etsi—tamen.*

Interdum *cum* designat *etsi*. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 2. Ei senatus auctoritati cum Cato et Caninius intercessissent, tamen est perscripta. *although Cato and Caninius interposed their negatives, it was entered in our journals notwithstanding.* *Id. ibid. ep.* 8. Cum plus etiam contenderimus, quam possumus; minus tamen faciemus, quam debemus. * Adde *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 6. extr. et l. 6. *ep.* 19.

* 2. *Cum; although;—nihilominus.*

Nepos Attic. c. 4. Cum Atticus rei familiari tantum operæ daret, quantum non indiligens deberet paterfamilias; nihilominus amicis urbana officia præstitit. *Hirt. B. Alex.* c. 50. § 2. *Liv.* l. 27. c. 26. et l. 29. c. 18. *Senec. Quæst. Nat.* l. 1. c. 5.

Huc pertinet illud *Varronis* l. 8. *L. L.* c. 13. In vestitu cum dissimillima virilis toga muliebri stolæ; tamen inæqualitatem hanc sequimur nihilominus.

* 3. *Cum* jungitur etiam indicativo.

Cum; although; habet etiam indicativum. Cic. 4 in Verr. c. 5. (3 in V. c. 5.) *Hæc cum omnia facta sunt; tamen* unam solam scitote esse civitatem Mamertinam,

quæ publice legatos, qui istum laudarent, miserit. (At boni libri habent *sint*, quod verum est: etsi qui forte alius locus indicativum in tali contextu habet, est emendandus. Tirones autem monendi, ut ab hoc solœcismo, qui hodie valde pervulgatus est, sibi caveant; nam in argumentando et concludendo *cum* semper conjunctivum habet. Ubi autem simpliciter est pro *quod, quoniam, quando,* sine conclusione, etiam indicativus locum habet: ut in his: *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 12. Quam mihi facultatem cum hic—casus provinciæ eripuit. *i. e.* quando, quoniam. *Ib. ep.* 15. Cum ejus consilii princeps ego fuisse videor, plus fortasse tibi ipse præstare debeo *etc.* Similia hæc: *Sed, cum ita accidit: bene facis, cum me adjuvas* etc.)

CAPUT LVII.

De Adverbio CUR.

1. *Cur* cum *causa.*

CUR sæpe cum *causa* conjungitur. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 16. Non fuit causa, cur tantum laborem caperes, et ad me venires. *Id. pro Rosc. Am.* c. 50. Quod si tibi causa nulla est, cur hunc miserum tanta calamitate affici velis: quæ ista tanta crudelitas est? *but if you have no reason for oppressing this unhappy man with such a load of misery, &c. Id. pro Cluent.* c. 61. Quæ causa fuit Avito, cur interficere Oppianicum vellet? *Id. pro Flacc.* c. 2. Quid est causæ, cur non is pertimescat? *why should he not be afraid?*

2. Alias *causa* non exprimitur; sed intelligitur. *Cic. pro Cluent.* c. 53. Quid est, cur tu in isto loco sedeas? *why do you sit in that place?* * Add. *Id. pro Cæl.* c. 20. et l. 9. *Att. ep.* 7.

* 3. *Cur* cum *argumento* vel *ratione.*

Cur etiam cum *argumento* et *ratione* conjungitur. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 2. Id satis magnum esse argumentum dixisti, cur esse deos confiteremur. *Id. ibid.* l. 3. c. 4. et l. 1. *de Divin.* c. 3. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 8. Affert rationem, cur neget.

* 4. *Cur* post *miror, quæro* cet.

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 28. Miror, cur me accuses. *I am astonished, that you should blame me. Id.* 2 *Philip.* c. 20. et l. 5. *Fam. ep.* 12. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 2. Quæres fortasse, cur cum hæc in urbe sint, non absim. *you will ask perhaps, why, as these things are going on in the city, I do not absent myself. Id. pro Arch.* c. 6. et *pro Sylla* c. 1. et *de Nat. D.* c. 22.

* 5. *Cur* coarguentis, et instantis.

Cic. l. 7. *Att. ep.* 3. Si Respublica defenditur, cur ea, consule isto ipso, defensa non est? cur ego, in cujus causa Reipublicæ salus consistebat, defensus postero anno non sum? cur imperium illi, aut cur illo modo prorogatum est? *cet. if they fight for the liberty of their country, why was she abandoned under the consulship of this very Cæsar? Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 39. et l. 2. *de Divin.* c. 30. *Liv.* l. 6. c. 15.

* 6. *Cur* indignantis.

Terent. Andr. 5. 3. Sed quid ego? cur me excrucio? cur me macero? cur meam senectutem hujus solicito amentia? *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 40. *Cic.* 7 *Philipp.* c. 4. *Liv.* l. 2. c. 34.

* 7. *Cur* prohibentis amice.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 18. Cur ego te velim incidere in terrores tribunitios?

* 8. *Cur* optantis.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 7. Dii immortales, cur ego non adsum, vel spectator laudum tuarum, vel particeps, vel socius, vel minister? *Id. Attic.* l. 16. *ep.* 6. et l. 2. *ep.* 19.

* 9. *Cur non* excitantis.

Planc. ad *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 23. Pro urbis salute cur non omnibus facultatibus, *quas habemus*, utamur?

* 10. *Cur si.*

Cic. l. 1. *de Nat. D.* c. 11. Cur quicquam ignoraret animus hominis, si esset Deus?

CAPUT LVIII.

De Præpositione De.

§ I. 1. De ad locum, pro *ex.*

Alias refertur ad locum. *Terent. And.* 3. 2. Clamat de via. *she bawls aloud from the street,* vel *in the street. Cic. Orat.* c. 15. Non declamatorem aliquem de ludo, aut rabulam de foro quærimus. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 7. Hominem audietis de schola. *Id.* 4 *Verr.* c. 38. Verres palam de sella ac tribunali pronunciat. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 10. De Phaselo epistolam dedisti.

Idem illa vulgata: *Exire de navi, de Sicilia abire, de provincia decedere.* (De eadem fidelia. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 29.)

* Huc pertinet illud: De transverso *Cic.* l. 15. *Attic. ep.* 4. De principio. *from the beginning, in the beginning. Cic. pro Syll.* c. 24.

* Eodem referri videtur posse illa observatio Autoris nostri:

2. *De scripto.*

De scripto contrarium habet *memoriter. Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 13. A me de scripto dicta sententia est. *Id.* 10 *Philip.* c. 2. Ita dixisti, et quidem de scripto. *from the book, from the paper.* * Add. l. 4. *Att. ep.* 3. et *Brut.* c. 12.

3. *De* pro *ex* ad personam relatum.

De pro *ex* sæpe ad personam accommodatur. *Cic. pro Balb.* c. 5. Audivi hoc de parente meo puer. *I heard this when a boy from my father. Id.* l. 1. *Att. ep.* 11. Messala consul de Pompeio quæsivit, quid de religione sentiret. *Id. pro Flacc.* c. 20. Fundum Cymæum Romæ mercatus est de pupillo Meculaneo.

Huc refer quando *über* (*over*) significat *de*, v. g. *Liv.* l. 8. c. 12. Victoria de tot ac tam potentibus populis. Sic *triumphatum de Volscis,* quod *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 10. § 2. *triumphum agere* (dicit) *ex dolore inimicorum.*

4. *De* pro *ex* ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem.

Persæpe accommodatur ad gentem, gradum, conditionem, multitudinem aliquam. *Cic. pro Flac.* c. 4. Si quis unquam de nostris hominibus a genere isto non abhorrens fuit, me esse arbitror. *if there ever was one amongst us who was not averse to those people, that person, I think, is myself.* * *Nepos* in *Thras.* c. 2.

Cic. de opt. g. orat. c. 4. Habeatur sane orator, sed de minoribus. *he may indeed be accounted an orator, but it will be of an inferiour order.*

Cic. Brut. c. 34. Eodem tempore accusator de plebe fuit L. Cæsulenus. *at the same time lived Cæsulenus a Plebeian, himself an accuser. Liv.* l. 7. c. 17.

Cic. pro Mil. c. 24. Unus de illis. * *Id. Fam.* l. 15. *ep.* 2. et l. 16. *ep.* 1. *Nepos Cat.* c. 3.

Item illa: *Unus de multis; unus de septem; unus de populo.*

5. *De* pro *ex* ad materiam refertur.

Non raro ad materiam. *Cic. Att.* l. 13. *ep.* 37. De eodem oleo et opera exaravi nescio quid ad te. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 19. Cujusmodi artificium de ipso jure civili Crassus componi posse dicebat. *a species of artifice, not unlike one of those that Crassus yesterday said might be made out of the civil law.*

Huc spectant illa. *Cic. Parad.* 1. c. 2. Ceteri multa de suis rebus exportabant. *the rest carried off with them a considerable portion of their effects.*

* Eodem spectare mihi quidem videntur observationes illæ auctoris:

6. *De meo. De tuo. De suo. De nostro.* * *De publico.* * *De alieno.*

De meo, de tuo, de suo, de nostro, vulgaria videntur, sed elegantia sunt. *Terent. Adelph.* 1. 2. Filius tuus obsonat, potat, olet unguenta? de meo. *if he smells of precious unguents, it all comes out of my purse. Plaut. Bacch.* 1. 1. Ad eam operam facere *sumtum de tuo. that for that favour you should be spending money out of your own purse.* Senatus decrevit, ut stipendium miles de publico acciperet,

cum ante id tempus de suo quisque functus eo munere esset. *Liv.* l. 4. c. 59 extr. *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 17. *Plaut. Trucul.* 1. 2. De nostro sæpe edunt. *they eat at our cost.* * *Cic.* 5 *Verr.* c. 44. Apronius quotidie solitus est non modo in publico, sed etiam de publico convivari. *at the public expense. Liv.* l. 1. c. 20. et l. 2. c. 16. *Id.* l. 3. c. 1. Possessores et magna pars patrum querebantur, principem civitatis largiendo de alieno popularem fieri. *by making donations of other people's property.*

* Nonnunquam tamen significatio harum locutionum a pecuniis ad alia transfertur. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 3. Quod exemplo fit, id etiam jure fieri putant, et aliquid, atque adeo multa addunt et afferunt de suo. *they add also of their own.* (etiam sine exemplo multa faciunt.)

* Huc refer cum præpositio *de* substantivo adjungitur, quod propter præcedens substantivum in genitivo poni debebat. *Terent. Heaut.* 4. 1. Puella est expers partis de nostris bonis. *Pallad.* l. 1. tit. 35. et l. 1. tit. 43. (etiam alio modo pro *ex* ponitur, ut in hoc *Cic. in Vatin.* c. 15. *intelligo de gestu.*)

7. * *De* notat partem temporis, quo aliquid fit, et post quod aliquid fit.

Interdum ad tempus. *Cic.* l. 4. *Attic. ep.* 3. Milo in comitium de nocte venit. *Milo repaired to the place of election by night. Id. pro Mur.* c. 19. Vigilas tu de nocte, ut tuis consultoribus respondeas. *Id.* l. 2. *ad Q. Fr. ep.* 1. Fac, si me amas, ut considerate diligenterque naviges de mense Decembri. *Cæsar* l. 1. *B. C.* c. 63. § 3. Cum de tertia vigilia Petreius atque Afranius castra movissent, repente sese equites ad novissimum agmen ostendunt. *had decamped at the third watch.* (v. laudatos in *Clave Cicer.*)

* *De* ad tempus, post quod aliquid fit. *Liv.* l. 5. c. 48. Diem de die prospectabat Capitolinus, ecquod auxilium ab dictatore apparet. *day after day. Plaut. Most.* 3. 2. Non bonus somnus est de prandio.

De sæpe finem notat et causam impellentem.

8. *De* pro *Super*, ὑπέρ.

Cum de legatis agitur,[3] *de* usurpatur ad significandam materiam aut causam legationis. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 13. Regulus de captivis commutandis Romam missus est. *Id.* in *Brut.* c. 90. Dictatore Sylla, Molo legatus ad senatum de Rhodiorum præmiis venerat. Item illa: *Legati de pace.* (*Cæsar B.* G. l. 2. c. 4.) *de captivis redimendis.*

9. *De* pro *propter.*

Etiam ad causam declarandam adhiberi solet. *Ter. Hecyr.* 5. 1. Non hoc de nihilo est, quod Laches me nunc conventam expetit. *it is not for nothing, that Laches wishes to see me. Plaut. Truc.* 4. 2. De nihilo irasci. *to be angry all about nothing; to be angry without a cause. Cic.* 3 *Verr.* c. 30. Fiebat uterque non de suo supplicio, sed pater de filii morte; de patris filius. Item illa vulgata: *Gravi de causa; certis de causis; quibus de causis; maximis justissimisque de causis.*

10. *De*, pro *quod attinet ad.*

Sæpissime usurpatur pro *quod attinet ad. Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 1. Hortensii sententia cedit religioni de exercitu. *Hortensius is of opinion, that, so far as relates to the army, the Sibylline oracle should be obeyed. Id.* l. 10. *Attic. ep.* 1. De pace, sentio simulationem esse apertam. *as to peace, my opinion is that their pacific overtures have no sincerity.* Huc revocari possunt illa: De facie novi, *Cic. in Pis.* c. 32. Virtutem tu ne de facie quidem nosti. *you do not know virtue even by sight; you are unacquainted with the very face of virtue.*

* *De cetero. as for the rest.*

* *De* pro *secundum.*

11. *a. De consilio. De sententia alicujus.*

Jungitur sæpe cum *consilio* et *sententia. Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 3. Non dubitant, quin omnia de meo consilio et vos fecissetis, et Canutius faceret. *Id.* l. 6. *Attic. ep.* 3. Q. Cicero solet aperire epistolas, idque de meo consilio. *by my advice, by*

---

[3] *Vel etiam aliis rebus* ac personis, quibus quid committitur et demandatur.

my desire. * *Ter. Phorm.* 3. 1. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 30. De amicorum cognatorumque sententia Roscius Romam confugit. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 31. Epicurus diligenter sancit, ut hæredes sui de Hermachi sententia dent, quod satis sit ad agendum diem natalem suum. *Item illa:* De consilii sententia. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 2. De communi sententia. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 20. *by common consent.*

* 12. *β. De more ; as the custom is, according to custom, as is usual.*

Sueton. Galb. c. 18. Galbæ milites allocuturo castrensis sella de more posita pro tribunali, perverse collocata est. *as the custom is, as is customary. Id.* in *Tit.* c. 5. *Plin.* l. 7. c. 30.

* 13. *γ. De compacto ; according to agreement.*

Plaut. Captiv. 3. 1. Scivi extemplo, rem de compacto geri. *as they had agreed.*

14. *De industria; on purpose.*

De industria, est *dedita opera. designedly, on purpose, on set purpose. Cic.* l. 4. *de Fin.* c. 1. Quædam non obscure ab illis dicuntur de industria, sed inest in rebus ipsis obscuritas. *they do not speak thus mysteriously on purpose. Id. Orat.* c. 44. De industria id faciendum fuit. * Add. l. 1. *de Off.* c. 7 et 33. *Terent. Andr.* 4. 5. *Velleius* l. 1. c. et § 2.

15. *De integro* pro *denuo ; anew, afresh.*

De integro idem quod *denuo. Cic.* 4 *Verr.* c. 56. Metellus dicit de integro sibi creari placere censores. *Id. Attic.* l. 13. *ep.* 49. Gratulari de integro. *Id.* l. 12. *ep.* 30. § 6. De integro incidere in morbum. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 7. Isti ita multa mutari volunt, ut mihi de integro scribendi causa non sit.

* 16. *De improviso; unexpectedly, on a sudden.*

Cæsar B. G. l. 2. c. 3. § 1. Cæsar eo de improviso celeriusque omnium opinione venit. *Ter. Andr.* 1. 2. et *Heaut.* 2. 3. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 52.

* 17. *De* raro ad commutationem conditionis refertur.

Justin. l. 7. c. 2. § 11. Macedones miseratio infantis regii tenebat, quem, si victi forent, captivum de rege facturi videbantur. *from being a king, a captive.* Sic in illo : *Si fortuna volet, fiet de rhetore Consul.*

* *De* omissum.

** P. *De* dissimulatur in his formulis: *Ter. Andr.* 3. 2. Quid me fiet. *Cic. Verr.* Quid hoc homine faciatis? Sed sciamus, etiam hanc loquendi rationem esse Latinam: *Quid de me fiet? Cic.* l. 2. *Att. ep.* 5. Quid de P. Clodio fiat, rescribe. * Ellipsis est in illis item : Mea quidem sententia pari, quæ nihil habitura sit insidiarum, semper est consulendum. *Id. de Off.* l. 1. c. 11. Improbior nemo, meo judicio, fuit. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 21. § 10. et l. 10. *ep.* 4 et 5. Salute gaudemus. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 13. Mea causa. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 27. Fortassis ea re minutius agis.

(*De* pro *ab.*

Reperiuntur etiam loca, in quibus pro *ab* ponitur: quod tamen vix imitandum. *Cic. pro Cæcin.* c. 36. Ne de eo contemtus esse videatur. *Ad Att.* l. 13. *ep.* 31. De Pilio emit.)

CAPUT LIX.

De Adverbiis DEHINC, DEIN, DEINCEPS, DEINDE.

§ I. DEHINC de tempore.

Senec. Quæst. Nat. l. 2. c. 29. Incipiet terra putrescere, dehinc laxata ire in humorem et assidua tabe defluere.

§ II. DEIN.

Præter reliquos usus sæpe solum ponitur, non præmisso *primum. Sallust. Catil. c.* 59. *Dein exercitum instruit.*

• 1. —*Dein—exin.*

Tacit. l. 2. *Annal.* c. 16. § 3. Noster exercitus sic incessit: auxiliares Galli Germanique in fronte; post quos pedites sagittarii; dein quatuor legiones et cum duabus prætoriis cohortibus Cæsar; exin totidem aliæ legiones.

* 2. —*Dein—postremo* vel *postremum.*

Liv. l. 45. c. 1. Murmur populi tota spectacula pervasit, devictum regem esse. Dein fremitus increbuit: postremo clamor plaususque exortus. Adde *Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 66. § 5. et l. 1. c. 73. § 1. et l. 2. c. 3. § 2. *Id. ibid.* l. 2. c. 62. c. 4. Negotiatores jus commercii, dein cupido augendi pecuniam, postremum oblivio patriæ, suis quemque ab sedibus hostilem in agrum transtulit.

* 3. —*Dein—mox—postremo*, rarum.

Tacit. l. 1. *Hist.* c. 15. § 2. Augustus sororis filium Marcellum, dein generum Agrippam, mox nepotes suos, postremo Tiberium Neronem privignum, in proximo sibi fastigio collocavit. (nil differt a superiori observatione.)

* 4. *Dein, postquam* vel *ubi*, historicum est.

Dein comitem habet interdum *postquam.* *Liv.* l. 6. c. 29. Primo impetu ac clamore dissipati ordines sunt Prænestinorum. Dein, postquam nullo loco constabat acies, terga vertunt. *Id.* l. 9. c. 31. *Sallust. Jugurth.* c. 68. Dein, ubi ira et ægritudo permixta sunt, cum maxima cura ultum ire injurias festinat. Add. c. 69. *Catil.* c. 45. (hæc observatio nihili est.)

* 5. —*Dein—dein* rarissimum est.

Plinius H. N. l. 5. c. 32. Ea appellata est Cronia, dein Thessalis, dein Maliande, et Strymonis.

* 6. *Dein—tunc—postea* rarum est.

Plin. l. 19. *H. N.* c. 8. Lepidium seritur a Favonio, dein, cum fruticavit, juxta terram præciditur: tunc runcatur stercoraturque per biennium hoc: postea iisdem fruticibus utitur, si non sævitia hiemis ingravat.

* 7. *Dein* de gradibus præstantiæ.

Dein rarius descensum a nobilioribus rebus ad ignobiliores significat. *Plin. H. N.* l. 21. c. 6. Prima nobilitas Cilicio croco, et ibi in Coryco monte: dein Lycio, monte Olympo: mox Centuripino Siciliæ. *Id.* l. 21. c. 18 et 21. l. 25. c. 15. et l. 28. c. 9. et l. 37. c. 9.

§ III. 1. Deinceps.

Deinceps ex *dein* et *capio* factum, proprie est *unus post alium; one after the other, by turns, in succession.* *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 18. Illos tres fratres summo loco natos te nolo habere iratos, quos video deinceps Tribunos plebis per triennium fore. *Id.* l. 4. *Tusc. Quæst.* c. 2. Cato dixit, morem apud majores hunc epularum fuisse, ut deinceps, qui accubarent, canerent ad tibiam clarorum virorum laudes, atque virtutes. *Id.* l. 6. *de Rep.* c. 7. Etiamsi cupiat proles futurorum hominum deinceps laudes unius cujusque nostrum a patribus acceptas posteris tradere; tamen propter eluviones exustionesque terrarum ne diuturnam quidem gloriam assequi possumus. * *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 30. et l. 1. *de Off.* c. 45. *Liv.* l. 26. c. 20.

* 2. *Deinceps,* post ablativos consequentiæ.

Cic. de Off. l. 2. c. 15. Expositis adolescentium officiis, deinceps de beneficentia dicendum est. (hoc nil differt a n. 3.)

3. *Deinceps* pro *deinde*, (sed cum respectu ordinis plerumque.)

Interdum usurpatur pro *deinde; next in order, afterwards, hereafter.* *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 14. De justitia dictum est; deinceps, ut erat propositum, de liberalitate dicendum. *Id.* 4 *Philipp.* c. 4. Deinceps laudatur provincia Gallia. * Forte hæc etiam exempla referri possunt ad n. 1.

* 4. *Principes—proximi—deinceps.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 17. Principes sunt patria et parentes: proximi liberi, totaque domus: deinceps bene convenientes propinqui.

§ IV. *De Adverbio* DEINDE.

1. *Deinde; afterwards, next, then.*

Est adverbium ordinis, atque interdum sæpius iteratur. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 7. An ego tibi obviam non prodirem? primum Appio Claudio, deinde imperatori, deinde more majorum, deinde, quod caput est, amico. * *Id.* l. 1. *de Inv.* c. 26.

* 2. *Deinde* non præmisso *primum.*

Sæpe *deinde* ponitur, etiamsi non præmittatur *primum.* *Cic.* 3 *Catil.* c. 3. Horum scelerum machinatorem Cimbrum Gabinium statim ad me vocavi: Deinde item arcessitur Statilius: et post eum Cethegus, tardissime autem Lentulus venit. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 13. et l. 9. *ep.* 24. 5 *Verr.* c. 16. *Liv.* l. 4. c. 3. *Plin.* l. 25. c. 11. § 15. etc.

* 3. —*Deinde—postea* vel *postremo.*

Sæpe omisso *primum* ponitur *deinde* et mox *postea.* *Cic. Brut.* c. 67. Is cum satis floruisset adolescens, minor haberi est cœptus postea. Deinde ex virginum judicio magnam laudem est adeptus: postea quantum detraxit ex studio, tantum amisit ex gloria. *Tacit. Ann.* l. 14. c. 17. § 2. Oppidana lascivia invicem incessentes, probra, deinde saxa, postremo ferrum sumsere.

* 4. — *Deinde—mox.*

Plin. H. N. l. 6. c. 30. Universa gens Ætheria appellata est, deinde Atlantia, mox a Vulcani filio Æthiopia.

* 5. —*Deinde—deinde. Post—tum.*

Cic. 1 *leg. Agr.* c. 2. Tribuni jubent venire agros Attalensium: deinde agros in Macedonia regios: deinde agrum Corinthium; post autem agros in Hispania apud Carthaginem novam; tum ipsum veterem Carthaginem vendunt.

* 6. —*Deinde—post hæc—novissime.*

Cels. de re med. præfat. Hi qui rationalem medicinam profitentur, hæc necessaria esse proponunt, abditarum et morbos continentium rerum notitiam, deinde evidentium, post hæc etiam naturalium actionum, novissime partium interiorum.

* 7. —*Deinde—tum—tum—post hæc.*

Cels. l. 2. c. 18. Aqua levissima pluvialis est, deinde fontana, tum ex flumine, tum ex puteo, post hæc ex nive aut glacie; gravior his ex lacu, gravissima ex palude.

* Huc pertinet illud *Celsi, ib.* Piscium gravissimi sunt, ex quibus salsamenta fieri possunt: deinde, qui quamvis teneriores, tamen duri sunt: tum plani; post quos etiam leviores, lupi mullique, et post hos omnes saxatiles.

* 8. *Deinde—tum*—cet.

Cels. l. 3. c. 7. Vomitus post febrem eliciendus est; deinde dandus cibus ex levissimis; tum is dormiat; postero quoque die, si febris manet, abstineat. *Id.* l. 6. c. 11.

* 9. — *Deinde* octies repetitum —*postremo.*

Vide *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 49. Ex quo conficitur, ut, si leges — utraque lex conservari videatur.

* 10. *Deinde—inde.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 21. Hunc secutus est cursor homo valde honoratus: deinde L. Masso ædilitius: inde multi Massones.

* 11. — *Deinde—mox—exin* cet.

Sueton. August. c. 19. Conjurationes alias alio tempore detectas compressit, Lepidi juvenis, deinde Varronis, mox Egnatii, exin Plautii; ac præter has Audasii, Themasini, Epicadi ex gente Parthica hybridæ, ad extremum Telephi mulieris servi nomenclatoris.

* 12. *Deinde—post* vel *postea.*

Deinde post et *postea* conjungitur per pleonasmum. *Velleius* l. 2. c. 28. § 2.

Major pars nobilitatis ad Sullam in Achaiam ac deinde post in Asiam perfugit. *Liv.* l. 41. c. 24. Legati deinde postea missi ab rege, cum Megalopoli concilium esset. *Cels.* l. 3. c. 4 et 20. et l. 5. c. 28. *de Anachord.* et l. 7. c. 18.

* 13. *Deinde tnm. Deinde tunc.*

Deinde tum conjunguntur, per pleonasmum. *Varro* l. 5. *L. L.* c. 6. Actionum trium, primus agitatus mentis: quod primum ea quæsumus acturi, *cogitare* debemus: deinde tum *dicere:* ac postremo *facere*. *Senec. ep.* 74. Quid adversus hoc pro nobis responderi soleat, ponam deinde, tunc adjiciam, quid præterea respondendum putem.

* 14. *Deinde, cum.*

Particulam *deinde* nonnunquam proxime sequitur *cum*. *Liv.* l. 3. c. 47. Deinde cum Claudius iret ad prehendendam virginem; Virginius, intentans in Appium manus, Icilio, inquit, Appi, non tibi, filiam despondi.

* 15. *Deinde, postquam. Deinde, posteaquam.*

Interdum particulæ *deinde* adhærescit *postquam*. *Liv.* l. 3. c. 66. Latinum primum agrum populati sunt: deinde postquam ibi nemo vindex occurrebat, tum vero ad mœnia ipsa Romæ accessere. *Id.* l. 6. c. 13. l. 7. c. 37. l. et c. 8. l. 42. c. 7 et 55. *Cels.* l. 7. *præf.* Deinde, posteaquam diducta ab aliis habere professores suos cœpit Chirurgia, in Ægypto quoque increvit.

* 16. *Deinde, ubi.*

Liv. l. 7. c. 14. Duces Gallorum primo credebant, non descensuros in æquum Romanos; deinde, ubi degressos repente viderunt, et ipsi avidi certaminis in prælium ruunt. cf. *dein* n. 5. (hi tres numeri n. 14, 15, 16. nihil habent quod proprium sit huic particulæ.)

* 17. *In primis—deinde.*

Pallad. l. 1. tit. 12. In primis studendum est in agresti fabrica, ut multa luce clarescat: deinde ut partes temporibus divisas congruis cœli regionibus offeramus. *Plin.* l. 9. c. 18.

* Huic geminum est illud *Palladii* l. 1. tit. 33. Stercus asinorum primum est maxime hortis, deinde ovillum et caprinum et jumentorum.

CAPUT LX.

De Adverbiis DEMUM *et* DENIQUE.

§ I. 1. DEMUM idem est, quod *tandem*, præsertim cum interrogationi jungitur, et vim habet gravius instandi. *Cic.* l. 5. *Tusc. Quæst.* c. 37. Jam vero exilium, quantum demum a perpetua peregrinatione differt? *what is the difference after all between, &c.?*

* *Demum* extra interrogationem pro *tandem*.

Justin. l. 1. c. 7. Domitis demum plerisque, cum Cyrus adversus Babylonios bellum gereret, Babyloniis Crœsus in auxilium venit.

2. Cæteroqui usurpatur pro *denique*. *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 3. Nunc demum rescribo his literis, quas mihi misisti. *now at length I reply to your letter.* * *Terent. Adelph.* 5. 3. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 31. *Terent. Heaut.* 2. 3.

* *Tum demum, nunc demum* cet.

Demum adjunctum est nonnunquam particulis temporis, v. g. *nunc, tum,* ut vim addat. *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 12. Si Cneius Italiam relinquet, faciet omnino male: sed tum demum consilia nostra commutanda erunt. *Plaut. Mil.* 4. 8.

** *Demum* pro *duntaxat*. *Trajan.* ad *Plin.* l. 10. *ep.* 33. Nobis utilitas demum spectanda est. *Buchn. ibid.*

§ II. 1. DENIQUE.

Denique est *ad extremum* (s. tandem) ac proprie locum habet in extrema parte *enumerationis*. *Cic. post Red. ad Quir.* c. 7. Pompeii oratio fuit tripartita. *Primum vos docuit, etc.* tum in perorando posuit, etc. Denique ipse ad extremum

pro mea vos salute rogavit.[4] *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 78. Nihil est denique in natura rerum omnium, quod se universum profundat, et quod totum repente evolet. * *Id.* l. 9. *Att. ep.* 13. et *pro Mil.* c. 8. et *pro Arch.* c. 6.

* 2. *Denique—postremo.*

** Aliquando et ante extremam partem occurrit *denique.* *Cic.* 2 *Agr.* c. 23. Omnes urbes, agri, regna denique, postremo etiam vectigalia vestra venierint. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 15. Denique nunc solicitus non sum. Postremo, potentissimorum exemplo, adolescentem non tam allicere volui quam alienare nolui. *Id.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 9. et 2 *Catil.* c. 11.

2. Sæpe tamen usurpatur pro *demum.*[5] *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 77. Hisce omnibus rebus consideratis, tum denique id, quod primum est dicendum, postremo soleo cogitare, quo utar exordio. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 14. § 11. Quis putabat ad eum amorem posse aliquid accedere? tantum accessit, ut nunc denique amare videar, antea dilexisse. *Id. pro Quint.* c. 31. Obsecrat te, ne is, de cujus officio nemo unquam dubitavit, sexagesimo denique anno macula turpissimaque ignominia notetur. * *Id.* l. 9. *Att. ep.* 2. et *in Catil.* c. 2. et l. 10. *Fam. ep.* 10. et *de Fat.* c. 14.

* *Diu—denique.*

Cic. l. 5. *Att. ep.* 20. Quæ ego diu ignorans ex tuis literis a. d. V. Cal. Jan. denique cognovi.

* 3. *Denique* pro *omnino; ever, at all, even.*

Denique sæpiuscule significat *omnino; even, at all.* *Cic.* 4 *Verr.* c. 23. De Epicrate, qui, antequam in jus aditum esset, antequam denique mentio controversiæ facta esset, discessisset, putabant nihil agi posse. *before the trial begán; before the controversy was so much as mentioned.* *Id. pro Quint.* c. 16. et 4 *Verr.* c. 51 et 69. et 7 *Verr.* c. 27. et *pro Quint.* c. 19 et 21.

* 4. *Denique* pro *summum* positum videtur in *Or. pro Rosc. Am.* c. 37. Nonne satis fuit his gratias agi; denique, ut perliberaliter ageretur, honoris aliquid haberi? *was it not enough to return them thanks? or at most to confer on them some mark of gratitude?*

5. *Denique* pro *ut brevi complectar, paucis me expediam.*

Eleganter etiam dicitur, cum abrumpimus orationem, ad summam redigimus omnia. *Cic.* 2 *Verr.* c. 51. Negant id Syracusani per religiones sacrorum ullo modo fieri posse, has denique negant esse. Vid. laudatos in *Ernesti Clave Ciceron.*

CAPUT LXI.

De Adverbio DESUPER.

DESUPER est *ex alto.* *Senec. ep.* 74. Idem in his evenit, quæ fortuna desuper jactat. *Victor Vir.* l. 3. c. 73. Appuleius quum in curiam fuisset, lapidibus et tegulis desuper interfectus est.

Animadversio.

Desuper dixi, pro *ea de re dixi,* barbarum est.
De particula DISSIMILIS vide infra in SIMILIS.

CAPUT LXII.

De Adverbio DIU.

1. DIU est *per longum tempus.* *Cic.* 1 *Verr.* c. 23. Quæ sigillatim ac diu collecta

---

[4] Ergo Autor in hoc exemplo pleonasmum esse putavit. Mihi vero discernendum *denique* a particulis *ad extremum* videtur. (Tum *ad extremum* dixit pro *tandem:* in *Cic.* loco autem est *ad extremum* pro *in ultima orationis parte.*)

[5] Hoc est, de *tempore* dicitur. (immo etiam ubi nulla temporis significatio, ut *demum.* *Ovid. Amor.* l. 3. *el.* 4. Ea denique casta est. *Cic.* l. 10. *Fam.* ep. 19. Is denique mihi *honos videtur.*)

Turs. N

sunt, uno tempore universa perdimus. *what it has taken time to collect singly, we now lose all at once.* * *Id.* l. 5. *Att. ep.* 20. et *pro Milon.* c. 2.

2. *Diu* cum tempore præsenti.

Cum actio adhuc durat, *diu* cum præsenti tempore copulatur. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 31. Omnia jam ex ipso, quæ diu cupimus, cognoscemus. *what we have long been and are still anxious to know, we shall hear presently from himself.*

* 3. *Diu—ad postremum* vel *postremo.*

Justin. l. 3. c. 6. § 9. Diu varia victoria fuit, ad postremum æquo Marte utrinque discessum. *Id.* l. 4. c. 6. § 6. et c. 2. § 12. *Liv.* l. 5. c. 8. Diu in medio cæsi milites; postremo, desertis munitionibus, perpauci in majora castra pertenderunt. *Id.* l. 23. c. 40. et l. 44. c. 42. *Justin.* l. 10. c. 3. § 6.

* 4. *Diu—post* vel *tandem.*

Sueton. in *August.* c. 98. Tiberium diu secreto sermone detinuit Augustus, neque post ulli majori negotio animum accommodavit. *Tacit.* l. 11. *Ann.* c. 18. § 2. Huc pertinet illud *Plin.* l. 13. c. 1. Irinum Corinthi diu maxime placuit, postea Cyzici. *Liv.* l. 3. c. 50. Flens Virginius diu vocem non misit: tandem ordine cuncta, ut gesta erant, exposuit. Adde *eund.* l. 38. c. 11. et l. 39. c. 12. *Sueton.* in *Claud.* c. 21. et *Cæsar.* c. 31. et *Tiber.* c. 42.

* 5. *Diu—jam* vel *nunc jam,* vel *nunc.*

Liv. l. 2. c. 44. Diu sustentatum id malum Patrum consiliis, jam ad extremum venit. *Cic.* 3 *Philip.* c. 14. Nimium diu teximus, quid sentiremus; nunc jam apertum est. *Id.* 9 *Philip.* c. 15. Diu legiones Cæsaris viguerunt; nunc vigent Pansæ. Huc adde, sis *Tacit. Ann.* l. 6. c. 48. § 2.

* 6. *Diu—nunquam. Diu—sæpius. Diu—semper.*

Tacit. l. 4. c. 31. § 5. Claudii principis amicitia diu prospere, nunquam bene usus est Suilius. *Sueton. Tib.* c. 33. Tiberius etsi principem varium diu, commodiorem tamen sæpius exercuit. *Cic.* l. 1. *Tusc. Quæst.* c. 31. Diu mansuros aiunt animos; semper negant. *they affirm that the soul lasts a long time, but they deny its eternity.*

* 7. *Diu—mox* vel *repente,* vel *statim.*

Tacit. l. 14. c. 19. § 2. Servilius diu foro, mox tradendis rebus Romanis celebris. *Plin.* l. 13. c. 1. *Tac.* l. 1. *Hist.* c. 66. § 3. Valens diu sordidus, repente dives, mutationem fortunæ male tegebat. *Pallad. Septemb.* tit. 10. Humor nec statim præcipitari cogitur, nec diu debet inhærere.

* 8. *Diu—dein. Diu—dein—mox.*

Tacit. Ann. l. 2. c. 74. § 1. Inter Vibium Marsum et Cneium Sentium diu quæsitum: dein Marsus seniori et acrius tendenti Sentio concessit. *Id. ibid.* l. 1. c. 20. § 4. Rufus diu manipularis, dein centurio, mox castris præfectus, antiquam duramque militiam revocabat. (A n. 3. ad 8. quæ observata sunt, non magnopere pertinent ad institutum, nec ad vim et usum ipsius particulæ *diu.*)

9. *Diu multumque.*

Diu sæpe jungitur cum *multum,* ut significetur et diuturnitas temporis, et assiduitas vel attentio actionis. *Cic.* in *Orat.* c. 1. Utrum difficilius aut majus esset negare tibi sæpius idem roganti, an efficere id, quod rogares, diu multumque dubitavi. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 12. Libri Oratorii diu multumque in manibus fuerunt. *Id. de senect.* c. 3. Artes in omni ætate cultæ, cum multum diuque vixeris, mirificos afferunt fructus. *Id.* 2 *pro Sull.* c. 26. Hæc, diu multumque et multo labore quæsita, una eripuit hora.

** 10. Pro hoc *Apuleius* dixit *diu diuque* l. 11. *Metam.* Hac experrectus imagine diu diuque apud cogitationes meas volvebam, quid rei portenderet. Quod etsi ab auctore non satis probatæ dictionis dicitur, non asperner. Eadem enim forma *jam jamque, magis magisque, nimium nimiumque* Latinissimi dixerunt. Vid. *Colv.* not. ad *Apul.* p. 95.

*** 11.** ***Diu est, cum***—sequente indicativo.

Plaut. Merc. **3. 1.** Illi, haud sane diu est, cum dentes exciderunt. ***it is not long since his teeth fell out.***

*** 12.** *Diu noctuque.*

Tacit. **l. 15.** ***Ann.*** **c. 12. § 6.** Continuum diu noctuque iter properabant. ***Id.*** **l. 2.** ***Hist.*** **c. 5. § 1.**

*** 13.** ***Diu—donec.***

Diu succinum inter cætera ejectamenta maris jacebat, donec luxuria nostra dedit nomen.

*** 14.** ***Diutius*** pro ***diu.***

Diutius sæpe et eleganter ponitur pro *diu*. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 8. Ne diutius vos teneam, judices, societas coitur. *Id. de Amic.* c. 28. et 3 *Catil.* c. 12. et l. 40. *Att. ep.* 3.

*** 15.** ***Diutius—donec.***

Tacit. **l. 1.** ***Hist.*** **c. 9. § 2.** Inferioris Germaniæ legiones diutius sine consulari fuere: donec missu Galbæ, Vitellius aderat. (hic quoque ***diutius*** pro ***diu.***)

*** 24.** ***Diutius—quam quoad.***

Cic. pro Dom. **c. 53.** An sperasti rempublicam diutius, quam quoad mecum simul expulsa careret his mœnibus, id esse laturam?

CAPUT LXIII.

De Adverbio Donec *et* Dum.

§ I. 1. *a.* Donec.

Donec est *quoad*. *Plaut. Amph.* 2. 1. 50. Neque credebam primo mihimet Sosiæ, donec Sosia, ille egomet, fecit sibi uti crederem. *Ter. Adel.* 4. 6. Domi certum est obsidere usque, donec redierit. ***till he comes back.***

***** *β. Donec* cum verbo *expecto, maneo* cet.

Liv. **l. 4. c. 13.** Increpabant novos Consules, quod expectassent, donec a præfecto annonæ tanta res ad senatum deferretur. *Tacit.* l. 1. *Ann.* c. 67. § 1.[6]

***** *γ. Donec prius.*

Liv. **l. 5. c. 17.** Nunquam desitum interim turbari, comitia interpellantibus tribunis plebis, donec convenisset prius, ut major pars tribunorum militum ex plebe crearetur.

2. *a. Donec* pro *quamdiu.*

Raro usurpatur pro quamdiu. *Ovid.* l. 1. *Trist. el.* 8. Donec eris felix, multos numerabis amicos. ***** *Liv.* l. 2. c. 24 et 49. et l. 4. c. 60. *Tacit.* l. 14. *Annal.* c. 50. § 3. et l. 15. c. 64. § 2.

***** *β. Donec—dein, postquam.*

Tacit. **l. 1. c. 51. § 5.** Hostes, donec agmen per saltus porrigeretur, immoti; dein latera et frontem modice adsultantes, tota vi novissimos incurrere.

Donec—postquam.

Liv. **l. 6. c. 13.** Donec armati confertique abibant, peditum labor in persequendo fuit: postquam jactari arma passim animadversum est, tum equitum turmæ emissæ. (Hæc observatio est aliena, nam in priori *dein* refertur ad *immoti*, in posteriori ad *peditum labor i. p. fuit*, non ad *donec*.)

3. D. ***** Veteres *donicum* dixerunt. *Linac.* lib. 1. p. 95. *Cato:* Sed usque licebit vellas, donicum in semen videris ire. Pertendit *Gifanius* etiam Ciceronem

---

[6] Ita sæpius loqui licere puto, etsi pauca exempla proferam. Usitatius tamen est *dum cum expecto.*

hac voce usum. *Taubmann.* ad *Plautum* p. 617. *Schott.* ad *Nepot. Hamilc.* n. 4. *Lambin.* ad *Lucret.* p. 279.

§ II. Dum.

1. α. *Dum* pro *donec.*

Dum interdum ponitur pro *donec* sive *quoad*. *Colum.* l. 2. c. 11. Cicera paulum aqua maceratur, tum lentescat. *Cic. pro Flac.* c. 17. Flaccus valuit tamdiu, dum huc prodiret. *till he came hither.* * *Id. pro Mil.* c. 20. et l. 11. *Att. ep.* 21.

β. *Dum* cum *usque* et *usque eo.*

Interdum cum *usque* et *usque eo* jungitur. *Cic.* 3 *Verr.* c. 5. Fateatur, se hominem privatum prædonum duces vivos, usque dum per me licuerit, tenuisse. *that he, a private individual, detained alive the leaders of the brigands, as long as ever he could do it.* *Id.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 49. Platalea usque eo premit earum avium capita mordicus, dum illæ captum amittant, id quod ipsa invadat. *bites the heads of those birds, till they drop their prey, after which he seizes it himself.*

γ. *Dum; till, until;* cum verbo *Expecto, Operior, Moror, Retineo* cet.

Persæpe cum verbo *expecto Dum* jungitur. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 1. Expecta, amabo te, dum Atticum conveniam. *Id. Att.* l. et *ep.* 1. De Aufidio et Palicano, non puto te exspectare, dum scribam. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 3. Ego in Arcano opperior, dum ista cognosco. *till I ascertain the truth of these things.* * *Cæsar B. G.* l. 8. c. 28. § 1. *Liv.* l. 27. c. 42. et l. 4. c. 21. *Terent. Phorm.* 5. 8. *Colum.* l. 12. c. 9.

* δ. *Dum; till, until;* post nomina subst.

Dum sequitur interdum nomina tempus significantia. *Cæsar B. C.* l. 1. c. 87. § 1. Cæsar ex eo tempore, dum ad flumen Varum veniatur, se frumentum daturum pollicetur. *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 36. Ulciscendi vim differant in tempus aliud, dum defervescat ira. *Terent. Phorm.* 3. 2. *Liv.* l. 30. c. 16.

2. α. *Dum* pro *quamdiu; as long as, so long as.*

Plerumque vero significat *quamdiu*. *Cic.* l. 1. *de Leg.* c. 1. Dum Latinæ loquentur literæ, quercus huic loco non deerit, quæ Mariana dicatur. *Id. pro Rosc. Am.* c. 43. Dum præsidia ulla fuerunt, in Syllæ præsidiis fuit. *Id. ibid.* c. 32. Dum hominum genus erit, qui accuset eos, non deerit: dum civitas erit, judicia fient. *as long as the world stands, there will always be men to, &c.* * *Id.* 3 *Cat.* c. 7.

* β. *Dum; as long as, whilst;—postea.*

Cic. pro Muren. c. 12. Hæc dum erant occulta, necessario ab eis, qui ea tenebant, petebantur. Postea vero pervulgata inanissima prudentiæ reperta sunt.

* γ. *Dum; as long as, whilst;—postquam.*

Tacit. Annal. l. 3. c. 21. § 4. Dum ea ratio Tacfarinati fuit, irritum fessumque Romanum impune ludificabatur: Postquam deflexit ad maritimos locos, illigatus præda stativis castris adhærebat.

* δ. *Dum; as long as, whilst;—nunc,* vel *nunc vero.*

Dum conjungitur interdum cum *nunc*. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 29. Dum illud tractabam, quasi fovebam dolores meos: nunc omnia respuo. *Terent. Andr.* 1. 2. *Cic.* l. 1. *Quæst. Acad.* c. 3.

3. *Dum; yet, as yet;* pro *adhuc.*

Quoties *non* aut *nihil*, (* aut *neque*, aut *haud*, aut *nullus*, aut *vix*,) antecedit, *dum* usurpatur pro *adhuc*. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 6. Nondum erat auditum te ad Italiam adventare. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 7. Quanquam nihil dum audieramus nec ubi esses, nec quas copias haberes, tamen *cet.* *although we had heard nothing as yet, either as to where you were, or, &c.* * *Id.* 3 *Catil.* c. 3. et *Sueton.* in *Cæs.* c. 7. *Cic.* l. 3. *ad Q. Frat. ep.* 8. Ejus rei maturitas neque dum venit, et tamen jam appropinquat. *Id. l. 1. Att. ep. 4.* et *pro Cluent.* c. 27. et l. 14. Attic. ep. 10.

* *Liv.* l. 10. c. 6. Samnitem haud dum fœderis novi pœnitebat. *Id.* l. 2. c. 52. l. 10. c. 25. l. et c. 22. et l. 28. c. 2. * *Id.* l. 3. c. 50. extr. Deerat qui daret responsum, nullo dum certo duce, nec satis audentibus singulis invidiæ se offerre. *Id.* l. 7. c. 33. l. 9. c. 12. et l. 29. c. 11.

Vix dum vide infra in *Vix.*

Huc fortasse pertinet illud *Ciceronis* l. 13. *ad Attic. ep.* 31. Cum poteris igitur, quoniam etiam dum abes.

4. *α. Dum; only, provided, so as;* pro *dummodo.*

Dum interdum pro *dummodo* usurpatur. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 1. Tu meministi, nos sic agere, ut, quot vellet, præfecturas sumeret, dum ne negotiatori. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 13. Ego si cui adhuc videor segnior fuisse, dum ne tibi, non laboro. *i. e.* dummodo non tibi.[7] *Id.* l. 1. *de Or.* c. 22. Id ista conditione, dum mihi liceat confiteri, nescire, quod nesciam, licet vestro arbitratu percontemini. *on this condition, that I am allowed to confess openly, that I am ignorant of what I do not know. Id. pro Rosc. Am.* c. 41.

* *β. Dum tamen* pro *dummodo; provided only, so as.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 77. Ut in oratore optimus quisque, sic et in oratione firmissimum quodque sit primum: dum illud tamen in utroque teneatur, ut ea, quæ excellant, serventur etiam ad perorandum. *Cels.* l. 3. c. 4. *Colum. præf.* l. 1. *Id.* l. 3. c. 2 et 6. et l. 8. c. 2.

γ. Dummodo; if only, so long as.

Dummodo conditionem significat. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 7. Agricolæ nunquam, dummodo otiosi essent, recusarent. * *Id.* 1 *Catil.* c. 5 et 9. et l. 15. *Att. ep.* 6.

δ. Dummodo, dum, dum.

Dummodo si propter vim quandam sæpe ponendum est, amittit in posterioribus commatis *modo.* *Cic.* in *Brut.* c. 82. Si quis jejunitatem et siccitatem et inopiam, dummodo sit polita, dum urbana, dum elegans, in Attico genere ponit, hoc recte duntaxat: sed quia sunt in Atticis alia meliora, videat, ne ignoret varietatem Atticorum.

ε. Dummodo ne.

Cum conditio negans est, dicimus *dummodo ne* potius, quam *dummodo non.* *Cic. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Sit summa in jure dicendo severitas, dummodo ne ea varietur gratia. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 44. Id ipsum scribas velim, te nihil habuisse, quod scriberes; dummodo ne his verbis. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 25. Veniendum censeo, dummodo ne quid hæc ambitiosa festinatio imminuat ejus gloriæ, quam consecuti sumus. *I think that you ought to come, provided this ambitious haste shall detract nothing from the lustre of that reputation, which we have obtained.* * *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 48.

5. *Dummodo non* pro *dumne.*

Senec. ep. 54. Quomodo volet: dummodo non ex animo suspirem.

* 6. *α. Dum; while, in the interim whilst.*

Cæsar B. G. l. 4. c. 34. § 3. Dum hæc geruntur, reliqui discesserunt.

β. Dum; while; cum *interea,* vel *interim.*

Alias cum *interea.* *Terent. Eunuch.* 3. 5. Hæc dum mecum reputo, arcessitur lavatum interea virgo. *Cic. pro Quint.* c. 6. Hæc dum Romæ geruntur, Quinctius interea de saltu agroque communi a servis communibus vi detruditur. *whilst these things are transacting at Rome, Quinctius in the mean time is, &c.* * Adde *eund. pro Rosc. Am.* c. 32. et *Terent. Eunuch.* 2. 2.

* *Liv.* l. 3. c. 23. Dum ad Antium hæc geruntur, interim Æqui arcem capiunt. *Id.* l. 5. c. 47. l. 6. c. 28 et 30. l. 21. c. 29. l. 43. c. 19. et l. 45. c. 26. *Hirt. B. Afr.* c. 51. § 6.[8]

---

[7] *Dumne* pro *dummodo ne* frequenter dicitur.

[8] *In Ciceronis scriptis dum* cum *interim* non reperias.

* γ. *Dum; whilst;—interea jam,* vel *jam.*

Cic. 7 *Verr.* c. 35. Dum hæc aguntur; interea Cleomenes jam ad Pelori littus pervenerat. *Liv.* l. 21. c. 7. Dum ea Romani parant consultantque, jam Saguntum summa vi oppugnabatur. *while the Romans were employed in these deliberations and preparatory measures, the siege of Saguntum was prosecuted with the utmost vigour.*

* δ. *Dum; whilst;—continuo,* vel *paulatim,* vel *repente,* vel *subito.*

Dum interdum adjunctum habet *continuo, paulatim, repente, subito. Plaut. Bacchid.* 3. 3. 25. Primum dum inficias ire incœpit filio... continuo antiquum hospitem nostrum sibi Mnesilochus advocavit. *Liv.* l. 39. c. 30. Inter pabulatores pugna orta est, quibus dum utrinque subvenitur a castris, paulatim omnes copiæ in aciem eductæ sunt. *Id.* l. 29. c. 9. Dum spoliandis iis tempus teritur, repente milites feroces recenti victoria ex omnibus locis concurrerunt. *Sueton.* in *August.* c. 99. Dum advenientes ab urbe de Drusi filia ægra interrogabat, repente in osculis Liviæ defecit. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 6. Ego dum in provincia omnibus rebus Appium orno, subito sum factus accusatoris ejus socer.

* ε. *Dum—sic* pessimæ notæ est.

Minut. Felix Octav. Dum fieri malunt alieni erroris accessio, quam sibi credere: dum nihil ex his, quæ timent, norunt; sic in auro et argento avaritia consecrata est.

* 7. *Dum* redundare videtur.

** D. P. *Dum* ut *τω* apud Græcos, comicum est *παρέλκον* in verbis maxime imperativis, et adverbiis quibusdam, atque pronominibus. *Terent.* in *Heaut.* 3. 2. Facito dum. *Plaut.* in *Pœn.* Memora dum. *Itera dum* apud Poetam antiquum in *Lucullo Cicer.* c. 27. extr. Talia sunt *eho dum, etiam dum, ego dum, tu dum. Fabric.* ad *Terent.* p. 56. *Colv.* ad *Apul.* p. 249.

(*Dum* pro *cum* vel *quod* sine significatione temporis.

Valde usitatum est vulgo scriptorum *dum* ponere pro *cum,* veluti *dum credunt; while they believe;* pro *quod credunt,* vel *cum credunt,* quod est vitiosum, inprimisque cavendum.)

CAPUT LXIV.

De Adverbio DUNTAXAT.

1. *α.* DUNTAXAT sæpissime Anglice verti potest, *only, merely,* et valet idem quod Latinum *tantum, solummodo, solum. Cic. Brut. ep.* 3. Consules duos, bonos quidem, sed duntaxat bonos, amisimus. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 27. Add. l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. et *præf. Paradox.*

β. Duntaxat—quidem, i. e. vero.

Cic. post red. ad Quir. c. 4. Is inimicus spiritu duntaxat vivebat; re quidem infra omnes mortuos amandatus erat.

2. *α. Duntaxat* pro *certe, quidem,* vel *utique.*

Duntaxat sæpe poni videtur pro *certe, quidem; at least, to wit. Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 58. Cur ergo non in jure civili satis instructi esse possimus ad hoc duntaxat, ne in nostra patria peregrinari, atque advenæ esse, videamur. *at least, so far. Id.* l. 12. *Fam. ep.* 1. Malum urbanum ita compressum est, ut videamur omne jam ad tempus ab illo duntaxat sordidissimo periculo tuti futuri. *at least from this danger. Id.* l. 2. *Att. ep.* 18. Attamen in oppressione, sermo in circulis duntaxat et in conviviis est liberior, quam fuit. *at least at private parties, and at banquets. Id.* l. 5. *Att. ep.* 10. Valde me Athenæ delectarunt, urbs duntaxat, et urbis ornamentum, et hominum amores in te, et in nos quædam benevolentia. Add. *Id. pro Mil.* c. 2. et *Cels.* l. 5. c. 26. § 5. *Plin.* l. 19. c. 11.

β. In hac significatione *duntaxat* sæpe respicit *cæteri.* Vid. *Cic. de Divin.* l. 2. *c.* 43. *et ad Brut. ep.* 15.

(*Ad hanc notionem* retulerim loca, ubi videtur positum pro scilicet, quidem,

(*Gloss.* δηλαδὴ), ut in *Sueton. Aug.* c. 66. Vitia quoque et delicta, duntaxat modica, perpessus. ubi vid. *Casaub.* et *Gronov.*)

γ. Duntaxat—alioqui.

Plin. H. N. l. 18. c. 7. Æstiva frumenta sunt, quæ æstate ante Vergiliarum exortum seruntur, ut milium, panicum, sesama, Italiæ duntaxat ritu. Alioquin in Græcia et Asia omnia Vergiliarum occasu seruntur. Ubi *duntaxat* est *quidem, utique.*

* 3. *Duntaxat* pro *hactenus.*

Alias significare videtur *so far. Cic.* in *Brut.* c. 82. Si quis siccitatem, dummodo sit polita, in Attico genere ponit; hoc recte duntaxat. *in this he is so far right.*[9]

CAPUT LXV.

(*De Præpositione* E *vide infra* Ex.)

De Adverbiis Ea *et* Eatenus.

§ I. 1. Ea subintell. *via* per metaph. *Seneca de Benef.* l. 4. c. 33. Huic respondebimus, nunquam expectare nos certissimam rerum comprehensionem, sed ea ire, qua ducit veri similitudo.[10]

2. *Ea* omissum.

Seneca de Benef. l. 4. c. 33. Sequimur, qua ratio, non qua veritas trahit.

§ II. 1. Eatenus conflatum ex *ea* et *tenus*, significat *usque ad eum terminum*, (* vel ad eam partem.) * Proprie ponit *Colum.* l. 4. *R. R.* c. 7. Non eatenus plaga consistit, qua vestigium fecit acies; sed æstivis caloribus falce vulnus penitus impressum, latius inarescit. Vid. *Id. ib.* et l. 7. c. 9. et *de Arbor.* c. 8.

2. *Eatenus—qua.* * *Eatenus—quatenus.*

** S. D. *Quintil.* l. 1. c. 11. Dandum aliquid Comœdo quoque, dum eatenus, qua pronunciandi scientiam futurus orator desiderat. * *Senec. ep.* 95.

* *Cels.* l. 2. c. 10. Ex ulterioribus locis eatenus sanguis sequitur, quatenus emittitur.

3. *Eatenus—quoad.*

Cic. l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. Quorum si quis esset sordidior, ferres eatenus, quoad per se negligeret eas leges, quibus est adstrictus. * *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 4.

* *Eatenus—donec* vide num. 5.

4. *Eatenus—ut.* ** *Eatenus—ne.*

Cic. de opt. gen. Orat. c. 7. Æschinis et Demosthenis verba persequor eatenus, ut ea non abhorreant a more nostro. *Colum.* l. 5. c. 1 et 5. et *Cels.* l. 5. c. 26. *de implendo vulnere*, et l. 7. c. 19. extr.

* *Sueton. Tib.* c. 33. Ac primo eatenus interveniebat, ne quid perperam fieret. *Colum.* l. 5. c. 6. *Cels.* l. 5. c. 28. et l. et c. 6. *de imbec. oculor.*

* 5. *Eatenus* de tempore pessimum est.

Capitolin. in *Gordian. Junior.* p. 165. Gordianus adolescens, qui Cæsar eatenus fuerat, a militibus et populo et senatu Augustus est appellatus. *Oros.* l. 6. c. 1. Hoc eatenus factum est, donec fœcunda crudelitas eousque inter tormenta ac per tormenta proficeret, quamdiu *cet.*

* 6. *Usque quo—eatenus* pessimæ notæ est.

Oros. l. 7. c. 21. Usque quo ad profligandas ecclesias edicta Decii cucurrerant, eatenus incredibilium morborum pestis interdicitur.

---

[9] Hæc significatio et rarissima est, et ex superiore manat.

[10] *Seneca* quidem mox: Omne hac via procedit officium. Ergo ea proprie non est adverbium, nec eatenus.

CAPUT LXVI.

De Adverbio ECCE.[11]

§ I. 1. ECCE sæpe (s. potius, plerumque) repentinum quid ostendit ac novum. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 8. Pompeius omnes nos expertes sui tanti ac tam inusitati consilii relinquebat. Ecce subito literæ Domitii ad illum, ipsius ad consules. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 23. Ecce postridie Cassio literæ Capua, a Lucretio familiari ejus. *Liv.* l. 2. c. 36.

2. *Ecce autem.*

Sæpe adsciscit *autem*. *Cic.* 5 *Verr.* c. 34. Ecce autem repente, ebrio Cleomene, dormientibus cæteris, nunciatur piratarum naves adesse. *Id.* 6 *Verr.* c. 66. Ecce autem nova turba atque rixa. *Id. pro Cluent.* c. 5. Ecce autem subitum divortium. * *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 2. et 2 *Verr.* c. 6. (V. *Gron.* ad *Liv.* l. 7. c. 35.)

** 3. *Sed ecce.*

Cum in narrando posterius aliquid opponitur priori, ponitur interdum *sed ecce*. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 3. Navis et in Cajeta est parata nobis et Brundisii. Sed ecce nuncii, scribente me hæc ipsa noctu in Caleno, ecce literæ. *Id.* in *Brut.* c. 33.

4. *Ecce tibi.*

Assumit interdum pronomen *tibi*, elegantiæ causa. *Cic.* l. 2. *Acad.* c. 38. Ecce tibi e transverso Lampsacenus Strato. *Id. pro Cluent.* c. 28. Ecce tibi ejusmodi sortitio, ut *cet.* *Id. Att.* l. 2. *ep.* 15. Cum hæc maxime scriberem, ecce tibi Sebosus. * Add. l. 3. *de Off.* c. 21. et l. 2. *Att. ep.* 8.

* 5. *Ecce* in enumeratione. (post plura membra inprimis.)

Ecce in enumeratione ponitur admirationis nota, posteaquam alia mirabilia narrata sunt. *Cic.* l. 1. *Quint. Fr. ep.* 2. Ecce supra caput homo levis ac sordidus, sed tamen equestri censu, Catienus. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 22. et l. 3. c. 8.

* 6. *Ecce* in oppositione.

Cic. in *Orat.* c. 16. Elaborant alii in lenitate. Ecce aliqui duritatem et severitatem quandam verbis, et orationis quasi mœstitiam sequuntur. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 43. *pro Cæcin.* c. 10. et l. 1. *de Fin.* c. 18. (Hæc ad numerum superiorem etiam pertinent.)

§ II. EN etiam demonstrantis est, aut repentini quid admirantis.

* 1. *En* admirantis.

En servit admirationi. *Varro* l. 1. *R. R.* c. 2. Sunt regiones inter circulum septentrionalem et inter cardinem cœli, ubi sol etiam sex mensibus continuis non videtur. *Fundanius.* En ibi tu quicquam nasci putas posse, aut coli natum? (Sed in libris antiquioribus et melioribus est *em* pro *hem*, quod etiam *Gesneriana* ed. habet. Etiam l. 1. c. 56. *em* pro *en* e libro *Mediceo* restituit *Victorius.*)

2. *En* irrridentis.

En non solum demonstrantis est, interdum irridentis. *Cic.* 1 *Verr.* c. 37. Hæc est istius præclara tutela: en cui tuos liberos committas: en memoria mortui sodalis: en metus vivorum existimationis. *See! this is the man, whom you are to entrust with the care of your children: this is the way in which he cherishes the memory of a departed friend: this the regard he has for the opinion of the living.* *Id. pro Cluent.* c. 65. En hoc illud est, quod ante dixi, mulier abundat audacia. *Id.* 3 *Philip.* c. 9. En cur magister ejus ex oratore arator factus sit. *See! this is the reason why from an orator he has become a landholder.* (immo *arator* est, qui prædia rustica habet, quod genus hominum dicitur *arare*, etiamsi rusticum opus non facit. Sed lusus, qui est in Latino, in vernacula exprimi non potest. Verte: *one grown rich all at once; an upstart.* * *Liv.* l. 10. c. 8.

---

[11] Videtur multis interjectio esse, et nota mentis ob rem subitam exclamantis. *Conjungitur enim* sæpe cum verbo *video* cet. Ergo vix significare potest. (*siehe da) see there.* *V. Grammat.* nostr. p. 1088.

3. *En* indignantis aut miserantis.

Alias indignantis aut miserantis. *Cic. pro Deiot.* c. 6. En crimen, en causa, cur regem fugitivus, dominum servus accuset. *Id. pro Sext.* c. 27. En cur cæteri reges stabilem esse suam fortunam arbitrentur, cum, hoc illius funesti anni prodito exemplo, videant, per tribunum aliquem se fortunis spoliari. *Id. 5 Verr.* c. 47. Quas urbes Africanus ornandas esse arbitratus est, eas Verres ornamentis illis privavit. En quod Tindaritani libenter prædicant; nos in septendecim populis Siciliæ non eramus *cet.* * *Liv.* l. 4. c. 3.

* 4. *En tandem* etiam indignantis est.

Curt. l. 10. c. 2. § 23. En tandem Illyriorum paulo ante et Persarum tributariis Asia et tot gentium spolia fastidio sunt.

* 5. *En age* excitantis, poeticum est.

Silius Ital. l. 3. v. 179. En age, si quid inest animo, par fortibus ausis: Fer gressus agiles mecum et comitare vocantes.

CAPUT LXVII.

De Pronomine Ecquis, *et Adverb.* Ecquando.

§ I. 1. Ecquis ex conjunctione *et* conflatum est;[12] (quippe etiam in antiquissimis libris *etquis* scriptum reperitur. *Pierius* ad *Virg. Æn.* l. 3. v. 341.) tamen non tam significat *Et quis*, quam *numquis*. *Plaut. Rud.* 2. 3. Heus ecquis in villa est? *is any one in the house?* *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 26. Quis si in ejusmodi cera centum sigilla hoc annulo impressero, ecquæ poterit in agnoscendo esse distinctio? *Id.* 3 *Verr.* c. 57. Ecquod judicium Romæ tam dissolutum fore putasti, quo *cet.* *Id.* 1 *Catil.* c. 8. Quid est Catilina? ecquid attendis, ecquid animadvertis horum silentium? *do you observe, that they are silent?*

2. Usurpatur etiam sine interrogatione. *Cic.* 1 *Verr.* c. 24. Negotium dat comitibus suis, ut videant et investigent, ecquæ virgo sit aut mulier digna, quamobrem Lampsaci diutius moraretur. *that they should ascertain, whether there was any damsel or woman to make it worth his while remaining at Lampsacus.* * *Id. Att.* l. 7. *ep.* 8. et l. 9. *ep.* 20. et l. 14. *ep.* 24.

3. Adsciscit interdum *nam* instandi causa. *Cic.* 10 *Philipp.* c. 8. Ecquodnam principium putatis libertatis capessendæ? * *Id. Partit.* c. 14.

* 4. Interdum adsciscit *tandem* instandi causa. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 10. Ecquid tandem tibi videtur senex ille Cæcilianus minoris facere Eutychum filium rusticum, quam illum alterum Chærestratum?

* 5. *Ecquid* pro *num* eleganter.

Ex proximo superiore exemplo apparet, *Ecquid* interdum esse *num*. Eadem significatio elucet ex *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 36. Ecquid nos eodem modo rerum naturas perscribere, aperire, dividere possumus? *can we in the same manner describe, unfold, and discuss the properties of things?* Item *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 16. Quid agatis, et ecquid in Italiam venturi sitis hac hieme, fac plane sciam. Et l. 2. *Att. ep.* 2. Heus tu, ecquid vides, Calendas venire, Antonium non venire? *Id. pro Cluent.* c. 26. *Liv.* l. 4. c. 3.

* 6. *Ecquid ita* indignantis.

Liv. l. 42. c. 26. Illyrii vocati in senatum; qui cum legatos se esse missos ab rege dicerent ad purganda crimina, si qua de rege Issenses deferrent: quæsitum, ecquid ita non adissent magistratum, ut ex instituto loca, lautia, acciperent.

* 7. *Ecquis ex.*

Ecquis cum *ex* jungitur. *Cic. pro Rabir. Post.* c. 17. Ecquis est ex tanto populo, qui bona Rabirii sibi addici velit? *is there one person amongst so numerous a people?*

---

[12] Quid igitur, si *ecquis* natum putemus ex *ecce quis?* Ecce enim tantum nota est animi *perculsi, et admirantis.* Talis autem nota quadrat sæpe ad pronomen *quis.* (*Vulgata etymologia melior.*)
Turs.

* 8. *Ecquis—quin. Ecquis—qui non.*

Ecquis cum *quin* pro *quin non*. *Cic.* 5 *Verr.* c. 32. Ecquid in Sicilia bellum gessimus, quin Centuripinis uteremur? *had we ever a war in Sicily, without having the Centuripini for our allies? Id. ibid.* c. 46. Ecquis fuit, quin lacrymaretur? *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 10. Ecquod tantum malum est, quod in mea calamitate non sit? *Id. pro Sext.* c. 52. Ecquæ seditio unquam fuit, in qua non ille princeps? ecquis seditiosus, cui ille non familiaris? ecquæ turbulenta concio, cujus ille non concitator? *Id. in Pis.* c. 2. Ecquod in hac urbe majus unquam incendium fuit, cui non consul subveniret? (Hi duo numeri poterant abesse.)

* 9. *Ecquis* cum adjectivo —*tamen*.

Ecquis cum adjectivo quodam conjunctum comitem trahere potest *tamen*. *Cic. pro Font.* c. 7. Ecquem hominem vidimus parem consilio, gravitate, constantia, rerum gestarum monumentis, M. Scauro? tamen hujus testimonio neque in Fimbriam, neque in Memmium, creditum est.

* 10. *Ecquisnam* extra interrogationem apertam.

Ecquisnam non semper interrogationi servit. *Cic. in Vatin.* c. 2. Interrogabas, ecquosnam alios posset nominare. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 24. et in *Brut.* c. 6. et *Topic.* c. 21.

(Reperitur etiam *Ecqui* pro *ecquid* interrogandi vi. *Cic. Tusc.* l. 1. c. 8. Ecqui ergo intelligis. Item *Ecquo* pro *num quo*. 13 *Phil.* c. 11.)

§ II. Ecquando.

Ecquando est *num aliquando*. *Cic.* 4 *Verr.* c. 17. Ecquando te rationem factorum tuorum redditurum putasti? *did you ever once think that you would be answerable for your conduct? Id. ibid.* et 7 *Verr.* c. 26. et *Liv.* l. 3. c. 67.

CAPUT LXVIII.

De Particula Ejusmodi.

1. Ejusmodi sæpissime solum ponitur, nec respicit alias particulas. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 5. In ejusmodi rerum perturbatione quamquam omnia sunt metuenda, nihil magis, quam perfidiam, timemus. *although in a confused state of affairs such as that every thing is to be feared. Id. Orat.* c. 32. et l. 1. *Quint. Fr. ep.* 1.

2. *Ejusmodi, qui.*

Ejusmodi jungitur cum pronomine *qui*, quod tum fere significationem conjunctionis *ut* habet. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 8. Quicquid est ejusmodi, in quo non possint plures excellere, in eo plerumque fit magna contentio. *where the object of ambition is of such a nature, as that several at the same time cannot succeed, the contest for it is generally violent. Id. pro leg. Manil.* c. 2. et l. 6. *Fam. ep.* 4.

3. *Ejusmodi, qualis.*

Ejusmodi respicit interdum *qualis*. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 1. Quintus dixit, Pomponiam fuisse ejusmodi, qualem ego vidissem. *was in the same ill humour I had seen her in. Id.* l. 4. *Acad.* c. 9.

Sic etiam *ejusdem modi—qualis*. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 13. An hoc ejusdem modi est, quale Pherecideum illud, quod est a te dictum?

4. *Ejusmodi, ut.*

Ejusmodi postulat interdum *ut*. *Cic.* 3 *Catil.* c. 10. Illi dissensiones ejusmodi fuerunt, ut non reconciliatione civium dijudicatæ sint. *Id.* 4 *Catil.* c. 3. et l. 13. *Fam. ep.* 20. et l. 7. *ep.* 1. et l. 14. *ep.* 4.

CAPUT LXIX.

De Conjunctione Enim *et* Etenim.

1. *Enim et Etenim*, etsi æque reddunt rationem, usu tamen differunt. Namque *Enim, ut omnes norunt*, post unum aut alterum verbum usurpatur. Etenim

apud oratores semper initio ponitur.[13] Utrumque autem continuat interdum orationem. *Cic.* 4 *Verr.* c. 33. Attendite enim diligenter. *Cæsar l.* 2. *B. C.* c. 32. § 7. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 10. *Id.* 2 *Philipp.* c. 12, 13, cet.

Cic. 4 *Verr.* c. 69. Etenim rem totam, judices, breviter cognoscite. **Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 32 et 33.

* 2. *Enim* in responsionibus.

Enim ponitur in responsionibus. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 10. Cur enim tibi hoc non gratificer, nescio.[14] *Quintilian.* l. 6. c. 3. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 10. *Plaut. Bacchid.* 4. 4. 51. Nunc quid nos vis facere? *Ch.* Enim nihil, nisi ut ametis, impero. *Id. Mil.* 2. 4. 19. Quid metuis? *Ge.* Enim ne nosmet perdiderimus uspiam. (In responsionibus *enim* modo significat *scilicet, sane.* vid. n. 10. affirmatque: modo rationem reddit ejus, quod per ellipsin omittitur: quia facile intelligi potest: ut in *nam,* de quo suo loco.)

* 3. *Enim* pro *igitur* rarum est.

Quemadmodum sæpe particulam *igitur* ponimus, cum exordimur orationem aliquam; sic aliquando *enim* ponit *Cicero, pro Manil.* c. 2. Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de imperatore deligendo esse dicendum. Genus est enim ejusmodi, quod maxime vestros animos excitare atque inflammare debeat. (Est hic potius copulativum et transitioni serviens: quo modo sæpe ponitur: huc pertinent n. 4. 9.)

* 4. *Enim* in enumeratione.

Enim in enumeratione locum aliquem obtinet, uti *nam* et similes particulæ. *Liv.* l. 4. c. 3. cum de Numa, L. Tarquinio, Servio Tullio dixisset, pergit: Quid enim de T. Tatio Sabino dicam, quem ipse Romulus, parens urbis, in societatem regni accepit? (videtur potius transitioni ad aliud exemplum, argumentum etc. servire, ut n. 3.)

* 5. *Enim* pro *enimvero* indignantis.

Enim interdum pro *enimvero* ponitur. *Liv.* l. 23. c. 45. Romam vos expugnaturos, si quis duceret, fortes lingua jactabatis. Enim nunc minor est res. Sic experimini vim. *the present is a less difficult business.* *Id.* l. 34. c. 32. Enim ut jam ita sint hæc, quid ad vos Romani? *Id.* l. 21. c. 25.

* 6. *Enim* pro *vero*.

Enim pro *vero* affirmationi cum indignatione conjunctæ servit. *Cæsar* l. 5. *B. G.* c. 7. § 8. Ille enim revocatus resistere, ac se manu defendere, suorumque fidem implorare cœpit. *Ter. Hecyr.* 5. 4. *Plaut. Epid.* 5. 2. *Casin.* 2. 4 et 6.

* 7. *Enim* in ironia.

Cic. in *Brut.* c. 84. O Dii boni! quid quæso nos aliud agimus, aut quid aliud optamus? at non assequimur. Isti enim videlicet Attici nostri, quod volunt, assequuntur. *but perhaps we are unable to succeed. These Atticisers, however, acquire with ease the paltry character they aim at.*

* 8. *Enim* pro *At enim.*

Enim nonnunquam ponitur pro *At enim* in occupationibus. *Cic.* 6 *Verr.* c. 11. Amicum enim nostrum in judicium vocabas. Tu quid ego privatim negotii geram, interpretabere in minuendo honore Senatorio? *Id.* 3 *Verr.* c. 9. *pro Cæcin.* c. 3. *Liv.* l. 21. c. 7.

9. *Nec enim.* *Neque enim.*

Nec enim, aut *Neque enim,* pro *Non enim* dici solet. *Cic. de Senect.* c. 10. Nec enim unquam sum assensus veteri illi laudatoque proverbio. *Id.* l. 1. *de*

---

[13] *Etenim* tam raro interjicitur orationi, ut auctor recte id in principio poni dicat. Ego quidem pauca reperi exempla, in quibus ipsi sententiæ sit interpositum. *Cic. de Senect.* c. 1. Libidinosa etenim et intemperans adolescentia effœtum corpus tradit senectuti. *Id. l.* 11. *Fam. ep.* 21. et *pro Cœl.* c. 3. Plin. l. 17. c. 22.

[14] *Licet tamen etiam paulo aliter interpretari* hoc Enim.

Nat. Deor. Neque enim quod sentio, libet dicere. ***for I will not say what I think.*** * Vid. plura exempla in *Neque.*

(10. *Enim* pro *sane, scilicet.*

Enim etiam dicitur pro *sane, scilicet,* præsertim in illo comico: *nihil enim* in responsionibus, v. supra n. 2.)

CAPUT LXX.

De Adverbio ENIMVERO.

1. ENIMVERO ex *enim* et *vero* factum, vehementius affirmat aut negat.[15] *Plaut. Persa* 2. 2. Ain vero? *Pagn.* Aio enimvero. *Id. Amph.* 2. 2. Tune te abiisse hinc negas? *Amph.* Nego enimvero. *yes certainly, I do say, that I did not go away. Cic.* 4 *Verr.* c. 66. Ab eo postulo, ut Syracusanis liceret senatus consultum mihi reddere. Ille enimvero negat, et ait indignum facinus esse, quod ego in Senatu Græco verba fecissem.[16] * *Cic.* l. 11. *ad Attic. ep.* 22.

* 2. *Enimvero* pro *sed.*

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 64. § 6. Rhescuporis vertere in se Cotyi data, et resistenti vim facere, cunctanter sub Augusto, quem vindicem metuebat. Enimvero audita mutatione principis, immittere latronum globos, exscindere castella. ***but after he heard, &c.***

3. *Enimvero* pro *scilicet,* δηλαδή.

Usurpatur interdum *enimvero* pro *scilicet,* cum res, qua de agitur, ita nota est, ut quivis per se eam intelligere possit. *Cic.* 5 *in Verr.* c. 39. Illi enimvero se ostendunt, quod vellet, esse facturos. ***they affirm, that they are ready to do whatever he may wish them.*** *Id.* 3 *Verr.* c. 25. Refertur Lollii sermo Apronio. Enimvero is deridere, ac mirari, Lollium nihil de Matrinio audisse. ***this speech is reported to Apronius; who laughed at it, and was astonished that Lollius should not have heard yet of the treatment of Matrinius.*** *Id. ibid.* c. 60. Scandilius postulat a te, ut Romam rejicias. Hic enimvero tu exclamas: hominem improbum! *cet.*[17]

4. *Enimvero* indignantis.[18]

Alias indignantis est. *Cic.* 1 *Verr.* c. 26. Hic tum alius ex alia parte: Enimvero ferendum hoc non est. ***hereupon they exclaimed on all sides; This is an offence not to be borne.*** (s. potius: ***the thing is not to be endured.***) *Id. Quint. Frat.* l. et *ep.* 1. Quantum vero illud est beneficium tuum, quod iniquo vectigali ædilitiorum Asiam liberasti! Enimvero, si unus homo nobilis queritur palam, te HS. CC. sibi eripuisse; quanta tandem pecunia penderetur, si omnium nomine, quicunque Romæ ludos facerent, erogaretur?[19] * *Terent. Hecyr.* 4. 4. et *Plaut. Capt.* 3. 4.

5. *Enimvero* pro *demum.*[20]

Nonnunquam pro *demum* usurpatur. *Plaut. Captiv.* Nunc enim vero occidi. ***now am I entirely undone.*** *Liv.* l. 2. c. 36. Tum enimvero deorum ira admonuit. * Add. *Id.* l. 9. c. 26.

6. *Enimvero* pro *Nimirum.*

Aliquando pro *nimirum.* *Plaut. Capt. prol.* Enimvero dii nos, quasi pilas, homines habent. *Terent. Andr.* 1. 3. Enimvero, Dave, nihil loci est segnitiæ.

---

[15] Nam ut simplex *vero* vim cognati sui *vere* habet, ita etiam compositum *enimvero.* Et quoniam *vero* significat idem quod *sed:* etiam *enimvero* significationem illam retinet, *cet.*

[16] Hoc exemplum per *sed* explicari possit.

[17] Hæc tria exempla aliis per *autem, but,* melius declarari posse videantur, quam per *scilicet.* (sed cum aliqua vi.)

[18] Vide notam nostram ad n. 1.

[19] Exemplum hoc obscurius est. (nempe hic *enimvero* est *nam.*)

[20] Multis fortasse vix persuaserit autor, exempla sua satis esse ad probandum *accommodata.* (*Nempe in* primo est adfirmantis, *profecto,* sed cum affectu: *in altero est pro tum vero* cum emphasi aliqua.)

(Admonitio.

Ceterum non est mirum in hac particula explicanda sæpe aberrasse *Tursellinum.* Omnino difficile est, ejus vim ubique verbis exprimere. Plus pronunciatio, vocis sonus, et gestus etiam capitis valebit, inprimis in illis generibus, de quibus est n. 3. 4.)

CAPUT LXXI.

De Adverbio Eo *et* Eodem.

** § I. 1. S. *Eo* proprie loci est adverbium *thither*, sequentibus particulis, *quo, ubi, unde, ut, quod,* et πλεοναστικῶς effertur *eo loci.* * Rarius *in loco* significat. *Tacit. Ann.* l. 15. c. 74. § 2. Templum saluti exstrueretur eo loci, ex quo Sevinus ferrum promserat. Tralate apud *eundem* est *Ann.* l. 14. c. 61. § 4. Non eo loci res suas agi dicebat, ut de matrimonio certet.

2. *Eo* propriæ significationis omittitur interdum. *Plaut. Captiv.* 3. 5. 106. Reducam te, ubi fuisti.

* α. *Eo; thither;—quo.*[1]

Eo sæpe respicit particulam *quo. Cic.* l. 8. *Attic. ep.* 15. Eo, quo intenderat, venturus erat. *Id. pro Rosc. Am.* c. 30.

* β. *Eo—ubi; eo—unde; thither—where—whence.*

Eo jungitur cum *ubi. Cic. pro Quint.* c. 11. Hæres ejus Quintius ad te ipsum venit eo, ubi non modo res erat, sed ratio quoque et omnes literæ. *Varro R. R.* l. 3. c. 16. Si apes e bono loco transtuleris eo, ubi idonea pabulatio non est, fugitivæ fiunt. *Velleius* l. 2. c. 108. § 3.

* Huc pertinet illud *Livii* l. 6. c. 26. Bellum eo, sicubi est, avertatis precamur.

Cic. l. 2. *Att. ep.* 16. Eo, unde discedere non oportuit, revertamur. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 11. et l. 12. *Att. ep.* 22. *Liv.* l. 6. c. 35.

* γ. *Eo—ut; eo—usque; thither, so far, to that pass;—ut.*

Eo; thither; etiam assumit *ut. Cic. pro Rosc. Am.* c. 34. Eo rem jam adducam, ut nihil divinatione opus sit. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 10. l. 2. *de Divin.* c. 57. l. 10. *Fam. ep.* 7.

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 55. § 5. Piso eo usque corruptionis provectus est, ut sermone vulgi parens legionum haberetur.

* δ. *Eo usque dum; so far, till;* de loco.

Colum. l. 4. c. 30. Perticæ cacuminum modicæ plenitudinis optimæ panguntur eo usque, dum ad solidum demittantur. *Id.* l. 4. c. 24. Ubi majora sunt spatia inter articulos, licet eo usque materiam producere, dum pene terram contingat.

* ε. *Eo* cum genitivo minus probatur.

Liv. l. 25. c. 8. Eo consuetudinis adducta res est, ut *cet. Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 33. § 3. l. 4. c. 10. § 3. et c. 14. § 5. cf. n. 1.

* 3. *Eo usque; so far, so much; ut.*

Colum. de Arbor. c. 6. Si eo usque exaruit, ut curvari non possit, primo anno summatim ablaqueato, et stercus ad radices addito. *Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 13. § 3. et l. 6. c. 9. § 1. et l. 13. c. 33. § 3.

* 4. α. *Eo usque—dum; so long—until;* de tempore, ut ceteræ loci particulæ.

Liv. l. 23. c. 19. Eone usque, dum ea nascantur, ad Casilinum sessurus sum? *Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 18. § 3. *Colum. de R. R.* l. et c. 6. et l. 12. c. 20.

---

[1] Ne mireris, cur *eo* motum ad locum significet, et tamen sextus casus sit. Scire licet, subintelligi præpositionem *in. In* autem antiquissimis temporibus etiam quum motui ad locum serviret, adjunctum habebat sextum casum. Qui mos Gregorii *M. temporibus* valde revocari cœpit.

* *β. Eo usque—donec. Eousque—quamdiu.*

Liv. l. 40. c. 8. Eo usque me vivere vultis, donec alterius vestrum superstes, haud ambiguum regem alterum mea morte faciam. *Pall. Octobr.* tit. 14. *Tacit.* l. 1. *Ann.* c. 32. § 4.

Oros. l. 6. c. 1. Donec facunda crudelitas eo usque inter tormenta et per tormenta proficeret, quam diu ipsum regium culmen, per quod solum prohiberi potuerat, occuparet.

5. *Eo, quo,* pro *tanto, quanto*;[2] *the more, so much the more.*

Eo, quo pro *tanto, quanto* vulgatissimum est. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 11. Quarum rerum eo gravior est dolor, quo culpa major. *Id. pro Quinct.* c. 9. Spes erat ad talem virum judicem veniendi, unde eo plus opis auferret, quo minus attulisset gratiæ. *Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 31. et l. 2. *Fam. ep.* 19.

* Huc refer exempla, in quibus *eo* prætermittitur. *Plin.* l. 24. c. 14. Vetustate et hæc maxime nigrescit, melior, quo candidior. *Id.* l. 34. c. ult.[3] *Senec. Quæst. Nat.* l. 4. c. 2. Major est lautitia gentibus, quo minus terrarum suarum vident.

* *β. Eo magis. Et eo magis. Eoque magis. Eo etiam magis*;[4] *the more, so much the more.*

Eo magis, et eo magis, eoque magis, eo etiam magis sæpe in optimis scriptoribus continuat orationem. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 39. Ex his bestiolis quæ occidente sole mortua est, decrepita mortua est, eo magis si etiam solstitiali die. *Cels.* l. 8. c. 4. Eadem, quæ in vulneribus præcepi servanda sunt, eo magis, quo periculosius hæc pars afficitur. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 16. Hæc res animos bonorum potest incendere, et eo magis, quod *cet. Id.* l. 2. *Fam. ep.* 16. An dubitas, quin ea me cura vehementissime solicitet? et eo magis, quod in communibus miseriis hac tantum oblectabar specula. *Id.* l. 9. *Attic. ep.* 12 et 15.

Cic. l. 4. *Tusc.* c. 33. Soliciti sunt et anxii, eoque magis, quod se ipsi continent et coercent. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 22. et l. 5. *Att. ep.* 6 et 8. *de Off.* l. 2. c. 14. *Sallust. Catil.* c. 48.

Cic. l. 10. *Att. ep.* 7. Ego fortasse discedens dabo ad te aliquid; eo etiam magis, quod Tullia te non putabat ex Italia hoc tempore.

* *γ. Et eo minus. Eoque minus; and by so much the less; and so much the less.*

Et eo minus etiam servit continuationi sermonis. *Cic. Att.* l. 9. *ep.* 16. Ego non adducor, quemquam bonum ullam salutem putare mihi tanti fuisse, ut eam peterem ab ullo, et eo minus, quod hujus consilii jam ne socium quidem habeo quemquam. *Vatin.* in *Cic. Fam.* l. 5. *ep.* 10. § 1.

Cic. l. 15. *Attic. ep.* 10. Hoc tempore quod scriberem nihil erat, eoque minus quod dubitabam *cet.* add. *Cels.* l. 2. c. 8.

* *ζ. Eo* cum comparativo—*quo* cum positivo rarissimum est.

Eo cum comparativo positum sequitur interdum *quo* cum positivo. *Liv.* l. 1. c. 25. Romani gratulantes Horatium accipiunt, eo majore cum gaudio, quo prope metum res fuerat. Add. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 11. (nempe intelligendum est *magis* ex *majore*: v. *Periz.* ad *Sanctii Minerv.* l. 4. c. 7. et *Gron.* et *Drakenb.* ad *Livium,* qui plura exempla congessere, unde patet non esse rarissimum hoc genus loquendi.)

---

[2] Mihi *eo quo* non plane idem videtur ac *tanto quanto.* Ut enim *is* et *tantus* plurimum differunt: ita *eo* et *tanto* primo ex origine sua idem significare non possunt: deinde etsi in nonnullis locis permutari posse videantur: tamen alibi vere discrepant, neque confundi debent. (Vellem exempla talia protulisset. Etiam pronomen *is* adhibetur ad exprimendam magnitudinis notionem.)

[3] Tu cave, imiteris.

[4] *Eo etiam magis* rarius reperias. Similiter continuat orationem *eoque major,* insequente *si*; quod fit etiam post *eo magis. Cic. de Off.* l. 2. c. 14. Maxima et *gloria paritur et gratia* defensionibus, eoque major, si quando accidit, ut *cet. Id. ibid. Nihil admirabilius* fieri potest, eoque magis, si ea sunt in adolescente.

6. α.** *Eo* pro *ideo;*[5] ***for this reason, on that account, therefore.

Eo pro *ideo* nonnunquam solum ponitur. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 21. Dederam triduo ante pueris Planci literas ad te; eo nunc ero brevior. *Liv.* l. et c. 8. et l. 23. c. 19. et l. 3. c. 71. *Tacit. Ann.* l. 4. c. 24. § 1. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 5.

β. Eo—quod; eo—quia; therefore—because.

Eo quod et *eo quia,* idem declarant quod *propterea quia. Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 6. Eo tardius ad te scripsi, quod quotidie te ipsum expectabam. *I was the more backward to write to you, because I expected daily to see you.* * *Id.* l. 13. *Attic. ep.* 35. et *de Senect.* c. 21. et *pro Milon.* c. 7.

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 5. Id eo facilius credebatur, quia simile vero videbatur, * *Id.* l. 2. *de Off.* c. 13. et l. 9. *Fam. ep.* 16. et *Terent. Eunuch.* 3. 1.

* *γ. Eo maxime, quod; especially since.*

Eo maxime, ad propagandam orationem adhibetur. *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 12. Lectis tuis literis, putavi aliquid rescribendum esse, eo maxime, quod ostendis, te pendere animi *cet. Liv.* l. 9. c. 2.

δ. Eo—quo, pro *Eo—quod; therefore—because; because.*

Interdum *Eo quo* usurpatur pro *Eo quod. Cic.* l. 3. *Att. ep.* 15. Non hæc eo scribo, quo te meo casu non maximo dolore esse affectum sciam. *Id. pro Quint.* c. 2. Non eo dico, C. Aquili, quo mihi veniat in dubium tua fides et constantia. *I do not say this, because I doubt your fidelity.* * *Id. pro Rosc. Am.* c. 18. *Terent. Heaut.* 3. 2.

* *ε. Eo quo* pro *Eo—ut; for this reason—that; because.*

Cic. l. 8. *Att. ep.* 9. Id eo scripsi, quo in suadendo plus autoritatis haberem. *Sallust. Catil.* c. 22.

ζ. Eo—ut. Eo—ut ne; for this reason—that; to the intent that.

Jungitur etiam nonnunquam cum *ut,* vel *ut ne. Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 70. Hæc ad te eo pluribus scripsi, ut intelligeres, me *cet. i. e.* propterea ut. * *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 1. et l. 8. *Att. ep.* 5. et l. 3. *de Orat.* c. 49.

Cic. pro Rabir. c. 3. Suspicor, eo mihi semihoram a Labieno præstitutam esse, ut ne plura de pudicitia dicerem.

* *η. Eo—ne; the more—that not; the more—for fear lest.*

Eo jungitur cum particula *ne. Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 4. Eo vehementius eloquentiæ studendum est, ne mali magno cum detrimento bonorum plurimum possint. *Terent. Phorm.* 5. 1. *Cic. de Orat.* l. 3. c. 49. et l. 9. *Att. ep.* 2.

§ II. Eodem.

*1. *Eodem loci; in the same place;* rarius est.

Cic. l. 1. *Att. ep.* 10. Res eodem est loci, quo reliquisti. *Tacit. Ann.* l. et c. 4. § 2. *Sueton. Calig.* c. 53. (vid. in *eo* n. 1. ε.)

*2. *α. Eodem* pro *in eundem locum; to the same place;* usitatissimum.

Nepos in *Pausan.* c. 4. Nemo eorum rediit, qui super tali causa eodem missi erant.

* *β. Eodem—quo. Eodem—unde.*

Corn. Nep. Pausan. c. 5. Ejus mortui corpus eodem inferri oportere nonnulli dicebant, quo hi, qui ad supplicium essent dati. *Cæsar B. G.* l. 4. c. 28. § 2. Tanta tempestas subito coorta est, ut nulla navis cursum tenere posset, sed aliæ eodem, unde erant profectæ, referrentur, aliæ ad inferiorem partem insulæ dejicerentur. *Id. B. G.* l. 5. c. 11. § 7.

---

[5] Ratio est, quia *eo* est pro *ea re,* subintellecta præpositione *de.* Id quod ex particula *quare* perspicuum est. Potest etiam subintelligi *nomine* vel simile quiddam. Dicere licet *et eo, uti et idcirco. Vell.* l. 2. c. 115. § 2. etsi non liceat dicere *et igitur, et itaque.*

* γ. *Eodem* pro *ad eadem.*

Cic. de Am. c. 18. Addendum eodem est, ut ne criminibus inferendis delectetur amicus. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 11.

CAPUT LXXII.

De Conjunctione EQUIDEM.

1. *Equidem; I for my part, I for myself, I as far as I am concerned myself.*

EQUIDEM sæpe signare videtur idem quod *ego quidem*, uti ex *ego* et *quidem* compositum esse videtur.[6] Usitatissime quidem cum verborum prima persona singularis numeri ponitur. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 8. Equidem etiamsi oppetenda mors esset, domi atque in patria mallem, quam in externis atque alienis locis. *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 5. et l. 2. *ep.* 1 et 10. *Liv.* l. 5. c. 53. (Exempla pauca quæ e *Sallustio* et aliis (v. *Cort.* ad *Sall. Catil.* c. 15.) proferuntur in contrarium, ut etiam cum secunda et tertia persona dicatur, non debent eo valere, ut non semper cum prima persona dicamus. Cetera loca, quæ e *Cicerone* v. c. proferuntur, aut corrupta sunt et in melioribus edd. mutata, aut non recte explicantur, ut monitum est in *Ernesti Clave Cic.* ubi v. Add. *Gronov.* ad *Liv.* l. 35. c. 33.)

2. *Equidem* pro *quidem* rarius est.

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 70. Huic equidem Antipho, Baro, inquit, te victum esse non vides? (Hic lectio suspecta est *Manutio.*) *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 2. Sic equidem diligentius sæpiusque ista loquemur inter nos, agemusque communiter. (Hic libri meliores *et quidem.*) *Id. pro Planc.* c. 12. Emissus aliquis e carcere. Equidem emissus, ut cognostis, necessarii hominis rogatu. (Hic pariter libri meliores *et quidem.*)

3. *Equidem—autem.*

Cic. Somn. Scip. c. 3. Paulum ut vidi, equidem vim lacrymarum profudi. Ille autem me complexus flere prohibebat.

4. *Equidem—sed* vel *tamen,* vel *sed tamen.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 5. Cupio equidem Alexandriam visere, sed hoc tempore αἰδέομαι Τρῶας. *Id. Somn. Scip.* c. 1. et l. 1. *Att. ep.* 10. et l. 7. *ep.* 1. l. 15. *Fam. ep.* 13. et l. 12. c. 30. § 8.

Equidem adsciscit interdum *tamen. Liv.* l. 4. c. 3. Sæpe equidem et ante videor animadvertisse; nunc tamen maxime.

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 14. Habes, ut scribis, obtrectatores; quos equidem facillime sustineo, sed impediunt tamen. *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 5. et l. 9. *Fam. ep.* 13. et *de Senect.* c. 10.

5. *Equidem—verum,* vel *verum tamen.*

Equidem etiam cum *verum* consociatur. *Cic. Fam.* l. et *ep.* 16. Amo te omnibus equidem maximis de causis, verum etiam propter hanc, quod mihi sic, ut debuisti, nunciasti.

Cic. l. 12. *Fam. ep.* ult. Non dubitabam equidem, verumtamen multo mihi notiorem amorem tuum effecit Cherippus.

CAPUT LXXIII.

De Præpositione ERGA.

1. ERGA fere de affectibus dicitur. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 12. extr. Affinitas novam curam mihi affert cavendi, ne quid de summo meo erga te amore detractum esse videatur. Et sic sæpissime invenitur.

2. Interdum de rebus ex affectione quadam animi proficiscentibus. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. § 1. Nomen pietatis levius mihi meritis erga me tuis esse videtur. *Id. ib. ep.* 9. Animum aliquo erga me singulari beneficio debitum præstiti.

---

[6] Non obstat *Sall. Cat.* c. 51. Equidem ego sic existimo. (Ex *e* et *quidem* componi placet *Drakenb.* ad *Liv.* l. 5. c. 54. *Burm.* ad *Virg. Æn.* l. 2. v. 77. ubi vid.)

3. *Erga* pro *adversus* rarius est.

Corn. Nepos in *Datam.* c. 10. Odio communi, quod erga regem susceperant, contineri videbantur. (Sicut *adversus* in bonam partem dicitur, sic *erga* in malam.)

CAPUT LXXIV.

De Conjunctione Ergo.

* 1. Ergo est *revera; in fact.* Nam videtur vetus ablativus esse nominis Ἔργον. Construitur quidem cum genitivo, uti nomina solent.

2. *Ergo* pro *causa,* ἕνεκα.

Ergo in medio sumitur pro causa. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 23. Alterum caput rogationis tralatitium de impunitate, si quid contra alias leges ejus legis ergo factum sit. *the other article was a matter of form, I mean a clause of impunity, for those who should, by the enaction of this, infringe other laws. Id. de opt. gen. Orat.* c. 7. Ctesiphon scitum fecit, ut prædicaretur; eum donari virtutis ergo benevolentiæque quam erga populum Atheniensem haberet. *for his good conduct and benevolence. Id.* l. 2. *de Leg.* c. 25. Mulieres genas ne radunto, neve lessum funeris ergo habento.

3. *Ergo* pro *igitur* cum interrogatione.

Ergo, ut vulgarem usum omittamus, interdum usurpatur cum interrogatione pro *igitur. Cic. pro Quint.* c. 2. Quid ergo est? primum magnitudo periculi *cet. Id.* l. 4. *Acad.* c. 23. Num ergo Empedocles excœcat nos, aut orbat sensibus? *Plaut. Trin.* 4. 2. Ipsus, inquam, Charmides sum. *Sy.* Ergo ipsus ne es? *are you really? Cic.* l. 9. *Att. ep.* 20.

* 4. *Ergo* in interrogatione obliqua.

Ergo interdum ponitur in interrogatione, quæ tantam vim non habet, ad quam responderi possit. *Liv.* l. 2. c. 28. Correpti consules cum, quid ergo se facere vellent patres, percunctarentur; decernunt, ut delectum quam acerrimum habeant. *the Consuls, on receiving this rebuke, asked the Senate, what then they would have them do? for they were resolved, &c.*

5. *Ergo* pro *itaque,* ἄρα.[7]

In principiis sæpe usurpatur pro *itaque. Cic. de Amic.* c. 13. Ergo hoc est proprium animi bene constituti. *Liv.* l. 4. c. 3. Ergo dum nullum fastiditur genus, in quo eniteret virtus, crevit imperium Romanum. *the consequence was, that while no objection was made to any family, &c.*

* 6. *Ergo* indignantis.

Servit interdum indignationi. *Liv.* l. 2. c. 40. Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur? *Cic.* l. 2. *Tusc.* c. 17. *Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 17. § 3.

* 7. *Ergo* occupantis.

Servit item occupationi. *Liv.* l. 21. c. 10. Dedemus ergo Annibalem? dicet aliquis. Scio meam levem esse in eo autoritatem, propter paternas inimicitias. Sed *cet.*

* 8. *Ergo* exorditur orationem.

Ergo sæpe ingressum orationis declarat, sicut *igitur. Cic. Topic.* c. 19. Quoniam ita a principio divisimus, ut alios locos diceremus in eo ipso, de quo ambigitur, hærere, alios assumi extrinsecus, de iis pauca dicamus. . . . Hæc ergo argumentatio, quæ dicitur artis expers, in testimonio posita est. *Id. Partit.* c. 13. l. 2. *de Off.* c. 3. l. 1. *Acad.* c. 6 et 24. *de Fin.* l. 5. c. 9. *Colum.* l. 11. c. 3. Add. *Virgil.* l. 1. *Georg.* v. 63. et *Plin.* l. 17. c. 14.

---

[7] *Ergo* hic declarari rectius posse videtur per *omnino, nimirum, sane.* Quod etiam locum habet in locis iis, ubi *ergo* pro *tum* positum videtur *Guil. Cantero Nov. Lection.* l. 4. c. 26. Item apud *Sammonic.* carm. 31.

* 9. *Ergo* sequitur parenthesin eleganter, pro *inquam*.

Ergo pro *inquam* ponitur, cum sententia longior comprehensioni cuidam interjecta est. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 10. Quando id accidit, quod maxime mihi fuit optatum, ut omnium Marcellorum, Marcellinorum etiam (mirificus enim nominis ac generis vestri fuit erga me semper animus), quando ergo ita accidit, ut omnium vestrum studio tuus consulatus satisfacere posset: peto a te, ut quam honorificentissimum SCtum faciendum cures. *Id.* 12 *Philipp.* c. 9. et l. 1. *Tusc.* c. 7.

** 10. *Ergo* in responsione.[3]

D. *Ergo* in responsione pro *inquam*, affirmantis est. *Terent. Andr.* 5. 2. Quid istic tibi negotii est? *Da.* Mihine? *Si.* Ita. *Da.* Mihine? *Si.* Tibi ergo.

CAPUT LXXV.

De Conjunctione Et.

* 1. Et eandem vim habet, quam *ac*. Sed præterea tum usu, tum aliis significationibus multum ab *ac* differt. Nam sæpe perspicuitatis causa scienter et curate iteratur.

2. *Et—et; not only—but also; both—and.*

Cic. de Amic. c. 29. Omnino amicitiæ corroboratis jam confirmatisque et ingeniis et ætatibus judicandæ sunt. *Et paulo post:* Eas res qui impedire vult, is et infirmus est mollisque natura, et ob eam ipsam causam in amicitia parum justus. *Id.* l. 3. *Quint. Fr. ep.* 8 et 9.

* 3. *Et—et—et.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 2. Cato ea, quæ nunc sunt, et futura vidit, et ne fierent, contendit, et facta ne videret, vitam reliquit. *Id.* l. 3. *Quint. Fr. ep.* 9. extr. *pro Rosc. Am.* c. 5. extr. et l. 2. *Fam. ep.* 3. *Liv.* l. 39. c. 40.

* 4. *Et* sæpe iteratum.

Cic. pro Mil. c. 11. Hoc et ratio doctis, et necessitas barbaris, et mos gentibus, et feris natura ipsa præscripsit. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 20.

* 5. *Et—et—et—postremo*; cet.

Cic. de Amic. c. 23. De amicitia omnes ad unum idem sentiunt, et ii qui ad remp. se contulerunt: et ii qui rerum cognitione doctrinaque delectantur: et ii qui suum negotium gerunt otiose; postremo ii, qui se totos tradiderunt voluptatibus. Ita *Quintil.* l. 2. c. 15. Et pecunia persuadet et gratia, et autoritas dicentis, et dignitas, et postremo aspectus etiam ipse sine voce.

* Animadversio.

Cum *et—et*, ponitur pro *cum—tum;* tunc, si conjunctio copulativa ad partes minores majoribus jungendas requiritur, non *et*, sed *que*, vel *ac*, vel *atque* ponendum est, perspicuitatis causa. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 23. Manlius et semper me coluit diligentissimeque observavit, et a studiis nostris non abhorret. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 21. Ego non despero, fore aliquem aliquando, qui et studio acriore, quam nos sumus atque fuimus, et otio ac facultate discendi majore ac maturiore, et labore atque industria superiore, existat talis orator, qualem quærimus. *Id. ibid.* c. 17. et l. 13. *Fam. ep.* 22. *Cæsar B. G.* l. 2. c. et § 3. et l. 3. c. 8. § 1.

* Interdum tamen tantam diligentiam non adhibent, ut minora membra per *ac*, vel *atque*, vel *que* conjungant cum majoribus, quæ per *et—et* juncta sunt. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 37. Crassum illum divitem et multis aliis in rebus elegantem hominem et ornatum, et præcipue in hoc ferendum et laudandum puto, quod solitus est dicere *cet. Id.* l. 13. *Fam. ep.* 30.

* 6. *Et—et—etiam; et—et—quoque.*

Cum *et* geminatur, tum alterum *et* sæpiuscule adsciscit *etiam*. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 1. Oratiunculas et quas postulas, et plures etiam mittam. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 14. *Id.* in *Brut.* c. 82. *Cels.* l. 8. c. 1.

---

[3] *Potest* ita adhiberi propter significationem propriam.

Quintil. l. 1. c. 7. § 20. Hoc modo et Ciceronem et Virgilium quoque scripsisse, manus eorum docent.

* 7. *Et—et maxime*, vel *præcipue*.

Cic. l. 2. *de Offic.* c. 11. Et hæc animi despicientia admirabilitatem magnam facit, et maxime justitia. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 9. Semproniorum pater et sæpe alias et maxime censor saluti reip. fuit. *Id. ibid.* c. 37. Equidem Crassum illum divitem et multis aliis in rebus elegantem hominem, et præcipue in hoc ferendum et laudandum puto, quod *cet.* *Cels.* l. 3. c. 18. Omnibus sic affectis somnus et difficilis et præcipue necessarius est.

* 8. *Et—et non ; et non—et.*

Aliquando *et—et non* ponitur pro *et nec.* *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 23. Manlius et semper me coluit, et a studiis nostris non abhorret. *Liv.* l. 31. c. 23. Quod si tantum militum Romanorum fuisset, ut et Chalcis teneri, et non deseri præsidium Athenarum potuisset: Chalcis et Euripus ademta regi forent. *Pallad.* l. 6. tit. 7. Ea res et sanguinis nimietatem prohibet, et non omnino juvencos, subducto robore virilitatis, effœminat. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 4. Id et nobis erit perjucundum, et tibi non sane devium. Add. *Cels.* l. et c. 7. de ung. ocul. *Columell.* l. 2. c. 15. *Varro de R. R.* l. 3. c. 14. Is locus melior: quem et non coquit sol, et tangit ros.

* 9. *Et—certe.*

Cic. Orat. c. 12. Hæc in veritate causarum et rarius multo facimus, et certe occultius.

* 10. *Et—et nihilominus*, vel *et tamen.*

Cels. l. 5. c. 26. Venæ et in se ipsæ coeunt, et nihilominus ora præclusa habent.

Quintil. l. 4. c. 1. Id et fieri cum modo debet, et est tamen parti utrique commune.

* 11. *Et* pro *non modo—sed et* rarum est.

Columell. l. 3. c. 2. Id tamen incommodum repensant uvarum multitudine, quas et in jugo, sed et in arbore melius exhibent.

* 12. *Et—que; et—et—que.*

Pro *et—et* ponitur interdum *et—que.* *Cic.* 5 *Verr.* c. 45. Pro eo ut et temporis difficultas, aratorumque penuria tulit. *Id. Tusc.* l. et c. 3. At et morbi perniciosiores, pluresque sunt animi quam corporis. *Liv.* l. 4. c. 2. *Plin.* l. 11. c. 16. *Tacit. Agric.* c. 2. § 3.

Vell. l. 2. c. 72. § 3. Ad quem et e Brutianis castris et ex Italia, aliisque terrarum partibus præscripti confluebant.

* 13. *Et—nec ; et—neque* usitatissima sunt.

Cic. l. 10. *Att. ep.* 1. Hoc, quod agimus, et turpe, nec tamen tutum. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 1. l. 12. *ep.* 32. et l. 13. *ep.* 2. et l. 1. *de Nat. D.* c. 38. et 13 *Philipp.* c. 6.

Cic. 3 *Cat.* c. 8. Tunc et ludi decem per dies facti sunt, neque res ulla, quæ ad placandum Deos pertineret, prætermissa est. *Id. pro Flac.* c. 20. Sextus et rem agnoscit, neque hominem ignorat. *Id. Brut.* c. 4.

* 14. *Et—aut* rarissimum est.

Cic. in *Brut.* c. 48. Omnium oratorum, sive rabularum, qui et plane indocti, aut inurbani, aut rustici etiam fuerunt, solutissimum in dicendo et acutissimum judico Sertorium.

* 15. *Et etiam ;—nay even, nay ;* usitatissimum est.

Cic. l. 16. *Att. ep.* 18. Mi Plance, rogo te, et etiam oro, sic medius fidius, ut majore studio magisque ex animo agere non possim. *Id. pro Cœl.* c. 6. et *Orat.* c. 12. *Varro* l. 2. *de Re Rust. præf.* et l. 2. c. 4 et 7. item l. 3. c. 9. *Liv.* l. 39. c. 37. *Columi.* l. 12. c. 3. *Liv.* l. 8. c. 2.

* 16. *Et quoque* rarius est.

Interdum particulæ et adhærescit quoque. Nepos in Agesil. c. 6. Agesilaus

laudavit consilium adolescentulorum, et se id quoque fieri debere, animadvertisse. *Cels. de Med. præf.* Et causæ quoque æstimatio sæpe morbum solvit. *Liv.* l. 41. c. 24. *Colum.* l. 12. *præf.*

17. *Et autem* rarissimum est.

Plin. l. 15. c. 13. Et hæc autem et persica et cerina ac sylvestria autumno cadis condita usque ad alia nascentia ætatem sibi prorogant. *Id.* l. 15. c. 22. extr. et l. 16. c. 27. Et caprifici autem ab adversis foliis nascuntur. *Id.* l. 17. c. 10. *Senec. ep.* 58. *Plaut. Mercat.* 1. 2. 9.

*** 18. *Et eo magis*, vide *magis*, item *eo*.**

*** 19. *Et maxime, et ita*, similesque particulæ continuant orationem.**

Cic. l. 11. *Att. ep.* 16. De omnibus rebus velim ad me scribas, et maxime, quid scias de eo, in quo tuo consilio egeo. *Id. Partit.* c. 14.

Cic. pro Leg. Manil. c. 3. Mithridates ab illo tempore annum jam tertium et vigesimum regnat, et ita regnat, ut se Ponto occultare nolit, sed emergere e patrio regno. *Id.* 1 *Catil.* c. 2.

*** 20. *Et non*.**

Pro Germanico *und nicht* (*and not*), Latini fere ponunt *nec*. Sed sunt loci quidam, ubi fortasse non liceat ponere *nec*, sed *et non*. (nempe, ubi intelligi potest *potius*.) *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 47. extr. Nulla res ne in sermone quidem quotidiano recte potest administrari, si unusquisque velit verba spectare, et non ad voluntatem ejus, qui verba habuerit, accedere. *if every one were only to attend to the words, and not to the will of the speaker*. *Id.* 5 *Verr.* c. 9. extr. Nisi vero existimatis, hoc prædandi genus ab isto in illo uno adhibitum ac tentatum, et non per illum omnibus pecuniosis Siculis metum propositum et injectum. *Id. pro Dom.* c. 20. *de Arusp. Resp.* c. 12. *Liv.* l. 10. c. 8. l. 21. c. 41. et l. 45. c. 38. bis.

*** 21. *Et non*—pro *nequidem*.**

Senec. ep. 54. Ego vero et in ipsa suffocatione non desii cogitationibus lætis ac fortibus acquiescere.

*** 22. *Et* inter præpositiones diversum casum regentes.**

Diligenter observandus est usus particulæ *et* duabus præpositionibus diversum casum regentibus interjectæ. Nam interdum nomen idem bis ponitur; interdum pro altero nomine ponitur pronomen; nonnunquam altera præpositio mutatur in adverbium. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 1. Defensor pacis in consulatu tuo et post consulatum fuisti. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 27. Pro tabulis et contra tabulas, pro testibus et contra testes, pro quæstionibus et contra quæstiones dicere solemus. *Id. post Red. in Senat.* c. 13. *Liv.* l. 31. c. 29. et l. 34. c. 8.

Liv. l. 10. c. 7. Eadem pro lege Licinia quondam contraque eam dicta erant. *Cels.* l. 3. c. 6. Potio esse debet magis liberalis, et ante cibum, et post hunc et cum hoc ultra quam sitis coget.

Cic. l. 2. *de Fin.* c. 21. Et in corpore et extra sunt quædam bona. *Cels.* l. 3. c. 23. Ferro candente in occipitio et infra adurere. *Varro* l. 1. *R. R.* c. 35. Vineas arbustumque putare oportet, dum in XV. diebus ante et post brumam ne facias.

*** 23. *Et* inter præpositiones eundem casum habentes.**

Et præpositionibus eundem casum habentibus interpositum, interdum pro nomine bis ponendo adsciscit pronomen; interdum alteram præpositionem convertit in adverbium; interdum inter idem nomen intercedit. *Cels.* l. 3. c. 6. Potio esse debet magis liberalis et ante cibum, et post hunc, et cum hoc ultra quam sitis coget. *Id.* l. 3. c. 22. et l. 7. c. 20.

Cels. l. 7. c. 14. Excidunt et in posteriorem partem et in priorem et supra septum transversum et infra. *Quintilian.* l. 1. c. 7. Usque ad Atticum et ultra porrectas syllabas vocalibus scripserunt. *Liv.* l. 8. c. 11. Strages et ante signa et post signa facta. (Has duas observationes abesse malim; sunt enim nihili: si talia pertinerent ad vim et usum copulæ *et* declarandum, quæ ad positum ejus variam inter varias orationis partes pertinent, innumerabiles observationes essent.)

24. *Et quidem, et vero* affirmantis καὶ δή.

Et quidem, et vero gravius affirmant. *Cic. de Amic.* c. 21. Rarum genus: et quidem omnia præclara rara. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 17. et l. 12. *ep.* 4.

Cic. l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. Tibi et fuit hoc semper facillimum, et vero esse debuit.

* *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 18. Ea de voluntate esse erga Atticum sæpe præsens et illi ostendisti et vero etiam mihi. *Id. Brut.* c. 44 et 58.

* 25. *Et* pro *et quidem* affirmantis vel declarantis.

Nonnunquam pro *et quidem* solum *Et* ponitur. *Cic. pro Milon.* c. 23. Magna vis est conscientiæ, judices, et magna in utramque partem, ut *cet.* *Id.* 2 *Catil.* c. 8. Sed cur tamdiu de unó hoste loquimur? et de eo hoste, qui jam fatetur, se esse hostem? *Id.* 2 *Verr.* c. 21. Hostis, et hostis in ceteris rebus nimis ferus et immanis, tamen honorem hominis deorum religione consecratum violare noluit. *Id. pro Sext.* c. 36.

* 26. *Et quidem* indignantis.

Cic. 2 *Philip.* c. 3. Quid dictum a me cum contumelia? et quidem cujus temperantiæ fuit, de M. Antonio querentem abstinere maledicto. (immo *et quidem* h. l. est *enimvero:* sensus est: quantæ vero t. f. Nulla hic indignatio.)

* 27. *Et quidem* declarantis.

Et quidem sæpe declarat proxime superiora. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 11. Modo venit Octavius, et quidem in proximam villam Philippi. *Id.* l. 15. *Att. ep.* 18. Mihi res ad cædem, et eam quidem propinquam spectare videtur. *Cels.* l. 3. c. 24. Asclepiades aquam salsam, et quidem per biduum, purgationis causa bibere cogebat. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 4.

28. *Et quidem* amplificantis.

Interdum *et quidem* vim habet augendi. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 17. Duo millia jugerum ei adsignasti, et quidem immunia. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 68. Alexander draconem loquentem visus est audire. Et quidem, quo majus sit, cum radicem ore teneret, locutus est. *Id.* 2 *Philipp.* c. 31. At enim adspicis me, et quidem, ut videris, iratus.

29. *Et quidem* pro *quid mirum? etiam.*[9]

Cic. 11 *Philipp.* c. 4. Cruciatus est a Dolabella Trebonius: et quidem a Carthaginiensibus Regulus. * *Id.* l. 3. *de Leg.* c. 10. At aliquando incenditur; et quidem sæpe sedatur. *Id.* l. 1. *de N. Deor.* c. 28 et 29. *Id. pro Cœl.* c. 5. Catilina utebatur hominibus improbis multis; et quidem optimis se viris deditum esse simulabat. *Id.* l. 3. *de N. Deor.* c. 6. et l. 3. *Tusc.* c. 5. (Mihi his in locis *et quidem* fere pro *atqui, enimvero etiam* positum videtur.)

* 30. *Et tamen.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 10. Omisit Romulus et pietatem et humanitatem, ut id, quod utile videbatur, assequi posset: et tamen muri causam opposuit. *Id. de Senect.* c. 10. et *Orat.* c. 51. extr. et *de Invent.* c. 9.

31. *Et tamen* indignantis.

Cic. pro Rosc. Am. c. 28. Nihil horum ne confingi quidem potest: et tamen causa de parricidio dicitur?

32. *Et* pro *etiam.*

** *Et* pro *etiam* apud *Ciceronem* nusquam reperiri, sicut in ceteris illo posterioribus, *Valla* annotavit l. 2. *eleg.* c. 58. *Quintil.* Tamen si quid adversus te ipse commisit adolescens, sit hostis et meus.

* Sed tamen ipse quoque *Cicero et* pro *etiam* usurpat interdum. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 6. Verum est primum; verum igitur et extremum. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 41. et l. 1. *de Nat. Deor.* c. 26. et l. 3. *Tusc.* c. 19. et l. 7. *Att. ep.* ult.

---

9 Possis etiam declarare hoc *et quidem* per *similiter atque, perinde ut,* vel potius *etiam certe.* Id enim propius et ad vim verborum accedere videtur, et ad exemplorum, quæ attulimus, declarationem. Nam *et* sæpe pro *etiam* ponitur, et *quidem habet vim affirmandi, valetque idem quod certe.*

* 33. *Et* pro *etiam* cum superlativo rarum est.

Senec. ep. 91. Quid enim est, quod non fortuna, quum voluit, et florentissimo detrahat. (Mira observatio! tu refer ad numerum præcedentem.)

34. *Et* pro *et tamen*, hortantis, εἶτα.

Conjunctio *et* in principiis comprehensionum mirificos usus habet. Sæpe declarat *et tamen*, et vim habet hortandi. *Cic. pro Leg. Manil.* c. 14. Et quisquam dubitabit, quin huic tantum bellum transmittendum sit? *and who is there that shall doubt, &c.? Virgil.* l. 6. *Æn.* v. 807. Et dubitamus adhuc virtutem extendere factis? [10]

35. *Et* indignantis, εἶτα.

Et quoque indignationem designat. *Cic.* 1 *Philip.* c. 8. Et vos acta Cæsaris defenditis, qui leges evertitis? εἶθ' ὑμεῖς. *and can it be said that you preserve the acts of Cæsar, while you abolish his laws? Id.* 2 *Philipp.* c. 43. Et in publicis et in privatis rebus acta Cæsaris rescidisti: et tu in Cæsaris memoria diligens? *Id. pro Sext.* c. 37. Et causam dicit Sextius de vi? quid ita? quia vivit. * *Id. pro Milon.* c. 33. *Ovid.* l. 13. *Metam.* v. 338.

36. *Et* mirantis.

Petron. Satyr. c. 96. O poetarum, inquit, disertissime, tu eras? et non discedunt ocyus servi nequissimi, manusque continent a rixa.

* 37. *Et* pro *tum*.

In continuandis narrationibus sæpe *et* pro *tum* ponitur. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 28. Et ille ridens, video, inquit, quid agas: ne discipulum abducam, times. *Id.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 3. l. 2. *de Orat.* c. 10 et 57. *Boethii Consol.* l. 1. *Pros.* 6. Add. *Id.* l. 3. *Consolat. Pros.* 10. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. ult. et in *Brut.* c. 41 et 46.

* 38. *Et* omittitur interdum.

Cic. pro Mil. c. 23. Cum res ipsa tot, tam claris argumentis signisque luceat.

CAPUT LXXVI.

De Conjunctione ETIAM * *cum compositis* ETIAMNE, ETIAMNUM, ETIAMNUNC *et* ETIAMSI.

§ I. 1. *Etiam* pro *insuper; also, even.*

ETIAM ex *Et* et *jam* conflatum esse apparet; proinde conjunctio *et* præponi ei non solet, [11] sed pro *et etiam* dicimus *atque etiam*. Plerumque vim habet augendi. [12] *Cic.* in *Brut.* c. 75. Cæsar splendidam quandam minimeque veteratoriam rationem dicendi tenet, voce, motu, forma etiam magnifica et generosa quodammodo. *Id.* 7 *Verr.* c. 39. Derisum credo esse hominem amentem a suis consiliariis, et admonitum, hasce ei tabulas nihil profuturas; etiam plus ex nimia Prætoris diligentia suspicionis in eo crimine futurum. *that these notes would profit him nothing, as the very overforwardness of the Pretor was sure to render the grounds of suspicion stronger. Id.* in *Brut.* c. 76. Sicinius quæstorius mortuus est probabilis orator; jam vero etiam probatus, ex hac inopi ad ornandum, sed ad inveniendum expedita, Hermagoræ disciplina.

2. P. ** Semel tamen *et etiam* apud *Ciceronem* reperitur l. 9. *Fam. ep.* 25. Auctoritate tua nobis opus est, et consilio, et etiam gratia. * Vid. § LXXV. n. 6. ubi crebro *et* cum *etiam* jungi docetur.

---

[10] Aliis in his exemplis admiratio indignantis potius inesse videtur, quam cohortatio.

[11] Vide supra ET n. 15.

[12] Ideo eleganter et sæpissime pro Germanico *noch* (*still, yet*), adjungitur comparativis. *Cæs. B. G.* l. 4. c. 30. Castra hoc erant etiam angustiora, quod sine impedimentis Cæsar legiones transportaverat. *the camp was yet less extensive, as Cæsar had, &c. Cic. de Off.* l. 2. c. 15. Καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ τοῦ κυτίσου μήτρα. *Theophr. de Plant.* l. 5. c. 4. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 16. § 3.

3. *Etiam* redarguentis, εἶτα.

Nonnunquam vim habet redarguendi. *Cic.* 1 *Verr.* c. 60. Is mihi etiam queritur, quod a nobis octo solis diebus prima actio sui judicii transacta sit; cum apud ipsum tribus horis Opimius bona, fortunas, ornamenta omnia amiserit. *he still complains, that we in no more than eight days, &c. Id.* 2 *Phil.* c. 30. At etiam adspicis me, et quidem, ut videris, iratus. *and durest still to look me in the face.* Lege *et etiam.* * *Id.* 2 *Verr.* c. 42. extr.

4. *Etiam* affirmantis.

Non raro vim habet affirmandi. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 32. Sapiens probabilitatem sequens, ubicunque hæc occurrit aut deficit, aut etiam, aut non respondet. *Id. pro Rosc. Com.* c. 3. Utrum in codicem accepti et expensi cetera nomina digesta habes, annon? Si non, quomodo tabulas conficis? Si etiam, quamobrem hoc nomen triennio amplius in adversariis relinquebas? *if you say Yes, how is it that, &c.* * *Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 25. et 3 *Verr.* c. 29.

5. *Etiam atque etiam;—over and over again, repeatedly.*

Etiam atque etiam est *iterum atque iterum.* *Cic.* l. 1. *Quint. Fr. ep.* 1. Te prorsus vehementer etiam atque etiam rogo. *I beg of you urgently. Id. pro leg. Manil.* c. 10. Etiam atque etiam qui id liceat, considerabunt ii, qui minantur. *will weigh in their minds again and again. Id.* in *Cæcil.* c. 12. Tu quemadmodum existimes, vide etiam atque etiam. *Add. l. 3. *Fam. ep.* 1. et l. 6. *ep.* 23. inprimis *Cic. Tusc.* l. 3. c. 28. et l. 13. *Fam. ep.* 28. § 3.

* 6. *Etiam* pro *etiamsi.*

Etiam ponitur pro *etiamsi*, quum ablativis, consequentiam designantibus additur vel participiis. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 10. De eo, etiam nihil scribente me, te non dubitare certo scio. et *pro Mil.* c. 26. *Plin. H. N.* l. 8. c. 39. Cochleæ etiam injuria resupinatæ avulsæque, non tamen exeunt. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 2. § 27. In te animo fui ita stabili, ut in mea erga te voluntate, etiam desertus ab officiis tuis, permanerem.

* 7. *Etiam non* pro *ne quidem* rarissimum.

Plin. H. N. l. 25. c. 2. Id Cato paucis duntaxat attigit, boum etiam medicina non omissa.

* 8. *Etiam—sed; etiam—quidem; etiam—tamen.*

Interdum mutuus quidam respectus inter *etiam* et *sed* intercedere videtur. *Cic. Brut.* c. 90. Commentabar declamitans sæpe cum aliquo quotidie: idque faciebam multum etiam Latine, sed Græce sæpius. (Immo *sed* respicit *multum.*)

Interdum respicit *quidem*, quod tum conjunctionis *vero* significationem habet. *Cic. Partit.* c. 8. Amplificatio quamquam habet proprium locum, sæpe etiam primum, postremum quidem fere semper; tamen reliquo in cursu orationis adhibenda est.

Nexus quidam videtur esse nonnunquam conjunctionis *etiam* cum *tamen. Varr. L. L.* l. 8. c. 22. Etiam ubi dissimilis fœtus, ut ex equa et asino mulus: tamen tibi analogia.

* 9. *Etiam—non modo; etiam—non solum.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 19. Huic viro bono, quem Fimbria etiam, non modo Socrates noverat, nullo modo videri potest quicquam esse utile, quod honestum sit. Lege *non modo. Id.* l. 2. *Att. ep.* 21. Ut demissus erat! ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, displicebat. Lege *non solum.*

* Admonitio.

Etiam sæpe desideratur, si *non solum, non modo* sequatur. Exempla multa suggeret lectio præstantissimorum scriptorum.

* 10. *Etiam—nedum* rarissimum est.

Etiam interdum adjunctum habet *nedum. Liv.* l. 7. c. 40. Quintius, quem armorum etiam pro patria satietas teneret, nedum adversus patriam, ad colloquium processit. *Sueton. Claud.* c. 40. Talia etiam privatis deformia, nedum principi. *Tacit. Orat.* c. 25. § 3. *Colum.* l. 8. c. 11. *Senec. ep.* 53. p. 252. (Ceterum recte sic dicitur.)

§ II. 1. *Etiamne.*

Etiamne cum admirationi servit, tum etiam amplificationi. ***Plaut. Amphitr.*** **2. 2.** Obsecro te, etiamne hoc negabis, te auream pateram mihi dedisse?

Cic. l. **10.** ***Att. ep.*** **13.** Etiamne Balbus in Senatum venire cogitet? ***Id.*** **3** ***Verr.*** c. **98.** Quodsi hæc feruntur omnia: si vobis potius ac populo Romano, quam sibi et suis commodis, opere, sumtu, labore deserviunt: etiamne hæc nova debent edicta rapinasque perferre? etiamne frumentum pro emto gratis dare? etiamne in cellam, cum cupiunt, gratis dare ultro, pecuniam grandem dare? etiamne hæc tot detrimenta atque damna cum maximis injuriis contumeliisque perferre? ***Id. de Amic.*** c. **11.** Blossius hanc, ut sibi ignoscerem, causam afferebat, quod tanti Gracchum fecisset, ut, quicquid ille vellet, sibi faciendum putaret. Tum ego: etiamne, inquam, si te in Capitolium faces ferre vellet?

* 2. *Etiamne* servit ἀνθυποφορᾷ.

Quintil. l. 4. c. 1. Demus aliquas; etiamne potentissimas omnes, id est, totam causam. ***Plin.*** l. **36.** c. **2.** Verum esto, indulserint publicis voluptatibus: etiamne tacuerunt maximas earum?

§ III. 1. *Etiamnum, etiam nunc* pro *adhuc,* quod barbari dicunt *usque nunc.*

Etiamnum sive ***etiam nunc*** pro *adhuc* usurpari solet. ***Pompeius*** l. **8.** ***Att. ep.*** **20.** Da operam, si ulla ratione etiamnunc efficere potes, ut te explices. ***Id. pro Rosc. Am.*** c. **52.** Si pristina bonitas et misericordia manent, salvi etiamnunc esse possumus. ***Id. ib.*** c. **37.** Quæritur etiamnunc, quis eum nuncium miserit. ***Id. pro Muren.*** c. 12. Illud mihi mirum videri solet, tot homines tam ingeniosos per tot annos etiamnunc statuere non potuisse. ***down to this very hour.*** ***Ter. Eun.*** **2. 2.** Etiamnunc hic stas, Parmeno? ***are you standing here yet?*** * Add. ***Id. Eun.*** **4. 4.**

* 2. *Etiamnunc* vel *etiamnum* pro *præterea; farther, besides; vel etiam; still, yet;* rarius est in scriptis aureæ ætatis.

Cels. l. **5.** c. **26.** His cognitis, etiam nunc quædam alia noscenda sunt ad omnia vulnera pertinentia. ***Senec. ep.*** **113.** p. **503.** Si has quoque corrotundaverint: etiamnum interrogabo, an prudens ambulatis animal sit, necne. ***Cels.*** l. **5.** c. **19.** extr. et l. **5.** c. **26.** Si carnis plus est, quod tolli opus est, adhibenda sunt etiamnum vehementiora, quæ corpus exedant. ***Id.*** l. **5.** c. **28.** ***de impetig.*** Tertia species etiamnum deterior est. ***is yet worse; is still worse.*** Add. ***Id.*** l. et c. **6.** l. et c. **7.** extr. et **29.** extr. ***Colum.*** l. **5.** c. **4.** princ. ***Senec. ep.*** **102.** bis, et ***ep.*** **110.** et ***de Benef.*** l. **5.** c. **6** et **10.**

* **3.** Exempla ultima docent, ***etiamnum*** cum comparativo poni pro simplici ***etiam.*** ***Senec. ep.*** **87.** Etiamnum facere id planius volo. ***still plainer.*** ***Id.*** paulo post: Hanc interrogationem magis etiamnum hoc modo intendit. ***Cels.*** l. **5.** c. **26.** § **30.** Adhibenda sunt etiamnum vehementiora.

§ IV. *Etiam tum* pro *etiam tunc,* sive ut barbari *usque tunc.*

Etiam tum pro ***etiam tunc*** dici solet. ***Terent. Hecyr.*** **1. 2.** Me seducit foras, narratque, ut virgo ab se integra etiam tum siet. ***to that very hour.*** ***Cic.*** **l. 2.** ***de Orat.*** c. **3.** Hora fere secunda, cum etiam tum in lecto Crassus esset, repente eo Catulus cum Julio venit. ***Id. ib.*** c. **22.** Consecuti sunt hos Critias, Theramenes, Lysias. Omnes etiamtum retinebant illum Periclis succum, sed erant paulo uberiore filo. ***Id.*** **2** ***Verr.*** c. **39.** Veniunt ad istum nuntii, cum isti etiamtum de Sthenio integra tota res esset. ***when he was yet able to do what he pleased in behalf of Sthenius.***

* Pro ***etiamtum Tacitus*** ponit ***tum etiam*** l. **3.** ***Ann.*** c. **61.** § **2.** Ephesii memorarunt, esse apud se Cenchrium amnem, lucum Ortygiam, ubi Latonam partu gravidam, et oleæ, quæ tum etiam maneat, adnisam, edidisse ea numina.

§ V. 1. *Etiamsi* absolute; *even if.*

Etiamsi vim habet augendi, (cum conjunctivo.) ***Cic. de Amic.*** c. **27.** Omnia brevia tolerabilia esse debent, etiamsi maxima sint. ***ought to be tolerable, even though they are as great as they can be.*** * ***Id. de Senect.*** c. **22.** et ***pro Mil.*** c. **8.** *et 1 Catil. c. 8.*

* 2. *Etiamsi* subintellecto *tamen.*

Cic. 2 *Catil.* c. 10. Ii ni exeunt, ni pereunt, etiamsi Catilina perierit, scitote, hac in republ. seminarium Catilinarum futurum. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 39. *Colum.* l. 9. c. 8. extr. *Liv.* l. 41. c. 24. extr. Add. l. 3. c. 70. extr.

* 3. *Etiamsi* divellitur.

Etiamsi nonnunquam dirimitur, ut vocabula quædam intercedant. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 33. Qui a scribendi consuetudine ad dicendum venit, hanc affert facultatem, ut etiam subito si dicat, tamen illa, quæ dicantur, similia scriptorum videantur. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 2. Significas aliquando serius, quam solebas, ut etiam Italia si ille cedat, cedendum putes. *that, even though he were to leave Italy, you would advise us to yield.*[13]

4. *Etiamsi* pro *etsi* cum *tamen* aut *certe.*

Etiamsi pro *etsi* usitatum est. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Etiamsi non is esset Cæsar, qui est; tamen ornandus videretur. *Id. de Amic.* c. 27. Quæ tamen ipsa efflorescit ex amicitia, etiamsi tu eam minus secutus sis. * *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 9.
Cic. de opt. gen. orat. c. 2. Etiamsi is est in genere tolerabili, certe non est in optimo. * *Liv.* l. 40. c. 15. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 54. et *pro Cœl.* c. 29.

* 5. *Etiamsi—at certe, certe, attamen,* vel *at non,* vel *nihilominus,* vel *nihilominus tamen.*

Seneca de Ira l. 3. c. 1. Ceteris etiamsi resistere contra affectus suos non licet: at certe affectibus ipsis licet stare. *Id. de Consolat.* l. et c. 1. Lacrimas tuas etiamsi supprimere non potuissem, interim certe abstersissem. *Cic. Brut.* c. 84. Quid procul hæc videt, etiamsi quid agatur, nesciat: at placere tamen et in scena esse Roscium intelligit. *Valer. Max.* l. 9. c. 8. n. 2. *Cic. pro Cœl.* c. 3. Quis est, cui via ista non pateat? qui isti ætati non possit, quam velit petulanter, etiamsi sine ulla suspicione, at non sine argumento maledicere? *Liv.* l. 26. c. 48. Etiamsi vis absit, nihilominus detestabili exemplo res agitur. *Boeth.* l. 5. *Consol. pros.* 3. Etiamsi iccirco, quoniam futura sunt, providentur; non vero ideo, quoniam providentur, eveniunt: nihilominus tamen adeo vel futura provideri, vel provisa evenire necesse est. Hoc exemplum nolito imitari.

6. *Etiamsi minus—tamen.*

Etiamsi minus pro *si non* cum *tamen* jungitur. *Cic. Orat.* c. 31. extr. Hunc librum etiamsi minus nostra commendatione, tuo tamen nomine divulgari necesse est. *Id.* 1 *Philipp.* c. 7. et l. 3. *de Nat. D.* c. 1.
Interdum omittitur *tamen. Cic. pro Flacc.* c. 27. Vestrum est, judices, etiamsi a me minus dicuntur omnia, vestris animis et cogitatione comprehendere.

* 7. *Etiamsi—tamen;—nunc vero; even if—nevertheless; notwithstanding that—yet; although—yet still.*

Notanda est etiam cohærentia particularum *etiamsi* et *tamen* cum *nunc vero. Cic* 2 *Agr.* c. 31. Etiamsi ad vos singulos esset aliquid ex hoc agro perventurum; tamen honestius eum vos universi, quam singuli, possideretis. Nunc vero cum ad vos nihil pertineat, sed paretur aliis, eripiatur vobis, nonne acerrime huic legi resistetis? *Id.* 5 *Philipp.* c. 6.

* 8. *Etiamsi* adjectum nominibus.

Quintil. proœm. l. 1. Nullam ingenii sperant gratiam circa res, etiamsi necessarias, procul tamen ab ostentatione positas. *which, it is true, are necessary, but not ostentatious.* *Id.* l. 5. c. 10 et 12.

* 9. *Etiamsi—nunc utique.*

Liv. l. 5. c. 53. Vos etiamsi tunc faciendum fuerit, nunc utique faciendum putatis. (Pertinet hic locus ad n. 6. propter omissum *tamen. Nunc utique* refertur ad *tunc,* non ad *etiamsi.*)

---

[13] Potest tamen hoc exemplum etiam aliter declarari, hunc in modum: *that you mean I should quit Italy, when he leaves it.*

CAPUT LXXVII.

De Conjunctione ETSI, *εἰ καί.*

* § I. 1. *Etsi* adjectivis adjectum.

ETSI adhæret adjectivis. *Liv.* l. 3. c. 56. Superbiæ crudelitatique, etsi seras, non leves tamen venire pœnas. *Id.* l. 39. c. 54. *Id.* l. 38. c. 41. bis. (Eleganter pro *quidem—sed.*)

2. *Etsi* in fine, sine *tamen, καί τοι.*

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 4. Nunc tantum videmur intelligere, non diuturnum bellum: etsi et ipsum nonnullis videatur secus. *at present all I can conjecture is, that the war will not continue long; though I must acknowledge, there are some who think otherwise.* *Id.* l. 7. *Att. ep.* 8. Habet res deliberationem; etsi ex parte magna tibi assentior. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 32. Do, do pœnas temeritatis meæ; etsi, quæ fuit illa temeritas? *and yet, where was there any temerity?*

* 3. *Etsi* in initio prætermisso *tamen.*

Etsi nonnunquam *tamen* desiderat, etiam in media vel prima oratione positum. *Liv.* l. 39. c. 8. Scipio dixit illud se satis scire, etsi Locrenses male de populo Romano meriti essent, in meliore statu sub iratis Romanis futuros, quam sub amicis Carthaginiensibus fuerint.

4. *Etsi* cum *tamen, at, at tamen.*

Etsi non solum *tamen* adsciscit, sed interdum *at* vel *attamen.* *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 19. Etsi abest maturitas ætatis; jam tamen personare aures ejus hujusmodi vocibus non est inutile. * Exemplorum pleni sunt omnes libri.

Cic. in *Orat.* c. 44. Etsi id fugerit magister ejus Isocrates, at non Thucydides.[14]

* Huc refer *etsi non* cum nominibus, sequente *at.* *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 11. Si mihi obtemperatum esset, etsi non optimam, at aliquam remp. haberemus. *Varro* l. 5. *de Ling. Lat.* c. 1. *Sueton. Neron.* c. 33. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 6. *Orat.* c. 4. Etsi nequaquam parem illius ingenio, at pro nostro tamen studio meritam gratiam debitamque referamus.

* 5. *Etsi non—at certe.*

Tacit. Or. c. 19. § 6. Vix in cortina quisquam assistit, qui elementis studiorum etsi non instructus, at certe imbutus sit. *Sueton. Calig.* c. 12.

* 6. *Etsi—certe; etsi non—certe.*

Cic. pro Marcell. c. 5. Etsi aliqua culpa tenemur erroris humani, a scelere certe liberati sumus. *Liv.* l. 3. c. 8. Etsi adjectum aliquid numero sit, magna certe cædes fuit. *Id.* l. 25. c. 6. De nobis etsi non iniquum, certe triste senatusconsultum factum est.

* 7. *Etsi—saltem.*

Liv. l. 2. c. 43. Nec illos, etsi non adhortatio invisi ducis, suum saltem flagitium et publicum dedecus cogere potuit, accelerare gradum.

8. *Etsi* cum *sed, sed tamen, verum tamen* rariora sunt.

Etsi jungitur interdum cum *sed, sed tamen, verum tamen.* *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 16. Etsi posuisti loco versus Accianos, sed quæ est invidia? (in h. l. *etsi* refertur ad præcedentia pertinetque locus ad n. 2.) *Id. ibid.* Etsi non facile adjudicatur amor verus—Sed ego uno utor argumento.

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 17. Etsi me quidem tabellarii non offendunt, sed tamen, cum a me discedunt, flagitant literas. * *Id. Topic.* c. 19.

Cic. l. 13. *Att. ep.* 42. Suaves tuas literas, etsi acerba pompa, verum tamen, scire omnia non acerbum est. * *Terent. Phorm.* 2. 3.

---

[14] *Hic locus* in multis edd. obscurior est. Forte desideret manum Critici.

* 9. *Non—etsi—iccirco.*[15]

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 60. Quare non, etsi eloquentissimus Athenis Pericles, idemque in ea civitate plurimos annos princeps consilii publici fuit, iccirco ejusdem hominis atque artis utraque facultas existimanda est.

CAPUT LXXVIII.

De Præpositione E *vel* Ex.

§ I. 1. *E* vel *Ex* loco juncta.

Sæpissime E vel Ex loco serviunt. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 21. Paucos tecum Epicureos ex Græcia comparat. Sed exempla passim occurrunt.

2. ** *Ex* pro *in*, ut *ex vinculis causam dicere* (**Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 4.) *ex quo pugnare*. *Valla* l. 5. *Eleg.* c. 19. *Lin.* l. 1. p. 77. Huc refero familiares illas medicis formulas, *ægroto aliquid dare ex aceto, ex melle, ex vino, ex aqua*, de quibus *Victor.* l. 32. *Var. Lect.* c. 4. (Non quo *ex* idem sit quod *in*, sed quod, qui *ex vinculis dicit*, etiam *in vinculis* est ac dicit, ut qui *ex equo* pugnat, idem *in equo* pugnat. Quod si dicit in Admonitione seq. durius est. Nostra ratio est simplicior et verior.)

* Admonitio.

Ex ponendum est pro *in*, si in loco aliquo ita fiat aliquid, ut simul alius locus respiciatur. *Cæsar* l. 1. *B.G.* c. 43. Ariovistus, ut ex equis colloquerentur, postulavit. *that the conference should take place on horseback.* *Id.* l. 2. *B. G.* c. 13. § 3. Pueri mulieresque ex muro passis manibus pacem a Romanis petierunt. *Id. ibid.* c. 26. § 4. Labienus ex loco superiore, quæ res in castris nostris gererentur, conspicatus, decimam legionem subsidio nostris misit. *Id.* l. 2. *B. G.* c. 27. § 3. bis, et c. 30. § 3. *Cic.* 7 *Verr.* c. 66. *Nepos Pausan.* c. 4. *Cic. pro Manil.* c. 8.

* Huc pertinet formula

* 3. *Ex itinere; on the way, on the road, on a journey.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 9. Quas ex itinere ad me literas misisti, legi perinvitus.

* 4. *E regione; ex adverso; opposite, right opposite, over against, on the opposite side.*

Cæsar l. 7. *B. G.* c. 35. § 1. Cum uterque utrique esset exercitui in conspectu, fereque e regione castris castra poneret; erat in magnis Cæsari difficultatibus res. *Id. ibid.* E regione unius eorum pontium cum duabus legionibus in occulto restitit Cæsar. *Id. ibid.* c. 36. § 5. Erat e regione oppidi collis. *Liv.* l. 21. c. 27. Terrebant ex adverso hostes. *Id.* l. 22. c. 4. *Sueton. Cæs.* c. 39. *Liv.* l. 45. c. 10. Portus is viginti paulo amplius millia ab Rhodo abest ex adverso urbi ipsi positus.

* 5. *Ex propinquo—E longinquo.*

Liv. l. 28. c. 44. Major rerum ignotarum est terror, bona malaque hostium ex propinquo ingressus fines adspicias. *Plin.* l. 21. c. 11. Vocatur ab aliquibus nyctilops, quoniam e longinquo noctu fulget. *Idem* l. 37. c. 5 et 8.

* 6. *Ex transverso.*

Liv. l. 1. c. 113. Mulieres ausæ se inter tela volantia inferre, ex transverso impetu facto, dirimere infestas acies cœperunt. *Id.* l. 2. c. 20.

* 7. *Ex* cum substantivo pro adjectivo.

Ex adjungit nominibus quibusdam alia nomina substantiva, pro adjectivis. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 18. § 7. Dumnorix ex Helvetiis uxorem habet. pro *Helvetiam*. *Cic.* 1 *Verr.* c. 5. Herennius negotiator ex Africa. *Varro* l. 3. *R. R.* c. 16. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 27. § 1. (In qua forma præpositio etiam omittitur,

---

[15] Sed *Lambinus* jubet pro *etsi* legere *si.* Et hoc quidem usitatius est. Sed libris repugnari nolim.

ut cum nomen tribus additur nomini civis Romani, *Cœlius* in *Cic. Fam.* l. et *ep.* 8.)

* Tale videtur etiam illud *Cæsaris* l. 3. *B. C.* c. 58. § 7. Non modo hordeum, sed etiam frons ex arboribus deficiebat. It. aliud l. 3. *B. G.* c. 14. § 4.

* *β. Ex* patriam notat.

Cic. pro Cluent. c. 5. Homo municipii Larinatis, ex quo erat, nobilitate facile princeps. *Id. ib.* c. 17.

8. *E* et *ex*, materiæ copulata.[16]

Sæpe materiam designat. *Cic.* 4 *Verr.* c. 27. Erat etiam vas vinarium ex una gemma pergrandi trulla excavata. *a wine-goblet made of one large gem. Id. pro Arch.* c. 9. Ennius in sepulcro Scipionum putatur esse constitutus e marmore. *Id.* 4 *Verr.* c. 33. Simulacrum ex ære. *Ibid.* c. 27. Poculum ex auro. * *Varr. R. R.* l. 3. c. 10. *Curt.* l. 10. c. 2. § 23.

* Huc fortasse pertinet illud *Ciceronis Topic.* c. 8. Ἐτυμολογία. *i. e.* verbum ex verbo, veriloquium.

9. *E* et *ex* ad multitudinem aut numerum relata,

(pro *inter.*)

Non raro ad multitudinem aut numerum refertur. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 3. Ipse victor tibi ex latronibus suis detulerat principatum. *had dignified you with a chief command amongst his bandits. Id.* l. 1. *de Orat.* c. 30. Homo ex numero disertorum postulabat, *cet. Id.* l. 13. *Fam. ep.* 3. Aulum Fusium, unum ex meis intimis, velim ita tractes, ut mihi coram recepisti. It. illa: *unus e plebe, unus e multis vel ex omnibus.* * *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 41. § 4. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 30. et l. 10. *ep.* 5.

* 10. *E medio*, id est, ex usu quotidiano hominum.

Senec. ep. 100. Verba sunt splendida tamen, quamvis sumantur e medio.

11. *E* vel *ex* causam a qua vel propter quam res est.

E vel *ex* causam sæpe declarat efficientem. *Terent. Andr.* 3. 2. Gravida e Pamphilo est. *Id. ib.* Credone tibi, Dave, hoc, nunc peperisse hanc e Pamphilo? *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 21. Quando igitur tum ex me doluisti, nunc, ut duplicetur tuum ex me gaudium, præstabo. *since I then occasioned you some pain. Id.* in *Brut.* c. 97. Ex te duplex nos afficit solicitudo, quod et ipse republica careas, et illa te. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 2. Nos hic te ad mensem Januarium expectamus, ex quodam rumore, an ex literis tuis ad alios missis? *Id.* 1. *Philipp.* c. 5. Cum e via languerem. *when I felt myself fatigued by the journey. Id. de Arusp. Resp.* c. 7. Domus mea ædificatur ex autoritate Senatus pecunia publica.

Huc referenda sunt etiam illa: *ex lege, ex decreto, ex testamento, ex formula. by virtue of the law, the decree, the testament; according to rule.*

β. Ex hoc pro *propterea.*

Quæ (*salutatio*) fit ex hoc etiam frequentius, quod, quasi avem albam, videntur bene sentientem civem videre. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 28. § 4.

12. *E* et *ex* parti juncta.

Interdum parti adhibetur. *Cic.* l. 2. *Tusc.* c. 25. Laborat e renibus. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 23. Laborare ex pedibus. Item: *ex oculis, ex capite.*

* Admonitio.

Si *ex* jungitur ipsi nomini *partis*, tum magis significat *in*, vel *quod attinet ad*, quam causam vel originem alicujus rei. *Cic. de Amic.* c. 21. Nec quicquam difficilius, quam reperire, quod sit omni ex parte in suo genere perfectum. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 18. Tua laus ex aliqua parte fuerit. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 22. Rempub. nulla ex parte attingimus. *not in the least, in no respect. Id.* l. 11. *Att. ep.* 6. Omnino hæc eodem modo ex hac parte fiunt. *the other party talk very much in*

[15] *Hæc significatio* cum ea, quæ observatione nona continetur, sæpe convenit.

the same strain. *Cæsar* l. 6. *B. G.* c. 34. § 3. Quæ ex parte res ad salutem exercitus pertinebat. *which circumstance in some respect conduced to the preservation of the army.* *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 5.

13. *E* vel *ex* tempori juncta.

Ex sæpe ad tempus præteritum accommodatur. *Cic.* 1 *Philipp.* c. 1. Nec vero usquam discedebam ex eo die, quo ad ædem telluris convocati sumus. *Id.* 1 *Verr.* c. 12. Ex ea die ad hanc diem quæ fecisti, in judicium voco. *what you have done from that day to this.* * *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 8. Add. *Achill. Statii Observat.* c. 20. T. 2. *Lampad. Critic.* p. 889.

Alias ad futurum. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 9. Vereor, ne Romæ ex Calendis Januariis magni tumultus sint. * *Id. Act.* 1 *in Verr.* c. 10. et l. 4. *Att. ep.* ult.

* 14. *Ex adolescentia.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 17. Ex adolescentia tua in amicitiam et fidem meam te contulisti.

15. *Ex intervallo; at a distance; after a lapse of time.*

Ex intervallo tum ad locum, tum ad tempus refertur. *Liv.* l. 28. c. 44. Multa, quæ nunc ex intervallo non apparent, bellum aperiet. * *Id.* l. 10. c. 43. l. 28. c. 3. et l. 38. c. 29.

Cic. l. 4. *Att. ep.* 16. Ille Latinus Atticismus ex intervallo regustandus. *after some time, now and then, at intervals.* *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 28. *Sueton. Claud.* c. 41.

Huc referenda sunt illa *ex improviso, ex tempore.* *Cic.* 1 *Verr.* c. 43. Voluisti ex improviso, si quæ res natæ essent, ex urbano edicto decernere. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 60. Illud egregium Sextii et ex tempore, manus lava, inquit, et cœna. Add. l. 10. *Att. ep.* 1. et *pro Arch.* c. 8. et l. 3. *de Orat.* c. 50.

* 16. *Ex quo.*

Ex quo ponitur sæpe, a *Livio* præsertim, pro *ab eo tempore, quo.* *Liv.* l. 1. c. 35. Dixit, se ex quo sui potens fuerit, Romam cum conjuge ac fortunis omnibus commigrasse. *Id.* l. 40. c. 5. Demetrii, ex quo obses Romæ fuit, corpus nobis reddiderunt Romani, animum ipsi habent. *Id.* l. 3. c. 24. l. 28. c. 39. et l. 39. c. 12.

17. *Ex* pro *post.*

Aliquando usurpatur pro *post.* *Cic. pro Sext.* c. 1. Si quis antea mirabatur .... ex hoc tempore miretur potius. Ἐκ τοῦ νῦν. *after this time, from this time, henceforth.* *Id.* in *Brut.* c. 92. Cotta ex consulatu profectus est in Galliam. *after the expiration of his consulship set out for Gaul.* *Id. pro leg. Manil.* c. 15. et l. 10. *Att. ep.* ult.

* Huc fortasse referri potest illud *Senec. Quæst. Nat.* l. 3. c. 30. Ad quæ non subito, sed *ex* denunciato venit. in quo tamen *ex* possis etiam interpretari *propter.* (Pertinet ad n. 11. vel 19.)

18. *Ex* ad priorem statum.

Nonnunquam ad priorem statum aut conditionem refertur. *Terent. Andr.* 1. 1. Feci e servo ut esses libertus mihi. *from a slave a freedman.* *Cic. Partit.* c. 16. Nihil est tam miserabile, quam ex beato miser. *Id. in Cæcil.* c. 17. Sed repente Verres ex homine tanquam aliquo Circeo poculo factus est Verres. *Id.* 3 *Philipp.* c. 9. Cur magister ejus ex oratore arator factus sit.

19. *E* et *ex* modus.

Alias modum declarant. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 30. Sunt alii simplices et aperti, qui nihil ex occulto, nihil ex insidiis agendum putent. *secretly and in an insidious manner.* *Id. pro Cluent.* c. 26. Multi viri boni cum ex occulto intervenissent, pecunia in manibus Scamandri deprehenditur. *Id.* 1 *Verr.* c. 43. Voluisti ex improviso, si quæ res natæ essent, ex urbano edicto decernere. *on a sudden, unawares.* *Liv.* l. 28. c. 39. Ex insperato repente misistis nobis Publium hunc Scipionem. *unexpectedly.* *Sueton.* in *Galb.* c. 10. Repente ex inopinato prope cuncta turbata sunt. *Quintil.* l. 5. c. 6. Præter alia causæ instrumenta adjicit ex abundanti hanc quoque conscientiæ suæ fiduciam. *Colum.* l. 6. c. 31. Ex æquo miscentur *radices agrestis* herbæ sulfurque. Tacit. Hist. l. II. c. 97. § 3. Sic

Senec. ep. 88. Protagoras ait, te omni re in utramque partem disputari posse ex æquo. *Senec. Quæst. Nat.* l. 4. *præf.* Alius adulatione clam utetur parce: alius ex aperto palam, rusticitate simulata. *Id. ibid.* l. 5. c. 18. Emetiri cuique annos suos ex commodo licet. *Suet. Cæs.* c. 20. Autores ex compacto nominat. *according to agreement.* *Liv.* l. 1. c. 9. Ex composito orta vis. *as was agreed upon by them.* *Id.* l. 1. c. 28. l. 5. c. 40. et l. 1. c. 53. *Senec. ep.* 76. Si quis alia omnia habeat, sed malus ex confesso sit. *Vellei.* l. 2. c. 110. § 2. Pannonia ex constituto arma corripuit. *Justin.* l. 1. c. 9. § 19. Ex continenti ad regiam pergunt. *without delay, immediately.* *Id.* l. 5. c. 3. § 9. Opp. l. 9. *Att. ep.* 10. Si ex contrario putaremus Cæsarem id non facturum, nunquam tibi suaderemus. *on the contrary.* Add. *Cæsar.* l. 7. *B. G.* c. 30. § 3. *Nepos Hamil.* c. 1. *Colum.* l. 2. c. 9. *Senec. Qu. Nat.* l. 4. *præf.* Plancus aiebat non esse occulte nec ex dissimulato blandiendum. *Sueton. Domit.* c. 9. Avaritiæ Domitianus vix suspicionem ullam privatus dedit: imo e diverso magnæ sæpe liberalitatis experimenta. *Id. Cæsar.* c. 86. et *August.* c. 27. *Colum.* l. 6. c. 1. princip. Quæ in emendis bubus sequenda, quæque vitanda sint, non ex facili dixerim. *Id.* l. 12. c. 44. *Cels.* l. 1. c. 2. *Liv.* l. 1. c. 9. Romulus ludos ex industria parat Neptuno Equestri solennes. *on purpose.* *Id.* l. 1. c. 56. *Sueton. Claud.* c. 38. *Vespas.* c. 16. et *Tit.* c. 9. *Fabius* l. 1. c. 5. *Colum.* l. 9. c. 13. Cibus ex integro recens ponatur. Add. *Sueton. Aug.* c. 34. *Justin.* l. 2. c. 15. § 17. *Senec. Quæst. Nat.* l. 3. c. 30. *Id. ep.* 59. Sapiens cum diis ex pari vivit. *Liv.* l. 28. c. 29. Ex præparato simul omnium rerum terror oculis auribusque est offusus. *Senec. ep.* 74. Hæ viles ex professo artes. *professedly, confessedly.* *Liv.* l. 2. c. 37. Auctor magis quam res ad præcavendum vel ex supervacaneo movit. *the authority, rather than any reason appearing in the case, determined them to use precautions, even though they might be unnecessary.* *Colum.* l. 5. c. 8. Creta ex toto repudianda est. *totally, entirely.* *Id.* l. 6. c. 14. *Cels.* l. 1. c. 2. *Plin.* l. 11. c. 17. *Ovid. de Pont.* l. 4. *ep.* 8. *Senec. ep.* 75. *Cæs. B. G.* l. 4. c. 5. Consiliorum eos e vestigio pœnitere necesse est. *instantly, without delay.*

* 20. *E* et *ex* de mistura colorum et saporum.

Plin. l. 15. c. 30. Hic frutex est ramosus, baccis e nigro rufis. *Id.* l. et c. 21. Hemerocalles pallidum e viridi et molle folium habet. *Id.* l. 37. c. 5. bis, et c. 8. E viridi pallens. *Id.* l. 37. c. 11. et l. 12. c. 13 et 14. et l. 13. c. 9. *Id.* l. 21. c. 8. Chrysocome est radice nigra, ex austero dulci. *Id.* l. 11. c. 15. Ex dulciære.

21. *E* vel *ex* pro *secundum*, *κατά*.

E et *ex* aliquando ponitur pro *secundum.* *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 17. Hunc statum corporis per se ipsum expetit natura, qui est maxime e natura. *conformable to nature.* *Id.* 2 *Philipp.* Quid unquam domus illa viderat, nisi pudicum, nisi ex optimo more et sanctissima disciplina? *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 2. Unus dies ex præceptis philosophiæ actus est pene toti immortalitati anteponendus. *one day passed according to the dictates of philosophy.* Item illa: *Ex constitutione, ex instituto, ex merito.* *Ovid. de Ponto* l. 4. *ep.* 7. v. 16.

* 22. *Ex consuetudine. E more.*

Cæsar B. G. l. 1. c. 52. § 4. Germani celeriter ex consuetudine sua phalange facta, impetus gladiorum exceperunt. *according to custom, as is usual with them.* Add. *Sueton. Vespas.* c. 42. et in *Claud.* c. 7. et in *Domit.* c. 9. *Cels.* l. 1. c. 3. et l. 2. c. 4. *Cæsar B. G.* l. 4. c. 32. § 1. *Cic. pro Cluent.* c. 13. *Sueton.* in *Cæsar.* c. 6. Quæstor Juliam amitam uxoremque Corneliam defunctas laudavit e more pro rostris.

* 23. *Ex persona.*

Vellei. l. 1. c. 3. § 2. Nihil ex persona poëtæ, sed omnia sub eorum, qui illo tempore vixerunt, dixerunt. *Id. ibid.* Ex persona poëtæ et hanc urbem et quasdam Ionum colonias iis nominibus appellat.

* 24. *Ex animo.*

Ex animo simulationi opponitur. *Cic. in Pison.* c. 33. Equidem dicam ex animo, quod sentio. *Id.* l. 1. *Qu. Frat. ep.* 1. Te alienum hominem ament ex animo. *sincerely, unaffectedly.* Add. Cic. l. 12. *Fam.* ep. 26. et l. 13. *ep.* 9.

25. *Ex animo—gratiæ causa; from the heart, cordially, sincerely.*

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 17. Huic tu libro maxime velim ex animo, si minus gratiæ causa, suffragere.

26. *Ex sententia.*

Ex sententia idem est, quod *ex voluntate*, i. e. ut volumus. *Plaut. Menæch.* 2. 2. Bene obsonavi, et ex mea sententia. *precisely as I could have wished, according to my heart's desire, to my mind. Ter. Hecyr.* 5. 4. Spero, hanc rem esse eventuram nobis ex sententia. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 21. Te ex sententia navigasse gaudeo. *I am glad to hear that you had such a pleasant voyage. Id.* l. 12. *Fam. ep.* 10. Hæc ex sententia confecta sunt.

27. *Ex sententia* pro *de sententia.*

Ex sententia nonnunquam vim eandem habet, quam *de sententia; with the advice or approbation of. Cic. pro Cluent.* c. 63. Hoc postquam ceteri comprobarunt, ex omnium sententia constitutum est, satis videri esse quæsitum. *Id.* 2 *Verr.* c. 16. Rupilius prætor ex legatorum sententia leges in Sicilia constituerat. *Liv.* l. 40. c. 29. et l. 45. c. 29. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 4. § 2.

* 28. *Ex voluntate; according to the will, agreeably with the will.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 5. Te non impedio, quo minus negotium ex voluntate Cæsaris gerere possis. *as Cæsar would have you.*

* 29. *Ex ordine.*

Cic. 4 *Verr.* c. 64. Ut quisque ætate et honore antecedebat, ita sententiam dixit ex ordine. *in his turn. Id.* 1 *Agr.* c. 2. Vendit Italiæ possessiones ex ordine omnes. *Liv.* l. 46. c. 5. *Sueton. Neron.* c. 1.

30. *E* vel *ex*, ad utilitatem, *κατὰ*, * seu *pro.* [17]

Interdum designat utilitatem. *Cic.* 3 *Philipp.* c. 12. Duobus aut tribus SCtis bene et e republica factis, reliquas res ad lucrum prædamque revocavit. *κατὰ τὴν πόλιν. for the welfare of the state. Id. ad Brut. ep.* 2. Facis e tua dignitate et e republica. *you act as becomes your own character and for the good of the state. Id.* l. 5. *Att. ep.* 8. Statues, ut ex fide, fama, reque mea videbitur. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 8. Quantum tuo judicio tribuendum nobis esse putes, statues ipse, et, ut spero, statues ex nostra dignitate. *in a manner calculated to promote my honour.* * *Cæs. B. G.* l. 1. c. 30. § 2.

* Sic *ex tempore* apud *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 1. § 19. videtur sæpe signare *ut tempus fert, postulat* etc. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 58.

* 31. *Exante.*

Ex et *ante* interdum in unum verbum coalescunt, et significant idem, quod *ante* sive *ab eo tempore. Cic.* l. 3. *Att. ep.* 17. De Q. Fratre nuncii nobis tristes nec varii venerant exante diem Non. Jun. usque ad pridie Cal. Septembr. Vid. supra in *ante.*

* 32. *Ex* omissum.

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 27. Tribunatum plebis dicis te mea causa petisse. Sed plene *Seneca Quæst. Nat.* l. et c. 1. Sereno quoque cœlo aliquando tonat, ex eadem causa, qua nubilo.

CAPUT LXXIX.

De Adverbio EXINDE.

1. EXINDE proprie de loco dici posse videtur.

2. De tempore.

Liv. l. 31. c. 4. Prætores exinde facti Minutius, Furius, Fulvius Gillo. *Id.* l. 31. c. 6. Prætores exinde sortiti Sergius et Fulvius.

---

[17] *Charisius* declarat l. 2. p. 209.

CAPUT LXXX.

De Adverbio EXTEMPLO.

1. EXTEMPLO significationis et originis est notissimæ. Origo est ab auspiciis. Auspicantes enim, auspicio impetrato, consurgebant ad auguris dictum *ex templo*, et abibant.

2. *Extemplo—mox.*

Extemplo interdum opponitur particulæ *mox*. *Liv.* l. 39. c. 48. Hæc quæ augendæ amplitudinis ejus causa facta erant, extemplo in invidiam, mox etiam in perniciem adolescenti verterunt.

3. *Extemplo, antequam.*

Liv. l. 41. c. 1. Alii gerendum bellum extemplo, antequam contrahere copias hostes possent, alii consulendum prius Senatum censebant.

4. *Extemplo* post duos ablativos consequentiæ.

Liv. l. 7. c. 39. Nomine Quintii audito, extemplo agnovere virum. *Id.* l. et c. 23. l. 24. c. 6. et l. 40. c. 24. Add. l. 4. c. 6.

5. *Extemplo—mox—postremo.*

Liv. l. 40. c. 48. Hostes extemplo fusi; mox intra vallum paventes compulsi; postremo exuuntur castris.

CAPUT LXXXI.

De Adverbio EXTRA.

§ I. 1. EXTRA contrarium habet *intra* [18] (vel *intus*, vel *in*). *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 59. Sensibus et animo ea, quæ extra sunt, percipimus. * *Colum.* l. 8. c. 15. * *Varro* l. 3. *R. R.* c. 16. Alvos fictiles fimo bubulo oblinunt intus et extra, ne apes asperitate absterreantur. *Cæsar* l. 3. *B. C.* c. 69. § 4. *Cels.* l. 6. c. 18. *de Rhagad.* Et mox *de Hæmorrh.* *Id.* l. 8. c. 16.

* *Cic. Partit.* c. 11. Res bonæ et malæ aut in corporibus, aut in animis, aut extra esse possunt. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 21. Et in corpore et extra sunt quædam bona.

* 2. *Extra* pro *præterea.*

Senec. de Benef. l. 6. c. 15. Ob hoc aliquid mihi extra pro illis, quamvis emta sint debes.

* 3. *Extra intra* pro *usque quaque, omnibus in partibus*, rarissimum est.

Plin. H. N. l. 6. c. 32. At abunde orbe terrarum extra intra indicato, colligenda in arctum mensura æquorum videtur.

* 4. *Extra quam* pro *præterquam.*

Extra quam ponitur pro *præterquam.* *Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 33. Si quis adscribat ad legem et addat exceptionem hanc: Extra quam si quis reipublicæ causa exercitum non tradiderit, patiemini, judices? *Liv.* l. 26. c. 34. l. et c. 38. et l. 39. c. 18.

§ II. *De præpositione EXTRA.*

* 1. *Extra* contrarium habet *intra*, (* sive proprie sive improprie sumatur.) *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 5. Solane beata vita relinquitur extra ostium limenque carceris. *Cels. de Med. præf.* Apud Empiricum morbi cognitio extra artem; medicina intra usum est. * *Hirtius B. Afr.* c. 24. § 2. Equitatus eos qui pabulandi gratia extra vallum progressi essent, excipere: ita omnes adversarios intra munitiones continere.

* 2. *Extra—infra.*

Extra et *infra* raro opponuntur. *Pallad.* in *Febr.* tit. 13. Hoc autem noveris;

---

[18] Vel *prope*. *Seneca ep.* 75. Tamen etiam quod prope est, extra est.

quia palmes, quod extra ligaturam pendens habuerit, fructum induet; quod infra ligaturam, materiæ sequentis anni deputabit.

* 3. *Extra* in translatione.

* *Extra* de tempore.

Extra raro de tempore dicitur. *Sueton.* in *Claud.* c. 14. Claudius jus et Consul et extra honorem laboriosissime dixit. *i. e.* cum honores non gereret.

4. *Extra* translate de aliis rebus.

Illa translata. *Cic. de Univ.* Se extra omnem culpam et causam posuit. *Id. pro Syll.* c. 13. Eadem vis hujus negationis est, ac si extra conjurationem hanc esse dixisset. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 39. Ne extra modum sumtu et magnificentia prodeas. *that you do not go beyond bounds in expensiveness and magnificence. Id.* l. 7. *Fam. ep.* 16. Sed extra jocum homo bellus est. *joking apart, he is a fine fellow. Id. pro Dejot.* Extra ordinem bellum cum Mithridate Tigraneque. *extraordinary. Id. in Cæc.* c. 12. De te, Cæcili, jam hoc extra hanc contentionem certamenque nostrum familiariter tecum loquar.

5. *Extra* pro *præter*.

Non raro usurpatur pro *præter*. *Cic.* l. 2. *de Leg.* c. 12. Ea quæ suspecta publice sunt, nemo extra collegium novit. *none but members of the fraternity. Id.* l. 7. *Fam. ep.* 3. Extra ducem paucosque præterea. *the general and a few others excepted. Id. pro Dom.* c. 41. Civis est nemo in tanto populo extra contaminatam illam P. Clodii manum, qui rem ullam de meis bonis attigerit. * *Terent. Phorm.* 1. 2. *Sallust. Catil.* c. 39.

* 6. *Extra* de motu, in significatione propria.

Extra conjungitur etiam cum verbis motum significantibus. *Cic. pro Quint.* c. 10. Extra hos cancellos egredi conabor. *Liv.* l. 38. c. 8. *Columell.* l. 6. c. 2. et l. 9. c. 15. bis.

* 7. *Extra; from without, externally;* pessimæ notæ est.

Boeth. Consolat. l. 2. *pros.* 4. Quid igitur, o mortales, extra petitis intra vos positam felicitatem?

CAPUT LXXXII.

De Nomine EXTREMUS.

1. EXTREMUS contrarium habet *primus*, vel *iniens*. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 14. Est non minus gratum extrema delere, quam prima depellere. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 6. Verum autem primum; verum igitur et extremum. *Id. pro leg. Manil.* c. 12. Tantum bellum Cn. Pompeius extrema hieme apparavit, ineunte vere suscepit, media æstate confecit.

* 2. *Extremus; at the end, towards the end, at the close.*

(ceu adjectivum elegantius accommodatur substantivo, quam separatim dicitur.)

Extremus sæpe est *sub finem; towards the end, at the end. Cic.* l. 13. *Att. ep.* 43. Lamia ad me epistolam attulit, in qua extrema scriptum erat, ut is ad ludos omnia pararet. (pro in cujus extremo.) *Id.* l. 3. *de Off.* c. 2. Panætius in extremo libro tertio de hac parte pollicetur se deinceps esse dicturum. *towards the close of the third book.* (pro in extremo libri.) *Id.* l. 14. *Att. ep.* 8. *Liv.* l. 2. c. 64. *Cæsar* l. 6. *B. G.* c. 29. § 3.

* 3. *Extremus* pro *pæne desperatus.*

Cæsar l. 2. *B. G.* c. 25. § 3. Cum pro se quisque in conspectu imperatoris etiam in extremis suis rebus operam navare cuperet. *Sallust. B. Catil.* c. 26. Extrema omnia experiri.

* 4. *Extremum est, ut.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 13. Extremum illud est, ut te horter et obsecrem, animo ut maximo sis.

CAPUT LXXXIII.

De Adverbio Extrinsecus.

1. Extrinsecus adverbium contrarium habet *intrinsecus*. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 54. Pulmones et cor extrinsecus spiritum ducunt. *from without*. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 32. Cratippus (*dicit*), animos hominum quadam ex parte extrinsecus esse tractos et haustos. *Id.* l. 2. *Acad.* c. 40. Imagines extrinsecus in animos nostros per corpus irrumpunt. *Id.* l. 1. *de Div.* c. 24. Cum Annibal columnam auream vellet auferre, dubitavit, utrum ea solida esset, an extrinsecus inaurata. *gilt on the outside*. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 27. Corporum adjumenta adhibentur extrinsecus, animorum salus inclusa in his ipsis est.

* 2. *Extrinsecus—intrinsecus.*

Cels. l. 4. c. 1. Jecur intrinsecus cavum, extrinsecus gibbum.

* 3. *Extrinsecus—intus,* vel *intra se.*

Columell. l. 2. c. 9. Quod extrinsecus albidum, intus etiam conspicitur candidum, leve ac vanum intelligi debet. *Cels.* l. 5. c. 26. Quinque noxæ genera sunt. Cum quid extrinsecus læsit, ut in vulneribus: Cum quid intra se ipsum corruptum est, ut in cancro *cet.*

* 4. *Extrinsecus* tralate ; *foreign to the purpose.*

Colum. l. 1. c. 6. Hæc etsi extrinsecus, non tamen intempestive videor hoc loco retulisse.

* 5. *Extrinsecus—introrsus,* tralate.

Seneca Tranquill. Anim. c. 10. Sciamus omnia æque levia esse, extrinsecus diversas facies habentia, introrsus pariter vana.

(*Extrinsecus* opp. *animo.*)

Est etiam elegans, cum *extrinsecus* dicitur de bonis et malis externis, fortuna. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 13. Non aliunde pendere, nec extrinsecus suspensas habere rationes bene maleque vivendi.

CAPUT LXXXIV.

De Adverbio Facile.

1. Facile, ut vulgatam ejus significationem taceamus, interdum usurpatur pro *sine controversia,* [19] *unquestionably, beyond dispute, indisputably, to all intents and purposes, out and out, indubitably*. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 6. Non solum sui municipii, sed etiam illius vicinitatis facile primus. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 42. Eudoxus Platonis auditor in astrologia, judicio doctissimorum hominum facile princeps. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 13. et 4 *Verr.* c. 14. et *pro Flacc.* c. 33.

2. *Facile* cum superlativo.

Jungitur etiam cum superlativo. *Cic. pro Rabir. Post.* c. 9. Virum unum totius Græciæ facile doctissimum Platonem, in maximis periculis esse versatum accepimus. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 33. Africani fratris nepos vita omnium perditorum ita similis, ut esset facile deterrimus.

* 3. *Non facile.*

Cic. in *Brut.* c. 67. Erat in inveniendis componendisque rebus mira accuratio, ut non facile in ullo diligentiorem majoremque cognoverim.

---

[19] Aliis *facile* videtur significare *nemine magnopere reclamante, non valde dubie;* Anglice, *with very little doubt, not far from being, well nigh, about.* Nam quum *non audemus principatum* alicujus rei tribuere alicui personæ, cui solent alii eum *vindicare: tum nos* dicimus, *the best man* or *thereabouts.* Atque huic formulæ *respondet Latinum facile.*

** 4. *Facile* pro *libenter*.

Cic. l. 13. *Att.* Locum habeo nullum, ubi facilius esse possim, quam Asturæ. *Victor. Castig. in Cic.* p. 583.

CAPUT LXXXV.

De Adverbio FERE *et* FERME.

1. FERE et FERME pro *quasi; almost, nearly. Fere* ac *ferme* imminuunt non rem aut numerum. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 18. Atque ab iis rebus, quæ sunt in jure societatis humanæ, quemadmodum ducatur honestum, ex quo ortum est officium, satis fere diximus. *almost enough has been said. Id.* l. 6. *Fam. ep.* 10. Omnes fere familiarissimi Cæsaris me colunt. *almost all look upon me with regard and esteem. Id.* l. 7. *Fam. ep.* 16. Literas tuas hora fere nona accepi.

Cic. in *Brut.* c. 43. Hoc idcirco posui, ut intelligeretur, Latine dicendi maturitatem jam ad summum pæne esse perductam, ut ei nemo ferme quicquam addere posset, nisi qui a philosophia fuisset instructior. * *Liv.* l. 40. c. 58. et l. 12. c. 51.

2. Interdum *fere* videtur aliquid addere. *Cic.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 39. Hæc fere habui dicere de natura Deorum. *this is the substance of what I have got to say concerning the nature of the gods. Id.* l. 12. *Fam. ep.* 5. Hæc erant fere, quæ tibi nota esse vellem. Significat enim, pauca quædam præterea fuisse. * Add. l. 12. *Fam. ep.* 29. et l. 1. *Att. ep.* 5.

(Admonitio.)

Hæc particula, quantum observavimus, non semper minuit, sed modestiæ causa additur, si forte erremus, aliquid obliti simus, prætermiserimus, idemque etiam interdum est, quod, *ni fallor, ut opinor:* ut in hoc: *satis fere diximus.*

3. *Fere* et *ferme* pro *plerumque, ὡς ἐπὶ τὸ πολύ.*[20]

Alias usurpatur pro *plerumque. Cic. pro Manil.* c. 9. Hoc jam fere sic fieri solere accepimus. *for the most part, usually. Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Nunc ab orationibus disjungo me fere, referoque ad mansuetiores musas. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 38. Sapientis cogitatio non ferme ad investigandum adhibet oculos advocatos. Add. *Liv.* l. 45. c. 35. *Tacit.* l. 2. *Annal.* c. et § 2. et l. 2. c. 54. § 4.

* 4. *Fere—raro ; fere—sæpe ; commonly, mostly, for the most part, usually.*

Fere opponitur particulæ *raro,* interdum *sæpe. Columell.* l. 4. c. 17. Fere prædicta ætas læto solo truncoque tres materias, raro quatuor desiderat. *Sueton.* in *Aug.* c. 53. In consulatu pedibus fere, extra consulatum sæpe adaperta sella per publicum incessit.

* 5. *Fere—rarius—aliquando.*

Cels. l. 6. c. 2. Fere id in capillo fit, rarius in barba, aliquando etiam in supercilio.

* 6. *Non fere, (non facile.)*

Fere pro *plerumque,* si cum *non* conjungendum est, *non* ei præmittitur. *Cic. Topic.* c. 16. Atque illud quidem genus causarum errorem afferre non fere solet. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 17. princ. Pythagoræi rationem sententiæ suæ non fere reddebant. *Id.* l. 2. *Tusc.* c. 3. Epicurum et Metrodorum non fere præter suos quisquam in manus sumit. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 3. et *Brut.* c. 40. extr.

* 7. *Non ferme, (non facile.)*

Liv. l. 22. c. 9. Id non ferme decernitur, nisi cum tetra prodigia nunciata sunt.

* 8. Sic *Nec fere* apud *Cic.* in *Topic.* c. 21. Illud intelligendum est, nec ullam

---

[20] An ellipsis est particulæ *plerumque? Ter. Phorm.* 1. 2. Hic solebamus fere *plerumque eam opperiri.* (immo hic est pleonasmus.)

esse disputationem, in quam non aliquis locus incurrat, nec fere omnes locos incidere in omnem quæstionem.[1]

CAPUT LXXXVI.

De Adverbio FORIS.

1. FORIS notæ est significationis. Est enim *extra, exterius*. Interdum tamen significat *extra domum propriam*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 24. Cura ut valeas. Id foris cœnitando facillime consequeris. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 16. Ego si foris cœnitarem, Octavio familiari tuo non defuissem. *Id.* 2 *Philipp.* c. 11. *Colum.* l. 7. c. 11. extr. et l. 12. *præf. Cic. Qu. Fr.* l. 3. *ep.* 1.

2. *Foris*, id est, *in* vel *extra fines imperii.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 22. Parva sunt foris arma, nisi est consilium domi. *Id. pro Rosc. Am.* c. 47. In eo certamine perditi civis erat non se ad eos jungere, quibus incolumibus et domi dignitas, et foris (*apud exteros*) auctoritas retineretur. *Id.* 2 *Philipp.* c. 27. *Tacit.* l. 13. *Ann.* c. 25. § 1 et 2.

3. *Foris*, id est, *ex loco exteriore*, vel *extrinsecus; from without.*

Nepos in *Dion.* c. 9. Illi inermes, telum foris flagitantes, Dionem vivum tenebant.

4. *Foris*, pro *ex aliis rebus* vel *aliunde.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 39. Quid est, in quo hæreat, qui viderit, omne, quod sumatur in oratione aut ad probandum aut ad refellendum, aut ex sua sumi vi atque natura, aut assumi foris. *Id. ibid.* c. 40. Foris assumuntur ea, quæ non sua vi, sed extranea sublevantur. *Id. Partit.* c. 14. et l. 1. *de Invent.* c. 11. et l. 2. c. 24.

5. *Foris—intra; foris—intus.*

Foris habet opposita *intra* et *intus*. *Nep. Datam.* c. 6. Adversarii non poterant resistere, cum et intra vallum et foris cæderentur.

Varro R. R. l. 3. c. 16. Foris pascuntur, intus favos melle farciunt. *Columell.* l. 12. *præf. Plin.* l. 15. c. 28. l. 22. c. 24. et l. 27. c. 13.

(Admonitio.)

Plures sunt hujus verbi significationes. Iis reperiendis proderit hoc, ut observemus, cui rei illud *foris* opponatur. Sic *Cic. ad Q. Fr.* l. 2. *ep.* 8. in *foris valde plauditur*, contextus doceat, foris esse *ab ordinibus reliquis, equestri et plebeio*, opponitur senatui. 5 *Verr.* c. 90. (3 *V.* c. 90.) est *extra judicium; pro Arch.* c. 7. est *in provinciis aut in bello* etc. *In Pis.* c. 6. *foris esse* dicuntur, qui sunt in ære alieno: item alibi, qui extrinsecus suspensas habent rationes bene vivendi.

CAPUT LXXXVII.

De Adverbio FORTE *et* FORTASSE.

1. FORTE et FORTASSE non tamen origine, quam significatione et usu differunt. *Forte* enim idem est quod *casu; just.* *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 55. Forte evenit, ut in Privernati essemus. *Id. pro Planc.* c. 26. Cum Puteolos forte venissem, concidi pæne. *when I had just arrived.* * *Liv.* l. 32. c. 11. et l. 40. c. 59.

* 2. *Forte—consilio, providentia.*

Liv. l. 9. c. 31. Captivi pars forte, pars consilio oblati. *Id.* l. 25. c. 49. *Vellei.* l. 2. c. 66. § 5. Dum hoc vel forte vel providentia vel utcunque constitutum rerum naturæ corpus manebit incolume.

---

[1] *Lambinus* hunc usum et positionem particulæ *fere* non satis perspexerat, quare ad hunc locum nostrum sic adscribit: *Suspectus mihi locus est: quid enim sibi hæc volunt?* nec fere omnes locos, cet. *malim sic legi*, nec temere omnes locos, *vel* nec omnes locos *deleto* fere. Sed sententia *Ciceronis* facile apparet, quæ hæc est: Nullam esse quæstionem, ad quam loci Dialectici non queant adhiberi, plerumque tamen fieri, ut non omnes loci ad omnes quæstiones accommodari queant.

3. *Sin forte ; nisi forte ; ne forte ;* (* *Sin forte,*) ἄρα.

Quoties antecedit *Si, nisi,* vel *ne* (*vel *Sin*) *forte* dicitur, non *fortasse* neque *forsitan*. *Cic.* in *Cæc.* c. 1. Si quis vestrum, judices, aut eorum qui adsunt, forte miratur. *Idem* l. 2. *Qu. Fr. ep.* 14. et *de Nat. Deor.* l. 2. c. 35. Exempla crebro legentibus occursant. *Id. pro Mil.* c. 7. Nisi forte magis erit parricida, si quis consularem patrem, quam si quis humilem necaverit. * *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 34.

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 46. Ne forte hoc magnum ac miserabile videatur. * *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 8. et l. 2. *Att. ep.* 18. et *pro leg. Manil.* c. 8.

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 18. Sin aliquid virium forte collegerit, sentiet, nec Senatui consilium, nec populo Rom. virtutem deesse. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 10.

Admonitio.

Si fortasse, si fortassis, si forsitan; item nisi fortasse, nisi fortassis, nisi forsitan; ne fortasse, ne fortassis, ne forsitan [2] vitiosa censentur, nisi quando multa verba interponuntur.

* *Nisi fortasse* habet *ep.* 15. *ad Brutum;* sed unum exemplum nos deterrere non debet, quo minus autoritatem *Tursellini* nostri sequamur.

4. FORTASSE.

Fortasse (idem de *fortassis* et *forsitan* dicendum est) dubitationem continet. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 3. Habes epistolam verbosiorem fortasse, quam velles. * Add. *Idem pro leg. Manil.* c. 9. l. 6. *Fam. ep.* 1. et l. 9. *ep.* 1.

* 5. *Fortasse—tamen.*

Fortasse dubitantis adjunctum habet interdum *tamen*. *Plin.* l. 1. *ep.* 5. Nec famam meam aliquo responso, utili fortasse, inhonesto tamen, læseram: nec me laqueis tam insidiosæ interrogationis involveram.

* 6. *Fortasse—sed ; fortasse—sed tamen ; fortasse—verum tamen.*

Cic. l. 2. *de Div.* c. 22. Conceptio contra naturam fortasse, sed partus prope necessarius. *Id. ibid.* c. 33. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 21. Eos versus dicam, ut potero: incondite fortasse, sed tamen ut res possit intelligi. *Id. pro Arch.* c. 11. De meo quodam amore gloriæ, nimis acri fortasse, verum tamen honesto, vobis confitebor. *Id.* 2 *Verr.* c. 12.

* 7. *Fortasse—certe ; fortasse—quidem.*

Cic. l. 4. *de Fin.* c. 3. Res fortasse veræ, certe graves, non ita tractantur, ut debent. *Id. Orat.* c. 62. Id nos fortasse non perficimus, conati quidem sæpissime sumus. *Id.* l. 2. *Tusc.* c. 17. extr. Auribus fortasse multæ, oculis quidem nulla poterat esse fortior contra dolorem et mortem disciplina.

* 8. *Fortassis—sed tamen.*

Cic. pro Sext. c. 5. Quot stimulos admoverit homini fortassis studioso victoriæ, sed tamen nimium communem mortem bellique casum metuenti?

* 9. *Forsitan—sed.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 10. Quæ res forsitan sit refricatura vulnus meum, sed jam quasi voto quodam et promisso me teneri puto. *Liv.* l. 3. c. 25.

10. *Forsitan, fortasse* occupant.

Forsitan et *fortasse* nonnunquam occupationi serviunt. *Cic. Orat.* Forsitan quispiam dixerit, numne igitur *cet.* *Id. pro Rosc. Am.* c. 2. Forsitan quæratis, qui iste terror sit, et quæ tanta formido, quæ tot ac tales viros impediat? * *Id.* l. 3. *de Off.* c. 8.

Cic. in *Cæc.* c. 12. Fortasse dices: quid ergo? hæc in te sunt omnia? * *Id. de Senect.* c. 3. et *pro Manil.* c. 9.

Admonitio I.

Quoties accedit interrogatio, non solet usurpari *forte*, aut *fortasse*, aut *forsitan*, sed *an*, vel *ne*. *An credis? credisne?*

---

[2] *Cassiod. Variar.* l. 5. *ep.* 34. habet *ne forsitan:* sed ejus autoritas hic est nulla.

* Admonitio II.

Charis. l. 2. *Instit. Grammat.* p. 165. Fors quoque variarum figurarum adverbia facit: Dicimus enim forsitan, fortasse, fortassis: et consuetudine quidem obtinuit, ut fortasse libenter diceretur, quam fortassis, quoniam fortassis auribus nostris absurdius videtur. Forsan et forsitan poetis relinquemus, quæ Latina esse nemo dubitabit *cet.*

(11. *Fortasse* cum infinitivo.)

Fortasse etiam infinitivo jungitur. Causa est, quod corruptum est ex *fortassis*, hoc autem ex *forte an sit*. *Plaut. Mercat.* 4. 4. Fortasse te istum mirari coquum. cf. *Pœnul.* 5. 2. et alibi. v. *Gron. Obs.* l. 3. c. 9.

CAPUT LXXXVIII.

I. Funditus.

Funditus est *e fundo, ex imo.* v. g. Funditus canos puella, nigros anus evellerat. *Phædr.* l. 2. *fab.* 2. v. 9.

II. Pro *omnino.*

Cic. de Orat. l. 3. c. 50. Neque earum rerum quenquam funditus natura voluit esse expertem.

CAPUT LXXXIX.

De Adverbio Gratis.

1. Gratis videtur ex *gratiis* factum esse, unde superest *ingratiis.* Ergo signat proprie, *for nothing, for naught, gratis, for pleasure merely. Cic. pro Cluent.* c. 41. Si hic gratis condemnavit, quis accepit? Sic *ibid.* c. 45. *ad Q. Fr.* l. 3. *ep.* 1.

2. *Gratis; without any reason. Cic. pro Cluent.* c. 29. Neque gratis id ab eo factum esse, quod hominem norant, judicabant. *that he would have condemned him without a cause.* Sermo autem est de Staleno, qui nihil pecuniæ acceperat, quam accepisse suspicabantur omnes.

CAPUT XC.

De Adverbiis Hac *et* Hactenus.

* § I. 1. *Hac.*

Hac est *hac via. Nepos Annib.* c. 3. Hac copias traduxit, in Italiamque pervenit.

* 2. *Hac,* id est, *hoc modo,* tralate.

Terent. Heaut. 3. 2. Hac non successit. *it has not answered this way.*

3. *Hac illac,* quo libet, ubique.

Terent. Heaut. 3. 2. Hac illac circumcursa, inveniendum est tamen argentum. *run this way and that, the money must be raised.* Huc pertinet illud *ejusd. Eunuch.* 1. 2. Plenus rimarum sum, hac atque illac perfluo. (v. et *hinc, illinc* n. 5.)

§ II. Hactenus; *so far, thus far.*

* 1. *Hactenus* ex *hac* et *tenus* factum, *usque ad hunc locum* seu *terminum* significat. *Virgil.* l. 6. *Æn.* v. 62. Hac Trojana tenus fuerit fortuna secunda.

* 2. Plerumque usurpatur per translationem pro *usque ad hunc locum carminis* vel *orationis. Virgil.* l. 2. *Georg.* v. 1. Hactenus arvorum cultus et sidera cœli. Nunc te, Bacche, canam. *Cic. de Amic.* c. 7. Hactenus mihi videor, de amicitia quid sentirem, potuisse dicere. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 2. Sed hæc hactenus. *thus much on this head. Id.* l. 11. *Att. ep.* 4. Hactenus fuit, quod caute a me scribi posset. *so much I could write with safety.*

* 3. *Hactenus—amplius,* opponuntur.

Cic. 4 Verr. c. 25. Nimium fortasse dicet aliquis hunc diligentem. Hactenus *reprehendat, si* quis volet, nihil amplius. (hoc nomine.)

4. *Hactenus, ut; hactenus—quo; hactenus—quoad; hactenus—quod:* plerumque pro *propter.*

Interdum adsciscit *ut, quoad, quod.* *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 27. Hæc artem et præcepta duntaxat hactenus requirunt, ut certis dicendi liminibus ornentur. *require art and instruction so far.* * *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 8. et *pro Flacc.* c. 15. et *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 34. § 4. *Sueton.* in *Neron.* c. 31.

* *Cels.* l. 5. c. 16. Sed ea hactenus utilis est, qua cutis ducentem quasi sua sponte subsequitur.

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 3. Hactenus existimo consolationem nostram recte adhibitam esse, quoad certior ab homine amicissimo fieres his de rebus.

Cic. l. 1. *de Nat. D.* c. 10. De eo dicam paulo post. Nunc autem hactenus admirabor eorum tarditatem, qui mundum animantem esse velint, quod ea forma ullam neget esse pulcriorem Plato. * *Plin.* l. 9. *ep.* 15. § 3.

* 5. *Hactenus—ne.*

Cic. l. 5. *Att. ep.* 4. Etiamne hic mihi curandus est? curandus autem? hactenus, ne quid ad senatum. *Quintilian.* l. 6. c. 2. *Tacit.* l. 14. *Ann.* c. 7. § 1.

Admonitio.

Cum *usque ad hoc tempus* significatur, non solet *hactenus* usurpari, sed *adhuc.* Lege *adhuc.*

** Confirmat hanc admonitionem *Manutius* ad *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 1. Quanquam autem *Pareus* duo loca objicit, alterum *Ciceronis* modo positum: *Hactenus existimo nostram consolationem* cet. *Virgilii* alterum l. 10. *Æn.* v. 625. Hactenus indulsisse vacat. neutro tamen evincet, *hactenus* poni pro *usque ad hoc tempus.* In *Cicerone* enim *hactenus* est *usque ad hunc locum epistolæ:* in *Virgilio* conditionem designat. *so far I can comply with your request.* de qua significatione mox. Nihilominus *Erasmum* et *Scaligerum*, aliosque recentiores *hactenus* de tempore usurpasse *Goclenius* annotavit l. 2. *Probl. Gramm.* c. 22.

** *Hactenus* pro *eatenus* conditionalis est particula. *so far, thus far;* ut: *Hactenus tibi assentior. Goclen.* d. l.

* 6. *Hactenus* pro *adhuc.*

Liv. l. 7. c. 26. Valerius Gallum obtruncat. Corvus e conspectu elatus orientem petit. Hactenus quietæ utrinque stationes fuere. Postquam spoliare corpus cæsi hostis tribunus cœpit, nec Galli se statione tenuerunt, et Romanorum cursus ad victorem etiam ocior fuit. *Boeth. Consol.* l. 5. *pros.* 4. Vetus hæc est de providentia querela a M. Tullio vehementer agitata, tibique ipsi res diu prorsus multumque quæsita: sed haudquaquam ab ullo vestrum hactenus satis diligenter ac firmiter expedita. *Silius Ital.* l. 4. v. 266. Vulgum Martemque minorem Hactenus et leto dedimus sine nomine gentem: Mox, Gergane, vocant superi ad majora. *Virg. Æn.* l. 5. v. 603. *Lamprid.* in *Alexandro* p. 141. b. *Symmach.* l. 8. *ep.* 25 et 70. et l. 9. *ep.* 8. *Ovid. Art. Amand.* l. 1. v. 263. *Heroid. ep.* 6. v. 63. et *Metam.* l. 5. v. 250. et *Heroid. epist.* 17. v. 265.

* 7. *Hactenus—deinde.*

Cels. l. et c. 6. *de oculorum grav. morb.* Hactenus oculorum morbi lenibus medicamentis curantur. Genera deinde alia sunt, quæ diversam curationem desiderant. *Id.* l. 7. c. 18.

* 8. *Hactenus—jam; hactenus—nunc.*

Plin. l. 14. *procem.* Externæ arbores hactenus fere sunt. Licet jam de communibus loqui quarum omnium peculiaris parens videri potest Italia. *Id.* l. 28. c. 8. Hactenus de externis: nunc revertemur ad nostrum orbem. *Id.* l. 31. c. 6. Hactenus de aquis: nunc de aquatilibus.

CAPUT XCI.

De Adverbio HAUD.[3]

1. HAUD idem est, quod *non*. *Cic. pro Cluent.* c. 60. Haud hæres est Cluentius.

2. *Haudquaquam; haud sane.*

Haud si adsciscat *quaquam* aut *sane*, vehementius negat. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 33. Haudquaquam id est difficile Crasso. *it is by no means difficult. Id. Orat.* c. 9. Quorum pater homo prudens et gravis, haudquaquam eloquens, saluti reipubl. fuit. *Id. de Amic.* c. 18. Accedat huc suavitas quædam oportet sermonum atque morum, haudquaquam mediocre condimentum amicitiæ. * *Liv.* l. 3. c. 7.

Cic. de Senect. c. 2. Rem haud sane difficilem admirari videmini. *by no means difficult; very easy. Id.* l. 3. *Tusc.* Haud erat sane, quod quisquam ratione ac doctrina requireret. *Id. de Senect.* c. 23. Eo me proficiscentem haud sane quis facile retraxerit.

3. *Haud scio an* pro *fortasse.*

Haud scio an usurpatur pro *fortasse*, cum verecunde aliquid, quod dubium esse possit, affirmare volumus. *Cic.* l. 2. *de N. D.* c. 4. Vir sapientissimus, atque haud scio, an omnium præstantissimus. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 15. Est id quidem magnum, atque haud scio an maximum. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 22. Capessentibus rempubl. nihilominus quam philosophis, haud scio an multo magis etiam despicientia adhibenda sit rerum humanarum. *Id. de Amic.* c. 14. Atque haud scio, an ne opus sit quidem, nihil nunquam omnino deesse amicis.

4. Admonitio.

Haud scio an plerumque ponitur pro *haud scio an non*, vel *fortasse*; sed nonnunquam idem est, quod *dubito, non liquet, an*. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 11. Haud scio an satis sit eum, qui lacessierit, injuriæ suæ pœnitere; ut et ipse ne quid tale posthac committat, et ceteri sint ad injuriam tardiores. *I am not sure, that this is enough.* Add. *Id. in Pison.* c. 17. (Sed vide dicta in *an*: ubi monuimus, hanc formulam affirmative capiendam esse. *Cicero* quidem, l. 1. *de Off.* c. 11. haud dubie vult dicere, satis esse, si qui nos lacessierit, eum pœniteat injuriæ, nec de eo dubitavit.)

5. *Haud paulo* pro *multo.*

Haud paulo idem est quod *multo*. *Cic.* l. 8. *Fam. ep.* 1. Næ tu haud paulo plus, quam quisquam nostrum, delectationis habuisti. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 8. Luculentus homo est et civis haud paulo melior, quam isti nostri. * *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 20. et *Orat.* c. 44.

* 6. *Haud—nisi* elegans est.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 26. Haud possem vivere, nisi in literis viverem. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 35. § 1.

* 7. *Haud sed.*

Liv. l. 21. c. 1. Haud ignotas belli artes inter se, sed expertas primo Punico bello, conserebant Romani et Carthaginienses. (Sed h. l. non pendet ab *haud*, sed ab omisso *quidem*.)

* 8. *Haudquaquam—sed; haudquaquam—ceterum.*

Liv. l. 1. c. 57. Lucretiam haudquaquam ut regias nurus, quas in convivio luxuque cum æqualibus viderant tempus terentes, sed nocte sera deditam lanæ inter lucubrantes ancillas inveniunt. *Id.* l. et c. 8. Romanus, corpore haudquaquam satis validus, ceterum strenuus vir peritusque militiæ.

* 9. *Haudquaquam aut—aut.*

Liv. l. 31. c. 1. Pacem Punicam bellum Macedonicum excepit, periculo haudquaquam comparandum aut virtute ducis, aut militum robore. (*aut* non refertur ad *haudquaquam*, sed ad *comparandum*.)

---

[3] Ex Græco οὔτε ducunt plerique.

* 10. *Haud minus—quam.*

Liv. l. 2. c. 60. Addebantur et laudes, quibus haud minus, quam præmio, gaudent militum animi. *Vellei.* l. 2. c. 82. § 3.

CAPUT XCII.

De Conjunctione Heus.

Heus tu, expostulantis.

Heus *tu*, etsi proprie vocantis est, tamen interdum est expostulantis, aut reprehendentis, aut vehementius aliquid commonentis, aut declarantis. *Cic.* l. 2. *ad Qu. Fr. ep.* 6. Sed heus tu, celari videor a te. *but, hark you, you are for concealing, &c.* *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 17. Sed heus tu, qui κανὼν esse meorum scriptorum soles. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 13. Sed heus tu, videsne consulatum illum nostrum, quem Curio antea ἀποθέωσιν vocabat, si hic factus erit, Fabam mimum futurum?

CAPUT XCIII.

* *De Pronomine* Hic.

§ I. 1. Hic pronomen et sequentia respicit et superiora. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 5. His rebus, quæ tractantur in vita, modum adhibentes, honestatem conservabimus. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 9 et 10. et *de Amic.* c. 3.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 6. Quid? si Phalarin vir bonus, ne ipse frigore conficiatur, vestitu spoliare possit, nonne faciat? Hæc ad judicandum sunt facillima. *Id. de Amic.* c. 18 et 22. et l. 1. *de Off.* c. 19.

* 2. *Hic—ille.*

Vid. infra in *ille*, et hoc capite n. 6.

* 3. *Hic—ut; hic—ne.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 5. Si unumquodque membrum sensum hunc haberet, ut posse putaret se valere, si proximi membri valetudinem ad se traduxisset *cet.* *Id. de Amic.* c. 21. et l. 2. *Fam. ep.* 1. et l. 6. *ep.* 15.

Cic. l. 2. *de Off.* c. 14. Atque etiam hoc præceptum officii diligenter tenendum est, ne quem unquam innocentem judicio capitis arcessas. *Id. de Prov. Cons.* c. 16.

* 4. *Hic—qui*, pro *ut*, rarum est.

Cic. Rep. l. 3. Homines sunt hac lege generati, qui tuerentur illum globum, quæ terra dicitur. *to cultivate the soil.*

* 5. *Hic*, quum vim addit, rarius est, quam *is.*

Hic sæpe propter vim quandam interponitur orationi. *Hirt. B. G.* l. 8. c. 20. § 2. Bellovaci repente ex fuga paucis, atque his vulneratis receptis, ... conclamant, ut legati obsidesque ad Cæsarem mittantur. *Cæs. B. G.* l. 5. c. 18. § 1. *Senec. ep.* 18. p. 286.

* 6. *Hic* abundat, eleganter.

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 16. Nam Catius Insuber, Epicureus, quæ ille Gargettius, etiam ante Democritus εἴδωλα, hic spectra nominat.

* 7. *Hic* in principio.

Hic in principio periodorum ponendum est sæpe perspicuitatis causa. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 19. Homo justus nihil cuiquam, quod in se transferat, detrahet. Hoc qui admiratur, is se, quid sit vir bonus, nescire fatetur. *Id. ibid.* c. 21. bis, et *de Amic.* c. 36.

* 8. *Hic* demonstrat præsentia; *ille* absentia.

Cic. pro Mil. c. 10. Video adhuc constare omnia, *etc.* *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 21.

* 9. *Hic—alius.*

Senec. ep. 120. Hunc vidimus in bello fortem: alium vidimus adversus amicos

benignum *cet.* *Liv.* l. 3. c. 63. Tantum hos pudor, quantum alios laudes excitabant. *Plin.* l. 29. c. 5. Lacerta, quam hi sepa, alii chalcidicen vocant, in vino pota morsus sanat, *cet.* *Tacit. Annal.* l. 4. c. 49. § 5.

* 10. *Hic—ille—alius* pro *alius, alius, alius* rarissimum. (Sed rectum tamen atque idem de sequentibus tenendum.)

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 63. § 3. Jam ceteri fama exciti; hic fratrem, propinquum ille, alius parentes lamentari.

* 11. *Hi—illi—plurimi* rarissimum est.

Tacit. l. 1. *Ann.* c. 18. § 1. Astrepebat vulgus diversis incitamentis. Hi verberum notas, illi canitiem, plurimi detrita tegmina et nudum corpus exprobrantes.

* 12. *Hic—alius—plurimi* raro junguntur.

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 13. § 2. Hi nobilitatem ducis, decorem alius, plurimi patientiam laudibus ferebant.

* 13. *Hi—hi—alii, quidam,* raro junguntur.

Tacit. l. 14. c. 8. § 1. Hi molium objectus, hi proximas scaphas scandere: Alii quantum corpus sinebat, vadere in mare: Quidam manus protendere.

* 14. *Hic—hic,* pro *hic—ille.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 16. Servius frater tuus facile diceret, hic versus Plauti non est, hic est. *Seneca de Ira* l. 3. c. 10.

* 15. *Hic et hic; hic et ille.*

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 53. Quidnam amplius desideratis, judices, cum vobis hoc et hoc planum factum sit? Add. *Quintil.* l. 6. c. 1. *Cic.* 4 *Verr.* c. 63. Perscripta autem hoc modo: quod ex æde Minervæ hoc et illud abesset; quod ex æde Jovis, quod ex æde Liberi.

* 16. *Hic talis.*

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 21. Da operam, ut hunc talem, tam jucundum, tam excellentem virum videas.

* 17. *Hic* pro *talis.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 2. § 4. Sin hi sumus, qui profecto esse debemus: non potest esse dubium, quid faciendum nobis sit. *Brut. ad Cic. ep.* 16. Nos hi sumus, de quorum salute unus homo rogandus videatur? *Cic.* 1 *Verr.* c. 24. Miro artificio, quocunque venerat, hæc investigare omnia solebat. *matters of this kind.*

* 18. *Hic* complectitur res ante narratas,[4] aut respicit rem hominemve ante nominatum, per pleonasmum.

Cic. pro Marcell. c. 3. Animum vincere, iracundiam cohibere, victoriam temperare, adversarium nobilitare, ingenio, virtute præstantem non modo extollere jacentem, sed etiam amplificare ejus pristinam dignitatem, hæc qui faciat, non ego cum summis viris comparo, sed simillimum Deo judico. *Plaut. Asin.* 1. 3. 46. Diem, aquam, solem, lunam, noctem, hæc argento non emo. Add. 4 *Catil.* c. 2. *Cæsar. Germ. Arat. Phænom.* c. 15. *Plin.* l. 28. c. 19. med. et l. 17. c. 9. extr. Vide *Cic. pro Milon.* c. 26. *pro Cluent.* c. 44. 4 *Catil.* c. ult. *pro Sextio* c. 19. Hæc cum viderem. *Id. pro Cluent.* c. 44.

* 19. *Hic* pro *hujus temporis, præsens.*

Velleius l. 2. c. 33. § 4. Lucullus, summus alioqui vir, profusæ hujus in ædificiis convictibusque et apparatibus luxuriæ primus auctor fuit. *Id.* l. 2. c. 43. § 4. *Liv.* l. 1. c. 55. et l. 6. c. 4. *Cic. de Orat.* l. et c. 1. et *pro Cluent.* c. 35. His moribus. (Elegans hic usus est et frequens *Ciceroni*: in hac improbitate hominum. *in these wicked times; in this degenerate age.*)

---

[4] *Vel* emphaseos causa repetit. Vid. *Cic. pro Milon.* c. 26.

* 20. *Hoc dico* in præteritione.

Cic. pro Cluent. c. 36. Omitto et hæc et alia permulta. Hoc dico, eandem tum fuisse controversiam.

* 21. *Hic* cum genitivo.

Hic apponitur genitivis, quum substantivum, unde genitivus pendet, omittitur. *Cic. pro Arch.* c. 11. Nullam virtus aliam mercedem laborum periculorumque desiderat, præter hanc laudis et gloriæ. (Sed hic genitivus pendet a verbo *mercedis.*)

(Admonitio.)

Cum junguntur *hic* et *ille*, *hic* ad proximum, *ille* ad remotius refertur. Sed interdum tamen ab hac ratione discedunt optimi scriptores, et *hic* referunt ad remotius, *ille* ad proximum, ut apud *Cic. pro Rosc.* c. 2. *adversaria, tabulas,* ponit: dein subjicit: *quia hæc sunt menstrua, illæ sunt æternæ.* V. qui laudantur in *Ernesti Clave Cicer.* in h. v. Cf. infr. in *ille* n. 5.

§ II. *Hiccine, hæccine, hoccine.*

1. *Hiccine, hæccine, hoccine* admirationem fere continent, aut indignationem aut irrisionem. *Cic.* l. 3. *Tusc.* c. 18. Hiccine est Telamon ille, modo quem gloria ad cœlum extulit? *Id. pro Mil.* c. 31. Hiccine vir patriæ natus usquam nisi in patria morietur? *Ter. Andr.* 4. 1. Hoccine credibile est, aut memorabile?

* 2. *Hiccine* pro *an hic* extra interrogationem directam.

Liv. l. 1. c. 3. Haud nihil ambigam, hiccine fuerit Ascanius, an major quam hic.

§ III. *HIC* adverbium.

* 1. *Hic* adverbium loci est, et valet idem ac *hoc loco.* Exempla obvia sunt crebro.

* 2. *Hic—istic; hic—illic.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 10. Ut, cum hic tibi satisfecerimus, istic quoque nostram in te benevolentiam navare possimus. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 19. *Colum.* l. 1. c. 16. Illic per hiemem, hic per æstatem sine violentia ferarum conquiescunt.

* 3. *Hic—ubicunque.*

Cic. 5 *in Verr.* c. 55. Retineri putatis oportere jura libertatis non modo hic, ubi tribuni plebis sunt, sed ubicunque terrarum.

* 4. *Hic—alibi* pro *alibi—alibi* rarum est.

Plin. H. N. l. 10. c. 50. Nec tamen in hoc mangonio quicquam totum placet; hic clune, alibi pectore tantum laudatis.

* 5. *Hic* pro *in hac re.*

Terent. Andr. 4. 1. Hic, ubi opus est, non verentur; illic, ubi nihil opus est, ibi verentur. *Cic.* 1 *Verr.* c. 16.

6. *Hic* pro *cum ita res se habeat.*

Hic etsi proprie adverbium est loci, tamen per translationem ad res alias accommodatur, ac sæpe significat, *cum ita se res habeat, cum res eo loco sit.* *Cic.* 2 *Verr.* c. 44. Hic vos dubitatis, judices, tantam istius audaciam, tantam crudelitatem, tantam injuriam vindicare? *Id.* 8 *Philipp.* c. 4. Hic mihi etiam Q. Fusius vir fortis ac strenuus, amicus meus, pacis commoda commemorat? *Id. pro Manil.* c. 13. Hic miramur, tantum hunc hominem, tantum excellere cæteris? *under these circumstances can we be astonished?* * Add. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 13.

* 7. *Hic—cum.*

Hic ego quum ad respondendum surrexi: qua cura *cet.* *Cic. pro Cluent.* c. 18.

8. *Hic, hic jam* pro *nunc.* (*hoc in loco.*)

Nonnunquam ponitur pro *nunc,* præsertim cum *jam* adsciscitur. *Cic. pro Sext.*

c. 5. Hic ego quid prædicem, quibus rebus hic consulem ad rem gerendam excitarit? * Add. 1 *Cat.* c. 10. et 3 *Cat.* c. 9.

Cic. pro Manil. c. 9. Hic jam plura non dicam: fuit enim illud extremum. *Id. pro Sext.* c. 36. Hic jam de ipso accusatore quæro. *and here I ask the plaintiff himself.*

* 9. *Hic nunc.* (v. n. 8.)

Hic nunc idem significat, quod *hic jam. Cic.* 2 *Verr.* c. 25. Hic nunc de miseria Siculorum, judices, audite. *Id.* 4 *Verr.* c. 47. Hic nunc aut iste reus, aut ego accusator, aut hoc judicium appellabitur? *Id. pro Planc.* c. 41. Hic ego nunc de prætore Macedoniæ nihil dicam amplius, nisi eum civem optimum semper fuisse.

10. *Hic; hic tum,* pro *tum.*

Interdum usurpatur pro *tum;* nimirum cum ad tempus præteritum refertur. *Cic.* 3 *Verr.* c. 28. Hic illi flentes rogare atque orare cœperunt. *on this they began to entreat with tears in their eyes. Id.* l. 2. *Acad.* c. 4. Hic Catulus etsi heri, inquit, id, quod quærebatur, pene explicatum est, tamen expecto ea, quæ te pollicitus es dicturum. * *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 50. *Id. pro Cluent.* c. 20. Hic tum Fabricius non modo ad me meos vicinos et amicos non adduxit, sed ipse iis neque defensoribus uti postea, neque laudatoribus potuit. *under these circumstances. Id. ibid.* c. 17. *Id.* 1 *Verr.* c. 26. Hic tum alius ex alia parte, enimvero, inquit *cet.* * Add. *Id. pro Cluent.* c. 27. et *pro Sext.* c. 11.

* 11. *Hic* pro *tum* cum futuro tempore.

Cic. de Republ. l. 2. Hic tu, Africane, ostendas oportebit patriæ lumen animi, ingenii, consilii tui. (immo *hac in re, hoc loco.*)

12. *Hic etiam* indignantis.

Hic etiam indignationem designat. *Cic.* 3 *Verr.* c. 57. Hic etiam priore actione Hortensius pupillum Junium venisse prætextatum in vestrum conspectum questus est. *and here Hortensius dared to complain in the former speech, &c.* (Manifestum est, hic quoque τὸ *hic* habere hanc vim, ut sit, *hoc loco, hac in parte causæ.*)

CAPUT XCIV.

De Hoc.

* 1. Hoc præparat animum legentis vel audientis ad insequentia. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 4. § 10. Sed si hoc fuit liberis nostris gratius nos vivere.

* 2. *Hoc est* exprobrantis et expostulantis.

Cic. 3 *Verr.* c. 14. Hoc est rationes referre? *call you this giving in an account? Liv.* l. 3. c. 19. Hoc est, tribuni, auxilium plebi ferre? *tribunes, do you call this supporting the people?* Add. *Virgil.* l. 2. v. 663.

3. *Hoc ætatis.*

Plaut. Bacchid. 2. 3. 109. Ne navigarem tandem hoc ætatis senex. *Id. ibid.* 5. 1. 14. *Senec. de Clement.* l. 1. c. 9. Cum hoc ætatis esset, quod tu nunc es.

* 4. *Hoc est dicere; this is as much as to say.*

Cic. 2 *Philipp.* c. 28. At quam crebro usurpat et Consul et Antonius? Hoc est dicere, et Consul et impudicissimus, et Consul et homo nequissimus. *Idem* 4 *Verr.* c. 20.

* 5. *Hoc dico* post *nihil* vel *non,* præsertim in præteritionis fine.

Cic. 2 *Verr.* c. 45. De isto scelere tuo nihil queror. Hoc dico, non his, qui Sthenium norunt *cet. Id pro Muren.* c. 16. Sed non id agimus. Hoc dico, si bellum hoc contemnendum fuisset, non tanta cura populus Romanus suscipiendum putasset. *Id. pro Dom.* c. 7. et 5 *Philipp.* c. 6.

6. *Hoc—quo* pro *eo—quo*, seu *tanto—quanto.*

Hoc—quo pro *tanto—quanto* usitatum est, cum duobus comparativis. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 35. Hoc audio libentius, quo sæpius. *Planc. ad Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 9. Certe hoc majus habes testimonium amoris mei, quo maturius tibi, quam cæteris, consilia mea volui esse nota. Add. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 12. et l. 13. *ep.* 15.

7. *Hoc—quod ; hoc—quia* pro *eo—quod ; eo—quia.*

Hoc—quod et *hoc—quia* pro *eo—quod, eo—quia*, eleganter usurpatur, cum intercedit comparativus. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 8. Consilio vestro utar libenter, et hoc libentius, quod mea sponte facere constitueram. *Id. pro Flacc.* Hoc vehementius lætor, quod ex ipso Messinio *cet.* * Add. l. 11. *Att. ep.* 7. et l. 4. *ep.* 13.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 3. Quod hoc etiam admirabilius debet videri, quia cæterarum artium studia fere reconditis e fontibus hauriuntur. **Id. ibid.* l. et c. 2.

D. ** *Hoc* pro *ideo* vel *propterea. Taubm.* ad *Plaut.* p. 26. *Virgil.* l. 2. *Georg.* v. 425. Hoc pinguem et placitam paci nutritor olivam. *Horat.* l. 1. *sat.* 1. Non tuus hoc capiet venter plus quam meus. Ubi *Xylander :* hoc, ob hoc, ea de causa, ablativus causæ, τούτῳ. Refer huc et exempla antecedentis observationis, cum *eo quod* valet *propterea quod.*

CAPUT XCV.

De Adverbio HINC, ἐντεῦθεν.

1. HINC proprie de loco dicitur, sed ad alias res transfertur. *Cic.* 2 *Agr.* c. 34. Nos autem hinc Roma qui veneramus, jam non hospites, sed peregrini atque advenæ numerabamur. *from this place, from this city Rome. Id.* l. 1. *Tusc.* c. 13. Ipsi majorum gentium dii hinc a nobis in cœlum profecti reperiuntur. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 14. Via quæ est hinc in Indiam. *which leads from this place to India.* Add. l. 9. *Att. ep.* 12. *Liv.* l. 7. c. 34. extr.

2. Hæc, inquam, proprie dicta: illa translate. *Cic. pro Flacc.* c. 23. Hinc totum odium, hinc omnis offensa. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 8. Hinc sicæ, hinc venena, hinc falsa testamenta nascuntur, hinc expilationes direptionesque sociorum. * Add. *ibid.* c. 9. et *de Senect.* c. 12.

* 3. *Hinc* de tempore, pro *postea,* rarissimum.

Tacit. Agric. c. 14. § 4. Didium Veranius excepit, isque intra annum extinctus est. Suetonius hinc Paulinus biennio prosperas res habuit.

* 4. *Hinc* abundare videtur.

Liv. l. 8. c. 12. Qua cupiditate offensis Patribus, negantibusque, nisi Pedo capto, triumphum, hinc alienatus ab Senatu Æmilius seditiosis tribunatibus similem deinde consulatum gessit. (Est *propterea, ea de causa.*)

5. *Hinc et illinc* pro *hinc et inde ; hinc illincque ; hinc atque illinc.*

Hinc et illinc pro *hinc inde* eleganter dicitur. *Plaut. Mostell.* 3. 1. Næ ego homo sum miser. Ita et hinc et illinc exhibent mihi negotium. *they annoy me on all sides, in every direction.* Add. *Id. Amphitr.* 1. 1. *Cic. de Univ.* c. 14. Id fit, cum speculorum lævitas hinc illincque altitudinem assumsit. *Liv.* l. 32. c. 10. extr. Multis hinc atque illinc vulneribus acceptis, nox pugnæ finem fecit. *Senec. ep.* 120.

* 6. *Hinc vel illinc : hinc aut illinc.*

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 6. § 2. Appositis utrinque gubernaculis, converso ut repente remigio hinc vel illinc appellerent. *Liv.* l. 7. c. 8. Quicquid hinc aut illinc communis mars belli aufert, multiplex quam pro numero damnum est.

Admonitio.

Hinc et hinc poeticum magis quam oratorium est. *Virgil.* l. 1. *Æneid.* v. 166. Hinc atque hinc vastæ rupes. *Plin.* l. 9. *ep.* 39. § 5. Solum templi hinc flumine et abruptissimis ripis, hinc via cingitur. *Senec. ep.* 89. extr. et *ep.* 92. p. 349.

7. *Hinc inde* minime usitata sunt apud bonos Latinitatis autores.

* De *Cicerone, Cæsare,* et similibus loqui auctor videtur. Sed *Plin.* l. 9. *ep.* 13. § 9. Longum est omnia, quæ tunc hinc inde jactata sunt, recensere. *Sueton. Neron.* c. 27. Matronæ hinc inde orabant, ut appelleret Nero. *Id. ib.* c. 49. et in *Cæs.* c. 39. *Tacit.* l. 4. *Hist.* c. 62. § 5. *Pallad.* l. 1. tit. 18 et 20. et l. 3. tit. 25. et l. et tit. 9. ** *Pareus* tamen *Plinium, Quintilianum* et *Martialem hinc inde* dixisse affirmat. Idemque *Livii* hæc verba producit e lib. 30. Circumventos Romanos hinc pedes, hinc eques, urgebant. *on one side the cavalry, on the other the infantry.* * Plura exempla, ubi *hinc—hinc* reperitur, vide in *Liv.* l. 1. c. 13. l. 2. c. 46. l. 3. c. 23 et 28. l. 6. c. 15. l. 8. c. 35. l. 21. c. 8. et l. 44. c. 11.

* 8. *Hinc—hinc—hinc.*

Seneca ep. 108. Cum Ciceronis libros de republica prehendit hinc philologus aliquis, hinc grammaticus, hinc philosophiæ deditus: alius alio curam suam mittit.

* 9. *Hinc—hinc—inde.*

Tacit. l. 2. *Hist.* c. 70. § 3. Aderant Valens et Cæcina, monstrabantque pugnæ locos: hinc irrupisse legionum agmen, hinc equites coortos, inde circumfusas auxiliorum manus.

* 10. *Hinc—illinc—hinc.*

Senec. ep. 115. Hinc justitia, illinc fortitudine, hinc temperantia prudentiaque lucentibus.

* 11. *Hinc—inde,* pro *hic ibi*[5] vel *alibi—alibi.*

Tacit. l. 1. *Hist.* c. 84. § 6. Hinc respubl. inde hostes reipubl. constiterunt. *Id.* l. 6. *Ann.* c. 36. § 6. et l. 15. c. 11. § 1. et c. 42. § 1.

* 12. *Hinc—inde* pro *hinc—illinc* rarissimum.

Tacit. l. 12. *Ann.* c. 28. § 2. Catti metu ne hinc Romanus, inde Cherusci circumgrederentur, legatos in urbem et obsides misere.

* 13. *Hinc—illinc.*

Cic. 2 *Catil.* c. 11. Ex hac parte pudor pugnat, illinc petulantia: hinc pudicitia, illinc stuprum; hinc fides, illinc fraudatio; hinc pietas, illinc scelus; hinc constantia, illinc furor; hinc honestas, illinc turpitudo; hinc continentia, illinc libido. *Id. pro Quint.* c. 25. *Colum.* l. 3. c. 10. *Liv.* l. 2. c. 29.

* 14. *Hinc—altera fronte* raro junguntur. (recte tamen.)

Liv. l. 4. c. 39. Diversi Volsci, hinc consulem ac legiones sustinere: altera fronte instare Tempanio atque equitibus.

* 15. *Hinc, unde.*

Terent. Phorm. 4. 2. Petam hinc, unde a primo institui.

CAPUT XCVI.

De Adverb. HODIE *et* HODIEQUE.

1. HODIE est interdum *hodierno die; to day. Cic.* 2 *Verr.* c. 1.

2. *Hodie; now, in our days, now-a-days; his temporibus. Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 22. Hodie penis est in obscenis.

3. *Hodie; down to the present moment, even until now. Cic. pro Cœl.* c. 2. Quæcunque in equite Romano dignitas esse possit, ea semper in M. Cœlio habita est summa hodieque habetur.

Hodieque præsertim e *Paterculo* ponitur pro *usque ad hæc tempora,* vel *etiam his temporibus.*

---

[5] Uti *a* sæpe, cum res se dat, *in loco* significat, sic *hic et inde* pariter.

CAPUT XCVII.

De Adverbio Huc.

1. *Huc illuc; huc atque illuc; * huc et illuc; huc et illo.*

Cic. l. 9. *Att. ep.* 11. Arpinum cogito, ne forte aut absim, cum veniet, aut cursem huc illuc via deterrima. * *Liv.* l. 7. c. 34.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 40. Alacri et promto ore ac vultu huc atque illuc intuentem, vagari foro, nonne inprimis flagitiosum putandum est? * *Liv.* l. 5. c. 8. l. 6. c. 25. et l. 7. c. 34.

* *Celsus* l. 2. c. 15. Lectus huc et illuc manu impellendus est. *Id.* l. 8. c. 1. Alter processus huc et illuc se inclinat.

Jam duo ista sidera huc et illo diducit velocitas sua. *Senec. de Benef.* l. 5. c. 6.

* 2. *Huc illucque.*

Plin. l. 36. c. 1. Huc illucque portantur juga montium. *Id.* l. 37. c. 6. Veri opali fulgor subinde variat, et plus huc illucque spargit.

3. *Illuc* per translationem.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 28. Duplex est vis animorum atque naturæ. Una pars in appetitu posita est, quæ hominem huc et illuc rapit. *carries him hither and thither.* * *Id. pro Cœlio* c. 6.

* *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 28. In quo utrum respondebo, verses te huc atque illuc necesse est.

* *Terent. Andr.* 1. 5. Dum in dubio est animus, paulo momento huc illuc impellitur. *Tac.* l. 3. *Hist.* c. 3. § 2.

* 4. *Huc—illucve,* proprie et tralate.

Celsus l. et c. 6. *de resolutione oculorum:* Oculus huc illucve sine ratione movetur. *Id.* l. 7. c. 18. et l. 8. c. 16.

Celsus l. 7. c. 3. Ut hæc ipsa fortuna huc illucve decernit, sic medici partium est, eniti ad recipiendam sanitatem.

* 5. *Huc vel illuc.*

Celsus l. et c. 7. *de Chalaz.* Eo digito huc vel illuc impelluntur.

* 6. *Tum huc—tum illuc.*

Cic. l. 1. *de Divin.* c. 53. Eadem efficit in avibus divina mens, ut tum huc, tum illuc volant alites.

* 7. *Huc* pro *ad hoc, ad hæc* cet.

Cic. de Amic. c. 18. Accedat huc suavitas quædam oportet sermonum atque morum, haudquaquam mediocre condimentum amicitiæ. *Cæsar* l. 1. *B. C.* c. 56. § 2. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 39. *Celsus* l. 5. c. 19. Rubrum quoque emplastrum, quod Ephesium vocatur, huc aptum est. *i. e.* ad hæc vulnera.

8. *Huc, ut; huccine, ut.*

Huc proprie ad hunc locum. Sed interdum per metaphoram usurpatur. *Cic.* 2 *Catil.* c. 2. Rem huc deduxi, ut tum palam pugnare possemus, cum hostem aperte videretis. *I brought the matter to this issue, that, &c.* * *Cæsar* l. 1. *B. C.* c. 62. § 1. *Cic. pro Cœl.* c. 20. et *Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 73. § 1. et l. 4. c. 41. § 2.

Cic. 5 *Verr.* c. 63. Huccine tandem omnia reciderunt, ut civis Romanus in provincia populi Romani deligatus in foro virgis cæderetur? *has it come to this at length, that, &c.?*

CAPUT XCVIII.

*De (*Adverbio et) Conjunctione* Jam.

§ I. Jam est adverbium temporis, et respondet Anglico *now.*

* § II. 1. *Sæpe* est adverbium temporis, et verti debet *now, already.* *Cic.* l. 1.

de Off. c. 15. Colendus est ita quisque maxime, ut quisque maxime modestia, temperantia, ac ipsa, de qua jam multa dicta sunt, justitia ornatus erit. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 2. et l. 3. *Qu. Fr. ep.* 5. et *pro leg. Manil.* c. 17.

2. *Jam a, jam ab* præterito tempori juncta.

Jam tempori præterito junctum, sæpe præpositioni *a* vel *ab* copulatur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Musæ me jam a prima adolescentia delectarunt. *Id. pro Balb.* c. 13. Jam a principio nominis Romani. *from the very origin of the Roman people.*[6] *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 16. Sententiam meam tu facillime perspicere potuisti jam ab illo tempore, cum in Cumanum mihi obviam venisti. * *Add.* l. 4. *Fam. ep.* 7. et *pro Mil.* c. 8.

3. *Jam inde a* vel *ab* pro *inde usque.*

Jam inde a vel *ab* est *inde usque a* vel *ab.* *Cic.* 14 *Philipp.* c. 6. Apuleius meorum omnium consiliorum jam inde a consulatu meo testis, et adjutor, dolorem ferre non potuit. *Id. pro Balb.* c. 13. O jura præclara, atque divinitus jam inde a principio Romani nominis a majoribus nostris comparata. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 39. Ejus cum patre magna mihi fuit amicitia jam inde a quæstura mea Siciliensi. *even as long ago as when I was Questor in Sicily.* * *Terent. Adelph.* 1. 1.

* 4. *Jam inde usque a.*

Terent. Heaut. 1. 1. Mihi magna cum eo jam inde usque a puero semper fuit familiaritas.

* 5. *Jam inde antiquitus.*

Liv. l. 9. c. 29. Appius jam inde antiquitus insitam pertinaciam familiæ gerendo, solus censuram obtinuit.

* 6. *Jam inde* absolute.

Liv. l. 24. c. ult. Statum civitatis ea victoria movit: ut jam inde haud secus quam in pace, res inter se contrahere vendendo emendo auderent.

* 7. *Jam inde, cum.*

Sueton. Tiber. c. 11. Amœnitate et salubritate insulæ jam inde captus, cum ad eam ab Armenia rediens appulisset.

* 8. *Jam inde ante.*

Liv. l. 27. c. 47. Destinatis jam inde ante animo latebris subsedit.

* 9. *Jam usque a.*

Jam usque a idem quod *jam inde.* *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 1. Vetus opinio est jam usque ab Heroicis ducta temporibus. *from as far back as the heroic ages.*

* 10. *Jam—nondum.*

Liv. l. 1. c. 25. Romanas legiones jam spes tota, nondum tamen cura deseruerat.

* 11. *Jam* cum numeralibus cardinalibus.

Jam jungitur cum nominibus numeralibus cardinalibus. *Cic. pro Cluent.* c. 3. Causa jam per annos octo continuos ex contraria parte auditur. *Id. pro Flacc.* c. 20. Annos jam triginta in foro versaris. *Id. ibid.* c. 26. 6 *Philipp.* c. 6. et 2 *Verr.* c. 16.

* 12. *Jam* cum numeralibus ordinalibus.

Jam sæpissime cum numeralibus ordinalibus jungitur. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 10. Quintum et vigesimum jam diem aggeribus, vineis, turribus, oppugnabam oppidum munitissimum Pindenissum. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 27. Cum decimum jam diem graviter ex intestinis laborarem; fugi in Tusculanum. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 8. et l. 9. *ep.* 12. *pro Manil.* c. 3. 1 *Catil.* c. 2. *Cæs. B. G.* l. 5. c. 25. § 3. et l. 6. c. 38. § 1. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 29.

---

[6] Quædam exemplaria habent: O jura præclara atque divinitus jam inde a principio Romani nominis majoribus nostris comparata.

* 13. *Jam jam; already, long, some time.*

Cæsar B. G. l. 7. c. 1. § 3. Galli, hac impulsi occasione, qui jamjam ante se populi Romani imperio subjectos dolerent, liberius atque audacius de bello consilia inire incipiunt. *Cic.* in *Brut.* c. 14.

* 14. *Jam nunc* pro *jam ex hoc tempore.*

Jam nunc pro *jam ex hoc tempore*, seu pro eo, quod barbari dicunt *ex nunc*, elegantissime dicitur. *Cic. in Cæcil.* c. 13. Quod cum cogito, jam nunc timeo, quidnam eloqui possim. *I fear even now.* *Id.* l. 1. *Attic. ep.* 6. Hermæ tui jam nunc me admodum delectant. *Id. in Cæcil.* c. 13. Jam nunc mente et cogitatione prospicio, quæ tum studia hominum, qui concursus futuri sint.

* 15. *Jam tum*, pro *jam ex eo tempore.*[7]

Jam tum est, quod barbari dicunt *ex tunc*. *Cic. pro Cluent.* c. 38. Qui omnes in judiciis publicis jam tum florente republ. floruerunt. *Id. pro Arch.* c. 12. Census non jus civitatis confirmat, at tantummodo indicat, eum, qui sit census, ita se jam tum gessisse pro cive. *Nepos Caton.* c. 3.

* 16. *Jam tum—postmodo.*

Liv. l. 29. c. 1. Scipio dixit, si qui ita animati essent, malle eos sibi jam tum fateri, quam postmodum querentes, segnes atque inutiles milites reipubl. esse.

* 17. *Jam tum—cum; jam tum—dum.*

Jam tum sæpe adsciscit *cum*. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 17. Ejus libertum Apollonium jam tum equidem, cum ille viveret, et magni faciebam et probabam. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 9. Jactat ea, quæ jam tum, cum aderas, offendere ejus animum intelligebam. *even then, when you were here.* * Add. *Somn. Scip.* c. 8. et l. 7. *Fam. ep.* 2 et 12.
Liv. l. 45. c. 6. Oroandes jam tum, dum pecunia deferretur, primis tenebris solverat navem.

* 18. *Jam tunc* pro *eo tempore.*

Nepos Timoth. c. 3. Philippus jam tunc valens Macedo multa moliebatur. *Tacit.* l. 4. *Hist.* c. 51. § 4. *Sueton. Neron.* c. 7. *Justin.* l. 2. c. 9. § 15.

* 19. *Jam aliquoties; jam ante; jam antea.*

Cic. l. 3. *Att. ep.* 22. Me adhuc Plancius liberalitate sua retinet, jam aliquoties conatum ire in Epirum. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 4. Id mihi jam ante erat notum. *Id. Brut.* c. 17. et l. 2. *de Invent.* c. 22. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 10. Ejus sermo stultus et puerilis erat jam antea ad me a M. Cœlio perscriptus. *Sallust. Catil.* c. 20 et 29.

20. *Jamdiu* præterito tempori junctum.

Jamdiu plerumque præterito tempori adjungitur. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 14. Jamdiu propter hiemis magnitudinem nihil novi ad nos afferebatur. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 16. Conventus, qui initio celebrabantur, jamdiu fieri desierunt. *have now ceased some time ago.* * Add. l. 9. *Fam. ep.* 8.

21. *Jamdiu* præsenti tempori copulatum.

Quoties actio adhuc durat, *jamdiu* præsenti tempori jungitur. *Cic.* 4 *Verr.* c. 47. Respicite hos, judices, per eos ipsos deos, de quorum religione jamdiu dicimus. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 14. Vellem, tu me convenire potuisses, ut te, quem jamdiu plurimi facio, tanto intervallo viderem. *Id. in Cæcil.* c. 8. Populus R. jamdiu flagitat. *some time ago, long since.* *Id.* l. 1. *Acad.* A Græcis hæc jamdiu tractantur. *a long time ago.*

22. Admonitio.

Jamdiu cum *est*, *quod* conjungi non solet: Itaque pro *jamdiu est, quod studet*, aut *quod venit*, dicendum est *jamdiu studet, jamdiu venit. he has been studious for some time, he has been here some time.* (Sive, *jamdiu est cum studet* etc.)

---

[7] Nonnunquam *jam tum* est idem, quod *jam eo tempore*. (Immo est etiam in exemplis allatis, et ceteris omnibus.)

23. ** S. D. P. *Plautus* tamen ita locutus est, cum alibi, tum *Amphitr.* 1. 1. Agite pugni, jamdiu est, quod ventri victum non datis.

24. * Huc pertinent hæ quoque rariores loquendi rationes. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 22. Jampridem scito esse, cum unum te pluris, quam omnes illos putem. *Plaut. Asinar.* 2. 1. Jam diu est factum, cum discesti ab hero atque abiisti ad forum. *Id. Trinum.* 4. 1. et *Asinar.* 5. 2. et *Pers.* 5. 2. Jamdiu factum est, postquam bibimus; nimis diu sicci sumus.

* 25. *Jam dudum*, quasi *jam diu dum*.

Plaut. Amphitr. 2. 2. 60. Quam dudum istuc factum est? *Al.* tentas jam dudum, pridem, modo.

26. *Jamdudum* et *jampridem*.

Jamdudum longius spatium designat, quam *dudum*; et *jampridem* quam *pridem*. Similiter ut *jamdiu*, quam *diu*. Atque etiam hæc, item ut *jamdiu* et ad præsens tempus et ad præteritum accommodantur. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 7. Antonium jamdudum Cotta et Sulpitius expectant. *Id. de Amic.* c. 22. Ea, quam jamdudum tractamus, stabilitas amicitiæ. *we have been discoursing so much about.* * *Add.* 1 *Catil.* c. 5. extr. et l. 3. *Att. ep.* 13.

* 27. *Jampridem* ad præsens tempus.

Cic. pro Marc. c. 9. Quæ miretur, jampridem multa habet: nunc etiam quæ laudet, expectat. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 5. Cupio equidem et jampridem cupio Alexandriam visere.

28. *Jampridem* ad præteritum tempus.

Cic. l. 11. *Att. ep.* 13. De fundo Frusinati redimendo jampridem intellexisti voluntatem meam. *Id. Or.* c. 31. In me quidem jampridem effectum est, quod futurum fuit. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 12. et 2 *Cat.* c. 2.

29. *Jampridem—celeriter*, vel *repente*.

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 11. Brutus jampridem juventutis, celeriter, ut spero, civitatis princeps. *Id.* 3 *Verr.* c. 28. Græci sacrilegi, jampridem improbi, repente Cornelii.

* 30. *Jampridem—nunc*.

Cic. l. 2. *Att. ep.* 7. Jampridem gubernare me tædebat, etiam cum licebat: nunc vero, cum cogar exire de navi, cupio istorum naufragia ex terra intueri. *Liv.* l. 39. c. 15.

* 31. *Jampridem—nondum*.

Cic. de Prov. Cons. c. 14. Ille gloriæ suæ jampridem, reipublicæ nondum satisfecit.

* 32. *Jam olim*.

Ter. Eun. 3. 5. Quia Jupiter consimilem luserat jam olim ludum, impendio magis animus gaudebat mihi. *Virgil.* l. 2. *Georg.* v. 403.

* 33. *Jam—neque* pro *jam—necdum tamen*.

Cæsar l. 3. *B. C.* c. 25. § 1. Multi jam menses transierant, et hiems jam præcipitaverat, neque Brundusio naves legionesque ad Cæsarem veniebant.

* § 3. JAM; *now*.

* 1. *Jamjam*.

Cic. 2 *Philipp.* c. 34. Jamjam minime miror, te otium perturbare.

2. *Jam—cum*; *now, by this—when*.

Jam quoties tempus declarat, *cum* libenter adsciscit. *Cæsar* l. 6. *B. G.* c. 7. § 2. Jam Treviri ab Labieno non longius bidui via aberant, cum duas venisse legiones missu Cæsaris cognoscunt. * *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 22. et *Orat.* c. 51. et l. 5. *Att. ep.* 19.

* Sic *Nihil jam sed*, apud *Cæsar. B. G.* l. 2. c. 20. § 4. Milites Cæsaris nihil jam Cæsaris imperium expectabant, sed per se, quæ videbantur, administrabant.

* 3. *Non jam solum* vel *modo—sed etiam*.

Nepos Miltiad. c. 1. Miltiades ea erat ætate, ut non jam solum de eo bene

sperare, sed etiam confidere cives possent, talem futurum, qualem cognitum judicarunt. *Liv.* l. 7. c. 19. et l. 21. c. 7.

** 4. *Non jam—sed* pro *non tam—quam.*[8]

Sueton. Tiber. c. 18. Quo præcipue non jam metu, sed discrimine coactus est. *Senec.* l. 2. *de Clem.* c. 9. Et cum defixum videret, nec ex conventione jam, sed ex conscientia tacentem. *not so much by virtue of the agreement, as from a bad conscience.* * Conjunctio particularum *non jam* cum *sed*, melioribus etiam autoribus probari potest. *Cic. in Cæcil.* c. 1. Siculi venisse tempus aiebant, non jam ut commoda sua, sed ut vitam salutemque totius provinciæ defenderem. *Id.* 1 *Verr.* c. 3. Socii populi Romani afflicti, miseri non jam salutis, sed exitii solatium quærunt. *Tacit. Ann.* l. 11. c. 28. § 1. *Cic.* 1 *Verr.* c. 16. et l. 2. *Acad.* c. 47. *Hirtius B. Alex.* c. 12. § 1. *Liv.* l. 2. c. 23. *Velleius* l. 2. c. 115. § 4.

* 5. *Non jam—sed vero.*

Cic. 5 *Verr.* c. 6. O præclarum imperatorem, nec jam cum M. Aquilio fortissimo viro, sed vero cum Paulis, Scipionibus, Mariis conferendum.

* 6. *Jam ; then ;—cum ; when.*

Cic. Brut. c. 25. De iis jam dicendi locus erit, cum de senioribus pauca dixero. *Ibid.* c. 46. Id tu, Brute, jam intelliges, cum in Galliam veneris.

* 7. *Jam primum—postremo* pro *primum Sallust. Catil.* c. 14. princip.

* 8. *Jam aliquando.*

Cic. l. 1. *Att. ep.* 3. Putamus utile esse, te aliquando jam rem transigere. *at length.*

9. *Jam tandem.*

Jam tandem est *nunc tandem*. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 23. Redditæ mihi jam tandem sunt a Cæsare literæ. *at last, at length.* * *Virg.* l. 6. *Æn.* v. 61. *Liv.* l. 22. c. 12.

* § IV. *Jam* post imperativum vel conjunctivum pro *tum.*

Cic. Brut. c. 17. Ipsa verba compone et quasi coagmenta ; jam neminem anteponas Catoni. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 24. Remove perturbationes, maximeque iracundiam ; jam videbuntur monstra dicere. *Id.* 2 *Verr.* c. 62. *Liv.* l. 6. c. 15. *Cic. de Arusp. Resp.* c. 25. Tollatur hæc e civitate discordia : jam omnes isti, qui portenduntur, metus, extinguentur.

* § V. 1. *Jam* pro *mox* vel *statim.*

D. ** *Jam* futuro tempori junctum magnam celeritatem promittit. *Terent. Eunuch* 4. 6. 1. Credo equidem illum jam affuturum esse, ut illam a me eripiat. *Et paulo post : Th.* Mane. *Ch.* Omitte, jam adero. *let me go, I will return presently.* *Terent. Andr.* 4. 5.

* 2. *Jamjam* et *jam jamque.*

D. P. ** *Jamjam* et *jam jamque* similem habent significationem celebritatis aut propinquitatis potius rei futuræ, atque jam imminentis. *Cic. Brut.* c. 14. Appius Claudius Senatum jamjam inclinatum a Pyrrhi pace revocavit. *already inclined to it.* *Terent. Andr.* 4. 5. Ni puerum tollis, jamjam ego hunc provolvam mediam in viam. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 7. Dies noctesque cogitandum est, jamjamque moriendum. *that we are liable to die every moment of our lives.* Alias per indignationem quoque, miserationem et exhortationem *jamjam* profertur : de quo vide *Vallam* l. 2. *eleg.* c. 47.

* § VI. 1. *Jam—jam* pro *modo—modo.*

Liv. l. 7. c. 40. Itaque jam duces, jam milites utrinque congressus quærere ad colloquia. *Ovid. Metam.* l. 1. v. 111. *Velleius* l. 2. c. 114. § 2. Jam medici, jam apparatus cibi, jam in hoc solum importatum instrumentum balinei, nullius non succurrit valetudini.

---

[8] Equidem heic *jam* per *tam* reddere nolim.

2. Jam hoc quoque prope iniquissime comparatum est, quod *etc.* *Cic. pro Cluent.* c. 21.

§ VII. 1. *Jam*, et *jam vero* transitioni juncta; fere idem quod *porro*.

Jam et *jam vero* sæpe transitioni serviunt. *Cic. pro Manil.* c. 14. Jam, quantum consilio, quantum dicendi gravitate et copiæ valeat, vos sæpius cognovistis. * *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 41. *Id.* 2 *Cat.* c. 7. et l. 1. *de Off.* c. 42.

Cic. pro Manil. c. 14. Jam vero ita faciles aditus ad eum privatorum, ita liberæ querimoniæ de aliorum injuriis esse dicuntur, ut facilitate par infimis videatur. * *Id.* 3 *Catil.* c. 9. et l. 2. *de Off.* c. 2. et *pro leg. Manil.* c. 11.

2. *Jam* in responsionibus ad concessionem.

Esto: potuit esse innocens Falcula. Jam ergo aliquis Oppianicum gratis condemnavit. *Cic. pro Cluent.* c. 41.

* 3. *Jam porro* transitioni servit.

Cic. pro Rosc. Amer. c. 40. Videte jam porro cætera, judices, ut intelligatis, fingi maleficium nullum posse, quo ille se non contaminarit. *Id.* 5 *Verr.* c. 50. Jam id porro utrum libentes, an inviti dabant?

* *Jam* ratiocinantis.

Cic. pro Cluent. c. 16. His Fabriciis semper usus est Oppianicus familiarissime. Jam hoc fere scitis omnes, quantam vim habeat ad conjungendas amicitias studiorum ac naturæ similitudo. *Id. Orat.* c. 27. Diserti deformitate agendi multi infantes putati sunt; ut jam non sine causa Demosthenes tribuerit et primas et secundas et tertias partes.

CAPUT XCIX.

De Adverbio IBI (*et* IBIDEM.)

§ I. 1. IBI significat *in eo loco; there;* et sæpe solum ponitur.

* 2. *Ibi—ubi; ibi—unde.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 6. Ibi non fuisti, ubi me quamprimum videre posses. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 2. et l. 12. *ep.* 39. *Terent. Heaut.* 1. 1. *Quintil.* l. 2. c. 9. Non ars ulla consummatur ibi, unde ordiendum est. *Senec. ep.* 75. *Liv.* l. 1. c. 24. Ibi imperium fore, unde victoria fuerit.

* 3. *Ibi—extra.*

Plin. H. N. l. 2. c. 96. In Crustumino natum fœnum ibi noxium, extra salubre est.

* 4. *Ibi* pro *in eo*, vel *in ea re.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 29. Si quid est, quod Erucius ad testes reservet, ibi nos quoque, ut in ipsa causa, paratiores reperiet, quam putabat. *Id. de Off.* l. 3. c. 9. *Liv.* l. 40. c. 46.

* 5. *Ibi esse* pro *id agere*, rarissimum est.

Terent. Heaut. 2. 2. *Clit.* Irrides in re tanta, neque me quicquam consilio adjuvas? *Sy.* Imo et ibi nunc sum, et usque dudum id egi, dum loquitur pater. *et alibi.*

* 6. *Ibi*, de tempore, pro *tum.*

** *Terent. Eunuch.* 2. 2. Ubi miser ille videt me esse in tantum honorem: ibi homo cœpit me obsecrare, ut sibi liceret discere id de me. *Linac.* l. 2. p. 123. Vid. *Liv.* l. 2. c. 71. et l. 25. c. 10.

(7. *Ibi tum* per pleonasmum.)

Interdum etiam conjunguntur per pleonasmum *ibi tum*, pro *tum*. *Terent. Andr.* 1. 1. 79. Ibi tum filius meus—una aderat frequens. Sic etiam *Cicero* non uno loco.

(8. *Ibi*, de hominibus, pro, *apud eos.*)

Ibi etiam de personis dicitur, pro *apud eos*, ut *unde* pro *a quo*, *ubi* pro *apud quem*. *Liv. l. 1. c.* 24. Ibi imperium fore, unde victoria fuerit.

(§ II. *Ibidem.*)

1. *Ibidem* dicitur iisdem modis, quibus *ibi*, pro, *in eodem loco, in eadem re, apud eosdem homines*. *Cic. pro Cæcin.* c. 23. Læsit in eo Cæcinam, sublevavit ibidem *etc.*

2. Jungitur etiam genitivo, cum pleonasmo. *Plaut. Cist.* 2. 1. Ibidem loci res erit.

CAPUT C.

De Conjunctione IDCIRCO.

1. *Idcirco—quod ; idcirco—quia.*

1. IDCIRCO idem est, quod *ideo ;* sæpe conjungitur cum *quod*, interdum cum *quia*, ac tum præcedit, tum subsequitur. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 2. Qui levissime suspicaretur, putaret, me idcirco discedere, quod quosdam homines oculi mei ferre non possent. (*Id. ibid. ep.* 1. et l. 11. *ep.* 9. et alia.) *Id.* l. 8. *Att. ep.* 17. Ego quod existimabam dispersos nos reipubl. utiles esse non posse, idcirco ad Domitium literas misi, ut ad vos veniret. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 3. Idcirco, judices, quia veram causam habebam *cet.* * *Id.* l. 3. *de Off.* c. 7. et *pro Milon.* c. 31. et l. 2. *de Divin.* c. 10. et l. 1. *de Fin.* c. 11.

Cic. de Amic. c. 9. Quia natura mutari non potest, idcirco veræ amicitiæ sempiternæ sunt.

* Huc refer *idcirco, non quia—sed quoniam. Columell.* l. 7. c. 5. Idcirco enumerabimus, non quia cunctis uti necesse sit, sed quoniam nonnullis regionibus quædam reperiri nequeunt.

* 2. *Idcirco—quo*, cum comparativo.

Cæsar B. G. l. 5. c. 3. § 6. Sese idcirco a suis discedere noluisse, quo facilius civitatem in officio contineret. (Comparativus nihil commune habet cum *quo :* intelligitur *eo.*)

3. *Idcirco—ut ; idcirco—ne.*

Alias cum *ut* aut *ne*. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 1. Qui me idcirco putant bene audire velle, ut ille male audiat. *that I pursue this meritorious conduct as a satire upon him.* * *Id. pro Rosc. Am.* c. 47 et 49. et l. 1. *Qu. Fr. ep.* 2.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 8. Quos idcirco non commemoro, ne, *etc.* *Id. pro Rosc. Com.* c. 7. et *pro Planc.* c. 34. *Hirtius B. Afr.* c. 9. § 3.

* 4. *Idcirco* interrogantis.

Cic. pro Rabir. c. 8. Idcircone oportuit Rabirium desciscere a republica ?

* 5. *Et idcirco.*[9]

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 8. Id, quod factum est, aliud alii videtur esse, et idcirco alius alio nomine id appellat. (Uterque numerus omitti poterat : nec enim *idcirco* interrogat, aut *et* conjunctionem habet cum *idcirco.*)

CAPUT CI.

De Pronomine IDEM.

1. *Idem—ac ; idem—atque ; idem—et.*

IDEM sæpe cum *ac, atque, et, ut*, copulatur. *Cic. pro Syll.* c. 18. Idem valere debet, ac si pater judicaret.[10] *Terent. Heaut.* 2. 3. Vita est eadem, et animus erga te idem, ac fuit. *Liv.* l. 8. c. 32.

Cic. pro Dom. c. 20. Unum et idem videtur esse atque id, quod de me ipso nominatim tulisti. *Ter. Heaut.* 3. 1. *Cæs. B. G.* l. 2. c. 6. § 2.

---

[9] Non dicimus *et igitur, et itaque, et quare, et quapropter ;* at *et ideo, et propterea* etc.

[10] Plura exempla, in quibus *idem* cum *ac si* jungitur, vide in Livii l. 35. c. 42. *Cæs. B. C. l. 1. c. 24.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 6. Unum debet omnibus esse propositum, ut eadem sit utilitas uniuscujusque et universorum. *Id. pro Rosc. Am.* c. 29. et 3 *Catil.* c. 12. et l. 9. *Fam. ep.* 6.

2. *Idem—ut; idem—ut si.*

* *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 15. Animi inaniter moventur eodem modo rebus his, quæ nullæ sunt, ut his, quæ sint. *Id.* l. 2. *Tusc.* c. 3. Disputationem habitam non quasi narrantes exponimus, sed iisdem fere verbis, ut actum disputatumque est. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 14. Qui aliis nocent, ut in alios liberales sint, in eadem sunt injustitia, ut si in suam rem aliena convertant. * *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 14.

** 3. *Idem—que; idem et—et.*

Cic. pro Cæl. c. 28. Non idem judicum commissatorumque conspectus. * *Id. de prov. Cons.* c. 13. *Liv.* l. 1. c. 58. *Tibull.* l. 4. *el.* 1. v. 136.

Cic. 4 *Verr.* c. 33. Idem monumentum et domesticæ crudelitatis et nostræ mansuetudinis habebant. *Liv.* l. 5. c. 26. et l. 42. c. 41.

* 4. *Non idem—quam.*

Cel. l. 3. c. 2. extr. Ubi nihil erit, quod proritet, ferocitatem potius sequemur, quæ non eadem portione vincitur pretio, quam vincit abundantia. *Plin.* l. 13. c. 9. Simulacra ex ea arbore factitavere, non eadem gratia, quam fideli materia.

Admonitio.

Idem cum barbarum est. Ergo non dices *idem cum illo, idem tecum, idem cum Francisco;* sed *idem atque ille, idem ac tu, idem et Franciscus.* * Sed si Taciti nos non exemplum moverit l. 15. *Ann.* c. 2. § 1. Hunc ego eodem mecum patre genitum in possessionem Armeniæ deduxi; at moveat *Cic.* 1 *Catil.* c. 8. Responsum tulisti, me nullo modo posse iisdem parietibus tuto esse tecum. *Liv.* l. 30. c. 12. In eadem mecum Africa geniti. (Ubi v. *Drakenb.* et *Perizon.* ad *Sanct. Min.* l. 4. c. 6. p. 683.)

5. *Idem—qui.* * *Idem—quicunque.*

Idem persæpe assumit *qui, quæ, quod.* *Cic.* 1 *Verr.* Verres idem est, qui fuit semper. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Non offendes eundem bonorum sensum, quem reliquisti. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 14. Eadem causa opes meas fregit, quæ tuam salutem in id discrimen adduxit. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 41. Quid enim sors est? Idem propemodum, quod micare. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 13. Apud bonos iidem sumus, quos reliquisti.

Cæsar B. C. l. 3. c. 14. § 3. Labienus jurat, se eundem casum subiturum, quemcunque Pompeio Fortuna tribuisset.

* 6. *Idem qui—præterquam quod.*

Si quid excipiendum est ex similitudine summa, tum additur *præterquam quod.* *Liv.* l. 31. c. 9. Vovit in eadem verba consul, quibus antea quinquennalia vota suscipi solita erant; præterquam quod tanta pecunia, quantam Senatus censuisset, ludos donaque facturum vovit.

* 7. *Damocritus qui—idem.*

Sæpe nomen quoddam, cum *qui* junctum, excipitur a pronomine *idem.* *Liv.* l. 31. c. 40. Ætolos Damocritus prætor, qui moræ ad decernendum bellum ad Naupactum autor fuerat, idem proximo concilio ad arma conciverat. *Cic. pro Muren.* c. 18. Luculli exercitus, qui ad triumphum convenerat, idem comes L. Murenæ præsto fuit. *Id. ibid.* c. 41. et *de Senect.* c. 15. *Id. Quint. Fr.* l. et *ep.* 1. *Columell.* l. 8. c. 11. s. f. et *de Arbor.* c. 18. extr. *Cic. pro Cluent.* c. 40.

Huc pertinet usus ille *nos qui—iidem.* (Nempe simpliciter dicendum erat: *qui* excipit *idem.*) *Cic. pro Manil.* c. 18. Nos quoque, qui non modo Italiam tutam habebamus, sed omnes socios in ultimis oris autoritate nostri imperii salvos præstare poteramus—: iidem oris Italiæ maritimis ac portubus nostris carebamus. *we too, who not only, &c. we, I say, could make no use of the sea-coasts and the ports of Italy.*

* 11. *Asia referta et eadem.* (s. potius: *idemque et idem* inter duo nomina, pro *atque etiam* vel *sed etiam.*)

Sæpe nomini adjectivum comitem habenti adjungitur idem cum et, que. Cic.

pro Muren. c. 9. Asiam istam refertam et eandem delicatam (*h. e. non modo refertam sed etiam delicatam*) sic obiit, ut in ea neque avaritiæ neque luxuriæ vestigium reliquerit. *Id.* 10 *Phil.* c. 8. Igitur illi certissimi iidemque acerrimi Cæsaris actorum patroni pro Bruti salute bellum gerunt. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 17. § 5. Ego vir fortis idemque philosophus vivere pulcherrimum duxi. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 3. Cum ageremus vitæ beatum et eundem supremum diem, scribebamus hæc.

* Huc pertinent illa : *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 20. Thorius Balbus utebatur eo cibo, qui et suavissimus, et idem facillimus ad concoquendum.

* Eodem spectant ista : *Cic.* 13 *Philipp.* c. 14. Eorum princeps M. Cato, idemque omnium gentium virtute princeps.

* 12. *Idem—quasi ; idem—quam si.*

Cic. de Amic. c. 4. Sensu amisso, fit idem, quasi natus non esset omnino. *Id.* l. 6. *Att. ep. ult.* Eadem omnia, quasi collocuti essemus, vidimus. *Id.* l. 2. *de Leg.* c. 21. Eodem loco res est, quasi ea pecunia legata non esset.

** S. D. P. *Cic.* 2 *Agr.* Hic, qui vetat intercedere, potestatem, etiamsi intercessum sit, tamen eandem constituit, quam si lata esset lex.[11]

* 13. *Idem* repetitur, vario sensu.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 2. Caninius idem tuus, et idem noster pervesperi ad me venit. *h. e.* et meus et tuus, non modo tuus sed etiam noster. *Id.* 2 *Philipp.* c. 16. *Orat.* c. 7. l. 2. *de Divin.* c. 36. et *de Off.* l. 2. c. 15. extr. *Liv.* l. 31. c. 11. *Quintil.* l. 9. c. 4. Nec idem signorum concentus est, procedente ad prælium exercitu, idem receptui carmen : *par, simile.* *Ovid.* l. 12. *Metam.* v. 614.

* 14. *Qui idem,* pro *qui etiam.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 7. Justitiæ conjuncta est beneficentia, quam eandem vel benignitatem vel liberalitatem appellari licet. *Id. de Amic.* c. 18. Est viri boni, quem eundem sapientem licet dicere, hæc tenere in amicitia. *Id. ibid.* c. 21. et *de Off.* l. 2. c. 10.

* 15. *Alter idem ; another self.*

Cic. de Amic. c. 21. Est amicus tanquam alter idem. *a real friend is as it were a second self.*

* 16. *Idem* differt a nomine *par* vel *similis.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 16. Est finitimus oratori poeta, multis ornandi generibus socius ac pæne par, in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumscribat jus suum. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 9. Necesse est, omnium rerum, quæ natura vigeant, similem esse finem, non eundem. *Id. ibid.* c. 41. Ita similis erit finis boni, atque antea fuerat, nec idem tamen. *Id.* in *Brut.* c. 94. Ad causas simillimas inter se, vel potius easdem novi veniebamus. *Senec. ep.* 120.

* 17. *Idem—præcipuus ; idem—proximus.* (pro *par.*)

Idem et *præcipuus* opponuntur. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 2. Syngrapha ista habet juris idem quod cæteræ : nihil præcipui. *Plin.* l. 13. c. 4. Adelphides proximam suavitatem habent, non tamen eandem.

* 18. *Idem* et *alius,* vel *contrarius,* vel *diversus* opponuntur.

Varro L. L. l. 9. p. 98. In articulis quædam eadem, quædam alia. *Id.* p. 99. l. 41. *Cic. Topic.* c. 23. Idemne, an aliud est ? *Id. pro Cluent.* c. 29. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 63. § 6. *Cic. in Cæcil.* c. 14. Sæpe in iisdem, sæpe in contrariis causis versati sumus. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 29. § 1. Abnuentibus cunctis, cum diversa prætenderent, eadem formidine.

* 8. *Idem* post *ego.* (pro *etiam, atque.*)

Cum periodus vel membrum superius de prima persona egit ; tum posterior, si eandem spectet personam, sæpe connectitur per *idem.* *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 15. Non ego aliter accepi. Intellexi tamen idem, quod his intelligo literis, non existimasse te, mihi licere, res has relinquere. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 15. Cum a Rhodo navibus in Lyciam venissemus, naves onerarias recepimus, dominisque restituimus. Iidem-

---

[11] *Hoc exemplum* dubium esse puto.

que, quod maxime verebamur, timere desiimus. *Id.* l. 1. *Quint. Fr.* *ep.* 2. *et* 2 *Catil.* c. 1. et l. 4. *Fam.* *ep.* 7. et l. 5. *ep.* 21. *Nepos Themist.* c. 9. Sæpe tamen additur particula *ego*. *Cic. pro Arch.* c. 7. et l. 13. *Fam. ep.* 28. § 10.

* 9. *Idem* post *tu*. (eodem sensu.)

Similiter pronomini *tu* vel expresso vel intellecto subjicitur *idem*, vel in commate, vel in periodo proxima. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 12. Tu quidem sedulo argumentaris, quid sit sperandum, et maxime per Senatum; idemque caput rogationis proponis. *Id.* 2 *Philipp.* c. 36. Tu, tu illas faces incendisti, quibus incensa Bellieni domus deflagravit. Idem tamen, quasi fuligine abstersa, reliquis diebus in Capitolio præclara senatus consulta fecisti. *Id. post Red. in Sen.* c. 7.

* 10. *Idem* post *ille* vel *hic*.

Cic. l. 8. *Att. ep.* 3. Ille in adoptando Clodio augur; ille restituendi mei quam retinendi studiosior; ille absentis in omnibus adjutor. Idem etiam tertio consulatu contendit, ut absentis ratio haberetur. *Id. pro Milon.* c. 14. Hæc (*sica*) intentata nobis est; hæc insidiata Pompeio est; hæc istam Appiam viam cruentavit; hæc eadem longo intervallo conversa rursus est in me. *Id. de Amic.* c. 27. In hac (*amicitia Scipionis*) de R. P. fuit consensus, in hac rerum privatarum consilium; in eadem requies plena oblectationis fuit.

** 19. *Idem* pro *etiam; also, at the same time.*

Valla l. 2. *Eleg.* c. 5. *Linac.* l. 2. p. 101. *Quint.* l. 5. c. 11. M. Catonis judicio, qui nullam adulteram non eandem esse veneficam dicit. * *Cic. de Orat.* l. 3. c. 15 et 44. et *Brut.* c. 84 et 85. (vid. n. 8. sqq.)

* 20. *Idem* sæpe verti debet *the same, alike.*

Cic. Top. c. 23. Ex quovis horum id idemne an aliud sit, inveniri potest. *whether it be the same, or something else.* *Id.* l. 1. *de Off.* c. 10. Ea cum tempore commutantur, commutatur officium, ut non semper sit idem. *so as not always to be the same.* *Id. ibid.* c. 17. et *pro Rosc. Am.* c. 40. et *pro Muren.* c. 19. et l. 3. *Att. ep.* 5.

* 21. *Eodem tempore* pro *simul.*

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 6. Quod mihi tuam dignitatem commendas, eodem tempore existimo te mihi meam dignitatem commendare.

* 22. *Hic idem; is idem, idem ille.*

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. § 58. Sic velim statuas, hæc eadem sensurum fuisse, si mihi libera omnia fuissent. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 7. *Velleius* l. 2. c. 31. § 3. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 2. Iidem illi, quos ne tu quidem ignoras, qui mihi pennas inciderant, nolunt easdem renasci. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 15. extr. *Arbit. Sat.* c. 31. Exempla ubivis obvia.

(23. *Idem* neutr. cum genitivo.)

Idem etiam genitivo jungitur. *Tacit. Ann.* l. et c. 13. Ceteri idem ætatis nobiles. *Cic. Att.* l. 6. *ep.* 2. Idem juris *etc.*

(24. cum dativo per Græcismum.)

Idem adsciscit etiam dativum more Græco. *Horat. A. P.* v. 467. Idem facit occidenti. *h. e.* idem quod occidens, ac si occideret. *Sallust. Catil.* c. 20. Quia vobis eadem mihi bona malaque intellexi. *pro*, eadem, quæ mihi. ubi v. *Cortius* et quos ibi laudat. Usus est etiam *Cicero* l. 9. *Fam. ep.* 6. Quod non idem illis censuissemus.

CAPUT CII.

De Adverbio Identidem.

Identidem est *sæpius, per intervalla*, aut *frequenter*. *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 9. Quid Chalcidico Euripo in motu identidem reciprocando putas fieri posse constantius? *Id. pro Dom.* c. 55. Omnium sermone celebratum, quemadmodum *iste præposteris* verbis, ominibus obscenis, identidem seipse revocando, dubitans, *timens, hæsitans*, pronunciarit omnia et fecerit. Id. l. 13. Att. ep. 26. Revolvor

identidem in Tusculanum. *every now and then.* *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 23. Hoc identidem dicitis, non intelligere nos voluptatem, quam dicatis.

CAPUT CIII.

De Conjunctione IDEO.

1. *Ideo quod; ideo—quia.*

IDEO eandem vim, quam *idcirco*, et eosdem usus habet. *Cic.* 3 *Agr.* c. 2. Neque vero nunc ideo disputabo, quod hunc statum reip. non magnopere defendendum putem; sed ut doceam, Rullum posthac in his saltem tacere rebus. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 13. Ad te ideo antea rarius scripsi, quod non habebam idoneum, cui darem. * Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 30. et l. 1. *Fam. ep.* 8.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 31. Ex quo magis emergit, quale sit decorum illud; ideo quia nihil decet invita, ut aiunt, Minerva. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 1. Mulieres ideo bene olere, quia nihil olebant, videbantur. *Liv.* l. 45. c. 22. Ideo felicia bella vestra esse, quia justa sint, præ vobis fertis. Add. *Colum.* l. 5. c. 6.

* 2. *Ideo—quoniam* rarius junguntur.

Celsus de R. M. præfat. Naturalium actionum quæstionem ideo supervacaneam esse contendunt, quoniam incomprehensibilis natura sit. *Id.* l. 2. c. 19. *Plin.* l. 15. c. 29. et l. 20. c. 5 et 18. *Senec. ep.* 76.

* 3. *Ideo—non quod—sed quod.*

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 8. Quo in genere necesse est ideo nominis esse controversiam, non quod de re ipsa non conveniat, sed quod id, quod factum sit, alius alii videatur esse.

* 4. *Non ideo* post duos ablativos consequentiæ.[12]

Tacit. l. 14. *Ann.* c. 49. § 5. His atque talibus recitatis, et offensione manifesta, non ideo aut consules mutavere relationem, aut Thrasea decessit sententia. *Id.* l. 15. *Ann.* c. 4. § 1.

* 5. *Ideoque; ideo; neque ideo.*

Et igitur, et quare dicere non licet; *et ideo, ideoque* dicere licet. *Nepos Alcibiad.* c. 9. Alcibiades videbat, id sine rege Persarum non posse fieri: ideoque eum amicum sibi cupiebat adjungi. *Celsus* l. 2. *præf.* et l. 2. c. 1 et 2. Sæpe horum aliquid evenit, neque ideo corporis ulla difficultas subsequitur. *Id.* l. 7. c. 26. *de cur. calc.* Et ideo dixi, non curandum esse. *Plin.* l. 2. c. 8. Inferior Jovis circulus, et ideo motu celeriori duodenis circumagitur annis. *Senec. Quæst. Nat.* l. 1. c. 2.

6. *Ideo—ut; ideo—ne.*

Cic. 4 *Verr.* c. 4. Ideo Claudius Pulcer retulit, ut C. Verres posset auferre. * *Id. de Invent.* l. 2. c. 23. 1 *Verr.* c. 41. An ideo aliquid contra mulieres fecit, ne totum edictum ad Chelidonis arbitrium scriptum videretur. *Liv.* l. 4. c. 6. Add. *Pallad.* l. 6. tit. 2.

CAPUT CIV.

De Conjunctione IGITUR.

1. IGITUR notæ est significationis. Sæpius a *Cicerone* uni aut duobus verbis subjicitur, quam capiti comprehensionum præponitur. * Non tamen dici potest *et igitur*. Cave ergo pro Anglico, *and therefore,* ponas *et igitur*. Licet tamen dicere *et proinde, et idcirco*.

2. *Igitur* ingressum disputationis declarat.

** D. *Igitur* præter vulgarem usum interdum sermonis ingressum declarat,

---

[12] Potest hoc *ideo* declarari per *tamen,* vel *ea re.* Etiam l. 12. *Ann.* c. 39. § 1. pro *tamen* Tacitus *ideo* posuisse videtur.

sicut Græcum οὖν. Solent enim oratores, cum proposuerunt, mox subjungere: *Principio igitur* cet. *Goclen.* p. 149. *Observ.* * Exempla habeto ista. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 8. Cum igitur aliqua species utilitatis objecta est, nos commoveri necesse est. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 9. et l. 13. *ep.* 28. *pro Rosc. Amer.* c. 33. et *de Orat.* l. 3. c. 5. et *Tusc.* l. 4. c. 18.

* 3. *Igitur* in interrogationibus occupationum.

Cic. l. 4. *Att. ep.* 2. Dices, quid igitur causæ fuit? *cet.* *Id.* l. 8. *Att. ep.* 22. Totiesne igitur sententiam mutas? Ego tecum tanquam mecum loquor. Quis autem est, tanta quidem de re quin varie secum ipse disputet? *Id. pro Cæl.* c. 17. et 12 *Philipp.* c. 2. et l. 9. *Fam. ep.* 10. § 4.

* 4. *Igitur* post parenthesin.

** *Igitur*, pro *inquam*, post longiorem ἐπεμβολὴν ac suspensionem cœptæ narrationis. *Bæcl. Ind. Nep. Vall.* l. 2. *Eleg.* c. 43. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 36. Confirmato illo, de quo, si mortales animi sunt, dubitare non possumus, quin tantus interitus in morte sit, ut ne minima quidem suspicio sensus relinquatur: Hoc igitur probe stabilito et fixo, illud excutiendum est, ut sciatur *cet.* * *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 20. Postea tuus ille Pœnulus, (scis enim Cittiæos, clientes tuos, e Phœnicia profectos) homo igitur acutus, causam non obtinens, repugnante natura, verba versare cœpit. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 15. et *de Nat. Deor.* l. 1. c. 17. et l. 10. *Att. ep.* 3. l. 3. *de Fin.* c. 14. et l. 4. c. 14. et l. 2. c. 22. l. 1. *Fam. ep.* 9. § 67. et *pro Milon.* c. 20 et 31.

* 5. *Igitur* pro *inquam*, complexione rerum enarratarum.

Cic. 4 *Catil.* c. 11. Pro imperio, pro exercitu, pro provincia, pro triumpho, pro clientelis hospitiisque provincialibus, quæ tamen urbanis opibus non minore labore tueor, quam comparo, pro his igitur omnibus rebus nihil aliud a vobis nisi consulatus mei memoriam postulo.

* 6. *Igitur* pro *tum*.

Plaut. Amphitr. 1. 54. Sin aliter sient animati, neque dent quæ petant: sese igitur summa vi virisque eorum oppidum expugnascere. *Id.* in *Casin.* 2. 2. 39. Mox magis, cum otium mihi et tibi erit, igitur tecum loquar. *Id.* in *Mostell.* 2. 1. 32. Miserum est opus, Igitur demum fodere puteum, ubi sitis fauces tenet. *Guil. Canter. Nov. Lect.* l. 4. c. 26. Exempla suppeditabit etiam *Sammonicus de re med.*

CAPUT CV.

De Adverbio ILICET.

ILICET vocabulum usitatum in dimittendo.

Ilicet cum accusativo.

Plaut. Cistell. 4. 2. 17. Ilicet me infelicem et scelestam. quasi *ire licet* dictum esset.

CAPUT CVI.

De Pronomine ILLE.

* 1. *Ille* vim addit, seu demonstrat.

ILLE vim addit nominibus, quæ distincte appellare cupimus. (imme demonstrat distinguendo.) *Cic.* in *Brut.* c. 26. Alii a C. Persio, literato homine, orationem scriptam esse aiebant, illo, quem significat valde doctum esse Lucilius. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 50. Antipater ille Sidonius, ille quem tu probe meministi. *Id. pro Cluent.* c. 9.

** 2. D. Ut *iste* ad contemtum, sic *ille* ad dignitatem valet, cum de celeberrimis viris loquimur. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 9. Nasica ille prudens. *Linac.* l. 2. p. 216. *Valla* l. 2. *Eleg.* c. 4. *Vict. Castig. in Cic.* p. 58. *Bæcl. Ind. Nep.* Aliquando ad odium. *Cic. pro Flacc.* c. 25. Cappadocem autem illum non modo recipiebat *suis urbibus*, verum etiam ultro vocabat. *Camerar.* p. 89. ad l. 1. *Tusc.*

* *Ille* interdum in hoc usu scite iteratur. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 50. Quodsi Antipater ille Sidonius, ille, quem tu probe, Catule, meministi, solitus est versus hexametros fundere ex tempore.

Saepe etiam accommodatur ad res laudabiles et illaudabiles atque insigniter malas. *Cic. de Orat.* l. 1. c. 22. Longe Academiae illi ac Lyceo tuum hoc suburbanum Gymnasium antepono. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 1. Nos adhuc splendorem illum nostrum forensem consecuti sumus.

Cic. 2 *Philipp.* c. 25. Si inter coenam in tuis immanibus illis poculis hoc tibi accidisset, quis non turpe diceret? *Id. in Pison.* c. 22.

(*Ille* auget.)

Universe dici potest, *ille* habere vim quandam augendi, ut interdum explicari possit *magnus, illustris* etc. item speciali verbo, ut *verissimus, sapientissimus, doctissimus*, ut in hoc *Virgiliano*: *Sic Jupiter ille canebat*, possis, interpretari, *falli nescius*: item denique, ut sit pro *adeo, tantopere*, velut in hoc *Ciceronis* 4 *Catil.* c. 2. Neque ego sum ille ferreus.

* 3. *Ille* additur particulae *quidem*, elegantissime.

Ille adjicitur particulae *quidem* sine ulla paene, ut videri possit, necessitate, sed propter vim, quam postulat quidem, necessarium tamen est.[13] *Cic. de Amic.* c. 18. Tristitia et in omni re severitas, habet illa quidem gravitatem, sed amicitia remissior esse debet, et liberior. *Ib.* c. 19. Novitates non sunt illae quidem repudiandae; vetustas tamen suo loco conservanda est. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 33. Si Epicurum audiam de continentia et temperantia, dicit ille quidem multa multis locis, sed aqua haeret, ut aiunt. *Id. de Senect.* c. 18. l. 5. *Fam. ep.* 15. l. 12. *ep.* 9 et 10 et 29. l. 13. *ep.* 17 et 70. l. 4. *Att. ep.* 3. l. 10. *ep.* 4. et *ad Brut. ep.* 15. et 2 *Cat.* c. 5.

* 4. *Ille* cum *ipse* et *idem.*

** *Ille* eleganter abundat, junctum particulis *ipse* et *idem*. *Corn. Nepos Dion.* c. 9. Namque illi ipsi custodes servare eum potuissent, *cet.* (* Add. in *Alcib.* c. 11. et *Cic. de Off.* l. 2. c. 16. et l. 2. *Fam. ep.* 9.)

Corn. Nepos de Regib. c. 3. Ab illo eodem vita privatus dicitur. Et *Milt.* c. 6. Idem ille populus. Quo exemplo augeri potest *Index Baeclerianus*. Quomodo alias abundet hoc pronomen, vid. apud *Linac.* l. 6. p. 472. et *Popm.* l. 2. *de usu antiq. loc.* c. 10.

** 5. *Ille—hic.*

D. ** *Ille* et *hic* cum ad duo anteposita referuntur, *hic* ad propius, *ille* ad remotius pertinet. *Linac.* l. 4. p. 218. *Sylv.* l. 1. *progr.* 86. *Corn. Cels.* l. et c. 1. Ignavia corpus hebetat, labor firmat: Illa (*ignavia*) maturam senectutem, hic (*labor*) longam adolescentiam reddit. *Sylvius* hoc discrimen a *Valerio Maximo*, ejus alioqui satis observante, neglectum agnovit: Nos etiam a *Seneca ep.* 14. Non potest alius esse ingenio, alius animo color. Si ille (*animus*) sanus est, si compositus, gravis, temperans, ingenium quoque siccum ac sobrium est; illo (*animo*) vitiato, hoc (*ingenium*) quoque afflatur. Ubi *ille* propius, *hic* remotius respicit. Puto *Senecam* quia de ingenii corruptione ex instituto disserebat, pronomen *hic* applicare ei, ut rei praesenti, atque adeo propiori, maluisse quam *ille*. (at vid. potius supra in *hic* extr.)

Cicero etiam alterum sine altero adhibuit l. 16. *Fam. ep.* 1. Nos ita te desideramus, ut amemus: amor, ut valentem videamus, hortatur; desiderium, ut quamprimum. Illud igitur potius, cura potissimum ut valeas. Observat *Schorus* p. 64. *rat. disc.* Virgilius hoc in casu bis posuit *hic*, ut Graeci ὁ μὲν, ὁ δέ. *Eclog.* 4. Non me carminibus vincat nec Thracius Orpheus, Nec Linus; huic (*pro* illi, *nempe Orpheo*) mater quamvis, atque huic (*Lino*) pater adsit, Orphei Calliopea,

---

13 ** *Ille* eleganter abundat, junctum particulae *quidem*. *Cic. de Offic.* l. 1. c. 29. Ludo autem et joco uti illis quidem licet, sed sicut somno. *Camer.* p. 89. ad l. 1. *Tusc.* Non infrequens hoc *Ciceroni* est. *Camerario* vero adeo frequens, ut si nomen ejus sublatum sit e scriptis, vel hoc indicio autorem divinare possis. * *Camerario*, qui Latinitatis gnarus erat in primis, *ille* praetermitti non posse videbatur iis in locis, ubi *necessarium esset.*

Lino formosus Apollo. Bis, inquam, dixit *huic*, ut si usitato more bis dicas *alteri*.

* 6. *Ille—hic* in media oratione.

** At si *hic* et *ille* medio loco duabus sententiis interserantur; *hic* ad dicta spectat et præmittitur; *ille* ad dicenda et subjicitur. *Sylv.* l. 1. *progr.* 87. *Valer. Max.* l. 9. c. 12. Fortis hujus (*de quo dictum est*) mors; illorum (*de quibus jam sequetur*) perridicula. Hujus generis et illa sunt, cum sententiam aliquam subjecturi, pronomine *illud* eam demonstramus. *Corn. Nep. Thrasyb.* c. 2. Quo magis præceptum illud omnium in animis esse debet, nihil in bello oportere contemni.

* 7. Nonnunquam utrumque et *ille* et *hic* sequentia spectat. *Cic. Parad.* 2. Exilium est terribile illis, quibus quasi circumscriptus est habitandi locus; non his, qui omnem orbem terrarum unam urbem esse ducunt. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 10. Incidunt sæpe multæ causæ, quæ conturbant animos utilitatis specie, non cum hoc deliberetur, relinquendane sit honestas, sed illud, possitne id, quod utile videatur, fieri non turpiter.

* 8. *Illud* transitioni servit.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 12. Illud moleste fero, nihil me adhuc his de rebus habere tuarum literarum. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 5. Ubi sibi quisque malit, quod ad usum vitæ pertineat, quam alteri acquirere concessum est, non repugnante natura. Illud quidem natura non patitur, ut aliorum spoliis nostras facultates augeamus. *Id. ib.* c. 6. Id si ita est, certe violare alterum naturæ lege prohibemur. Nam illud quidem absurdum est, quod quidam dicunt, parenti se aut fratri nihil detracturos, sed aliam rationem esse civium reliquorum. *Id. ib.* l. 1. c. 26.

* 9. *Illud horæ* pro *ea hora* non imitandum est.

Sueton. Neron. c. 26. Nunquam postea se publico illud horæ sine tribunis commisit Nero. *Plaut. Milit.* 3. 1. Illud ætatis qui sit. (at si *id ætatis* et similia bene dicuntur, quidni et hoc?)

* 10. *Ille* cum genitivis, ubi Angli *those of the people, that of Catulus, &c.*

Ille additur eleganter genitivis. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 48. Neque vero hæc tam acrem curam diligentiamque desiderant, quam est illa poetarum, quos *cet.* *Id. in Cæcil.* c. 11. Cum omnis arrogantia odiosa est, tum illa ingenii atque eloquentiæ multo molestissima. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 15. § 4. Ellipsis hæc intellectu est proclivis.

Constructio pronominis ILLE.

* 11. *Ille* sæpe genere consentit cum eo substantivo, cui cohæret, non cum eo, quod respicit. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 16. Nihil mali est in morte, in qua si resideat sensus, immortalitas illa potius, quam mors ducenda sit. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 19. Quia nulla sit in dolore fraus, non esse (*dicunt*) illud (*pro* illum) malum. *Id. pro Cluent.* c. 35. Sed *Senec. Tranq. Anim.* c. 9. Non fuit elegantia illud, sed studiosa luxuria.

12. ** *Ille* ἐμφατικῶς geminatur. *Cic.* l. 1. *ad Att. ep.* 16. Nosti Calvum ex Nanneianis illum, illum laudatorem nostrum. *Vict. Castig. in Cic.* p. 388.

13. ** *Ille* pro *talis.* *Plaut. Trin.* Quid illum putas natura illa (*i. e.* tali) atque ingenio?

* 14. *Ille—ille—ille—alius* et *illi—hi—hi—hi* pro *alii—alii—alii—alii—* deterioris notæ sunt.

Omnes illi tendunt ad gaudium.... Ille ex conviviis et luxuria: ille ex ambitione ....: ille ex amica: alius ex studiorum liberalium vana ostentatione. *Senec. ep.* 59.

Liv. l. 37. c. 54. Alia aliis et honesta et probabilis est causa armorum. Ille agrum, hi vicos, hi oppida, hi portus oramque aliquam maris ut possideant.

* 15. *Ille* ornatus duntaxat gratia adjicitur, non demonstrandi causa. *Virgil.* l. 10. *Æn.* v. 707. Ac velut ille canum morsu de montibus altis, Actus aper *cet.* *Id. ib.* l. 11. v. 809. Ac velut ille, prius quam tela inimica sequantur, Continuo in montes sese avius abdidit altos, Occiso pastore, lupus. Plura exempla congessit *Guil. Canterus Nov. Lection.* l. 3. c. 26. *Cicer. de Off.* l. 2. c. 20. duo egregia exempla itidem suppeditat.

CAPUT CVII.

De Adverbio Illico.

Illico dictum quasi *illo loco*, id est, in eodem loco, usurpatur pro *statim*. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 8. Emerseram commode ex Antio in Appiam ad tres tabernas, cum in me incurrit Roma veniens Curio meus: ibidem illico puer abs te cum epistolis. *Id. pro Mur.* c. 10. Simul atque increbuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. *Id. pro Quinct.* c. 15. Illicone ad prætorem ire convenit? (Etiam de loco. *Terent. Adelph.* 2. 1. 2. Otiose nunc illico hic consiste. Ubi v. *Donatus*, qui et ex *Ennio* exemplum affert. Sed est archaismus.)

CAPUT CVIII.

De Adverbio Illo.

Illo; thither; pro *illuc.*

Senec. ep. 120. Illo, unde nobis cadendum est, hora nos omnis impellit. *Id. Qu. Nat.* l. 1. c. 11. Cujus positiones huc aut illo versæ. *Id.* l. 4. c. 2. Aqua illo incumbit, quo vis caloris et terræ æstuantis arcessit. *Id.* l. 7. c. 21. Quo illum vena pabuli sui duxit, illo repit cometes.

* CAPUT CIX.

De Adverbio Immo.

* 1. Immo fere præmittitur reliquis verbis ejusdem comprehensionis: raro interponitur. *Tacit.* l. 12. *Ann.* c. 6. § 3. Statueretur, immo exemplum, quo uxorem Imperator acciperet.

* 2. *Immo* pro *quin potius*, vel *potius* in responsionibus, s. ἀνθυποφορᾷ, cum correctione.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 19. Non igitur faciat hic (dixerit quis) quod utile sit, quodque expediat? immo intelligat, nihil nec expedire, nec utile esse, quod sit injustum. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 14. Sine dubio errasse nos confitendum est. At semel? at una in re? immo omnia, quo diligentius cogitata, eo facta sunt imprudentius. *Ter. Eunuch.* 3. 1. *Colum.* l. et c. 3.

* 3. *Immo vero* pro *quin potius; nay rather, on the contrary, so far from that.* Gall. *au contraire.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 4. Vicit igitur utilitas honestatem? immo vero honestas utilitatem secuta est. *Id. ibid.* c. 23. Si tyrannidem occupare, si patriam prodere conabitur pater, silebitne filius? immo vero obsecrabit patrem, ne id faciat. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 15. *ad Brut. ep.* 14. et l. 1. *Qu. Fr. ep.* 3.

*4. *Imo vero* pro *certe; certainly, undoubtedly, assuredly.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 12. Non quicquid tibi audire utile est, id mihi dicere necesse est. Immo vero, inquiet ille, necesse est, siquidem meministi, esse inter homines natura conjunctam societatem. *undoubtedly, if you take into the account, that &c. Id. ibid.* c. 23. Non igitur patria præstat omnibus officiis? Immo vero. Sed ipsi patriæ conducit, pios habere cives in parentes. *most assuredly. But it is for the advantage of one's country, to have citizens that are dutiful to their parents. Id. Somn. Scip.* c. 3. Quæsivi, viveretne pater Paulus, et alii, quos nos extinctos arbitraremur. Immo vero, inquit, hi vivunt. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 42. Ferendus tibi in hoc meus error, ferendus? immo vero etiam adjuvandus. *Id. pro Rosc. Am.* c. 18. et *Partit. Orat.* c. 3. (Omnia hæc exempla ad significationem superiorem n. 3. referri possunt, etiam ex *Somn. Scip.* c. 3. quod maxime favere sententiæ propositæ videtur. Nam *immo vero* non refertur ad *viveretne pater*: quod si esset, necessario significaret *certe*; sed ad *quos nos extinctos arbitraremur.*)

* 5. *Imo enim vero.*

Terent. Phorm. 3. 2. Siccine hunc decipis? *Da.* Imo enim vero Antipho hic me decipit.

De particula IMPRIMIS vide infra IN PRIMIS, sub *In* § 27.

CAPUT CX.

De Præpositione In.

* In construitur vel cum accusativo, vel cum ablativo. Utrobive suas habet proprias significationes.

In cum quarto casu, significat * 1. motum ad locum. *Cæsar B. G.* l. 4. c. 11. § 2. Legati petebant, uti Cæsar sibi potestatem faceret, in Ubios legatos mittendi. *Id. ibid.* l. 1. c. 54. § 2. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 10. *Nepos Alcibiad.* c. 4.

(Significat tamen etiam *in loco.*)

Cic. pro Manil. c. 12. In potestatem prædonum fuisse. *Pro Arch.* c. 5. Lituram in nomen A. Licinii videtis. V. plura exempla in *Ernesti Clave Ciceron.* Ad quod genus tamen non pertinent formulæ, in quibus et motus in locum et in loco intelligi potest, ut *cadere in terram* et *in terra, volvi in terram* et *terra.*

2. *In manus sumere.*

Cic. 4 *Verr.* c. 27. Iste unumquodque vas in manus sumere. *Id. pro Planc.* c. 12. Procul apparet, non excutitur, non in manus sumitur. * Add. l. 3. *de Orat.* c. 4.

* 3. Motum quasi ad insequens tempus.

Præpositio *in* præter vulgatos usus alios quosdam magis reconditos habet. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 14. Pythius ad cœnam hominem in hortos invitavit in posterum diem. *the next day, on the following day. Id.* 14 *Philipp.* c. 1. In hodiernum diem vestitus mutetur? *on the present day, to-day. Id.* 2 *Agr.* c. 2. Auctio constituta in mensem Januarium. *Id. pro Sext.* c. 8. Habebit Senatus in hunc annum, quem sequatur. *Id.* 6 *Verr.* c. 51. Syracusis lex est de religione, quæ in annos singulos Jovis sacerdotem sortito capi jubeat. *that a priest be chosen by lot every year. Id.* l. 2. *de Divin.* c. 6. Solis defectiones itemque Lunæ prædicuntur in multos annos. Ita *in paucos dies, in multos menses; for a few days, for several months.*

4. *In dies; In singulos dies.*

In dies et *in singulos dies* significationem eandem habent. Hoc differunt, quod alterum imminutum est, alterum plenum. *Cic. Topic.* c. 16. Vitium in dies crescit. *the vice increases every day, from day to day, daily.* * *Id. de Senect.* c. 14. *Trebon.* l. 12. *Cic. Fam. ep.* 16. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 18.

Cic. 1 *Catil.* c. 3. Crescit in dies singulos hostium numerus. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 4. Illa in dies singulos magis magisque opinio hominum confirmatur. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 22. Nunc ita nos gerimus, ut in dies singulos et studia in nos hominum et opes nostræ augeantur.

* Ex allatis exemplis satis apparet, Latinos his verbis *in dies*, et *in singulos dies* libenter addere comparativos. Vid. *Liv.* l. 1. c. 2. *Sallust. Catil.* c. 1.

* 5. *In horas.*[14] *In singulas horas.*

** Sic *in horas; from hour to hour, hourly. Horat.* in *Arte P.* v. 160. Mutatur in horas. Idem utrumque conjunxit, et quidem (quod observes) numero singulari, l. 2. *sat.* 6. v. 47. Subjectior in diem et horam invidiæ. Nam alioqui aliud multo est *in diem* quam *in dies*, ut probe explicat *Valla* l. 3. *Eleg.* c. 68. et *Linac.* l. 1. p. 81. patebitque e sequentibus. *Sallust.* Panem in diem mercari. *for the service of the day; from day to day.* Apud *Ovid.* l. 2. *Metam.* v. 48. Phaethon currus paternos in diem petit. *only for a single day. Plin.* l. 21. c. 1. Flores in diem

[14] *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 23. Consilia temporum sunt, quæ in horas commutari vides. *Hirt. Bell. Afric.* l. 1. c. 5. § 2. Hoc eo consilio fecit Cæsar, ut omnes in dies horasque parati essent.

gignit natura. *that last only a single day.*[15] Aliter *Nepos* usurpat. *Cic.* l. 9. *Att.* Cum fundum emisset in diem. *to be paid for on a certain day.* Quid *Ter.* sit *in diem Eunuch.* 5. 7. et *Phorm.* 5. 2. in commentariis ad eum legatur.

Liv. l. 2. c. 12. Proinde in hoc discrimen accingere, ut in singulas horas capite dimices duo.

* 6. *In diem vivere.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 40. Si barbarorum est in diem vivere; nostra consilia sempiternum tempus spectare debent. *to live only for the present day, without regarding the future; to live from hand to mouth.* *Id.* 2 *Philipp.* c. 34. Jam minime miror, te cum perditissimis latronibus non solum de die, sed etiam in diem vivere.

* 7. *In dies—donec.*

Tacit. Ann. l. 2. c. 13. § 3. Unus hostium conjuges, et agros, et stipendii in dies, donec bellaretur, sestertios centenos, pollicetur.

* 8. *In tempus; for some time, by waiting some time.*

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 66. Senatus opperiendum Imperatorem censuit, quod unum urgentium malorum suffugium in tempus erat.

9. *In futurum; in posterum; in reliquum tempus; in reliquum; in future, for the future.*

Liv. l. 33. c. 27. Id ægre et in præsentia hi passi, et in futurum etiam metum ceperunt. *Id.* l. 30. c. 17. *Columell.* l. 3. c. 10. *Tacit. Annal.* l. 4. c. 37. § 3. et *Hist.* l. 1. c. 72. § 4.

Cic. pro Cluent. c. 44. Videte, ne censoribus in posterum potestatem regiam permittatis. *in future, in time to come.* *Id. de Nat. D.* l. 2. c. 61. Defectiones Solis et Lunæ cognitæ prædictæque sunt in omne posterum tempus. *Idem ad Brut. ep.* 15. et 4 *Catil.* c. 5.[16]

Cæsar B. G. l. 1. c. 20. § 6. Cæsar Dumnorigem monet, ut in reliquum tempus omnes suspiciones vitet. *Id. ibid.* l. 3. c. 16. § 4.

Liv. l. 36. c. 10. Appius Larissam ad confirmandos in reliquum sociorum animos descendit. *Id.* l. 26. c. 32. *Senec. ep.* 99. extr.

* 10. *In æternum; in omne tempus; in perpetuum* int. *tempus; for ever, always.*

Liv. l. 6. c. 21. Hostes novi, præter Volscos, velut sorte quadam prope in æternum exercendo Romano militi datos, Lanuvini etiam subito exorti. *Id.* l. 34. c. 6. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 15. Id verbum in omne tempus perdidi. *Ovid. de Pont.* l. 4. *ep.* 5. v. 40. *Cic. Act.* 1 *in Verr.* c. 30. Quod eum tibi Quæstoris in locum constitueras: iccirco tibi amicum in perpetuum fore putasti. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 16. et l. 13. *ep.* 4. l. 10. *ep.* 24.

* 11. *In præsens; in præsens tempus; for the present, at present.*

Cic. ad Brut. ep. 15. Dixi sententias in Lepidum severas: ut in præsens sceleratos cives timore impugnanda patria deterrerem. *Liv.* l. 30. c. 17. Lælius omnia exposuit ordine patribus, ingenti omnium et in præsens lætitia, et in futurum spe. *Cic.* 1 *Catil.* c. 9. Tempestas invidiæ nobis si minus in præsens tempus, at in posteritatem impendet.

* 12. *In serum* pro *in noctem usque; till late in the evening.*

Sueton. Aug. c. 16. Navali prælio apud Actium vicit, in serum dimicatione protracta. *Id. Oth.* c. 11. In serum usque patente cubiculo, si quis adire vellet, potestatem sui præbuit.

* 13. *In præteritum; in time past, in times gone by.*

Quintil. l. 7. c. 4. Quanto magis mores in præteritum laudaverit orator, tanto facilius probabit, morbo esse mutatos.

---

[15] Potest tamen etiam breve tempus intelligi. Nam diutius flores, quam unum diem florent.

[16] *In posterum* sæpe etiam idem est, quod *in proximum diem.* Vid. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 12. et *Cæs.* l. 7. *B. G.* c. 11. § 6. Nam vel *dies* vel *tempus* subintelligitur. Hinc significationis varietas existit.

* 14. *In* pro *usque ad*, de tempore; *till, until near, until.*

Columell. l. 2. c. 10. Lini semen seritur a Calendis Octobris in ortum aquilæ, qui est VII. Idus Decembris. *Et mox:* Sesama, quæ carent humore, ab æquinoctio autumnali serenda sunt in Idus Octobris. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 3. Omnem hanc disputationem in adventum tuum differo. *Columell.* l. 3. c. 14.

* 15. *In* cum nomine *partis; on, in.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 23. Ingenii magni est, præcipere cogitatione futura, et aliquanto ante constituere, quid accidere possit in utramque partem. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 6. Magna vis est in fortuna in utramque partem, vel ad secundas res, vel adversas. *Id. ibid.* c. 10. et l. 3. c. 23. *Id. ibid.* l. 2. c. 13. Facillime et in optimam partem cognoscuntur adolescentes, qui se ad claros et sapientes viros contulerunt. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 1. Quod tua nullam in partem interesse intelliges, id mihi des. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 6. Brundusii jacere in omnes partes est molestum. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 21. Te oro, ut, si quid erit, quod perspicias quamcunque in partem, quam plenissime ad me scribas. *Vatin.* ap. *Cic.* l. 5. *ep.* 10. extr.

* 16. *In vulgus* pro *vulgo, apud vulgus; with the generality, with people in general, with most persons, commonly, usually.*

Cic. Parad. 1. c. 1. Cato ea sentit, quæ non sane probantur in vulgus. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 22. Id egregie non modo iis, qui utuntur opera, sed etiam in vulgus gratum esse sentimus. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 4. Alter religiosus etiam nunc dies, alter in vulgus ignotus. *Liv.* l. 9. c. 33. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 59. § 2.

* 17. *In* usum declarat; *for.*

Cic. 4 *Verr.* c. 55. Hæc denarium XXXIX. millia palam salvis legibus contulerunt in statuam. *Id. ibid.* c. 59. Ut pecuniam conferrent in eas statuas, quæ Romæ ponerentur, imperasti. *Id. pro Flacc.* c. 14. Negas fratrem meum pecuniam ullam in remiges imperasse. *Liv.* l. 1. c. 53. et l. 38. c. 14. *Vellei.* l. 2. c. 13. § 1. et c. 41. § 5.

* 18. *In rem esse; to be useful, to be serviceable.*

Ter. Hecyr. 2. 2. Quodsi tu idem faceres, magis in rem et nostram et vestram id esset. *Ibid.* 3. 3. *Liv.* l. 22. c. 3.

* 19. *In* eventum declarat; *for.*

**D. *In* pro *ad Plin.* l. 16. c. 1. Multis fortuna parcit in pœnam. *Linac.* l. 5. * *Cic. de Fat.* Hæc commutari ex veris in falsa non possunt. *Liv.* l. 3. c. 36. et l. 38. c. 43. *Plin.* l. 33. c. 7. Exusti tunduntur in farinam. *Id.* l. 17. c. ult. *Tacit. Ann.* l. 4. c. 45.

* 20. *In* finem notat; *for, to the intent or end that, for the purpose of, with a view to, in order to.*

Cic. de Prov. Consul. c. 3. Is imperator in pœnam exercitus expetitus esse videtur. *Vellei.* l. 2. c. 41. Uxorem in Sullæ dimisit gratiam. *Id. ibid.* Cæsar apud piratas ita se gessit, ut nunquam aut nocte aut die excalcearetur aut discingeretur, in hoc scilicet, ne ... suspectus foret. *Id.* l. 2. c. 114. § 2. *Tacit. Ann.* l. 14. c. 8. et l. 4. c. 11.

* 21. *In* pro *quod attinet ad.* (Immo pro *de* et in bonam partem.)

Cic. de Off. l. 1. c. 9. Itaque videndum est, ut non satis sit id quod apud Platonem est in philosophos dictum: quod in veri investigatione versentur, quodque ea quæ plerique vehementer expetunt, contemnant, propterea justos esse. (cf. in ablativo n. 24.)

22. *In* distributioni serviens; *for every, to every.*

In sæpe distributioni servit. *Liv.* l. 34. c. 50. Polybius scribit, centum talentis eam rem Achæis stetisse, quum quingenos denarios pretium in capita, quod redderetur dominis, statuissent. *although they had fixed the price to be paid for each captive so low as five-hundred deniers.* *Id.* l. 9. c. 43. Trium mensium frumento imperato, et annuo stipendio ac singulis in militem tunicis, ad Senatum pacis oratores missi. *Cic.* 2 *Verr.* c. 53. Timarchides describebat censores binos in singulas

civitates. *two to each city*. *Id. pro Balb.* c. 21. Qua lege Saturninus C. Mario tulerat, ut in singulas colonias ternos cives Romanos facere posset.

Huc revocanda sunt illa, quæ ad pretium pertinent. *Cic. in Cæcil.* c. 10. Queritur Sicilia tota, Verrem ab aratoribus pro frumento in modios singulos duodenos sestertios exegisse. *Idem pro Font.* c. 5. Titurius quaternos denarios in singulas vini amphoras portorii nomine exegit. *exacted four deniers for each amphora*. *Id.* l. 3. *Quint. Fr. ep.* 1. Is ternis nummis in pedem tecum transegisse dicebat. * *Cæsar* l. 1. *B. C.* c. 52. § 2.

* Sic *Plancus* ap. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 24. Facere non possum, quin in singulas res meritaque tua tibi gratias agam.

23. *In modum.*[17]

In modum elegantes ac varios usus habet. *Plaut. Trin.* 3. 3. Is homo exornetur in peregrinum modum. *after the manner of a foreigner, like a foreigner*. *Cic.* 2 *Verr.* c. 5. Cives Romani servilem in modum cruciati sunt. *as slaves, like slaves*. *Id. Prov. Cons.* c. 3. Milites populi Romani miserandum in modum necati sunt. *in a dreadful way, cruelly*. *Id.* 5 *Verr.* c. 28. In piratarum locum cives Romani hostilem in modum cruciati et necati sunt. *Liv.* l. 5. c. 15. Senior quidam Veiens vaticinantis in modum cecinit, priusquam ex lacu Albano aqua emissa foret, nunquam potiturum Veiis Romanum. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 2. Amicus noster mirandum in modum est animo abalienato. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 9. Mirum in modum gaudeo. Item *mirabilem in modum*. l. 15. *Att. ep.* 13. *wonderfully*. * *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 22. et l. 5. *Att. ep.* 16.

* 24. α. *In* sæpe modum quendam significat, cum aliis quoque nominibus junctum. *Cæsar B. C.* l. 2. c. 38. n. 3. Quintilius obsecrare milites cœpit, ne pro iis pugnarent, a quibus in contumeliam perfugæ appellarentur. *Tacit.* l. 14. *Ann.* c. 39. § 4. *Senec. ep.* 118. Bene credi tibi scio. Itaque in antecessum dabo. *in advance, beforehand*. *Ibid. ep.* 119. Quoties aliquid inveni, non expecto donec dicas: in commune. *half*. * Potest autem hoc exemplum etiam ad n. 23. referri, prius ad n. 3.

** *In* quoque significat *ad similitudinem* vel *in formam*. *Virgil.* l. 3. *Æn.* v. 533. Portus ab Eoo fluctu curvatur in arcum. *Linac.* d. *Colv.* ad *Apul.* p. 36.

* β. *In universum* pro *generaliter* vel *generatim—per partes*.

Liv. l. 9. c. 26. Non nominatim qui Capuæ, sed in universum, qui usquam coissent conjurassentve adversus rempubl., quæri senatus jussit. *Columell.* l. 3. c. 12. Nobis in universum præcipere optimum visum est, ut in locis frigidis meridiano vineta subjiciantur, tepidis orienti advertantur. *Id.* l. 4. c. 24. Hæc in universum, illa per partes custodienda sunt. *Id.* l. 5. c. 8. *Tac. Germ.* c. 5. § 1. et c. et § 6.

* γ. *In commune* opponitur *singulis*, vel *dispersis*, et est magis posterioris ævi.

Tacit. Hist. l. 1. c. 25. § 3. Erant, quos memoria Neronis ac desiderium prioris licentiæ accenderet. In commune omnes metu mutandæ militiæ exterrebantur. *generally*. *Id. ibid.* c. 36. § 5. Quos adhuc singulos exstimulaverat, accendendos in commune ratus est Otho. *Id. ibid.* c. 85. § 2. et l. 2. c. 54. § 2.

* δ. *In totum* pro *universe*.

Colum. l. 2. c. 1. Quod ipse quoque confiterer, si in totum nullæ fruges provenirent. *Id.* l. 2. c. 12. Atque in totum hiberna sarritio plurimum juvat diebus serenis. *Id.* l. 2. c. 13 et 18. l. 7. c. 5. et l. 12. *præf.* extr.

* ε. *In* cum aliis adjectivis.

Cels. l. et c. 2. Aliter se corpus habet, atque consuevit, neque in pejus tantum, sed etiam in melius. *Sallust. Jugurth.* c. 73. Marii virtutem in majus celebrare. *i. e.* celebrando augere. * *Plin.* l. 7. c. 30. Plus est ingenii Romani terminos in tantum promovisse, quam imperii. *Id.* l. 8. c. 16. Male credi Hannoni libertas

---

[17] Jacens asinus in mortuum. *i. e.* pro mortuo. *Apul.* l. 4. *Metam.* p. 122. *as if dead, for dead*. In lemures reformati. *Id.* l. 4. Metam. p. 131. Ex hoc usu natum videtur Gallicum *en prince, en philosophe*.

videbatur, cui in tantum cessisset etiam feritas. Add. l. 16. c. 42. *Vellei.* l. 1. c. 9. § 3. Vir in tantum laudandus, in quantum intelligi virtus potest. *Id.* l. 2. c. 30 et 33. *Senec. ep.* 95. *Id. Quæst. Nat.* l. 6. c. 29. Lenissima fere ingenia in tantum venere formidinis, ut sibi exciderent. *are so much afraid.* Sed potest hoc exemplum etiam n. 23. annumerari. * *Plin.* l. 16. c. 40. In plenum dici potest, utique quæ odore præcellant, ea æternitate præstare. *i. e.* in totum, omnino. Add. l. 23. c. 1. *Id.* l. 16. c. 42. Abies, larix in transversum positæ. *Senec. ep.* 95. In supervacuum præcepta jactavimus. *i. e.* frustra.

ς. *In hanc, in eam, in eandem sententiam.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 10. Hoc idem significat Græcus ille (*scriptus*) in hanc sententiam versus. * *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 4. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 22. Hæc et in eam sententiam cum multa dixisset, aiebat illum ad extremum manus dedisse. *when he had said thus much and more to the same effect.* *Id.* l. 12. *Att. ep.* 22.

*** ζ. *In hæc verba, in eadem verba* cet.**

Cic. pro Quint. c. 20. Judicium quin acciperet in ea ipsa verba, quæ Nævius edebat, non recusavit Alphenus. *Liv.* l. et c. 38. Fœdus in hæc verba fere cum Antiocho conscriptum est. *Id.* l. 31. c. 9. *Petron. Sat.* c. 117.

*** η. *In hanc formulam.***

Cic. pro Rosc. Am. c. 5. Perinde ac si in hanc formulam omnia judicia legitima conclusa et comprehensa sint.

* θ. *Tacitus* sæpe dicit *in hanc formam* cet. l. 15. *Ann.* c. 24. Legati Parthorum mandata regis Vologesis literasque in eandem formam attulere. *Id.* l. 16. c. 1. Specu magna vis auri continetur, non in formam pecuniæ sed rudi et antiquo pondere. *Sueton. Calig.* c. 19. * Huc pertinent illa *Tacit.* l. 5. *Hist.* c. 23. § 7. Palustrem humilemque insulam in faciem stagni implevit. *Apul.* l. 3. *Metam.* extr. In asini faciem fœna rodebam. *Sueton. Claud.* c. 20. Congestis pilis superposuit altissimam turrim in exemplum Alexandrini Phari.

*** α. *In has leges, in easdem leges.***

Liv. l. 23. c. 34. In has ferme leges inter Pœnum ducem legatosque Macedonum ictum fœdus. *Id.* l. 42. c. 62. Fœdus in easdem leges renovarent.

β. *In speciem; in appearance, to appearance, for appearance' sake, to keep up appearances.*

In speciem. Cic. 5 *Verr.* c. 33. Præclara classis in speciem, sed inops et infirma. *to all appearance, as far as appearance went.* *Liv.* l. 30. c. 16. Carthaginenses mittunt legatos Romam, ducentes paucos in speciem captivos. *to make a show of obedience.* *Id.* l. 4. c. 42. Non precibus tribunorum, quæ in speciem modo jactantur, sed auxilio confidit reus. *Id.* l. 38. c. 21. Aculeus sagittæ introrsus tenui vulnere in speciem urit. *Id.* l. 3. c. 9. Dilata in speciem actione, re ipsa sublata.

*** *In speciem* pro *in modum; to all appearance like, after the manner of, as.***

Columell. l. 9. c. 19. Totum examen in speciem unius uvæ dependet. *Scribon. Compos.* 190. Buprestis facit tumorem, stomachique infinitum dolorem, et inflat totum corpus in speciem hydropici. *as in a dropsical complaint.*

γ. *In orbem,* pro *per vices.*

Liv. l. 5. c. 19. Senæ horæ in orbem operi attributæ sunt. *six hours were allotted for each division of pioneers to work in rotation.* *Id.* l. 1. c. 17. Decem imperitabant, unus cum insignibus imperii et lictoribus erat: quinque dierum spatio finiebatur imperium, ac per omnes in orbem ibat. *the administration went to them all in rotation.* * *Id.* l. 3. c. 36.

* Proprie magis positum videtur a *Livio* l. 4. c. 39. Equites cum sæpe conati nequissent perrumpere ad suos, tumulo quodam occupato, in orbem se tutabantur, nequaquam inulti. *forming themselves into a circle.* *Plin.* l. 17. c. 19. extr.

*** 25. *In vicem* pro *vicissim,* vel *alternis vicibus; in turns, reciprocally, alternately.***

Liv. l. 1. c. 22. Forte evenit, ut agrestes Romani ex Albano agro, Albani ex *Romano prædas* in vicem agerent. *Id.* l. 2. c. 46. extr. Hæ spes Etruscos arma-

verant; multis in vicem casibus victos victoresque. *Id.* l. 2. c. 57. Timor atque ira in vicem sententias variaverant. *Id.* l. 29. c. 1. l. 34. c. 33. et l. 42. c. 54. *Colum.* l. 4. c. 26.

* *In vicem* pro *loco; instead.*

Cels. l. 4. c. 6. Hic vinum sorbere morbus ipse non patitur: in vicem ejus cremor ptisanæ sumendus est. *Plin.* l. 33. c. 8. Ex secundario minio invenit vita et hydrargyrum in vicem argenti vivi. *Capitolinus* in *Vero* p. 56. Cui quidem (*equo*) passas uvas et nucleos invicem hordei in præsepe ponebat.

* *In vicem* pro *inter se; one against another, together.* sequiorum temporum est. *Boëth. Consolat.* l. 3. *pros.* 12. Visne rationes ipsas in vicem collidamus?

* 26. *In vicem modo—modo; alternately now—then.*

Cels. l. et c. 7. *de ungu. ocul.* In vicem modo remittere, modo retrahere oportet. *Id.* l. 3. c. 2. Bibenda aqua, postera die etiam vinum, deinde in vicem alternis diebus, modo aqua modo vinum, donec omnis causa metus finiatur. *Id.* l. 3. c. 21. In vicem biduo triduove modo aqua, modo id bibatur. *Id.* l. 3. c. 22. In vicem modo his cibis, modo illis utendum est. Add. *Id.* l. 4. c. 24.

** 27. *In* pro *erga.*

P. *Linac.* l. 5. *Cic. ad Brut.* In duces vehemens, in milites liberalis. * Exempla infinita suppeditat usus.

D. P. ** 28. *In* pro *contra.*

Linac. Cic. l. 3. *Att.* In aliquem peccare. * Exempla innumerabilia facile reperias.

** 29. *In* pro *loco.*

Nonnunquam *in* idem est atque *loco* vel *vice.* *Curt.* l. 5. c. 1. In præsidem esse jussit. *Linac.* l. 5. p. 296. (sed hodie legitur *Agathone præsidere jusso.*)

* 30. *In* pro *super.*

Varro R. R. l. 2. c. 10. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 53. Galba propinqui sui pupillum filium ipse pæne in humeros suos extulit. (Hoc referam potius ad eam rationem de qua diximus n. 1.)

IN cum Ablativo.

* 1. Significat *in loco:* ita dicimus *in Hispania, in Gallia, in Italia, in foro,* cet. Sed hoc de aurea ætate accipiendum. Nam vetustissimis et posterioribus temporibus promiscue usurpabantur. Vid. infr. observ. ult.

* 2. *In principio,* pro *supra; above.*

Cic. de Off. l. 1. c. 10. Referri enim debet ad ea, quæ posui in principio, fundamenta justitiæ.

3. *In manu tenere.*

Cic. pro Cœl. c. 26. Cum Licinius pyxidem teneret in manu. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 29. Cum pæne in manu mortiferum illud poculum teneret Socrates, locutus ita est, ut in cælum videretur ascendere. *Id.* 12 *Philip.* c. 4. *Liv.* l. 40. c. 37.

4. *In manibus esse.*

In manibus esse per translationem multa significat. *Cic. Att.* l. 6. *ep.* 3. Res est in manibus. *i. e.* jam agitur. *Liv.* l. 4. c. 57. Hæc contentio minime idoneo tempore, cum tantum belli in manibus esset, occupaverat cogitationes hominum. *when they had on their hands a war of such importance; when a war of such importance was breaking out.* *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 12. De libris oratoriis factum est a me diligenter: diu multumque in manibus fuerunt. *i. e.* expoliti sunt. *Id. de Amic.* c. 25. Sed audivistis, et est in manibus oratio. *i. e.* vulgo habetur. *is in every one's hands; is known to every body.* *Id. Act.* 1 *in Verr.* c. 6. Libelli nominum vestrorum in manibus erant omnium. *were in every one's hands.* *Liv.* l. 5. c. 2. Victoria est in manibus. *in their hands.*

5. *In manibus habere; to have in hand.*

Cic. Act. 1 in Verr. c. 6. Quam spem nunc habeat in manibus, et quid moliatur.

breviter jam exponam. *what he hopes; what are his hopes.* *Id.* l. 4. *Att. ep.* 13. Mihi utendum quibusdam rebus ex iis libris, quos in manibus habeo. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 45. Omisi ea quæ in manibus habebam: quod jusseras *cet.* *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 7. Philosophi quamcunque rem habent in manibus, in eam, quæ conveniunt, congerunt omnia.

* *In* pro *super; over, across.*

Cæsar l. 2. *B. G.* c. 5. In eo flumine pons erat: ibi præsidium ponit Cæsar. *over the river was a bridge.* *Liv.* l. 1. c. 33. Janiculum ponte sublicio, tum primum in Tiberi facto, conjungi urbi placuit.

* 6. *In eo est, ut,* pro *parum abest, quin; is on the point of.*

Nepos Milt. c. 7. Cum jam in eo esset, ut oppido potiretur; lucus nescio quo casu incensus est. *Id. Pausan.* c. 5. Cum jam in eo esset, ut Pausanias comprehenderetur, e vultu cujusdam ephori insidias sibi fieri intellexit. *Liv.* l. 2. c. 17. et l. 28. c. 22.

* 7. *In* cum nomine vestimenti;[18] *in a dress.*

Sueton. Calig. c. 52. Caligula modo in crepidis, vel cothurnis, modo in speculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri conspectus est. *i. e.* crepidatus vel cothurnatus *cet.*

* 8. *In* de tempore, pro *circiter* vel *intra, per.*

Varro R. R. l. 1. c. 34. Faba optime seritur in vergiliarum occasu.

Cic. pro Rosc. Am. c. 46. Inde vix ter in anno audire nuncium possunt. *three times a year.* *Varro* l. 2. *R. R.* c. 11. Quidam oves hirtas in anno bis tondent. *Id. ibid.* l. 3. c. 10. Singulæ anseres non plus quater in anno pariunt. *Id. ibid.* c. 16. Verno tempore et æstivo fere ter in mense mellarius inspicere debet apes. *Columell.* l. 2. c. 11. et l. 12. c. 30. *Liv.* l. 39. c. 13. Add. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 3. Bis in die satur fit. *Cato* c. 104.

* 9. *In paucis diebus—quam.*

Sueton. Tiber. c. 60. Tiberius in paucis diebus, quam Capreas attigit, piscatori, qui grandem mullum obtulerat, perfricari eodem pisce faciem jussit.

* 10. *In tempore* pro *opportuno tempore; in time, at the right time, in the very nick of time, opportunely.*

Cic. 1 *Catil.* c. 6. Nihil moliris, quod mihi latere valeat in tempore: neque tamen conari ac velle desistis? *Terent. Phorm.* 2. 4. Sed eccum ipsum video in tempore huc se recipere. *Id. Heaut.* 2. 3. *Tacit.* l. 12. *Ann.* c. 50. § 3.

* 11. *In vita,* pro *per omnem vitam; in one's life, during one's life.*

Cic. 2 *Verr.* c. 2. Semel ait Verres se in vita pertimuisse, tum cum primum reus a me factus sit. *Id. pro Cluent.* c. 6. Nihil in vita vidit calamitatis A. Cluentius. *Id. pro Muren.* c. 6. *pro Sext.* c. 21. l. 5. *de Fin.* c. 30. et l. 5. *Tusc.* c. 20. (Hæc referri poterant ad n. 8.)

* 12. *In* de tempore cum aliis nominibus, pro *interea dum,* vel *cum.*

Cæsar l. 2. *B. G.* c. 21. § 6. Quæ quisque prima signa conspexit, ad hæc constitit, ne in quærendo suos pugnandi tempus dimitteret. *i. e.* interea dum quæreret. *Brutus ad Cic. ep.* 16. Cicero judicium suum magna firmitate direxit in exturbando Antonio. *i. e.* cum exturbaret.

* 13. *In* statum quendam significat. (nostri *in, during, in the matter of, in the case of.*)

Cæsar B. G. l. 6. c. 12. § 9. Hæc quoque per exploratores ante lucem in tanta propinquitate castrorum deferuntur. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 16. Nosti non modo stomachi mei, sed etiam oculorum in hominum insolentium indignitate fastidium. *Et paulo infra:* Hæc aspersi, ut scires, me tamen in stomacho solere ridere. *i. e.* etiam

---

[18] *Cicero* hujusmodi temporibus *cum* dicere mavult. Exempla vide in *cum* et *Cic.* 2 *Philipp.* c. 30.

cum stomachor. *Celsus* l. 4. c. 5. Eodem fere facienda sunt, quæ in faucibus exulceratis præcepta sunt. *Liv.* l. 2. c. 46. et l. 4. c. 17. (add. n. 23.)

* 14. *In* cum *quoque*.

In cum statum quendam significat, interdum adsciscit *quoque*. *Liv.* l. 22. c. 10. Agrestes in aliqua sua fortuna publica quoque contingebat cura. (quasi *quoque* h. l. ullo modo ad *in* referretur.)

* 15. *In quo* servit progressui orationis.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 9. Repente incessi omnibus lætitiis. In quo cum objurgarer, quod nimio gaudio pæne desiperem, ita me defendebam. *Id.* l. 1. *de Offic.* c. 11. Mea quidem sententia, paci semper est consulendum. In quo si mihi obtemperatum esset, etsi non optimam, at aliquam rempubl. haberemus. *Et mox:* In quo tantopere apud nostros justitia culta est, ut *cet.*

* 16. *In præsenti; in præsentia; inpræsentiarum; at present, at this present time, for the present, now.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Hæc ad te in præsenti scripsi, ut sperares te assequi id, quod optasses. *Nepos Alcib.* c. 4. Inimici ejus quiescendum in præsenti, et illud tempus expectandum decreverunt, quo exisset. *Cic. Attic.* c. 12. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 14. Spero in præsentia pacem nos habere. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 19. Tu debes illud animadvertere, quot in præsentia cohortes contra te habeat Cæsar. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 33. Si qui lætantur in præsentia, tamen postmodum necesse est doleant. *Liv.* l. 2. c. 43. et l. 8. c. 7. extr. *Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 59. § 4. Insectabantur Neronem, proximum successioni, et plerumque, quid in præsentiarum conduceret, oblitum. (In verbo *inpræsentiarum* nota raritatis et insolentiæ adponenda erat. V. *Perizon.* ad *Sanctii Min.* p. 171. et alios. *Vossius* non damnat eos, qui utuntur, ceterum ipse mavult *in præsenti* et *in præsentia* dicere.)

* 17. *In* modum signat. Quo pertinent formulæ illæ:

* *In summa; in general.*

Hirt. B. Alex. c. 71. Pharnaces lentius agere, decedendi diem postulare longiorem, pactiones interponere; in summa, frustrari cœpit. *Cels.* l. 2. c. 20. In summa omnis pinguis caro, omne jecur medii succi est. *Plin.* l. 7. c. 34 et 45.

* 18. *In integro est; the matter is yet where it was; the matter is still open to you; you can do in the affair what you please.*

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 20. De centurionibus res est in integro. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 15. Suspicor rem in integro esse. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 16. et l. 3. *de Or.* c. 4. et 2 *Verr.* c. 40.

* Hujus generis sunt illa:

Liv. l. 3. c. 65. Moderatio tuendæ libertatis in difficili est. *Hirt. Bell. Alex.* c. 16. Victoribus omnia erant futura in incerto. *Liv.* l. 7. c. 17. Id vero patribus indignum videri, etiam dictaturam jam in promiscuo esse. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 44. Virtus ducum in æquo. *Id.* l. 2. *Hist.* c. 45. Spes et præmia in ambiguo; certa funera et luctus. *Cels.* l. 5 c. 27. Eo morbo oppressis in angusto spes est. *i. e.* parva spes recuperandæ valetudinis. *Plin.* l. 17. c. 22. In confesso est. *Senec. ep.* 94. Quæ incipiunt in expedito esse, quum dicta sunt.

* 19. *In medio est,* pro *adest; it is at hand.*

Cic. 2 *Verr.* c. 42. Quid a nobis, judices, expectatis argumenta hujus criminis? nihil dicimus: tabulæ sunt in medio, quæ se corruptas atque interlitas esse clamant.

* 20. *In medio est* pro *notum est.*

Cic. in Cæcil. c. 11. Quæ in medio posita sunt, commemoro.

* 21. *In ordine* pro *ordine; orderly, regularly.*

Cato R. R. c. 46. Eum locum bipalio vertito, delapidato, circumque sepito bene, et in ordine serito.

* 22. *In expectatione, in timore esse* cet. (periphrasis verbi in passivo aut adjectivi etc.) i. e. exspectari.

In cum variis nominibus jungunt Latini, cum quibus Germani suum *in* jungere

non solent. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 3. Summa scito in expectatione te esse. *Id. ibid. ep.* 10. Æstas ea, quæ sequitur, magno est in timore. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 3. In spe esse. *Cæsar B. G.* l. 2. c. 14. Bellovaci omni tempore in fide atque amicitia civitatis Æduæ fuerunt. (i. e. fideles et amici.) *Liv.* l. 1. c. 59. In eo tum magistratu forte Brutus erat. ***Brutus happened at that time to hold the office.*** *Cels.* l. 5. c. 26. Sponte vomere non alienum est, præcipue his, quibus in consuetudine fuit. *Plin.* l. 8. c. 16. Quibus vivaria, armenta, piscinæ, aviaria in cura erant. *Id.* l. 11. c. 43. Trans maria Bithynus caseus fere in gloria est. *Id.* l. 17. c. 21. Quondam in observatione erat, ut defringerentur ex imputata buxo. *Id.* l. 18. c. 6. In invidia magna erat Furius. *Id.* l. 19. c. 4. Gari desideria etiam in exprobratione erant. *Id.* l. 35. c. 4. Ea res in risu et contumelia erat. ***was scornfully laughed at.***

* 23. *In* cum nomine pro *etsi* cum verbo, subsequente *tamen.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 11. Respublica etiam in summa bonorum civium copia tueri tales viros deberet : nunc vero eo magis *cet.* *Et mox*: Mirificam cepi voluptatem ex hac tua diligentia, quod in summis tuis occupationibus, mihi tamen reip. statum per te notum esse voluisti. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 2. et l. 5. *Fam. ep.* 2. et *de Provinc. Cons.* c. 5. *Liv.* l. 1. c. 17 et 28. et l. 5. c. 47. (Hæc non differunt admodum a n. 13. Angl. *in*, *during, &c.*)

* Huc pertinent ea exempla, in quibus *in* prætermissum, tamen significationem particulæ *etsi* retinet. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 13. Delectum remigum, magna contumacia civitatum, tamen satis celeriter habuimus.

24. *In* pro *quod attinet ad.* (*de.*)

Cic. l. 6. *Att. ep.* 1. Præfecturam negotiatori denegatam queritur, quod ego Torquato nostro in T. Levino, Pompeio ipsi in Sexto Statio negavi. *Et paulo inferius*: Alter, uti dixit Isocrates in Ephoro et Theopompo, frenis eget, alter calcaribus. *Id. pro Cœl.* c. 6. extr. *Cæs. B. G.* l. 7. c. 21. *Cels.* l. 3. c. 6. (adde supra in accus. n. 21. item de abl. *Cic. de Off.* l. 1. c. 39. *de Or.* l. 2. c. 61.)

* 25. *In* pro *ob.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 8. § 23. Ne in quo te objurgem, id ipsum videar imitari. Potest tamen etiam *in* verti *de.*

* 26. *In* pro *ante ; before.*

Curt. l. 9. c. 4. In oculis duo majora omnium navigia submersa sunt. *Cic. Act.* 1 *in Verr.* c. 3. et *pro Rosc. Am.* c. 6. *Liv.* l. 22. c. 12. *Vellei.* l. 2. c. 84.

** 27. *In* pro *inter.*

D. P. *In* pro *inter. Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 78. Peto ut eum complectare, diligas, in tuis habeas.

* Huc pertinet *in primis* vel destitutum genitivo, vel cum eo junctum. *Cic.* 2 *Verr.* c. 36. Himera oppidum fuerat in primis Siciliæ clarum et ornatum. *Ibid.* c. 36. Stenius multa, ut in primis Siculorum in dicendo copiosus est, commemoravit. *Liv.* l. 22. c. 3. Regio erat in primis Italiæ fertilis.

Sic dicimus item *in primis doctus, in primis honestus.*

* 28. *In* pro *apud.*

Quæ erant in nobis superiora. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 7. ***with us, on our side.***

* 29. *In* pro *adversus* vel *erga.* [19]

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 7. Non ut antehac putabam, novitati esse invisum meæ ; in te enim homine omnium nobilissimo similia invidorum vitia perspexi. *i. e.* adversus te hominem *cet.* *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 8. Dixi studia mihi eorum placere, quod in te bene merito grati essent. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 47. In eo peccandi Germanis causa non erat. *Nepos Phocion.* c. 4. extr. et *Att.* c. 2. *Plin.* l. 35. c. 10. Add. *Id.* l. 36. c. 9. *Ovid.* l. 9. *Metam.* v. 273.

---

[19] *Raro in pro adversus* ablativum habet. Et potest hæc loquendi ratio explicari *per eam, qua in significat quod attinet ad.*

* 30. *In* pro *ad.*

Liv. l. 39. c. 25. Philippus quingentos principes juventutis in Macedoniam adduxit, et opera eorum in servilibus abutitur ministeriis.

* 31. *In* abundare videtur.

Omnes quantum ad brevitatem ævi, si universo compares, et juvenes et senes in æquo sumus. *Senec. ep.* 49. extr. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 1. In causa hæc sunt. *Plin.* l. 19. c. 8. Betas appositas non memini, degustare etiam religio est, ut validis potius in cibo sint. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 57. § 1. *Plaut. Casin. Prol.* v. 14. Quam vos probastis, qui estis in senioribus. *i. e.* seniores. (Hæc fere poterant referri ad n. 18. ubi quæ ponuntur formulæ, omnes possunt per adjectiva exprimi. Abundare in his formulis *in*, dici non potest.)

* 32. *In* deest sæpe.

Liv. l. 28. c. 44. Id, cum victor tota Italia volitaret Annibal, tu potuisti præstare. *Id. ibid.* Priore Punico bello, Africa ab nostris exercitibus et classibus est oppugnata.

* 33. *In—ante.*

In sæpe oppositum est præpositioni *ante.* *Plin.* l. 11. c. 51. Aliis in pugna vox, ut coturnicibus: aliis ante pugnam, ut perdicibus: aliis cum vicere, ut gallinaceis.

* 34. *In—extra.*

Plin. l. 19. c. 4. Aliorum fructus in terra est, aliorum et extra, aliorum non nisi extra.

** 35. D. *In* veteres promiscue, vel cum accusandi, vel cum auferendi casu jungebant. Dicebant igitur: *in mentem, in potestatem esse,* pro *in mente, in potestate.* Et vicissim *in senatu venire* pro *in senatum. Linac.* l. 6. p. 531. *Sylv.* l. 3. prog. 99. *Colv.* ad *Apul.* p. 58. * *Schottus Nodorum Cicer.* l. 1. c. 6. p. 284. (vid. notata ab init.)

(*In* servit variis periphrasibus.)

In etiam servit variis elegantibus periphrasibus, cujusmodi sunt in exemplis n. 18. 31. quæ omnia uno titulo comprehendi poterant. Sed sunt etiam aliæ, ut ap. *Cic. de Fin.* l. 1. c. 20. Potare in rosa. *i. e.* coronatum serto e rosis. V. *Drakenb.* ad *Sil.* l. 2. v. 232.

CAPUT CXI.

De Adverbio INDE *et* INDIDEM.

* § I. 1. *Inde* de loco.

INDE proprie ad locum pertinere videtur. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 16. Cum mane me in sylvam abstrusi densam, non exeo inde ante vesperam. *Id.* l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 2. *pro Milon.* c. 20. *Liv.* l. 5. c. 43. et l. 8. c. 6. Add. *Id.* l. 22. c. 4.

2. *Inde—unde.*

Inde—unde et ad locum et ad alia per translationem accommodatur. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 38. Nec inde venit, unde mallem. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 20. Brevis erit oratio, si unde necesse est, inde initium sumetur. * *Liv.* l. 3. c. 37.

* 3. *Inde—quo; inde—ubi.*

Cæsar B. C. l. 3. c. 45. § 6. Si sine maximo detrimento legiones Cæsaris sese recepissent inde, quo temere essent progressæ. *Cic. pro Cæcin.* c. 12. Cæcina nullo modo dejectus est inde, ubi non fuit. *Liv.* l. 8. c. 22. Palæpolis fuit haud procul inde, ubi nunc Neapolis sita est.

* 4. *Inde—hinc.*

Tacit. l. 2. Ann. c. 80. Hinc militum, inde locorum asperitas. Quintil. l. 5. c. 7. *Sæpe inter se collidi solent,* inde testatio, hinc testes, locus utrinque.

* 5. *Inde* repetitum.

Sueton. Tiber. c. 9. Tiberius exhinc Rhæticum, Vindelicumque bellum, inde Pannonicum, inde Germanicum gessit.

* 6. *Inde* tralate pro *ex eo, ex ea re.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 27. Ex avaritia erumpat audacia necesse est. Inde omnia scelera ac maleficia gignuntur. *Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 55. § 4. *Quintil.* l. 5. c. 7. *Cic. pro Manil.* c. 2.

* 7. *Inde* de gradibus præstantiæ.

Plin. H. N. l. 19. c. 5. Palma Romæ Amiterninis datur, inde Nursinis, tertia nostratibus.

8. *Inde* pro *deinde.*

Sæpe *inde* ponitur pro *deinde. Liv.* l. 1. c. 3. Agrippa inde Tiberini filius: post Agrippam Romulus Silvius a parte accepto imperio regnat. *Cic. Brut.* c. 90. Nulla causa erat, quæ non nostro digna patrocinio videretur. Deinceps inde multæ, quas non minus diligenter elaboratas afferebamus. *after this many others. Id. pro Mur.* Quid tum inde? * *Cæsar* l. 3. *B. C.* c. 9.

* 9. *Inde, cum.*

Sallust. Catil. c. 22. Inde, cum post exercitationem omnes degustavissent. *then, when all, &c.*

10. *Inde* ad tempus relatum.

Nec ad locum solum, sed etiam ad tempus refertur. *Cic. de prov. Cons.* c. 13. Jam inde a principio hujus imperii. *from the very beginning of, &c. Id.* l. 2. *de N. Deor.* c. 48. In quo admirandum est, congressune aliquo inter se, an jam inde ab ortu naturæ ipsæ congregatæ sint. *Id. pro Arch.* c. 1. Quoad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti temporis, inde usque repetens hunc video mihi principem ad suscipiendam rationem horum studiorum. * *Plaut. Capt.* 3. 4.

(11. *Inde* de personis, pro *a quo, ex quo.*)

Eleganter *inde*, ut cetera adverbia loci, *hinc, ibi, unde* etc. de personis dicitur, pro *a quo, ex quo. Ter. Adelph.* 1. 1. Nati filii duo: inde ego hanc majorem adoptavi mihi. atque similiter multis aliis locis.

§ II. 1. *Indidem* pro *ex eodem loco.*

Indidem est *ex eodem loco. Cic. pro Rosc. Am.* c. 27. Si Roscium per alios fecisse dicis, quæro servosne, an liberos? quos homines? indidemne Ameria, an hosce ex urbe sicarios. *from that same place, that is from Ameria, or, &c.? Id.* l. 1. *de Div.* Indidem eadem, quæ oriuntur de integro, atque eodem occidunt. * Add. *Liv.* l. 28. c. 1.

* 2. *Indidem* pro *ex eadem re.*

Liv. l. 39. c. 8. Falsi testes, falsa indicia ex eadem officina exibant. Venena indidem, intestinæque cædes.

* 3. *Unde—indidem.*

Cic. l. 3. *de Orat.* c. 40. Unde simile duci potest, indidem verbum unum, quod similitudinem continet, translatum lumen affert orationi.

CAPUT CXII.

De Adverbio INDIGNE.

INDIGNE; *shamefully, ignominiously, where better treatment was deserved. Cic. pro Cluent.* c. 14. Acerbe indigneque moreretur.

(Hoc capitulum vellem omissum esse, iis de causis, quæ in præfatione commemoratæ sunt. Itaque nec addere hic aliquid libuit, cum facile possemus.)

CAPUT CXIII.

De Adverbio (*et Præpositione) INFRA.

§ I. 1. INFRA contrarium habet *supra*. *Cic.* l. 6. *de Rep.* c. 4. Supra lunam sunt omnia æterna; infra autem nihil est, nisi mortale et caducum. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 26. Accubueram apud Volumnium: et quidem supra me Atticus, infra Verrius, familiares tui. * *Pallad.* l. 5. tit. 8. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 8. extr.

** *Infra* pro *inferius*, sine casu, adverbialiter. *Plin.* l. et *ep.* 8. In superiore parte navigare tantum, infra etiam natare concessum. *Cic.* l. 2. *de N. D.* c. 54. Stomachi autem partes, quæ sunt infra quam cibus devoratur. *Linac.* l. 2. p. 108.

* 2. *Infra qua; infra quam.*

Cels. l. 3. c. 23. Ferro candente in occipitio quoque, et infra, qua summa vertebra cum capite committitur, adurere. (*qua* proprie hic non refertur ad *infra*, sed determinat locum accuratius.) *Varro* l. 1. *R. R.* c. 41. In qua arbore inserunt, in ea paulo infra, quam insitum est, incidunt, unde humor adventitius effluere possit. *Cic. de Nat. D.* l. 2. c. 54. *Plin.* l. 16. c. 30.

* 3. *Infra*, tralate, de gradu dignitatis.

Tacit, l. 2. *Ann.* c. 43. Vix Tiberio concedere Piso, liberos ejus, ut multum infra, despectare.

* 4. *Infra*, de situ regionum.

Plin. H. N. l. 6. c. 27. Infra est Susiana. *Cæsar B. G.* l. 4. c. 36. extr. Onerariæ naves duæ paulo infra delatæ sunt.

(* § II. *Infra* præpositio.)

1. *Infra* contrarium habet *supra*. *Cic.* 6 *Verr.* c. 23. Verres Artagathum ad mare infra oppidum expectabat. *Id. Orat.* c. 1. In poëtis non Homero soli aut Pindaro locus est, sed horum vel secundis, vel etiam infra secundos.[20] *Id. pro Quint.* c. 15. Non modo ex numero vivorum exturbatur, sed, si fieri potest, etiam infra mortuos amandatur.

* 2. *Infra* cum verbis motum significantibus.

Liv. l. 2. c. 7. Delata confestim materia omnis infra Veliam.

* 3. *Infra* tralate de rebus.

Plin. l. 1. *ep.* 20. Non minus non servat modum, qui infra rem, quam qui supra; qui astrictius, quam qui effusius dicit. *Plin. H. N.* l. 18. c. 26. et l. 20. c. 1. *Quintil.* l. 1. c. 7. Id infra Grammatici officium est. *Vellei.* l. 2. c. 83. § 1.

4. *Infra se judicare, ducere, arbitrari,* * *jacere, esse.*

Illa tralata. *Cic.* l. 3. *de Fin.* c. 7. Omnia, quæ homini accidant, infra se judicat. *Id. ibid.* c. 8. Vir excellens et infra se omnia humana ducens. *Id.* l. 3. *Tusc.* c. 7. Humanas res infra se positas arbitrari. **Tacit. Ann.* l. 14. c. 54. Invidia, ut omnia mortalia, infra tuam magnitudinem jacet. * *Terent. Eun.* 3. 2. Tace tu, quam ego esse infra infimos omnes puto homines. *Cæsar* l. 6. *B. G.* c. 28. Uri sunt magnitudine paulo infra elephantos. *Hirt. B. Alex.* c. 13.

5. *Infra* pro *post*, de tempore.

Interdum pro *post* usurpatur. *Cic. Brut.* c. 10. Homerus non infra superiorem Lycurgum fuit.

* 6. *Infra* de situ terrarum.

Plin. H. N. l. 6. c. 20. Infra deserta hæc Maltecoræ. *Ibid.* c. 27. Infra Eulæum Elymais est.

---

[20] *Hoc exemplum* tralatum est, non proprium.

CAPUT CXIV.

De Adverbio Inibi.

Inibi, ex *in* et *ibi* factum, est *in eodem loco*. *Cic.* 1 *Agr*. c. 7. Luxuries Annibalem Capuæ corrupit. Superbia nata inibi esse ex Campanorum fastidio videtur.

CAPUT CXV.

De Initio.

* 1. *Initio* pro *supra*.

Initio sæpe non est *statim a principio* vel *inde a principio*, sed *paulo ante* vel *supra*. *Cic. de Amic.* c. 18. Ita fit verum illud, quod initio dixi, amicitiam nisi inter bonos esse non posse. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 7. et l. 2. *Tusc.* c. 34.

* 2. *Initio—dein. Initio—deinde.*

Plin. H. N. l. 27. c. 12. Semen in ramulis nigrum initio, dein colore mutato rubescens. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 2. Hæc cum essem cum rege locutus, initio ille orationis suæ vobis maximas, deinde etiam mihi, gratias egit. *Id. pro Clu.* c. 25. Stalenus initio permagnam pecuniam poposcit; deinde ad id pervenit, quod confici potuit. *Id. pro Rosc. Am.* c. 40. *Liv.* l. 22. c. 43. *Senec. Quæst. Nat.* l. 4. c. 2.

* 3. *Initio—post; initio—postea.*

Cic. 10 *Phil.* c. 4. Quo consilio redierim, initio audistis, post estis experti. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 5. et *pro Muren.* c. 13. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 6. Plurimi sunt testes, me et initio, ne conjungeret se cum Cæsare, monuisse Pompeium, et postea, ne sejungeret. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 4.

* 4. *Initio—nuper.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 1. Patro et initio Romæ me coluit inprimis, et nuper me habuit defensorum suorum principem.

* 5. *Initio—mox.*

Sueton. Cæs. c. 22. Initio Galliam Cisalpinam accepit Cæsar; mox per Senatum Comatam quoque. *Plin. H. N.* l. 20. c. 7. l. 25. c. 9. et l. 29. c. 1.

* 6. *Initio—tum.*

Cels. l. 4. c. 8. Initio sanguinem mittere optimum est; tum venter solvendus est.

* 7. *Initio dein—mox.*

Plin. H. N. l. et c. 22. Origo prima causaque e limo, et acescente succo madentis terræ aut radicis fere glandiferæ: initioque spuma lentior, dein corpus membranæ simile, mox partus.

* 8. *Initio—mox—novissime.*

Sueton. Aug. c. 50. Augustus in epistolis signandis initio sphinge usus est, mox imagine Magni Alexandri: novissime sua.

* 9. *Initio—deinde—postea, tum, post, extremus.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 31. Etiam illa cognoram et acceperam, initio conciliandos eorum esse animos, qui audirent: deinde rem demonstrandam: postea controversiam constituendam: tum id quod nos intenderemus, confirmandum: post, quæ contra dicerentur, refellenda: extrema autem oratione, ea quæ pro nobis essent, amplificanda.

* 10. *Initium—deinde—postea.*

Cic. l. 2. *de Inv.* c. 53. Ejus initium est ab natura profectum; deinde quædam in consuetudinem ex utilitatis ratione venerunt; postea res et ab natura profectas et ab consuetudine probatas legum metus et religio sanxit.

* CAPUT CXVI.

De Verbo INQUAM.

*** 1. *Inquam* in Epizeuxi.**

Cic. pro Mil. c. 31. Vos enim Albani tumuli atque luci, vos inquam, imploro atque obtestor. *Id.* 1 *Phil.* c. 22. Tu, tu, inquam, Antoni, princeps C. Cæsari, perturbare omnia cupienti, causam belli dedisti. *Id. pro Flacc.* c. 30. et l. 3. *Att. ep.* 15.

*** 2. *Inquam* post parenthesin.**

Cic. l. 1. *Att. ep.* 13. Idem ego ille, (non enim mihi videor insolenter gloriari, cum de me apud te loquor) idem, inquam, ego recreavi afflictos animos bonorum. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 31.

Huic usui similis est ille :

*** 3. *Inquam* in repetendis verbis quibusdam.**

Inquam sæpe ponitur, cum repetuntur verba quædam jam antea posita. *Cic.* l. 10. *Attic. ep.* 6. Magnum opus est; mirabilia multa; nihil simplex; nihil sincerum... magnum, inquam, opus est. *Id. pro Mil.* c. 29. Quid? si ipse Pompeius, qui ea virtute ac fortuna est, ut ea potuerit semper, quæ nemo præter illum; si is, inquam, potuisset, ut quæstionem de morte Clodii ferre, sic ipsum ab inferis excitare, utrum putatis potius facturum fuisse? *Ibid.* c. 31. et *pro Marc.* c. 2. et l. 7. *Att. ep.* 2. et l. 6. *ep.* 2. *Vellei.* l. 2. c. 66. *Cic.* 4 *Verr.* c. 74.

*** 4. *Inquam* pro *id est.***

Inquam adhibetur ad ea declaranda, quæ obscuritatem aliquam habere videri poterant. *Cic.* 2 *Phil.* c. 12. Constitue hoc, Consul, aliquando, Brutorum, Cassii, Domitii, Trebonii, reliquorum, quam velis causam esse : edormi crapulam, inquam, et exhala. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 3. Age jam has compedes, fasces, inquam, hos laureatos, hæc ferre ex Italia quam molestum est. *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 8. extr. et *Brut.* c. 49.

*** 5. *Inquam* responsionibus additur.**

Cic. l. 5. *Att. ep.* 2. Itane, cum Hortensius veniret infirmus, cum maxima præterea multitudine, ille non venit? non, inquam.

*** 6. Animadversio.**

1. *Inquit* et *inquam*, cum aliorum orationem referunt,[1] uni aut duobus aut pluribus verbis orationis postponuntur. Vid. *Liv.* l. 22. c. 3.

(2. *Inquit* non modo de tertia persona dicitur, sed etiam de secunda, ut Græcorum φησί. *Cic. de Fin.* l. 1. c. 2. Synephebos ego, inquit, potius ... legam. V. *Gron.* et *Drakenb.* ad *Liv.* l. 34. c. 3. Sic usus est alicubi etiam in *Sermonibus Horatius*.)

* CAPUT CXVII.

De Adverbio INSUPER.

1. INSUPER proprie loci est. *Liv.* l. 20. c. 2. Cumulatis in aquas sarcinis, insuper incumbebant Galli.

*** 2. *Insuper* pro *præterea*, vel *etiam*.**

(Etiam per pleonasmum, ut Gr. ἔτι.)

Liv. l. 22. c. 3. Territis omnibus, qui circa erant, velut fœdo omine incipiendæ rei, insuper nunciatur *etc.* *Id.* l. 3. c. 38. Destitutis inter patrum et plebis odia addit terrorem insuper alium fortuna. *Id.* l. 3. c. 67. Si id parum est, insuper pœnas expetite. *Id.* l. 4. c. 58. et l. 17. c. 22.

---

[1] Alias etiam præponuntur. Vide *Petron.* c. 69. ext.

CAPUT CXVIII.

De Præpositione Inter.

* 1. Inter proprie de spatio dici videtur. *Nep. Ages.* c. 8. Cum Agesilaus venisset in portum, qui Menelai vocatur, jacens inter Cyrenas et Ægyptum, in morbum implicatus decessit. *Liv.* l. 2. c. 5. l. 4. c. 18. et l. 5. c. 35.

* 2. *Inter* de tempore. (pro *per.*)

Cic. pro Man. c. 23. Qui inter annos tot unus inventus sit, quem socii in urbes suas cum exercitu venisse gaudeant. *Id. pro Quint.* c. 14. Is inter tot annos ne appellavit quidem Quintium. *Liv.* l. 2. c. 5. *Colum.* l. 5. c. 10. *Vellei.* l. 1. c. 7. (V. *Drak.* ad *Liv.* l. 1. c. 10. Huc pertinent ista: Inter moras, *Plin.* l. 9. *ep.* 13. Inter opus, *Tibull.* l. 2. *el.* 6. Inter pœnam, *Suet. Tib.* c. 60. Inter cœnam, *Aug.* c. 71. Nam in his omnibus est significatio temporis: dum opus sit, pœna sumitur *etc.*)

* 3. *Inter* cum participio passivo.

Recte conjungitur cum participio præteriti temporis. *Liv.* l. 1. c. 3. Inter Lavinium et Albam Longam coloniam deductam triginta ferme interfuere anni. *Sallust. Catil.* c. 43. Inter hæc parata atque decreta Cethegus semper querebatur de ignavia sociorum.

* 4. *Inter* cum aliis nominibus.

Cic. pro Mil. c. 1. Si præsidia illa opposita Miloni putarem, cederem tempori, nec inter tantam vim armorum existimarem oratori locum esse. *Id. ibid.* c. 4. Silent leges inter arma, nec se expectari jubent. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 11. 5 *Philipp.* c. 6. et l. 7. *Fam. ep.* 23. *Liv.* l. 1. c. 59. et l. 2. c. 5. et l. 36. c. 10. *Plin.* l. 37. c. 10. (In his quoque est significatio temporis. Itaque hæc debebant referri ad n. 2.)

* 5. *Inter hæc* pro *interea.*

Liv. l. 1. c. 29. Inter hæc jam præmissi Albani erant equites, qui multitudinem traducerent Romam. *Id.* l. 2. c. 23. Inter hæc major alius terror. *Id.* l. 3. c. 57. l. 7. c. 25. l. 44. c. 10. et l. 31. c. 19. *Cels.* l. 3. c. 25.

* 6. *Inter quæ,* pro *interea,* non est aurei sæculi.

Cels. l. 4. c. 2. Inter quæ unctione et assueto cibo nihilominus uti licet. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 34. § 1. Inter quæ Piso ambitum fori increpans, abire se et cedere urbe testabatur. *Id.* l. 2. c. 58. § 1. Inter quæ ab rege Parthorum legati venere. *Id.* l. 3. c. 33. § 1. et l. 1. *Hist.* c. 78. § 2. Sed eadem analogia dicitur, qua *inter hæc.*

* 7. *Inter* de personis pluribus.

Liv. l. 2. c. 46. Inter primores genus Fabium insigne spectaculo exemploque civibus erat. *Id.* l. 4. c. 18. Inter hostes fuere variæ sententiæ. *Id.* l. 6. c. 35. l. 2. c. 16 et 17. et l. 4. c. 44.

8. *Inter* cum superlativis rarius.

Cic. pro Rosc. Amer. c. 6. Propter quos ipse honestissimus inter suos numerabatur.

* 9. *Inter nos, inter se,* pro *mutuo, invicem; together, with o .e another, promiscuously.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 8. Hoc uno præstamus vel maxime feris, quod colloquimur inter nos. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 22. Utinam liceat aliquando inter nos conferre sollicitudines nostras, quas pertulimus. Ita crebro loquitur *Cicero.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 9. Philosophi ea, de quibus plerique inter se digladiari solent, contemnunt et pro nihilo ducunt. *Nepos Dion.* c. 4. Inter se timent. Exempla crebra sunt ubivis.

* *10. Inter initia* et *inter principia,* pro *ab initio*; *at the very beginning.*

Cels. l. 3. c. 25. Protinus inter initia sanguis mittendus est. Id. ibid. c. 22.

Quodsi vera phthisis est, inter initia protinus occurrere necessarium est. *Id.* l. 4. c. 12 et 24. *Plin.* l. 21. c. 2.

Cels. l. 3. c. 22. Fere id inter principia corpus pati debet. *Id.* l. 7. c. 27. Cibus inter principia non nisi humidus dari debet.

* 11. *Inter initia—tum.*

Inter initia sanguis mitti debet, tum dari cibus. *Cels.* l. 3. c. 8. extr.

* 12. *Inter pauca,* pro *valde, inprimis, præcipue.*

Plin. H. N. l. 35. c. 11. Pingunt et vestes in Ægypto inter pauca mirabili genere. *Id.* l. 20. c. 17. Anisum adversus scorpiones ex vino bibitur, Pythagoræ inter pauca laudatum. *Id. ibid.* c. 22. et l. 27. c. 7.

* 13. *Inter* de numero rerum. (s. pro *cum.*)

Liv. l. 2. c. 14. Mos, traditus ab antiquis, usque ad nostram ætatem inter cætera solennia manet. *Id.* l. 3. c. 10. Inter alia prodigia et carne pluit. *Id.* l. 4. c. 33. et l. 40. c. 42. (*Plin.* l. 10. *ep.* 18. Probum, integrum, industrium, et inter ista reverentissimum mei.)

* 14. *Inter* cum *etiam* vel *quoque.*

Liv. l. 42. c. 49. Persi regi famam Philippus pater, inter multa prospere gesta Romano etiam nobilitatus bello, præbebat. *Id.* l. 7. c. 25. *Ibid.* c. 2. extr. Inter aliarum parva principia rerum, ludorum quoque prima origo ponenda visa est. *Id.* l. 40. c. 27. l. 60. c. 42. et l. 38. c. 39.

* 15. *Inter—tamen.*

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 10. Nobis inter has turbas Senatus tamen frequens flagitavit triumphum. *Cels. R. M. præf.* Verisimile est, inter nonnulla auxilia adversæ valetudinis, plerumque tamen eam bonam contigisse ob bonos mores. (In his *tamen* nullo modo pendet ab *inter,* sed ab substantivis, ut a *turbis, auxiliis adversæ valetudinis.*)

* 16. *Inter* nonnunquam interponitur duobus substantivis, quæ regit.

Liv. l. 22. c. 3. Regio erat inprimis Italiæ fertilis, Etrusci campi, qui Fæsulas inter Arretiumque jacent. *Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 55. § 6. et c. 59. § 2. et c. 69. § 2. et l. 2. *Hist.* c. 78. § 4.

* 17. *Inter* postponitur nomini, quod regit.

Tacit. l. 6. *Ann.* c. 41. § 3. Artabanum Scythas inter eductum.

(18. *Inter* antique pro *de* etc.)

Cic. pro Rosc. Am. c. 5. Judicium inter sicarios. *i. e.* de sicariis, aut contra sicarios. Sæpe est apud veteres *reus inter sicarios.* h. e. ut sicarius *etc.*

(19. *Inter* duplicatum.)

Cic. de Fat. c. 9. Interest inter causas fortuito antegressas, et inter causas cohibentes intra se efficientiam naturalem. Eaque ratione locis aliquot utitur *Cicero,* sæpe poëtæ, ut inanis sit *Bentleii* dubitatio ad *Hor.* l. 1. *sat.* 7.

(20. *Inter* pro *in.*)

Sueton. Cæs. c. 39. Ut plerique inter vices, aut inter vias, tabernaculis positis, manerent. *Id. Aug.* c. 71. Inter cœnam. quod tamen et esse potest, *dum cœnatur.* *Id. Galb.* c. 5. Inter conventum *etc.*

CAPUT CXIX.

De Adverbio INTERDUM.

* 1. *Interdum—interdum.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 15. Id faciens interdum mihi peccare videor; interdum peccaturus esse, nisi faciam. *Id. Orat.* c. 59. Interdum cursus est in oratione incitatior; interdum moderata ingressio. *Cels.* l. 1. *Med.* c. 1. *Vellei.* l. 2. c. 110.

* 2. *Interdum—alias.*

Cic. l. 3. *de Orat.* c. 54. Geminatio verborum habet interdum vim, leporem alias. *Sueton. Cæs.* c. 81.

* 3. *Interdum—nonnunquam.*

Cic. pro Sext. c. 54. Comitiorum et concionum significationes interdum veræ sunt, nonnunquam vitiatæ atque corruptæ. *Columell.* l. 3. c. 10. *Sueton. Aug.* c. 24. *Cels.* l. et c. 4.

* 4. *Interdum—frequentius,* vel *sæpius.*

Cels. l. et c. 1. Sanus quiescere interdum, sed frequentius se exercere debet. *Id.* l. 6. c. 2. Squamulæ interdum madent, multo sæpius siccæ sunt.

* 5. *Interdum, donec.*

Tacit. Ann. l. 1. c. et § 5. Læti interdum nuncii vulgabantur, donec prævisis, quæ tempus monebat, simul excessisse Augustum, et rerum potiri Neronem fama eadem tulit. (*Donec* in h. l. non refertur ad *interdum,* sed ad *læti n. v.*)

* 6. *Interdum—interdum—interdum.*

Cels. l. 4. c. 2. Destillat humor ex capite interdum in nares; interdum in fauces: interdum etiam in pulmonem.

* 7. *Interdum—interdum—nonnunquam etiam* cet.

Cels. l. et c. 6. Hanc inflammatio oculorum fere sequitur, interdum major, interdum levior, nonnunquam etiam ex aspritudine lippitudo fit. *Id.* l. 7. c. 27. Id interdum tertio mense, interdum non ante sextum, nonnunquam exacto quoque anno fit.

* 8. *Interdum—interdum—sæpe—nonnunquam.*

Cels. l. 5. c. 27. Sequitur, ut de his dicam; quæ morsu fiunt, interdum hominis, interdum simiæ, sæpe canis, nonnunquam ferorum animalium.

CAPUT CXX.

De Adverbio Interea *et* Interim.

§ I. 1. Interim et Interea vim habent eandem, sed *interim* fere absolute ponitur. *Cic. pro Ligar.* c. 1. Interim Varus Uticam venit. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 86. Simonides prodiit. Hoc interim spatio conclave illud, ubi epularetur Scopas, concidit.

2. Raro *dum* adsciscit.[2] *Cæsar* l. 5. *B. G.* c. 37. § 2. Interim, dum de conditionibus inter se agunt. *meantime whilst.* * *Terent. Eunuch.* 5. 2. *Liv.* l. 28. c. 44. et l. 35. c. 24.

* 3. *Interim, cum,* vel *donec,* vel *postquam.*

Sueton. Tiber. c. 73. Interim, cum in actis Senatus legisset. *Tacit.* l. 15. c. 11. § 4. Se fidem interim, donec vita suppeditet, retenturos. *Sallust. Jug.* c. 66. Interim Jugurtha, postquam bellum incipit, cum magna cura parare omnia.

* 4. *Interim—mox; interim—quandoque.*

Tacit. l. 14. c. 41. § 2. Pari ignominia Valerius Ponticus afficitur, interim specie legum, mox prævaricando ultionem elusurus. *Id.* l. 1. c. 4. § 5. Serviendum esse fœminæ dicebant, duobusque insuper adolescentibus, qui remp. interim premant, quandoque distrahant.

* 5. *Interim* post duos ablativos consequentiæ.

Cæs. l. 3. *B. G.* c. 3. § 4. Majori parti placuit, hoc reservato ad extremum consilio, interim rei eventum experiri et castra defendere. *Liv.* l. 5. c. 19. *Tacit.* l. 12. c. 46. § 3. *Sueton. Vespas.* c. 7. princ.

** D. 6. *Interim* pro *interdum Quintiliani* seculo natum est. *Erasm.* l. 1. *de*

[2] In scriptis quidem Ciceronis. Alibi non item.

cop. c. 12. *Goclen.* p. 151. *Observ. Buchn.* ad *Plin.* n. 638. *Quintil.* l. 11. c. 3. Interim concitatus, interim lenis est. Contraria ratione *interdum* Apuleio pro *interim* ponitur. *Colv.* ad eum p. 43. quod nollem imitari.

§ II. 1. *Interea dum.*[3]

Interea sæpe quidem absolute ponitur, frequentius tamen quam *interim* assumit *dum*. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 42. Interea dum tu abes, qui dies ille collegæ tui? *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 42. extr. Interea dum hæc, quæ dispersa sunt, coguntur. *Cæs.* l. 3. *B. C.* c. 16. Interea manerent induciæ, dum ab illo rediri posset. * *Ter. Eun.* 5. 2.

2. Interdum *dum* antecedit. *Cic. pro Quint.* c. 6. Hæc dum Romæ geruntur, Quintius interea de saltu vi detruditur.

3. *Interea quoad.*

Nonnunquam pro *dum* reponitur *quoad.*[4] *Cæs.* l. 1. *B. C.* c. 10. Mandatorum hæc erat summa: Cæsar in Galliam reverteretur, exercitus dimitteret. Interea, quoad fides esset data, Cæsarem facturum, quæ polliceretur.

* 4. *Interea cum.*

Cic. pro Cluent. c. 62. Interea Oppianicus, cum jam convalesceret, concidisse ex equo dicitur.

CAPUT CXXI.

De Præpositione INTRA *et Adverbiis* INTRA *et* INTUS.

§ I. 1. INTRA contrarium habet *extra*, ac sæpe statum in loco declarat. *Cic. de Univ.* Intra cœlum geniti dii. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 10. Quod facile fuisset, nisi intra parietes meos de mea pernicie consilia inirentur. *Id. ep.* 1. *ad Brut.* § 18. Quid dicam in tanto Senatus populique consensu, cum tantum resideat intra muros mali? * *Id.* 2 *Catil.* c. 1. (In his *intra* fere est *in* ut *Sueton. Galb.* c. 8. Cum intra ædem publicam sacrificaret. Quin *Calig.* c. 27. Pars intra porticum mediam.)

2. Alias motum ad locum. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 15. Eos arbitrabamur capi, qui, regionibus exclusi, intra præsidia atque intra arma aliena venissent. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 34. Artis est, nosse regiones, intra quas venire debeas, ut pervestiges, quod quæras. * *Id.* l. 1. *Att. ep.* ult. *Cæs. B. G.* l. 2. c. 4. § 2. *Nepos Ages.* c. 5.

3. Admonitio.

Quoties *intus* vel *intro* significandum est, si casus accedat, *intra* dici oportet, quia *intus* et *intro*, cum adverbia sint, casum non admittunt. * Nam imitandum non est illud *Scribonii Compos.* 46. Trajicere intus nares oportebit cochleæ vivæ carnem. (cf. infr. § II. n. 1.)

4. *Intra* pro *citra.*

Sæpe *intra* usurpatur pro *citra*. *Cic. pro Sext.* c. 27. Majores nostri Antiochum intra montem Taurum regnare jusserunt. *no farther than mount Taurus.* *Id.* 5 *Verr.* c. 89. Locus intra oceanum jam nullus est, quo non nostrorum hominum libido iniquitasque pervaserit. *Id. pro Man.* c. 12. Nullam intra oceanum prædonum navem esse auditis. (V. *Gell.* l. 12. c. 13.) *Liv.* l. 5. c. 35.

5. *Intra* tralate, id est, *minus quam.*

Illa per translationem dicta. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 26. Epulamur una non modo non contra legem, sed etiam intra legem. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 4. Modice hoc faciam, aut etiam intra modum. *even with less than moderation.* *Liv.* l. 1. c. 43. *Tacit. Annal.* l. 3. c. 72. § 3. *Cels.* l. 3. c. 18.

6. *Intra* de tempore.

Interdum ad tempus accommodatur. *Cic. Act.* 1 *in Verr.* c. 13. Omnia com-

---

[3] Est elliptica locutio. Subintelliguntur *tempora* *Liv.* l. 5. c. 54.

[4] Si *scilicet sententia postulet* particulam, quæ idem valeat, quod donec; till.

memorabuntur, quæ intra decem annos, posteaquam judicia ad Senatum translata sunt, in rebus judicandis nefarie flagitioseque facta sunt. * *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 36. § 7. *Liv.* l. 2. c. 8. l. 9. c. 38. et l. 40. c. 49. (Cum de tempore dicitur *intra*, significat mox *per*, ut in exemplo laudato *Ciceronis*, mox *antequam illud tempus exisset*, ut in exemplis sub n. 7.)

* 7. *Intra* paucos dies *quam*.

Liv. l. 36. c. 10. princ. Intra decimum diem quam Pheras venerat, Crannonem cepit. *Id.* l. 43. c. 9. Consul milites duarum legionum intra dies sexaginta, quam in provinciam venit, dimisit. *Colum.* l. 12. c. 23. *Sueton. Cæs.* c. 35. *Seneca de Consol.* l. 1. c. 2.

* 8. *Intra* raro nomini suo postponitur.

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 48. § 2. Lucem intra.

* 9. *Intra* adverb.

Cels. l. 5. c. 28. § 13. Si inciditur (*sc. ulcus*, *μελικηρὶς*), viridis intra caro apparet.

* 10. *Intra—extra. Intra—foris.*

Cels. l. 7. c. 15. Hujus ea pars, quæ intra, paulo longior esse debet, quam quæ extra, ut ultra interiorem membranam procedat. *Petr.* c. 22. Idem et tota intra forisque familia fecerat.

§ II. 1. *Intus* adverbium est et signat *intra*.

Plaut. Mil. 2. 6. 55. Vide sitne istæc vestra intus domum.

2. *Intus* tralate.

Intus te ipse considera. *Senec. ep.* 80. extr. (alia translatio est in noto illo apud *Ciceronem: intus canere* 2 *Agr.* c. 26. pro, suis commodis studere.)

CAPUT CXXII.

De Pronomine Ipse.

1. *Me ipse* et *Mihi ipse* pro *meipsum, mihi ipsi*.

Ipse quamvis antecedat *me* aut *mihi*, *te* aut *tibi*, *se* aut *sibi*, eleganter in recto efferri solet.[5] *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 6. Cum frangerem jam ipse me; habebam, quo confugerem. *Id. ibid. ep.* 8. Non ita abundo ingenio, ut te consoler, cum ipse me non possim. *Ibid. ep.* 10. Agam per me ipse et moliar. *Ibid.* Quanti me a te fieri intellexerim, sum mihi ipse testis. *Terent. Adelph. Prol.* Indicio de se ipse erit. *Cic. pro Sull.* c. 24. Nihil audacter per se ipsi sine P. Sylla facere potuerunt. *i. e.* per se ipsos.

2. *Ipse* pro *omnino*.

Ipse interdum usurpatur pro *omnino*. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 21. Triginta dies erant ipsi, cum dabam has literas, per quos nullas a vobis acceperam. *just thirty days have elapsed.* *Id.* in *Brut.* c. 15. Mortuus est annis octoginta tribus ipsis ante me consulem. *he died just eighty-three years before I was consul.* *Id.* l. 5. *Att. ep.* 11. et l. 6. *ep.* 8. Ceterum sic, ni fallor, melius declaratur significatio hujus pronominis: *Ipse* determinat rem. *Cæs. Germ.* p. 207. Vertice et Andromeda quæ fulget stella, sub ipsa alvo fulget equi. *Cic. pro Cluent.* c. 10. In ipso sermone hoc ac vociferatione mortua est. Add. c. 11.

* 3. *Ipse* additur pronomini *suus* in casu eodem.

Liv. l. 2. c. 19. Non duces modo ad regendam consilio rem affuere, sed suismet ipsis corporibus dimicantes miscuere certamina. *Id.* l. 8. c. 25. Græci velut capti

---

[5] Scilicet ubi constructio id patitur. Nam tempora incidunt, ubi id fieri non potest. Neque *Cicero* semper *mihi ipse*, *me ipse* dixit. (Quæ constructio pateretur, quæ non, hoc erat boni monitoris indicare. Nunquam autem aliter facile reperias *in bonis libris*, nisi, ubi est oppositio, ut *de Or.* l. 2. c. 3. Per te ipsum—per nos voluisti. *Vid. Ernesti Clav.* Cic. in Ipse.)

a suismet ipsis præsidiis, indigna jam patiebantur. *Id.* l. 1. c. 54. Sextus primores civitatis, criminando alios apud populum, alios sua ipsos invidia opportunos interemit.

* 4. *Ipse* additur pronomini *suus* in obliquo.

Sic sæpe legas scriptum, *sua ipsius culpa periit* cet. Angli, *through his own fault*.

5. *Ipse* pro *ego ipse, tu ipse.*

** *Ipse* trium personarum significationem præsentat. *Linac.* l. 1. p. 18. *Scal.* c. 128. *de caus. L. L.* Primæ, ut in illo *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 8. Non ita abundo ingenio, ut te consoler, cum ipse me non possim.

Secundæ, ut in illo *Ovidii ep. Penel.* v. 2. Nil mihi rescribas: attamen ipse veni.

Tertiæ, ut in illo *Virgilii* l. 6. *Æn.* v. 302. Ipse ratem conto subigit. Estque in his ellipsis pronominum *ego, tu, ille.* (Est autem bene scribentis scire, ubi *ipse* exprimendum sit, quamquam salva sententia abesse potest, et in sermone Anglico omittitur, vel omitti potest. Exprimit autem fere oppositionem vel distinctionem.)

** 6. *Ipse* pro reciproco.

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 8. Quantum ei res et ipsius causa concedit. pro *sua*, observante ibi *Amerp. Ennius* apud *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 16. Homo qui erranti comiter monstrat viam, quasi lumen de suo lumine accendat, facit, ut nihilominus ipsi (*i. e. sibi*) luceat, cum illi accenderit. *Curt.* l. 7. c. 24. Qui ut per interpretem cognoverunt, jussu regis ipsos (*i. e. se*) ad supplicium trahi. *Senec.* l. 3. *de Benef.* c. 23. Et quærentibus quænam esset? dominam ad supplicium ab ipsis (*i. e. se*) duci professos esse. *Corn. Nepos Hannib.* c. 2. Ut Hannibalem in suspicionem regi adducerent, tanquam ab ipsis (*i. e. ab se*) corruptum. *Plin.* l. 7. *ep.* 25. O quantum eruditorum aut modestia ipsorum (*i. e. sua*) aut quies operit, et subtrahit famæ. *Valer. Max.* l. 2. c. 46. Lares familiares, ut puerorum periculum in ipsius (*i. e. suum*) caput transferrent, oravit.

* 7. *Ipse* adjunctum habet pronomen *is.*

Cic. de Amic. c. 20. Is infirmus est mollisque natura, et ob eam ipsam causam in amicitia parum justus. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 4. et l. 7. *ep.* 13. *de Amic.* c. 1. et l. 14. *Fam. ep.* 16.

* 8. *Ipse* adjunctum habet pronomen *ille.*

Cic. pro Manil. c. 9. Hic in ipso illo malo Lucullus partem militum dimisit. *Nepos Dion*, c. 9. Illi ipsi custodes, si propitia fuissent voluntate, foribus effractis, eum servare potuissent. *Cic. pro Marc.* c. 2. et l. 2. *de Div.* c. 28.

* 9. *Ipse* adjunctum habet *iste.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 16. Perturbationem a republica vel istis ipsis incommodis, quæ tu me mones ut caveam, redemissem. *Id. pro Mur.* c. 31. *pro Rosc. Am.* c. 43. et l. 7. *Att. ep.* 3.

* 10. *Ipse* adjunctum est pronomini *hic.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 2. Hoc ipso tempore præcepta officii persequimur. *Id. ibid.* l. 1. c. 9. Hoc ipsum ita justum est, si est voluntarium. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 2 et 13. extr.

* 11. *Idem ipse.*

Cic. l. 1. *Tusc.* c. 17. Ego ipse cum eodem ipso non invitus erraverim.

(12. *Ipse* pro *sua sponte, per se.*)

Inprimis eleganter *ipse* dicitur pro *sua sponte, per se. Cic. de Div.* l. 1. c. 34. Valvæ se ipsæ aperuerunt. *Id. pro Cœl.* c. 19. Valeat tamen ipsum per se suis viribus. *de Off.* l. 1. c. 21. Delapsa arma ipsa ceciderunt *etc.* Similiter Græci dicunt αὐτός.

CAPUT CXXIII.

De Pronomine Is.

* 1. *Is* post parenthesin, ut *igitur, itaque.*

Liv. l. 1. c. 49. *extr.* Octavio Mamilio Tusculano (is longe princeps Latini no-

minis erat, si famæ credimus, ab Ulysse deaque Circe oriundus) ei Mamilio filiam nuptum dat Tarquinius *cet.*

2. *Is* pro *hic* vel *ille.*

Is sæpe usurpatur pro *hic* vel *ille*. *Cic.* 5 *Verr.* c. 23. Polemarchus est Murgentinus, vir bonus atque honestus. Is cum *cet.* *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 13. Nec audiendus Theophrasti auditor Strato, is, qui physicus appellatur. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 16. Quorum princeps Socrates fuit, is, qui, totius judicio Græciæ, prudentia et acumine et venustate, et subtilitate, omnium fuit facile princeps. * Add. l. 11. *Att. ep.* 10. et l. 2. *de Off.* c. 11.

(Admonitio.)

Non satis ex his vim et elegantiam hujus formæ cognoscas. Primum igitur, *is cum*, aut etiam sine *cum*, elegans est in narrationibus ab initio, statim posito nomine proprio: ut in primo exemplo proposito, cui similia sunt permulta in *Ciceronis* orationibus, præsertim in *Verrem*. Interdum autem illud membrum, cujus initium est *is*, cum superiori connectitur per relativum pro *is* positum: ut ap. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 2. Gravi teste privatus sum summi mei erga te amoris, patre tuo, clarissimo viro: qui, cum suis laudibus, tum te filio, superasset omnium fortunam *etc.* Deinde *is* servit distinctioni, ut in altero exemplo: tertio inserendo elogio, ut in tertio. etc.

* 3. *Is* pro *qui.*

Imitamur, quos cuique visum est, atque ad eorum studia institutaque impellimur. *Cic. de Off.* l. 1. c. 32. Sed omnes tum fere, qui nec extra urbem hanc vixerant, nec eos aliqua barbaries domestica infuscaverat, recte loquebantur. *Id.* in *Brut.* c. 74. Quam intuens in eaque defixus ad illius similitudinem artem et manum dirigebas. *Id. Orat.* c. 2. (Male in his *is* pro *qui* positum dicitur. Nam in primo *atque* copulat membrum cum *imitamur*, non cum *quos c. v. e.* in ceteris exemplis necessario debet esse pronomen demonstrativum, propter diversitatem constructionis.)

* 4. *Is* sæpe repetitur, ut orationi vis addatur (aut saltem perspicuitas, ut in secundo et tertio exemplo.)

Cic. pro Clu. c. 24. Atque ego illa non argumentabor, quæ sunt gravia vehementer, eum corrupisse, qui in periculo fuerit, eum qui metuerit, eum, qui spem salutis in alia natione non habuerit, eum, qui semper singulari fuerit audacia. *Id.* l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 1. Nomen publicani neque ii debent horrere, qui semper vectigales fuerunt; neque ii aspernari, qui per se pendere vectigal non potuerunt, neque ii recusare, qui postulaverunt. *Id. de Amic.* c. 23. De amicitia omnes ad unum idem sentiunt, et ii qui ad remp. se contulerunt; et ii qui rerum conditione delectantur; et ii, qui suum negotium gerunt otiose; postremo ii, qui se totos tradiderunt voluptatibus.

* 5. *Is* (sequente *vero*) post nomina celebratissima, vel alia, quibus vim tributam volumus. *Sallust. Catilin.* c. 37. Sed urbana plebes ea vero præceps ierat multis de causis. Adde et c. 58. (immo, in oppositionibus *is vero* vim addit quandam, quod vidit *Thomasius.*)

** D. P. *Is vero* pulchre in antithesi adhibetur præcedente infinitivo. *Goclen. Obs.* p. 146. *Terent. Eun. prol.* Eas se non negat Personas transtulisse in Eunuchum ex Græca: Sed eas fabulas factas prius Latinas scisse sese, id vero pernegat. (Quod de præcedente infinitivo additur, id non est perpetuum nec necessarium, nec aliquid conjuncti habet infinitivus cum τῷ *is vero.*) vid. et infr. in *vero* adv. n. 6.

* 6. *Is* post *et*, vel *que*, vel *atque*, vel *nec*, propter emphasin, (aut distinctionem); *and that too, and even that.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 21. Privatas causas, et eas tenues, agimus subtilius. *Id.* 4 *Cat.* c. 4. Vincula et ea sempiterna, certe ad singularem pœnam nefarii sceleris inventa sunt. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 1. (In his quidem exemplis servit distinguendo, sive accuratius definiendo, non augendo; in iisque non licet explicare per *et quidem, sed qui quidem;* Privatas causas, quæ quidem tenues sunt, agimus subtilius. *Sic: Vincula,* quæ quidem sempiterna sint etc.)

Cic. l. 5. *Att. ep.* 1. Inprimis nobis sermo, isque multus de te fuit. *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 28. et l. 7. *ep.* 20.

Cic. 2 *Verr.* c. 9. Sollicitabar rebus maximis uno atque eo perexiguo tempore. *Liv.* l. 4. c. 57. Uno atque eo facili prælio cæsi ad Antium hostes. *Cic. pro Manil.* c. 12.

Cic. 2 *Philipp.* c. 18. Certa flagitii merces, nec ea parva. *Liv.* l. 1. c. 33. extr. Nihil ex antiquo, præter sonum linguæ, nec eum incorruptum retinent.

* 7. *Et id*, item *idque* simili sensu.

Etiam neutrum *id* sic dicitur: Gr. *καὶ ταῦτα*. *Cic. de Off.* l. et c. 1. Quanquam te, M. F., annum jam audientem Cratippum, idque Athenis *etc.* *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 16. et l. 15. *ep.* 9. *Att.* l. 1. *ep.* 11. et l. 6. *ep.* 13. *Or.* c. 48. *Liv.* l. 1. c. 21. Huc refer *nec id ipsum*. *Cic. pro Clu.* c. 5. Mater generi sui amore capta, primo, neque id ipsum diu, quoquo modo poterat, in illa cupiditate continebatur.

8. *Is* post pronomen *qui*,[6] usitatissimum est.

Sæpe *is* post pronomen *qui* collocatur. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 30. Ex omnibus flagitiis nullum turpius vidi, quam quod, qui magister equitum fuisse tibi viderere, is per municipia cum caligis et lacerna cucurristi. * *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 19. et l. 3. *de Off.* c. 13. et l. 1. c. 19. 4 *Verr.* c. 55. Verres, qui non Honori, neque Virtuti, ut ille, sed Veneri et Cupiditati vota deberet; is Minervæ templum spoliare conatus est. *Ibid.* c. 58. et *pro Sext.* c. 27. et l. 1. *de Nat. Deor.* c. 22. Ego ipse Pontifex, qui ceremonias religionesque publicas sanctissime tuendas arbitror, is hoc, quod primum est, esse Deos, persuaderi mihi plane velim. *Varro L. L.* l. 5. c. 6. *Cic. Brut.* c. 83. *Liv.* l. 1. c. 26. Huc pertinet particula *is* post *ego, nos, tu, vos*. *Cic. pro Manil.* c. 18. Nos, quorum majores Antiochum regem classe vicerunt, ii nullo in loco jam prædonibus pares esse poteramus.

* 9. *Is qui* abundat eleganter.

Is qui sæpe nobis, Anglis, supervacaneum videtur in oratione Latina. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 4. Tu es enim is, qui me tuis sententiis sæpissime ornasti. *pro:* Tu enim me tuis sententiis sæpissime ornasti.

** 10. D. *Id quod* pro *quod*. *Vall.* l. 3. *Eleg.* c. 62. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 44. Ac si nos, id quod maxime debet, patria nostra delectat. *a thing which above all others, &c.* * *Id quod* fere præmittitur sententiæ, quam respicit. Vid. *Cicero pro Sext.* c. 13 et 17. et *in Pison.* c. 32. *Nepos Alcib.* c. 6.

* 11. *Is—quicunque*, pro *is—qui*.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 57. Non est difficile oratori, ejus partis, quamcunque defendat auctorem aliquem invenire. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 14. et l. 1. *de Orat.* c. 32.

* *Is—si quis*, pro *is qui*.

Cic. post redit. in Sen. c. 10. Tantum vestra autoritas valuit, ut omne is flagitium se committere putaret, si quis non veniret. (Sed in exemplis bonis est: *ut dedecus et flagitium se c. p., si quis* etc.)

12. *Is—qui* pro *talis—qualis*.

Is—qui pro *talis—qualis* eleganter ponitur. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 8. Itaque ego is in illum sum, quem tu me esse vis. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 10. Quod si essem ea perfidia, qua sunt ii, qui in nos hæc conferunt; tamen ea stultitia non fuissem. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 19. Si ii nos sumus, qui esse debemus, id est, studio digni et literis nostris; dubitare non possumus, quin ea maxime conducant, quæ sunt rectissima.

13. *Is—ut*, *is—qui*, pro *talis—ut*.

Is—ut, *is—qui*, pro *talis ut*, sæpissime usurpatur. *Cic. ad Brut. ep.* 15. Non is sum, ut mea me maxime delectent. *I am not the person, to be pleased with nothing but what concerns myself; I am not that kind of person, &c. I am not the man to, &c.* *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 8. Is enim tu vir es, et eum me esse cupio, ut amicitiam nostram utrique nostrum laudi sperem fore. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 1. Ea perturbatio est omnium rerum, ut suæ quemque fortunæ maxime pœniteat.

---

[6] Hoc *tironibus bene est notandum*: non *ille*, vel *iste* nimis crebro subjiciant. *(estque ratio hæc perelegans.)*

Id. l. 1. *Fam. ep.* 8. (et l. 10. *ep.* 8.) Is ego sum, cui vel maxime concedant omnes, ut ea defendam, quæ Pompeius velit. *I am the man of all others, who am allowed to speak in favour of Pompey.* * Add. l. 2. *de Off.* c. 2.

* 14. *Is—ne.*

Cic. l. 2. *de Nat. Deor.* c. 54. Operculum ob eam causam datum est, ne, si quid in eam cibi forte incidisset, spiritus impediretur. *Id. pro Fontei.* c. 16. et 8 *Phil.* c. 11. 10 *Phil.* c. 10. et *pro Sull.* c. 31. *Liv.* l. 40. c. 56.

15. *Is—ac si, is—quasi,* pro *is—ut si.*

Liv. l. 37. c. 54. Massilienses in eo honore, in ea merito dignitate audimus apud vos esse, ac si medium umbilicum Græciæ incolerent.

Cic. l. 1. *Att. ep.* 8. Proinde eo animo te velim esse, quasi mei negotii causa in ista loca missus esses. Me autem eum et offendes erga te et audies, quasi mihi, si quæ parta erunt, non modo te præsente, sed per te parta sint.

* 16. *Is—quod.*

Cic. l. 1. *Quint. Fr. ep.* 2. Atque is dolor est, quod, cum ii, quos nominavi, te innocentia non vincant, vincunt tamen artificio benevolentiæ colligendæ. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 27. princ. Mescinius ea mecum necessitudine conjunctus est, quod mihi quæstor fuit. (In primo *is dolor* dicitur eleganter pro: *ea causa doloris est:* alterum exemplum nihil peculiare habet.)

* 17. *Is* pro reciproco *suus.*

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 14. Fabius a me diligitur propter summam ejus humanitatem. *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 5. § 4. Helvetii persuadent Rauracis et Tulingis finitimis, uti eodem usi consilio, oppidis suis vicisque exustis, una cum iis proficiscantur. *Id. B. G.* l. 1. c. 11. *Liv.* l. 3. c. 40.

18. *Id ætatis,* pro *ea ætate.*

Id ætatis eleganter usurpatur pro *ea ætate,* et accommodatur tum ad senes, tum ad pueros vel adolescentulos. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 15. Credo Platonem vix putasse satis consonum fore, si hominem id ætatis in tam longo sermone diutius retinuisset. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 47. Id nobis, Antoni, hominibus id ætatis oneris imponitur. *Id. pro Cluent.* c. 51. In balneis cum id ætatis filio fuit. *Id. pro Rosc. Am.* c. 23. Duo filii id ætatis propter cubantes ne sensisse quidem se dicebant.

Adsciscit interdum *ut.* *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 21. Id ætatis jam sumus, ut omnia fortiter ferre debeamus. *we are now arrived at that period of life, when we ought to be able to endure any thing. Id. pro Flacc.* c. 42.

19. *Id temporis* pro *id tempus,* vel *eo tempore.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 90. Sed nunc, quoniam id temporis est, surgendum censeo. *as the time is so far advanced. Id. pro Mil.* c. 10. Milo profectus est id temporis, cum jam Clodius (si quidem eo die Romam venturus erat) redire potuisset. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 1. Constituimus inter nos, ut ambulationem pomeridianam conficeremus in Academia, maxime quod is locus ab omni turba id temporis vacuus esset. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 33. Venit ad me, et quidem id temporis, ut retinendus esset. *he called on me at such an hour, that I was obliged to keep him.*

* 20. *Id hostium* et similia rariora sunt.

Liv. l. 22. c. 4. Flaminius id tantum hostium, quod ex adverso erat, adspexit. *Sallust. Catil.* c. 45. Postquam ad id loci legati cum Vulturcio venere. (ceterum eadem analogia et sine vitio dicuntur.)

** 21. *Id* pro *propter id.*

D. *Id,* pro *propter id,* verbis neutris junctum. *Catullus:* Sed nunc id doleo. *Ter.* Jam id gaudeo. *Syll.* l. 3. *prog.* 30.

* 22. *Is denique, is demum* et *id demum.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 10. Is denique honos mihi videri solet, qui propter magna merita claris viris defertur et datur.

Liv. l. et c. 4. Verum legibus id prohiberi, ac connubium tolli patrum ac plebis, *id demum* contumeliosum plebi est. Ter. *Adelph.* 2. 3. Verum enimvero id *demum juvat, si,* quem æquum 'st benefacere, is facit.

* 23. *Is* cum *quidem*, præsertim subsequente *sed*.

Is cum *quidem* sæpe sine causa poni videtur, uti *ille*. *Cic. Læl.* c. 12. Tib. Gracchus regnum occupare conatus est, vel regnavit is quidem paucos menses. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 11. Tuus dolor humanus is quidem, sed magnopere moderandus. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 28. Illa autem altera ratio et oratio, est ea quidem utilior, sed raro proficit, neque est ad vulgus adhibenda. *Id.* 4 *Catil.* c. 8. et *de Fin.* l. 5. c. 24. et *Tusc.* l. 4. c. 3.

* 24. *Is, ea, id,* alibi quoque abundare videtur, sed vim addit.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 10. Potest accidere promissum aliquod et conventum, ut id effici sit inutile vel ei, cui promissum sit, vel ei, qui promiserit. *Id.* 2 *Catil.* c. 12. Nunc illos, qui in urbe remanserunt, quanquam sunt hostes, tamen, quia nati sunt cives, monitos eos etiam atque etiam volo. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 18. Posse liberalitate uti non spoliantem se patrimonio, nimirum is est pecuniæ fructus maximus. *Id. de Senect.* c. 15. Malleoli, plantæ, sarmenta, vites, traduces, propagines, nonne ea efficiunt ut quemvis admiratione delectent? *Id. Orat.* c. 34. Nescire quid antea, id est semper esse puerum. *Liv.* l. 1. c. 19. Numa regno ita potitus, urbem novam, conditam vi et armis, jure eam legibusque de integro condere parat.

* 25. Animadversio I.

Usus particulæ *Is* annotandus est in illo *Terentii Heaut.* 1. 1. Annos sexaginta natus es, aut plus eo. et *Hecyr.* 3. 4. Dies triginta, aut plus eo, in navi fui. *pro:* aut plus iis.

* 26. Animadversio II.

Sæpe, ubi Angli nullum casum alium, nisi genitivum, *of them*, ponere possunt, ibi Latini pro ratione constructionis alium et alium casum ponunt. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 45. Ea Posidonius collegit permulta, sed ita tetra quædam, ut dictu quoque videantur turpia. *Posidonius has made a large collection of them.*

(Animadversio III.)

Referenda huc sunt, quæ de pronomine *hic* supra diximus Admonitione 2.

CAPUT CXXIV.

De Pronomine ISTE *et Adverbio* ISTIC *et* ISTO.

§ I. 1. ISTE proprie ad secundam personam pertinet, ut *hic* ad primam. Itaque *iste* dicitur, qui ad te spectat, ut *hic*, qui ad me. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 25. Tu istis faucibus, istis lateribus, gladiatoria totius corporis firmitate tantum vini exhauseras, ut *cet.* *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 11. init. Putaresne unquam accidere posse, ut mihi verba deessent, non solum ista vestra oratoria, sed hæc etiam levia nostratia?

** Non perpetuam esse hanc observationem, *Manut. Com.* ad l. 3. *Cic. Fam. ep.* 10. exemplis aliquot ostendit, in quibus ad secundam personam, non *iste*, sed *hic* infertur. Dixerat enim ibi *Cicero: hoc tuo tempore;* non *isto.*

2. *Iste* contemnentis.

Ponitur autem sæpe hoc pronomen in rebus, quas contemnimus, tanquam alienis a nobis. *Cic. pro Dom.* c. 26. Lex, quam iste tulerat. *Id. de Sen.* c. 23. Ita ex ista vita discedo, tanquam ex hospitio. *Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 44. Pecudum greges diliguntur isto modo. * Add. 1 *Paradox.* c. 2. et l. 5. *Att. ep.* 20.

* 3. *Iste* laudantis.

Cic. pro Rosc. Am. c. 53. Homines sapientes et ista auctoritate præditos, qua vos estis, iis rebus mederi convenit. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 6. Equidem hos tuos Tusculanenses dies instar esse vitæ puto, libenterque omnibus omnes opes concesserim, ut mihi liceat isto modo vivere.

* 4. *Iste—ut.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 7. Sic faciemus; atque ista quidem conditione, vel ut verbum nullum faceres, me teneres. (Hoc plane nihili est: ut nihil conjunctionis hic habet cum *ista: est enim quamvis.*)

* 5. *Iste—qui.*

Cic. 2 *Catil.* c. 8. Isti, qui possessiones habent, alia ratione ulla salvi esse possunt. *Id. ibid.* c. 9. 3 *Verr.* c. 3. et l. 3. *de Leg.* c. 15.

6. *Istæc, istuc* pro *ista* et *istud.*

Istæc pro *ista*, et *istuc* pro *istud* Tulliana sunt. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 19. Scribis te, si ille circum istæc loca commoraretur, ei resistere velle. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 19. Primum tibi persuade, me istæc non curare.

Id. l. 1. *Acad.* c. 4. Istuc quidem considerabo. *Id. pro Quint.* c. 18. Quæsivit Quintius, quo die vadimonium istuc factum esse diceres. *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 32. Præcipitare istuc quidem est, non descendere.

** 7. *Istuc ætatis; at that age, so old.*

Terent. Heaut. 1. 1. Ego istuc ætatis non amori operam dabam, sed in Asiam hinc abii. *when I was at your age; at your time of life.*

8. *Istius modi*, pro *tale.*

Istius modi quoque contemtum fere continet. *Cic.* 1 *Verr.* c. 58. Perfacile vero apud istiusmodi prætorem. *Ibid.* c. 11. Quoniam pugnas malitiose; necesse est istiusmodi rationi aliquo consilio obsistere. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 22. Si te arbitrarer de hisce rebus audire velle, adduxissem huc Græcum aliquem, qui nos istiusmodi disputationibus delectaret.

* § II. *De Adverbio* Istic *et* Isto.

1. *Istic* est *in isto loco.* Exempla sunt obvia.

* 2. *Istic—hic.*

Cic. l. 3. *Att. ep.* 12. Intelligo, te istic prodesse: hic ne verbo quidem levare me posse.

* 3. *Istic* pro *ista in re.*

Terent. Andr. 2. 5. 9. Neque istic, neque alibi tibi usquam erit in me mora. (Huc pertinet illud *Cicer. de Fin.* l. 5. c. 26. *istic sum* pro *hoc ago, facere cogito.*)

* 4. *Isto* pro *in istum locum.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 16. Sed quid hæc loquimur? liceat modo isto venire.

* 5. *Isto* pro *in istam rem* tralate.

Cic. l. 3. *Qu. Fr. ep.* 1. Trebatium meum quod isto admisceas, nihil est.

(§ III. Istuc et Istinc.)

1. *Istuc* est in istum locum et *istinc* ex isto loco.

CAPUT CXXV.

De Adverbio Ita.

1. *Ita* pro *adeo* aut *valde.*

Ita sæpe usurpatur pro *adeo. Cic. pro Deiot.* c. 7. Dii te perdant, fugitive. Ita non modo nequam et improbus, sed et fatuus et amens es. *Heaven's wrath be upon thee, thou runaway! For now thou hast proved thyself not only a traitor and a villain, but infatuated and mad besides.* (add. n. 5.) *Id. de Orat.* c. 18. Rarus incessus, nec ita longus. *Id.* 4 *Verr.* c. 49. Simulacra præclara, sed non ita antiqua. *of no great antiquity. Id.* 1 *Phil.* c. 3. Nec ita multum provectus, rejectus austro sum in eum ipsum locum, unde conscenderam. *Id.* in *Brut.* c. 69. Non ita multi sunt. *Id.* 2 *Verr.* c. 20. P. Tadius non ita multum tecum fuit. *did not remain long with you. Id.* l. 1. *Tusc.* c. 24. Quorum quanta mens sit, difficile est æstimare: ita multa meminerunt. *Id.* in *Brut.* c. 66. Fimbria non ita diu jactare se potuit. *Idem Orat.* c. 8. Non ita lato interjecto mari. *Id.* l. 2. *Acad.* c. 2. Earum rerum disputationem principibus civitatis non ita decoram putant.

2. *Ita—ut, ita—ut si,*[7] *ita—ut tamen,* pro *adeo ut, adeo ut si; so—as, in such a manner as, just as if, as though.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 12. Ita sum afflictus, ut nemo unquam. * *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 7. l. 1. *Quint. Fr. ep.* 2. et l. 12. *Fam. ep.* 26.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 22. Is mihi molestissimis temporibus ita benevole fideliterque præsto fuit, ut si esset a me manumissus. * *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 21. et *pro Sext.* c. 10. *Terent. Eunuch.* 1. 2. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 53.

** 3. *Ita—ut,* pro *non modo—sed etiam:* vel *quidem—sed etiam.*

** Notandum hic est, *ita—ut* eleganter poni pro *non tantum—sed etiam; Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 1. *ad Tir.* Nos ita te desideramus, ut amemus: amor, ut valentem videamus, hortatur; desiderium, ut quam primum. Ubi non audiendus est *Schorus* qui p. 63. *de rat. disc.* particulam *ut* hoc loco capit pro *sicut,* et legi vult *amamus,* non *amemus.* Qua ratione tota frigebit sententia.

** 4. *Ita—ut* pro *quidem—sed, sed—ut.*

Cic. l. 1. *Att. ep.* 21. Ejusmodi dominatio civitatem oppressit, quæ jucunda sit multitudini, bonis autem ita molesta, ut tamen sine pernicie. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 10. Id videmus ita esse necessarium, ut tamen eo minus nihil esse possit. *Id.* in *Brut.* c. 55. et 3 *Verr.* c. 8.

* 5. *Ita* in epiphonemate (sive potius in ratione reddenda, interdum cum vi aliqua.)

Ita servit confirmationi et declarationi eorum, quæ dicta sunt. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 2. Brundusium venimus VII. Cal. Dec. usi tua felicitate navigandi: ita belle nobis flavit ab Epiro lenissimus auster et mitis. *Ibid.* c. 10. Neque quid agam, neque acturus quid sim, scio: ita sum perturbatus temeritate nostri amentissimi consilii. *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 5. et l. 2. *Fam. ep.* 5. *Curt.* l. 10. c. 2. § 18. (cf. in *Adeo.*)

* 6. *Ita—ut; so—as, just as; ita—veluti—ita—prout.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 17. Omnis pecunia ita tractatur, ut præda a præfectis. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 6. et l. 14. *ep.* 16. et l. 2. *Att. ep.* 19. Rarum est illud *Catonis R. R.* c. 144. Scalæ ita uti datæ erunt, ita reddito.

Justin. l. 12. c. 2. § 1. Alexander ita cupide profectus erat, veluti in divisione orbis terrarum sibi occidens forte contigisset. Hoc cave imiteris.

Cic. 5 *Philipp.* c. 17. Senatui placet, ejus rationem ita haberi, prout haberi lege liceret, si anno superiore quæstor fuisset.

7. *Ita—quasi* vel *tanquam.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 4. De republica ita mecum locutus est, quasi non dubium bellum haberemus. *he spoke to me, as if there could be no doubt but, &c. Id. pro Quint.* c. 5. Quasi domi nummos haberet, ita constituit Scapulis se daturum. * *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 1. et *de Senect.* c. 4 et 23.

Cic. 4 *Verr.* c. 22. Verres non ita se gessit in his rebus, tanquam rationem aliquando esset redditurus, sed prorsus ita, quasi reus nunquam esset futurus. * *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 33. *Liv.* l. 8. c. 38.

8. *Ita—quemadmodum* vel *quomodo.*

Cic. de Fat. Ita certe evenit, quemadmodum sit futurum. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 21. Quare facies, ut ita sit in libro, quemadmodum fuit. * Add. l. 11. *Fam. ep.* 26. et l. 13. *ep.* 4.

Cic. 2 *Agr.* c. 1. Neque me tantummodo Consulem, sed ita fecistis, quomodo pauci nobiles in hac civitate facti sunt. *Id.* 1 *Agr.* c. 8.

* 9. *Ita—quo pacto; ita—quam.*

Cic. l. 2. *de Invent.* c. 20. Omnium erat perturbatio, si non ita res agatur, et in judicium veniat, quo pacto oporteat.

** S. D. *Propert.* l. 2. *Eleg.* 5. Non ita Carpathiæ variant aquilonibus undæ,—Quam facile irati verbo mutantur amantes.

---

[7] *Ita—ut si magis videtur* similitudinem declarare, quam vim et vehementiam.

10. *Ita—si, ita demum—si*, pro *hac conditione, si*, item, pro *tum si.*

Cic. de Senect. c. 2. Ita senectus honesta est, si se ipsa defendit, si jus suum retinet. *old age is respectable, as long as it maintains its own dignity and stands up in defence of its own rights. Id.* l. 1. *de Off.* c. 9. Nam hoc ipsum ita justum est, si est voluntarium. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 20. Crebris literis nos appellato, atque ita, si idem fiet a nobis. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 6. Scribis in cœlum ferri profectionem meam, sed ita, si ante Cal. Jan. redeam. *provided I return by the first of January. Id.* l. 18. *Fam. ep.* 1. Non dubitat Atticus, quin ego a te nutu hoc consequi possim, ita etiam, si ædificaturus esses. *even then, if you should build.*

* *Ita demum* etiam jungitur cum *si.* Exempla vide in *Sueton. Claud.* c. 25. et *Vitell.* c. 14.

(Admonitio.)

Hæc ratio usurpandi τοῦ *ita—ut* est longe elegantissima, sed patet latius. Nam dicitur etiam pro *hoc consilio, eo tempore, quo.* Exempla vid. in *Ernesti Clav. Cic.* in *ita* et *sic.* adde: *Cic.* 1 *Verr.* c. 46. Ita me audite: *pro:* his animis. *Pro Milon.* c. 10. Ita profectus est, ut concionem relinqueret. *h. e.* eo tempore, quo concio relinquenda erat *etc.*

11. *Ita—ne, ut ne, ut ne quidem, ut non.*

Ter. Heaut. 4. 5. Ita tu istæc tua misceto, ne me admisceas. Add. l. 2. *Fam. ep.* 19. *Liv.* l. 22. c. 61. *Columell.* l. et c. 5. *Plin.* l. 17. c. 21. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 9. Sed tamen ita velim, ut ne quid properes. *I wish it only, provided you do not hurry yourself.* * *Id. pro Rosc. Am.* c. 20. *Varro R. R.* l. 3. c. 16.

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 27. Biduum ita jejunus fueram, ut ne aquam quidem gustarem. pro *adeo. Idem* l. 7. *Fam. ep.* 1. et 5 *Paradox.* c. 2. et *pro Rosc. Amer.* c. 26. et l. 9. *ad Att. ep.* 2.

Cic. l. 2. *de Off.* c. 15. Non ita claudenda est res familiaris, ut eam benignitas aperire non possit. pro *adeo. one's purse is not to be shut against every call of beneficence.* * *Id. pro Rosc. Am.* c. 34. et l. 1. *de Orat.* c. 25. *Liv.* l. 45. c. 25.

* 12. Animadversio.

Observandæ sunt formulæ quædam. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 1. Ita sunt res nostræ, ut in secundis fluxæ, ut in adversis bonæ. *Id.* l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. Sine imperio populi Romani suis institutis per se ipsi ita fuerunt. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 41. Non est ita profecto, judices, non est verisimile. *Id. pro Cluent.* c. 59. Florio legatum ex testamento inficiatum esse. non est ita. *Senec. ep.* 13. *Sallust. Catil.* c. 51.

13. *Itane. Itane vero.* * *Itane tandem.*

Itane, itane vero urgentis sunt, aut etiam stomachantis. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 32. Itane censes, ante coronam extitisse, quam herbarum conceptum esse semen? *do you mean, &c.? do you really believe then, &c.? Id. ibid.* c. 40. Itane? si quis aliquid ex sua re atque ex suo sermone dixerit, et ejus verbum aliquod apte ceciderit ad id, quod ages, ea res tibi aut timorem afferet, aut alacritatem?

Cic. l. 2. *de N. D.* c. 4. Itane vero? ego non justus, qui et consul rogavi, et augur, et auspicato? *Id.* 7 *Verr.* c. 30. Itane vero? tu tua pericula communi periculo defendes? *are you then for screening yourself at the risk of the state?* * Add. l. 14. *Att. ep.* 10. et 2 *Agr.* c. 30.

Cic. pro Cluent. c. 65. Quid? Romæ quæsitum de istis hominibus non erat? itane tandem? mulier jam non morbo, sed scelere furiosa *cet.* (Nostri dicant: *is it possible?* quod est adjurantis stultitiam *etc.* facti, dicti *etc.*)

* 14. *Quid ita? why?*

Quid ita est arguentis et accusantis. *Liv.* l. 32. c. 21. Quid ita passus est Eretriam Carystumque capi? quid ita tot Thessaliæ urbes? quid ita Locridem Phocidemque? quid ita nunc Elatiam oppugnari patitur? cur excessit faucibus Epiri? *Liv.* l. 6. c. 15. At enim, quid ita solus ego civium curam ago? nihilo magis, quod respondeam, habeo, quam si quæras, quid ita solus Capitolium arcemque servaverim? *Id.* l. 3. c. 40. Cornelius mirari se dixit, quid ita, cum per tot menses vacua civitate nemo, justine magistratus summæ rerum præessent, controversiam fecerit, nunc demum, cum hostes prope ad portas sint, civiles discordias serant.

Interdum simpliciter quærentis est. *Sen. Qu. N.* l. 4. c. 1. Quæram tecum id quod libro superiore distuli, quid ita Nilus æstivis mensibus abundat.

* 15. *Ita* post interrogationem, pro *certe, recte.*

Cic. l. 2. *de Or.* c. 11. Quidnam? inquit Catulus, an laudationes? id enim video poni genus tertium. Ita, inquit Antonius. *Arbit. Sat.* c. 24 et 25.

16. *Ita, ita, ut* jurantis.[8]

Interdum in jurejurando usurpatur. *Terent. Eunuch.* 3. 2. Ita me dii ament honestus est. *'fore heaven! but he 's a handsome fellow.* * *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 13. Te, ita me dii juvent, autorem consiliorum meorum desideravi. *Ibid. ep.* 15. Jurat, ita sibi parentis honores consequi liceat. *Id.* l. 5. *ep.* 15. Ita vivam, ut maximos sumtus facio. *upon my life I am very extravagant! Id.* 5 *Verr.* c. 14. Ex his ego rebus omnibus, ita mihi deos omnes propitios esse velim, ut, tametsi mihi jucundissimus est honos populi, tamen nequaquam tantum capio voluptatis, quantum solicitudinis. * *Terent. Heaut.* 4. 3. et 5. 4. *Phorm.* 5. 3. et *Hecyr.* 4. 2. *Cic.* 4 *Catil.* c. 6.

* 17. *Ita* sequente infinitivo.[9]

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 2. Quare velim ita statutum habeas, me tui memoriam summa cum benevolentia tenere. *Liv.* l. 1. c. 55. Id omen ita acceptum est, non motam Termini sedem firma stabiliaque cuncta portendere. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 23. Varro ita existimavit, etsi suis literis valde consideret, tamen mea commendatione aliquid accessionis fore. *Id. ibid. ep.* 25. Ita Lyso scripsit ad me, sibi meam commendationem maximo adjumento fuisse. *Sallust. Catil.* c. 51.

18. *Ita,* pro *itaque,* sive *atque ita.*

Alias pro *itaque.* *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 23. Ita nobilissima Græciæ civitas, quondam vero etiam doctissima, sui civis monumentum ignorasset, nisi *cet.* *Id. pro Quint.* c. 2. Ita fit, ut ego, qui tela depellere et vulneribus mederi debeam, tum id facere cogar, cum etiam telum adversarius nullum jecerit. * Add. l. 3. *de Off.* c. 1 et 15.

** 19. *Ita* pro eo, quod Græcis est *εἶτα,* id est, *deinde.* *Cic. pro Cluent.* c. 60. Aliquot dies ægrotasse et ita esse mortuum. *Rad. Flor.* l. 2. *Rer. Quot.* c. 20.

CAPUT CXXVI.

De Particula ITAQUE.

1. ITAQUE compositum est ex *ita* et *que.* Ac proinde interdum signat *and thus, and so.* *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 11. Itaque faciam.

Itaque et interponitur orationi et præponitur. *Cic.* sæpius præponit, quam interponit.

* 2. *Itaque,* pro *igitur.*

Itaque ingressum orationis declarat, ut *igitur.* *Cic. Partit.* c. 7. Est itaque id genus totum situm in commutatione verborum. Sed hæc significatio est rarior.

* 3. *Itaque ergo* conjunguntur.

Liv. l. 1. c. 25. Itaque ergo erecti suspensique in minime gratum spectaculum animo intenduntur. *Id.* l. 3. c. 31. Itaque ergo, ut magistratu abiere, Sp. Tarpeio, A. Aterio Consulibus, dies dicta est. *accordingly.* *Id.* l. 9. c. 31. et l. 39. c. 25. (*Terent.* ironice: Itaque ergo amantur.)

CAPUT CXXVII.

De Adverbio ITEM *et* ITIDEM.

§ I. 1. ITEM est *similiter.* *Cic.* 4 *Verr.* c. 19. Literæ mittuntur isti a patre vehementes, ab amicis item. *and in like manner from his friends.* *Id.* l. 2. *de Divin.*

---

[8] Sed formula hæc optationem potius continet cum asseveratione. vid. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 9 et 12.

[9] Scilicet quoties *ita* declarat, non auget significationem verbi.

c. 6. Solis defectiones, itemque lunæ prædicuntur in multos annos. *Ib.* l. 1. c. 48. Romulus augur cum fratre item augure. *Id. de Amic.* c. 2. Itaque ex me quærunt, credo item ex hoc Scævola. *they enquire of me, as I believe they do of Scævola here.*

* 2. *Et item, itemque.*

Cato R. R. c. 98. Et item ligneam supellectilem omnem si unges, non putrescet. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 12. Indicant duodecim tabulæ: aut status dies cum hoste; itemque adversus hostem æterna autoritas. *Id. ibid.* c. 24. Itemque alii de vita, alii de gloria et benevolentia civium in discrimen vocantur. Add. *ibid.* c. 26 ac 30. et l. 3. c. 5. *Sallust. Catil.* c. 47.

3. *Item—ut, item—uti, item—atque.*

Item sæpe cum *ut, uti, atque* conjungitur. *Cic.* in *Orat.* c. 60. Ita fit, ut non item in oratione, ut in versu numerus extet. * *Varro L. L.* l. 4. c. 32. et l. 5. c. 7. *Cic.* 4 *Verr.* c. 9. Fecisti item, uti prædones solent. * *Id.* l. 2. *de Invent.* c. 54. *Varro R. R.* c. 3. et *Terent. Heaut.* 5. 4. *Sallust. Jugurth.* c. 47.

** S. D. *Varro R. R.* l. 2. c. 7. Non item sunt spectandi atque habendi. Negavit igitur imprudenter *Schorus* in phrasibus, *item—atque* reperiri, nisi forte de solo id intellexit *Cicerone*. Nam in exemplo, quod ex *ep.* ad *Attic.* affert *Pareus, atque* pro *et*, non pro *quam* positum videtur. * Add. *Varr. L. L.* l. 8. c. 40. extr. et l. 9. c. 4.

* 5. *Item—quasi.*

Liv. l. 39. c. 19. Senatus consultum factum est, uti Feceniæ Hispalæ datio, diminutio, gentis *cet.* tutoris optio item esset, quasi ei vir testamento dedisset.

6. *Item—quam. Item—quemadmodum.*

Raro cum *quam* et *quemadmodum* jungitur. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 12. Id erat quondam quasi necesse; nunc, quomodo se res habet, non est item, quam dudum. *it is not as before.*

Cic. 2 *Verr.* c. 22. Ita causa componitur, ut item palæstritæ Bidenses peterent ab Epicrate hæreditatem, quemadmodum palæstritæ Syracusani ab Heraclio petissent. *they should even so, as.*

7. *Ut—item; sicut—item;* pro *ita.*

Interdum *item* postponitur. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 13. Ut enim de sensibus hesterno sermone vidistis, item faciunt de reliquis. *Varro* l. 8. *L. L.* c. 38.

Cic. Orat. c. 26. Controversiæ cogunt homines sicut in foro non bonos oratores, item in theatro actores malos perpeti. *as—so.*

8. *Non item.*

Item cum negatione sæpe in extremam conjicitur clausulam, ut res, quæ conferuntur, diversas esse appareat. *Cic. Orat.* c. 43. Nam omnium magnarum artium, sicut arborum, altitudo nos delectat, radices stirpesque non item. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 14. Ingeniosi, ut æs Corinthium in æruginem, sic illi in morbum et incidunt rarius et recreantur ocius: hebetes non item. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 21. O spectaculum uni Crasso jucundum, ceteris non item. *to Crassus alone a spectacle of pleasure, to all others quite the reverse.* * Add. l. 4. *Tusc.* c. 14.

§ II. Itidem.

1. *Itidem* est *similiter*, id est, *eodem modo. Cic. Partit.* c. 22. Temperantia in rebus incommodis est itidem duplex. *is in like manner twofold. Id.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 24. Quid vos illa delectat explicatio fabularum et enodatio nominum; ejectum a filio Cœlum; vinctum itidem a filio Saturnum? *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 10. Ea quæ movent sensus, itidem movent sensus omnium. *also, in like manner, in the same way.*

2. *Itidem—et; Itidem—ut.*

Adsciscit autem interdum conjunctionem *et*, alias *ut. Cic.* l. 2. *de Leg.* c. 3. Nunc itidem ab eodem et ceteris diis immortalibus sunt nobis agendi capienda primordia.[10]

---

[10] *Itidem hic* non habere videtur ad et eum respectum, quem Autor vult.

Terent. Hecyr. 3. 1. Itidem mulieres sunt ferme, ut pueri, levi sententia. * *Id. Eun.* 1. 2. et 2. 3. *Heaut.* 4. 3.

* 3. *Itidem—quasi.*

Plaut. Most. 1. 2. Vetulæ itidem olent, quasi cum una multa jura confundit cocus.

4. *Non—itidem.*

Varro l. 8. *L. L.* c. 38. p. 83. Nullius nostrum filius et filia non apte discernitur mas ac fœmina, ut Terentius et Terentia; contra deorum liberi et servorum non itidem.

CAPUT CXXVIII.

De Adverbio ITERUM.

1. *Iterum* pro *secundo.*

ITERUM pro *secundo* eleganter ponitur. *Cic. de Divin.* c. 35. Nonne C. Flaminius Consul iterum neglexit signa rerum futurarum magna cum clade reipublicæ? *Id. pro Sext.* c. 16. L. Saturninus iterum Tribunus. *Id. Brut.* c. 18. Livianæ fabulæ vix dignæ, quæ iterum legantur. * Add. l. 2. *de Off.* c. 3.

* 2. *Iterum, cum.*

Cic. pro Dom. c. 57. Iterum cum ex mea contentione interitus bonorum omnium quæreretur, vos sum testatus.

3. *Semel, iterum. Semel atque iterum. Semel aut iterum.* ** *Semel iterumque.*

Alias adsciscit *semel.* *Cic.* 3 *Verr.* c. 77. Duobus pretiis unum et idem frumentum vendidisti, semel civitatibus, iterum populo Romano. *Id. pro Dom.* c. 52. Audierat ex illo, se a me bis salutem accepisse, semel separatim, iterum cum universis. 5 *Verr.* c. 72. Simulacrum bis consecratum, semel Segestanorum religione, iterum P. Africani victoria. *Id. pro Cluent.* c. 17. Re semel atque iterum præjudicata, condemnatus in judicium venit. *the cause having been more than once decided already, he appeared before the tribunal although a condemned person.* * *Cæs. B. G.* l. 1. c. 3. § 16. *Columell.* l. 12. c. 5. *Cic.* in *Brut.* c. 90. Antistius et Piso sæpe dicebant, minus sæpe Pomponius, raro Carbo, semel aut iterum Philippus. * *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 25. Sophocles id semel iterumque neglexit.

* 4. *Semel iterumve.*

Cels. l. 8. c. 2. Semel iterumve satis est id admoto ferramento adurere.

* 5. *Semel—iterum—tertium.*

Vellei. l. 2. c. 38. Immane bellicæ civitatis argumentum, quod semel sub regibus, iterum hoc T. Manlio consule, tertium Augusto Principe, certæ pacis argumentum Janus Geminus clausus dedit.

6. *Primum—iterum—tertium. Iterum ac tertium. Iterum, tertio. Iterum ac tertio.*

Assumit *iterum* vel *tertium* vel *tertio.* *Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 39. Primum quidem decipi incommodum est, iterum stultum, tertium turpe. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 59. Quid est tam incertum, quam talorum jactus? tamen nemo est, quin sæpe jactans Venerem aliquando jaciat, nonnunquam etiam iterum ac tertium. *Liv.* l. 25. c. 16. *Plin.* l. 18. c. 16.

Nonnunquam etiam *iterum, tertio; iterum ac tertio.* *Cic. pro Deiot.* c. 5. Ille iterum, ille tertio auctionibus factis pecuniam dedit. *Id. pro Rosc. Am.* c. 22. Iterum ac tertio nominavi. *twice or thrice.*

7. * *Iterum atque tertium. Iterum tertiumque. Iterum et tertium. Iterum et tertio. Iterum tertioque.*

Liv. l. 3. c. 19. Iterum atque tertium tribuni pessimis artibus regia licentia vivunt. *Plin. H. N.* l. 14. c. 22. Anheli ingentia vasa corripiunt, ac plane infundunt, ut statim evomant, rursusque hauriant, idque iterum tertiumque. *and this they do twice, or even thrice.* *Quintil.* l. 7. c. 1. Ipsi nobiscum sic loquemur:

Quid si hoc non esset? id iterum et tertium, et dum nihil sit reliqui. *Varro* l. 1. *R. R.* c. 18. extr. Fecerunt ii in sarriendo iterum et tertio. *Plin. H. N.* l. 27. c. 9. Illinitur usque dum sudores evocet, iterumque et tertio, ita ne sudor abluatur. *Cels.* l. et c. 4. Sanguis mittendus est, et si nihilominus ex ore processit, iterum tertioque, et quotidie paulum aliquid. Vid. *Id.* l. 7. c. 2 et 7. *Plin.* l. 36. c. 19.

* 8. *Iterum iterumque. Iterum atque iterum.*

** S. D. B. *Martial.* l. 2. *epigr.* 14. *Virgil.* l. 2. *Æn.* v. 768. Implevi clamore vias, mœstusque Creusam, Nequicquam ingeminans, iterumque iterumque vocavi. * *Quintil.* l. 2. c. 13. *Vopiscus Aurelian.* p. 214. Cum iterum atque iterum mitteret.

9. *Iterum et sæpius. Iterum ac sæpius.*

Nonnunquam additur *sæpius.* *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 43. Id ut re experiatur Lucceius, iterum et sæpius te rogo. *Id. pro Manil.* c. 11. Testis est iterum ac sæpius Italia, quæ *cet.* *Id. pro Font.* c. 8. Semel atque iterum ac sæpius. *once, twice, or even thrice; over and over again; repeatedly.* * *Liv.* l. 3. c. 67. *Sueton. Neron.* c. 33.

CAPUT CXXIX.

De Adverbio et Præpositione JUXTA.

§ I. 1. *Juxta* est *propter.*

Virgil. l. 6. *Æn.* v. 605. Furiarum maxima juxta Accubat. * *Cæs.* l. 2. *B. G.* c. 26. § 1. *Nep. Timoth.* c. 2. *Colum.* l. 8. c. 5 et 13. *Sallust. Jug.* c. 65.

* 2. *Juxta* tralate.

Sueton. Calig. c. 10. Magni in avum et qui juxta erant, obsequii. *i. e.* qui proxima cognatione avum attingebant. *Liv.* l. 32. c. 14. Dedidere deinceps sese, qui Argenta, quique Pherinum, et Thimarum, et Lisinas habent, aliaque castella juxta ignobilia. (*Sall. Catil.* c. 2. Eorum ego vitam mortemque juxta æstimo. *i. e.* eodem loco habeo, pariter nihili duco.)

3. *Juxta—que* pro *æque ac, pariter.*

Sæpe usurpatur pro *æque.* *Sallust. Jug.* c. 67. Juxta boni malique obtruncati sunt. *Id. ibid.* Cives hostesque juxta metuere. *Plin.* l. 9. c. 35 et 41. Margaritæ a fœminis juxta virisque gestantur. *are worn as well by women, as by men; are worn by both men and women.*

4. Admonitio.

Hæc familiaria sunt historicis: oratoribus non item, qui *æque* lubentius, quam *juxta* usurpare solent. Lege *æque.*

5. *Juxta ac, juxta atque.*

Juxta ac, juxta atque itidem historica ferme sunt. * *Varro* l. 2. *R. R.* c. 7. Ex iis fœminas Commodius Equiculus juxta ac mares habere solebat. *Liv.* l. 37. c. 54. Vestrum nomen juxta ac Deos immortales intuetur. *Sallust. Catil.* c. 37. *Liv.* l. 1. c. 54. Absentium bona juxta atque interemtorum divisa fuerunt. *Id.* l. 28. c. 20. Trucidant inermes juxta atque armatos. * *Id.* l. 3. c. 33. et l. et c. 6. extr.

6. Admonitio.

Quod minus verisimile aut usitatum est, id antecedere solet. *Liv.* l. 5. c. 6. Contendunt, se juxta hieme atque æstate bella gerere posse.

7. *Juxta—ac si.*

Juxta ac si Ciceronianum est. *Cic. post Red. in Sen.* c. 8. Sextius me cum omnibus rebus, juxta ac si meus frater esset, sustentavit. *i. e.* non secus ac si. *just as if he were my brother.* *Liv.* l. 22. c. 31. Inde ad populandum agrum ducti milites; navalesque socii juxta effusi, ac si insulis cultorum egentibus prædarentur. * *Sallust. Jugurth.* c. 45.

* 8. *Juxta et, juxta quam; one as well as the other; alike.*

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 1. § 5. Corpus illi laborum tolerans: animus audax: juxta adulatio et superbia. *Id.* l. 12. c. 17. § 3. Impediti vel eminentes loci, amnesque et urbes juxta perrumpuntur. *Sallust. Catil.* c. 51. et *Jugurth.* c. 85. *Liv.* l. 10. c. 6. Cæterum quia de plebe allegebantur, juxta eam rem ægre passi Patres, quam cum consulatum vulgari viderent.

* 9. *Juxta—aut, juxta—seu; alike, indiscriminately.*

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 74. § 4. Nullo discrimine noctem ac diem, juxta gratiam aut fastus janitorum perpetiebantur. *Id.* l. 11. c. 33. § 1. Getæ prætorii præfecto haud satis fidebat, ad honesta seu prava juxta levi. *Id.* l. 1. *Ann.* c. et § 6.

10. *Juxta cum.*

Juxta interdum assumit *cum*, apud historicos et poëtas. *Sallust. Catil.* c. 58. Quo in loco res nostræ sint, juxta mecum omnes intelligitis. *i. e.* æque ac ego. *you all understand as well as I do myself.* *Plaut. Aul.* 4. 2. Juxta mecum, si tu nescis, nescio.

§ II. *Juxta* præpositio, *close to, near, hard by.*

1. *Juxta* est *apud. Corn. Nep.* in vit. *Att.* c. 22. Atticus sepultus est juxta viam Appiam ad quintum lapidem. * *Colum.* l. 4. c. 8. *Tac.* l. 2. *Hist.* c. 12. § 3.

* 2. *Urbem juxta.*

Raro *juxta* nomini suo postponitur. *Tacit.* l. 6. *Ann.* c. 39. § 3. Hæc Tiberius non mari, ut olim, divisus, neque per longinquos nuncios accipiebat, sed urbem juxta.

* 3. *Juxta* tralate.

Cels. l. 2. c. 16. Non convenit juxta inediam protinus satietatem esse. *Tacit.* l. 6. *Ann.* c. 13. § 1. Iisdem consulibus, gravitate annonæ juxta seditionem ventum. *a sedition was nearly breaking out in consequence of, &c.*
Tralate et illa:

4. *Juxta* pro *secundum* vel *post.*

Juxta pro *secundum* historicum itidem est: *Tacit.* l. 2. *Hist.* c. 76. § 3. Juxta deos in tua manu positum est imperium. *Id.* l. 6. *Ann.* c. 42. § 3. Populi imperium juxta libertatem: paucorum dominatio regiæ libidini propior est. *a regular democracy holds too much of civil liberty; while the domination of the few differs but little from absolute monarchy.* * *Liv.* l. et c. 9. et l. 39. c. 9.

* 5. *Juxta* pro *secundum* vel *convenienter* pessimæ notæ est.

Justin. l. 2. c. 12. n. 25. Cum anceps prælium esset, Iones juxta præceptum Themistoclis pugnæ se paulatim subtrahere cœperunt.

CAPUT CXXX.

De Conjunctione LICET.[11]

1. LICET pro *etsi* rarum est. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 12. Licet tibi, ut scribis, significarim, ut ad me venires Sidona, tamen intelligo, te istic prodesse, hic ne verbo quidem levare me posse. *Id. in Vat.* Veritas licet in causis nullum patronum aut defensorem obtineat: tamen per se ipsa defenditur. Add. *Brut. ep.* 17. adde infr. n. 6.

Admonitio.

Quoties sequitur *tamen,* satius est usurpare *etsi, tametsi, quanquam.* Nam *licet* hac significatione, ut diximus, rarum est, nisi cum concessioni servit.[12]

* 2. *Licet certe; licet—sed tamen.*

Cic. l. 4. *Acad.* c. 32. Licet hæc quivis arbitratu suo reprehendat, quod nege-

---

[11] Sic videtur. Sed Romani hoc verbo suo ita utuntur, ut germana ejus vis et natura retineatur.

[12] *Autor intelligit concessionem* peculiarem illam quæ in etsi, etiamsi non insit.

mus, rem ullam percipi posse: certe levior reprehensio est, quod tamen dicimus esse quædam probabilia. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 28. init. Licet eodem exemplo sæpius tibi hujus generis literas mittam; sed tamen non parcam operæ.

* 3. *Licet—modo.*

Propert. l. 2. el. 23. v. 81. Ista senes licet accusent convivia duri: Nos modo propositum, vita, teramus iter.

4. *Licet* absolute positum.

Licet sæpissime absolute ponitur, et servit concessioni. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 4. Sed omnia licet concurrant, idus Martiæ consolantur. *but although all that may occur at once, I still derive consolation, &c.* *Id. de Amic.* c. 20. Non enim tu possis, quantumvis licet excellas, omnes tuos ad honores amplissimos perducere. *how much soever you may surpass others yourself.* *Id.* l. 1. *Att. ep.* 16. Clodium præsentem fregi in Senatu, cum oratione perpetua, plenissima gravitatis, tum altercatione ejusmodi, ex qua licet pauca degustes. *of which you may taste a little by way of trial.* *Id.* l. 5. *Att. ep.* 1. Vel ipsi hoc dicas licet, humanitatem ei, meo judicio, illo die defuisse. *you may tell it to herself, that in my opinion she did not behave well.* *Id.* l. 2. *Att. ep.* 10. Proinde isti licet faciant, quos volent, consules. *let them choose as consuls whomsoever they please.* *Id.* l. 3. *de Leg.* c. 10. Præter duos Gracchos quamvis enumeres multos licet, cum deni crearentur; nullos in omni memoria reperies perniciosos tribunos. *you should enumerate as many as you please.* *Id. de Arusp. resp.* c. 9. Quam volumus licet, P. C., ipsi nos amemus, tamen nec numero Hispanos, nec robore Gallos, sed pietate et religione superavimus. *how much soever we may be devoted to self-love, yet, &c.*

D. P. Sic et *licebit*. *Cic. de Invent.* Sequamur Hermagoram licebit. *i. e.* si placet, si videatur, ut exponit *Schorus* in phrasi, et ejus compilator *Scioppius* in *Observ. Ling. Lat.* Plura exempla in *Hadriano* quæres, licebit. Quibus et illud addi potest *Horatii* l. et *sat.* 2. v. 59. In quibus omnibus ellipsis est particulæ *ut*. Patet autem in his formulis, *licet* ac *licebit*, verbum potius esse, quam conjunctionem. Vid. *Goclen.* l. 2. *probl. Grammat.* c. 23.

5. *Licet per me, licet per te, licet per illum* cet.

Sæpe adjicitur *per me, per te, per illum* et alia ejusmodi. *Cic.* l. 2. *Acad.* c. 29. Per me vel stertas licet, inquit Carneades, non modo quiescas. *as far as concerns me, you may snore, not rest only.* *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 35. Per me appellet oratorem licet. *for aught that I care he may call him an orator.* *Plaut. Asin. prol.* Asinariam vult esse, si per vos licet. *Ter. Adelph.* 1. 2. Tu illum tuum, si esses homo, sineres nunc facere, dum per ætatem licet.

6. *Licet* pro *etiamsi.*

Nonnunquam *licet* pro *etiamsi* videtur usurpari. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 11. Licet undique omnes terrores periculaque impendeant omnia, succurram atque subibo. *Id. post Red. in Sen.* c. 3. Licet corpus abesset meum, dignitas jam in patriam reverterat. *although I was not there personally.* V. n. 1.

7. *Licet* cum infinitivo, pro *possumus.*[13]

Alias infinito modo junctum usurpatur pro *possumus.* *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 29. Licet ora ipsa cernere iratorum. *look only at the face of an angry person.* *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 7. Mirari licet, quæ sint animadversa a medicis herbarum genera. *it is a matter of astonishment.* *Id. ibid.* c. 41. Licet videre nationes quasdam huic sententiæ deditas.

Admonitio.

Cicero pro *videre est, intelligere est,* quæ poëtica aut historica sunt, dicere solet, *videre licet, intelligere licet.*

---

[13] Etiamsi cum conjunctivo sæpe *licet* ponitur pro *possum.* Exempla ex superiore observatione 2. et 2 *Verr.* c. 58. pete.

CAPUT CXXXI.

De Adverbio LONGE.

1. LONGE proprie est *procul*, et jungitur sæpe cum præpositione *a*.[14] *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 7. Longe absum : audio sero. *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 8. Ubi sint isti Nervii, et quam longe absint, nescio. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 3. Tu autem abes longe gentium. *but you are a great way off.* *Id. pro Flac.* c. 29. Longe omnino a Tiberi ad Caieum. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 30. Audi, ne longe abeam, moriens quid dicat Epicurus. *that I may keep as near to the point as possible.* *Id.* 4 *Verr.* c. 27. Epicrates longe mihi obviam processit. *Id. de Amic.* c. 12. Nos longe prospicere oportet futuros casus reipublicæ. *to look forward from a distance to the accidents that may befal the state.*

* 2. *Longe* pro *ex longinquo loco.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 58. Somniorum defensio repetita quam longe est. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 30. Hæc tam longe repetita principia quo spectant? *Senec. ep.* 89. extr. Ex tot conchyliis tam longe advectis.

3. *Longe lateque.*

Longe lateque assumuntur ad significandam longitudinem ac latitudinem spatii. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 15. Nam solis candor illustrior est, quam ullus ignis, quippe qui immenso mundo tam longe lateque collucet. *Id. pro leg. Man.* c. 12. Tantum bellum, tam diuturnum, tam longe lateque dispersum, Cn. Pompeius extrema hieme apparavit, ineunte vere suscepit, media æstate confecit. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 34. Quæ est alia causa erroris tanti, tam longe lateque diffusi, nisi quod *cet.* * Add. *Id. pro Marcell.* c. 9.

4. *Longe gentium.*

Cic. l. 6. *Att. ep.* 3. Tu vero abes longe gentium. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 22. Nostri longe gentium absunt.

5. *Longe* pro *valde.*

Interdum *longe* pro *valde* aut *multum* usurpatur. *Cic.* l. 1. *Acad.* c. 1. Tota ea res longe ceteris et studiis et artibus antecedit. *far excels all other arts and sciences.* *Id. pro Font.* c. 17. O fortunam longe disparem M. Fonteii. *Id. pro Syll.* c. 17. Et erat huic judicio longe dissimilis illa contentio. * *Id.* l. 2. *Att. ep.* 16.

6. *Longe multumque.* * *Longe et multum.*

Nonnunquam assumit *multum,* significandi gratia. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 14. Longe multumque præstat mens atque ratio. * *Id. ibid.* l. 2. c. 34.

* *Cic. pro Mur.* c. 13. Dicendi consuetudo longe et multum isti vestræ exercitationi ad honorem antecellet.

7. *Longe* pro *multo* sæpe usurpatur, nec raro cum superlativo jungitur.[15] *Cic. pro Dom.* c. 16. Hæc homines improbi ad quosdam viros fortes, longe aliter atque a me dicta erant, detulerunt. *this story has been reported by ill-disposed men to certain respectable persons, quite in a different manner from what I told it myself.* *Id. pro Planc.* c. 38. Quod est longe secus. *Id.* l. 3. *de Orat.* Nam est longe aliter in versibus. *Id. ibid.* l. 1. c. 11. Non adsentiebar harum disputationum inventori, longe omnium in dicendo gravissimo et eloquentissimo, Platoni. *the most impressive and eloquent writer that ever existed by far.* *Id.* in *Brut.* c. 62. Longe post homines natos improbissimus C. Servilius Glaucia. *Id. pro Rosc. Am.* c. 12. Hominem longe audacissimum nuper habuimus in civitate C. Fimbriam. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 14. Pætus longe princeps municipii Lucensis. *Id.* 2 *Verr.* c. 22. Longe primus civitatis est Epicrates. *Id.* in *Brut.* c. 14. Longe plurimum ingenio valuisse videtur Coruncanius.

---

[14] Rationes repete ex c. l. Rarius cum *ex* (*Cæs. B. G.* l. 5. c. 21. § 2.) jungitur. De tempore raro dicitur *longe*.

[15] Etiam comparativis adjicitur. *Vellei.* l. 2. c. 51. extr. Variatum deinde præliis, sed *uno longe magis Pompeianis* prospero. *Id.* l. 2. c. 74. § 1.

* 8. *Non longe abest, quin.*

Cic. l. 9. *Att. ep.* 11. Aberit non longe, quin hoc a me decerni velit. *Cæsar* l. 3. *B. G.* c. 18. § 4. Quibus angustiis ipse Cæsar a Venetis prematur, docet, neque longius abesse, quin proxima nocte Sabinus clam ex castris exercitum educat.

* 9. *Longissime* de tempore, pro *a longo tempore.*

Plaut. Menæch. 5. 8. 53. Quid longissime meministi?

CAPUT CXXXII.

De Adverbio MAGIS *et* MAXIME.

* § I. 1. *Magis; magis—ut; magisque; et magis; nec magis; et eo magis* continuant orationem.

Celsus l. 2. c. 8. Cui sano subitus dolor capitis ortus est, deinde somnus oppressit, intra septimum diem pereundum est: magis, si eum alvus cita non antecesserit. *Id.* l. 2. c. 30. Panis ex siligine adstringit, magis si sine fermento est, magis etiam, si ustus est. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 6. Roscius erat Romæ frequens, atque in foro, et in ore omnium quotidie versabatur: magis ut exultare victoria nobilitatis videretur, quam timere, ne quid ex ea calamitatis sibi accideret. *Celsus* l. 3. c. 13. Si res inveteraverit, post febrem experiri balneum et vinum, magisque si, horrore sublato, hæc superest, oportet. *Id.* l. 5. c. 26. Quo plura loca injectum vinculum mordet, eo majores inflammationes oriuntur, magisque æstate. *Id.* l. 6. c. 18. *de test. morb. Plin.* l. 18. c. 13. *Celsus* l. 5. c. 26. *de gangr.* Gangrænam curare non difficillimum est, utique in corpore juvenili, et magis etiam, si musculi integri sint. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* ult. Valde te expecto, valde desidero, neque ego magis, quam ipsa res et tempus poscit. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 1. *Id. pro Cluent.* c. 47. Homines, quos cæteris vitiis atque omni dedecore infames videbant, eos hac quoque subscriptione notare voluerunt, et eo magis, quod illo ipso tempore erant judicia cum equestri ordine communicata.

* 2. *Magis ut—quam quod.*

Cic. pro Cluent. c. 32. Hic ego, magis ut consuetudinem servem, quam quòd vos non vestra sponte hoc faciatis, petam a vobis, ut me attente audiatis. *Liv.* l. 5. c. 23. extr. Inter hæc pacificatum legati a Volscis et Æquis venerunt: impetrataque pax, magis ut fessa tam diutino bello acquiesceret civitas, quam quod digni peterent.

* 3. *Magis quia—quam quod. Magis quod—quam quod.*

Liv. l. 2. c. 1. Libertatis originem inde magis, quia annuum imperium consulare factum est, quam quod deminutum quicquam sit ex regia potestate, numeres. *Id.* l. 2. c. 13. Jactatum in conditionibus nequicquam de Tarquiniis in regnum restituendis, magis quia id negare ipse nequiverat Tarquiniis, quam quod negatum iri sibi ab Romanis ignoraret. *Id.* l. 45. c. 10. Decimus cum magno adsensu auditus est, non magis eo, quod multitudinis noxam elevabat, quam quod culpam in autores verterat.

4. *Magis—quam; magis—si quam.*

Magis plerumque cum *quam* copulatur. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 4. Magis adeo id felicitate, quam alia ulla culpa mea contigit. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 5. Etsi magis est, quod gratuler tibi, quam quod te rogem: tamen etiam rogo. *Id. pro Mil.* c. 7. Nisi forte magis erit parricida, qui consularem patrem, quam si quis humilem necaverit. * *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 4. et l. 6. *Att. ep.* 5. *Liv.* l. 45. c. 42. pr.

Admonitio.

Non temere *magis* pro *plus* usurpandum est. *Magis* enim plerumque ad comparationem pertinet, et *potius* significat. *Plus* autem sæpe refertur ad magnitudinem et contrarium habet *minus*, ut, *plus virium, plus jucunditatis,* item *plus posse, plus efficere,* et alia ejusmodi, quibus locis *magis* usurpare non licet. Lege *plus.* [16]

---

[16] Raro pro *plus* ponitur *magis*. *Cic. pro Cæl.* c. 6. Si in magnis catervis amicorum *Catilinæ* fuit etiam Cælius, magis est, ut ipse moleste ferat, errasse se, quam

5. *Magis* absolute positum.

Sæpe absolute ponitur, sed ita, ut *quam* fere intelligatur. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 19. Expecto tuas literas, te ipsum multo magis. *Id.* 3 *Parad.* c. 1. Nihil huc addi potest, quo magis virtus sit. *Id. pro Planc.* c. 24. Magis ædilis fieri non potuisset. *i. e.* quam factus est. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Cum Pompeius ita contendisset, ut nihil unquam magis.

6. *Magis—si.* [17]

Nonnunquam assumit *si*. *Cic. de Amic.* c. 7. Tum magis id diceres, Fanni, si nuper in hortis Scipionis adfuisses. *Plaut. Mil.* 5. Magis dicas, si scias, quod ego scio. *Terent. Heaut.* 5. 1. Magis, si magis noris, putes ita rem esse.

* 7. *Non magis—quam. Nec magis—quam.*

Magis a Latinis sæpe cum *non* jungitur, ubi Angli malunt dicere, *not so much*. *Cic. Brut. ep.* 15. Hæc sententia non magis mea fuit, quam omnium. *Id. ibid. ep.* 26. Desperationis culpa non magis in te residet, quam in omnibus aliis. *Planc. ad Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 17. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 26. et l. 13. *ep.* 25. *Liv.* l. 39. c. 52. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 2. Conficior mœrore, nec me meæ miseriæ magis excruciant, quam tuæ. *Id. Brut. ep.* 10.

* 8. *Non magis—quam* pro *æque ac.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 16. Tempora hæc non animum meum magis solicitum habent, quam tuum. *Planc. ad Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 4. Omnia tua consilia mihi non magis prudentiæ plena videntur, quam fidelitatis. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 12. *Nep. Dion.* c. 8. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 25.

(*Non magis—quam* non accurate simpliciter interpreteris *æque ac*; nam: *non animum meum magis quam tuum,* non est *æque meum ac tuum,* sed *æque tuum ac meum.* Itaque formula sic erat concipienda: *non magis hunc, quam illum* pro *æque illum ac hunc.* Ceterum hi duo numeri 7. et 8. in unum erant cogendi.)

9. *Magis magisque: magis ac magis: magis et magis.*

Interdum *magis* iteratur, rei *magis* declarandæ causa. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 18. Sed mihi quotidie magis magisque de rationibus tuis cogitanti placet. *Id.* 1 *Phil.* c. 2. Quotidie magis magisque minitabantur. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 7. Magis ac magis suspicor, te in Epirum profectum. *more and more every moment.* * Add. *Tacit.* l. 6. *Ann.* c. 21. § 4. et *Sueton. Vitell.* c. 11. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 21. De Græcia quotidie magis et magis cogito.

10. *Nihilo magis*, vide *Nihilo.*

11. *Magis* cum *minus* comparatum.

Aliquando *magis* cum *minus* comparatur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 21. Capessentibus rempublicam, nihilo minus quam philosophis, haud scio an magis etiam, despicientia adhibenda sit rerum humanarum. *Terent. Adelph.* 4. 3. Omnes, quibus res sunt minus secundæ, magis sunt natura quodammodo suspiciosi. * *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 8. extr. Nullo modo prorsus assentior: non quod difficile sit mentem ab oculis sevocare, sed quo magis sevoco, eo minus id, quod tu vis, possum mente comprehendere. *Cels. de Medic.* præfat. extr. Sæpe in eo magis necessaria cibi festinatio est, qui minus inediam tolerat.

* 12. *Magis minusve; magis ac minus; magis aut minus,* pro *varie.*

Plin. l. 17. c. 24. Vermiculantur arbores magis minusve quædam, omnes tamen fere. *Id.* l. 37. c. 5. Cyprii smaragdi varie glauci, magisque ac minus in eodem smaragdo aliis partibus tenorem illum Scythicæ autoritatis non semper custodiunt.

---

ut istius amicitiæ crimen reformidet, pro *plus causæ est, ut.* (Sed licet etiam sic intelligere: *est potius causa,* atque fortasse sic melius.) ** Observandus hic locus *Ciceronis pro Rosc. Amer.* c. 14. Annos natus magis quadraginta. Potuisset dicere *plus* vel *amplius quadraginta.*

[17] In his exemplis *si non* a *magis,* sed expresso vel subintellecto *tum* pendere videtur.

Ibid. c. 5. Carchedonii fragiles sed colore incerti, et virentium in caudis pavonum columbarumque collo plumis similes, ad inclinationem magis aut minus lucidi, venosi quidem squamosique.

** 13. D. *Magis* vel *potius* non ineleganter omittitur, ut μᾶλλον Græcorum. *Plaut. Menæch.* 5. 1. Quin vidua vivam (*potius*) quam tuos mores perferam. *Auson. Popm.* l. 2. *de usu ant. loc.* c. 21. *Muret.* ad *Ter. Prol. Eun. Lips.* l. 5. *Epist. Quæst.* c. 23. *Schott.* ad *Nep. Datam.* et *Attic.* et l. 5. *Observ.* c. 34. *Scip. Gentil.* ad *Apul. Apol.* num. 128 et 324. *Buch.* ad *Plin.* n. 490. *Tacit.* l. 4. *Hist.* Ptolemæus, ut sunt ingenia regum, pronus ad formidinem, ubi securitas rediit, voluptatum (*magis*) quam religionum appetens. Tale est illud *Lucæ* c. 18. v. 14. Κατέβη οὗτος δεδικαιωμένος εἰς τὸν οἶκον αὐτοῦ ἢ ἐκεῖνος. *Taubm.* ad *Plaut.* pag. 732. * Adde *Antonii Augustini Emendation.* l. 4. c. 8. pag. 184. 188.

14. ** D. Contra interdum simili Hellenismo redundat. *Schott.* d. l. *Virg.* in *Cul.* Quis magis optato queat esse beatior ævo. *Scal.* et *Taubm. ibid.* et ad *Plaut.* p. 687. Ita μᾶλλον κρεῖσσον *Demosth. Phil.* 1.

§ II. MAXIME.

1. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 11. In republ. maxime conservanda sunt jura belli. *the laws of war are to be punctually observed. Id.* l. 12. *Fam. ep.* 25. De te audiebamus ea, quæ maxime vellemus. Et ita sæpe.

* 2. *Maxime* et *maximeque* continuant orationem.

Cic. l. 12. *Att. ep.* 20. De Cocceio et Libone quæ scribis, approbo; maxime, quod de judicatu meo responsum sit. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 1. Nec vero ullum genus possessionis est, quod malim, maxime scilicet ob eam causam, quæ suscepta est. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 8. et l. 1. *de Off.* c. 12. *Cels.* l. 8. c. 10. *de comm. cur.* Gravius aliquanto est, cum ossis fracturæ carnis quoque vulnus accessit, maximeque, si id musculi femoris aut humeri senserint.

3. *Maxime* iteratum.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 7. Ii maxime, qui te et maxime debuerunt, et plurimum juvare potuerunt, inviderunt dignitati tuæ. * *Id.* l. 1. *de Off.* c. 3. l. 9. *Att. ep.* 11. et l. 16. *Fam. ep.* 1.

5. *Quam maxime.*

Quam maxime rem plurimum auget. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 33. Dicere quam maxime ad veritatem accommodate. *to tell the truth, as much as it is possible.* * *Id. ibid.* c. 34.

6. *Vel maxime.*

Vel maxime idem pene, quod *maxime. Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 65. Prædictio rerum futurarum mihi videtur vel maxime confirmare, Deorum providentia consuli rebus humanis. *Id. Partit.* c. 33. Quæ quidem vel maxime suspicionem movent, et quasi tacita sunt criminum testimonia. *are calculated in the highest degree to excite suspicion.*

7. *Ut cum maxime.*[18]

Ut cum maxime ad tempus refertur. *Cic.* l. 2. *Qu. Fr. ep.* 8. Domus celebratur, ut cum maxime. *as much as on any former occasion.* ** De particulis *cum*

[[18] *Cum maxime* nos in particula *cum* non annotavimus, quia infinitum foret, particulas primum fortuito conjunctas, tum a scriptoribus quibusdam celebratas omnes annotare, si præsertim deteriorum fere sint temporum et scriptorum. Talis autem est conjunctio particularum *cum maxime.* Orta videtur eorum consociatio ex Græcorum simili formula ὅτε μάλιστα. Plena formula est *ut cum maxime,* quæ in Tursellini libro jamdudum comparuit. Ad quem nos, ut usus particularum *cum maxime* cognosci posset, Zinzerlingii autoritatem adscripsimus.

Cum maxime revera et pene semper idem est quod *ut cum maxime,* vel *quo tempore maxime. Senec. ep.* 55. extr. Video te, mi Lucili, cum maxime. *Id. ep.* 59. *Sextium* ecce cum maxime lego, virum acrem. *Id. ep.* 6. Hoc animo tibi hanc *epistolam scribo,* tanquam cum maxime scribentem mors evocatura sit. Adde

maxime vid. *Zinzerlingi Critic. Juvenil. Promuls.* c. 22. p. 67. seq. et annotationem doctorum hominum ad *Arbitrii Satyr.* c. 54. p. 262. (adde supra in *cum* n. 21.)

8. *Quam qui maxime.*

Quam qui maxime ad personam. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 2. Tam sum amicus reipublicæ quam qui maxime. *I am as much attached to the state as it is possible for a man to be.*

* 9. *Ut qui maxime.*

Liv. l. 5. c. 25. Grata ea res, ut quæ maxime Senatui unquam fuit. *Id.* l. 7. c. 33. (Utraque forma elegans est periphrasis superlativi, pro: *Ea res senatui gratissima fuit; Sum reip. amicissimus.*)

10. *Ut quisque maxime—ita potissimum* (vel *maxime,* eleganter.)

Cic. l. 1. *de Off.* c. 15. Hoc maxime officii est, ut quisque maxime opis indigeat, ita ei potissimum opitulari. *the more a person needs support, the more, &c.*

Tertull. adv. Marcion. l. 4. c. 37. p. 445 et 35. *Cic. pro Cluent.* c. 5. Mater multos jam annos et nunc cum maxime filium interfectum cupit.

Ut hæc significatio germana harum particularum intelligatur penitus, loca ista sunt diligentius consideranda. *Liv.* l. 30. c. 33. Quum maxime hæc imperator apud Carthaginienses ageret; tubæ cornuaque ab Romanis cecinerunt. *Flor.* l. 1. Tum maxime prætor. *Senec. vit. beat.* c. 25. Me hominem esse tum maxime cogitabo, cum Deus undique consalutabor. *Ibid.* c. 7. Voluptas tum, cum maxime delectat, extinguit. *Plaut. Menæch.* 5. 8. 71. Ut nunc maxime memini. *as well as I recollect now.*

Spuriæ significationes multæ sunt et commentitiæ. v. g.

1. *Cum maxime* pro *quam maxime, summe. Tertullian. adv. Marcion.* 27. p. 434. Non legis onera sugillans quasi detestator ejus. Quomodo enim detestator, qui cum maxime potiora legis prætereuntes incusabat, eleemosynam et vocationem et dilectionem Dei? *Seneca ep.* 86. Si quid credis mihi, intimos affectus meos tibi cum maxime detego. Add. *Tertull. adv. Marc.* l. 4. c. 25. princip.

2. *Cum maxime* pro *nunc præsertim. Senec. ep.* 120. Hoc quod futurum dico, cum maxime fit, et pars ejus magna jam facta est. *Id. de benef.* l. 3. c. 2. Nemo nostrum novit nisi id tempus quod cum maxime transit: ad præterita rari animum retorquent. Adde *Tertullian.* l. 4. *adv. Marcion.* c. 5. p. 406.

3. *Cum maxime* pro *at first. Senec. ep.* 23. Id agendum est, ut satis vixerimus. Nemo hoc putat, qui orditur cum maxime vitam. Ipse autor ita explicavit mentem suam: Male vivunt qui semper vivere incipiunt. Quare? inquis. Quia semper illis imperfecta vita est: non potest autem stare paratus ad mortem, qui modo incipit vivere. Id agendum *cet. Senec. ep.* 95. Fuit sine dubio, ut dicitur, vetus illa sapientia cum maxime nascens rudis. *i. e.* sapientia eo tempore quum modo nascebatur, et primordia capiebat, simplex fuit et impolita.

4. *Cum maxime* pro *jam jamque* seu *de tempore* magis magisque futura. *Senec. ep.* 107. p. 474. Quædam in nos fixa sunt: quædam vibrant et cum maxime veniunt: quædam ad alios perventura nos stringunt. *Senec. ep.* 124. Atqui quantulum interest inter eum qui cum maxime vitam accipit, et illum qui maternorum viscerum latens onus est! *Et mox:* Bonum non est in prima fronde, quæ emissa cum maxime solum rumpit.

5. *Cum maxime* pro *eo tempore, quo præcipue* vel *potissimum. Senec. ep.* 81. p. 184. Quanto hilarior est qui solvit, quam qui mutuatur, tanto debet lætior esse, qui se maximo ære alieno accepti beneficii exonerat, quam qui accipiens cum maxime obligatur. *i. e.* quam is, qui beneficia accipit, eo tempore lætari solet, quo potissimum et vere obligatur. *Senec. Quæst. Nat.* l. 5. c. 1. Adjice nunc, quod, si causa illis flatus est spatium diei ac longitudo, etiam ante solstitium flarent, quum longissimi dies sunt, et cum maxime nives tabescunt.

6. *Cum maxime* pro *ullo tempore summe* vel *unquam summopere. Senec. ep.* 113. p. 504. Textorium, inquis, totum illud est, quod cum maxime agitur et agi potest. *Id. epist.* 99. p. 440. Quid incredibile, quid novum evenit? Quam multis *cum maxime funus locatur.*]

* Huic geminum illud *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 19. Ut quisque animi magnitudine maxime excellit, ita maxime vult princeps omnium esse.

* 11. *Ita quisque maxime—uti maxime.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 15. Colendus est ita quisque maxime, ut quisque maxime virtutibus lenioribus erit ornatus.

* 12. *Maxime* in responsionibus.

Terent. Adelph. 4. 3. *He.* Sequere me ergo hac intro. *Mi.* maxime. *Id. Hecyr.* 4. 4. Puerum, Phidippe, mihi cedo; ego alam. *Ph.* maxime.

* 13. *Maxime si; maxime nisi,* continuant orationem.

Varro l. 1. *R. R.* c. 51. pr. Aream esse oportet solida terra pavitam, maxime si est argillosa. *Pallad.* l. 2. tit. 9. extr. Si siccas segetes sarculaveris, aliquid contra rubiginem præstitisti, maxime si hordeum siccum sarrietur.

Raro *nisi* sequitur particulam *maxime. Plin.* l. 25. c. 5. Nec album facile melampodium colligitur caput aggravans, maxime nisi præsumatur allium.

* 14. *Maxime—sed etiam: maxime—sed et.*

Colum. l. 12. c. 53. Hæc salsura, luna decrescente, maxime per brumam, sed etiam mense Februario ante idus commode fiet. *Plin.* l. 17. c. 24. Adurunt æstates quidem vites et olivas maxime, sed et alios fructus. *Id.* l. 37. c. 3. Fœminæ monilium vice succina gestant, maxime decoris gratia, sed et medicinæ.

* 15. *Maxime* primo loco sequentibus *deinde, proxime, mox* similibusque in signandis gradibus.

Varro l. 2. *R. R.* c. 9. In quo genere sunt maxime oves, deinde capræ. *Plin.* l. 9. c. 16. Gustu olei maxime, dein modicis imbribus gaudent alunturque. *Cic. pro Rabir. Post.* c. 12. Si per eum reductus insidiose redissem, me scilicet maxime, sed proxime illum quoque fefellissem. *Id.* 8 *Philipp.* c. 10. extr. Hujus industriam, maxime equidem vellem, ut imitarentur ii, quos oportebat: secundo autem loco, ne alterius labori inviderent. *Plin.* l. 18. c. 7. Post triticum Chium maxime laudatur Creticum, mox Ægyptium. *Id.* l. 19. c. 5. et l. 28. c. 9.

Plin. l. 12. c. 28. Laudatur Hammoniaca maxime, mox Ægyptia; dein Syriaca, duntaxat in locis sitientibus odorata palma. *Colum.* l. 3. c. 12. Saserna maxime probat solis ortum, mox deinde meridiem, tum occasum. *Id. de Arbor.* c. 16. Vitem maxime opulus alit, deinde ulmus, deinde fraxinus. *Id.* l. 5. c. 6. Vitem maxime opulus videtur alere, deinde ulmus, post etiam fraxinus. *Plin.* l. 37. c. 12. Figura oblonga maxime probatur, deinde quæ vocatur lenticula, postea clypeidos et rotunda: angulosis minima gratia. *Cic. pro Cæcin.* c. 9. Maxime fuit optandum Cæcinæ, ut controversiæ nihil haberet: secundo loco, ut ne cum tam improbo homine: tertio, ut cum tam stulto haberet. * Huc pertinet illud *Plinii* l. 12. c. 13. *Columell.* l. 6. c. 3. Ea probantur maxime ex milio, tum ex hordeo, mox etiam ex tritico. *Id. ibid.* Probatur maxime ulmea, post fraxinea, et ab hac populnea, ultima sunt ilignea. *Varro* l. 2. *R. R.* c. 11. Quod autem lac maxime perpurget, est equinum, tum asininum, deinde bubulum, tum caprinum.

* 16. *Maxime—minime.*

Cic. post Red. in Sen. c. 2. Mummium habuit ille pestifer annus maxime fidelem, et minime timidum. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 34. Intelligis, qui voluptatem maxime sequantur, eos minime consequi. *Id. pro Cluent.* c. 60. *Colum.* l. 1. c. 6.

CAPUT CXXXIII.

De Adverbio MAGNOPERE.

1. MAGNOPERE ex *magno* et *opere* factum usurpatur pro *multum. Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 14. Ego cæterarum rerum causa tibi Romam magnopere properandum censeo. *Id. pro Rosc. Com.* c. 15. Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. *I care little what you say in reply. Id.* 5 *Verr.* c. 41. Quid, inquam, magnopere potuit Cleomenes facere, istius avaritia navibus exinanitis? *Id. l.* 1. *de Leg. c.* 20. Gellius Athenis philosophos in unum locum convocavit, ipsisque *magnopere autor fuit,* ut aliquando controversiarum aliquem facerent modum. *Id.*,

l. 6. *Fam. ep.* 14. Magnopere putavi angoris et doloris tui levandi causa, pro certis ad te ea, quæ essent certa, perscribi oportere.

2. *Magnopere* cum *nihil, nullus* cet.

Magnopere libenter adhærescit particulis negantibus. *Cic. pro Arch.* c. 6. Nihil est in vita magnopere expetendum, nisi laus atque honestas. *Id. de Senect.* c. 13. Senectus voluptates nullas magnopere desiderat. *Cælius ad Cic.* l. 8. *Fam. ep.* 1. Ut nunc est, nulla magnopere expectatio est.

3. *Magno opere.*

Interdum hoc adverbium dividitur in ea, ex quibus conflatur. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 28. Nicias a Dolabella magno opere accersitus. *Idem* l. 13. *Fam. ep.* 35. Magnoque opere abs te peto. *and I beg of you very much.*

* 4. *Maximopere.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 25. Si quid operis tibi etiamnum restat, id maximopere censeo persequendum. *Liv.* l. 42. c. 57. Romani maximopere indigne ferebant non latam Pheræis opem. ** P. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 2. A te maximopere quæso et peto.

** 5. *Maximo opere.*

** *P. Terent. Eunuch.* 3. 3. Thais maximo te orabat opere, ut cras redires.

CAPUT CXXXIV.

De Adverbio MALE *et Interjectione* MALUM.

1. MALE *accipere* est *male tractare*, et refertur tum ad verba, tum ad facta. *Cic.* 3 *Verr.* c. 54. Iste male accipit verbis Rabonium. *rates Rabonius very hardly.* *Id.* 2 *Verr.* c. 23. Epicrates homines, multis verbis male a se acceptos, dimisit. *Lentulus ad Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 14. Exclusus ab Antiochia Dolabella, et in oppugnando male acceptus, Laodiceam se contulit. * *Nep. Eumen.* c. 8. Cum Antigono conflixit in itinere, eumque male acceptum in Mediam hiematum coegit redire.

2. *Male mulctare.*

Male mulctare idem quod *pugnis verberibusve male accipere.* *Cic.* in *Brut.* c. 22. Addebat etiam scriptores illos male mulctatos exisse cum Galba. *Id.* 4 *Verr.* c. 43. Ii primi cum obsistere conarentur, male mulctati clavis ac fustibus repelluntur. *beaten with cudgels and staves.* * *Ter. Eunuch.* 4. 7. 4.

** Obiter hic admonendum, placere doctissimis viris, ut in his phrasibus scribatur *mulcare* quod est *verberare, et plagis quasi debilitare.* Nam *multandi* seu *mulctandi* verbum longe diversam vim habet. Vid. *Victor. Castig. in Cic.* pag. 547. *Lambin.* ad *Cornel. Nep. Hannibal.* 271. et 276. et ad *Lucret.* pag. 435. *Schott.* ad *vir. Illust.* in *Flaminio.* *Lips.* ad l. 1. *Annal. Tacit.* n. 121. *Colv.* ad *Apul.* p. 109. *Casaub.* ad *Sueton. Jul.* c. 17.

3. *Male audire.*

Male audire et *bene audire* fere ad malam aut bonam famam pertinent: nam cui male dicitur, is *male audit*, cui bene dicitur, *audit bene.* *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 1. Qui me idcirco putant bene audire velle, ut ille male audiat. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 40. Surdaster erat M. Crassus: sed aliud molestius, quod male audiebat, etiamsi, ut mihi videbatur, injuria. *he was in ill repute.* * Add. *Terent. Hecyr.* 4. 2. et *Phorm.* 2. 3.

* 4. *Male emere,* id est, care.

Cic. l. 2. *Att. ep.* 4. Mihi maxime placet, ea, quæ male empta sunt, reddi. (Contrarium est *male vendere* *Cic.* 3 *Verr.* c. 98.)

* 5. *Male cogitare,* id est, prava consilia agitare.

Cic. de Senect. c. 6. Quomodo Carthagini male jamdiu cogitanti bellum infe-ratur, multo ante denuncio. *Cato de R. R.* c. 1. Minime male cogitantes sunt, qui *in eo studio occupati sunt.*

* 6. *Male habere est molestiam offerre.*

Terent. Andr. 2. 6. Præter spem hoc evenit ei, sentio; hoc male habet virum.

(7. *Male* in formulis forensibus.)

Cic. pro Cæcin. c. 28. Male facere sponsionem. *i. e.* causa cadere, in qua sponsione certaris. *Id. pro Quint.* c. 14. *Male agere* pro formula actionis aliena uti, qua cadas necesse sit *etc.*

* 8. *Male alacer.*

Male est *cum pernicie. Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 74. extr. Revenere in urbem trepidi, quos non sermone, non visu dignatus erat: quidam male alacres; quibus infaustæ amicitiæ gravis exitus imminebat. (Immo in hoc est alieno tempore, cum nulla idonea causa subesset: quo sensu eleganter passim dicitur. *Horat.* l. 4. *carm.* 6. Male feriati. *Id.* l. 1. *sat.* 9. v. 65. Male salsus *etc.* Omninoque *Horatius* hoc usu particulæ hujus tali sensu delectatur.)

9. *Male* pro *parum,* (*non satis*) *valde.*

** D. P. Ut *bene* pro *valde,* ita *male* pro *parum* interdum accipitur.[19] *Horat.* l. 1. *od.* 9. Digito male pertinaci. Contraria tamen ratione etiam per *valde* seu *vehementer* exponi potest in his, *male esurire, formidare, odisse. Vall.* l. 2. *Eleg.* c. 52. cum scilicet de rebus in se malis aut ingratis sermo est. (Exempla utriusque formæ sunt plura apud *Horatium* eundem l. 1. *sat.* 3. v. 45. et l. 2. *sat.* 3. v. 137. et *sat.* 5. v. 107. Etiam *Cicero* 3 *Verr.* c. 98. Fructus male percepti. *i. e.* parce, tenuiter.

* 10. *Male sit. Deus male faciat.*

Male sit: dii male faciant, male precantis erat. *Catull. carm.* 2. v. 13. At vobis male sit, malæ tenebræ Orci. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 25. Male mihi sit, si unquam quicquam tam enitar. *Id. ibid.* l. et *ep.* 15. Antonio male sit, si quidem Buthrotiis molestus est. *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 21. Dii isti Segulio male faciant, homini nequissimo. * *Id. ibid.* l. 5. *ep.* 11.

11. *Male narras.*

Male narras est *tristem nuntium affers. Cic.* l. 16. *Att. ep.* 14. Male narras de nepotis filio. *you bring very bad news concerning.* * *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 6. Cui opponitur *narras bene.* * *Id. Parad.* 3. c. 2. Socrates disputabat isto modo. Bene hercule narras. *you say very right.*

MALUM.

Malum sæpe interjectio est indignantis. *Cic.* 1 *Philipp.* c. 6. Quænam, malum, est ista voluntaria servitus? *Id.* 3 *Verr.* c. 20. Quæ, malum, est ista tanta audacia, atque amentia? *what, the plague! is the meaning of that, &c.* *Add. l. 2. *de Off.* c. 15. et 10 *Philipp.* c. 9.

CAPUT CXXXV.

MANIFESTO; *evidently, in a manner that admits of proof.*

1. *Cic. pro Cluent.* c. 14. Quid? aviam tuam pater tuus non manifesto necavit?

2. *Plainly, clearly, manifestly.*

Cic. pro Cluent. c. 14. Exponam vobis Oppianici facinus, manifesto compertum atque deprehensum.

---

19 Imo vero pro *malitiose, animo dissimulante veritatem consilii.* (Sic etiam *Bentleius* ad h. l.)

CAPUT CXXXVI.

De Adverbio Minus, Minime *et* Minimum.

§ I. 1. *Minus* pro *parum* aut *rarius.*

Minus sæpe pro *parum* usurpatur. *Cic. de Amic.* c. 7. Id si minus intelligitur, quanta vis amicitiæ sit, ex discordiis percipi potest. *if you cannot clearly comprehend. Dolabell. ad Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 9. Terentia minus bene habuit. *was not very well, was not in very good health. Cic. de Amic.* c. 8. Quod minus per se quisque posset, id acciperet ab alio. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 2. His rebus fiebat, ut Helvetii et minus late vagarentur, et minus facile finitimis bellum inferre possent. *did not ramble so far, &c. Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 2. L. Cotta minus in Senatum venit. *comes very seldom into the Senate.*

* 2. *Minus* de numero.

** *Minus* ad numerum relatum, cujus contrarium est *plus* vel *amplius. Liv.* Hostium plus mille cæsi, Romanorum minus mille. *i. e.* pauciores quam mille. *Cic. in Verr.* Jussit, ut senatores triginta, non minus, adessent. pro *non pauciores. Cæsar:* A millibus passuum minus duobus castra posuerunt. *a thousand all but two. Plin.* l. 15. Minus quinquennio (al. *quinquennium*) est. *not five years ago. Hadrianus Linacer.* lib. 2. *Schor. in Phras.* (Notabilis est locus *Ciceronis* 1 *Verr.* c. 57. Ut uno minus teste haberet Rabonio. add. *Burm.* ad *Ovid. A. A.* l. 1. v. 644.)

* 3. *Minus* de personis.

Cic. 1 *Verr.* c. 13. Ipse Consul in hac causa præ me minus etiam, si fieri possit, quam privatus esse videtur. *Liv.* l. 5. c. 8. Minus militum periit. *fewer soldiers were slain. Id.* l. 39. c. 18. Si ei permissum esset, quum in Senatu centum non minus essent, ita id sacrum faceret. *Terent. Eunuch.* 4. 6.

* 4. *Minus* cum genitivo.

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 19. Ea per se minus habent firmitudinis. *Liv.* l. 4. c. 51. Minus prædæ, quam speraverant, fuit. *Id.* l. 1. c. 11. et l. 22. c. 5.

* 5. *Dimidio* et *dimidium minus.*

Liv. l. 41. c. 13. Sociis dimidio minus, quam civibus datum. *Cels.* l. 5. c. 28. Iis auripigmenti dimidio minus, quam in singulis prioribus est, adjicitur. (*Cic.* 1 *Verr.* c. 47. Minus dimidium.)

6. *Minus* pro *non.*[20]

Minus interdum pro *non* ponitur, præsertim cum antecedit *si. Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 14. At nonnunquam ea, quæ prædicta sunt, minus eveniunt. *do not happen, are not fulfilled. Id.* 7 *Verr.* c. 27. Si minus supplicio affici, at custodiri oportebat. *Add. l. 12. *Att. ep.* 19. et l. 11. *Fam. ep.* 22. et *pro Arch.* c. 10.

7. *Minus quam ; minus ac ; minus atque.*

Minus assumit *quam* apud oratores ; interdum *ac* vel *atque* apud poëtas. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 10. Si mihi tecum minus esset, quam est cum tuis omnibus. *Virg.* l. 3. *Æn.* v. 561. Haud minus ac jussi faciunt. *In prosa hoc ne imiteris. *Horat.* l. 2. *sat.* 7. Qui peccat minus atque ego. * In prosa cave hoc imiteris.

8. *Nec minus,* pro *item.*

** *Nec minus—ut. Propert.* l. 1. *el.* 15. v. 7. Nec minus Eois pectus variare lapillis, Ut formosa novo quæ parat ire viro.

* 9. *Non minus quam,* pro *æque ac.*

Servius ad Cic. l. 4. *Fam. ep.* 5. Ea nobis erepta sunt, quæ hominibus non minus, quam liberi, cara esse debent. *Cic. pro Sext.* c. 12. Examinatus evolat ex

---

[20] *Sed minus etiam in exemplis autoris minus significat, quam non.*

Senatu, non minus perturbato animo atque vultu, quam si ante annis paucis in creditorum conventum incidisset.

10. *Non minus multæ*, cet.

Nepos Alcib. c. 5. Complures urbes expugnaverant, in his Byzantium: neque minus multas consilio ad amicitiam adjunxerant collegæ Alcibiadis. * Observanda formula ista *Livii* l. 42. c. 28. Cum centum et quinquaginta non minus adessent, præeunte verba Lepido Pontifice maximo, id votum susceptum est. *Id. ibid.* c. 60. init. Cecidere eo die ab Romanis ducenti equites, duo millia haud minus peditum. *Id.* l. 39. c. 18. In Senatu centum non minus erant.

11. *Nihil minus* et *nihilo magis*, vide *Nihil.*

12. *Minus minusque; minus ac minus; minus et minus.*

Ut *magis*, ita *minus* iteratur interdum. *Terent. Heaut.* 3. 3. Nam mihi jam minus minusque obtemperat Clitipho.

* Ut *magis ac magis* dicimus, ita, quanquam rarius, dicere licet *minus ac minus*. *Plin.* l. 11. c. 10. Cum advesperascit, apes in alveo strepunt minus ac minus.

Ovid. l. 11. *Metam.* v. 723. Quod (*corpus*) quo magis illa tuetur, Hoc minus et minus est mentis.

* 13. *Minus—magis; minus—plus; minus—satis.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 72. Metus ipsi per se minus valerent, et magis contemnerentur, nisi somniorum patrocinium philosophi suscepissent. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 13. *Celsus* l. 1. c. 2. Id ipsum modo minus, modo magis faciendum est. *Id.* l. 2. c. 11. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 11. In studio minus fortasse, quam vellem: in rebus atque usu plus etiam, quam vellem, versatus. *Id. pro Sext.* c. 50. Eos idcirco non appello hoc loco, ne mea oratio, si minus de aliquo dixero, ingrata, si satis de omnibus, infinita esse videatur.

* 14. *Minus—sed*, vel *sed tamen*, vel *tamen.*

Cic. pro Planc. c. 30. Respondebo tibi nunc, Laterensis, minus fortasse vehementer, sed profecto nec considerate minus, nec minus amice. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 14. Qui illum impetum oratoris non habeat, vehemens fortasse minus, sed aliquanto tamen est dulcior. *Quintil.* l. 4. c. 1. Id minus favorabile, aliquando tamen non inutiliter assumimus.

§ II. MINIME.

1. *Minime* plus est quam *minus*, sed non penitus negat, si vim ejus propriam spectes.[1] *Cic.* in *Brut.* c. 57. Sed mihi placebat Pomponius maxime, vel dicam, minime displicebat. *displeased me very little indeed, displeased me hardly at all.* *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 1. Minime ad eos mercatores sæpe commeant. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 1. Homo minime ambitiosus, minimeque in rogando molestus. *a man whose views are as far removed from ambition as any one's, and who would be the last person in the world to intrude, &c.* *Id.* 7 *Verr.* c. 34. In hac quadriremi propter honorem et gratiam Cleomenis minime multi remiges et milites deerant.

* 2. *Minime* cum genitivo.

Cic. pro Rosc. Am. c. 34. Id ad te minime omnium pertinebat. Ita sæpe cum altero casu ponitur. Huc refer *Terent. Adelph.* 3. 2. Ah! minime gentium. *Id. Phorm.* 5. 9.

* 3. *Minime—minime.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 38. extr. Id minime videtur grave iis, qui minime ipsi leves sunt.

---

[1] Veritas hujus præcepti apparet primum ex his exemplis. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 13. Quod in miserrimis rebus minime miserum putabis, id facies. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 31. Omnis adhibenda est diligentia, ut ea si non decore, at quam minime indecore, facere possimus. (*Id.* 14 *Philipp.* c. 4. Cui viginti his annis supplicatio decreta est; ut non imperator *appellaretur*, aut minimis rebus gestis, aut plerumque nullis.) Deinde ex opposito adverbio maxime. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 10. Ea minime mihi miranda et maxime jucunda acciderunt.

* 4. *Valde—minime; minime—maxime; minime—plurimum.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 64. Valde Heraclius obscurus; minime Democritus. *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 3. Cum minime videbamur, tum maxime philosophabamur. *Id. ibid.* l. 2. c. 10. Ipse aer, qui natura est maxime frigidus, minime est expers caloris. *Id.* l. 2. *de Div.* c. 1. et l. 16. *Att. ep.* 5. *Id. Orat.* c. 66. Id minime apparet, et valet plurimum.

* 5. *Minime* pro *minimum* vel *saltem* non temere imitandum.

Colum. l. 1. c. 6. Lata bubilia oportebit pedes X. vel minime novem. *Id. de Arbor.* c. 24. Piros autumno ante brumam serito, ita ut minime dies quinque et viginti ad brumam supersint. *Scribon. Composit.* 15.

§ III. MINIMUM, τὸ ἐλάχιστον.

1. *Minimum* cum *maxime* comparatum (eleganter.) *Cic. de Amic.* c. 13. Ut quisque minimum firmitatis habet, minimumque virium, ita amicitias appetit maxime. *the weaker and more defenceless a person is, the more anxious he is to cultivate, &c.* * *Id. de Senect.* c. 13.

2. *Minimum* cum *plurimum* comparatum.

Comparatur interdum *minimum* cum *plurimum*. *Cic.* in *Orat.* c. 26. Hoc in genere nervorum est vel minimum, suavitatis autem vel plurimum. * *Colum.* l. 1. c. 6. et l. et c. 2. *Sueton. Calig.* c. 53.

* 3. *Minimum* cum *multum* comparatum.

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 13. Nos cum multum literæ, tum non minimum idus quoque Martiæ consolantur.

4. *Minimum* pro eo, quod minus Latine dicitur *ut minimum*, τὸ ἐλάχιστον.

Cic. de Univ. Ita fiunt omnes partes minimum octoginta una. *at the least, at the lowest calculation.* *Id. Orat.* c. 54. Sed hos cum in clausulis pedes nomino, non loquor de uno pede extremo: adjungo, quod minimum sit, proximum superiorem, sæpe etiam tertium. * *Varro de R. R.* l. et c. 3. *Plin.* l. 18. c. 16.

* 5. *Minimum* pro *minime.*

Cic, Fam. l. et *ep.* 3. Pergratum mihi feceris, si istas exiguas copias quam minimum imminueris. *Nepos* in *Dion.* Magna corporis dignitas non minimum commendat. *Liv.* l. 32. c. 17. Ea, qua minimum credidisset, resistebant hostes.

CAPUT CXXXVII.

De Adverbio MIRE *et* MIRIFICE;[2] *wonderfully, extremely, peculiarly, especially, uncommonly, exceedingly, astonishingly, egregiously.*

Itemque MIRUM, * ac MIRABILE.

1. MIRE parum usitatum est (* si comparetur cum *mirifice*, quod crebrius usurpatur.) *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 11. Puero municipia mire favent. * Add. l. 13. *Fam. ep.* 62. et 2 *Verr.* c. 35. *Terent. Heaut.* 5. 1. Pro quo *mirifice* usurpatur. *Cic.* l. 1. *Acad.* c. 9. Species Plato mirifice erat amplexatus. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 13. Marcellus, jam tum erat adolescentulus, his studiis mirifice deditus. *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 21. Ab eo te mirifice diligi, intelligebam. * Add. l. 13. *Fam. ep.* 6.

2. *Mirum* etsi proximam vim habet, tamen ad nomen magis videtur accedere. *Cic.* l. 2. *de Or.* c. 43. Hoc mirum quiddam valet. *Id. ibid.* l. 1. c. 49. In quo per mihi mirum visum est, Scævola, te hoc illi concedere.

---

[2] Uti *mirifice* usurpatur, ita etiam *mirabiliter*. Vid. Cic. l. 10. Att. ep. 4. et l. 4. *ep.* 13. *et l.* 10. *ep.* 19. *et l.* 13. *ep.* 17. Eodem modo usurpatur etiam *admirabiliter*. *Vid. Cic. Opt. G. Orat.* c. 6.

3. *Mirum, si: mirum, ni.*

Mirum interdum assumit *si* vel *ni*. *Cic. de Arusp. Resp.* c. 5. Non mirum, si hoc vobis ridiculum videtur. * *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 27. et l. 2. *de Divin.* c. 39.

Terent. Eun. 4. 4. Mirum, ni tu credas, quæ iste dicat. *I should be surprised, if you did not credit what he says.* *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 69. Quid ploras, pater? mirum, ni cantem; condemnatus sum. *it is a wonder, that I do not sing.* * *Terent. Andr.* 3. 4. *Liv.* l. 3. c. 28.

4. *Mirum, quam; mirum—quantum; mirabile—quam.*

Interdum jungitur cum *quam* aut *quantum*. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 38. Mirum, quam inimicus ibat, ut ego objurgarem. *Id. ibid.* l. 1. *ep.* 9. *Tacit.* l. 15. *Ann.* c. 54. § 1. *Liv.* l. 1. c. 16. Mirum, quantum illi viro, nuncianti hæc fidei fuerit; quamque desiderium Romuli apud plebem exercitumque, facta fide immortalitatis, lenitum sit. * *Id.* l. 2. c. 1. Id mirum, quantum profuit ad concordiam civitatis. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 50. Mirabile est, cum plurimum in faciendo intersit inter doctum et rudem, quam non multum differat in judicando.

5. *Mirum, unde.*

Alias cum *unde*. *Cic. pro Rabir. Perd.* c. 9. Mirum mihi videtur, unde hanc tu, Labiene, imaginem, quam habes, inveneris.

* 6. *Mirum, quin.*

Plaut. Rud. 5. 3. Mirum, quin jus tuum meo periculo abs te expetam.

* 7. *Mirum, quomodo; mirabile, quomodo.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 71. Mihi mirum videtur, cum mendaci homini, ne verum quidem dicenti, credere soleamus, quomodo isti, si somnium verum evasit aliquod, non ex multis potius uni fidem derogent, quam ex uno innumerabilia confirment. *Ibid.* c. 19. Mirabile esset, quomodo Jupiter toties jaceret fulmen, cum unum haberet.

CAPUT CXXXVIII.

De Adverbio Modo.

§ I. *Modo; a short time ago, just now;* ἄρτι.

1. Modo ad tempus relatum non est idem, quod *nunc*,[3] sed *non ita multo ante.* *Cic.* 4 *Verr.* c. 3. Quid dico nuper? imo vero modo, atque plane paulo ante. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 13. In qua urbe modo gratia, autoritate, et gloria floruimus, in ea nunc iis quidem omnibus caremus. *a little while since; but just now; but a short time ago; but the other day as it were.* *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 2. Modo enim fuit Carneades. Add. l. 2. *de Off.* c. 21.

* 2. *Modo—nunc,* pro *paulo ante—nunc; modo—tunc.*

Cic. pro Mur. c. 40. Modo maximo beneficio populi R. ornatus Murena fortunatus videbatur, nunc idem squalore sordidus vestram fidem obtestatur. *Id. ibid.* c. 41. Mater misera modo consulem osculata filium suum, nunc cruciatur et solicita est. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 75. § 2. Miserabantur cuncti, quod fœmina, pulcerrimo modo matrimonio, inter venerantes aspici solita, tunc ferales reliquias sinu ferret.

* *β. Modo—nunc,* pro *modo—modo.*

Ovid. Fast. l. 4. v. 644. Nam modo siccus erat gelidis aquilonibus annus: Nunc ager assidua luxuriabat aqua. *Id.* l. 13. *Metam.* v. 922. Nam modo ducebam ducentia retia pisces: Nunc in mole sedens moderabar arundine linum. cf. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 51.

---

[3] *Sed Asconius Pedianus* in *Verr. de prætur. urb.* p. 70. De signis et furtis *tacet modo,* quasi minus idoneis ad furorem avaritiæ. i. e. nunc, adhuc. Sed una et *altera hirundo non* facit ver.

* 3. *Modo—nunc—plerumque—postremo.*

Tacit. l. 3. *Hist.* c. 85. § 6. Vitellium, infestis mucronibus coactum, modo erigere os et offerre contumeliis, nunc cadentes statuas suas, plerumque rostra et Galbæ occisi locum contueri; postremo ad Gemonias, ubi corpus Flavii Sabini jacuerat, propulere.

* 4. *Modo—repente; modo celeriter* vel *confestim* vel simile quidpiam.

Cic. 2 *Phil.* c. 27. In Pompeii copias cum se subito ingurgitavisset Antonius, exultabat gaudio persona de mimo, modo egens, repente dives.

5. *Modo, cum; modo, ubi.*

Plaut. Asinar. 5. 2. Nunc uxorem me esse meministi tuam? modo, quum dicta in me ingerebas, odium, non uxor, eram. *Cic.* l. 1. *de N. D.* c. 21. *Liv.* l. 6. c. 40. *Terent. Andr.* 1. 3. Davum modo timere sensi, ubi nuptias futuras esse audivit.

§ II. *Modo—modo,* pro *nunc* et *nunc.*

1. *Modo* iteratum significat idem, quod *nunc* vel *alias* iteratum. *Cic.* l. 1. *de N. D.* c. 18. Cotta meus modo hoc, modo illud. *first this thing, then that; now this, now that; now thus, now otherwise.* *Id. ibid.* l. 2. c. 19. Terras modo his, modo illis partibus sol opacat. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 25. O Academiam volaticam et sui similem, modo huc, modo illuc. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 44. Quod si siderum vi cœlum modo hoc, modo illo modo temperatur: qui potest eadem vis esse nascentium? *Huc refer illud *Cels.* l. 5. c. 28. Modo unum, modo autem plura nascuntur.

* 2. *Modo—modo,* pro *modo—tum; just before—now; a little while since—now.*

Plin. l. 35. c. 10. Quæ modo regis fuerat pellex, modo pictoris erat.

* 3. *Modo—modo—modo.*

Cels. l. 7. c. 14. Modo intestinum eo irrumpit, modo omentum, modo humor. *Plin.* l. 2. c. 9. Luna modo curvata in cornua, modo æqua portione divisa, modo sinuata in orbem. *Pallad. April. tit.* 3.

* 4. *Modo,* pro *next, then,* ne imitere.

Tacitus alterum *modo* prætermittit l. 4. *Ann.* c. 50. § 4. Ingruebat nox nimbo atrox, hostisque clamore turbido, modo per vastum silentium, incertos obsessores effecerat. *i. e.* modo clamore turbido, modo *cet.*

* 5. *Modo—aliquando: modo—deinde: modo—interdum: modo—nonnunquam.*

Tacit. l. 6. c. 35. § 2. Cum Sarmatæ contis gladiisque ruerent, modo equestris prælii more, frontis et tergi vices; aliquando, ut conferta acies, corporibus et pulsu armorum pellerent, pellerentur. *Id. ibid.* l. 16. c. 10. § 5. Filia modo muliebri ejulatu, aliquando sexum egressa, voce intensa clamitabat. *Id.* l. 2. *Hist.* c. 74. § 4. Vespasianus modo in spem erectus, aliquando adversa reputabat.

** *Sallust. Jugurth.* c. 93. Ilex paululum modo prona, dein inflexa. *i. e.* primum ad inferius prona, supra inflexa. Est ergo hoc exemplum ad arboris naturam signandam quam ad temporis rationem accommodatius.

** *Id. ibid.* c. 42. Modo per socios, interdum per equites. * *Corn. Nep. Att.* c. 20. *Sueton. Calig.* c. 43. *Ovid. Metam.* l. 13. v. 541.

Sueton. Tiber. c. 66. Libellis diversissime afficiebatur, modo ut præ pudore ignota et celata cuncta cuperet, nonnunquam eadem contemneret et proferret ultro.

* 6. *Modo, rursus: modo—tum,* pro *modo—modo.*

Tacit. l. 3. *Hist.* c. 83. § 1. Aderat pugnantibus spectator populus, utque in ludicro certamine, hos modo, rursus illos clamore et plausu fovebat. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 12. Socrates et solem et animum deum dicit, et modo unum, tum autem plures deos. *Id. ibid.* c. 13. Ponticus Heraclides puerilibus fabulis refersit libros, et tamen modo mundum, tum mentem divinam esse putat. *believes now that the universe, now that the soul is divine.* *Id. ibid.* l. 2. c. 40. Sol oriens et occidens diem noctemque conficit, et modo accedens, tum autem recedens, binas in singulis annis reversiones ab extremo contrarias facit.

** 7. P. *Modo—modo—tum.*

Cic. l. 1. *de Nat. D.* c. 13. Nec vero Theophrasti inconstantia ferenda est: modo enim menti divinum tribuit principatum, modo cœlo, tum autem signis sideribusque cœlestibus.

* 8. *Modo—modo—modo—tum.*

Cic. l. 1. *de N. Deor.* c. 13. Aristoteles multa turbat. Modo enim menti tribuit omnem divinitatem; modo mundum ipsum Deum dicit esse; modo quendam alium præficit mundo: tum cœli ardorem Deum dicit esse.

* 9. *Modo—sæpius,* est ævi posterioris.

Tacit. Ann. l. 11. c. 16. Modo comitatem et temperantiam, nulli invisam, sæpius vinolentiam ac libidines, grata barbaris, usurpans. *Id.* l. 14. c. 10. Cæsar reliquo noctis, modo per silentium defixus, sæpius pavore exsurgens et mentis inops, lucem operiebatur. *Id.* l. 4. c. 15.

* 10. *Modo—modo—postremum* vel *sæpe.*

Tacit. l. 4. *Hist.* c. 46. Modo Mucianum, modo absentem principem, postremum cœlum ac deos obtestari. *Ibid.* c. 84. Is, diversus animi, modo numen pavescere, modo minis adversantis populi terreri, sæpe donis promissisque legatorum flectebatur. *Sallust. Jugurth.* c. 45.

* 11. *Modo—modo—interdum* vel *nonnunquam.*

Colum. l. 11. c. 1. extr. Villicus persuasum habet, modo ante, modo post, interdum etiam stato die orientis vel occidentis competere vim sideris. *Sueton. Neron.* c. 49. et *Aug.* c. 75. *Cels.* l. 4. c. 15. *Sueton. Claud.* c. 15. Claudius in cognoscendo ac decernendo mira varietate animi fuit, modo circumspectus et sagax, modo inconsultus ac præceps, nonnunquam frivolus amentique similis. *Id. Aug.* c. 41. Sic *Id.* in *Calig.* c. 52. Caligula modo in crepidis vel cothurnis, modo in speculatoria caliga, nonnunquam socco muliebri, plerumque vero aurea barba fulmen tenens conspectus est.

§ III. *Modo* pro *tantummodo.*

1. Interdum *modo* pro *tantummodo* usurpatur. *Cic.* in *Orat.* c. 9. Hi unum modo quale sit, suspicantur. *only one thing.* *Terent. Adelph.* 5. 3. Modo facito, ut illam serves. *only mind one thing, &c.*

* 2. *Modo* libenter adhæret pronomini *qui.*

Cic. 4 *in Cat.* c. 8. Servus est nemo, qui modo tolerabili conditione sit servitutis, qui non audaciam civium perditorum perhorrescat. *Hirt. Afr.* c. 36. § 1. *Cic.* l. 5. *Tusc.* 23. *Pallad.* l. 1. tit. 27. princ.

* 3. *Modo* pro *ullo modo,* aut *vel, saltem.*

Cæsar l. 6. *B. G.* c. 35. § 3. Dissipatis ac perterritis hostibus, manus erat nulla, quæ parvam modo timoris causam afferret. *Id. ibid.* l. 7. c. 66. § 6. De equitibus hostium quin nemo eorum progredi modo extra agmen audeat, ne ipsi quidem dubitabant.

* 4. *Modo denique; only just now; but just this moment.*

Ovid. l. 2. *Metam.* v. 15. Cur quem modo denique vidi, Ne pereat, timeo.

* 5. *Modo* adhæret conjunctivis et imperativis.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 16. Licet modo isto venire. *Id. Orat.* c. 16. extr. Quos, valetudo modo bona sit, tenuitas ipsa delectat. *Plaut. Asin.* 5. 2. Quin tu illum jubes ancillas rapere sublimem domum? Art. Tace modo: næ illum miserum habebo. *Et mox:* Sequere hac me modo, jam faxo ipsum hominem manifesto opprimas. *Liv.* l. 8. c. 4. Usurpate modo postulando eo, quod illi vobis tacite concedunt.

* 6. *Modo—etiam; only—too.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 4. Panætius dixit, homines solere modo, non etiam oportere. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 13. extr. Literæ secundis rebus delectationem modo habere videbantur, nunc vero etiam salutem.

* 7. *Etiam—non modo: non modo—sed etiam.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 19. Huic viro bono, quem Fimbria etiam, non modo Socrates noverat, nullo modo videri potest quicquam esse utile, quod non honestum sit. Lege *non.*

Cic. ibid. c. 5. Magis est secundum naturam pro omnibus gentibus juvandis maximos labores molestiasque suscipere, quam vivere in solitudine, non modo sine ullis molestiis, sed etiam in maximis voluptatibus. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 4. Id convivæ tui non modo libenter, sed etiam æquo animo legere possunt. Lege *non.*

* 8. *Non modo—sed ne quidem; not only not, &c.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 19. Vir bonus non modo facere, sed ne cogitare quidem quicquam audebit, quod non audeat prædicare. Vide *Non.*

* 9. *Modo causa—non ut.*

Cic. l. 2. *de Invent.* c. 23. Thebani tropæum aliquod in finibus statuerunt, victoriæ modo in præsentia declarandæ causa, non ut in perpetuum belli memoriæ maneret.

** 10. *Modo non* pro *pæne.*

S. D. *Modo non* pro eo, quod est apud Græcos *μόνον οὐχὶ, tantum non. Terent. Phorm.* 1. 2. 18. Is senem per epistolas pellexit, modo non montes auri pollicens.

11. *Modo* pro *dummodo: modo ut: modo—ne,* pro *dumne.*

Alias est *dum modo. Cic. pro Flacc.* c. 27. Quis ignorat, modo unquam mediocriter res istas scire curaverit. * *Id.* l. 16. *Att. ep.* 13. et l. 1. *de Off.* c. 15. et l. 5. *Att. ep.* 8.

Cic. 4 *Verr.* c. 5. Concede, ut impune emerit, modo ut bona ratione emerit.[4] * *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 1. l. et *ep.* 14. l. 16. *ep.* 11. et *Colum.* l. 5. c. 6.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 25. Mediocritas placet Peripateticis, et recte placet, modo ne laudarent iracundiam. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 4. Modo ne illa exceptio incurrat in aliquem bene de nobis meritum. * *Id.* l. 1. *de Off.* c. 30. et *de Amic.* c. 17. et l. 2. *de Off.* c. 20. et l. 3. *de Orat.* c. 49.

* 13. *Modo non,* pro *dumne* vel *nisi forte.*

Quintil. l. 3. ult. Non est fere quisquam, modo non stultus atque ab omni prorsus usu dicendi remotus, quin sciat, quid litem facit.

14. *Si modo,* pro *si tamen.*[5]

Si modo interdum est *si tamen. Cic.* l. 12. *Att. ep.* 44. Contudi animum, et fortasse vici, si modo permansero. *I have laboured to get the better of this despondency, and have perhaps succeeded, provided I can persevere. Id.* l. 10. *Fam. ep.* 11. Omnia ei obsequia polliceor, si modo rempublicam respicere voles. *Id. ibid.* l. 1. ep. 5. Id rex sine ulla dubitatione, si Pompeius paulum modo ostenderit sibi placere, faciet. *if Pompey will just give him to understand that it is agreeable to himself.* * *Id. ad Brut. ep.* 16.

* *Si modo* extenuantis.

Cic. Brut. ep. 13. Quid mihi tribuere boni possunt, si modo digni sumus, quibus aliquid tribuatur, si nihil valuerit apud te Brutus? *Id.* l. 13. *Att. ep.* 19. Ea diligenter a me expressa acumen habent Antiochi, nitorem orationis nostrum, si modo is est aliquis in nobis.

---

[4] Hæc locutio elliptica videtur. Sic ap. *Terent. Phorm.* 1. 2. 9. Modo ut tacere possis. Subaudi *facito,* vel simile quiddam.

[5] *Si modo* nonnunquam significat *si tamen.* Sed exemplum autoris primum id non probat; est enim optantis in dubitatione. In exemplo tertio *modo* positum est pro *tantummodo. Si modo* fere dubitat, cum adjuncta quadam optatione. Vid. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 19 et 20 et 37. Sæpe est excipientis seu conditionis. Id. *de Orat.* l. 3. c. 50.

CAPUT CXXXIX.

De Adverbio Mox.

1. Mox est *paulo post*. Sic enim differunt *modo*, *nunc*, et *mox*, quod *nunc* de tempore præsenti dicitur; *modo* de eo, quod paulo ante fuit; *mox* de eo, quod paulo post sequitur. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 32. Verum illa mox; nunc de ipsa exercitatione quid sentias, quærimus. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 23. Discedo parumper a somniis, ad quæ mox revertor. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 4. Curio jussit mihi nunciari, mox se venturum. *Id. Orat.* c. 49. De numero mox: nunc de sono quærimus.

2. *Quam mox*, pro *quanto post*.

Plaut. Bacch. 4. 6. Bone serve, salve, quid fit? quam mox navigo in Ephesum, ut aurum repetam ab Theotimo domum? *how soon am I to sail for Ephesus? Terent. Phorm.* 1. 3. Cottidiana cura hæc angit animum, dum expecto, quam mox veniat, qui adimat hanc mihi consuetudinem. *Liv.* l. 5. c. 45. Concione dimissa, corpora curant, intenti, quam mox signum daretur. *how soon the signal should be given. Cic. pro Rosc. Com.* c. 1. Expecto, quam mox Chærea hac ratione utatur. * *Id. pro Qu. Roscio* c. 15.

3. *Mox* cum verbo præteriti plusquamp. temporis, pro *modo*.

Colum. l. 3. c. 20. De altero, quod mox proposueram, nihil dubito, quin per species digerendæ vites deponendæque sint.

* 4. *Mox, cum: mox, ubi; presently, soon—when.*

Colum. l. 2. c. 12. Curandum, ne florentem segetem tangamus, sed aut antea, aut mox, cum defloruerit. *Liv.* l. 38. c. 41. *Sueton. Aug.* c. 26. *Liv.* l. 3. c. 52. Quid si plebs mox, ubi parum secessione moveamur, armata veniat? *Colum.* l. et c. 5. Mox, ubi materies vitis exigit, insequitur pampinator. *Id.* l. 11. c. 3. Mox, ubi bruma confecta est, aqua exhauritur.

* 5. *Mox—deinde: mox—et deinde: mox—tunc.*

Tacit. l. 1. *Hist.* c. 72. § 2. Sophonius Tigellinus, quia præmia virtutum velocius erat vitiis adeptus, crudelitatem mox, deinde avaritiam et virilia scelera exercuit. *Plin.* l. 8. c. 40. Alexander, canis specie delectatus, jussit ursos, mox apros, et deinde damas emitti, eo contemtu immobili jacente. *Id.* l. 24. c. 12. Spissatur succus ex folliculis aqua cœlesti perfusis; mox in pila tusis exprimitur organis; tunc densatur in sole mortariis in pastillos.

* 6. *Extemplo—mox—postremo: quondam—mox—nunc.*

Liv. l. 40. c. 48. Hostes extemplo fusi, fugati, mox intra vallum paventes compulsi, postremo exuuntur castris. *Vellei.* l. 2. c. 14. § 3. Domus quondam Ciceronis, mox Censorini fuit, nunc Statilii Sisennæ est.

* 7. *Mox paulo*, pro *paulo post*, rarum est.

Plin. H. N. l. 4. c. 16. Britanniæ vocabantur omnes, de quibus mox paulo dicemus. *Id.* l. 14. c. 16. Myrtiten Cato quemadmodum fieri docuerit, mox paulo indicabimus. Add. l. 16. c. 30. l. 18. c. 28. l. 21. c. 2. Coronis e floribus receptis, paulo mox subiere, quæ vocantur Ægyptiæ.

* 8. *Mox* de situ locorum, gentium *cet.*

Mox etiam de ordine et situ rerum dicitur. *Plin.* l. 5. c. 10. Ab Albaniæ confinio, tota montium fronte, gentes Sylvorum feræ, et infra Lubienorum, mox Diduri et Eodii. *Ib.* c. 11. A Suarnis ad Pontum usque Heniochorum plura genera, mox Achæorum. *Id.* l. 6. c. 26. Mox in campestribus Diospage et Polytelia. *Ib.* c. 30. Ultra eos Dochi, deinde Gymnites semper nudi; mox Anderæ.

* 12. *In primis—mox*, pro *primum, dein*, non temere imitandum.

Plin. l. 34. c. 9. Massa proflatur in primis, mox in proflatum additur tertia portio æris collectanei.

* 13. *Mox* de gradibus præstantiæ.

Mox interdum descensum ad res ignobiliores significat. Plin. l. 14. c. 7. Apol-

lodorus in volumine, quo suasit Ptolemæo regi, quæ vina biberet, laudavit in Ponto Naspercenitem, mox Orœticum, Œnaten, Leucadium. *Id.* l. 16. c. 6. Glans optima in quercu, mox esculo. *Ib.* c. 10. Scandulæ e robore aptissimæ, mox e glandiferis aliis. *Id.* l. 18. c. 7. Post triticum Chium maxime laudatur Creticum, mox Ægyptium. l. 19. c. 6. Porrus laudatissimus in Ægypto, mox Orthiæ atque Ariciæ.

CAPUT CXL.

De Adverbio Multo *et* Multum. *Item de nomine* Multus.

* § I. 1. Multo cum *aliter*.

Sæpe adjungitur particulæ *aliter*. *Terent. Prol. Andr.* Poeta aliter evenire multo intelligit.

* 2. *Multo* cum comparativis et superlativis.

Cic. de Senect. c. 11. Nec corpori soli subveniendum est, sed etiam menti atque animo multo magis. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 22. Meo judicio multo stare malo, quam omnium reliquorum. Sic construitur etiam cum verbo *antepono*. *Ib. ep.* 25. et *anteeo*. *Tacit. Hist.* l. 4. c. 13. *Cic. pro Manil.* c. 1. Conspectus vester multo jucundissimus. *Id.* 4 *Cat.* c. 8. Multo maxima pars eorum, qui in tabernis sunt, amicissima est otio. *Id.* 4 *Verr.* c. 23.

* 3. *Multo ante; a long time before, long ago: multo post; long afterwards.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 1. Tu, hæc mala multo ante providens, defensor pacis fuisti. *Ibid. ep.* 3. Multo ante, tanquam ex aliqua specula, prospexi tempestatem futuram. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 6. *ad Brut. ep.* 10. 1 *Catil.* c. 6. Illa omitto; neque enim sunt aut obscura, aut non multo post commissa.

* § II. MULTUM;[6] *much, many times, a great deal.*

1. *Multum* fere jungitur cum verbis. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 13. Me familiarissimi Cæsaris admodum diligunt, multumque mecum sunt. l. 16. c. 21. l. 4. c. 7. Neque tu multum interfuisti rebus gerendis, et ego id semper egi, ne interessem. *Id.* l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 2.

* 2. *Multum ac diu: multum et diu.*

Liv. l. 23. c. 26. Asdrubali multum ac diu obtestanti quingenti equites in supplementum missi ex Africa sunt. *Id.* l. 42. c. 25. Perses multum ac diu vociferatus legatos reverti jussit postero die. *Cic.* l. 1. *Acad.* c. 2. Ego ista ipsa de re multum, ut dixi, et diu cogitavi. *Id.* 2 *Agr.* c. 32. De Capua multum est et diu consultum.

* 3. *Haud*, vel *non multum abfuit, quin.*

Liv. l. 42. c. 44. Ismenias haud multum abfuit, quin ab exulibus interficeretur. *Id.* l. 39. c. 49. Et suo ipse casu, et onere equi super eum ruentis, haud multum abfuit, quin exanimaretur. *Sueton. Tiber.* c. 19. Re prospere gesta, non multum abfuit, quin ab Rhuteno quodam occideretur Tiberius. *Id. Galb.* c. 11.

* 4. *Multum ante* et *multum post* rarissima sunt, etsi ratione nitantur.

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 11. De absolutione majestatis permultum ante certior factus eram literis. *Tacit.* l. 5. *Ann.* c. 3. § 2. Haud multum post ejus mortem recitatæ sunt literæ.

* 5. *Multum* et *sæpe* ut differant.

Cic. in *Brut.* c. 34. init. P. Scipio, qui est in consulatu mortuus, non multum ille quidem nec sæpe dicebat, sed et Latine loquendo cuivis erat par, et omnes sale facetiisque superabat. *Id. ibid.* c. 90. Id faciebam multum etiam Latine, sed Græce sæpius. (In posteriori est sane *sæpe:* in primo brevitati opponitur: *non multum* est de brevi oratione.)

---

[6] *Interdum valet* idem quod *valde*. Cic. in Sallust. c. 3.

* 6. *Multum—satis; much—enough.*

Cic. Brut. c. 68. Silanus vitricus tuus, studii ille quidem habuit non multum, sed acuminis et orationis satis.

* § III. MULTUS, (in utramque partem, pro *copiosus* et *verbosus.*)

1. *Multus* sæpe est *copiosus*. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 16. Theophrastus est multus in laudanda magnificentia, et apparatione popularium munerum. *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 2. Accius in orationibus multus et ineptus ad summam impudentiam. *Id.* l. 2. *de N. D.* c. 46. Nolo in stellarum ratione multus vobis videri. (In primo est *copiosus*, in reliquis *verbosus.*)

* 2. In partitionibus vel *iteratur*, vel subjecta habet *plerique, plures, quidam, nonnulli, plurimi, reliqui,* et similia.

Liv. l. 31. c. 37. Multi cominus congressi, multi fugientes interfecti. l. 39. c. 8. Multa dolo, pleraque per vim audebantur. l. 7. c. 8. Multi utrinque cadunt: plures vulnera accipiunt. l. 31. c. 27. Multi ex regiis militibus occisi, plures capti. l. 1. c. 54. Multi palam, quidam, in quibus minus speciosa criminatio erat futura, clam interfecti. *Tacit.* l. 11. *Ann.* c. 7. § 2. et c. 10. § 7. *Colum.* l. 6. c. 4. Multi caudibus vitis albæ et valvulis ervi bubus medentur: nonnulli pellem serpentis obtritam cum vino miscent. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 2. Sunt multi, qui omnino Græcas non ament literas: plures, qui philosophiam: reliqui, qui etiamsi hæc non improbent, tamen *etc.* *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 14. Multa Cn. Pompeium, quædam M. Catonem, nonnulla etiam te ipsum fefellerunt. *Tacit.* l. 4. *Hist.* c. 84. § 8. Deum ipsum multi Æsculapium, quidem Osirim: plerique Jovem; plurimi Ditem patrem.

Colum. l. 6. c. 4. Multi et largo sale miscent pabula, quidam marrubium dederunt cum oleo et vino, quidam porri fibras, alii grana thuris, alii sabinam herbam rutamque cum mero diluunt.

CAPUT CXLI.

De Adverbio NÆ.

NÆ graviter affirmantis est, usurpatur pro *vero*, sed fere pronomini præponitur. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 1. Næ ego incautus, qui cum academico et eodem rhetore congredi conatus sum. *of a truth, certainly, undoubtedly, I am inconsiderate, &c.* *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 24. Scilicet ista quidem summa næ ego multo libentius emerim diversorium Terracinæ. *Ibid. ep.* 1. Næ tu haud paulo plus delectationis habuisti, quam quivis nostrum. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 30. Næ ille vir sapiens lætus ex his tenebris in lucem illam excesserit. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 4. Næ ego istam gloriosam memorabilemque virtutem non magno æstimandam putem. *Id.* 2 *Catil.* c. 3. Næ illi vehementer errant, si illam meam pristinam lenitatem perpetuam sperant futuram.

Admonitio.

A *Plauto* ac *Terentio* etiam sine pronomine usurpatur; a *Cicerone* non item.

CAPUT CXLII.

De Conjunctione NAM *et* NAMQUE.

1. *Nam* et *namque* in occupatione.

NAM et NAMQUE, ut a trito vulgatoque usu abeamus, interdum occupationi serviunt. *Cic.* l. 1. *de Inv.* c. 6. Nam Hermagoras quidem nec, quid dicat, attendere, nec, quid polliceatur, intelligere videtur. *Id.* 8 *Philipp.* c. 5. Nam quod me tecum iracunde agere dixisti solere, non est ita: vehementer me agere fateor, iracunde nego. * *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 31. coll. *ibid.* l. 1. c. 33. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 15.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 16. Namque illud, quare, Scævola, negasti, te fuisse laturum? Quibus locis ad ea, quæ adversarius objecerat, vel auditor lectorve objicere poterat, respondetur. (Neque tamen hæc ita capienda sunt, ut *nam* occupandi vim habere putemus. Etenim nulla alia est ejus conjunctionis in his vis, nisi transeundi, ad novæ dubitationis, reprehensionis, dilutionem. Itaque melius

erat, simpliciter ei vim transeundi et conjungendi partes reprehensionis, enumerationis etc. tribuere.)

2. *Nam* in enumeratione.

Sæpe *nam* in enumeratione postremum locum obtinet,[7] ut subjiciat, quod requirere possit auditor. *Cic. Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Nam quid ego de Gratidio dicam? *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 1. Nam quid ego de Cicerone dicam, qui *cet.* * *Id. de Amic.* c. 27. l. 16. *Fam. ep.* 21. l. 12. *ep.* 6. et 11. *Att. ep.* 15. et *pro Manil.* c. 12.

** D. *Nam* sæpe transitioni servit sine ulla causæ significatione, membrum membro agglutinans. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 11. Nam augurales libros ad commune utriusque nostrum otium serva. *Id. in Sallust.* c. 3. Nam quod in uxorem atque filiam meam tam petulanter invectus es.[8] Ubi *Valla* l. 2. *Eleg.* c. 55. et *Linac.* lib. 2. per *autem* exponunt. (add. *Manut.* ad *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 11. et l. 5. *ep.* 20.)

* 3. *Nam* pro *vero.* (*sed.*)

Nam continuat etiam orationem, contraria inter se comparantem. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 20. Eas literas diligentissime Philogenes libertus tuus curavit perlonga et non satis tuta via perferendas. Nam quas Lemni pueris scribis datas non acceperam. *Colum.* l. 8. c. 14. Pullis formandis excludendisque triginta diebus opus est, cum sunt frigora: nam tepidis quinque et viginti satis est. (*Cic.* 1 *Verr.* c. 57. Nam quid argumentamur?)

* 4. *Nam* in ingressu sermonis.

** Aliquando ingressum rei signat. *Terent. Andr.* 1. 1. Eo pacto et gnati vitam et consilium meum cognosces. Nam is postquam excessit ex ephebis, *cet.* * *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 13. Nam ut idibus Maiis in senatum convenimus, rogatus ego sententiam multa dixi de summa reipublicæ.

5. *Nam* subjectum in interrogatione.

Interdum subjicitur in interrogatione. *Cic. Brut. ep.* 2. Quinque cohortibus quidnam se facturum arbitratur? *what does he think to do with, &c.? Id. Partit.* c. 7. Numquid nam de oratore ipso restat?

** 6. D. Veteres etiam præponebant: quod postea remansit apud poetas. *Virg.* 4 *Georg.* Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras Jussit adire domos? pro *quisnam.* *Terent.* Nam quæ est hæc anus? pro *quænam.* Ita enim rectius exponemus, *Servii* ad *Virg.* auctoritate nixi, quam per *autem,* quod *Goclenius* facit p. 161. *Observ.* Simili anastrophe encliticam *ne* præposuit *Plautus Pseud.* Ne illi audeant hoc facere? pro *illine.* *Weitz.* p. 107. ad *Terent.*

(7. *Nam* et *namque* pro *enimvero, atqui.*)

Cic. 3 *Verr.* c. 85. Nam speraveram, inquit arator, me ad denarios perventurum: sed si ita necesse est, quanti frumentum sit considera. *Id. de Or.* l. 1. c. 22. Tum ille: namque quod tu non poteris, nemo poterit. v. *Ernesti Clav. Cicer.* in h. v.

CAPUT CXLIII.

De Adverbio NE.

* 1. *Ne* pro *nedum.*

Liv. l. 3. c. 52. Novam compertamque eam potestatem eripuere patribus nostris; ne nunc dulcedine semel capti ferant desiderium. Vid. plura alia exempla apud *Schottum Observat. Hist.* l. 3. c. 26. p. 161. (Inpr. ap. *Gronov.* et *Drak.* ad *Liv.* l. c.)

(2. *Ne* pro *ne quidem.*)

Sed ut *ne* pro *nedum* dicitur, sic etiam pro *ne quidem.* *Petron.* c. 47. Hoc so-

---

[7] *Nam* continuat orationem ita, uti *enim* et *etenim,* etiamsi locus ejus non sit postremus. Vid. *Cic.* l. 7. *ep.* 1. § 10. et l. 2. *ep.* 16. l. 1. *de Orat.* c. 5. *Brut.* c. 64. l. 1. *de Nat. Deor.* c. 11. bis, l. 2. c. 27. l. 2. de Divin. c. 1.

[8] *Alii hunc locum aliter legunt.*

lum vetare ne Jovis potest. ubi v. *Burm.* item ad *Quintil.* l. 6. c. 1. *Sueton. Aug.* c. 34. *Shott. Nod. Cic.* l. 4. c. 16. etc.

* 3. *Ne* pro *an.*

Nè pro *an* rarissime in principio orationis ponitur.[9] *Liv.* l. 40. c. 49. Turrus quæsivit a Graccho, ne sibi libet ac suis vivere? prætor victurum respondit. (Sed hic locus merito viris doctis suspectus est.) *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 39. Ne doleam? qui potest? ne jaceam? quis unquam minus, dum tua me domus levabat? *Calpurn. Eclog.* 5. v. 73. Circumspice, ne sit acuta Forfice læsa cutis, tacitum ne pustula virus Texerit occulto sub vulnere. (Sed locus *Ciceronis* pertinet ad n. 19. An vis, s. volunt, me non dolere? locus autem *Calpurnii* ad n. 5. est enim pro *cave ne.*)

4. *Ne* cum *vereor, timeo, metuo.*

Vereor ne est *nolim, sed metuo.*[10] *Cic.* l. 2. *Acad.* c. 36. Vereor, ne subarroganter facias, si dixeris tuam disciplinam. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 18. Vereor, ne nihil habuerit. *Terent. Andr.* 1. 14. Tum autem hoc timet, ne deseras se. *Cic. pro Milon.* c. 21. Milo metuebat scilicet, ne a servis indicaretur. *was afraid the slaves might give information of him.* * Atque similiter omnibus verbis τὸ *ne* subjici ad istam rationem et potest et solet, in quibus inest aliqua notio et vis timendi, ut, *torqueor, solicitus sum, pavor est, periculum est, diffidere, dubium habere. Balb. Cic.* l. 9. *Att. ep.* 16. Quomodo me nunc putas torqueri, postquam rursus in spem pacis veni, ne qua res compositionem eorum impediat? *Cic. pro Mur.* c. 41. Mater cruciatur et solicita est, ne filium paulo post spoliatum omni dignitate conspiciat. *Liv.* l. 42. c. 60. Apud Romanos non mœstitia tantum ex male gesta re, sed pavor etiam erat, ne extemplo castra hostis aggrederetur. *Id.* l. 24. c. 42. *Plaut. Pseud.* 1. 3. 55. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 1. *pro Sull.* c. 13. *Nepos Alcib.* c. 8. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 23. *Sallust.* l. 2. *Hist.* Vid. *Perizonii* notas ad *Sanctii Minerv.* p. 814.

* 5. *Vide—ne. Considera—ne.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 9. Si magni fuit animi non esse supplicem victori: vide, ne superbi sit, aspernari ejusdem libertatem. *Cæl.* l. 10. *Att. ep.* 11. Vide, ne, dum pudet te parum optimatem esse, parum diligenter, quod optimum sit, eligas. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 19 et 20. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 14. Considera, ne in alienissimum tempus cadat adventus tuus. (Ceterum hanc formam dicendi commode interpreteris per *vereor ne.*)

6. *Non vereor—ne. Non metuo—ne.* * *Non timeo—ne.*

Non vereor, ne, hoc est, nolim, sed non timeo. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 7. Non vereor, ne quid temere, ne quid stulte facias. *Acad.* l. 4. Itaque non metuit, ne confundere omnia videatur. *Pro Mil.* c. 29. Non timeo, judices, ne, odio inimicitiarum mearum inflammatus, libentius hæc in ullum evomere videar.

7. *Vereor, ne non: timeo, ne non.* * *Vide, ne non.*

Vereor, ne non idem est, quod *vereor, ut,* id est *velim, sed timeo. Cic.* l. 7. *Att. ep.* 12. Vereor, ne exercitum firmum habere non possis. * *Id. pro Rosc. Am.* c. 43. 1 *Catil.* c. 2. l. 2. *Att. ep.* 19. et l. 9. *ep.* 4. Timeo, ne non impetrem. l. 8. c. 9. Diligentius nobis est videndum, ne distracti pares adversario esse non possimus. l. 12. c. 19. Ibi ad me venire, ut ostendis, vide, ne non sit facile. *Id. Tusc.* l. 2. c. 18.

8. *Non vereor, ne non.* * *Non timeo, ne non: non metuo, ne non.*

Non vereor, ne non, est *velim, sed non timeo. Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 1. Non vereor

---

[9] *Ne* in exemplis subjectis, saltem plerisque, pro *annon* positum videtur. Quæ significatio manet in hisce exemplis. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 21. Sed vide, ne tua jam, mi Brute, culpa futura sit, si ego quicquam timeam. *Curt.* l. 7. c. 11. Sed ne falleretur acies, dubitare cogebat varietas cœli. Adde huc *Perizonii* notas ad *Minerv. Sanctii* p. m. 818. Interdum pro *num. Varro de R. R.* l. 2. c. 9. extr. Cum circumspiceret Atticus, ne quid præterisset: hoc silentium, inquam, vocat alium ad partes.

[10] *Ne post* verba timendi et similia ponitur pro *annon.* Ita ratio apparet, cur *affirmare* putetur. Vidit hoc etiam Perizonius ad Sanctii Minerv. p. m. 818.

ne non scribendo te expleam. *I am not at all afraid of not writing enough to you.* *Id.* 4 *Verr.* c. 38. Non vereor, ne hoc officium meum P. Servilio judici non probem. *I am under no apprehension whatever of Servilius being dissatisfied with, &c.* 7 *Verr.* c. 67. Cum loquar apud juris autores, timere non debeo, ne non unus iste civis Romanus illà cruce dignus, cæteri omnes simili periculo indignissimi judicentur.

** Etsi Grammatici jubent, post verba timendi *ut* negative exponere, *ne* affirmative exponere : observatum est tamen viris eruditis, idem effici cum negatione, ac sine ea. *Vall.* l. 3. *Eleg.* c. 27. *Budæus annot. prior. in ff. l. in eo jure: de ritu nupt. Alciat. ad l. duobus. Digest. de verb. sign.* Nimirum quod in ipsis verbis occulta quædam vis sit negandi. Idem igitur esse: timeo, ne moriatur, et timeo, ut moriatur. Qua ratione positum esset *ne* pro *ut*, quod alibi quoque fieri *Victorius Castig. in Cic.* p. 199. docet. Sic *Ovid.* l. 1. *de Pont. eleg.* 1. *ne non* posuit pro *ut non.* Ne non peccarim, mors quoque non faciet. Est enim hoc non infrequens poëtis, ut duplici negatione utantur vice unius. Vid. *Scal.* ad *Propert.* p. 184. et ad *Tibull.* p. 222. 230. 266. Porro tale est exemplum *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 19. Non enim dubitabam, quin eas (*literas meas*) libenter lecturus esses : verebar, ne redderentur. Perinde enim est, ac si scripsisset, *ut redderentur.* (Et sic jam editur.) Vid. *ibid. Amerp.* Tale et *Camerarius* observavit *Comm.* in l. 1. *Tusc.* p. 113. illud *pro Planc.* Sed quam tempestatem nos vobiscum non tulissemus, metuit, ut eam ipse non posset opibus suis sustinere. Fac *ne non posset,* idem dixeris. Cui similem locum *Cæsaris* l. 5. *de B. Gall.* (c. 47.) producit *Stewechius* p. 476. Veritus, ut hostium impetum sustinere non posset. (Sed hodie recte editur *ne—non.* v. Interpr. *Clarkium* et *Oudendorpium.* Et *Ciceronis* alium : Vereor, ne satis diligenter in senatu actum sit de meis litteris. Hæc cum ita sint, usus tamen frequentior Grammaticorum regulam confirmat. Quæ et *Stewechium* movisse ratio videtur, ut locos istos de menda haberet suspectos. Vid. infra in *Ut.* * Add. *Sanctii Minervam,* (qui similia colligit) et notas *Perizonii* p. m. 811. sqq. (qui refellit *Sanctium.*)

9. *Ne* pro *ut non.*

Ne pro *ut non* usitatius est, quam ut exemplis illustrandum videatur. Satis est admonere, pro *ut non* usurpandum esse *ne.* * *Cels.* l. et c. 4. *de difficult. spirand.* Cum accessit id quoque, ne nisi recta cervice spiritus trahatur, ὀρθόπνοια appellatur. Neque tamen usquequaque *ne* pro *ut non* poni potest temere. (Veluti forma illa *Celsi* non probari potest : debebatque esse *ut non n.*)

* 10. *Ne—idcirco,* vel *ideo,* vel *propter hoc.*

Cic. l. 4. *Acad.* c. 25. Quod ne id facere posses, idcirco heri non necessario loco contra sensus tam multa dixeram. *Id. pro Cluent.* c. 46. Ne nimium multi pœnam capitis subirent, idcirco illa sortitio comparata est. *Id. pro Flacc.* c. 9. Ne corrumpi tabulæ facile possint, idcirco lex obsignatas in publico poni voluit. *Liv.* l. 28. c. 44. Licinius, ne a sacris absit pontifex maximus, ideo in sortem tam longinquæ provinciæ non venit. *Colum.* l. 12. *præf.* Ne genus humanum temporis longinquitate occideret, propter hoc mas cum fœmina est conjunctus.

11. *Ut ne.*

Interdum præponitur *ut.* *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 7. Justitiæ primum munus est, ut ne cui quis noceat.

** D. Hic *ne* valet *non* (ne quis putet conjunctionem esse). *Linac.* l. 1 et 2. *Goclen.* p. 160. *Obs.* ut infra. Ne vivam : ne Dii siverint, ne nega. et alias sæpe. *Plaut. Trinum.* Nisi tu ne vis. *Weitz.* p. 178. ad *Ter. Ennius:* Utinam ne in nemore Pelio *cet.* pro *Utinam non.* Huc pertinent *funera ne funera.* *Catull. Nupt. Pel.* v. 83. et similia.

* 12. *Ut ne—neve ; ut neve—neve.*

Cic. de Amic. c. 21. Omnium horum vitiorum una cautio est, ut ne nimis cito diligere incipiamus, neve indignos. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 43. Collocationis est componere verba sic, ut neve asper eorum concursus, neve hiulcus sit. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Peto a te, ut id neve in hoc reo, neve in aliis requiras. Id. l. 1. *de Off.* c. 39. l. 5. *Att. ep.* ult.

* 13. *Ut—neu—ne quidem.*

Cæsar l. 7. *B. G.* c. 47. § 5. Matres familias passis manibus obtestabantur Romanos, ut sibi parcerent, neu, sicut Avarici fecissent, ne mulieribus quidem atque infantibus abstinerent.

14. *Neve* et *neu.*

Neve conflatum est ex *ne* et *ve* pro *vel.* Ex *neve* factum est *neu*, fuga postremæ literæ.

15. *Ne—neu. Ne—neve.*

Cæsar l. 1. *B. Civ.* c. 64. § 3. Centuriones adit atque obsecrat, ut per eos Cæsar certior fieret; ne labori suo, neu periculo parceret. * *Brut. ad Cic. ep.* 15. *Liv.* l. 3. c. 16. *Terent. Andr.* 1. 5. *Cic.* l. 1. *Qu. Frat. ep.* 1. Hoc te primum rogo, ne contrahas aut demittas animum, neve te obrui, tanquam fluctu, sic magnitudine negotii sinas. * *Id. de Amic.* c. 18. et l. 3. *Fam. ep.* 15. *ad Brut. ep.* 4. et l. 16. *Fam. ep.* 8.

* 16. *Ne—neu—neu: ne—neve—neve.*

Cæsar l. 2. *B. C.* c. 28. § 2. Quintilius circumire aciem Curionis atque obsecrare milites cœpit, ne primi sacramenti memoriam deponerent; neu contra eos arma ferrent, qui eadem essent usi fortuna; neu pro iis pugnarent, a quibus in contumeliam perfugæ appellarentur. *Cat. R. R.* c. 37. Omnino caveto ne quam materiam doles, neu cædas, neu tangas. *Liv.* l. 39. c. 18. extr. *Cat. R. R.* c. 38. Ignem caveto ne intermittas, quin semper siet, neve noctu neve ullo tempore intermittatur, caveto.

17. *Neu—neu: neve—neve.*

Sallust. Catil. Neu quis postea ad Senatum referat, neu cum populo agat. * *Cæsar* l. 7. *B. G.* c. 14. § 9. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 43. Collocationis est componere et struere verba sic, ut neve asper eorum concursus, neve hiulcus sit. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Peto a te, ut id a me neve in hoc reo, neve in aliis requiras.

18. *Ne multa; ne multis:*[11] *ne plura; in one word, to be brief, to cut the matter short.*

Ne multa, ne multis sunt brevitatis notæ in narrationibus. *Cic.* 3 *Verr.* c. 25. Ne multa, judices; his contumeliis scitote Q. Lollium coactum ad Apronii leges conditionesque venisse. *Id. pro Cluent.* c. 64. Ne multa: perquiritur a coactoribus. invenitur ea serrula ad Stratonem pervenisse. *Add.* l. 6. *Att. ep.* 9. l. 10. *ep.* 13. *Id. pro Cluent.* c. 16. Ne multis, Diogenes emitur. * *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 1. Sed ne plura (dicendum enim aliquando est), Pomponium Atticum sic amo, ut alterum fratrem.

19. *Ne* prohibentis.

Ne, cum prohibentis est, conjunctivo et imperativo modo adjungi solet. *Plaut. Milit.* Ne me moneas: memini ego officium meum.[12] * *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 5. *Liv.* l. 41. c. 24. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 20. *ad Brut. ep.* 16.

Plaut. Pers. 4. 4. Ne doce. *Terent. Andr.* 2. 3. Ne nega. *Cic.* l. 2. *de Leg.* c. 9. Præter Ideæ matris famulos, eosque justis diebus, ne quis stipem cogito. *no one shall ask for money.*

Admonitio.

Cic. libentius usurpat *noli* et *cave.* *Id.* l. 6. *Att. ep.* 1. Noli putare, me quic-

---

[11] *Ne multis*, subintellige *vos* vel *te morer.* *Arbiter* c. 76. Ne multis vos morer, quinque naves ædificavi. Possint tam etiam subintelligi alia quædam verba. Certum est, formulam hanc usurpari ab iis, qui brevitatem se consectari profitentur.

[12] Falso Grammaticos docere, *ne* prohibentis tantum cum secunda persona adjungi, exempla a nobis subjuncta ostendent, quæ in suis quodque locis vide. Deinde *vide*, annon *ne* prohibentis *cum conjunctivo* subintelligat *postulant, peto ut,* vel *simile quiddam.* Vide *Cic. pro Cluent.* c. 2. extr.

quam maluisse, quam ut mandatis tuis satisfacerem. *Id. pro Flacc.* c. 42. Nolite existimare, eos non expectare hujus exitum judicii. * Add. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 22. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 12. Cave putes, ullas literas unquam gratiores, quam tuas esse in senatu recitatas. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 24. Cave, si me amas, existimes, me *cet.* * Add. l. 5. *Att. ep.* 21. et *ad Brut. ep.* 15. et l. 3. *Qu. Fr. ep.* 9.

** Observa simul ellipsin in his formulis conjunctionis *ne*, post verbum *cave*. Sic *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 11. Cave festines. pro *cave, ne festines*. *Linac.* l. 6. *Sylv.* 3. *progr.* 13. *Dürrius* hic imprudenter verba *censeo, curo, suadeo*, cet. adjecit, post quæ tantum *ut* subauditur, non etiam *ne*.

* 20. *Ne* prohibentis—*sed.*

Cic. pro Cluent. c. 2. Ne ipsi, quæ contraria sunt, taciti cogitationi vestræ subjiciatis: sed ad extremum expectetis.

* 21. *Ne—nisi.*

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 8. Rogo, ne te tam longæ navigationi per hiemem, nisi bene firmum, committas: nevé naviges, nisi explorate.

* 22. *Ne: ne—certe* concedentis, pro *fac, non* etc. *finge non* etc.

Cic. Orat. c. 29. Nemo is, inquies, unquam fuit. Ne fuerit. Ego enim quid desiderem, non quid viderim, disputo. *be it so, that he was not; granted. Liv.* l. 31. c. 7. Ne æquaveritis Annibali Philippum, ne Carthaginiensibus Macedonas; Pyrrho certe æquabitis. (Plura hujus exquisitæ rationis vid. ap. *Duker.* ad *Liv.* l. 31. c. 7. Sic *Cicero Tusc.* l. 2. c. 5. Ne sit sane summum malum dolor; malum certe est.)

23. *Ne vivam, ne sim salvus,* jurantis.

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 24. Sed ne vivam, si tibi concedo, ut ejus rei tu cupidior sis, quam ego sum. *as I live, I am as desirous of it as you are. Id.* l. 4. *Att. ep.* 15. Quid poteris, inquies, pro iis dicere? ne vivam, si scio. * *Ibid.* l. 12. c. 3. l. 16. c. 13. Ne sim salvus, si aliter scribo ac sentio.

24. *Ne* supplicantis, aut detestantis.

* *Curt.* l. 4. c. 11. Precor, ne quis Asiæ rex sit, quam iste tam justus hostis. *Id.* l. 5. c. 8. Ne dii siverint, ut hoc decus mei capitis aut demere mihi quisquam aut condonare possit. * *Liv.* l. 4. c. 2. et l. et c. 28.

25. *Ne dicam.*

Ne dicam est correctio, antequam dicatur. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 21. Moleste ferebam, tantum ingenium in tam leves, ne dicam ineptas, sententias incidisse. *not to say absurd. Id.* l. 12. *Fam. ep.* ult. Tu tibi, fac, ut persuadeas, non esse me tam imbecillo animo, ne dicam inhumano, ut a te vinci possim officiis. * Add. l. 9. *ep.* 16. et 12 *Philipp.* c. 4. et l. 5. *de Fin.* c. 8.

26. *Nedum.*

Nedum plerumque subjicitur, et servit parti deteriori. *Cic. pro Cluent.* c. 35. Viri clarissimi optimis temporibus non potuerunt vim tribunitiam sustinere, nedum his temporibus. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 17. Quæ tantum habent mysteriorum, ut eas ne librariis quidem committamus, nedum cuilibet. *that we do not entrust even our clerks with the secret, much less, &c. Id. pro Planc.* c. 37. Ego vero ne immortalitatem quidem accipiendam putarem, nedum emori cum pernicie reipublicæ vellem. 2 *Agr.* c. 35. Homo privatus vix se continet, nedum isti, a Rullo conquisiti coloni, Capuæ non statim conquisituri sint aliquid sceleris et flagitii. *Pro Dom.* c. 24. Si Horatius Pulvillus hujusmodi dedicationi præfuisset, tamen in scelere religio non valeret; nedum valeat id, quod imperitus adolescens fecisse dicatur.

Admonitio.

Nedum subjici non solet, nisi cum antecedit negatio; quod ex appositis exemplis apparet.[13] Nam cum affirmamus, *non modo* aut *non solum* adhibetur.

---

[13] Sæpe etiam, cum affirmatio præcessit, sequitur *nedum*, sed apud scriptores *deterioris Latinitatis. Liv. l. 7. c.* 40. Quintius, quem armorum etiam pro patria

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 14. Secundas etiam res nostras, non modo adversas pertimescebam. *Ib.* l. 12. *ep.* ult. Vultus tuos mihi expressit omnes, non solum animum ac verba pertulit. Nam illud ex l. 7. *ep.* 29. *Erat enim multo domicilium hujus urbis aptius humanitati tuæ quam Peloponnesus, nedum Patræ,* tacitam videtur negationem continere.

Nedum raro usurpatur in principio pro *non dicam,* aut *non modo. Balbus ad Cic.* l. 9. *Att. ep.* 8. Nedum hominum humilium, ut nos sumus, sed etiam amplissimorum virorum consilia ex eventu, non ex voluntate a plerisque probari solent. (Add. l. 10. *ep.* 16. Tu, quoniam quartana cares, et nedum morbum removisti, sed etiam gravedinem *etc.* vid. egregiam observationem *Drakenb.* ad *Liv.* l. 10. c. 32. add. *Crevier.* ad *Liv.* l. 45. c. 29. ubi tamen *nedum* ordinariam significationem videtur habere posse.)

* 27. *Nedum* post *ægre* vel *vix,* vel *vixdum.*

Liv. l. 6. c. 7. Ægre inermis tanta multitudo, nedum armata, sustineri potest. l. 34. c. 20. Vix clamorem eorum, nedum impetum Suessetani tulere. l. 35. c. 43. Vix ad Græciam nudam occupandam satis copiarum, nedum ad sustinendum Romanum bellum. l. 24. c. 4. In Sicilia regnum ad Hieronymum nepotem Hieronis translatum, puerum vixdum libertatem, nedum dominationem modice laturum.

* 28. *Nedum ut.*

Liv. l. 3. c. 14. extr. Tribuni, refecti in insequentem annum, ne voce quidem incommoda, nedum ut ulla vis fieret, paulatim permulcendo tractandoque mansuefecerant plebem.

29. *Ne quidem,* pro *nec quidem.*

Ne quidem usurpatur pro *nec quidem,* cum negando aliquid augemus. (v. infra in *nec quidem.*) *Cic. ad Att.* Ne, si velim quidem, id facere possem. *were I even willing to do it, I could not. Id.* 3 *Catil.* c. 10. Ultus est hujus victoriæ crudelitatem postea Sylla, ne dici quidem opus est, quanta cum dimicatione civium. l. 6. *Att. ep.* 1. Quam id rectum sit, tu judicabis: ne ad Catonem quidem provocabo. l. 1. *de Nat. Deor.* c. 29. Ne fando quidem auditum est, crocodilum aut ibim aut felem violatum ab Ægyptio. *Pro Deiot.* c. 13. Deiotarus nunquam succumbet inimicis, ne fortunæ quidem. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 24. Ii gloriæ jacturam ne minimam quidem facere vellent, ne republica quidem postulante. *Pro Mil.* c. 17. Ergo illi ne causa quidem itineris, etiam causa manendi. 3 *Verr.* c. 60. Non prætereundum est, ne id quidem. *neither must that be passed over in silence.*

Admonitio.

Ne cum *quidem* ita conjungitur, ut semper verbum aliquod interponatur.

** *Guilielmus* tamen *Insulanus Menapius* l. 1. c. 34. *Observ.* bis reperit apud *Ciceronem,* inter *ne* et *quidem* nihil interesse l. 1. *de Nat. Deor.* c. 24. Nam de vita beata nil repugno, quam tu in Deo ne quidem esse censes, nisi plane otio langueat.[14] Et 5 *Philipp.* c. 9. Non modo de fortunis et de bonis civium, sed ne quidem de utilitate sua cogitaverunt. Semel etiam apud *Liv.* l. 8. *Bell. Maced.*

---

satietas teneret, nedum adversus patriam, ad colloquium processit. *Id.* l. 9. c. 18. Referre in tanto rege piget superbam mutationem vestis et desideratas humi jacentium adulationes, etiam victis Macedonibus graves, nedum victoribus. l. 10. c. 23. Velut ex composito ibi hostem habuere obvium, ubi et intrare, nedum vastare ipsi Samnitium agrum prohiberent. l. et c. 26. Consules acres et feroces creati sunt, qui vel in pace tranquilla bellum excitare possent, nedum in bello respirare civitatem sint passuri. l. 28. c. 40. Rebus, quam verbis assequi malui, ut qui aliorum judicio mihi comparatus erat, sua mox confessione me sibi præferret: nedum ego, perfunctus honoribus, certamina mihi atque æmulationes cum adolescente florentissimo proponam. Add. l. 45. c. 29. *Tacit. Ann.* l. 13. c. 15. § 3. et c. 20. § 5. et c. 38. § 3. et l. 15. c. 59. § 2. *Senec. ep.* 83. p. 301.

[14] Editiones quædam habent *quam tu ne in deo quidem.* (Atque etiam in ceteris locis aut aliter hodie legitur, aut dubia lectio viris doctis videtur, ut *Corrado* ad *Cic. ad Att.* l. 2. *ep.* 16.)

Undique obvius hostis Gallus erat, ut ne quidem fugam facilem aut tutam haberent. * Adde *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 16. extr. et l. 3. *Tusc.* c. 33.

30. *Ne quidem* cum *nedum*, vel *non modo*.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 29. Me vero nihil istorum ne juvenem quidem, movit unquam, nedum senem. * *Liv.* l. 3. c. 14. *Colum.* l. 8. c. 17. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 22. Cui facile persuasi, mihi id, quod rogaret, ne licere quidem, non modo libere. * *Id.* 2 *Parad.* l. 1. *Tusc.* c. 38. et l. 2. *de Div.* c. 55.

* 31. *Ne quidem—adeo* vel *adeo non* (pro *nedum*) non imitanda sunt.

Tacit. l. 3. *Hist.* c. 64. § 4. Ipse Vitellius ne prosperis quidem par, adeo ruentibus debilitatus. l. 3. *Ann.* c. 34. § 3. Ea ne conjugum quidem penates, adeo socios non onerant. *Id.* l. 6. c. 15. § 6. Facto SCto, ne tecta quidem urbis, adeo publicum consilium nunquam adiit.

* 32. *Ne quidem—nisi*, vel *præterquam*.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 8. Munus flagitare ne populus quidem solet, nisi concitatus. l. 1. *de Off.* c. 9. Philosophos ne ad rempublicam quidem accessuros putat Plato, nisi coactos. *Pro Rosc. Am.* c. 18. ext. *pro Font.* c. 10. *Tusc.* l. 3. c. 33. l. 1. *de N. D.* c. 24. *de Fat.* c. 14. *Sueton. Cæs.* c. 36. Ipse prosperrime semper, ac ne ancipiti quidem unquam fortuna, præterquam bis, dimicavit.

* 33. *Ne quidem—sed, sed etiam, etiam.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 9. Is utitur consilio ne suorum quidem, sed suo. *Id.* 1 *Phil.* c. 7. *Liv.* l. 3. c. 10. Tribuni coram in foro personabant, jam ne virtute quidem libertatem populi Romani, sed arte eludi. *Add. Tacit. Ann.* l. 15. c. 1. § 3. et c. 11. § 4. *Cic. in Pison.* c. 5. Pro Aurelio tribunali, ne connivente quidem te, quod ipsum esset scelus, sed etiam hilarioribus oculis, quam solitus eras, intuente, delectus servorum habebatur. *Pro Mil.* c. 17. Ergo illi ne causa quidem itineris, etiam causa manendi: Miloni nulla facultas manendi: exeundi non causa solum, sed etiam necessitas fuit.

(34. *Ne aliquis—ne quæ.*)

Contra Grammaticorum præcepta etiam reperitur *ne aliquis* pro *ne quis* apud *Cicer. pro Planc.* c. 22. *Pro Mil.* c. 24. et *ne quæ* pro *ne qua*. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 14. et l. 11. c. 12. etc.

CAPUT CXLIV.

De Conjunctione NE *enclitica.*

1. NE conjunctio enclitica tum interrogationi servit, tum dubitationi. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 11. Putaresne unquam accidere posse, ut mihi verba deessent? *would you imagine it possible for me to want words? Id. pro Dom.* c. 19. Tamenne arbitraris id te posse obtinere? *do you think it possible for you to obtain it?* * *Id. pro Rosc. Am.* c. 11. *Id.* l. 1. *Acad.* c. 12. Videamus, satisne ista sit justa defectio. *whether this defection be justifiable.* * *Id.* l. 12. *Att. ep.* 24. et l. 12. *ep.* 18.

(Admonitio.)

Nostri sæpe *ne* dicunt pro *non ne* in interrogando. Est sic apud *Cic. de Off.* l. 3. c. 17. Suntne igitur insidiæ, tendere plagas *etc.* Notavi etiam sic in *Or. pro Domo*, item ap. *Livium.* Sed, si loca non sunt vitiosa, certe imitandum hoc non est.

2. *Ne an. Ne—anne. Ne—an—an.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 5. Unum illud nescio, gratulerne tibi, an timeam. *I know not whether I ought to express my congratulations to you or my fears.* **Id.* l. 3. *Att. ep.* 15. et *l.* 12. *ep.* 21.

** S. D. *Plaut. Rud.* Jurene, anne injuria?

Sæpe post *ne* encliticam subjicitur *an*. *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 8. Romamne venio? an hic maneo? *shall I go to Rome, or stay where I am? Id.* l. 16. *Att. ep.* 10. Tria sunt autem: maneamne Arpini, an propius accedam, an veniam Romam. *whether to remain at Arpinum.* **Id. pro Rosc.* c. 41.

3. *Ne—an—an vero.*

Cic. pro Cluent. c. 34. Quid? conferam Syllamne cum Junio? **an** hunc tribunum plebis cum Quintio? an vero tempus cum tempore?

4. *Ne—ne,* pro *ne—an* poëtica sunt.

Tibull. l. 4. *el.* 5. c. 20. Quid refert, clamne palamne roget? *Ovid. Metam.* l. 13. v. 912. Monstrumne, Deusne Ille sit ignorans, admiratur.

5. *Ne* omittitur.

** Interdum *ne* deest, interdum simul et *an*. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 9. Vetant quicquam agere, quod dubites; æquum sit, an iniquum. pro: *æquumne.* Talia sunt: *Casu dicam, an consilio? Imprudentiam appellem, an malitiam? Ter. Heaut.* 4. 1. Prosit, obsit, nihil vident. *i. e.* prositne, an obsit. *Linac.* l. 6. *Sylv.* 3. *progr.* 92. *Goclen.* 261. *Observ.* *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 28.

6. *Ne—an non: ne—nec ne.*

Alias additur *annon*, vel *nec ne*. *Ter. Phorm.* 5. 6. Sed isne est, quem quæro, an non? *Id. Hecyr.* 3. 5. *Cels.* l. 7. c. 2. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 4. Quæro enim, oportueritne Roscius ex societate partem suam quærere, necne?

Animadversio I.

(* *Necne* sæpe ponitur, etiamsi *ne*, quod antecedere debebat, omissum sit.) *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 17. Parthi transierint, necne, præter te video dubitare neminem. * *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 14. Aristo dubitat omnino, Deus animans, necne sit. *Id.* l. 5. *Att. ep.* ult. et l. 2. *ep.* 16. l. 1. *de Leg.* c. 21. *Top.* c. 15. extr. 1 *Verr.* c. 4. 3 *Verr.* c. 45. *Nepos Eumen.* c. 11. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 30. et *Ter. Heaut.* 1. 1.

Animadversio II.

Necne sæpe repetit verbum, quod antecedit. *Cic.* l. 2. *Tusc.* c. 12. Hoc doce, doleam, necne doleam, nihil interesse. l. 1. *de Divin.* c. 39. Fiat, necne fiat, id quæritur. l. 4. *de Fin.* c. 12. Sæpe accidit, ut nihil interesse nostra fateamur, sint illa, necne sint. l. 1. *de N. D.* c. 22. Quærit primum in ea quæstione, quæ est de natura deorum, sintne dii, necne sint.

Animadversio III.

Annon etiam repetit nonnunquam id ipsum verbum, quod præcessit. *Cic. pro Cæl.* c. 21. Hoc in crimine primum illud requiram, dixeritne Clodiæ, quam ad rem aurum tum sumeret, annon dixerit.

** 7. *Ne* pro *an.*

Cornel. Nep. Dat. c. 9. Experiri voluit, verum falsumne sibi esset relatum. *Bæcl.* * *Liv.* l. 5. c. 28. In incerto erat, vicissent, victine essent.

Admonitio I.

Cum antecedit *ne* enclitica, non subjicitur *aut*, sed *an*.

Admonitio II.

Ne interrogantis eum locum occupat, ubi vis interrogationis maxime apparet. (immo interrogatio ipsa.) *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 9. Hæc est vis hujus annuli et hujus exempli, si nemo sciturus, nemo ne suspicaturus quidem sit, cum aliquid divitiarum, dominationis, libidinis causa feceris; si id diis hominibusque futurum sit semper ignotum, sisne facturus.

* 8. *Nonne.*

Nonne ponitur pro *annon*. Exemplis non opus est in re nota.

Admonitio III.

Nonne cum sæpe repetendum est, *ne* in posterioribus incisis omittitur, *non* solum ponitur. *Cic.* 1 *Catil.* c. 11. Nonne hunc in vincula duci, non ad mortem rapi, non summo supplicio mactari imperabis? *Cæs.* l. 2. *B. C.* c. 32. § 8. Nonne extremam pati fortunam paratos projecit ille? non sibi, clam vobis, salutem fuga petivit? non proditi per illum, Cæsaris beneficio estis conservati? Cic. in Pison.

c. 21. Nonne ad te Lentulus, non Sanga, non Torquatus, non Lucullus venit? *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 27. Quid bestiæ? nonne frigus, non famem, non montivagos atque silvestres cursus lustrationesque patiuntur? nonne pro suo partu ita depugnant, ut vulnera excipiant? 6 *Verr.* c. 58.

CAPUT CXLV.

De Conjunctione Nec *et* Neque; *et Adverbiis* Nequaquam *et* Neutiquam.

§ I. * 1. *Nec*, pro *et non*.

Nec ferme est *et non*. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 17. De Quinto fratre nuncii nobis tristes, nec varii, venerant ex ante diem Nonarum Jun. usque ad pridie Cal. Sept. *Id. Brut.* c. 76. *Colum.* l. 2. c. 11. et l. 5. c. 7.

* 2. *Nec*, pro *sed non*, *tamen non*.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 2. Conscripsi epistolam noctu, nec ille ad me rediit. *but he did not return.* *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 68. Opimius, qui adolescentulus male audisset, festivo homini Egilio, qui videretur esse mollior, nec esset, dixit: Quid tu Egilia mea? *Nepos Agesil.* c. 1. *Liv.* l. 4. c. 30. et l. 8. c. 4.

3. *Nec*, pro *non*.

Nec sæpe usurpatur pro *non*. *Cic. pro Quint.* c. 4. Quo mortuo, nec ita multo post in Galliam profectus est Quintius. *not very long after.* *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 3. Desertæ et jampridem relictæ disciplinæ nec opinatum patrocinium a nobis est susceptum. *the unexpected patronage.* *Id. Fam.* l. 13. *ep.* 19. Admirabar, te ei nec opinanti voluntatem tuam tantum per literas detulisse. *little expecting it.* * Add. *pro Mil.* c. 14.

4. *Nec*, pro *non quidem*.

Colum. l. 12. c. 54. Postea in quadratam cistam vimineam, quæ nec spisse, solide tamen et crassis viminibus contexta sit, rapa componito.

* 5. *Nec* pro *ne quidem*.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 19. § 2. Neque hoc admiror, quod non ad tuam potius, sed illud, quod nec ad suam.

* 6. *Nec quidem: neque ne quidem*.

Cic. 4 *Parad.* c. 1. Sapiens nec civitate quidem pelli potest. *Id. de Rep.* l. 6. c. 8. Quodsi principium nunquam oritur, nec occidit quidem unquam. *Id. Fam.* l. et *ep.* 6. Te confirmandum puto, nec his quidem verbis, quibus te consoler, ut afflictum, sed ut eum, de cujus incolumitate non dubitem. l. 3. *ep.* 8. Hoc totum nihil esse, possum intelligere: sed cum sit nihil, nec quid dicatur quidem, intelligo. l. 1. *ep.* 8. Neque, ut ego arbitror, errarent ne adversarii quidem ejus, si pugnare desisterent. *Liv.* l. 29. c. 12. Facile impetratum, neque enim ne ipsius quidem regis abhorrebat animus. l. et c. 30. Optimum fuerat vos Italiæ, nos Africæ imperio contentos esse: neque enim ne vobis quidem Sicilia ac Sardinia satis digna pretia sunt pro tot classibus.

(Admonitio.)

Nec quidem pro *ne quidem* verum non est, nec ita scribendum. In loco *Ciceronis* primo rectius editur *ne quidem*. In locis iis ubi est pro *et ne quidem*, secus est. In loco *Fam.* l. et *ep.* 6. *quidem* non refertur ad *nec*, sed ad *iis verbis*. Sæpe in libris antiquis, ubi vulgo editur *nec quidem*, reperi *ne quidem*, ut ap. *Tacitum*.

* 7. *Neque—et*, pro *nec*.

Celsus procem. l. 1. Neque Hercules istud et antiqui medici nescierunt, sed his contenti non fuerunt.

8. *Nec—nec: neque—neque*.

Nec et *neque* sæpe iterantur, etiamsi antecedat negatio. Cic. de Amic. c. 2. Nec enim melior vir Africano quisquam, nec clarior. Id. l. et ep. 8. Sic nunc

neque absolutus, neque damnatus Servilius, de repetundis saucius Pilio tradetur. l. 1. *de Off.* c. 2. Nulla vitæ pars neque publicis, neque privatis, neque forensibus, neque domesticis in rebus, neque si cum altero contrahas, vacare officio potest. l. 5. *Fam. ep.* 17. Nullo loco deero, neque ad consolandum, neque ad levandam fortunam tuam. l. 9. *Att. ep.* 14. Non medius fidius præ lacrymis possum reliqua nec cogitare, nec scribere.

* 9. *Neque—neque tamen; neither—nor. Neque—neque vero: nec—nec vero: neque—nec vero; neither, not,—nor indeed.*

Planc. ap. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 24. Neque expeditissimam dimicationem putamus, neque tamen refugiendo commissuri sumus, ut *cet. Cic. pro Muren.* c. 35. Neque Lacedæmonii autores istius vitæ atque rationis, qui quotidianis epulis in robore incumbunt: neque vero Cretes, quorum nemo gustavit unquam cubans. *Id. pro Sext.* c. 16. Neque huic vestro tanto studio audiendi, neque vero huic tantæ multitudini, quanta mea memoria nunquam ullo in judicio fuerit, deero. *Tusc.* l. 5. c. 33. Secundum genus cupiditatum nec ad potiendum difficile censet Epicurus, nec vero ad carendum. *Ad Brut. ep.* 10. Nec in senatu sceleratissimorum consiliorum fontes aperire dubitavi, nec vero ulla in re memini senatum meliorem. *Pro Cœl.* c. 30. Cœlio neque proprium quæstionis crimen objicitur; nec vero aliquid ejusmodi, quod sit a lege sejunctum. *De Inv.* l. 1. c. 3.

10. *Neque—nec: nec—neque; neither—nor.*

Interdum *neque* cum *nec* copulatur. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 1. Reges neque opibus satis firmi, nec voluntate sunt. *Ibid.* l. 3. *ep.* 5. Neque enim obscuris personis, nec parvis in causis res agetur. * Add. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 20. l. 3. *ep.* 20. extr. et l. 2. *ep.* 19. * Nec quid faciam, scio; neque tantum est in re, quantus est sermo. l. 10. *Fam. ep.* 15. *ad Brut. ep.* 16.

11. *Nec—et: neque—et.*

Alias *nec* et *neque* cum *et* junguntur. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 1. Furnium nostrum tantum a te fieri, nec miror, et gaudeo. *Ibid.* l. 4. c. 6. Hoc tempus totum ad unius voluntatem est accommodandum et prudentis, et liberalis, et ut perspexisse videor, nec a me alieni, et tibi amicissimi. * *Id.* l. 2. *de Off.* c. 12. et l. 3. c. 14. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 39. Homo neque meo judicio stultus, et suo valde prudens. * *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 27 et 29. et *pro Man.* c. 1.

* 12. *Neque—et tamen.*

Cels. l. et c. 6. *de Trygod.* Vinum bibere lene oportet, subausterum, modice vetus, neque effuse neque timide, ut neque cruditas ex eo, et tamen somnus fiat.

* 13. *Nec—ac: neque—ac minus,* sunt sequiorum temporum.

Tacit. Agric. c. 10. § 8. Naturam oceani atque æstus neque quærere hujus operis est, ac multi retulere. *Sueton. Vespas.* c. 12. Mediocritatem pristinam neque dissimulavit unquam Vespasianus, ac frequenter etiam præ se tulit. *Columell.* l. 2. c. 11. princ. Cætera neque enumerare, ac minus serere dignamur. (Sed si *neque—et,* rectum est, quidni hoc?)

* 14. *Neque—et non* pro *nec.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 1. Africanus neque cessabat unquam, et interdum colloquio alterius non egebat.

* 15. *Nec* vel *neque—que: neque—neque—que.*

Cic. de Amic. c. 27. Sed nec illa extincta sunt, alunturque potius et augentur cogitatione et memoria. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 43. Hi nec totidem annos vixerunt, anno enim Procli vita brevior fuit, multumque is fratri rerum gestarum gloria præstitit. 2 *Catil.* c. 13. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 74. *Sulpit.* l. 4. *Cic. Fam. ep.* 5. *Cæs. B. G.* l. 5. c. 2. Treviri neque ad concilia veniebant, neque imperio parebant, Germanosque transrhenanos sollicitare dicebantur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. § 59.

* 16. *Neque—neque non.*

Varro R. R. proœm. His diis propitiis, neque rubigo frumenta atque arbores *corrumpit,* neque non tempestive florent. *Id.* l. 2. *R. R.* c. 2. et l. 3. c. 16. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 12. Neque tristius dicere quicquam debeo de ea re, quam tu ipse

optimis ominibus prosequeris: neque non me tamen mordet aliquid. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 11. Neque id, quod esset, perscripsisti, neque non tamen, quale esset, quod cogitares, aperuisti.

17. *Nec—sed: neque—sed.*

Alias *sed* adsumunt. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 24. Nec id ad voluptatem refero, sed ad communitatem vitæ atque victus. * Add. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 2. et l. 10. *ep.* 4. l. 1. *ep.* 9. Cum tu Hispaniam citeriorem cum imperio teneres, neque respublica consules haberet, sed mercatores provinciarum, jecit quidam casus caput meum in mediam contentionem civilem. * Adde *eund.* 2 *Catil.* c. 13.

* 18. *Nec—sed potius*, vel *sed tantum: neque præterquam.*

Cic. de Fat. c. 2. Non ego studia oratoria deserui: nec ea, quæ nunc tracto, minuunt, sed augent potius illam facultatem. *Ibid.* c. 15. Neque hæc scribunt vituperantes, sed potius ad laudem. 6 *Verr.* c. 56. In hastis istis neque manu factum quicquam, neque pulcritudo erat ulla; sed tantum magnitudo incredibilis. *Plin.* l. 17. c. 4. Sed neque illa terra, quæ laudatur, diu præterquam salici, utilis sentitur.

* 19. *Nec si—idcirco: nec si—propterea: nec si—ideo: nec si—eam ob causam.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 26. Neque enim si multitudo litium, si varietas causarum, si hæc turba et barbaria forensis dat locum vel vitiosissimis oratoribus, idcirco nos hoc, quod quærimus, omittemus. *Id. ibid.* l. 2. c. 9. *Varro L. L.* l. 9. c. 8. *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 28. Nec si is, qui accepit, bene utitur, idcirco is, qui dedit, amice dedit. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 15. l. 2. *de Off.* c. 22. *Brut.* c. 20. Nec vero si quid est unum inter eos simile, propterea cæterarum dissimilitudo intelligi non potest. *Ibid.* c. 74. Nec si hoc Crassus non committit, ideo non multi et sæpe committunt. *Varro* l. 1. *R. R.* c. 18. *Tacit.* l. 13. *Ann.* c. 21. § 4. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 50. Nec si P. Crassus idem fuit eloquens et juris peritus, ob eam causam inest in facultate dicendi juris civilis scientia.

** 19. *Neque si—confestim*, vel *protinus.*

Colum. l. 1. præf. Nec si vel illa præstantis ingenii vis, vel inclutarum artium defecerit instrumentum, confestim debemus ad otium et inertiam devolvi: sed quod sapienter speravimus, perseveranter consectari. *Cels.* l. 1. *præf.* Neque enim si quis non omnia tenet, quæ rationalis alius probat, protinus alio novo nomine artis indiget.

* 20. *Nec—tamen: neque—attamen: neque—sed tamen.*

Colum. l. 3. c. 1. Optimum est solum nec densum nimis, nec resolutum, soluto tamen propius: nec exile, nec lætissimum, proximum tamen uberi: nec campestre, nec præceps, simile tamen edito campo: nec siccum nec uliginosum, modice tamen roscidum. *Ibid.* c. 5. *Pallad.* l. 2. tit. 13. princ. *Liv.* l. 3. c. 56. Nec in tribunitio auxilio Appius, nec in judicio populi ullam spem habebat: attamen et tribunos appellavit, et, nullo morante, arreptus a viatore, Provoco, inquit. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 1. Nec scribit, quid ille sententiæ dixerit, sed tamen supplicationem eum mihi non decrevisse.

** 21. *Nec—aut: neque—aut.*

S. *Virg.* l. 4. *Æn.* Nec tantos mente furores Concipit, aut graviora timet. * *Sueton. Claud.* c. 46. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* ult. Neque unde, neque quo die datæ essent literæ, aut quo tempore te expectarem, significabant. * *Tacit. Ann.* l. 3. c. 54. *Plin.* l. 22. c. 24.

22. *Nec dum: neque dum.*

Nec dum et *neque dum* est, quod insulse dicitur *et nondum*. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 1. Cassius ineptas literas misit: nec dum Bibuli erant allatæ. *Ibid. ep.* 3. et l. 14. *ep.* 10. Ille quid agat, si scis, neque dum Roma es profectus, scribas ad me velim.

23. *Nec enim: neque enim.*

Nec enim et *neque enim* usurpantur eleganter pro *non enim*. Cic. de Amic. c.

18. Nec enim illa prima sententia vera est. * *Id.* 1 *Catil.* c. 6. et 3 *Paradox.* c. 1. et l. 3. *Fam. ep.* 1. et *de Amic.* c. 13. Neque enim sunt isti audiendi, qui *cet.* Exempla plura ubivis obvia.

* 24. *Neque etiam.*

Varro l. 3. *R. R.* c. 16. Apium nulla assidet in loco eo, qui male oleat, neque etiam in eo, qui bona olet unguenta. *Id.* l. 1. *R. R.* c. 65. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 1.

* 25. *Nec tamen: neque tamen.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 10. Nec tamen nostræ nobis utilitates omittendæ sunt, aliisque tradendæ. *Id.* l. 3. *N. D.* c. 33. Et prædones multi sæpe pœnas dant, nec tamen possumus dicere, non plures captivos acerbe, quam prædones necatos. *Colum.* l. 7. c. 5. § 6. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 12. Neque tamen, hæc cum scribebam, eram nescius, quantis oneribus premerere susceptarum rerum. *Et mox:* Neque tamen ignoro, quam impudenter faciam, qui tantum tibi oneris imponam. Add. l. 7. *ep.* 1. *Cels.* l. et c. 6. *Cic.* 1 *Catil.* c. 6.

26. *Nec vero: neque vero.*

Nec vero et *neque vero* interdum gravius negat. * *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 3. Eodem die Philotimo dederam ad te literas, nec vero nunc erat sane, quod scriberem. l. 7. *ep.* 13. Nec vero nunc, quid cogitet, scio. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 8. et 1 *Philipp.* c. 4. Neque vero illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi. *indeed I plainly perceived, that he was not so much afraid as I was.* *Id. Orat.* c. 8. Neque vero mihi quicquam præstabilius videtur, quam posse dicendo tenere hominum cœtus. * Add. l. 2. *Fam. ep.* 6. et *de Orat.* l. et c. 1.

27. *Nec vero: neque vero* occupationi servit.

Sæpe serviunt occupationi. *Cic.* 2 *Phil.* c. 8. Nec vero tibi de versibus respondebo. * *Id. Brut. ep.* 12. l. 2. *de Orat.* c. 3. *Id. ibid.* l. 1. c. 51. Neque vero istis tragœdiis tuis, quibus uti philosophi maxime solent, Crasse, perturbor. *Id. ib.* c. 53. Neque vero hoc solum dixit, sed ipse et sensit et fecit. Add. *pro Milon.* c. 8.

* 28. *Nec vero—neque—neque.*

Cic. 2 *Philipp.* c. 8. Nec vero te unquam neque vigilantem neque in somnis credo mente posse consistere.

* 29. *Neque autem: nec autem,* rarius *Ciceroni.*

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 12. Neque autem ego sum ita demens, ut me sempiternæ gloriæ per eum commendari velim, qui non ipse quoque in me commendando propriam ingenii gloriam consequatur. *Cels.* l. 2. c. 17. Neque terrere autem ea res, si tempestiva est, debet. *Id.* l. 7. c. 9. et l. 3. c. 23. *Quintil.* l. 4. c. 1. Nec argumentis autem, nec locis, nec narrationi similis esse in proœmio debet oratio.

* 30. *Nec minus,* pro *et,* vel *item.*

Colum. l. et c. 3. Ea res, si omissa sit, plurimas operas, nec minus arcam patrisfamilias, semper exhaurit. *Ibid.* c. 7. Proposuimus docere vineas ejusmodi conserere, quæ nec minus uberes fructus prædictis generibus afferant, et sint pretiosi saporis. *Id.* l. 4. c. 5. et l. 7. c. 6. Ea sunt arbutus, atque alaternus, cytisusque agrestis, nec minus ilignei querneique frutices. *Ibid.* c. 12. Pecuarius canis et ad rixam et ad pugnam, nec minus ad cursum comparatur. *Ibid.* c. ult. bis.

* 31. *Nec minus,* pro *æque* absolute.

Nepos Dion. c. 6. Heraclides Dioni principatum non concedens, factionem comparavit: neque enim minus valebat apud optimates. *Id. Milt.* c. 2. Neque minus in ea re prudentia, quam felicitate, adjutus est. *Id. Them.* c. 1. Neque minus in rebus gerendis promtus, quam excogitandis erat. *Id. Alcib.* c. 5. Expugnaverunt complures urbes, in his Byzantium: neque minus multas consilio ad amicitiam adjunxerunt. Eodem spectat

* 32. *Nec minus* post comparativum et superlativum.

Cic. in Brut. c. 6. Acutior Qu. Varius rebus inveniendis, nec minus verbis ex-

peditus. *Colum.* l. 3. c. 11. Ipsa creta per se (viti) inimicissima est, nec minus jejunus sabulo.

* 33. *Nec idcirco minus, nec eo minus, neque eo secius* pro *et nihilominus.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 35. Philosophi nulla dant præcepta dicendi, nec idcirco minus, quæcunque res proposita est, suscipiunt, de qua copiose loquantur. *Sueton. Oth.* c. 4. Quoties Otho cœna principem acciperet, aureos excubanti cohorti viritim dividebat; nec eo minus alium alia via militem demerebatur. *Id.* in *Vespas.* c. 24. *Nep. Att.* c. 22. Neque eo secius adolescentem Marium hostem judicatum juvit opibus suis.

* 34. *Nec minus—quam,* pro *tam—quam.*

Nep. Dion. c. 1. Dion erat intimus Dionysio priori, neque minus propter mores, quam affinitatem.

* 35. *Neque eo magis,* pro *sed nihilominus non.*

Nepos Eumen. c. 4. A Neoptolemo aliquot plagis Eumenes vulneratur: neque eo magis ex prælio excessit, sed acrius hostibus institit. *Id. Pausan.* c. 3. Hinc se expedivit; neque eo magis carebat suspicione. *Id. Att.* 8. n. 6. Bruto in Epiro Atticus absens trecenta millia HS jussit dari: neque eo magis potenti adulatus est Antonio, neque desperatos reliquit.

* 36. *Neque magis,* pro *non tam.*

Nepos in *Miltiad.* c. 2. Erat inter eos dignitate regia. Neque id magis imperio, quam justitia, consecutus.

** 36. *Nec non,* pro *et.*

Nec non vulgo creberrime pro *et* usurpant, ac tantum non omnibus paginis infercint inconsiderate. Et postulat sane ratio, ut, quemadmodum *nonnunquam* valet *interdum,* ita *nec non* valeat *et.* Verum autores non sic temere videntur usurpasse. Si enim accuratius in eorum exempla inspiciamus, patebit, particulam *non* potius dictioni alicui sequenti jungendam esse, quam præcedenti *nec.* *Cic. pro Rosc. Am.* c. 15. Neque hæc tu non intelligis, sed quid coarguas non habes. *it is not that you do not understand it, but, &c.* *Varro* l. 2. *R. R.* c. 11. Neque non quædam nationes harum (*caprarum*) pellibus sunt vestitæ. Hic *non vestitæ sunt* in sensu copulandum est. *Apul.* l. 11. *Metam.* Neque vocatus morari, nec non jussus festinare deberem. Quare duplicatis negationibus, cum verba aientia non desint, aliquanto utemur parcius: cujus generis sunt et illa, *nemo non, nullus non, nihil non:* quæ ut orationi modice adspersa jucunditatis afferunt plurimum, sic crebrius repetita satietatem pariunt. *Longol.* l. et *ep.* 2. ad *Nav. Gocl.* p. 163. *Observ.*

Nec non Cicero nunquam ponit pro *et,* nisi vel *nec* præcesserit, vel *nec* in principio periodorum constitutum fuerit. Prioris generis exempla supra allata sunt:[15] posterioris jam subjiciam. *Cic. pro Milon.* c. 32. Nec vero non eadem ira Deorum hanc ejus satellitibus injecit amentiam, ut sine imaginibus, sine cantu, sine ludis ambureretur Clodius. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 1. Nec enim is, qui in te adhuc injustior fuit, non magna signa dedit animi erga te mitigati. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 32. Nec vero non omni supplicio digni Claudius et Junius. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 2. Nec vero illud non eruditorum temporum argumentum est, quod et deorum pulvinaribus, et epulis magistratuum fides præcinunt. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 85. Neque tamen illa non ornant, habiti honores, decreta virtutis præmia. *Id.* 4 *Catil.* c. 2. Neque meam mentem non domum sæpe revocat exanimata uxor, abjecta metu filia et parvulus filius. Add. *Varro* l. 1. *R. R.* c. 4.

* Sed alii, etiam optimi scriptores, præsertim *Varro, nec non* sæpe et ubivis pro *et* ponunt. *Nepos Eumen.* c. 1. Tametsi Eumenes domestico summo genere erat, tamen Macedones eum sibi aliquando anteponi indigni ferebant: neque tamen non patiebantur. *Varro* l. 2. *R. R.* c. 1. Fere morborum causæ erunt, quod laborant propter æstus, aut propter frigora, nec non etiam propter nimium laborem, aut contra. *Id.* l. 3. c. 2. Ibi vidi greges magnos anserum, gallinarum,

---

[15] Vide *Nec—nec non.*

columbarum, gruum, pavonum, nec non glirium, piscium, aprorum. *Ibid.* c. 7. Parentes pullorum si sunt formosi, bono colore, integri, boni seminis, paria singula vulgo veneunt ducentis nummis, nec non eximia singulis millibus nummum. *Colum.* l. 6. c. 27. Gregibus spatiosa et palustria, nec non montana pascua eligenda sunt. Add. *Pallad. Octob.* tit. 11. extr. et *Colum.* l. 8. c. 2. *Ovid. Trist.* l. 4. *eleg.* 10. et *Metam.* l. 7. v. 818.

* 37. *Nec non etiam: nec non et* in *Ciceronis* et æqualium scriptis vix reperias.

Varro l. 1. *R. R. præf.* Nec non etiam precor Lympham ac Bonum Eventum, quoniam sine aqua omnis arida ac misera agricultura. *Colum.* l. 8. c. 15. Gratissima est et esca terrestris leguminis, panicum et milium, nec non et ordeum. *Plin. H. N.* l. 7. c. 53. Nec non et proximo anno, dum consulari viro in aurem dicit eques Romanus. *Id.* l. 10. c. 43. l. 13. c. 22. l. 15. c. 22. *Sueton. Vespas.* c. 8.

** 38. *Nec* et *neque* interdum dissolvenda sunt, si pervidere sensum velis. *Terent. Phorm.* Neque eum æquum ait facere. *i. e.* et ait, eum non facere æquum. *Rivius* p. 12. ad *Terent. Linac.* l. 2. *Ovid.* l. 3. *de Arte* v. 77. Anguibus exuitur tenui cum pelle vetustas, Nec faciunt cervos cornua jacta senes. Dissolve, *et cervos cornua jacta faciunt non senes. i. e.* juvenes. *Virgil.* l. 3. *Georg. de equo vetulo:* Abde domo, nec turpi ignosce senectæ. *i. e.* et ignosce senectæ non turpi. *Schott.* l. 2. *Observ.* c. 24. et l. 1. *Nod. Cic.* c. 17.

§ II. *Nequaquam* et *Neutiquam.*

Nequaquam et *Neutiquam* vehementius negant. *Cic.* l. 1. *de Fin.* Nequaquam ista amicitia est. *not at all, by no means. Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 1. Multæ res in philosophia nequaquam satis adhuc explicatæ sunt. *Cic,* l. 9. *Fam. ep.* 12. Ei te socium neutiquam puto esse oportere. *Id. de Univ.* Indissolubiles vos quidem esse non potestis: neutiquam tamen dissolvemini. *Terent. Andr.* 2. 1. Ego neutiquam officium esse liberi puto, postulare id gratiæ apponi sibi.[16]

CAPUT CXLVI.

De Adverbio NEMO.

** 1. *Nemo,* pro *nullus,* de personis.

Sylv. l. 2. *prog.* 31. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 2. Nemo pictor est inventus, qui Coæ Veneris eam partem, quam Apelles inchoatam reliquit, absolveret. *pro:* nullus pictor. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 18. Sæpe soleo audire Roscium, cum ita dicat, se adhuc reperire discipulum, quem quidem probaret, potuisse neminem. *Ad Herenn.* l. 4. Bene majores nostri hoc comparaverunt, ut neminem regem, quem armis cepissent, vita privarent. *Senec. Controv.* l. 10. c. 5 et 6. Nemo Olynthius, nemo fur. *Val. Max.* l. 5. c. 3. Nemo vir. Sic *nemo homo* pro *nullus homo,* ut exponit *Goclen.* l. 1. *Probl. Gramm.* c. 24. vel pro *nemo* simpliciter: nam hic pleonasmum agnoscunt *Linac.* l. 6. *Popma* l. 2. *de usu ant. loc.* c. 10. *Willich. ad Terent.* p. 168. Satis autem docent exempla, si pro *nullus* velis *nemo* dicere, sermonem non nisi de hominibus esse oportere. Dictus enim *nemo,* quasi *ne homo.* Itaque cave dicas, *nemo equus, nemo lapis, nemo dies,* pro *nullus equus, lapis, dies.* Ad eos tamen, qui supra hominem vel sunt, vel esse finguntur, extendere nihil prohibet. Nam et *Priscianus* l. 6. annotavit, non solum de hominibus efferri *nemo:* ex illo scil. *Virgil.* l. 9. *Æn.* v. 6. Quod optanti divum promittere nemo Auderet. Ac sic *Cicero* locutus est l. 1. *de Nat. D.* c. 43. Epicurus bene-

---

[16] [*Ne* in multis vocabulis compositis ex antiquitate reliquum est, et signat idem quod *non.* Sic *nescio, nefarius, nefandus, nefas* cet. dicuntur quasi *non scio, non fandus.* Ita igitur apparet etiam, quid sit *nequicquam.* Scilicet quod *nihil* valet *quicquam,* vel *nihili* est, *frustra* fit. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 6 extr. Qui ipse sibi sapiens prodesse nequit, nequicquam sapit. *Cæs. B. G.* l. 2. c. 27. § 5. *Ut non* nequicquam tantæ virtutis homines, judicari deberet, ausos esse transire latissimum flumen.]

ficentia cum carere deum vult, neminem deo nec deum, nec hominem carum, vult *pro:* nullum nec deum nec hominem.

** 2. *Nemo*, pro *ullus.*

Contra *nemo* pro *ullus* ponitur in hac formula. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 14. Contigit tibi, quod haud scio an nemini. *Linac.* l. 2.[17]

* 3. *Nemo*, pro *nullius momenti*, pro *nihilo habendus.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 13. Me moverat nemo magis, quam is, quem tu neminem putas. Idem et initio fuerat, et nunc egregius.

* 4. *Nemo non*, id est, *omnes.*

Cic. pro Planc. c. 9. Nemo Arpinas non Plancio studuit, nemo Soranus, nemo Casinas, nemo Aquinas. *Nepos Attic.* c. 10. Ut Antonius rediit in Italiam, nemo non in magno periculo Atticum futurum putarat. *Ibid.* c. 11. Nemini non ibi perpetuo manendi potestas facta est. *Sueton. Tiber.* c. 61.

* 5. *Nemo neque—neque; nemo nec—nec; neque—nec—nec—neque.*

Terent. Eunuch. 1. 2. Habeo hic neminem neque amicum neque cognatum. *Liv.* l. 38. c. 50. Nemo unquam neque melius, neque verius, laudatus est. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 8. et l. 8. *Att. ep.* 1. Eorum nemo nec stultior est, quam Domitius, nec inconstantior, quam Ap. Claudius. l. 2. *de Off.* c. 5. Nemo neque dux bello, nec princeps domi magnas res et salutares sine hominum studiis gerere potuit. l. 1. *de Orat.* c. 29. Ego neminem nec motu corporis neque ipso habitu atque forma aptiorem, neque voce pleniorem mihi videor audisse.

* 6. *Nemo aut—aut.*

Cæsar B. C. l. 3. c. 61. § 2. Ante id tempus nemo aut miles, aut eques, a Cæsare ad Pompeium transierat. *Id. ibid.* c. 47. § 2. Nemo aut tribuni aut centurionis imperium desiderabat.

* 7. *Nemo non—non*, pro *nemo nec—nec.*

Liv. l. 3. c. 11. Nemo non lingua, non manu, promptior in civitate habebatur.

* 8. *Nemo ne—quidem.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 9. Nemo ne suspicaturus quidem est. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 14. Adventus noster nemini, ne minimo quidem sumtui fuit. *Id.* 2 *Philipp.* c. 37. Nemo jureconsultus, ne iste quidem, qui tibi uni est jureconsultus, ex ista syngrapha deberi dicit pro iis rebus. *Liv.* l. 3. c. 6.

* 9. *Nemo non modo, sed ne quidem.*

Cic. de Orat. l. et c. 1. Nemo eloquentia, non modo sine dicendi doctrina, sed ne sine omni quidem sapientia, florere unquam et præstare potuit.

* 10. *Non nemo*, pro *quidam.*

Cic. pro leg. Manil. c. 21. Erat non nemo in senatu, qui diceret, non oportere mitti hominem privatum pro consule. *Id.* 4 *Catil.* c. 5. Video de istis, qui se populares haberi volunt, abesse non neminem, ne de capite videlicet civium Romanorum sententiam ferat. *Id.* 4 *Verr.* c. 5. et *pro Muren.* c. 39.

* 11. *Nemo unus.*

Liv. l. 2. c. 12. Nemo unus est, cujus magis opera putem rempublicam restitutam. *Ibid.* c. 14. Nemo unus inde præcipuum quicquam gloriæ domum invidiæve tulit. l. 10. c. 16. Haud dubie illa ætate, qua nulla virtutum feracior fuit, nemo unus erat vir, quo magis innixa res Romana staret. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 36. Nemo de nobis unus excellat. *Tacit.* l. 1. *Hist.* c. 82. n. 2. *Liv.* l. 28. c. 35.

* 12. *Nemo alius; nobody else, no one else, no one besides.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 9. Alium, cui illam commendem, habeo neminem. *Id. pro*

---

[17] Sed quia *an* in hac formula a multis pro *annon* poni dicitur, equidem particulæ *nemo* novam significationem affingere nolim. (Recte. Si dixisset *ulli*, plane contraria esset *sententia; nempe:* quod alicui contigit. V. supra in An n. 6.)

Sull. c. 26. Cupiditatem eam si nemo alius habuit in consulatu petendo, cupidior judicatus est hic fuisse, quam cæteri. *pro Mil.* c. 17. Neminem alium, nisi Patinam, familiarissimum suum, rogavit.

13. *Nemo—quin: nemo—qui non.*

Nemo interdum cum *quin*, aut *qui non*, jungitur. *Cic. Fam.* l. et *ep.* 4. Nemo est, quin cogitet, quam sit metuendus iratus victor armatus. * Add. *Id.* l. 1. *ep.* 4. et l. 16. *ep.* 4. edit. *Lamb. Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 22. Adhuc neminem cognovi poetam, qui sibi non optimus videretur. * *Id.* l. 16. *ep.* 7. Nemo nos amat, qui te non diligat. Add. *pro Rosc. Am.* c. 9. et *Brut. ep.* 14.

14. *Nemo—nisi.*

Alias cum *nisi*. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 6. Quorum nemo consularis habitus, nisi qui animo extitit in remp. consulari. *De Amic.* c. 26. Assentatio nocere nemini potest, nisi ei, qui eam recipit, eaque delectatur. * Add. *pro leg. Man.* c. 13. et 6 *Paradox.* c. 1.

15. *Nemo præter: nemo—præterquam* vel *extra.*

Nonnunquam cum *præter*. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 5. Amicum ex consularibus tibi neminem esse video, præter Hortensium. *Id. Att.* l. et *ep.* 1. Sed hoc præter me, nemini videtur. * Add. l. 7. *Fam. ep.* 26. et *Liv.* l. 43. c. 8.

** S. D. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 1. Affirmat in sermonem se, post idus Martias, præterquam Lepidi, venisse neminis. *Liv.* l. 23. c. 8.

** S. D. *Plaut. Amphitr.* 2. 2. Mihi extra unum te mortalis nemo corpus contigit. * *Cic. pro Dom.* c. 41.

* 16. *Nemo—sed.*

Liv. l. 41. c. 24. Nemo novæ societatis, aut novi fœderis, quo nos temere illigemus, conscribendi est autor: sed commercium tantum juris præbendi repetendique sit.

* 17. *Nemo de* vel *ex.*

Cic. Att. l. et *ep.* 1. Nemo est ex iis, qui nunc petunt, qui si in nostrum annum reciderit, firmior candidatus fore videatur. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 65. Pluris ex omni nobilitate neminem facio. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 43. C. Aculeo ita tenet jus civile, ut cum ab hoc discesseris, nemo de iis, qui peritissimi sunt, anteponatur. *Varro* l. 2. *R. R.* c. 4. Proavus ac superiores de Tremelliis nemo appellatus est Scrofa.[18]

CAPUT CXLVII.

De Adverbio NEMPE.

1. *Nempe* in principio pro *certe,*[19] (explicandi caussa.)

NEMPE in principio est *certe* aut *scilicet*. *Cic.* in *Brut.* c. 3. Nempe librum eum dicis, quo omnem rerum memoriam complexus est. *Id.* 2 *Verr.* c. 61. Nunc, quod mihi abs te datur, id accipio, Siculos tibi esse inimicissimos. Nempe, ita dicis, propter decumas. *Id. Partit.* c. 12. Nempe igitur ea restant, quæ *cet.* *Id. pro Flac.* c. 37. Si Falcidius dat tantam pecuniam Flacco, nempe idcirco dat, ut rata sit emtio. *Id.* 12 *Philipp.* c. 11. Sed effugi insidias: perrupi Appenninum. Nempe in Antonii congressum colloquiumque veniendum est. (In omnibus non tam est asseverandi vis, quam explicandi, rationem reddendi.)

2. *Nempe* pro *nonne.*[20]

Interdum interrogat, atque usurpatur pro *nonne*. *Plaut. Rud.* 4. 4. Quid nunc

---

[18] *Nemo* sæpe etiam cum genitivis jungitur. *Nemo est omnium, nemo nostrorum.* Sed *nemo inter* fortasse nusquam reperias.

[19] Etiam in medio ponitur pro *certe*. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 18. Tu omnia consilia differebas in id tempus, cum sciremus, quæ Brundisii acta essent. Scimus nempe; hæremus nihilominus.

[20] *Equidem vix* video, cur hic *nempe* exponamus per *nonne*. Exempla quidem

vis tibi? *Tr.* Nempe hic tuus est? *Da.* Meus est. *Id. Menæchm.* 5. 7. Mea quidem hercle causa liber esto, atque ito, quo voles. *Mes.* Nempe jubes? *Men.* Jubeo hercle, si quid imperii est in te mihi. *Cic. Tusc.* l. et c. 5. Nempe negas ad beate vivendum satis posse virtutem? A. Prorsus nego. * *Plaut. Trinum.* 4. 3. Liberi quid agunt mei, quos reliqui hic filium atque filiam? *St.* Vivunt, valent. *Ch.* Nempe uterque? *St.* uterque.

* 3. *Nempe* indignantis.

Curt. l. 10. c. 2. § 25. In Europam ire properatis, rege deserto, quum pluribus vestrum defuturum viaticum fuerit, ni æs alienum luissem, nempe in Asiatica præda.

4. *Nempe* approbantis.

Nonnunquam in responsione est approbantis. *Plaut. Trinum.* 2. 2. Bene volo ego illi facere, si tu non cet. *Pn.* Nempe de tuo? *Ly.* de meo. *out of your own purse, you mean?* *Id. Asinar.* 1. 1. Apud Archibulum ego ero argentarium. *Li.* Nempe in foro? *De.* Ibi. *Cic.* 3 *Philipp.* c. 6. At avus hujus nobilis, Tuditanus: nempe ille, qui cum pulla et cothurnis numos populo de rostris spargere solebat.[1]

5. *Nempe* interrogationi subjectum, vim habet amplificandi.

Sæpe interrogationi subjicitur. *Cic.* 10 *Philipp.* c. 3. Legiones abducis a Bruto. Quas? Nempe eas, quas ille ab Antonii scelere avertit. *Id. pro Mil.* c. 3. In qua tandem urbe hæc homines stultissimi disputant? nempe in ea, quæ primum judicium de capite vidit M. Hortatii fortissimi viri. *Id.* 1 *Philipp.* c. 7. Cneii Pompeii consulatus in quibus actis consistit? nempe in legibus. *Id.* 7 *Verr.* c. 69. At quo tempore futurum est? nempe eo, cum *cet: but when will that be? why, when, &c.*

Admonitio.

Nempe pro *id est* raro admodum usurpari solet in explicatione aut enumeratione multarum rerum: sed ejus loco *nimirum* aut *videlicet* usurpatur. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 44. Opinor esse in lege, quam ad diem proscriptiones venditionesque fiant: nimirum ad Calendas Junias. Lege *nimirum* et *videlicet.*

CAPUT CXLVIII.

De Nihil.

1. *Nihil* pro *non.*

Nihil interdum usurpatur pro *non.* *Cic.* 1 *Philipp.* c. 6. Nihil dico, quis fuerit L. Brutus. 2 *Agr.* c. 23. Beneficio isto legis Pompeius nihil utitur. 1 *Parad.* c. 1. Hoc tamen opus in apertum ut referas, nihil postulo. *I do not ask.* * Add. l. 3. *Qu. Fr. ep.* 4.

** 2. *Nihil,* pro *ne,* rarius est.

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 3. Nihil properaris. *be not in a hurry.* *Schor.* p. 73. *Rat. Disc. L. L.*

* 3. *Nihil—non multum: nihil—multum.*

Cic. Brut. c. 40. Ætates vestræ nihil, aut non fere multum differunt. l. 4. *Acad.* c. 26. Oculi aut nihil, aut non multum mentiuntur. *Orat.* c. 49. fin. Quod scis, nihil prodest: quod nescis, multum obest.

* 4. *Nihil* cum genitivo nominis substantivi, pro *nullus.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 11. Paci, quæ nihil habitura sit insidiarum, semper est

---

hæc commodius explicantur per *scilicet. he belongs to you, does he not?—you are in earnest, are you not? are you in earnest? do you really mean so?—you are of opinion, I presume, that virtue is not of itself sufficient to make a man happy?—you mean both, I presume?* (Recte. Sed idem de sequentibus n. 3. A. 5. dicendum.)

[1] Hæc exempla an cum proposito Autoris omnia consentiant, judicent lectores. *(Immo pertinent omnia ad n. 2.)*

consulendum. l. 2. *Fam. ep.* 12. Illud moleste fero, nihil me adhuc his de rebus habere tuarum literarum. l. 12. *Fam. ep.* 2. Nihil est negotii libertatem et rempublicam recuperare. l. 1. *de Offic.* c. 42. Omnium rerum, ex quibus aliquid acquiritur, nihil est agricultura melius.

* 5. *Nihil* de personis,[2] pro *nullius momenti* (pro *nihilo habendus, contemnendus.*)

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 28. Hæc tibi scripsi, ut isto ipso in genere, in quo aliquid posse vis, te nihil esse cognosceres. *Ibid. ep.* 34. Nos plane aut nihil sumus, aut nobis quidem ipsis displicemus. 1 *Verr.* c. 14. Si mecum in hac prolusione nihil fueris, quem te in ipsa pugna cum acerrimo adversario fore putemus? esto: ipse nihil est, nihil potest: at venit paratus cum subscriptoribus exercitatis et disertis. l. 1. *Att. ep.* 16. *Liv.* l. et c. 22. (Dicitur etiam similiter de *rebus. Cic. in Cæcil.* c. 14. Nihil est in prolusione. *h. e.* prolusio nihil valet, efficit etc.)

* 6. *Nihil unum.*

Liv. l. 41. c. 20. Rhodiis, ut nihil unum insigne, ita omnis generis, ut quæque usus eorum postulaverunt, dona dedit rex.

* 7. *Nihil non; every thing.*

Liv. l. 4. c. 35. Nihil non aggressuri sunt homines, si magna conatis magna præmia proponantur. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* ult. Is, de quo scribis, nihil habet amplum, nihil excelsum, nihil non submissum atque populare. *Ib.* l. 8. *ep.* 4. Nihil cognovi ingratius: in quo vitio nihil mali non inest. *Ib.* l. 3. *ep.* 24. Cum in hoc constantia illa imminuta sit, nihil jam potest non decerni. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 31. et *pro Flac.* c. 37.

* 8. *Non nihil; something, somewhat, somehow, in some sort, respect or degree.*

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 7. Virum excellentem, non nihil suspicantem *etc. Ibid.* l. 3. *ep.* 6. De tuo in me animo iniquis secus existimandi videris non nihil loci dedisse. l. 4. *ep.* 14. Hoc in periculo non nihil me consolatur, cum recordor, hæc me tum vidisse, cum secundas etiam res nostras pertimescebam. l. 12. *ep.* 2. l. 13. *ep.* 30.

* 9. *Nihil dum*, pro *adhuc nihil; nothing as yet, nothing yet.*

** *Nihil dum* pro *nondum quicquam. Cic. Att.* Brundisio nihil dum erat allatum. *Schor.* in *Phras. Gul. Insul. Menap.* c. 44. *Observ.*

* 10. *Nihil neque; nihil nec.*

Cic. 1 *Parad.* c. 4. Nihil est præstantius, neque divinius. *there is nothing more excellent or divine. Id.* l. 2. *Fam. ep.* 12. Nihil feci unquam, neque dixi, quod contra illius existimationem esse vellem. *I have neither done nor said any thing. Ib.* l. 11. *ep.* 20. Nihil tua mihi vita potest esse jucundius, neque carius. *Pro Rosc. Am.* c. 26. Nihil tam vile, neque tam vulgare est, cujus partem ullam reliquerint isti. *Liv.* l. 2. c. 30. Nihil ex ea familia triste nec superbum timebat plebs. l. 5. c. 43. Adversus Gallos Romani nihil temere nec trepide faciebant. *Cic.* 1 *Parad.* c. 4.

* 11. *Nihil nec—nec; nihil neque—neque; nothing—nor.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 8. Iis cupiditatibus nihil nec tetrius, nec fœdius excogitari potest. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 1. Nihil est illo mihi nec carius, nec jucundius. *Id.* l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 2. Nihil nec temere dicere, nec astute debeo. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 19. Mihi nihil neque a te ipso, neque ab ullo alio de adventu tuo scribebatur. l. 3. *Fam. ep.* 7. Mihi nihil neque ad honorem, neque ad gloriam acquirendam, deesse putavi. *Pro Rosc. Am.* c. 28. Nihil neque acerbius, neque iniquius proferri potest.

* 12. *Nihil non—non*, rarissimum est.

Liv. l. 5. c. 38. In altera acie nihil simile Romanis, non apud duces, non apud milites erat. (Sed rectum tamen. cf. in *Nemo* n. 7.)

---

[2] Adde huc n. 26. (it. in Nemo n. 3.)

13. *Nihil ne—quidem.*

Nihil quamvis assumat *ne—quidem*, vim tamen negandi retinet. * *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 1. Mirabar nihil allatum esse ne rumoris quidem. *I was surprised that I should not have heard so much as a rumour from that place. Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 1. Ad eas ego literas nihil scripsi, ne gratulandi quidem causa. *in reply to this letter I wrote nothing, not even to congratulate him.* * Add. l. 9. *Fam. ep.* 26. et l. 9. *Att. ep.* 4. et *Liv.* l. 6. c. 36.

* 14. *Nihil non modo—sed etiam.*

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 14. Nihil isto potest esse jucundius, non modo miseris his temporibus, sed etiam tranquillis et optatis.

* 15. *Nihil non modo—sed ne quidem.*

Cic. ad Qu. Fr. l. et *ep.* 3. Nihil ex istis locis non modo literarum, sed ne rumoris quidem affluxit.

* 16. *Nihil aut—aut.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 9. Nihil aut sero, aut exigue, a patria civi tributum potest videri. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 31. Nihil dicam reconditum, nihil aut inauditum vobis aut cuiquam novum.

18. *Nihil nisi.*

Nihil sæpissime assumit *nisi*. *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 6. Nihil laboro, nisi ut salvus sis. *Id.* l. 9. c. 16. Nihil video, quod timeam, nisi quod omnia sunt incerta. *Add. l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 3. et l. 2. *ep.* 10. Huc pertinet illud *ejusd.* l. 5. *Att. ep.* 14. Nihil mihi gratius facere potes, nisi tamen id erit mihi gratissimum, si, quæ tibi mandavi, confeceris.

* 18. *Nihil præter; nihil præterquam.*

Interdum *præter*. *Cic. Fam.* l. et *ep.* 4. Res sunt ejusmodi, ut si Romæ sis, nihil te præter tuos delectare possit. * Add. l. 2. *de Off.* c. 22. et l. 3. c. 18. et l. 4. *Fam. ep.* 7. *Liv.* l. 2. c. 56. Volero nihil, præterquam de lege, loquebatur. * Add. *Id.* l. 3. c. 26. princ. et l. 5. c. 52. extr. et *Hirt. B. Alex.* c. 8. § 3. * Huc refer illud *Livii* l. 24. c. 47. Hispani, paulo minus mille homines, nihil præterea cum consule pacti, quam ut sine fraude Punicum omitteretur præsidium, ad consulem transtulerunt signa.

* Item illud *Cic. de Arusp. Resp.* c. 19. Nihil a patris avique Africani præstabili insignique virtute, præterquam quod a senatu desciverat, deflexit.

* 19. *Nihil aliud* absolute.

Cic. Fam. l. et *ep.* 4. Post has miserias de jure publico nihil est actum aliud cum dignitate.

20. *Nihil aliud—nisi; nihil aliud—quam.*

Nihil aliud—nisi usitatissimum est. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 37. Nihil aliud fecerunt, nisi rem detulerunt. *they did nothing beyond, &c.; all they did was to, &c.* l. 7. *Att. ep.* 4. Nihil me aliud consolatur, nisi quod illum non arbitror fore tam amentem, ut *cet.* l. 2. *ad Qu. Fr. ep.* 10. Nihil dicam aliud, nisi verebor, ne quando ego tibi, cum sum una, molestus sim. * Add. l. 3. *ibid. ep.* 9. *Nihil aliud quam* minus usitatum est apud *Ciceronem;* apud *Cæsarem* et alios frequentius. *Id. pro Rab.* c. 2. Agitur nihil aliud in hac causa, Quirites, quam ut nullum sit posthac in rep. publicum consilium. * Add. l. 9. *Att. ep.* 4. et *pro leg. Man.* c. 22.

21. *Nihil—quin: nihil—quod non.*

Cic. Qu. Fr. l. et *ep.* 3. Nihil prætermisi quadam epistola, quin enucleate ad te perscriberem. *Id.* 2 *Philipp.* c. 10. Ego nihil prætermisi, quin Pompeium a Cæsaris conjunctione avocarem. *i. e.* quo minus.

Varro l. 9. *L. L.* c. 2.

Cic. l. 2. *Att. ep.* 17. Nihil est, quod non timendum sit. * Add. l. 12. *Att. ep.* 15. et l. et c. 11. et *pro Rosc. Am.* c. 25. Aliquando emphaseos causa additur *totum*. *Id. pro Cluent.* c. 6. Cluentius nihil mali timuit, quod non totum a matre esset conflatum.

22. *Nihil—quo minus: nihil—quamobrem non.*

Cic. Brut. ep. 12. Nihil affertur, quo minus summa supplicia subeunda nobis sint. * Add. *Liv.* l. 5. c. 31. Eo munere delinita plebe, nihil certatum est, quo minus consularia comitia haberentur. *Cels.* l. 3. c. 27. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 12. Considerare debes, nihil tibi esse committendum, quamobrem eorum, quos laudas, non te similem præbeas.

23. *Nihil—cur: nihil—quare: nihil—quamobrem.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 6. Quod ego cur nolim, nihil video. *I see no reason why I should not wish it; I do not see why I should not wish it.* *Id.* l. 6. *ep.* 21. Nihil est, cur te advenientibus offerre gestias. l. 11. *Att. ep.* 22. Mihi quidem nihil in mentem venit, quare id putem fieri posse. * *Id. pro Dom.* c. 32. *Id. pro Cluent.* c. 26. Nihil excogitem, quamobrem Oppianico damnari necesse sit? *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 26. Nihil est aliud, quamobrem mihi nihil percipi posse videatur, nisi quod Stoici negent, quicquam posse percipi, nisi tale verum, quale falsum esse non possit. * Add. l. 6. *Fam. ep.* 13.

* 24. *Nihil—sed: nihil—sed tamen: nihil—verum.*

Tacit. l. 15. c. 14. § 1. Ad ea Vologeses, nihil pro causa, sed opperiendos sibi fratres, rescripsit. *Id.* l. 16. c. 19. § 3. *Liv.* l. 2. c. 49. Nihil medium, nec spem, nec curam, sed immensa omnia volvebant animo. *Tacit.* l. 11. c. 27. § 3. Sed nihil compositum miraculi causa, verum audita scriptaque senioribus tradam.

25. *Nihil minus.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 4. Nihil minus velim, quam Pomponiam et puerum versari in timore ruinæ. *nothing would please me less, than that Pomponia and the boy should be apprehensive of its going to ruin.* * Add. l. 3. *de Off.* c. 20. *Att.* l. et *ep.* 6. et *Liv.* l. et c. 3. princ.

* 26. *Nihil magis.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 9. Nobis nihil est timendum magis, quam ille Consul. *Id.* l. 4. *ep.* 8. l. 11. *ep.* 7. et l. 1. *Fam. ep.* 5.

27. *Nihil* cum comparativo.

Nihil eleganter etiam cum locis et personis comparatur. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 8. Nihil quietius, nihil salsius, nihil amœnius. *Ibid.* l. 6. *ep.* 2. Tironem ægrum Patris reliqui, adolescentem probum: nihil vidi melius. * *Cic.* l. 3. *ad Qu. Fr. ep.* 1 et 4. et l. 16. *Fam. ep.* 5.

28. *Nihil potius: nihil antiquius.*

Nihil potius, nihil antiquius eandem vim habent. *Cic.* l. 6. *de Rep.* c. 1. Nihil mihi potius fuit, quam ut Massinissam convenirem. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 22. Dixit se, si ille fidem non servaret, ita laturum, ut omnes intelligerent, nihil sibi antiquius amicitia nostra fuisse. * Sic etiam *nihil prius.* *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 1.

* 29. *Nihil est, quod,* pro *frustra, nulla causa est* cet.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 8. Dignitatem illam consularem fortis et constantis Senatoris, nihil est, quod cogitemus. *Id.* l. 7. *ep.* 9. Quod huc properes, nihil est, præsertim Vacerra mortuo. Add. l. 14. *ep.* 12. et l. 10. *ep.* 1. l. 11. *ad Brut. ep.* 3. * Sæpe idem valet, quod *nulla causa est.* *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 26. Nihil est, quod adventum nostrum extimescas. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 13. De cohæredibus Suffidianis nihil fuit, quod ad me scriberes. * Nonnunquam est, *nulla res est.* *Id.* l. 15. *ep.* 10. Hoc tempore quod scriberem, nihil erat.[3] *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 6. Ego vero gratulatione literarum tuarum, nihil est, quod me non assecutum putem. *I have gained every thing.*

30. *Nihil habeo, quod.*

Cic. Att. l. et *ep.* 11. Ego tuis proximis, nihil habeo, quod rescribam. *I have no reply to make to your last letter.*

---

[3] Nota, in hac significatione *esse quod* supervacuum videri Anglis. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 24. Nihil est, quod dignum nobis facere possim. *I can do nothing, that will become me.*

* 31. *Nihil de: nihil ex.*

Cic. in Cæcil. c. 23. Nihil de suis veteribus ornamentis requirit. *Nep. Ages.* c. 7. Nihil de victu, nihil de vestitu Laconum mutavit. *Id. Attic.* c. 14. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 7. Ex omnibus nihil magis desideratur, quam quod in Africam non ierim. *Liv.* l. 42. c. 62. *Tacit.* l. 6. *Ann.* c. 46. § 6.

* 32. Admonitio.

Nihil et *nihilum* sæpe usus curate secernit. *Cic. Orat.* c. 70. Videsne, ut ordine verborum paulum commutato, iisdem verbis, stante sententia, ad nihilum omnia recidant, cum sint ex aptis dissoluta? *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 16. Non ergo omnium interitus atque obitus naturam conficiet: et erit aliquid, quod aut ex nihilo oriatur, aut in nihilum subito occidat. *Id.* l. 1. *Qu. Acad.* c. 7. Materia illa tota omnia recipere potest, omnibusque modis mutare, atque ex omni parte; eoque etiam interire non in nihilum, sed in suas partes.

33. *Nihilo* cum comparativo.

Nihilo semper cum comparativo copulatur. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 27. Demta æternitate, nihilo beatior Jupiter, quam Epicurus. *Id.* 5 *Verr.* c. 31. Verres nihilo diligentior esse ad classem ornandam cœpit. * *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 12. l. 2. *de Off.* c. 22. l. 3. c. 9. et l. 3. *Fam. ep.* 12. et l. 4. *ep.* 23. et l. 16. *ep.* 14. et *pro Mil.* c. 30.

34. *Nihilo magis; nihilo minus.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 50. Sed vos dialectici ea sumitis, quibus concessis, nihilo magis efficiatis, quod velitis. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 14. Qui demersi sunt in aqua, nihilo magis respirare possunt, si non longe absint a summo, ut jam jamque possint emergere, quam si etiam tum sint in profundo. Ita sæpe. *Id. pro Milon.* c. 7. Minus dolendum, re non perfecta: sed puniendum certe nihilominus. *Id.* l. 2. *de Invent.* c. 41. Amentia fuit, cum heredi vellet cavere, id adscribere, quo non adscripto, nihilo minus heredi caveretur. *Id.* 5 *Philipp.* c. 9. Legati proficiscantur: bellum nihilominus paretur. *let the ambassadors go: nevertheless prepare for war.*

Admonitio.

Nihilo minus, pro *tamen*, cum antecedit *etsi*, *quamquam* aut aliquid simile, usitatum non est.[4]

Nihilo minus tamen, non temere usurpandum.

* Nam in scriptis præstantissimorum autorum rarius occurrit. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 13. Quanquam nulla me ipsum privatim pepulit insignis injuria: tamen nihilo minus conficior curis. *Id. pro Cluent.* c. 28. Etsi alii, pecunia accepta, verum judicabant; tamen nihilominus se superioribus suis judiciis constare putabant oportere. *Ibid.* c. 37. Non numero hanc absolutionem: nihilominus enim potest, ut illam multam non commiserit, accepisse tamen ob rem judicatam pecuniam. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 17. § 4. et c. 18. § 5. *Hirt. B. Afric.* l. 1. c. 3. *Ter. Heaut.* 5. 3.

* 35. *Nihilo secius, quam. no otherwise than; nothing else but. Plaut. Menæch.* 7. extr. Hæc nihilo mihi videntur secius, quam somnia.

* 36. *Nihilo tamen secius.*

Cæsar B. G. l. 5. c. 4. § 2. Cæsar Induciomarum hortatus est, uti in officio permaneret: nihilo tamen secius principibus Trevirorum ad se convocatis, eos sigillatim Cingetorigi conciliavit. *Id. ibid.* c. 7. § 3. Cæsar dabat operam, ut Dumnorigem in officio contineret, nihilo tamen secius omnia ejus consilia cognosceret.

---

[4] Neque enim paucissima exempla sequi licet. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 2. Hæ res nihilominus, ut ego absim, confici possunt. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 4. Quare meo quidem animo, nihilo minus eloquentiæ studendum est, etsi ea quidam et *privatim et publice perverse* abutuntur.

* 37. *Nihilo minus* post ablativos consequentiæ, vel participia.

Cels. l. et c. 7. *de pituit. oc.* Levata altera parte, nihilo minus altera infestat. *Senec. ep.* 120. At nos corpus tam putre sortiti, nihilominus æterna proponimus.

* 38. *Nihilo minus—quam; nothing less, no less.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 4. Apud te nihilominus hoc tempore valere me confido, quam valuerim semper apud omnes. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 18. Commune est, quod nihilo minus in hanc, quam in contrariam partem causæ, potest convenire. *Terent. Phorm.* 4. 2. Diis gratias agebat, tempus sibi dari, ubi Phædriæ se ostenderet nihilo minus amicum esse, quam Antiphoni. *Cic. pro Planc.* c. 25. *Liv.* l. 1. c. 23. l. 2. c. 17. et l. 3. c. 24.

* 39. *Nihilo minus* post *sine.*

Cic. pro Rosc. Com. c. 18. Sine cautione et repromissione nihilo minus id Fannius societati debebat.

* 40. *Nihilo magis—quam ; not a whit more, than, &c. just as much, as, &c.*

Cic. l. 4. *Acad.* c. 14. Academici clamant, nihilo magis vera illa esse, quam falsa. *Liv.* l. 2. c. 39. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 56.

* 41. *Nihilo plus—quam.*

Liv. l. 41. c. 24. Nihilo plus fidei autoritatisque habemus adversus Romanos, qui semper socii atque amici fuimus, quam Ætoli, qui paulo ante hostes fuerunt.

* 42. *Nihilo aliter; not in the least otherwise, precisely the same.*

Terent. Phorm. 3. 2. Ego isti nihilo sum aliter ac fui.

CAPUT CXLIX.

De Adverbio NIMIRUM.

1. NIMIRUM ex *ni* et *mirum* factum videtur, ordine inverso, pro *mirum ni.*[5] Usurpatur pro *certe, videlicet, scilicet.* *Cic.* l. 3. *Tusc.* c. 33. Nimirum igitur ut in causis non semper utimur eodem statu: sic in ægritudine lenienda, quamnam quisque curationem recipere possit videndum est. *Id.* l. 1. *de Div.* c. 54. Hoc nimirum est illud, quod de Socrate accepimus. l. 9. *Att. ep.* 1. Itaque nimirum est illud, quod Cæsar scribit in ea epistola. l. 1. *de Orat.* c. 5. Sed nimirum majus hoc est quiddam, quam homines opinantur. *Brut.* c. 21. Et nimirum is princeps ex Latinis ista tractavit. *de Amic.* c. 15. Hæc enim est tyrannorum vita nimirum, in qua nulla fides. (In horum nonnullis respondet Græcorum particulæ δή: cujus vis sæpe sentitur facilius ab adsuetis elegantiæ Græcæ linguæ, quam exprimi aliis verbis potest: ceterum plerumque dicitur explicandi causa.)

* 2. *Nimirum* post interrogationem.

Cic. pro Quint. c. 25. Sed quid id ad rem? nimirum, inquit, in eo causa consistit.

* 3. *Nimirum* in ironia.

Liv. l. 40. c. 9. princ. Aperienda nimirum nocte janua fuit, et armati comissatores accipiendi, præbendumque ferro jugulum, quando non creditur, nisi perpetratum facinus.

(4. *Nimirum* pro *tum vero.*)

Cic. de Off. l. 2. c. 20. Sed si res in contentionem veniet, nimirum Themistocles est autor adhibendus.

---

[5] Mihi videtur *nimirum* ex *ne* et *mirum* conflatum esse. Nam *e* et *i* sæpe inter se permutabantur olim. Hinc est *seu* pro *sive*, *nihilum* pro *ne hilum*, *nisi* pro *ne si.* *Ne* autem pro *non* apud antiquos usitatissimum fuit. Id quod cum Plautus et alii *veteres*, tum reliqua ex antiquitate verba, *nescio, frequens, nemo, nefarius, nefandus, necesse,* satis testantur.

(5. *Nimirum* pro *adeo, sine dubio* etc.)

Cic. pro Mur. c. 15. Quæ non modo summa bona, sed nimirum vel sola audeo dicere. Sed in omnibus formis servat propriam vim explicandi.

CAPUT CL.

De Adverbio Nimis *et* Nimium.

* § I. 1. *Nimis* repetitur interdum.

Cels. l. et c. 1. Concubitus neque nimis concupiscendus, neque nimis pertimescendus est. *Id.* l. 5. c. 26. *de glutin. vuln.* Utraque (*sutura et fibula*) neque nimis crebra injicienda est.

* 2. *Haud nimis; not too much.*

Liv. l. 8. c. 4. Est quidem vobis hoc per se haud nimis amplum: sed ut amplum videri posset, diuturna patientia fecimus. Ita sæpe dicunt: *non nimis honestum*, cet.

* 3. *Nimis quam*, pro *valde.*

Plaut. Captiv. 1. 2. 17. Quod ego quidem nimis quam cupio, ut impetret.

§ II. 1. *Nimium.*

Nimium sæpe adverbium est, idemque declarat, quod *nimis*. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 27. Nemo nimium beatus est. 1 *Catil.* c. 5. Nimium diu te imperatorem illa Manliana castra desiderant. *pro Cluent.* c. 46. Ne nimium multi pœnam capitis subirent, idcirco illa sortitio comparata est. *to prevent too many persons from being punished capitally.* l. 2. *de Fin.* c. 13. Quod vos interdum, vel potius nimium sæpe dicitis. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 21. Verbis effervescentibus, et paulo nimium redundantibus, aptus erat ad hoc munus. *a little too much.*

* 2. *Nimium—parum.*

Liv. l. 29. c. 21. Aut Pleminio nimium, aut sibi parum creditum dixit prætor. *Cels.* l. 1. c. 3. Vomitus utilis est plenis et biliosis omnibus, si vel nimium se replerunt, vel parum concoxerunt. *Cic. pro Cluent.* c. 58. et 10 *Philipp.* c. 11. *Cels.* l. et c. 7.

* 3. *Nimium quam* (pro *valde*).

Plaut. Bacch. 1. 2. 13. Nimium quam, O! Lyde, es barbarus!

4. *Nimium quantum* (pro *valde*).

Nimium quantum est *mirum quantum*. *Cic. Orat.* c. 26. Huic generi orationis adspergantur etiam sales, qui in dicendo nimium quantum valent. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 25. Zeno dicit differre inter honestum et turpe nimium quantum, nescio quid immensum. *that the difference is exceedingly great, if not infinite.* * Add. *Terent. Phorm.* 4. 3.

5. *Nimium nimiumque* poeticum est.

** *Tib.* l. 3. *eleg.* 6. Jam venit iratus nimium nimiumque severus. *Ovid. Epist.* O! nimium nimiumque oblite tuorum. *Popm.* l. 2. *de Usu Ant. Loc.* c. 3. *Colv. ad Apul.* p. 59.

6. *Nimio plus.*

Nimio plus significantius est, quam *nimium*. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 8. Quia te nimio plus diligo, fama quoque mihi magni est. * *Liv.* l. 1. c. 2. et l. 2. c. 37. l. 28. c. 25. *Plaut. Bacch.* 1. 2. 56.

* 7. *Paullo nimium; a little too much, rather too much.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 21. Verba paulo nimium redundantia.

* 8. *Nimio opere.*

Cic. 5 *Parad.* c. 2. Pari stultitia sunt, quos ædificia magnifica nimio opere delectant.

CAPUT CLI.

De Conjunctione Ni *et* Nisi.

* § I. 1. Ni.

Ni, non est illud quidem infrequens in Latinis libris, sed multo tamen frequentius *nisi*.

* 2. *Ni tum*.

Liv. l. 8. c. 10. Si is homo, qui devotus est, moritur, probe factum videri; ni moritur, tum *etc.*

* 3. *Ni* in adseveratione.

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 13. Moriar, ni puto te malle a Cæsare consuli, quam inaurari. *Varro R. R.* l. et c. 3. Peream, ni piscem putavi esse.

§ II. 1. Nisi.

Nisi proprie est *si non; unless, if not.* *Cic. pro Cluent.* c. 2. Nomen judicum amittemus, nisi ex his ipsis causis judicabimus. *Id. Att.* l. et *ep.* 7. Pompeius Domitium, nisi me omnia fallunt, deseret: incredibiliter pertimuit. Exempla ubivis occurrunt.

2. *Nisi* pro *præter*, vel *præterquam*, vel *verumtamen; except, but, save only.* Interdum pro *præter* usurpatur. *Cic. de Amic.* c. 5. Philosophi negant quemquam virum bonum esse, nisi sapientem. *pro Sext.* c. 60. Quem unquam civem senatus, nisi me, nationibus exteris commendavit? l. 1. *Tusc.* c. 31. Quid tum agimus, nisi animum ad se ipsum advocamus? *what do we then do, but, &c.* l. 13. *Fam. ep.* 74. De re nihil possum judicare, nisi illud mihi certe persuadeo, te talem virum nihil temere fuisse. *de Amic.* c. 5. Sed hoc primum sentio, nisi in bonis, amicitiam esse non posse. l. 11. *Att. ep.* 6. Omnino hæc eodem modo ex hac parte fiunt, nisi quod illud erat infinitum. *Cato* c. 89. Eodem modo anserem alito, nisi prius dato bibere. *in the same way you must feed geese, except that you must give them something to drink first.* *Terent. Phorm.* 5. 8. Quo pacto, aut unde, hæc hic rescivit? *D.* nescio, nisi me id dixisse nemini certe scio. *indeed I cannot tell, except that I am positive that I told it to nobody.*

3. *Nisi tamen* pro *præterquam*.

Columell. l. 3. c. 1. Vitis omni pæne regione, et omni declinatione mundi, nisi tamen glaciali vel præfervida, curæ mortalium respondet.
* Alias *nisi tamen* est *si non*, vel *nisi forte*. *Plin.* l. 1. *ep.* 2. Libelli, quos emisimus, dicuntur in manibus esse, quamvis jam gratiam novitatis exuerint: nisi tamen auribus nostris bibliopolæ blandiuntur. *Cels.* l. 5. c. 26. *quomodo vuln. lig.* Nodus vulnus lædit, nisi tamen longe est.

4. *Nisi quod; except that, save only that.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 1. Cum Patrone Epicureo mihi omnia communia sunt: nisi quod in philosophia vehementer ab eo dissentio. l. 2. *Att. ep.* 1. Tusculanum et Pompeianum me valde delectant: nisi quod me illum ipsum, vindicem æris alieni, ære, non Corinthio, sed hoc circumforaneo, obruerunt. * *Varro L. L.* l. 5. c. 2. bis.

* 5. *Nisi quod—ceteroqui.*

Cic. Orat. c. 25. Hunc nisi quod solum, ceteroquin recte quidam vocant Atticum.

* 6. *Nisi—ut: nisi—ut ne.*

Cic. pro Cœl. c. 13. Quid est aliud, quod nos patroni facere debeamus, nisi ut eos, qui insectantur, repellamus? *pro Mil.* c. 2. Clodius tum neminem ducebat, nisi ut virum a viro lectum esse diceres. * Add. l. 12. *Fam. ep.* 2. et l. 16. *ep.* 10. *l.* 13. *Att. ep.* 20. Quicquamne me putas curare in toto, nisi ut ei ne desim?

* 7. *Nisi ne.*

Cic. l. 4. *Acad.* c. 2. Non aliud quicquam videndum est nobis, nisi ne quid privatis studiis de opera publica detrahamus.

8. *Nisi si* pro *nisi.*

Nisi interdum adsciscit *si* elegantiæ causa. *Terent. Andr.* 1. 5. Nisi si id est, quod suspicor; aliquid monstri alunt. *if that be not the cause, as I presume it is, that they are concealing some blemish that she has got. Id. Adelph.* 4. 3. Quod peccatum a nobis ortum est, corrigo; nisi si me in illo credidisti esse hominum numero, qui putant sibi fieri injuriam, ultro si quam fecere ipsi. *unless you rank me with those. Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 58. Miseros illudi nolunt Rhetores, nisi si se forte jactant. *will not insult the miserable, unless they are insolent under their misfortunes.* * Add. *Terent. Eunuch.* 3. (Vid. in pr. *Heins.* ad *Ovid. Her. ep.* 4. v. 111.)

* 9. *Nisi tamen si ; nisi si tamen.*

Columell. l. 3. c. 13. Præstat non conserere, quam in summa terra suspendere: nisi tamen si scaturigo palustris obvia plus quam sesquipedem prohibeat infodere. *Id.* l. 4. c. 16. extr. Binæ jam materiæ singulis seminibus submittendæ erunt: nisi si tamen gracilitas vitis alicujus angustiorem putationem desiderabit.

* 10. *Ni—cur ; nisi—cur.*

Cic. l. 1. *N. D.* c. 27. Hoc ni ita esset, cur non gestiret taurus equæ contrectatione? l. 5. *de Fin.* c. 29. Nisi id jaceret, cur Plato Ægyptum peragravit?

* 11. *Nisi—certe ; nisi—profecto ; nisi—scilicet.*

Cic. pro Cluent. c. 66. Quod nisi esset, certe postea, deprehensa re, non illa ut ab improbo viro discessisset. l. 4. *Att. ep.* 1. Nisi prætermissos fructus tuæ suavitatis præteriti temporis omnes exegero, profecto hac restitutione fortunæ me ipse non satis dignum judicabo. l. 1. *de Invent.* c. 31. *Liv.* l. 21. c. 41. *Tac.* l. 3. *Ann.* c. 54. Nisi provinciarum copiæ subvenerint, nostra nos scilicet nemora nostræque villæ tuebuntur.

* 12. *Nisi—sin autem.*

Cic. pro Cluent. c. 6. Hæc nisi omnia perspexeritis in causa, temere a nobis illam appellari putatote. Si autem erunt et aperta et nefaria, Cluentio ignoscere debetis.

13. *Nisi quis ; nisi si quis.*

Pro *nisi aliquis, nisi quis* vel *nisi si quis* eleganter dicitur. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 13. Reipubl. statum, nisi quis nos Deus respexerit, elapsum scito esse de manibus uno hoc judicio. *Brut.* c. 13. Quis aut Argivum oratorem, aut Corinthium aut Thebanum scit fuisse temporibus illis? nisi quid de Epaminonda docto homine suspicari licet. 2 *Catil.* c. 4. Nisi vero si quis est, qui Catilinæ similes cum Catilina sentire non putet. l. 2. *Att. ep.* 3. Cætera si reprehenderis, non feres tacitum; nisi si quid erit ejusmodi, quod sine sumtu corrigi possit. *unless it be of that description.* Add. *ibid.* l. 14. *ep.* 2. et l. 2. *ep.* 11.

* 14. *Nisi si quando.*

Liv. l. 6. c. 26. Hic noster, hic plebis nostræ habitus fuit, eritque semper, nisi si quando a vobis proque vobis arma acceperimus.

15. *Non—nisi ;*[6] *nisi—non.*

Plaut. Amphitr. Non loquar, nisi pace facta. ** *Cic. Læl.* c. 20. Exemplorum pleni sunt omnes libri.

Cic. Fam. l. et *ep.* 1. Quoniam tu, nisi perfecta re, de me non conquiesti, ego, quia non idem in tua causa efficio, vitam mihi esse acerbam puto. *Cæs.* l. 3. *B. C.* c. 87. Labienus juravit, se nisi victorem in castra non rediturum.

16. *Nisi forte ; nisi vero.*

Nisi forte et *nisi vero* in principiis fere ironiæ serviunt. *Cic. de Fat.* Nisi forte

---

[6] Inter *non* et *nisi* eleganter interjiciuntur aliqua vocabula. Vide infra Non. Sed *Celsus l. 1. c. 3. Martial. præf.* libri 8.

volumus Epicureorum opinionem sequi. *unless indeed; unless forsooth! Id. pro Mil.* c. 7. Nisi forte magis erit parricida, si quis consularem patrem, quam si humilem necaverit. * l. 7. *Att. ep.* 6. et *pro Mil.* c. 7. *Id. ibid.* c. 3. Nisi vero existimatis, dementem P. Africanum fuisse. *Pro Syll.* c. 9. Nisi vero paucos fuisse arbitramini, qui. * Add. *pro Milon.* c. 5. extr. et c. 30 et 33.

* 17. *Nisi* in ironia.

Etiam *nisi* per se ironiæ servit. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 45. Nisi hoc mirum sit, quod vis divina assequi non possit, si id mens humana adepta non sit. *unless indeed it be a wonder, that, &c. Ibid.* c. 50. Nisi hoc indignum putas, quod vestitum sedere in judicio vides, quem tu e patrimonio, tanquam e naufragio, nudum expulisti. *unless you believe, &c.*

* 18. *Ni -, — Sed quia - , —*

Sallust. Catil. c. 20. Ni virtus fidesque vestra satis spectata mihi forent: nequicquam opportuna res cecidisset:—Sed quia cognovi vos fortes fidosque mihi *etc.*

* 19. *Nisi* in formulis jurandi.

Cic. l. 16. *Att. ep.* 11. Moriar, nisi facete. *Sueton. Claud.* c. 4. Peream, nisi, mea Livia, admiror. *Plaut. Mostell.* 1. 3. Dii deæque omnes me pessimis exemplis interficiant, nisi ego illam interfecero siti fameque atque algu.

(20. *Nisi* pro *sed.*

Interdum etiam *nisi* licet interpretari *sed.* Sic *Hotomannus* capit in illo *Cic. pro Rosc. A.* c. 35. Nescio, nisi hoc video. ubi vide illum. Adde Viros doctos ad l. 13. *Fam. ep.* 1. et quos laudat *Drakenb.* ad *Liv.* l. 24. c. 20.)

CAPUT CLII.

De Adverbio NOMINATIM.

Cic. ad Quint. Fr. l. 3. *ep.* 1. De tribunatu quod scribis, ego vero nominatim petivi Curtio, et mihi ipse Cæsar nominatim Curtio paratum esse rescripsit. *expressly.* (Sed semper intelligendum est de nomine expresso, ut ap. *Nepotem* in *Themist.* Pythia nominatim respondit *etc.* i. e. ita respondit, ut nomen ederet ejus, quem mitterent, non generatim, non describeret etc. modo.)

CAPUT CLIII.

De Adverbio NON.

* 1. *Non* sæpe omittitur, sæpe additur in comparationibus.

Cic. pro Manil. c. 11. Quæ tanta sunt in hoc uno, quanta in omnibus reliquis imperatoribus non fuerunt.

* 2. *Non* in interrogatione pro *nonne.*

Cic. pro Quint. c. 26. Quid hæc amentia? quid hæc festinatio significat? non vim? non scelus? non latrocinium? non denique omnia potius quam jus, quam officium, quam pudorem? *Id. pro Rosc. Com.* c. 2. Suarum perscriptionum et liturarum adversaria proferre, non amentia est? *Id.* 6 *Verr.* c. 23. et *pro Planc.* c. 34. et *in Pison.* c. 20. et l. 9. *Fam. ep.* 17. § 1.

* 3. *Non* sæpe adjicitur a Latinis ad ea verba, ad quæ Angli adjicere non solent.

Cic. pro Manil. c. 24. Qui ad unum deferenda esse omnia non arbitrantur. *who are of opinion that it is not right to offer every thing to one person.* (Atqui licet etiam sic vertere: *who are not of opinion, &c. who do not think, &c.* nempe in talibus liberum est, ubi ponere velis negationem.)

* 4. *Non* post verbum.

Seneca ep. 113. Doce me, non, an fortitudo animal sit, sed, nullum animal felix esse sine fortitudine, nisi *etc.*

* 5. *Non* geminatum.

** D. P. *Non* geminatum per ἐπίζευξιν emphaseos gratia, sensu manente negativo. *Catull. epigr.* 14. Non, non hoc tibi, salse, sic abibit. *Muret.* ibi. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 13. Ea non sunt ab obsequio nostro, non. *Id. pro Flac.* Non est ita, judices, non est profecto.

** Ab his exemplis separare libet ea, in quibus salvo sensu tolli negationum altera non potest. *Cic.* l. 3. *de Fin.* c. 8. Qui mortem in malis ponit, non potest eam non timere. *he who considers death to be an evil, must necessarily fear it—cannot do otherwise than fear it.*

* 6. *Non* cum superlativis.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 1. Tot tantisque rebus urgemur, ut nullam allevationem quisquam non stultissimus sperare debeat. *Id.* l. 2. *N. D.* c. 17. Hic, quam volet, Epicurus jocetur, homo non aptissimus ad jocandum. *Id.* 7 *Verr.* c. 32. Marcellus committere eum locum non fidelissimis hominibus noluit. *Id.* 4 *Verr.* c. 14. *Nepos Agesil.* c. 8.

7. D. ** *Non* in laudationibus frigide aut parce laudantis speciem habet, ut *non ignavissimus, non malus.*[7] *Homerum* tamen non virtutibus appellandis, sed vitiis detrahendis laudare ampliter solere, *Gellius* ostendit l. 11. c. 6.

(Enimvero non debet dubitari, quin hæc forma non minuat laudem, sed ubi positivus est, ad laudem vel maxime valeat. Veluti cum *Livius Polybium* vocat *non contemnendum auctorem,* ut dudum demonstravere *Casaubonus* ad *Polybium, Vossius* in *Rhetoricis,* quo loco vim λιτότητος explicat, et alii.)

* 8. *Non* in disjunctione, sine *autem* vel *vero.*

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 2. Is omnibus est visus suo more vomere, non dicere. *In Pison.* c. 16. Confer nunc, Epicure noster, ex hara producte, non ex schola, confer, si audes, absentiam tuam cum mea. *not brought from the school, but from the sty. Ibid.* c. 19. Fortunæ ista tela sunt, non culpæ. *Et mox:* Thyestea ista exsecratio est poetæ vulgi animos, non sapientum, moventis. *Liv.* l. 3. c. 44 et 68.

* 9. *Non* in fine.

Cic. l. 14. *Att. ep.* 12. Octavium sui Cæsarem salutabant: Philippus non. *Ibid.* l. 16. *ep.* 9. Varroni quidem displicet consilium pueri: mihi non. *Id. de Arusp. Resp.* c. 16. et l. 3. *de Fin.* c. 15.

10. *Non—at.*

Non assumit sæpe *at. Cic. pro Cluent.* c. 28. Plancius non valuit rebus iisdem, quibus fortasse nonnulli; at valuit assiduitate, at valuit observandis amicis, valuit liberalitate. * *Id. Orat.* c. 29. l. 4. *Acad.* c. 18.

11. *Non—sed* vel *sed certe, sed tamen, sed potius, sed tantum* cet.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. Tantum dicam, non mihi exercitum sed duces defuisse. * *Id. pro Milon.* c. 4 et 20. et *pro Arch.* c. 4.

Interdum additur *certe* vel *tamen. Cic.* l. 9. *Att. ep.* 12. Tum poterimus deliberare, non quidem integra re, sed certe minus fracta. * *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 88. Hac exercitatione non eruenda memoria est, si est nulla naturalis; sed certe, si latet, evocanda est. l. 1. *de Divin.* c. 13.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 31. Tenenda sunt sua cuique non vitiosa, sed tamen propria. * *Id.* l. 12. *Att. ep.* 14. et l. 13. *ep.* 21. *Liv.* l. 7. c. 30.

* Interdum additur *potius. Cic.* l. 12. *Att. ep.* 21. Id etsi non dissimulationis, sed potius leniendi animi et sanandi animi causa facio: tamen si mihi minus proficio: simulationi certe facio satis. *Id. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. et *Brut.* 19. et 6 *Verr.* c. 64. et in *Brut.* c. 1.

* Interdum sequitur *ne—quidem,* pro *non modo non. Col.* l. 12. c. 51. Aromata non cribrata, sed ne minute quidem contusa, verum leviter confracta in reticulum junceum adjici oportet.

* Nonnunquam apponitur *tantum. Cic.* 4 *Verr.* c. 56. In hastis gramineis

---

[7] *Exempla vide in Cic. Brut.* c. 37.

neque manu factum quicquam, neque pulcritudo erat ulla, sed tantum magnitudo incredibilis.

* Nonnunquam affingitur *tantummodo*. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 15. Ceteri non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt. *Id. Part. Orat.* c. 7 et 36. *Cels. præf.* l. et c. 1.

* Interdum affunditur *prope*. *Cic. Act.* 1 *Verr.* c. 1. Id non humano consilio, sed prope divinitus datum nobis videtur. *Liv.* l. 5. c. 16.

* Interdum accedit *nimirum*. *Cic. pro Mur.* c. 22. Adjungitur accusationis cogitatio, non parva res, sed nimirum omnium maxima.

(In his quatuor ultimis particulæ illæ nullam habent conjunctionem cum *non*, poterantque omitti.)

Admonitio I.

Non sequente *sed*, nonnunquam postulat pronomina *tu*, *ille*, alia, quæ vulgo falso prætermitti potuisse videantur. *Cic.* l. 3. *Tusc.* c. 32. Nihil esse malum, quod turpe non sit, si lugenti persuaseris, non tu illi luctum sed stultitiam detraxeris. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 15. Cæsar magnas habet certe copias, et habebit non ille vectigal, sed civium bona. *ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 3. Non equidem jam te rogo, ut ad me de rebus istis scribas, sed hoc te scire volo, nihil ferme me unquam ita expectasse. *Equidem* autem ponitur hic pro *ego quidem*.

* Admonitio II.

Raro particulæ *non* subjicitur *sed etiam*, *verum etiam*; *but even*; *nihilominus*. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 2. Peloponnesias civitates omnes maritimas esse hominis non nequam, sed etiam tuo judicio probati, Dicæarchi tabulis credidi. *Cels.* l. 3. c. 21. Per talia auxilia venter non siccatur, sed humor nihilominus abundat.

12. *Non—ceterum*, vel *verum*.

Sallust. Jugurth. c. 92. Aliam rem aggreditur, non eadem asperitate, qua Capsensium, ceterum haud secus difficilem. *Senec. ep.* 85. Sapientem non vinci mœrore, ceterum tangi. *Cic.* 4 *Verr.* c. 3. Erant præterea duo signa non maxima, verum eximia venustate. * Add. 6 *Parad.* c. 3. et l. 7. *Att. ep.* 3. et 1 *Orat.* c. 60.

* Aliquando additur *etiam*; *even*. *Cic. pro Balb.* c. 4. Et senatus populusque Romanus amplissimæ dignitatis præmia dedit non postulanti imperia, verum etiam recusanti.

* Interdum adjungitur *tamen*. *Cic.* 4 *Verr.* c. 22. Duo pocula non magna, verum tamen cum emblematis.

* 13. *Non—potius*, corrigendi causa.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 13. Hoc celandi genus cujus hominis sit, quis non videt? Certe non aperti, non ingenui, non viri boni; versuti potius, obscuri, astuti.

* 14. *Non—tamen*.

Cic. Brut. c. 67. Non erat abundans, non inops tamen; non valde nitens, non plane horrida oratio. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 33. Vides, ut Epicurus cupiditatum genera diviserit, non nimis fortasse subtiliter, utiliter tamen. *Cels.* l. 5. c. 26. Vinum, si plaga in summa cute generis tutioris est, potest non pervetus, modice tamen datum ad implendum quoque proficere.

* 15. *Non—etiam*, pro *non—ne - - quidem*.

Cels. in *præfat.* l. 1. Non eadem omnibus, etiam in similibus casibus, opitulantur. Ego nolim imitari. (Atqui supra in *Etiam* n. 15. ostensum, *etiam* dici pro *etiamsi*: quo modo hic capere licet.)

16. *Non—etiam* rarius dicitur.

Non alias adsciscit *etiam*. *Cic. de Orat.* c. 71. Sententiose dicere sine verborum et ordine et modo, infantia est, sed ejusmodi tamen infantia, ut, ea qui utantur, non stulti homines haberi possint, etiam plerumque prudentes.

* 17. *Non—ne quidem*; *non—nec - - quidem*.

Cic. l. 2. *Qu. Fr. ep.* 6. Non prætermittam ne illud quidem; Furnium Mercuriales de collegio ejecerunt. *Liv.* l. 5. c. 2. Non fuit ne in octo quidem tri-

bonis militum locus ulli plebeio. *Id.* l. 28. c. 42. Non potes ne ipse quidem dissimulare, ubi Annibal sit, ibi caput atque arcem hujus belli esse. Add. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 80. § 6. et *Liv.* l. 1. c. 26. *Tacit.* l. 14. c. 35. § 2. Eo provectæ Romanorum cupiditates, ut non corpora, nec senectam quidem, aut virginitatem impollutam relinquant. (De *nec quidem* v. supra in *Nec* n. 6. Admonitionem.)

* 18. *Non—nec; non—neque.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 11. Parta victoria, conservandi sunt ii, qui non crudeles in bello, nec immanes fuerunt. *who were not cruel and inhuman, while the war continued.* *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 70. et l. 3. *de Off.* c. 19. *Id. pro Mil.* c. 11. Optabilius Miloni fuit dare jugulum P. Clodio, non semel ab illo, neque tum primum petitum, quam jugulari a vobis. *Id. pro Rosc. Am.* c. 27. Ut non omnem frugem, neque arborem, in omni agro reperire possis: sic non omne facinus in omni vita nascitur. Add. *Liv.* l. 1. c. 47. et *Cic. de Amic.* c. 13.

* 19. *Non nec—nec; non—neque—neque.*

Cic. l. 9. *Att. ep.* 14. Non medius fidius præ lacrymis possum reliqua nec cogitare, nec scribere. *Liv.* l. 1. c. 26. l. 4. c. 58. *Cic. pro Mur.* c. 27. Non queo satis neque communem omnium nostrum conditionem, neque hujus eventum fortunamque miserari. Ita sæpe alibi.

* Huc pertinet illud *ejusdem* l. 3. *de Orat.* c. 55. Id quidem perspicuum est, non omni causæ, nec auditori, neque personæ, neque tempori congruere orationis unum genus.

* 20. *Non vel—vel—ac* rarissimum est.

Sueton. Claud. c. 30. Autoritas dignitasque formæ non defuit vel stanti vel sedenti, ac præcipue quiescenti.

* 21. *Non—ni; non—nisi* disjuncte.

Liv. l. 29. c. 2. Non sustinuissent tam infestum imperium barbari, ni regulus ipse Indibilis, cum equitibus ante pedes degressus, ante prima signa peditum se objecisset. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 35. Non tam perspicue istorum maleficia videremus, nisi ipsos cæcos redderet cupiditas et avaritia. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 31. Hæc ego non ferrem, nisi me in philosophiæ portum contulissem. *Id. Qu. Fr.* l. et *ep.* 1.

* Interdum *nisi* præmittitur, *non* sequitur. *Cic.* l. 3. *ep. Qu. Fr.* Ista confici, nisi per hominem et peritum et diligentem, non possunt. Vide *Nisi.*

* 22. *Non nisi* conjuncte.

Plin. l. 28. c. 9. Omnino enim non nisi ad ea quæ purganda sunt salsa petitur. *Liv.* l. 39. c. 28. Eumenes non nisi vicissent Romani, sed nisi bellum gessissent, manere in regno suo non potuit. Add. *Plin.* l. 17. c. 23. *Suet. Illustr. Gramm.* pag. 459.

* 23. *Non—præter.*

Cic. l. 11. *ad Brut. ep.* 1. Quia ubi consistamus, non habemus, præter S. Pompeium.

24. *Non si—idcirco; non si—ideo; non si—eo; non si—propterea.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 40. Non si Opimium defendisti, Carbo, idcirco te isti bonum civem putabunt. *although you defended Opimius, yet these for all that will not esteem you as a good citizen.* * *Liv.* l. 3. c. 45. Non, si tribunitium auxilium et provocationem plebi Romanæ ademistis, ideo in liberos quoque nostros conjugesque regnum vestræ libidini datum est. *Cic. pro Cæl.* c. 9. Vestræ sapientiæ est, judices, non, si causa justa est viris fortibus oppugnandi Cœlium, ideo vobis quoque vos causam putare esse justam alieno dolori potius, quam vestræ fidei consulendi. * *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 9. Non, si qui aliarum artium bene locuti sunt, eo minus id est hujus unius (*eloquentiæ*) proprium. *Ibid.* c. 11. Non, si hoc facilius est, eo de numero quoque est excerpendum. *Varro L. L.* l. 4. c. 1. Non si non potuero indagare, eo ero tardior: sed velocior ideo, si quivero. *Cic. Topic.* c. 16. Non si sine parentibus filii esse non possunt, propterea causa fuit in parentibus gignendi necessaria. *it does not follow as a consequence, that because without*

parents there can be no children, parents should therefore be necessitated to have offspring.

* 25. *Non si—continuo.*

Varro R. R. l. 2. c. 6. Non si murænæ optimæ flutæ sunt in Sicilia, et ellops ad Rhodon, continuo hi pisces in omni mari similes nascuntur.

* 26. *Non si—etiam.*

Cic. pro Ligar. c. 8. Non si tibi ea res grata fuisset, esset etiam probata.

* Admonitio.

Non dubito, quin particulis *non si* subjici possit *quoque*, quandoquidem *etiam* subjicere licet. Atque, ut ex allatis exemplis apparet, particulis *ideo, eo* et reliquis adjungi potest vel *etiam* vel *quoque*. Nec vero solum *propterea, idcirco, eo, continuo* subsequi solent particulas *non si*, sed etiam *confestim, protinus, ob eam causam* et fortasse plures, quia eædem particulas *nec si* sequuntur. *Nec si* enim est *non autem si*, vel *et non si*. Lege *Nec si*.

27. *Non dico—, sed; non dicam—, sed.*[8]

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 17. Magna sunt ejus in me, non dico, officia, sed merita. * Add. l. 3. *de Off.* c. 8. et l. 7. *Att. ep.* 3. *Pro Sext.* c. 20. Depugnarem cum summo, non dicam exitio, sed periculo certe vestro ? l. 4. *Att. ep.* 3. Quinti fratris domus inflammata jussu Clodii, magna querela et gemitu, non dicam bonorum, sed plane hominum omnium. *Id. post Red. in Sen.* c. 1. Quis possit vestra promerita, non dicam, complecti orando, sed percensere numerando ? *Id.* l. 16. *Att. ep.* penult. Ea non dicam comprobes, sed studiose libenterque comprobes. * *Id. pro Marc.* c. 2. et *pro Dei.* c. 2.

* 28. *Non dicam—sed certe; non dico—verum.*

Cic. pro Planc. c. 32. Qui quidem etiam magis sum, non dicam miser, sed certe exercitus. *In Pis.* c. 10. Civis armis pellebatur, non dicam auxilio vestro, sed certe silentio. *Pro Cæcin.* c. 13. Novum est, non dico inusitatum, verum omnino inauditum. 8 *Philipp.* c. 10. Hæc tu mandata, Piso, non dico animo ferre, verum auribus accipere potuisti.

29. *Non quin—sed* pro *non quod non—sed quod; non quin—sed tamen.*

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 24. Non quin confiderem diligentiæ tuæ, sed rei me magnitudo movebat. *not that I should not have great confidence in your exertions, but, &c. Id. Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Non quin possint multi esse provinciales viri boni, sed hoc sperare licet, judicare periculosum est. * Add. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 17. et *Orat.* c. 68. * *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 72. extr. Non quin enitendum sit in utroque, sed tamen multo est turpius oratori nocuisse videri causæ, quam non profuisse.

30. *Non quin—sed quia* vel *sed quod.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* ult. Ego me ducem in civili bello negavi esse, non quin rectum esset, sed quia quod multo rectius fuit, id mihi fraudem tulit. *Id.* l. 4. *ep.* 7. Non quin ab eo dissentiam, sed quod ea te sapientia esse judicem, ut *cet. not that I should not be of a different opinion, but that I hold your judgment in such high estimation, &c. Sallust. Catilin.* c. 34.

* 31. *Non quin—sed ut.*

Liv. l. 7. c. 15. Non quin breviter reddi responsum potuerit, non recipi reges, ideo potius delectos Patrum ad eum missos, quam legatis ejus Romæ daretur responsum : sed ut in perpetuum mentio ejus rei finiretur. *not but that it might be*

[[8] *Non* Latinorum sæpe ibi ponitur, ubi Angli ponunt *no*. *Cic. pro Cluent.* c. 5. Ut matrem non pudor, non pudicitia, non pietas, non macula familiæ a cupiditate revocaret. *that nothing could turn the matron aside from this passionate desire,—no shame, no modesty, no maternal affection, no fear of entailing disgrace upon her family.*]

briefly stated, that the king would never be received, but that at no time should the matter ever be mentioned.

* 32. *Non quia—sed* rarius est.

Tacit. Hist. l. 1. c. 15. § 3. Non quia propinquos aut socios belli non habeam; sed neque ipse imperium ambitione accepi *cet. Idem* l. 3. *Hist.* c. 80. § 5. *Agric.* c. 46. § 4. *Orat.* c. 37. § 7.

* 33. *Non quia—sed ut ; non quia—sed ne.*

Columell. l. 8. c. ult. Non plura nominavimus genera, non quia cuncta cunctis littoribus exeunt, sed ut ex his aliqua, quorum erit facultas, præbeamus. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 33. § 4. et l. 15. c. 60. § 3. et l. 3. *Hist.* c. et § 4. et l. 14. *Ann.* c. 43. § 1. Non sum adversatus, non quia dubitarem super omnibus negotiis melius atque rectius olim provisum, et quæ converterentur, in deterius mutari; sed ne nimio amore antiqui moris studium meum extollere viderer.

* 34. *Non quia—sed quia.*

Cic. pro Mil. c. 22. Majores nostri in dominum de servo quæri noluerunt, non quia non posset verum inveniri, sed quia videbatur indignum esse. *Pro Planc.* c. 32. Ego sum exercitus, non quia multis debeo, sed quia sæpe concurrit, propter aliquorum de me meritorum inter ipsos contentiones, ut eodem tempore in omnes verear ne vix possim gratus videri. *De Invent.* c. 11. *Columell.* l. 8. c. 13. *Liv.* l. 42. c. 25. l. 4. c. 57. l. 7. c. 36. l. 40. c. 33.

* 35. *Non quia—verum quod.*

Colum. l. 8. c. 9. Nihil enim aliud, quam objicitur esca, sed præcipue milium: nec quia tritico vel aliis frumentis minus crassescant, verum, quod semine hujus maxime delectantur.

* 36. *Non causa—sed quod; non causa—sed ne; non causa—sed ut.*

Cic. l. 8. *Att. ep.* 15. Id feci non vitandi oneris causa, sed quod videbam, teneri illam urbem sine exercitu non posse. * Huc referre quodammodo possis illud *Livii* l. 2. c. 44. Ad Veiens bellum undique ex Etruria auxilia convenerant, non tam Veientium gratia concitata, quam quod in spem ventum erat, discordia intestina dissolvi rem Romanam posse. * *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 22. Non hoc facio reipublicæ causa, quam funditus deletam puto, sed ne quis me putet ingratum in eum, qui me levavit iis incommodis, quibus idem affecerat. *Liv.* l. 45. c. 22. Hæc non gloriandi causa retuli, sed ut admonerem, quemadmodum adjuvare socios solerent Rhodii.

37. *Non quo—sed,* vel *sed tamen,* pro *non quod—sed.*

Non quo sæpe usurpatur pro *non quod,* insequente *sed* vel *sed tamen. Cic.* l. 16. *Att. ep.* 15. Me non sane movet respublica, non quo ea sit mihi quicquam carius, aut esse debeat, sed desperatis etiam Hippocrates vetat adhibere medicinam. ***not that aught is dearer to me than it.*** *Ibid.* l. 4. *ep.* 14. l. 12. *ep.* 13. l. 15. *ep.* 6. l. 12. *ep.* 15.

Cic. Brut. c. 21. Non quo Lælii oratione quicquam sit dulcius, sed multo tamen vetustior et horridior ille, quam Scipio. * l. 9. *Fam. ep.* 11. Non quo ita sim fractus, ut hominem me esse oblitus sim, sed tamen hilaritas illa nostra erepta mihi est. Add. l. 2. *de Orat.* c. 18.

* 38. *Non quo—sed contra.*

Cic. l. 3. *de Orat.* c. 24. Magistros dicendi censor edicto meo sustuleram, non quo acui ingenia adolescentium nollem, sed contra ingenia obtundi nolui, corroborari impudentiam.

* 39. *Non quo—sed quo* pro *non quod—sed quod.*

Cels. l. 3. c. 2. Non quo non interdum id incidat, sed quo sæpius fallat, solaque abstinentia sine ullo periculo medeatur. *Ibid.* c. 4. fin. In quo vanam rationem secutus est Asclepiades: non quo non sit interdum maturius cibus dandus, si mature timetur altera accessio, sed quo scilicet quam sanissimo dari debeat. Id. *l. 7. c. 26. de curat. calc.* Non quo interdum etiam temeraria medicina proficiat,

sed quo sæpius utique in hoc fallat, in quo plura et genera et tempora periculi sunt.

40. *Non quo—sed quod* vel *quia, quoniam.*

Etiam sequente *quod* vel *quia*. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 4. Non quo ego certo scirem, sed quod non difficilis erat conjectura. * *Id. pro Sext.* c. 40. et *de Prov. Cons.* c. 17. et *pro Cæc.* c. 20.

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 17. Benevolentiam istam ut conserves, non quo de tua constantia dubitem, sed quia mos est ita rogandi, rogo. *not that I doubt the constancy of your friendship, but merely in compliance with a customary form.* Add. l. 5. *ep.* 19. l. 7. *ep.* 33. et 1 *Phil.* c. 7. Reperitur ibid. etiam *sed quoniam* ap. *Cels.* l. 8. c. 3.

41. *Non quo—verum quia.*

Cic. pro Cæc. c. 20. Non quo idem sit servulus, quod familia, verum quia non quibus verbis quidque dicatur, quæritur, sed quæ res agatur.

42. *Non quo—sed ut; non quo—sed ne.*

Alias sequente *sed ut*. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 15. Ad te literas dedi, non quo haberem magnopere, quod scriberem, sed ut loquerer tecum absens. * Add. *ib.* l. 3. *ep.* 19. l. 11. *ep.* 7. l. 14. *ep.* 15.

* *Cic. Fam.* l. et *ep.* 5. Statueram nullas ad te literas mittere, nisi commendatitias, non quo eas intelligerem satis apud te valere, sed ne iis, qui me rogarent, aliquid de nostra conjunctione imminutum esse ostenderem. 1 *Phil.* c. 4. Magna sum cupiditate incensus ad reditum, non quo me ad tempus occursurum putarem, sed ne tardius quam cuperem reip. gratularer. *Ibid.* c. 6. *Liv.* l. 32. c. 33. * Huc spectat illud *Cic.* 6 *Verr.* c. 28. Rex id celatum voluerat: non quo quicquam metueret, sed ut ne multi illud ante perciperent oculis, quam populus Romanus. Pro *sed ut*, reperitur etiam *verum ut*. l. 4. *Att. ep.* 3. Avere te certe scio, tum scire quid hic agatur, tum a me scire: non quo certiora sint ea, quæ in oculis omnium geruntur, si a me scribantur, verum ut perspicias ex meis literis, quomodo ea feram, quæ geruntur.

Admonitio.

** *Henricus Stephanus* cum negare non possit, infinitis locis apud *Ciceronem* *quo* pro *quod* reperiri: suspicionibus tamen quibusdam pugnat, *quod* ubique reponendum esse, l. 2. *Sched.* c. 7. quod et ante eum in mentem venerat *Laurentio Vallæ* l. 2. *eleg.* 37. Sed meminisse debebat, adversus usum evidentem omnes hic invalidas esse rationes. Ut autem sic usurpatum fuisse credamus, codicum (ut sic loquar) facit pertinacia, quam *Stephanus* ipse expertus est, quamvis in plerisque locis alia exemplaria *quod* exhibere asserat. Porro (ut alios prætercam) post *Ciceronem* loquitur ita et *Vopiscus*, non pessimæ autor notæ, in *Aureliano*, ubi librum promittens de factis *Apollonii Tyanei, Non quo illius viri gesta*, inquit, *munere mei sermonis indigeant, sed ut ea, quæ miranda sunt, omnium voce prædicentur.* Lege *Eo—quo* pro *eo—quod*. Et *Weitz.* p. 562. ad *Terent.*

* Non inepte suspicabatur *Stephanus* pro *quo* reponendum esse *quod*, quia sensus *quod* postulat. Sed, ut fit, non meminerat particulæ *non* eam naturam esse, ut particulam *quod* ægerrime ferat, et in ejus locum non solum *quo*, sed etiam *ut* subdat. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 7. Nos scito de vetere illa nostra diuturnaque sententia prope jam esse depulsos, non nos quidem ut nostræ dignitatis simus obliti, sed ut habeamus rationem aliquando etiam salutis. Vid. infra *Ut;* et mox *Non ut—sed ut.*

* 43. *Non quod—sed.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 12. Senatui majora visa sunt, quam erant expectata: non quod unquam de tua voluntate dubitasset, sed quantum facere posses, exploratum satis non habebat. *Ib.* l. 11. *ep.* 21. Segulium negligamus, qui res novas quærit, non quod veterem comederit, sed hanc ipsam recentem novam devoravit. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 6.

44. *Non quod—sed quod,* vel *quia.*

Cic. Orat. c. 39. Non quod sola ornent, sed quod excellant. * *Id.* 2 *Agr.* c. 1. et *l.* 1. *de Divin.* c. ult. et l. 3. Nat. D. c. 36.

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 75. In quo ego non quod libenter male audiam, sed quia causam non libenter relinquo, nimium patiens et lentus existimor. * *Id. pro Planc.* c. 23. et l. 3. *Qu. Fr. ep. ad Octav.*

* 45. *Non quod—sed ne.*

Cic. pro Dom. c. 26. Non quod dubitaret, quin ab isto nihil legibus, nihil religionibus esset actum, sed ne quis oriretur aliquando, qui in meis ædibus aliquam religionem residere diceret. *Id.* 5 *Philipp.* c. 6. Non quod ille scuta vellet occulta esse, sed ne familiares, si scuta ipsi ferrent, laborarent. *Liv.* l. 28. c. 32.

* 46. *Non quod—sed quo.*

Cels. l. 7. c. 20. Sed dolore, si multa intestina prolapsa sunt, secari supervacuum est, non quod excludi à scroto non possint, sed quo repulsa inguinibus immorentur, ibique tumorem excitent.

* Huc refer illud *Ciceronis* in *Partit.* c. 14. Nec argumenta illa eo dicuntur sine arte, quod ita sunt, sed quo ea non parit oratoris ars, sed foris ad se delata, tamen arte tractat.

* 47. *Non ideo quod—verum quod.*

Columell. l. 3. c. 2. Lanatam amineam quidam maxime probant, quæ hoc vocabulum non ideo usurpat, quod sola ex omnibus amineis, verum quod præcipue canescit lanugine.

* 48. *Non quod—sed ut.*

Cic. pro Cæcin. c. 35. Id feci, non quod vos in hac causa hanc defensionem desiderare arbitrarer, sed ut omnes intelligerent, nec ademtam cuiquam civitatem esse, nec adimi posse. *Id. de Arusp. Resp.* c. 6. Vos, non quod dubia res esset, sed ut huic furiæ vox interdiceretur, decrevistis, ut de mearum ædium religione ad Pontificum collegium referretur. * Huc refer

Non ideo quod—sed ut.

Cic. 3 *Agr.* c. 2. Non nunc ideo disputabo, quod hunc statum reipublicæ non magnopere defendendum putem, sed ut doceam Rullum posthac in his saltem docere rebus.

* 49. *Non ut—sed.*

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 20. § 1. Sævitum tamen in bona, non, ut stipendiariis pecuniæ redderentur, quorum nemo repetebat: sed et liberalitas Augusti avulsa, computatis sigillatim, quæ fisco petebantur. *Id. ibid.* c. 23. § 3. et l. 4. *Hist.* c. 19. § 2.

* 50. *Non ut—sed ut.*

Cic. l. 11. *Att. ep.* 10. Te rogo, ut eos, qui mihi tam crudeliter inimici sunt, accuses, non ut aliquid proficias, sed ut tibi me carum esse sentiant. *Id.* 4 *Catil.* c. 9. Hæc non ut vos excitarem, locutus sum, sed ut mea vox, quæ debet esse in republica princeps, officio functa consulari videretur. Add. *Id. pro Dom.* c. 31. et l. 4. *Fam. ep.* 1.

* Huc refer ea exempla, in quibus prius *ut* pro *quod* positum est. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 12. Nihil habeo, quod ad te scribam: scribo tamen, non ut delecter meis literis, sed ut eliciam tuas. *Ib.* l. 11. *ep.* 15. Hæc ad te scribo, non ut queas tu demere solicitudinem, sed ut cognoscam, quid tu ad ea afferas, quæ me conficiunt.

* 51. *Non ut—verum ut.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 87. Hæc ars tota dicendi habet hanc vim, non ut totum aliquid, cujus in ingeniis nostris pars nulla sit, pariat et procreet, verum ut ea, quæ sunt orta jam in nobis et procreata, educet atque confirmet.

* 52. *Non ut—sed quo; non ut—sed ne.*

Tacit. l. 4. *Hist.* c. 5. § 3. Helvidius Priscus ingenium illustre altioribus studiis juvenis admodum dedit, non ut nomine magnifico segne otium velaret, sed quo firmior adversus fortuita rempublicam capesseret. Liv. l. 11. c. 24. Valeant et

nunc eadem illa merita, non ut præcipue amici, sed ne præcipue inimici simus. *Plin.* l. 2. *ep.* 6. Vinum hospes parvulis lagunculis in tria genera descripserat, non ut potestas eligendi, sed ne jus esset recusandi. *Vellei.* l. 2. c. 53. extr. *Sallust. Jug.* c. 31. extr. * Huc pertinet

Non ideo ut—sed ne.

Tacit. l. 4. *Hist.* c. 73. § 4. Non ideo Rhenum insedimus, ut Italiam tueremur, sed ne quis alius Ariovistus regno Galliarum potiretur.

* 53. *Non ut—sed quod.*

Cic. de Amic. c. 21. Ipse se quisque diligit, non ut aliquam a se ipso mercedem exigat caritatis suæ, sed quod per se sibi quisque carus est. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 19. Ad Brutum nostrum epistolas scripsi, quarum exempla tibi misi, non ut deliberarem reddendæne essent (plane enim judico esse reddendas), sed quod non dubito, quin tu idem existimaturus sis.

* 54. *Non quasi—sed ut.*

Cic. l. 1. *Tusc.* c. 9. Geram tibi morem, et ea, quæ vis, ut potero, explicabo, nec tamen quasi Pythius Apollo, certa ut sint et fixa quæ dixero, sed ut homunculus unus e multis probabilia conjectura sequens.

55. *Non modo—sed etiam, verum etiam, sed vix,* vel *sed saltem.*

Cic. de Senect. c. 11. Tenebat Appius non modo autoritatem in suos, sed etiam imperium. * Add. l. 12. *Att. ep.* 4. Exempla ubivis obvia.

Cic. pro Mil. c. 1. Neque (arma) auxilium modo defensioni meæ, verum etiam silentium pollicentur. * Add. l. 3. *Fam. ep.* 7. et 2 *Catil.* c. 4. et 3 *Catil.* c. 9.

Non modo et *neque modo* adsciscit *sed etiam, verum etiam, sed vix. Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 1. Mihi venire in mentem nihil potest non modo quid sperem, sed vix jam quid audeam optare. * Add. *Liv.* l. 39. c. 40. et l. 3. c. 6. extr.

Boeth. Consol. l. et *pros.* 4. At si ad hominum judicia revertar, quis ille est, cui hæc non credenda modo, sed saltem non audienda videantur?

56. *Non modo—sed,* vel *sed et,* vel *sed quoque.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 6. Si aliter ages, tum in istis amplissimis nominibus honorum non modo dignitas nulla erit, sed erit summa deformitas.[9] * *Id. post Red. in Sen.* c. 2. Ii me duo non modo deseruerunt, sed prodiderunt. *pro Flacc.* c. 25. et l. 1. *de Nat. Deor.* c. 43.

* *Cic.* l. 2. *Acad.* c. 18. Veri et falsi non modo cogniti, sed et natura tolletur.[10]

* *Liv.* l. 1. c. 13. Non pacem modo, sed et civitatem unam ex duabus faciunt, Sabini et Romani. *Suet. Claud.* c. 27 et 28.

* *Planc.* l. 10. *Cic. Fam. ep.* 21. Vidi, mihi, si rempublicam perdidissem, mortuo non modo honorem, sed misericordiam quoque defuturam. *Liv.* l. 5. c. 18. Ignominia prope in cladem ingentem vertit; tantum inde terroris non Romæ modo, sed in castris quoque fuit ad Veios.

* 57. *Non modo—sed pæne* vel *prope.*

Cic. l. 3. *de Leg.* c. 18. Autor effingit non modo mentem ac voluntates, sed pæne vultus eorum, apud quos agit. l. 2. *de Orat.* c. 3. Unum putasti satis esse non modo in una familia rhetorem, sed pæne in tota civitate. In *Brut.* c. 91. Recepi me biennio post, non modo exercitatior, sed prope mutatus. *Id. pro Rab.* c. 3. Ad ejus propulsandum periculum non modo homines, sed prope regiones ipsæ convenerunt. *Id.* 5 *Philipp.* c. 3.

* 58. *Non modo—sed multo magis* vel *sed potius.*

Cic. l. 2. *Tusc.* c. 4. Fortes non modo fortuna, ut est in veteri proverbio, sed multo magis ratio adjuvat. *Id. de Amic.* c. 12. Talis improborum consensio non modo excusatione amicitiæ tegenda non est, sed potius omni supplicio vindicanda.

---

[9] Hoc exemplum nos huc retulimus, quo pertinere videtur. Autor propter alias *forte* lectiones alio retulerat.

[10] *Cicero* raro ponit *sed et,* mavult *sed etiam, verum etiam.*

* 59. *Non modo—sed vel magis* rarius est.

Quintil. l. 1. c. 8. Teneræ mentes non modo quæ diserta, sed vel magis quæ honesta sunt, discant.

* 60. *Non modo—sed omnino,* vel *verum omnino.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 15. Eos ego non modo reges appellatos, sed omnino natos nesciebam. 5 *Parad.* c. 1. Is non modo imperator, sed liber habendus omnino non erit. *Id. pro Quint.* c. 24. Mihi perdifficile est contra tales oratores non modo tantam causam perorare, sed omnino verbum facere conari. l. 2. *de Orat.* c. 41. *Orat.* c. 68. Iidem sunt numeri non modo oratorum et poetarum, verum omnino loquentium. *Id.* 4 *Verr.* c. 66. Ego hoc non vereor, ne quid horum non modo impulsu, verum omnino adventu meo factum esse videatur.

60. *Non modo—etiam,* pro *sed etiam,* ne imitere.

Tacit. l. 3. *Ann.* c. 19. § 2. Is finis fuit ulciscenda Germanici morte, non modo apud illos homines, qui tum agebant, etiam secutis temporibus vario rumore jactata. *Id. ibid.* l. 4. c. 35. § 1. Non attingo Græcos, quorum non modo libertas, etiam libido impunita.

* 61. *Non modo—verum et.*

Suet. Neron. c. 38. Nero collationibus non receptis modo, verum et efflagitatis, provincias privatorumque census exhausit. *Id. Domit.* c. 4. Spectacula magnifica assidue et sumtuosa edidit Domitianus, non in amphitheatro modo, verum et in circo.

* 62. *Non modo—sed nec* rarissimum est.

Justin. l. 11. c. 8. Tum repente tantus nervos Alexandri occupavit rigor, ut, interclusa voce, non spes modo remedii, sed nec dilatio periculi inveniretur. (Idem cf. cum n. 51.)

63. *Non modo—sed ne - - quidem,* pro *non dico.*[11]

Non modo pro *non dico* interdum assumit *sed ne quidem.* *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Non modo dignitatis, sed ne libertatis quidem partem sibi reliquit. *Ibid. ep.* 8. Nullam partem tuorum meritorum non modo referenda, sed ne cogitanda quidem gratia consequi possum. l. 12. *ep.* 24. Ego nullum locum omitto non modo laudandi tui, sed ne ornandi quidem. l. 4. *ep.* 13. Nunc non modo agendi rationem nullam habeo, sed ne cogitandi quidem. l. 15. *Att. ep.* 26. Nec quicquam posthac non modo tantum, sed ne tantulum quidem præterieris. *you should not only overlook nothing important, but not even the meanest trifle.* (Not. in hac forma est elegantia imitanda, et pro *non modo non* ante *ne quidem* dicendum *non modo:* exempla in contrarium rara sunt, nec facile ubi *ne quidem* est cum subst. vel adjectivo. Item sic est sequente *verum etiam.* V. *Clav. Cic.* in *modo* et *non modo.*)

64. *Non modo non—sed ne - - quidem.*

Non modo non—sed ne - - quidem usurpari solet pro *tantum abest.* *Cic. Fam.* l. et *ep.* 10. Cui rei non modo non præteriit tempus, sed ne maturum quidem etiam nunc meo judicio fuit. *Ibid.* l. 13. *ep.* 30. Abdidit se in intimam Macedoniam, quo potuit longissime a castris, non modo ut non præesset ulli negotio, sed etiam ut ne interesset quidem.[12]

* Sic etiam *non modo nihil—sed ne - - quidem.* *Cic. pro Rosc. A.* c. 29. Ego contra ostendo, non modo nihil eorum fecisse Roscium, sed ne potuisse quidem facere. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 7.

* Sic item *non modo nullus—sed ne - - quidem.* *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 36. Vestrorum deorum non modo beneficium nullum extat, sed ne factum quidem omnino. *Id.* 4 *Verr.* c. 22.

* Sic porro *non modo numquam—sed ne - - quidem.* *Cic.* 3 *Verr.* c. 25. Id non modo ipse nunquam viderat, sed ne audierat quidem. *Id. Div. in Verr.* c. 12.

---

[11] [Hæc formula fere locum habet, ubi etiam dicere licet *non modo non—sed ne quidem.*]

[12] Similia huic ultimo exempla rarius, sed aliquando tamen occurrunt.

* Eodem modo ***non modo nemo—sed ne - - quidem.*** *Cic.* 1 *Verr.* c. 43. Illud non modo nemo edixit, sed ne metuit quidem quisquam, ne quis ediceret. 2 *Verr.* c. 46. Id non modo Siculus nemo, sed ne Sicilia quidem tota perficere potuit. Add. l. 5. *Att. ep.* 10.

* 65. *Non modo non—verum ne - - quidem.*

Cic. l. 1. *Att. ep.* 11. Cum omnia fecissem, non modo eam voluntatem Lucceii, quæ fuerat erga te, recuperare non potui, verum ne causam quidem elicere immutatæ voluntatis.

* 66. *Non modo non—sed,* vel *sed contra.*

Cic. pro Cluent. c. 20. Fabricius non modo ad me meos vicinos non adduxit, sed ipse iis neque defensoribus uti postea, neque laudatoribus potuit. *Ibid.* c. 66. Non modo id non fecit mater, sed ab illo tempore nullum locum prætermisit, in quo non instrueret insidias aliquas. *Id.* 2 *Agr.* c. 33. et *pro Flacc.* c. 11. et *Red. in Sen.* c. 15. et *pro Planc.* c. 17.

Cic. pro Flacc. c. 11. Id ego non modo non postulo, sed contra, Judices, vos oro, ut totam causam quam maxime intentis oculis acerrime contemplemini. * Huc refer

Non modo nullus—sed, vel *sed contra.*

Cic. 5 *Verr.* c. 15. Non modo tibi nullam defensionem, sed maximam vim criminum exortam intelliges. * Sic licet etiam dicere ***non modo nihil—sed: non modo nemo—sed*** cet. Vid. *Cic. pro Planc.* c. 13. l. 9. *Att. ep.* 18. Non modo nulla querela est municipalium hominum, sed contra metuunt, ut crudelem, iratum. * Sic licet etiam dicere ***non modo nemo—sed contra; non modo nihil—sed contra*** cet. si *res id* patiatur, aut etiam postulet. Rarius autem reperitur ***non modo nihil, sed e contrario.*** *Corn. Nepos* in *Attic.* c. 9.

67. *Non modo non—sed etiam, verum etiam.*

Non modo non junctum cum *sed etiam, verum etiam,* idem est, quod ***tantum abest ut.*** *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 15. Dies non modo non levat luctum hunc, sed etiam auget. *Ib.* l. 11. *ep.* 12. Ex tuis literis non modo non restinctum bellum, sed etiam inflammatum videtur. *Add. *de Senect.* c. 6. et l. 1. *Fam. ep.* 9.

Cic. l. 16. *Att. ep.* 7. Tu id non modo prohibebas, verum etiam approbabas. * Add. *pro Arch.* c. 2. et l. 16. *Att. ep.* 15. et *pro Rosc. A.* c. 47. * Sic licet etiam dicere ***non modo nihil—sed etiam.*** *Id. pro Mil.* c. 6. Mihi Pompeius non modo nihil gravius contra Milonem judicasse, sed etiam statuisse videtur *cet.* *Varro L. L.* l. 8. c. 13. Iidem, ex sermone si quid deperiit, non modo nihil impendunt, ut requirant, sed etiam contra judices repugnant, ne restituatur verbum novum et ratione introductum.

* Huc pertinent exempla, ubi *nihil* pro *non* ponitur. *Cic. pro Cœl.* c. 1. extr. Ceteris non modo nihil ignoscendum, sed etiam acriter est resistendum.

* Sic etiam dicitur ***non modo nemo—sed etiam, non modo nullus—sed etiam.*** Vid. *Cic. pro Sext.* c. 14. et *pro Balb.* c. 10.

Admonitio.

Videndum, ne temere altera negatio, cum requiritur, omittatur. Neque enim recte diceretur: ***Tu id non modo prohibebas, verum etiam approbabas,*** et alia eodem modo. (vid. tamen ad n. 63. 70.)

* 68. *Non modo non—sed* vel *sed potius, sed vix.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 19. Non modo id virtutis non est, sed potius immanitatis omnem humanitatem repellentis. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 20. Hoc, quod complector tantam scientiam vimque doctrinæ, non modo non pro me, sed contra me est potius. *Id.* l. 3. *de Nat. D.* c. 10. Illud non modo non est arrogantis, sed potius prudentis, intelligere se habere sensum et rationem.

Cic. 1 *Verr.* c. 18. Non modo proficisci, cum cuperet Dolabella, non poterat, sed vix in oppido consistebat. *pro Cœl.* c. 7. In eo non modo crimen non hærebat, *sed vix* diserti adolescentis cohærebat oratio. Sic *non modo nihil—sed vix.* Vid. *pro Sull.* c. 4.

* 69. *Non modo nullus—verum etiam.*

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 4. Id impendet, in quo non modo dolor nullus, verum finis etiam doloris futurus sit. * Sic dicitur etiam *non modo nihil—verum etiam; non modo nemo—verum etiam* cet.

70. *Non modo* pro *non modo non.*

Interdum tamen (immo, sæpe) ut *Paulus Manutius* observavit ad *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. *non modo* usurpatur pro *non modo non. Cic.* l. 10. *Att. ep.* 7. Regnum non modo Romano homini, sed ne Persæ quidem tolerabile. *Ibid.* l. 11. *ep.* 22. Mihi non modo irasci, gravissima injuria accepta, sed ne dolere quidem impune licet. *Add. *de Amic.* c. 24. et l. 15. *Fam. ep.* 1. et n. 81.

(Admonitio.)

In quo tamen hæc cautio traditur, ut sequatur *sed ne quidem,* aut *vix,* ut ap. *Cic. pro Cœl.* c. 17. v. infr. n. 80. aut aliud quod verbum vim negandi habens. Sed tamen reperiri *non modo* pro *non modo non,* etiam sequente *sed etiam,* hodie satis constat inter eruditos, ut apud *Cic.* 1 *Catil.* 3. *Liv.* l. 24. c. 40. et alibi. vid. præter observata in Lexico *Fabriano Cortium* ad *Plin.* l. 8. *ep.* 7. add. ad n. 68.

* 71. *Non modo—sed nemo,* pro *non modo non—sed.*

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 28. Non modo te, cui omnia nostra notissima sunt, sed neminem in populo Rom. arbitror esse, cui sit ignota ea familiaritas, quæ *cet.*

72. *Non modo* postpositum pro *nedum* aut *ne dicam.*

Interdum *non modo* subjicitur pro *nedum. Cic.* 2 *Philipp.* c. 41. Brutos patronos adoptarunt magno judicio, studio, caritate, non ut te et alios vestri similes; quos clientes nemo habere velit, non modo esse eorum cliens. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Nullum meum minimum dictum, non modo factum, pro Cæsare intercessit, quod ille non illustri gratia exceperit. l. 8. *Att. ep.* 16. Nihil prætermissum est, quod non habeat sapientem excusationem, non modo probabilem. Add. 2 *Parad.* et l. 12. *Fam. ep.* 16.

Alias *ne dicam. Cic.* l. 2. *Att. ep.* 19. Scito nihil unquam fuisse tam infame, tam omnibus ordinibus offensum, quam hunc statum, qui nunc est: magis mehercule, quam vellem, non modo quam putarem. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 14. Secundas etiam res, non modo adversas pertimescebam. *I dreaded our victory as well as our defeat.* * Add. *Liv.* l. 21. c. 54. et l. 24. c. 13.

* 73. Admonitio.

Non modo pariter postponitur particulæ *etiam* et *quoque.* Interdum *etiam* vel *quoque* plane omittitur, neque eo secius *non modo* ponitur.

(74. *Non modo non* postpositum.)

Atque etiam *non modo non* postponitur, rarissime tamen. Unum exemplum in promtu est e *Cicerone ad Att.* l. 14. *ep.* 19. Non facile persuasi, id, quod rogaret, ne licere quidem, non modo non jubere. Ceterum fit eadem analogia, qua in aliis formis n. 72. et alibi: neque dubitem imitari.

75. *Non solum—sed, sed etiam, sed quoque.*

Non solum jungitur cum *sed, sed etiam, sed quoque. Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 6. Is omnibus negotiis non interfuit solum, sed præfuit. *Liv.* l. 3. c. 17 et 38. et l. 8. c. 4.

* Huc refer illud *Ciceronis pro Cæcin.* c. 15. Non solum impulsu scutorum, neque conflictu corporum, neque ictu cominus, neque conjectione telorum, sed sæpe clamore ipso militum aut instructione aspectuque signorum magnas copias pulsas esse et vidimus et audivimus. *Id. de Amic.* c. 15. Non solum fortuna cæca est, sed eos etiam plerumque efficit cæcos, quos complexa est. Exempla ubivis obvia. *Id. pro Cæc.* Dixi non solum re et sententia, sed verbis quoque. * Add. l. 4. *Fam. ep.* 11 et 8. *Liv.* l. 2. c. 11.

* 76. *Non solum—sed et.*[13]

Columell. l. 1. c. 9. Hujus operis conditio non solum fortem, sed et acuminis strenui ministrum postulat. l. 2. c. 15. l. 9. c. 5. extr. Gravis et tetri odoris non solum virentia, sed et quælibet res prohibeantur.

77. *Non solum—sed multo etiam magis,* vel *sed etiam magis.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 3. Multo ante prospexi tempestatem futuram: neque id solum mea sponte, sed multo etiam magis monente et denunciante. * *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 47. *Orat.* c. 48. 2 *Verr.* c. 69. 13 *Phil.* c. 9.

Cic. l. 3. *de Orat.* c. 25. In scriptis et in dictis non aurium solum sed animi judicio etiam magis infucata vitia noscuntur.

* Huc pertinet illud *Livii* l. 39. c. 6. Neque ea sola infamiæ erant, quæ in provincia, procul ab oculis, facta narrabantur, sed etiam magis, quæ in militibus ejus quotidie conspiciebantur.

* 78. *Non solum—sed pæne,* vel *prope.*

Cæsar l. 3. *B. C.* c. 32. Non solum urbibus, sed pæne vicis castellisque singulis cum imperio præficiebantur. *Id. B. G.* l. 1. c. 20. Interdum accedit *etiam. Ibid.* l. 6. c. 11. In Gallia non solum in omnibus civitatibus atque pagis partibusque, sed pæne etiam in singulis domibus factiones sunt. *Cic.* 4 *Verr.* c. 31. Non judicis solum severitatem in hoc crimine, sed prope inimici atque accusatoris vim suscipere debes.

* 79. *Non solum—sed præterea.*

Cic. l. 2. *Qu. Fr. ep.* 11. Non solum illud extorsi oppidulum, quod erat positum in Euphrate et Zeugmate, sed præterea togam sum ejus prætextam magno hominum risu cavillatus.

* 80. *Non solum—sed ne,* rarissimum est.

Pallad. l. 4. tit. 7. Hoc faciendum est non solum propter herbas, sed ne tenera adhuc semina solidata terra constringat. (Ceterum eodem modo dicitur ut *non modo —sed* pro *sed etiam:* neque adeo refugiendum.)

81. *Non solum—sed ne quidem.*

Cic. de Amic. c. 18. Est viri boni, non solum ab aliquo oblatas criminationes depellere, sed ne ipsum quidem esse suspiciosum. *Nepos Iphicr.* c. 1. Iphicrates fuit talis dux, ut non solum ætatis suæ cum primis compararetur, sed ne de majoribus natu quidem quisquam anteponeretur. *Liv.* l. 5. c. 47.

82. *Non solum—sed ne quidem,* pro *non solum non—sed ne quidem.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 46. Is vehementer errat, nec solum inscitiam meam, sed ne rerum quidem magnitudinem perspicit. * *Id. in Pison.* c. 10. Senatui non solum juvare rempublicam, sed ne lugere quidem licebat. *Columel. de Arboribus* c. 18.

* 83. *Non solum—sed vix* pro *non dico,* (s. *non modo non.*)

Cic. pro Cœl. c. 17. Hæc genera virtutum non solum moribus nostris, sed vix jam in libris reperiuntur.

* 84. *Non solum non—sed etiam.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 6. Istic non solum non licet, sed etiam tædet. *Id. pro Muren.* c. 39. Non solum minuenda non sunt auxilia, quæ habemus, sed etiam nova, si fieri possit, comparanda. *Nepos* in *Phoc.* c. 2. Demosthenem Phocio non solum in periculis non defendit, sed etiam prodidit. *Id. Att.* c. 7. *Cic. Brut.* c. 13.

* Huic cognatum est illud *Columellæ* l. 7. c. 12. Id non solum nihil agricolam juvat, sed et avocat, desidemque ab opere suo reddit.

---

[13] *Sed et* rarissime subjiciunt scriptores aurei seculi particulis *non solum.* Dicunt tamen sæpe *non modo, sed et, verum et:* quod eodem redit. (vid. n. 55. 61.)

* 85. *Non solum non—sed vix*, vel *sed ne quidem.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 62. Obscœnitas non solum non foro digna, sed vix convivio liberorum. *Id.* 5 *Verr.* c. 97. Verre prætore, non solum æstimandi frumenti modus non fuit, sed ne imperandi quidem. *Varro L. L.* l. 8. c. 36. Quare non solum in vocabulis literarum non hæc requirenda analogia, sed ne in syllaba quidem ulla.

86. *Non solum* postpositum particulæ *etiam*, vel *quoque.*

Non solum interdum subjicitur, item ut *non modo*, pro *ne dicam.* *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 21. Ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, displicebat. * *Liv.* l. 3. c. 7.

Liv. l. 5. c. 48. Spe quoque jam, non solum cibo deficiente. *Id.* l. 7. c. 40. l. 45. c. 39. Diis quoque honos ille, non solum hominibus debetur. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 46.

87. *Non solum* postpositum particulæ *etiam* vel *quoque* subintellectæ.

Cic. l. 12. *Fam. ep.* ult. § 8. Vultus tuos mihi expressit omnes, non solum animum ac verba protulit. * *Id.* l. 1. *de Off.* c. 6. Ad quod adhibenda est quædam actio, non solum mentis agitatio. *Id.* 2 *Phil.* c. 5. et *pro Dom.* c. 28. et *Fam.* l. et *ep.* 14.

** Sic et *non tantum.* *Senec.* l. 3. *de Ira* c. 12. Quædam ex his, quæ te præcipitem ferebant, hora, non tantum dies, molliet. Lege *Tantum.*

* 88. *Non solum—verum, verum et, verum etiam.*

Cic. pro Sull. c. 3. Videor non solum studium ad defendendas causas, verum opinionis aliquid et autoritatis afferre. *Columell.* l. 4. c. 27.

Sueton. Vitell. c. 5. Vitellius trium principum indulgentia non solum honoribus, verum et sacerdotiis amplissimis auctus est. *Cic.* l. 1. *de N. D.* c. 22. Simonides non poëta solum suavis, verum etiam ceteroquin doctus fuisse traditur. * Add. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 18. et l. 9. *Att. ep.* 4. et alibi.

* 89. *Non solum—verum ne quidem.*

Cic. l. 9. *Att. ep.* 12. Me ægritudo non solum somno privabat, verum ne vigilare quidem sine summo dolore patiebatur.

* 90. *Non solum* sæpe repetitum.

Non solum cum sæpe repeti debet, dimittit in posterioribus membris *solum.* *Cic. de Senect.* c. 20. De morte non ita longa disputatione opus esse videtur, cum recorder, non solum L. Brutum, qui in liberanda patria est interfectus; non duo Decios, qui ad voluntariam mortem cursum equorum incitaverunt; non M. Regulum, qui ad supplicium est profectus; non duo Scipiones, qui iter Pœnis vel corporibus suis obstruere voluerunt; non avum tuum L. Paullum; non Marcum Marcellum; sed legiones nostras (quod scripsi in Originibus) in eum sæpe locum profectas alacri animo, unde se nunquam redituras arbitrarentur.

* 91. *Non possum non* pro *oportet*, (vel necesse est, cogor, etc.)

Cic. l. 8. *Att. ep.* 2. Alteras literas eodem die dedi, quo has ad te non potui non dare. *Ibid.* l. 10. *ep.* 12. Juvenem nostrum non possum non amare. l. 11. *ep.* 6. l. 14. *ep.* 20.

* 92. *Non possum—quin*, pro *oportet*, (necesse est, cogor, etc.)

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 10. Non possum, quin exclamem. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 14. Posteaquam magnam spem habere cœpi, facere non potui, quin tibi sententiam declararem meam. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 7. et l. 10. *Fam. ep.* 24. § 1.

* 93. *Non tantum—sed.* Vide infra *Tantum.*

* CAPUT CLIV.

De Adverbio NONDUM.

* 1. *Nondum—cum.*

NONDUM est *adhuc non*, et interdum adjunctum habet *cum.* *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 21. Nondum centum et decem anni sunt, cum de pecuniis repetundis a L. Pisone

lata lex est. *Id. pro Rosc. Am.* c. 34. Nondum lucebat, cum Ameriæ scitum est. *the day had not dawned, when it was known at Ameria. Id.* l. 2. *Fam. ep.* 6. *Liv.* l. 27. c. 42. (In hac forma *cum* non refertur ad *nondum*, sed ad verba *anni sunt*, et *lucebat:* nam et sine negatione sic *cum* reperitur; ut in illo: Multi anni sunt, cum in ære meo est: *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 14.)

* 2. *Nondum—sed.* (omisso *quidem* et *tamen.*)

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 8. Scripsit ad me Cæsar, nondum te sibi satis esse familiarem, sed certe fore. *Id. Brut.* c. 27. Gracchi habemus orationes, nondum satis splendidas verbis, sed acutas prudentiæque plenissimas. *Id. pro Sext.* c. 15 et 33.

* 3. *Nondum—jam tamen.*

Cic. Brut. c. 8. Nondum Myronis satis ad veritatem adducta, jam tamen, quæ non dubites pulcra dicere.

CAPUT CLV.

De Pronomine NULLUS.

1. NULLUS, dictum quasi *non ullus,* latius patet quam *nemo:* quippe *nemo* de hominibus tantum dicitur; *nullus, nulla, nullum* de rebus omnibus: et *nullus* universitatem exprimit et opponitur *omnibus:* quod in *nemo* secus est, quod est *ne unus quidem.*

2. *Nullus* pro *non.*

Nullus interdum pro *non* usurpatur. *Plaut. Asin.* 2. 4. Is nullus venit. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 22. Philotimus non modo nullus venit, sed ne per literas quidem, aut per nuncium, certiorem me fecit. *i. e.* nondum venit. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 9. Quod nisi fecisset, rempublicam, quam nunc vix tenemus, jamdiu nullam haberemus. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 6. Miseri ob id ipsum, quia nulli sunt. Add. *ibid.* c. 38.

3. *Nullus* pro *nullius momenti.*

Alias *nullus* est *nullius momenti. Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 3. Ex eo tempore vir ille summus imperator nullus fuit. *lost all his influence; was in no repute. Id. pro Dom.* c. 26. Cotta censuit non oportere, ut de me lex ferretur, decerni; ne illa, quæ nulla esset, esse lex judicaretur. *which was not in force. Id.* l. 14. *Att. ep.* 13. Sed hæc hactenus. Redeo enim ad miseram, seu nullam potius rempublicam. *Ibid. ep.* 4. Reliquæ res opes desiderant et copias, quas nullas habemus. *Id.* l. 2. *de Leg.* c. 6. Igitur Titias et Apuleias leges nullas putas? *are nothing worth—have no validity—are null and void?*

** D. P. Huc referri potest desperationis Comicæ formula: *Nullus sum,* pro *perii.*

* 4. *Nullus non,* pro *omnis.*

Liv. l. 8. c. 26. Samnites inermes, nulla rerum suarum non relicta inter hostes, domos rediere. *Id.* l. 38. c. 25. *Suet. Aug.* c. 32.

* 5. *Nullus—nec.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 12. Quid est tam furiosum, quam verborum vel optimorum sonitus inanis, nulla subjecta sententia nec scientia. *without either method or meaning. Ibid.* c. 26. Nullæ lites neque controversiæ sunt. *Cæsar B. G.* l. 2. c. 11. Castris egressi nullo certo ordine, neque imperio.

* 6. *Nullus neque—neque,* (eleganter pro *nullus—aut.*)

Cic. pro Rosc. Am. c. 34. Nullam societatem neque sceleris neque præmii cum homine ullo coieras. (*pro,* nullam soc. sceleris aut pr.) *Id.* 3 *Verr.* c. 89. Locus intra Oceanum jam nullus est, neque tam longinquus, neque tam reconditus, quo non per hæc tempora nostrorum hominum libido iniquitasque pervaserit. (*pro: nullus* tam reconditus aut longinquus etc.) *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 11.

* Sic etiam *nullus nec—nec—nec.* *Liv. præf.* Nulla unquam respublica nec major, nec sanctior, nec bonis exemplis ditior fuit.

* 7. *Nullus* cum *alter*, pro *nullus alius.*

Plaut. Cistell. 4. 1. 7. Quid nuncias super anu? LA. Scelestiorem in terra nullam esse alteram.

* 8. *Nullus unus.*

Cic. Brut. c. 59. In Curione hoc verissime judicari potest, nulla re una magis oratorem commendari, quam verborum splendore et copia. *Id. Prov. Cons.* c. 4. Nisi Virginius intervenisset, unum signum Byzantii ex maximo numero nullum haberent.

* 9. *Nullus—ne quidem.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 4. Nullum in te officium, ne minimum quidem, sine maxima culpa videor posse præterire. *Id. ibid.* l. 3. *ep.* 12. Mirandum est, nullam, ne in tabellæ quidem latebra, fuisse absconditam malevolentiam. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 19. *Liv.* l. 1. c. 55. et l. 22. c. 14.

* 10. *Nonnullus* pro *quidam*, vel *aliquis.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 10. Ea quidem pleraque jure prætorio liberantur, nonnulla legibus. *Id. ibid.* l. 2. c. 9. Hæ quidem causæ sunt diligendi gravissimæ: possunt enim præterea nonnullæ esse leviores. *Id. ibid.* l. 3. c. 2. et l. 3. *Fam. ep.* 5. et 8.

* 11. *Nonnulli—alii,* vel *reliqui.*

Cæsar B. C. l. 1. c. 24. § 4. Nonnullæ cohortes in agmen Cæsaris, aliæ in equites incidunt. *Cic. pro Balb.* c. 27. Illam fortasse pertinaciam nonnulli, virtutem alii putabunt. *some persons will construe it into obstinacy; others will call it a virtue.* *Cæsar B. C.* l. 1. c. 13. § 3. Nonnulla pars militum domum discedit, reliqui ad Cæsarem perveniunt. *Ib.* l. 2. c. 43. § 4. Tanta erat contentio, ut multitudine atque onere nonnulli deprimerentur, reliqui ob timorem propius adire tardarentur. *Hirtius B. Afr.* c. 7. § 3.

* 12. *Nonnulli—plerique,* vel *plures.*

Cic. 2 *Agr.* c. 1. Hac in oratione nonnulli aliquando digni majorum loco reperiuntur, plerique autem hoc perficiunt, ut *cet.* *Hirtius B. Alex.* c. 62. § 2. Temporibus illis in Hispania nonnullæ civitates rebus Cassii studebant, plures Marcello favebant.

* 13. *Nullus—sed,* vel *sed potius.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 6. Idipsum nullo cum stomacho, sed potius cum aliqua scribendi voluptate. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 24. Ex his corpusculis confectum est cœlum atque terra, nulla cogente natura, sed concursu quodam fortuito. *Tacit. Ann.* l. 12. c. 22. § 4. et l. 2. *Hist.* c. 71. § 3.

14. *Nullus—nisi; nullus—extra.*

Jungitur sæpe *nullus* cum *nisi* et *extra.* *Cic. Fam.* l. et *ep.* 5. Statueram nullas ad te literas mittere, nisi commendatitias. *Id. Orat.* c. 56. Nullus est igitur numerus extra poeticos.

15. *Nullus—præter; nullus—præterquam.*

Nullus jungitur sæpe cum *præter* vel *præterquam.* *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 3. Ad quas literas tibi rescribi velis, nescio. nullas enim adhuc acceperam, præter quæ *cet.* Exempla multis in locis.

* *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 7. Nullas iis, præterquam ad te et ad Brutum, dedi literas. *Id.* 3 *Catil.* c. 11. Nullum monumentum laudis postulo, præterquam hujus diei vestram memoriam sempiternam. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 77. § 6. *Liv.* l. 42. c. 23. l. 1. c. 8. l. 4. c. 9.

* Huc pertinet *nullus—præterquam quod.* *Liv.* l. 8. c. 22. princ. Secutus est annus, nulla re belli domique insignis, præterquam quod Fregellas colonia deducta.

16. *Nullus—quin; nullus—qui non.*

Cic. Att. l. et *ep.* 1. Dies fere nullus est, quin hic Satrius domum meam ventitet. *scarcely a day passes without his calling upon me. Ibid.* l. 7. *ep.* 15. Nullum adhuc intermisi diem, quin aliquid ad te literarum darem. Add. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 81. § 2.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 16. Nulla est acerbitas, quæ non omnibus impendere videatur. *Id. de Prov. Cons.* Nullum bellum civile fuit, in quo non *cet.*

CAPUT CLVI.

De Adverbio NUM.

1. *Num* cum interrogatione; *num ne.*

NUM interrogationi plerumque servit, et tum initio ponitur, tum subjicitur. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 16. Num censes Ennium dixisse? *do you think that Ennius said so? Id.* l. 1. *de Orat.* c. 9. Quid? in Numa Pompilio numquod eloquentiæ vestigium apparet? *Id.* 1 *Catil.* c. 6. Interrogas me, num in exilium? non jubeo.

Interdum adsciscit *ne,* vehementius interrogandi gratia. *Cic.* l. 6. *de Rep.* c. 4. Numne aspicis, quæ in templa veneris? *Id.* l. 1. *pro Nat. D.* c. 31. Deum ipsum numne vidisti? *have you ever seen God himself?*

* 2. *Num* post *video, quæro* cet.

Cic. pro Manil. c. 7. Videte, num dubitandum nobis sit, omni studio in id bellum incumbere. *Liv.* l. 42. c. 19. extr. Speculari, num solicitati animi sociorum ab rege Perseo essent. *Cic. in Vatin.* c. 6. Quæro, num tu Senatui causam tuam permittas. *Id. de Fat.* c. 3.

* 3. *Numnam.*

Terent. Eunuch. 5. 5. O Jupiter, quæ isthæc turba est? numnam ego perii? adibo. *Id. Adelph.* 3. 4. Hem, numnam illa, quæso, parturit? *Plaut. Cistell.* 4. 1. 6.

* 4. *Num—an.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 26. Ille baro te putabat quæsiturum, num unum cœlum esset, an innumerabilia. *Id. de Amic.* c. 8. et l. 1. *de Orat.* c. 52. et l. 3. *de Off.* c. 13. et *pro Rosc. Com.* c. 9.

* Huc pertinet illud *Cic. de Leg.* l. et c. 2. Num quid vos duas habetis patrias? an est illa una patria communis?

* 5. *Num igitur* servit occupationi.

Cic. Brut. c. 83. Num igitur, qui hoc sentiat, si is potare velit, de dolio sibi hauriendum putet? Minime. Sed quandam sequatur ætatem.

* 6. *Num* respondet occupationi.

Cic. Opt. Gen. Orat. c. 5. At loquitur pulcre. Num melius, quam Plato? (Numerus uterque (5. 6.) est inanis. *Num* in neutro afficit occupationem. Sed simpliciter interrogat.)

* 7. *Num quando* pro *num aliquando.*

Cic. in Vatin. c. 6. Secundum ea quæro, num quando tibi moram attulerit Senatus, quo minus concilium advocares legemque ferres. *Id.* 5 *Philipp.* c. 11. Antonius, si legatis paruerit, Romamque redierit, num quando perditis civibus vexillum, quo concurrant, defuturum putatis?

8. *Numquis, numquæ, numquid.*

Num sæpe jungitur cum pronomine *quis, quæ, quid. Terent. Eunuch.* 3. 5. Num quis hic est? nemo est. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 8. Des alicui negotium, qui quærat, num quis fundus in Pompeiano Nolano venalis sit? *Id. pro Deiot.* c. 7. Num quæ trepidatio? num qui tumultus? num quid, nisi moderate?

* 9. *Num quid—præter; num quid—præterquam.*

Cic. 5 *Verr.* c. 21. Num quid præter singulas decumas ex lege Hieronica

debent? *Id. in Vatin.* c. 7. Volo, uti mihi respondeas, num quis ex toto collegio legem sit ausus ferre, præter unum te?

Huc refer illud *Cic. pro Cluent.* c. 38. Si interrogarentur, num quo crimine is esset accusatus, præterquam veneni ejus, quod quæsitum Avito diceretur, negarent.

* 10. *Numquid* pro *num, whether.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 9. Scire velim, numquid necesse sit comitiis esse Romæ. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 21. extr. Quid? in nubibus numquid animadvertisti leonis formam aut hippocentauri? *Id. de Leg.* l. et c. 2. Numquid vos duas habetis patrias, an est illa una patria communis? Adde *eund. pro Cæcin.* c. 12. et l. 5. *Att. ep.* 13.

11. *Num quid vis* discedentis.

Num quid vis interrogatio erat in discessu usitata. *Terent. Eunuch.* 2. 3. Hæc dum dicit, abiit hora. rogo, num quid velit? *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 3. Neque cum postea in castra venisset, atque inde discederet, num quid vellem, rogavit. *Ibid.* l. 5. *ep.* 2. Me spectans e sua villa, num quid vellem, rogabat. *Id.* l. 2. *Qu. Fr. ep.* 2. Te puto sæpe habere, qui, num quid Romam velis, quærant. *I apprehend that you have frequently people about you, who enquire whether you have any commands, &c.* (Huic interrogationi urbane respondetur *recte* pro *nihil.* V. in *Recte.*)

12. *Num quidnam.*

Num quidnam vehementius interrogat. *Terent. Eunuch.* 2. 2. Num quidnam hic, quod nolis, vides? *do you see any thing here which is disagreeable to you? Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 3. Num quidnam, inquit, novi? *what news is there? Id. Partit.* c. 7. Num quidnam de oratore ipso restat? * *Terent. Andr.* 1. 4.

* Sic etiam *num quisnam. Cic. pro Rosc. Am.* c. 37. Qui sunt igitur in istis bonis, quibus partem Chrysogonus dederit? duo Roscii. Num quisnam præterea? nemo est.

13. *Numquid præterea.*

Numquid præterea ad extremum urgentis est. *Cic. pro Quint.* c. 13. Judicium fiat statim; non recusamus; numquid præterea? *we are content that the trial should come on immediately: what would you have further?*

14. *Numquid aliud—nisi.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 52. Numquid hic aliud videtis obstare Roscio, nisi quod patris bona venierunt? *Id. pro Mil.* c. 12. Numquid igitur aliud in judicium venit, nisi uter utri insidias fecerit?

CAPUT CLVII.

De Adverbio Nunc.

1. *Nunc, cum; nunc, dum; nunc, quando.*

Nunc sæpe adsciscit *quum*, aut *dum*, aut *quando. Terent. Heaut.* 3. 1. Nunc quum sine intertrimento non potest haberi, quid dare cupis? *Id.* Sineres nunc facere, dum per ætatem licet. *Adelph.* 1. 2. *Senec. de Brev. Vit.* c. 19. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 57. Nunc quando mihi ab amico officiosissimo tantum oneris imponitur *cet.*

2. *Nunc—antea.*

Varro de L. L. l. 4. c. 1. Multa verba aliud nunc ostendunt, aliud ante significabant. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 20. Tantum accessit ad amorem, ut mihi nunc denique amare videar, antea dilexisse. *Ibid.* l. 9. *ep.* 1. et 1 *Verr.* c. 5.

* 3. *Nunc—alias,* vel *antea.*

Liv. l. 29. c. 18. Et nunc et sæpe alias Dea suam sedem tutata est. Cic.

l. I. *Tusc.* c. 11. Nunc, si videtur, hoc: illud alias agemus. *Suet. Tiber.* c. 29. add. infra n. 13.

* 4. *Nunc—aliquando*, vel *ad eam diem*, vel *ante hoc tempus*.

Cic. pro Milon. c. 25. Si hunc de tua vita nefarie aut nunc cogitare, aut molitum aliquando aliquid putas *cet. Liv.* l. et c. 22. Metum continuisse dixit ad eam diem Hispanorum animos, quia procul Romani abessent: nunc cis Iberum castra Romana esse. *Cic. Acad.* l. et c. 1. Illud mihi ante hoc tempus nunquam in mentem venit a te requirere, sed nunc, quæro, quid sit *cet.*

* 5. *Nunc—in posterum*, vel *postea*.

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 7. Spero me consecuturum, ut maximo præsidio reipublicæ nos fuisse et nunc sentiant homines, et in posterum memoria teneant.

Liv. l. 39. c. 19. Prætores, qui nunc sunt, quique postea futuri sunt, curent, ne quid ei mulieri injuriæ fiat. *Cic. pro Clu.* c. 4. Cluentio nisi nunc satisfecero, postea mihi satisfaciendi potestas non erit.

* 6. *Nunc—mox.* [14]

Liv. l. 32. c. 44. Nabis nunc Lacedæmoniorum, mox, si liceat, universæ Græciæ futurus est tyrannus. *Id.* l. 3. c. 2. Dii nunc testes sunt, mox erunt ultores. *Ibid.* c. 25. Dii et nunc querelis nostris adsint, et mox armis.

* 7. *Nunc—nuper*, vel *quondam* vel *re recenti.*

Cic. pro Font. c. 10. Colonia Narbonensis, per Fonteium nuper obsidione hostium liberata, nunc ejusdem miseriis ac periculis commovetur. *Id. de Orat.* l. 1. c. 42. Omnia, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt. *Liv.* l. 40. c. 3. Quæ nunc Emathia dicitur, quondam appellata Pæonia est. *Plin.* l. 37. c. 10. *Cic. pro Planc.* c. 23. Illud crimen de nummis caluit re recenti, nunc in causa refrixit.

8. *Nunc—olim; nunc—tum*, vel *tunc*.

Terent. Heaut. 2. 1. Ex sua libidine moderantur patres, nunc quæ est, non quæ olim fuit. * *Id. Andr.* 3. 3. *Cic.* 6 *Verr.* c. 56.

Alias assumit *tum* aut *olim*. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 1. Tu illum animum nunc adhibe, quæso, quo me tum oportere esse censebas. * Add. *Terent. Heaut.* 2. 3. et *Adelph.* 1. 2. *Liv.* l. 4. c. 34.

* *Varro de L. L.* l. 4. c. 24. Cornua, quæ nunc sunt ex ære, tunc fiebant ex bubulo cornu. *Liv.* l. 4. c. 25. l. 28. c. 37 et 43. l. 45. c. 28 et 37.

* 9. *Nunc—unquam.*

Liv. l. 40. c. 15. Nec nunc sperare regnum, nec ambigere unquam de eo forsitan debeam.

* 10. *Qui nunc sunt.*

Pro barbaro *modernus* Latini dicunt *qui nunc est, sunt* cet. *Cic. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Non est tibi his solis utendum existimationibus ac judiciis, qui nunc sunt, hominum, sed his etiam, qui futuri sunt. *Id. Brut.* c. 17. Catonem quis nostrorum oratorum, qui quidem nunc sunt, legit? *Id. pro Rabir.* c. 7. Patres conscriptos, qui nunc sunt, in invidiam vocatis. *Id. in Pis.* c. 11. Hæc Capua, quæ nunc est, splendidissimorum hominum multitudine redundat.

* 11. *Nunc* vel *nunc vero* in transitione.

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 21. Nunc ad epistolam venio, cui copiose et suaviter scriptæ nihil est quod multa respondeam. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 33. extr. De inductione quidem satis in præsentia dictum videtur. Nunc deinceps ratiocinationis vim ac naturam consideremus. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 60. Sed hæc quoque

---

[14] Ab hoc usu secernendum illud *Velleii* l. 2. c. 63. Plancus nunc adjutor *Decii Bruti*, mox ejusdem proditor. i. e. modo adjutor, mox *cet.*

in promtu: nunc interiora videamus. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 21. Habes consilia nostra: nunc cognosce de Bruto. *Ibid. ep.* 1. Nunc vero venio ad transversum illum extremæ epistolæ tuæ versiculum, in quo me admones de sorore. *Id.* 1 *Catil.* c. 7. Nunc vero quæ tua est ista vita?

* 12. *Nunc demum; nunc denique; now at length, at length, at last.*

Cic. l. 16. *Att. ep.* 3. Nunc demum rescribo his literis, quas mihi misisti. *Id. pro Cæl.* c. 7. Nunc demum intelligo, Clodii insulam esse venalem. Add. *Plaut. Capt.* 5. 5. *Columell.* l. 11. c. 2.

Cic. de Prov. Cons. c. 13. Nunc denique est perfectum, ut imperii nostri terrarumque illarum idem esset extremum. *Varro de R. R.* l. 3. c. 1. *Columell.* l. 11. c. 2.

* 13. *Nunc—jam; now; nunc primum; now for the first time, for the first time.*

Cic. Fam. l. et *ep.* 12. Nunc jam sum expeditus. *now I am quite prepared; now I am ready.* *Id.* 3 *Verr.* c. 2. Patior non moleste, Judices, eam vitam, quæ mihi sua sponte antea jucunda fuerit, nunc jam mea lege et conditione necessariam quoque futuram. *Ibid.* 2. c. 8. Nunc primum hoc aures tuæ crimen accipiunt. *Ibid.* c. 60. Hoc quoque propter tuos ternos denarios nunc primum postulatur. Add. *ibid.* 3. c. 25.

** *Nunc* geminatum.

P: *Nunc* per ἐπίζευξιν geminatum. *Horat. Epod.* Nunc, nunc adeste. *Virgil.* Nunc, nunc incumbite remis.

14. *Nunc* pro *modo.*

Interdum usurpatur pro *modo.* *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 24. Nunc reus erat apud Crassum divitem Vectius de vi. *Id. Brut.* Vidi nuper et nunc videbam de ea re.

** 15. *Nunc—nunc* pro *modo—modo; now—now; now—then; sometimes—sometimes.*

Nunc—nunc pro *modo—modo* vel *alias—alias.* *Gellius* l. 3. Officiorum æstimationes alia nonnunquam momenta extrinsecus gubernant, et nunc ratas efficiunt, nunc irritas. * Add. *Liv.* l. 1. c. 29. l. 2. c. 10. § 43. l. 34. c. 13. l. 40. c. 54. *Velleius* l. 1. c. 17. et l. et c. 2.

* 16. *Nunc—nunc—postremo.*

Liv. l. 3. c. 49. Appius nunc vocari Icilium, nunc detrectantem arripi, postremo in vincula duci jubet. *Id.* l. 4. c. 12.

* 17. *Nunc—nunc—nunc; now, now, now; sometimes, sometimes, sometimes; at one time, at another period, at another.*

Velleius l. 2. c. 11. extr. Gentium nunc florere fortunam, nunc senescere, nunc interire, apparet. *Justin.* l. 4. c. 1. Ea res facit, ut nunc flammas, nunc vaporem, nunc fumum eructet. *Id.* l. 8. c. 5. § 12. l. 11. c. 1. § 4. *Curt.* l. 7. c. 3. § 17. *Seneca de Ira* l. 3. c. 6. quinquies repetiit.

* 18. *Nunc* pro *in hac rerum ratione* derisioni servit.

Senec. ep. 101. extr. Nega nunc magnum beneficium esse naturæ, quod necesse est mori. *Senec. de Benef.* l. 6. c. 35. I nunc, et hoc esse grati puta, quod ne ingratus quidem faceret. *Id. de B. V.* c. 12. I nunc et mimos multa mentiri puta. Add. *Pollio Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 32.

* 19. *Nunc* pro *cum vero ita se res habeat; but now; as things are; as matters go; in the present state of the case:* (in argumentatione a minori ad majus.)

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. § 47. Cæsar mihi, quascunque res gereret, tuendus esset: nunc in tanta felicitate tantisque victoriis, etiam si non in nos is esset, qui est, tamen ornandus videretur. *Ibid.* l. 12. *ep.* 4. Vellem idibus Martiis me ad cœnam invitasses: reliquiarum nihil fuisset. Nunc me reliquiæ vestræ exercent *cet.* (in quo respondet vernaculo: *as it is.*)

*20. *Cum—, —; nunc vero.*

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 22. Cum aliquid videbatur caveri posse, tum id negligi dolebam; nunc vero, cum consilio nihil profici possit, una ratio videtur, quicquid evenerit, ferre moderate. *Ibid.* l. 11. *ep.* 19. Cum putarem quartam et Martiam legiones mecum futuras, minus de rebus reliquis laborandum existimavi: nunc vero cum sim cum tironibus egentissimis, valde meam vicem timeam necesse est.

*21. *Si—, —; nunc autem. εἰ —, — νῦν δὲ, Isocrat. Archidam.* princip.

Cic. l. 3. *Tusc.* c. 1. Sunt ingeniis nostris semina innata virtutum; quæ si adolescere liceret, ipsa nos ad beatam vitam natura perduceret. Nunc autem, simul atque editi in lucem et suscepti sumus, in omni continuo pravitate versamur.

*22. *Si —, —; nunc; if—, —; as it is.*

Cic. l. 9. *Att. ep.* 3. Si commodius anni tempus esset, vel infero mari liceret uti: nunc nihil potest, nisi supero transmitti, quo iter interclusum est. *Id.* l. 10. *ep.* 4. Si haberemus rempublicam, consilium mihi non deesset. Nunc sive iracundia, sive dolore, sive metu permotus, gravius scripsi, quam meus in illum amor postulabat. et l. 11. *ep.* 2. Hoc si mihi commune cum cæteris esset, minor mea culpa videretur et eo tolerabilior esset. Nunc nihil est, quod consoletur. Add. *Id. pro Man.* c. 17. et l. 7. *Att. ep.* 2. *Liv.* l. 44. c. 42. extr.

*23. *Ni —, —; nunc; if not—as things are.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 6. Ni te videre scirem, quantum officii sustinerem, plura scriberem: nunc tibi omnem rem atque causam meque totum commendo atque trado.

24. *Nunc vero* post *si; if—but now.*

Nunc vero subjici solet in comparatione rei fictæ, augendi gratia. *Cic. pro Font.* c. 11. Si M. Fonteium, Judices, in causa deficerent omnia, tamen esset vobis magnopere providendum, ne vos minis et terrore commoti esse videremini. Nunc vero cum lædat nemo bonus, dubitabitis eos in sententiis ferendis civi parcere? *Id.* 5 *Verr.* c. 67. Si hæc non apud cives Romanos, sed ad saxa et scopulos conqueri ac deplorare vellem; tamen tanta et tam indigna rerum atrocitate commoverentur. Nunc vero cum loquar apud Senatores, timere non debeo, ne non iste civis Romanus cruce dignus judicetur. *Add. l. 15. *Fam. ep.* 13. et l. 16. *Att. ep.* 9. et 2 *Catil.* c. 7.

*25. *Nunc vero,* non præcedente alia particula, referturque ad sensum, pro *in hoc statu, in hac conditione.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 11. Civitas, etiam in summa bonorum et fortium civium copia, tales tueri cives deberet: nunc vero eo magis, quo tanta penuria est *cet.*

CAPUT CLVIII.

De Adverbio NUNQUAM.

1 & 2. *Nunquam—dum,* vel *donec.*

Terent. Adelph. 2. 1. Nunquam, dum ego adero, hic te tanget. *he shall never touch you, while I stand by.* *Add. *Cic. pro Sext.* c. 63. et *de Off.* l. 2. c. 8.

Liv. l. 34. c. 23. Nunquam, donec Demetrias, Chalcisque, et Corinthus tenerentur, liberam Græciam fore. *Id.* l. 24. c. 31.

*3. *Nunquam—ex quo; never since.*

Liv. l. 42. c. 49. Persei nunquam, ex quo regnum accepit, desitum belli expectatione celebrari nomen.

4. *Nunquam—quin.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Equidem nunquam domum misi unam epistolam, quin esset ad te altera. *I have never despatched a letter home, without enclosing one for you.* *Ter. Adelph.* 3. 1. Nunquam unum intermittit diem, quin semper veniat. *he never lets a day pass, without coming.*

** 5. *Nunquam—ut non; never, that not; never, without.*

S. D. *Sueton. Aug.* c. 56. Nunquam filios suos populo commendavit, ut non adjiceret, si merebuntur. **Senec. ep.* 40. Nunquam epistolam tuam accipio, ut non protinus una simus.

6. *Nunquam—ni; nunquam—nisi.*

Liv. l. 2. c. 28. Circumfusa multitudo negabat, ultra decipi plebem posse. Nunquam unum militem habituros, ni præstaretur fides publica. *that not a single soldier should be raised, until the public engagements were fulfilled. Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 17. Nunquam huc venissent, nisi ad alias res pestiferas aditum sibi compararent. *Id. Fam.* l. et *ep.* 6. Cæsar nunquam, nisi honorificentissime, Pompeium appellat. * Add. *Id. pro Milon.* c. 23. *Velleius* l. 2. c. 84. § 4.

* 7. *Nunquam alias.*

Liv. l. 38. c. 33. Nunquam alias exules Lacedæmoniorum Achæi secum adduxerant in fines.

* 8. *Nunquam antea; nunquam ante.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 23. Lacedæmonii Agin regem, quod nunquam antea apud eos acciderat, necaverunt. *Liv.* l. 2. c. 61. Nunquam ante tam invisus plebi reus ad judicium vocatus est populi.

* 9. *Nunquam non; always, ever.*

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 18. Epistolas requiris meas. ego autem nunquam, cum mihi denunciatum esset a tuis, ire aliquem, non dedi. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 24. Quid est ineptius, quam de dicendo dicere, cum id ipsum dicere nunquam sit non ineptum, nisi cum est necessarium. *Ita sæpe.*

* 10. *Nunquam—ne - - quidem.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 12. Maneat ergo, quod turpe sit, id nunquam esse utile, ne tum quidem, cum id, quod esse utile putes, adipiscare. *Id. de Amic.* c. 27. Nunquam Scipionem ne minima re offendi. *Et ita sæpe.*

* 11. *Nunquam neque—neque; never either—or.*

Cic. l. 14. *Fam. ep.* 13. extr. Quæ Cæsar nunquam neque fecit, neque fecisset, ea nunc ex falsis ejus commentariis proferuntur. *Liv.* l. 3. c. 14. Patres nunquam ulli tribuno neque publice neque privatim truces esse, nisi cum de lege agi cœptum esset.

Ergo etiam dicere licet *nunquam nec—nec.* Exempla quærentibus non deerunt. V. *Nullus neque.*

* 12. *Nunquam—sed; never—but.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 8. Hos ego sermones lacessivi nunquam, sed non valde repressi. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 16. § 4. Nunquam conferti, sed rari magnisque intervallis præliabantur.

* 13. *Nonnunquam—aliquando,* vel *interdum.*

Tacit. l. 2. *Hist.* c. 32. § 5. Senatus et populi nunquam obscura nomina, etsi aliquando obumbrentur. *Cels.* l. 1. c. 4. Oportet nunquam ad flammam ungi, interdum ad prunam.

* 14. *Nunquam—raro, sæpe, tunc.*

Tacit. Germ. c. 25. Liberti raro aliquod momentum in domo, nunquam in civitate sunt. Vid. *Vellei.* l. 2. c. 29. § 3. *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 54. Socrates dæmonio paruit nunquam impellenti, sæpe revocanti. *Tacit.* l. 3. *Hist.* c. 46. § 2. Mota et Dacorum gens, nunquam fida, tunc sine metu, abducto e Mœsia exercitu.

* 15. *Nonnunquam—nonnunquam* cet.

Nonnunquam ponitur pro *interdum,* et aliquando geminatur. *Cic. in Vatin.* c. 2. In hac civitate oppugnatio solet, qua tu nunc uteris, nonnunquam defendi, nonnunquam vituperari. Add. *Cels.* l. 5. c. 28. *de carcin.* et l. 5. c. 28. *Acrochord.* et l. et c. 6. *Senec. Qu. Nat.* l. 1. c. 2. et l. 5. c. 18.

16. *Nonnunquam—nonnunquam—aliquando.*

Senec. de Clem. l. 1. c. 14. Objurgare liberos nonnunquam blande, nonnunquam minaciter solent, aliquando admonere etiam verberibus.

* 17. *Nonnunquam—sæpissime, plerumque, frequenter.*

Cic. l. 1. *de Div.* c. 14. Conjectura fallit fortasse nonnunquam, sed tamen ad veritatem sæpissime dirigit. Huc refer illud *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 8. § 4. Helvetii vadis Rhodani, quia minima altitudo fluminis erat, nonnunquam interdiu, sæpius noctu, perrumpere conati sunt. Add. *Suet. Cæsar.* c. 57. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 27. Partus maturescunt aut septem nonnunquam, aut plerumque novem lunæ cursibus. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 34. Id fit plerumque sine sensu, nonnunquam etiam cum voluptate. *Columell.* l. 7. c. 6. Capra, si est generosa proles, parit frequenter duos, nonnunquam trigeminos.

* 18. *Nonnunquam—semper.*

Columell. l. 7. c. 12. Canes satis est severos esse nec blandos, ut nonnunquam etiam conservos iratius intueantur, semper excandescant in exteros.

* 19. *Nonnunquam—maxime.*

Cels. l. 5. c. 28. Clavus nonnunquam quidem etiam alibi, sed in pedibus tamen maxime nascitur.

* 20. *Nonnunquam—non sæpe—sæpe.*

Cic. Partit. c. 16. Enumeratio nonnunquam laudatori, suasori non sæpe, accusatori sæpius, quam reo necessaria est.

** *Nunquam* alicubi in expositione dissuendum est in *non unquam*, ut *nec* in *et non*. *Propert.* l. 2. *eleg.* 6. *de Penelope:* Visura et quamvis nunquam speraret Ulyssem. *i. e.* et quamvis non speraret unquam visura Ulyssem: ubi simul Græcismus observandus pro *se unquam Ulyssem visuram*. Contraria ratione *non* vel *nec unquam*, aut *ullus*, pro *nunquam*, *nullus* positum reperias. *Cic.* Non igitur unquam idem homo et perfectus orator. *pro:* nunquam igitur. *Idem:* Nec enim unquam bono quicquam mali evenire potest. *pro:* nunquam enim. *Martial.* Res nova non ullis cognita temporibus. *Cic.* Nec insipientia ullum majus malum est. *Sylv.* l. 2. *progr.* 32.

CAPUT CLIX.

De Adverbio Nuper.

1. *Nuper, cum; lately, of late—when.*

Cic. l. 3. *de Orat.* c. ult. Tum judicavi, cum in Senatu causam defendit Africæ, nuperque etiam magis, cum pro Bithyniæ rege dixit. *Liv.* l. 28. c. 42. In eodem terrore erimus, in quo nuper fuimus, cum Asdrubal in Italiam transcendit.

* 2. *Nuper—nunc* vel *post.*

Cic. pro Ligar. c. 12. Fac, quod de homine nobilissimo Marcello restituto fecisti nuper in curia, nunc idem in foro de optimis fratribus. *Id. pro Sull.* c. 30. *Tacit.* l. 15. c. 24. § 2. Nuper clausum Tigranem, post Pætum legionesque cum opprimere posset, incolumes dimisit Vologeses.

CAPUT CLX.

De Adverbio Nusquam.

1. Nusquam est *nullo in loco*. *Terent. Eunuch.* 4. 3. Ille autem bonus vir nusquam apparet. *But he, good man, is nowhere to be found.* *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 6. Ego nusquam esse illos puto. *Id. de Senect.* c. 22. Nolite arbitrari, me, cum a vobis discessero, aut nusquam, aut nullum fore. *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 15. Qui rectam rationem imperandi atque prohibendi ignorat, is est injustus, sive est illa *scripta uspiam*, sive nusquam.

* 2. *Nusquam—omnibus locis*, vel *usque quaque*; *nowhere—everywhere.*

Liv. l. 5. c. 45. Nusquam prælium, omnibus locis cædes est. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 21. Aut nusquam, aut usque quaque dicatur.

* 3. *Nusquam alibi; nusquam alibi—quam.*

Liv. l. 39. c. 38. Romæ Consulibus Ligures, quia bellum nusquam alibi erat, decreti. *in no other quarter.* *Id.* l. 2. c. 39. Senatus Consulesque nusquam alibi spem, quam in armis ponebant. *Id.* l. 43. c. 9. Nusquam alibi, quam in Macedonia bellum erat. *nowhere else.*

* 5. *Nusquam gentium; nowhere.*

Terent. Adelph. 4. 2. Fratrem nusquam invenio gentium.

* 6. *Nusquam nec—nec.*

Liv. l. 5. c. 4. Nusquam nec opera sine emolumento, nec emolumentum ferme sine impensa opera est.

* 7. *Nusquam nisi; nusquam—præterquam.*

Cic. Brut. ep. 10. Spes libertatis nusquam, nisi in vestrorum castrorum præsidiis est. *Id.* l. 1. *Acad.* Scientiam nusquam esse censebant, nisi in animi notionibus. * Add. *Liv.* l. 29. c. 22. et *Cic. Orat.* c. 48.

Liv. l. 4. c. 48. Pro se quisque dicebat, non se ullam opem cernere aliam usquam, præterquam in tribunitio auxilio. *nowhere, except.*

Admonitio.

Nusquam, usquam vel *uspiam* eleganter usurpantur pro *nullibi* et *ullibi*, quæ minime usitata sunt. (* apud probatiores scriptores.)

* 9. *Nusquam* pro *nulla in re.*

Cic. l. 3. *Quint. Fr. ep.* 1. Præstabo, sumtum nusquam melius posse poni.

** 10. *Nusquam* ad locum; *nowhither.*

P. Significat quoque ad locum, *nowhither.* *Terent. Eun.* 2. 2. Detineo te, fortasse tu profectus alio fueras. P. nusquam. * Add. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 11 et 21. et l. 9. *ep.* 3. et 6 *Verr.* c. 65.

* *Curt.* l. 10. c. 2. § 13. Milites palam professi sunt, nusquam inde, nisi in patriam, vestigium esse moturos.

* 11. *Nusquam* pro *nullam ad rem.*

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 9. Ultimum bonorum, omnium philosophorum sententia, tale debet esse, ut ad id omnia referri oporteat, ipsum autem nusquam.

Nusquam alio—quam.

Liv. l. 7. c. 18. Plebem nusquam alio natam, quam ad serviendum putat. *Id.* l. 4. c. 54.

** 12. *Nusquam; from no other quarter.*

In significatione de loco apud *Cornel. Nepotem* occurrit *Miltiad.* c. 4. Hoc tumultu Athenienses auxilium nusquam, nisi a Lacedæmoniis petiverunt. *from no other quarter.* Et hinc locupletari potest *index Bœclerianus.* * Add. *Cic. pro Dom.* c. 20. et l. 10. *Att. ep.* 16.

CAPUT CLXI.

De Interjectione O.

1. O non solum vocantis est, sed etiam appellantis. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 12. O mi Attice, vereor, ne *cet.* *Ibid.* l. 10. *ep.* 26. O mi Furni, quam tu causam tuam non nosti!

2. Admirantis et prædicantis.

Sæpe servit exclamationi, quæ non unius est modi. Nonnunquam enim admirantis est, et prædicantis. *Cic.* 3 *Verr.* c. 76. O consuetudo peccandi, quantam

habes jucunditatem in improbis et audacibus! *Id. pro Mil.* c. 38. O terram illam beatam, quæ hunc virum exceperit!

3. Indignantis ac detestantis.

Interdum indignantis. *Cic.* 2 *Philip.* c. 2. O incredibilem audaciam, O impudentiam prædicandam! *Id. Att.* l. et *ep.* 8. O rem turpem, et ea re miseram! *Ibid.* O rem lugubrem! Itaque intercludŏr dolore. *Id.* 1 *Catil.* c. 1. O tempora! O mores!

4. Dolentis.

Alias dolentis. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 4. O me perditum, O me afflictum! *Id.* 5 *Verr.* c. 38. O spectaculum miserum, atque acerbum! * Add. l. 3. *Qu. Fr. ep.* 9. et *pro Mil.* c. 37.

5. Exultantis aut lætantis.

Aliquando gaudio exultantis. *Cic.* 14 *Phil.* c. 10. O solem ipsum beatissimum, qui fugientem vidit Antonium! *Terent. Andr.* 1. 1. O factum bene, beasti me! *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 4. O gratas tuas mihi jucundasque literas! * *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 14.

6. Optantis.

Alias optantis. *Cic.* 2 *Catil.* c. 4. O fortunatam rempublicam, si quidem hanc sentinam urbis ejecerit! *Virgil.* l. 8. *Æneid.* v. 560. O mihi præteritos referat si Jupiter annos! * Add. *Cic. de Senect.* c. ult.

7. Implorantis.

Non raro implorantis. *Cic.* 5 *Verr.* c. 63. O nomen dulce libertatis! O jus eximium nostræ civitatis! O lex Portia legesque Semproniæ!

8. Exsecrantis.

Quandoque exsecrantis. *Cic.* 11 *Phil.* c. 4. O multo miserior Dolabella, quam ille ipse, quem tu miserrimum esse voluisti! *Id.* 1 *Verr.* c. 15. O portentum in ultimas terras asportandum!

9. Irridentis.

Denique interdum irridentis. *Cic.* 3 *Phil.* c. 11. O præclarum custodem ovium, ut aiunt, lupum. *Id.* 1 *Verr.* c. 14. O Dii immortales, præclaramque defensionem. *Id.* 4 *Verr.* c. 14. O commemoranda judicia, præclaramque existimationem nostri ordinis.

** P. In re leviori, neque ita magni valoris, reticetur hæc interjectio. *Plin.* l. 2. *ep.* 10. Hominem te patientem vel potius durum ac pæne crudelem, qui tam insignes libros tam diu teneas! *Vall.* l. 2. *eleg.* c. 13.

CAPUT CLXII.

De Præpositione OB.

1. *Ob* pro *propter*.

OB sæpe est *propter*, significat autem tum causam efficientem, tum finem. *Cic. pro Marcell.* c. 6. Dii immortales, etiamsi pœnas a populo Romano ob aliquod delictum expetiverunt *cet.* *Id. pro Fontei.* c. 8. Si qui ob aliquod emolumentum suum cupidius aliquid dicere videntur. *Id.* 4 *Verr.* c. 32. Eum, a quo pecuniam ob absolvendum acceperis, condemnare.

Exempla sunt obvia.

* 2. *Ob hæc* et *ob hoc* pro *propterea*, non sunt optimæ notæ.

Liv. l. 8. c. 32. Ob hæc cum legatos mitti placuisset, responsum redditur ab Samnitibus ferox. *Idem* l. 21. c. 50. et l. 38. c. 34. *Cels.* l. 1. *proœm.* Et ob hæc quidem in obscuro positas causas persequuntur. *Id. ibid.* Ob hæc ne mortuorum quidem lacerationem necessariam esse dicunt.

Liv. l. 25. *c.* 37. Ob hoc cum omnia neglecta apud hostes essent, Marcius ad consilium prima specie temerarium animum adjecit. Columell. l. 8. c. 5. Maxime

cruditas pullorum vitanda est: et ob hoc tertia die cavea cum matre continendi sunt. *Id.* l. 11. c. 3. et l. 7. c. 3. *Senec. Quæst. Nat.* l. 1. c. 3.

* 3. *Ob hoc—si.*

Seneca ep. 98. Tanquam non futurus ob hoc miserior, si habere desierit.

* 4. *Ob id* et *ob quæ* pro *propterea* nihil sunt in orationibus et epistolis.

Liv. l. 28. c. 2. Ibi in cava valle atque ob id occulta, considere militem et cibum capere jubet. Add. *Velleius* l. 2. c. 112. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 66. fin. et l. 3. c. 75. § 4. Dicitur etiam *ob ea*. *Liv.* l. 40. c. 1 et 45.

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 30. § 6. Ob quæ posterum diem reus petivit.

Ob pro *ante.*

Interdum est *ante*. *Cic. pro Rab. Post.* c. 14. Rabirio mors ob oculos sæpe versata est. *Id. pro Sext.* c. 21. Non mihi mors, non exilium ob oculos versantur. *are before my eyes; present themselves to my view.*

CAPUT CLXIII.

De Adverbio OLIM.

1. *Olim, cum.*

OLIM sæpe assumit *cum*. *Terent. Andr.* 5. 3. Olim istuc, olim, cum ita animum induxti tuum, quod cuperes, aliquo pacto efficiendum tibi. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 39. Si essent ullæ necessariæ literæ, ut erant olim, cum brevioribus diebus, tamen quotidie respondebant tempori tabellarii. * Add. *Terent. Heaut.* 5. 1.

* 2. *Olim—dehinc; olim—deinde.*

Suet. Domit. c. 8. Corneliam virginem maximam, absolutam olim—dehinc longo intervallo repetitam atque convictam defodi imperavit.

Tacit. Ann. l. 12. c. 18. § 1. Frater Cotys proditor olim, deinde hostis metuebatur. *Id. Hist.* l. 4. c. 70. § 3.

* 3. *Olim—hoc tempore.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 25. Olim cum regnare existimabamur, non tam ab ullis, quam hoc tempore observor a familiarissimis Cæsaris omnibus.

* 4. *Olim—mox.*

Tacit. Hist. l. 1. c. 67. § 1. Irritaverant turbidum ingenium Helvetii, Gallica gens, olim armis virisque, mox memoria nominis clara. Add. l. 3. c. 47. § 3. et *Ann.* l. 1. c. 53. § 1. *Sueton. Claud.* c. 1. et *Neron.* c. 30.

5. *Olim—nunc; olim—tum* vel *tunc,—nunc.*

Alias *nunc* assumit vel *tum*. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 4. Eum honorem neglectum a me olim, nunc mihi expetendum puto. * Add. *Id. in Pison.* c. 27. *Tacit.* l. 15. c. 21. § 1. et l. 16. c. 28. extr. et *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 16. et *pro Planc.* c. 14.

Terent. Phorm. 5. 8. Olim, cum honeste potuit, tum non est data: nunc viduam extrudi turpe est.

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 62. § 2. Erat inter Gotones nobilis juvenis, nomine Catualda, profugus olim vi Marobodui, et tunc, dubiis rebus ejus, ultionem ausus. *Id.* l. 3. *Hist.* c. 11. § 2. Ut olim virtutis molestiæque, tunc procacitatis et petulantiæ certamen erat. Add. *Sueton. Claud.* c. 21. et in *Domit.* c. 13. et in *Aug.* c. 54.

* 6. *Olim—nuper.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 25. Quid aut ostenta, aut eorum interpretes, vel Lacædemonios olim, vel nuper nostros adjuverunt? *Tacit.* l. 4. *Hist.* c. 57. § 3. Vocula dicebat, sic olim Sacrovirum et Æduos, nuper Vindicem Galliasque, singulis prœliis concidisse.

** 7. *Olim* cum futuro tempore rarissimum est in prosa.

D. Non autem præteriti tantum temporis significationem obtinet, ut in exemplis antecedentibus, sed et futuri. *Virgil. Æn.* l. 1. v. 293.

Hunc tu olim cœlo spoliis orientis onustum Accipies— Quintil. l. 10. c. 1.

Sunt clari quoque hodie ejusdem autores, qui olim nominabantur. *Vall.* l. 2. *eleg.* c. 35. (Nec sic dubitavit uti *Cicero ad Att.* l. 5. *ep.* 21. Quid olim mali C. Julius fecerit. ad quem locum vid. *Grævius.*)

** Quin et præsentis temporis verbo junctum legitur:[15] atque tum exponi potest per *quandoque* seu *aliquando. Horat.* l. et *sat.* 1. Ut pueris olim dant crustula blandi Doctores. *Linac.* l. 2. p. 135. vel per *unquam. Plaut. Asin.* 2. 3. An quid est olim homini salute melius? vel pro *jam a longo tempore. Juvenal. sat.* 6. v. 345. Audio, quid veteres olim moneatis amici. *Quintil.* l. 8. Sed in foro tamen illam jam facilitatem olim desideramus. *Vall.* l. 2. *eleg.* c. 35. *Senec. ep.* 77. Olim jam nec perit quicquam mihi, nec acquiritur.

CAPUT CLXIV.

De Adverbio OMNINO.

1. *Omnino* in numero.

OMNINO ab *omnis* ortum, ac sæpe refertur ad numerum. (ut apud Græcos πᾶς, Angl. *just, neither more nor less, precisely, exactly.*) *Cic.* l. 2. *Qu. Fr. ep.* 1. Sane frequentes fuimus omnino ad ducentos. *exactly two hundred. Id. pro Cluent.* c. 28. Quinque omnino fuerunt, qui illum absolverent. * Add. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 6. et l. 4. c. 38. § 4.

2. *Omnino* pro *prorsus.*[16]

Sæpe *omnino* est *prorsus,* quasi *omni ex parte. Cic. de Senect.* c. 13. Epulabar cum sodalibus omnino modice. *on the whole very moderately; very moderately. Id.* l. 1. *de Off.* c. 20. Omnino fortis animus et magnus duabus rebus maxime cernitur. (Hic locus forte melius referatur ad n. 10.)

3. *Omnino* cum *aut certe, aut magna ex parte, magnam partem, nequaquam, valde.*

Assumit autem *aut certe,* vel *aut magna ex parte,* vel *nequaquam,* aut aliquid ejusmodi. *Cic. pro Balb.* c. 19. Multa prætereo, quæ quotidie labore hujus et studio, aut omnino, aut certe facilius consequantur. *either at once, or at all events with little trouble. Id. Tusc.* l. et c. 1. Cum defensionum laboribus senatoriisque muneribus aut omnino, aut magna ex parte, essem aliquando liberatus, retuli me ad studia.

* *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 15. Non existimas mihi licere, id quod ego arbitrabar, res has non omnino quidem, sed magnam partem relinquere.

Cic. de Amic. c. 19. Qu. vero Maximum, fratrem suum, virum egregium, omnino sibi nequaquam parem, quod is anteibat ætate, tanquam superiorem colebat Scipio.

* *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 9. Literæ tuæ me molestia valde levarunt: utinam omnino liberassent.

4. *Omnino* pro *ullo modo.*

Sæpe etiam usurpatur pro *ullo modo,* nimirum cum additur negatio, aut aperta, aut occulta. *Cic.* 5 *Verr.* c. 7. Is omnino servus in familia non erat. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 7. Senatus autoritas perscripta est, ne quis omnino regem reduceret. *that no person should by any means bring back, &c. Id. pro Clu.* c. 60. Nego illum adolescentem omnino illo die esse mortuum. *Id. pro Quint.* c. 24. Mihi perdifficile est contra tales oratores non modo tantam causam perorare, sed omnino verbum facere conari. *but even to attempt to utter so much as a single word.*

* *Omnino* eleganter concludit partes sigillatim enumeratas. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 6. Si dominationis, si pecuniæ, si amicitiæ, si inimicitiarum; et omnino

---

[15] Sed apud Poetas magis et Poetarum temerarios imitatores, quam apud optimos scriptores. *Senec. ep.* 117. et *Quæst. Natur.* l. 3. c. 30.

[16] *Vide annotationem* ad n. 7 et 8.

quicquid erit, quod causæ fuisse dicet, id summe augere debebit. (Hic est pro *universe; universally*.)

5. *Omnino* cum *nihil, non, vix, nunquam* et *nusquam; by no means, not at all, &c.*

Jungitur autem *omnino* pro *ullo modo* cum *nihil, non, vix, nunquam* et *nusquam*. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 3. Ita magni ad nostram ætatem oratores fuerunt, ut non multum, aut nihil omnino Græcis cederetur. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 14. Poetas omnino non conor attingere. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 23. Scis Clodium sanxisse, ut vix aut omnino non posset, nec per Senatum nec per populum, infirmari sua lex.[17] *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 13. Theopompus et Ephorus causas omnino nunquam attigerunt. *Id. de Amic.* c. 6. Hæc omittamus, quæ omnino nusquam reperiuntur.

* 6. *Omnino* cum *nemo, nullus, ne quis, nec, ne quidem.*

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 23. Cæsar omnino dicitur nemini negare. *they speak of Cæsar as refusing no one at all. Ib.* l. et *ep.* 6. Si id Pompeius fecisset, civile bellum nullum omnino fuisset. *Vellei.* l. 2. c. 69. § 3. *Cæsar* l. 7. *B. G.* c. 24. § 2. Cæsar milites cohortabatur, ne quod omnino tempus ab opere intermitteretur. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 1. Nec leges ullæ sunt, nec judicia, nec omnino simulacrum aliquod, aut vestigium civitatis. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 17. Duo consulares se dicebant in ornandis provinciis consularibus scribendo affuisse, cum omnino ne senatus quidem affuisset. *Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 25.

7. *Omnino* pro *nimirum.*[18]

Interdum *omnino* idem est, quod *nimirum*, quia *omni ex parte* res affirmatur. *Cic. de Amic.* c. 26. Omnino est amans sui virtus. *Id.* 2 *Verr.* c. 61. Omnino præclare te habes. *Id. de Senect.* c. 3. Aptissima omnino sunt arma senectutis, artes exercitationesque virtutum. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 25. Miserrima est omnino ambitio honorumque contentio.

8. *Omnino* pro *tandem.*

Cic. pro Marcell. c. 9. Quid enim est omnino hoc ipsum diu, in quo est aliquid extremum?

9. *Omnino* junctum cum *omnis.*

Omnino junctum cum *omnis* gravem æque ac brevem affirmationem continet, estque *sine exceptione*. *Cic. de Amic.* c. 21. Omnino omnium horum vitiorum atque incommodorum una cautio est. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 1. Antonius omnino omnis eruditionis expers. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 13. Omnino omnia se facturum recepit. * Add. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 2.

(10. *Omnino* pro *universe, in universum.*)

Eleganter etiam *omnino* dicitur pro *in universum, überhaupt* (*altogether, on the whole*), ut *Schwarzius* obiter notat ad n. 7. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 25. Omnino, qui reipubl. præfuturi sunt, duo præcepta Platonis teneant. V. plura in *Ernesti Clave Cicer.*

(11. *Omnino* pro *disertis vestris.*)

Cic. l. 5. *Tusc.* c. 9. Non usquam id dicit omnino, sed, quæ dicit, idem valent.

CAPUT CLXV.

De Pronomine OMNIS.

1. OMNIS sæpe usurpatur pro *totus, universus*. *Cic. pro Cluent.* c. 6. Sanguinem omnem profundere mater cupit. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 9. Caloris natura in se ha-

---

[17] Quia in exemplo Autoris *omnino* cum *vix* non ita conjungitur, ut *nihil, non,* reliqua; iccirco secernendum fuerat a cæteris.

[18] Duæ hæ significationes non necessariæ fuisse videntur. Nam *omnino* valet *allerdings, überhaupt* (*of a truth, altogether, on the whole*), et hæc significatio *usquequaque locum habere potest.*

bet vim vitalem per omnem mundum pertinentem. *Id.* l. 2. *Tusc.* c. 23. In profundenda voce omne corpus contenditur. *Id. Brut.* c. 92. Omni huic sermoni propositum est, non ut ingenium meum et eloquentiam perspicias, sed ut laborem et industriam. *throughout the whole of this discourse it is my object, &c.*

2. *Omnis* pro *quicunque,* *vel *omnis generis.*

Alias pro *quicunque. Cic. pro Rosc. Am.* c. 27. Ut non omnem frugem neque arborem in omni agro reperire possis : sic non omne facinus in omni vita nascitur. *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 10. Non omne, quod ortum est, mortalitas consequitur.

* 3. *Omnis* cum superlativo.

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 19. Otium omni desertissima regione majus. *pro: desertissima* quaque.

4. *Omnis* per traductionem iteratum.

Eleganter *omnis* per traductionem iteratur. *Virgil.* l. 1. *Georg.* Non omnis fert omnia tellus. *Id. Eclog.* 8. v. 63. Non omnia possumus omnes. et *Lucr.* l. 5. *Cic.* in *Orat.* c. 1. Par est omnes omnia experiri. *Add. l. 7. *Att. ep.* 3.

5. Sæpe valet hæc traductio ad breviter amplificandum. *Cic. pro Rabir. Perd.* c. 6. Omnes omnium ordinum homines. *Id.* l. 5. *Tusc.* c. 32. Omnes philosophi omnium disciplinarum. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 10. Ita sunt omnia omnium miseriarum plenissima. *Id.* 2 *Philip.* c. 30. Ex omnibus omnium flagitiis nullum turpius vidi, nullum audivi, quam quod *cet. Id.* l. 9. *Fam. ep.* 6. § 11. Omnibus omnes opes concesserim. *Id.* 2 *Agr.* c. 23. Iniquum est, decem viros portitores omnibus omnium pecuniis constitui.

** 6. *Omnis* abundat.

Valer. Max. l. 1. c. 5. Animadvertit immensæ magnitudinis serpentem, omne, quicquid obviam fuerat, proterentem. *Linac.* l. 6. p. 470. *Popma* l. 2. *de Usu Antiq. Loc.* c. 10. *Syl.* l. 3. *progr.* 43. Sic *plerique omnes* pro *plerique.*[19] *Weitz. ad Terent.* p. 19 et 710.

* 7. *Omnia* de personis rarissimum est.

Liv. l. 7. c. 32. Populus Romanus triumphos bene plures, quam annos ab urbe condita, numerat ; qui omnia circa se, Sabinos, Etruscos, Latinos, Hernicos, Æquos, Volscos, Auruncos, domita armis habeat. (Immo *Sabini* etc. pro sedibus horum populorum ponuntur, ut sæpe fit apud *Livium, Cæsarem,* et quos non ?)

* 8. *Omnis—aliquis. Omnes—plerique.*

Liv. l. 6. c. 18. Audendum est aliquid universis, aut omnia singulis patienda. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 14. extr. Pars est pervagatior, et aut in omnes ejusdem generis, aut in plerasque causas accommodata.

* 9. *Omnes singuli* rarissimum est.

Varro l. 9. *de L. L.* c. 4. Harum analogiarum primam sequi debet populus, secundam omnes singuli e populo, tertiam poetæ.

* 10. *Omnes, quicunque. Omnes, quotquot.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 11. Non omnia, quæcunque loquimur, mihi videntur ad artem et præcepta esse revocanda. *Ibid.* l. et c. 2. Omnia quæcunque in hominum disceptationem cadere possunt, bene sunt ei dicenda, qui hoc se posse profitetur. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 5. Omnes, quicunque nati sunt eruntve, non solum miseri, sed etiam semper miseri. *Hirtius* l. 8. *B. G.* c. 5. § 3. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 23. Si frenum momorderis, peream, si te omnes, quotquot sunt, conantem loqui ferre poterunt.

* 11. *Omne—quantum.*

Cic. 3 *Verr.* c. 10. Prætor poscet omne, quantum aravero.

* 12. *Omnis—præter ; omnis—præterquam.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 33. In iis literis omnia mihi perjucunda fuerunt præter illud, quod parum diligenter possessio salinarum mearum defenditur. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 1.

---

[19] Vel pro omnes plerumque.

Discubuimus omnes, præter illam. *Ibid.* l. 4. *ep.* 2. l. 10. *ep.* 28. *Liv.* l. 9. c. 28. Nos omnium rerum respectum, præterquam victoriæ, nobis abscindamus. *Ibid.* c. 35. Etrusci omnium, præterquam multitudinis suæ, immemores prælium ineunt. *Id.* l. 23. c. 31. et l. 39. c. 16.

* 13. *Omnis—nisi.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 1. Mihi cum Patrone omnia communia sunt, nisi quod in philosophia vehementer ab eo dissentio. *Id. de Nat. D.* l. et c. 3. Inter omnes, nisi admodum impios, convenit.

* 14. *Omnes, magni parvique.*

Liv. l. 1. c. 31. Tullus repente omnibus, magnis parvisque, superstitionibus obnoxius degebat. *Id.* l. 33. c. 1. Imperator ante pugnam omnia, magna parvaque, communicare cum sociis solitus est. Sic item *omnes maximi minimi. Id.* l. 34. c. 18. In consule ea vis animi atque ingenii fuit, ut omnia maxima minimaque per se adiret atque ageret. *Cic. Orat.* c. 22. Hoc semper usurpamus in omnibus dictis et factis, minimis et maximis. *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 1. Omnia minima maxima ad Cæsarem mitti sciebant. Huc refer et illud *Livii* l. 3. c. 34. Decemviri dixerunt, se omnibus, summis, infimis, jura æquasse.

* 15. Admonitio.

Omnis et *quivis* bene sunt discernenda. Nunquam enim *omnis* ponitur, cum vel subintelliguntur vel plane exprimuntur verba: *whatever it may be. Cæsar B. G.* l. 2. c. 31. § 6. Legatos miserunt Nervii, qui dicerent, sibi præstare, si in eum casum deducerentur, quamvis fortunam a populo R. pati, quam ab his per cruciatum interfici. *it were better, that they should encounter every species of misfortune, whatever that might be, at the hands of the Roman people, than* &c. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 17. Permulti ad me detulerunt, Bibulum solitum dicere, quidvis se perpeti malle, quam videri eguisse auxilio meo. (Hoc discrimen non est perpetuum: neque minus *quidvis* aut *quævis perpeti* dicunt boni auctores, quam *omnia pati.* Apud *Ter. Andr.* 1. 1. Facile omnes perferre ac pati. licuisset etiam dicere *quosvis. Cic.* 5 *Verr.* c. 18. Ut homines quidvis perpeti mallent *cet.*)

* CAPUT CLXVI.

De Adverbio Palam.

1. Palam contrarium habet vel *obscure. Cic. pro Mil.* c. 16. Omnia non modo quæ reprehendi palam, sed etiam quæ obscure cogitari possunt, timemus. *in public, before all the world. Id. in Pis.* c. 2. Vel *occulte.* 6 *Verr.* c. 22. Hæc, quæ dico, Verres non occulte, non per amicos atque interpretes, sed palam de loco superiore agebat pro imperio et potestate. *publicly.* Vel *clam. Ibid.* c. 60. Si quis clam surripiat, aut eripiat palam atque auferat. *publicly, openly, without being ashamed.* Add. *Id. pro Clu.* c. 20. et *pro Cœl.* c. 9. et *Liv.* l. 24. c. 25. Vel *secreto. Idem* l. 44. c. 34. Qui non sunt advocati, ii nec palam nec secreto jactant consilia sua. Add. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 72. § 2. Vel *furtim. Cic.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 63. Bestiæ furtim fruuntur, domini palam et libere. Add. *Tacit.* l. 13. c. 64. § 1. Vel *tacite. Liv.* l. 24. c. 14. Volones jam alterum annum libertatem tacite mereri, quam postulare palam maluerant. Vel *intus. Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 1. § 5. Palam compositus erat pudor, intus summa apiscendi libido. *outwardly, externally, in outward appearance,—inwardly, within, in the heart's core.*

(2. *Palam* abundat.)

Cic. 7 *Verr.* c. 26. Palam, ante oculos omnium. *Liv.* l. 25. c. 18. Palam, duobus exercitibus audientibus.

CAPUT CLXVII.

De Nomine Par.

1. Par proprie est *æqualis* ac sæpe absolute ponitur. Cic. l. 1. de Nat. D. c. 10. *Huic celeritati par* nulla ne cogitari quidem potest. Id. l. 4. Fam. ep. 9.

Mihi salus tua tantæ curæ est, ut Marcello fratri tuo aut par, aut certe proximus sim. *Id. pro Balb.* c. 1. Ingenium minime voluntati par. *Id. pro Manil.* c. 11. Virtuti Cneii Pompeii, quæ potest par oratio inveniri? *Id. Brut.* c. 33. Gracchus si vixisset, eloquentia nescio an habuisset parem neminem. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 3. Cratippum ego parem summis Peripateticis judico. *Id. Orat.* c. 35. Erit rebus ipsis par et æqualis oratio. *Id.* l. 1. *de Or.* c. 18. Virtutes ipsas dicebat inter se æquales ac pares.

Admonitio.

Quoties ætas tempusque spectatur, non *par alicui* aut *alicujus*, nisi addatur *ætate, annis*, aut aliquid hujusmodi, sed *æqualis* dici solet.

* 2. *Par et idem, atque idem, par atque unus.*

Cæsar l. 5. *B. G.* c. 16. § 3. Equestris prælii ratio et cedentibus et insequentibus par atque idem periculum inferebat. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 11. Pari me studio erga te et eadem voluntate cognosces. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 52. Par atque una ratio est spei, lætitiæ, molestiæ. *Id. pro Sull.* c. 2. Intelligis et de hoc et de cæteris judicium meum et horum par atque unum fuisse.

* 3. *Par—præcipuus.*

Cic. pro Ligar. c. 9. Ut cætera paria Tuberoni cum Varo fuissent, honos, nobilitas, splendor, ingenium, quæ nequaquam fuerunt; hoc certe præcipuum Tuberonis fuit, quod justo cum imperio in provinciam suam venerat.

* 4. *Par—diversus.*

Tacit. Ann. l. 4. c. 55. § 2. Undecim urbes certabant, pares ambitione, viribus diversæ.

* 5. *Par* repetitur diverso casu.

Cic. Orat. c. 25. Fugienda sunt paria paribus relata, et similiter conclusa, eodem pacto cadentia. *Ibid.* c. 49. Paribus paria redduntur, sive opponuntur contraria. *Ibid.* c. 52. Paria paribus adjuncta et similiter definita Gorgias primus invenit. *Id. Topic.* c. 4. Valeat æquitas, quæ paribus in causis paria jura desiderat. *Ibid.* c. 10. Par pari comparatur.

6. *Par—cum.*

Nonnunquam *par* adsciscit *cum*. *Cic. pro Quint.* c. 22. Tum par tibi jus cum Alpheno fuisse non putas. *Id.* l. 3. *de Nat. D.* c. 1. Nec mihi par ratio cum Lucio est. * Add. 1 *Philip.* c. 14. et *Nep. Alcib.* c. 5.

7. *Par—ac; par—atque; par—et.*

Interdum *par* assumit *ac, atque, et*. *Plaut. Aul.* Parem sapientiam hic habet, ac fortunam. *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 1. Non mihi par cum Lucilio ratio est, ac tecum fuit. * Add. *Id. pro Rabir.* c. 5. et *Liv.* l. 29. c. 3. *Cic. de Invent.* l. et c. 2. Si par in nobis hujus artis, atque in Zeuxi picturæ, scientia fuisset; fortasse magis hoc in suo genere opus nostrum, quam ille in sua pictura nobilis eniteret. *Cæsar* l. 3. *B. C.* c. 101. Cassius, applicatis nostris ad terram navibus, pari atque antea ratione egit. * Add. *Nep. Datam.* c. 3. *Cic. Brut.* c. 11. Tibi quadrat, omnia fuisse in Themistocle paria et Coriolano. * Add. *Tacit. Ann.* l. 11. c. 36. § 3.

* 8. *Par—ac si; par—ut; par—quam.*

Sallust. Jugurth. c. 102. In quo offensæ minimum, gratia par ac si prope adessemus. *Tacit. Ann.* l. 12. c. 60. § 1. Eodem anno sæpius audita vox Principis, parem vim rerum habendam a procuratoribus suis judicatarum, ac si ipse statuisset. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 14. Nam et ex quæstione suspiciones, et ex testimonio, et ex rumore aliquo pari ratione, ut ex causa, et ex persona, et ex facto duci oportebit. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 8. § 1. Ipse cum legionibus V. et pari numero equitum, quam in continente relinquebat, solis occasu naves solvit.

* 9. *Pari ratione—sicuti,* non licet imitari.

Justin. l. 8. c. 2. Athenienses angustias Thermopylarum pari ratione, sicuti antea, advenientibus Persis, occupavere.

* 10. *Par* post superlativos.

Plin. l. 2. *ep.* 9. Euritius in causis agendis exercitatus est, quas summa fide, pari constantia, nec verecundia minore defendit.

11. *Par est*, pro *æquum est*.

Cic. de Amic. c. 22. Par est, primum ipsum esse virum bonum, tum alterum similem sui quærere. *Idem pro Mur.* c. 7. His rebus fretum ad consulatus petitionem aggredi par est. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 11. Mihi dubitanti, quid me facere par sit, permagnum pondus affert benevolentia erga illum. *Id. pro Rabir. Perd.* c. 11. Si Scævæ, servo Cratonis, qui occidit Saturninum, libertas data est, quod equiti Romano præmium dari par fuisset?

CAPUT CLXVIII.

De Adverbio PARITER.

1. PARITER a *pari* ductum, est *æque*. *Terent. Heaut.* 1. 1. Filium pariter uti his decuit, aut etiam amplius. * Add. *Cic. de Amic.* c. 21. et l. 6. *Fam. ep.* ult. et *Liv.* l. 38. c. 16.

2. *Pariter ac, et, atque, ut.*

Pariter ac, et, atque, ut usitata sunt pro *æque ac*. *Terent. Phorm.* 5. 3. Pariter nunc opera me adjuves, ac dudum re opitulata es. *Liv.* l. 2. c. 33. Vir omni vita pariter patribus ac plebi carus. Exempla sunt obvia. *Terent. Adelph.* 5. 8. Nunc tu mihi es germanus pariter corpore et animo. * Add. *Colum.* l. 3. c. 2. extr. et l. 5. c. 6. *Cic.* 6 *Parad.* c. 2. Is domi tuæ videt pariter accusatorum atque judicum consociatos greges. *Plaut. Menæch.* Pariter hoc atque alias res solet. *Sallust. Jug.* c. 113. Vultu, colore ac motu corporis pariter atque animo varius. * Add. *Liv.* l. 6. c. 10. *Plaut. Aul. Prol.* Is reliquit filium pariter moratum, ut pater avusque horum fuit.

* 3. *Pariter—quam; pariter—que.*

Manil. l. 5. v. 393. Quæstus naufragio petitur, corpusque profundo Immissum pariter quam præda exquiritur ipsa. *Liv.* l. 3. c. 64. Duillius, victa collegarum cupiditate, pariter patribus plebique acceptus, magistratu abiit. *Id.* l. 5. c. 39. Romani, cum pars major ex acie Veios petisset, comploratì omnes pariter vivi mortuique, totam prope urbem lamentis impleverant. *Id.* l. 8. c. 29. et l. 29. c. 31. *Velleius* l. 2. c. 41. § 3. *Tacit.* l. 4. *Hist.* c. 56. § 1.

* 4. *Pariter—que—que.*

Ovid. l. 12. *Metam.* v. 597. Annuit, atque animo pariter patrioque suoque Delius indulgens, nebula velatus in agmen Pervenit Iliacum.

* 5. *Pariter et—et; pariter et—que.*

Liv. l. 31. c. 35. Veles Romanus pariter et ad se tuendum, et ad hostem petendum armatus. *Plin.* l. 1. *ep.* 8. Addidisti calcaria sponte currenti, pariterque et tibi veniam recusandi laboris et mihi exigendi verecundiam sustulisti. *Ovid.* l. 11. *Metam.* v. 556. pariterque et pondere et ictu Mergit in ima ratem. *Arbit.* c. 22. *Liv.* l. 3. c. 22. Fabius signum observare jussit, ut pariter et socii rem inciperent, referrentque pedem, si receptui cecinisset.

6. *Pariter ac si; pariter—atque in.*

Sallust. Jugurth. c. 46. Pariter ac si hostes adessent, munito agmine incedere. *Plaut. Amphitr.* 4. 1. Pariter hoc fit, atque ut alia facta sunt.

7. *Pariter cum.*

Pariter interdum usurpatur pro *simul*, et assumit *cum*. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 33. Animus et præsentem voluptatem percipit pariter cum corpore, et prospicit venientem. *the soul not only perceives the present as well as the body, but foresees it, whilst it is coming.* *Sallust. Jugurth.* c. 9. Eum adoptavit, et pariter cum filiis heredem instituit. *he appointed him his heir along with his sons.* *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 11. Pariter cum vita sensus amittitur. *Id.* l. 2. de Nat. D. c. 14. Ostreis et conchyliis omnibus contingit, ut cum luna crescant pariter, pariterque decrescant.

scant. *Id. Post Redit. in Sen.* c. 14. Me secum pariter respublica reportavit. *Id. de Orat.* l. et c. 3. Ille, qui hæc non vidit, et vixisse cum republica pariter, et cum illa simul extinctus esse, videtur.

* 8. *Pariter—pariter* pro *simul.*

Plin. l. 8. *ep.* 23. Ego impendentis mali nescius, pariter ægrum Avitum, pariter decessisse, cognovi. *Tacit. Ann.* l. 1. c. 32. § 7. Milites pariter ardescebant, pariter silebant.

** 9. *Pariter—pariter* pro *simul atque—statim.*

Ovid. Metam. l. 8. v. 324. Hanc pariter vidit, pariter Calydonius heros Optavit. *Ib.* l. 11. v. 305. Videre hanc pariter, pariter traxere calorem. Add. *ibid.* v. 442.

10. *Pariter atque* pro *simul ac.*

Boeth. Consolat. l. 3. *pros.* 11. Nostine igitur, omne quod est, tamdiu manere atque subsistere, quamdiu sit unum, sed interire atque dissolvi pariter, atque unum esse destiterit?

* CAPUT CLXIX.

De Nomine PARS *et* PARTIM.

§ I. 1. *Pars—pars.*

Tacit. Ann. l. 15. c. 38. § 4. Qui sibi, quique aliis consulebant, dum trahunt invalidos, aut opperiuntur, pars morans, pars festinans, cuncta impediebant. *some lingering behind, others hurrying out of the way. Id. Hist.* l. 2. c. 22. § 4. Pars subeuntium obruti, pars confixi. Add. *Cæsar B. G.* l. 6. c. 40. § 8. et l. 7. c. 28. § 3. et *B. C.* l. 3. c. 27. § 2. et *Liv.* l. 22. c. 8. *Sallust. Jug.* c. 14.

* 2. *Pars—alii—cæteri, multi—plures* etc.

Pars in partitione sæpe dicitur sequentibus *alii, cæteri, multi, plures, plurimi, plerique, quidam, nonnulli* etc. vel singulis, vel aliquot, ut exempla subjecta docent.

Tacit. Hist. l. 4. c. 77. § 1. Pars montibus, alii viam inter Mosellamque flumen improvisi adsiluere. *Idem Ann.* l. 15. c. 13. § 2. *Sallust. Jugurth.* c. 13. extr. et c. 19. *Liv.* l. 6. c. 24. Magna pars et in ipso certamine et post in fuga cæsi: cæteri in castris, quæ capta eodem impetu sunt, plures tamen capti, quam occisi. *Tacit. Ann.* l. 5. c. 11. § 3. Poscebant pericula pars virtute, multi ferocia et cupidine præmiorum. *Ibid.* l. 14. c. 49. § 6. Cæteri quæ probaverant, non deseruere: pars ne principem objecisse invidia viderentur, plures numero tuti. *Ibid.* l. 1. c. 24. § 2. Pars navium haustæ sunt, plures apud insulas longius sitas ejectæ. l. 3. c. 1. § 3. Pars officium in Principem rati, plures, illos secuti, ruebant ad oppidum Brundisium. l. 1. c. 41. § 5. Orant, obsistunt; pars Agrippinæ occursantes, plures ad Germanicum regressi. l. 2. c. 11. § 3. Cherusci instant cedentibus, collectosque in orbem pars congressi, quidam eminus proturbant. Add. l. 6. c. 43. § 2. l. 1. c. 23. § 1. Is miles tantum consternationis invidiæque concivit, ut pars militum gladiatores, qui e servitio Blæsi erant, pars ceteram ejusdem familiam vincirent, alii ad quærendum corpus effunderentur. *Sueton. Cæs.* c. 89. Damnati omnes alius alio casu periit: pars naufragio, pars prælio, nonnulli semet eodem pugione, quo Cæsarem violaverant, interemerunt. *Sallust. Jugurth.* c. 31. Pars eorum occidisse tribunos plebis, alii quæstiones injustas, plerique cædem in vos fecisse pro munimento habent. *Tacit. Ann.* l. 3. c. 38. § 6. Pars turbant præsentia; alii montem Hæmum transgrediuntur, ut remotos populos concirent: plurimi ac maxime compositi regem circumsidunt. *Cæsar B. C.* l. 1. c. 58. § 4. Partem navium deprimunt, nonnullas cum hominibus capiunt, reliquas in portum compellunt.

* § II. 1. *De Adverbio* PARTIM; *some, some part.*

D. *Partim* pro *quidam,* ut: *partim hominum venerunt.* i. e. pars hominum, vel quidam homines. *Gellius* l. 10. c. 13. *Linac.* l. 2. p. 106. *Goclen. Obss.* p. 190.

(*Ejus generis* sunt omnes formæ, ubi partim construitur ut *quidam,* vel sequente *genitivo, vel* præpositione aliqua, ut in his: Cic. de Off. l. 3. c. 21. Eorum partim

ejusmodi sunt. *de Leg.* l. 2. c. 17. Partim ex illis jacent. add. *Gronov. Obss.* l. 3. c. 2.)

2. *Partim partim* vel *alii.*

D. ** Interdum geminatur vel seipso, vel synonymo. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 22. Isocratis e ludo, tanquam ex equo Trojano, innumeri principes exierunt, sed eorum partim in pompa, partim in acie illustres esse voluerunt. *Id. in Pison.* c. 21. Ecce tibi alter, effusa jam maxima præda, quam ex fortunis publicanorum exhauserat: cum partim ejus prædæ profundæ libidines devorassent, partim nova quædam et inaudita luxuries: partim emtiones, partim permutationes. *Nep. Pelop.* c. 1. Alterius factionis principes partim interfecerant, alios in exilium ejecerant. *Sallust. Jug.* c. 21. Semisomnos partim, alios sumentes arma fugant funduntque. *Gellius* l. 13. c. 29. Satirarum M. Varronis, quas partim Cynicas, alii Menippeas appellant. *Sallust. Jug.* c. 13 et 19 et 38.

** 3. *Partim—alia—quædam.*

Cic. l. 1. *de Divin.* c. 42. Ob eandem causam multa inusitata partim ex cœlo, alia ex terra oriebantur, quædam etiam ex hominum pecudumve conceptu. (*de Off.* l. 1. c. 45. est *quædam,* sequente *partim.*)

** 4. *Alia—partim—alia.*

Cic. l. 1. *de Nat. D.* c. 57. Bestiarum terrenæ sunt aliæ, partem aquatiles, aliæ quasi ancipites in utraque sede viventes.

5. *Partim—partim—nonnunquam.*

Scribon. Compos. c. 53. Sed cum dolor urgebit, varie sedandus est, partim collutione quorundam, partim commanducatione, nonnunquam suffitione aut impositione aliquorum.

* 6. *Partim* bis, ter sæpiusque.

Cic. de Rep. l. et c. 6. Hi, qui terram incolunt, partim obliqui, partim versi, partim etiam adversi nobis stant. *Id. 2 Catil.* c. 10. et l. 2. *de Nat. D.* c. 39. et l. 1. *de Leg.* c. 8. extr. *Liv,* l. 30. c. 9. et l. 42. c. 41. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 28. Multitudo pecudum partim ad vescendum, partim ad cultus agrorum, partim ad vehendum, partim ad corpora vestienda. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 26. princ. Vide etiam *Id. pro Clu.* c. 32.

CAPUT CLXX.

De Adverbio PARUM.

1. *Parum—nimium.*

PARUM contrarium habet *multum* aut *nimium.* *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 22. Etsi suus cuique modus est, tamen magis offendit nimium, quam parum. * Add. l. 1. *de Off.* c. 25. et l. 2. *ibid.* c. 13. et l. 7. *Fam. ep.* 13. *Liv.* l. 38. c. 17. *Cels. præf.* l. 1.

2. *Parum* pro *non satis.*

Sæpe usurpatur pro *non satis.* *Plaut. Stich.* 4. 1. Duas dabo, una si parum est. *if one is not enough; if one will not suffice.* *Id. Rudent.* 4. 4. Dixi quidem, sed si parum intellexisti, dicam denuo. *if I have not made myself intelligible, I will repeat it.* *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 1. Quæram ex te ea, quæ parum accepi. *which I do not clearly comprehend.* *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 45. Nemo parum diu vixit, qui virtutis perfectæ perfecto functus est munere. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 11. Vide ne, dum te pudet parum optimatem esse, parum diligenter, quod optimum sit, eligas.

* 3. *Parum—aliquid.*

Cic. de Opt. Gen. Orat. c. 1. De hominibus dicet aliquid, de re parum.

* 4. *Parum est, nisi.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 17. Parum miseriæ est, quod aliis coluit, non sibi, nisi etiam, quod omnino coluit, crimini fuerit. *Id.* 5 *Verr.* c. 60. Parumne multa mercatoribus sunt necessaria pericula subeunda fortunæ? nisi etiam hæ formi-

dines a nostris magistratibus, atque in nostris provinciis impendebant. *Liv.* l. 6. c. 40. et l. 38. c. 14. § 54. *Sallust. Jug.* c. 31.

Huc refer *parum haberem—nisi*. *Liv.* l. 42. c. 3. Templum augustissimum regionis ejus violare parum habuit censor, nisi detexisset fœde ac prope diruisset.

Parum est, quod.

Cic. pro Sext. c. 14. Parumne est, Piso, quod tantum homines fefellisti, ut *cet.? is it not enough? Terent. Phorm.* 3. 3. Sed parumne est, quod omnibus nunc nobis succenset senex? * Add. *Liv.* l. 7. c. 30.

** *Parum est, ut.*

S. D. *Plin. Paneg.* Parum est, ut in curiam venias, nisi convoces et intersis Senatui.

CAPUT CLXXI.

De Adverbiis Parumper *et* Paulisper.

§ I. 1. Parumper ex *parum* factum est, sed ad tempus accommodatum. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 30. Hæc cum Crassus dixisset, parumper ipse conticuit et cæterum silentium fuit. *he was silent a little while. Id.* l. 1. *de Divin.* c. 23. Discedo parumper a somniis, ad quæ mox revertar. *Id. de Amic.* c. 1. Tu velim a me animum parumper avertas. * Add. l. 9. *Att. ep.* 3.

2. *Parumper, dum.*

Interdum adsciscit *dum*. *Plaut. Amphitr.* 2. 2. Id ipsa de me scio, cui voluptas parumper data est, dum viri mei mihi potestas videndi fuit. *Terent. Andr.* 4. 2. Dum exeo, parumper opperire me hic. *wait for me a little while here.* * Add. *Liv.* l. 4. c. 32. *Sueton. Ner.* c. 48.

* 3. *Parumper—deinde.*

Liv. l. 2. c. 60. Cum his primam periculi procellam parumper sustinuit Cocles, deinde eos quoque ipsos *etc. Id.* l. 31. c. 39. *Sueton. Galb.* c. 19.

§ II. 1. paulisper.

Paulisper a *paulo* dictum idem est, quod *parumper*, *Cæs. B. C.* l. 3. c. 67. Hic paulisper est pugnatum. *Sallust. Jug.* c. 49. Cognitis insidiis, paulisper agmen constitit. *the troops halted a little while. Cic.* 4 *Verr.* c. 18. Abesse ab domo paulisper maluit, quam præsens illud optime factum argentum amittere. *Ibid.* c. 24. Lectica paulisper deposita, ostiatim totum oppidum compilavit.

* 2. *Paulisper, donec.*

Liv. l. 38. c. 26. Sedit imperator tacitus paulisper, donec nunciatum est, deductos in forum autores seditionis, et parata jam omnia esse.

3. *Paulisper, dum.*

Paulisper quoque item ut *parumper* assumit *dum*. *Cic. pro Mil.* c. 16. Milo paulisper, dum se uxor, ut fit, comparat, moratus est. *Plaut. Mil.* 2. 2. 41. Paulisper tace, dum ego mihi consilio in animum convoco. *Add. *Liv.* l. 27. c. 31.

4. Admonitio.

Quoties exiguum tempus significatur, non *parum* aut *paulum*, sed *parumper* et *paulisper* dici solet. Itaque non dices, *expecta parum*, sed *parumper* et *perpaulisper*.

* 5. *Paulisper—mox.*

Liv. l. 39. c. 2. Montis altitudine paulisper se tutati, mox in deditionem consenserunt.

* § III. 1. paulatim.

Paulatim respondit Anglico *by little and little, by degrees, gradually. Liv.* l. 2. c. 5. *Insula inde* paulatim, et aliis, quæ fert temere flumen eodem invectis, facta. *Tacit. l. 1. c. 19. § 3.*

* 2. *Paulatim—dum.*

Columell. l. 6. c. 30. Si sanis equis est macies, vini potio danda est, ac deinde paulatim ejusmodi cibi subtrahendi immistis ordeo furfuribus, dum consuescat faba et puro ordeo ali.

* § IV. 1. PAULO.

Paulo fere adjungitur comparativis. *Cic. pro Flacc.* c. 28. Ante pedes prætoris in foro expensum est auri pondo centum paulo minus. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 10. Neque Achaicis hominibus, neque Epiroticis, paulo liberiores literas committere audeo.

* 2. *Paulo* cum *ante, post* et *ultra,* adverbiis.

Cic. Læl. c. 21. Loquor, et paulo ante dixi, de communibus amicitiis. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 10. *Id. ibid.* l. 2. c. 16. Paulo post Crassus magnificentissima ædilitate fructus est. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 66. § 4. Post mutato consilio quibusdam de causis, Cæsar paulo ultra eum locum castra transtulit.

* 3. *Paulo* apponitur verbis quibusdam.

Cæsar B. G. l. 6. c. 27. § 1. Alcium est consimilis capreis figura et varietas pellium, sed magnitudine paulo antecedunt. *Id. B. C.* l. 3. c. 46. § 6. *Cic.* 3 *Parad.* c. 2. Histrio si paulo se moveat extra numerum, exsibilatur et exploditur.

(4. *Paullo minus* pro *propemodum.*)

Suet. Tib. c. 39. Quod paullo minus utrumque evenit. Sic et alibi hac ætate reperias.

§ V. PAULUM.

* 1. *Paulum* cum verbis fere ponitur.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 40. In fidibus aut in tibiis, quamvis paulum discrepent, tamen id a sciente animadverti solet. *Id. ibid.* l. 2. c. 18. et l. 1. *Fam. ep.* 5 et 9.

* 2. *Paulum* de tempore.

Cic. pro Rosc. Com. c. 10. Quoniam ille hic constitit paulisper, mihi quoque necesse est paulum commorari. *Pallad. Octobr.* tit. 14. *Tacit. Ann.* l. 15. c. 59. § 5. *Liv.* l. 2. c. 4. extr. et præsertim *Columell.* l. 12. c. 50.

* 3. *Paulum—dum.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 62. Scævola paulum requiescet, dum se calor frangat.

* 4. *Paulum abest, quin.*

Sueton. Neron. c. 20. Acten libertam parum abfuit quin Nero justo matrimonio sibi conjungeret.

* CAPUT CLXXII.

De Nomine PAUCI.

* 1. *Pauci—alii plures.*

Liv. l. 41. c. 4. Istrorum pauci, qui modice vinosi erant, memores fuerunt fugæ: aliis somno mors continuata est. *Id.* l. 38. c. 20. Occisi quoque pauci fugientium, vulnerati plures. *Id.* l. 31. c. 43. Occisi perpauci sunt, plures vulnerati, captus nemo, quia non excedunt temere ordinibus suis. *Id.* l. 42. c. 30. Add. *Tacit. Ann.* l. 4. c. 33. § 3.

* 2. Admonitio.

Hæc exempla demonstrant, *paucos* sæpe poni pro *quibusdam.* Ita *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 16. Mihi ille fructus liberalitatis, cujus exempla pauca posui, multo et major videtur et certior. *of which I have given a few instances.*

* 3. *Non pauca—aliqua—nonnihil.*

Quintilian. l. 3. c. 1. Scripsit de eadem materia non pauca Cornificius, aliqua Stertinius, nonnihil pater Gallio.

* CAPUT CLXXIII.

De Adverbio PEDETENTIM.

PEDETENTIM videtur proprie de iis dici, qui æquo gradu incedant, et pedem lente timideque moveant.

Hinc illa tralata: *Cic. Tusc.* l. 3. c. 22. Sensim et pedetentim progrediens dolor. *Idem* l. 9. *Fam. ep.* 15. Pedetentim et gradatim a te accessus ad causam facti et recessus. *Id. pro Quint.* c. 16. Timide tamen et pedetentim huc descendunt.

CAPUT CLXXIII.

De Præpositione PENES.

1. *Penes* est *apud*, sed rarius usurpatur.

Dicitur de rebus etiam, magis tamen de personis. *Ad Herenn.* l. 4. Ita petulans es, ut ne ad solarium quidem idoneus, sed penes scenam et in ejusmodi locis exercitus sis. *Cic.* 3 *Verr.* c. 73. Quum omnis frumenti copia decumarum nomine penes istum esset redacta: solitum esse *cet.*

2. *Penes* per tralationem.

Sæpe dicitur de rebus, quæ mente et cogitatione nobis ab aliis tribuuntur: (item, quæ sunt in potestate alterius.) *Cic. pro Dom.* c. 51. Censor, penes quem majores nostri judicium Senatus de dignitate esse voluerunt. *Id. Brut.* c. 74. Cujus penes quos laus adhuc fuit, non fuit scientiæ, sed quasi bonæ consuetudinis. *Horat. de populo:* Quem penes arbitrium est et jus et norma loquendi.

CAPUT CLXXIV.

De Adverbio PENITUS ; *deeply, thoroughly.*

1. *Cic. de Off.* l. 2. c. 3. Nec argentum effoderetur penitus abditum.

2. *Penitus ; from the inmost part or recess, from the very depth or bottom.*

Cic. de Leg. l. 1. c. 5. Neque e XII. tabulis, sed penitus ex intima philosophia hauriendam juris disciplinam putas? Ex hoc exemplo de propria significatione judicare possis.

3. *Penitus* tralate, *prorsus, omnino.*

Interdum pro *omnino, totally, entirely,* ponitur. *Cic. de Off.* l. 2. c. 8. Hanc disciplinam post Syllæ victoriam penitus amisimus. *Id. pro Cluent.* c. 13. Qui se blanditiis in Asinii consuetudinem penitus immersit.

(4. Cum adv. *bene.*)

Cic. 2 *Verr.* c. 70. *Bene penitus* in istius familiaritatem se dedit.

CAPUT CLXXV.

De Præpositione PER.

* 1. *Per* de motu in loco seu transitu.

Cic. l. 14. *Att. ep.* 18. Mihi videtur Brutus noster jam vel coronam auream per forum ferre posse. *Cæsar B. G.* l. 3. c. 26. § 5. *Liv.* l. 1. c. 48. et l. 2. c. 23.

* 2. *Per* distributioni servit, et de loco, tempore, personis dicitur, et proxime ad *in* accedit.

Sallust. B. Catil. c. 51. Censeo eos in vinculis habendos per municipia. *Id. c.* 52. Quasi vero mali atque scelesti tantummodo in urbe, et non per totam Italiam sint. *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 7. Qui per provinciam imperii tui pecunias ei credidis-

sent. *Liv.* l. 1. c. 9. Sabinorum omnis multitudo cum liberis ac conjugibus venit. Invitati hospitaliter per domos, cum situm mœniaque et frequentem tectis urbem vidissent, mirantur tam brevi rem Romanam crevisse. *Id.* l. 25. c. 31. *Id.* l. 28. c. 16. Milites deserti ab ducibus, pars transitione, pars fuga dissipati per proximas civitates sunt. *dispersed through the neighbouring towns.* *Columell.* l. 3. c. 21.

3. *Per* ad personam relatum.

Per vulgo ad locum, sed sæpe etiam ad personam refertur. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 15. Mihi nihil videbatur esse, in quo tantulum interesset, utrum per procuratores ageres, an per te ipsum. *Id. pro Rosc. Am.* c. 38. Recede de medio, per alium transigam. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 9. Si velim exemplis uti, plura proferre possim detrimenta publicis rebus, quam adjumenta per homines eloquentissimos importata. * Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 39.

4. *Per se* pro *sine alterius ope.*[20]

Sæpe tamen *per se* est *sine alterius ope.* *Cic. Brut.* c. 25. Q. Pompeius summos honores, homo per se cognitus, sine ulla commendatione majorum, est adeptus. *a man who owed his fame to his own individual exertions.* *Id. pro Sull.* c. 24. Existimo nihil audacter ipsos per se sine P. Sylla facere potuisse. *Id. pro Sext.* c. 28. Virtus per sese splendet semper, neque alienis unquam sordibus obsolescit. *Id. de Am.* c. 21. Amicitia per se et propter se expetenda.

* Sic dicimus *per me, Planc. Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 11. et l. 13. *Fam. ep.* 16. § 1. *per nos.* *Ibid.* l. 14. *ep.* et § 5. *per te, ibid.* l. 15. c. 10. § 3.

(Dicitur etiam *per se* pro *ipse* non aliorum ministerio. *Suet. Cæs.* c. 56. Nisi ante per se portus explorasset. *Aug.* c. 20. Externa bella duo omnino per se gessit. *i. e.* suo ductu, non legatorum. *Ibid.* c. 64. Nepotes et literas—per se docuit plerumque.)

5. *Per* ad tempus relatum.

Alias refertur ad tempus. *Cic.* 5 *Verr.* c. 12. Per eos dies nemo istum extra illum locum videre poterat. *on those days.* *Id.* l. 2. *Att. ep.* 9. Nulla abs te per hos dies epistola inanis aliqua re utili et suavi venerat. *Id.* 1 *Verr.* c. 5. Nulla res per triennium, nisi ad nutum istius, est judicata. *for three years no cause was determined but by this man's nod.* *Id. pro Leg. Manil.* c. 2. Quam provinciam tenuistis a prædonibus liberam per hos annos? *of late years.* *Id.* in *Brut.* c. 83. Duo fuerunt per idem tempus dissimiles inter se, sed Attici tamen.

* Huc refer illa: *Pallad.* c. 5. tit. 1. Medica quater vel sexies potest per annum recidi. *Et mox:* Ita et sexies per annum metis, et annis decem poterit manere continuis. *Cicero* mallet dicere *quater in anno.* Vide *In.*

** *Per tempus; in time, opportunely.* Cujus contrarius est *post tempus; too late.* *Plaut. Menæch.* 1. 2. Non potuisti per tempus magis advenire, quam nunc advenis. *Hadr. Linac.* l. 1. p. 70.

* 6. *Per* cum nominibus, quæ tempus adsignificant.

Liv. l. 38. c. 2. extr. Postero die per inducias sepeliendi cæsos potestas facta est. *Id.* l. 8. c. 13. *Sueton. Neron.* c. 7.

7. *Per* ad modum.

Sæpe ad modum accommodatur. *Cic.* 4 *Verr.* c. 14. Cum iste ab se hydriam Boethi manu factam per potestatem abstulisset, Pamphilus tristis domum revertit. *by virtue of his office.* *Id. Div. in Verr.* c. 17. Symphoniacos conservos abducebat per injuriam. *injuriously.* *Id. pro Dom.* c. 13. Quid filius fecerat, quod eum toties per insidias interficere voluistis? *treacherously, insidiously.* *Id.* 1 *Verr.* c. 21. Per scelus et latrocinium ex fanis auferre. *Id. pro Rosc. Am.* c. 2. Hoc damnato et ejecto, sperat se posse, quod adeptus est per scelus, id per luxuriam ef-

---

[20] Vel *sine rebus aliis.* Vid. *Cels.* l. 5. c. 25. Somnium faciunt vel per se assumta catapotia, vel ex aqua data. Ita idem alibi sæpe. Add. *Liv.* l. 45. c. 43. et *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 9. § 5. et l. 12. *ep.* 15. et l. 15. *ep.* 4. Vel sine respectu *aliarum rerum.* *Ibid.* l. 15. *ep.* 4. § 31. Ipsam quidem gloriam per se nunquam *putavi expetendam.* *Ibid.* l. 10. *ep.* 3. et l. 13. *ep.* 66. § 1.

fundere atque consumere. *Id.* 1 *Verr.* c. 60. Q. Opimium per ludum ac jocum fortunis omnibus evertit. *by way of sport.* *Id. pro Rosc. Am.* c. 1. Per summum dedecus vitam amittere. *to lose his life in the most dishonourable manner.* *Id.* 5 *Verr.* c. 70. Per ludum ac negligentiam ad honores pervenire. *to arrive at distinction without exertion, and almost playing as it were.*

8. *Per simulationem; per speciem; per causam.*

Per simulationem, per speciem, per causam, idem fere significant. *Cic. post Red. ad Quir.* c. 9. Me per simulationem amicitiæ nefarie prodiderunt. *under colour of friendship; while they pretended to be my friends.* *Id.* 6 *Verr.* c. 3. Per simulationem ædilitatis statuas domum auferebant. *under colour of displaying them, as edile, at the public spectacles.* * Add. *Cæs. B. C.* l. 2. c. 35. § 6. et *Tac. Hist.* l. 1. c. 74. § 4.[1] *Liv.* l. 1. c. 41. Servius per aliquot dies, cum jam exspirasset Tarquinius, celata morte, per speciem alienæ fungendæ vicis, suas opes firmavit. *under the appearance of supplying the place of the king.* *Id.* l. 1. c. 3. Amulius fratris filiæ Rheæ Sylviæ per speciem honoris, cum Vestalem eam legisset, perpetua virginitate spem partus adimit. *Id.* l. 24. c. 47. Nobiles Campani, per speciem prædandi ex hostium agro permissu magistratuum ab Capua profecti, ad castra Romana venerunt. *Add. *Id.* l. 7. c. 39. *Tacit. Ann.* l. 4. c. 8. § 3. et l. 6. c. 50. § 4.

Liv. l. 2. c. 32. Patres, per causam renovati ab Æquis belli, educi ex urbe legiones jussere. *under the pretext of hostilities being renewed by the Æqui.* *Id.* l. 24. c. 7. Diomeni partes datæ sunt, ut, cum appropinquaret januæ rex, per causam aliquam sustineret ab tergo agmen. *Add. l. et c. 44. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 10. § 1. *Cic. pro Dom.* c. 5.

* 9. *Per speciem—reipsa.*

Liv. l. 39. c. 35. Interim per speciem auxilii Byzantiis ferendi, reipsa ad terrorem regulis Thracum injiciendum, profectus Philippus, perculsis iis uno prælio, in Macedoniam rediit.

* 10. *Per partes; in some particulars.*

Columell. l. 1. c. 4. Quid etsi per partes non nunquam damnosum est, in summa tamen fit compendiosum. *Id.* l. 4. c. 24. Hæc in universum, illa per partes custodienda sunt.

* 11. *Per ordinem; in regular order, regularly.*

Pallad. l. 3. tit. 25.

* 12. *Per vices; alternately.*

Sueton. Claud. c. 42. extr. Institutum est a Claudio, ut quotannis in altero museo Tyrrhenicon libri, altero Carchedoniacon, diebus statutis, velut in auditorio, recitarentur toti a singulis per vices. Add. *Plin.* l. 1. *ep.* 3.

13. *Per literas; by letter.*

Per literas idem est, quod *literis.* *Cic. in Pison.* c. 17. Is a Senatu supplicationem per literas postulavit. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 16. Quintus frater purgat se mihi per literas. *Add. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 20. extr. et l. 3. *Fam. ep.* 5.

* 14. *Per occasionem; as opportunity may serve.*

Liv. l. 1. c. 5. Rem immaturam, nisi aut per occasionem aut per necessitatem, aperiri noluerat Faustulus. *unless some favourable conjuncture or necessity should require it.* *Ibid.* c. 11. Dum ea ibi Romani gerunt, Antemnatium exercitus per occasionem et solitudinem hostiliter in fines Romanos incursionem facit. *Ibid.* c. 53. et l. et c. 7.

(Admonitio.)

Facile foret multa his similia addere, ut *per ambitionem, per gratiam, per oblivionem,* sed talibus hic libellus non debebat onerari.

---

[1] *Ponitur etiam per simulationem* sine casu secundo. *Sueton. Claud.* c. 45. *Mors ejus* celata est. Itaque inducti per simulationem Comœdi, qui velut desiderantem oblectarent.

** 15. *Per* etiam jurantis est.

D. P. *Virgil. Æn.* l. 4. Per caput hoc juro. *by this head.* *Plaut. Amphit.* Per Jovem, per Mercurium juro. *Cic. pro Rabir.* c. 13. Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea, etiamsi per plures Deos juret, non oportet. *Linac.* l. 1. p. 70.

* Huc refer, cum *per* juramentis indignantium servit. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 50. Per Deos immortales, quæ ista tanta crudelitas est?

16. *Per ætatem* pro *ob ætatem.*

Terent. Eunuch. 1. 2. Patriam neque sciebat puella, neque per ætatem etiam poterat. *by reason of the tenderness of her age.* *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 30. Intellexi, ut primum per ætatem judicium facere potueris, quanti quisque tibi faciendus esset, me a te in primis cœptum esse diligi. *as soon as you are a little advanced in years, and capable of judging rightly.* *Id. pro Leg. Manil.* c. 1. Antea per ætatem hujus auctoritatem loci contingere non audebam. *Id. pro Dom.* c. 13. Factus es ejus filius contra fas, cujus per ætatem pater esse potuisti.

17. *Per* pro *propter.*

Per interdum est *propter.* *Cic. de Orat.* l. et c. 3. Per invidiam depelli tribunatu. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 37. Quomodo quemquam pœniteret, quod fecisset per iram. *done in the heat of passion; done in an angry moment.* * Add. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 1. et *Liv.* l. 2. c. 23.

** Sic *per hoc,* pro *propterea.* *Plin.* l. 8. *ep.* 10. Tristior audies neptem tuam abortum fecisse, dum se prægnantem puellariter nescit, ac per hoc quædam custodienda prægnantibus omitiit. (*Suet. Tib.* c. 52. Per quæ multifariam inscriptum.)

18. *Per* obsecrantis.

Nonnunquam obsecrantis est. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 20. Ad ea recuperanda per fortunas incumbe. *I conjure you, as you would prosper, to assist me in recovering it.* *Id. Brut. ep.* 15. Sed propera per Deos. *haste for God's sake.* *Add. l. 10. *Fam. ep.* 3 et 5. et l. 14. *ep.* 1.

** D. Solebant in his formulis inter præpositionem ejusque casum interponere pronomen. *Terent. Andr.* 5. 1. Per ego te Deos oro. *Virgil.* Per ego has lacrymas dextramque tuam te oro. *Valla* l. 5. *eleg.* 31. *Weitz. ad Terent.* p. 112. et *ad Flac.* p. 86.

** Notanda insuper in his formulis antiptosis, e Græcorum consuetudine traducta. *Virgil. Æn.* l. 2. v. 141. Per, si qua est, quæ restat adhuc mortalibus usquam Intemerata fides, oro. Pro, *per fidem.* Vide ibi *Cerdam.*

19. *Per* concedentis.

Alias concedentis. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 29. Per me vel stertas, licet. *as far as I am concerned, you may even snore.* *Id.* l. 4. *Att. ep.* 16. Per me ista pedibus trahantur. *Id.* 2 *Philip.* c. 4. Petis, ut tibi per me liceat quendam de exilio reducere. *you solicit my leave to &c.* *Id. pro Mil.* c. 16. Clodium nihil delectabat, quod aut per naturam fas esset, aut per leges liceret. *took no delight in any thing, which was not either unnatural or unlawful.*

20. *Per valetudinem; by reason of the state of one's health.*

Cic. 2 *Philip.* c. 22. O miserum te, si intelligis hoc literis mandari, omnes consulares, qui per valetudinem exsequi fugam illam cladenque potuissent, sedibus suis expulsos esse. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 1. Cum per valetudinem posses, venire tamen noluisti. *when your health admitted of it.* *Ibid.* l. 16. *ep.* 2. Cum per valetudinem et per anni tempus navigare poteris, ad nos veni.

** D. P. *Per* in compositis *valde* significat. *Vall.* l. 5. *eleg.* 31. et l. 17. *Cic.* 2 *Verr.* Pervellem audissent hi, qui adfuerunt antea. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 11. Sed hæc quidem est perfacilis et perexpedita responsio.

** Hoc in casu eleganter distrahitur per Tmesin. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 47. Nobis ista sunt pergrata, perque jucunda. *Et* c. 49. Per mihi mirum visum est. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 6. Per mihi scitum videtur. *Gell.* l. 2. c. 18. Socrati et Platoni per fuit familiaris. *Id.* l. 18. c. 4. Per, inquit, magister optime, exoptatus mihi nunc venis. *Pro perjucunda, permirum, perscitum, perfamiliaris, perexoptatus.*

CAPUT CLXXVI.

De Adverbio PERINDE.

* 1. *Perinde* absolute positum.

PERINDE pro *æque* sæpe solitarium est. *Cic.* l. 1. *de Fin.* c. 21. Vivendi artem tantam, tamque operosam et perinde fructuosam, relinquat Epicurus? *would you have Epicurus to relinquish his important enquiries about the conduct and regulation of life, enquiries as laborious as they are beneficial? Planc.* l. 10. *Cic. Fam. ep.* 24. Non perinde mihi turpe videtur. *Liv.* l. 8. c. 17. *Tac. Ann.* l. 2. c. 63. § 4. et l. 12. c. 41. § 3. et *Hist.* l. 4. c. 62. § 4.

2. *Perinde ac; perinde—ac si: perinde—atque.*

Perinde usurpatur pro *æque* vel *ita*. Jungitur autem sæpe cum *ac, ac si, atque, ut*. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 3. Philosophia non perinde, ac de hominum est vita merita, laudatur. *is not praised according to her merits.* * *Varro de Re Rust.* l. 3. c. 8. *Cic. Partit.* c. 24. Quæ perdifficilia sunt, perinde habenda sunt, ac si effici non possint. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 72. Perinde ac si virtute vicissent. *as if they had gained the day by their valour.* *Add. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 27. et l. 3. *Att. ep.* 14. *pro Marc.* c. 4. Vereor, ut hoc, quod dicam, non perinde intelligi auditu possit, atque ego ipse cogitans sentio. *what I express is, I am afraid, faint, and unequal to what I feel.* * Add. *Liv.* l. 5. c. 42. et *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 3.

3. *Perinde—ut*, pro *prout.*[2]

Perinde ut fere usurpatur pro *prout*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 15. Non perinde, ut est reapse, ex literis id percipere potuisti. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 56. Sed hæc omnia perinde sunt, ut aguntur. *Id. Brut.* c. 50. Hæc perinde accidunt, ut eorum, qui audiunt, mentes tractantur. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 33. Habes a patre munus, Marce fili, mea quidem sententia magnum; sed perinde erit, ut acceperis.

* 4. *Perinde ac*, vel *atque*, vel *ut*, pro *perinde ac si.*

Cæsar B. C. l. 3. c. 60. § 5. Perinde ac satisfacere et fraudata restituere vellent, multis coëmtis equis, ad Pompeium transierunt. *Liv.* l. 28. c. 38. Romani Africam Scipioni, perinde ac debellatum in Italia foret, provinciam destinabant. *Id.* l. 7. c. 3. *Sueton. Neron.* c. 15. Nero sententias tacitus ac secreto legens, quid ipsi placuisset, perinde atque pluribus idem videretur, pronunciabat. *Varro R. R.* l. 2. c. 1. Perinde ut non aliquoties dicatur Romæ peperisse mulam. *as though it had never been reported at Rome, that a mule had been known to bring forth young.* *Id. L. L.* l. 5. c. 7. Cum *profanum* dicitur, id est perinde, ut sit fani factum. *Id. L. L.* l. 8. c. 36. Perinde ut non ea dicatur esse analogia, quæ a similibus verbis similiter declinatis similia declinat.

*.5. *Perinde ac si*, pro *perinde ac.*

Columell. l. 2. c. 7. Nunc perinde, ac si temperatæ regioni præcepta dabimus. (ubi tamen libri meliores *proinde ac si.*) *Ibid.* l. 8. Quod sicco loco ingestum et inoccatum est, perinde ac si repositum in horreo non corrumpitur. Potest tamen hæc locutio declarari per ellipsin, *perinde ac si temperatæ regioni daremus* et *perinde ac si repositum esset.*

* 6. *Perinde ut—ita ; perinde ut—sic.*

Cic. pro Cluent. c. 25. Perinde ut opinio est de cujusque moribus, ita quid ab eo factum et non factum sit, existimari potest. *Liv.* l. 7. c. 5 et 6. *Varro R. R.* l. 3. c. 17. Perinde ut sacri sint pisces, ac sanctiores quam illi in Lydia: sic hos pisces nemo cocus in jus vocare audet.

* 7. *Perinde utcunque—ita.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 42. Chaldæi verum esse censent, perinde utcunque temperatus sit aer, ita pueros orientes animari atque formari.

---

[2] *Sic pariter* dicere licet *perinde—uti.* *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 58. Perinde ut *quæque res erit*, laboremus.

* 8. *Perinde ac si—perinde*, rarum est.

Cic. pro Rosc. Com. c. 5. Perinde ac si in hanc formulam omnia judicia legitima, omnia arbitria honoraria, omnia officia domestica, conclusa et comprehensa sint, perinde dicemus.

9. *Perinde—quasi*, vel *ne—tanquam*.

Perinde quasi est *perinde ac si*. *Cic.* 3 *Verr.* c. 19. Atque hæc perinde loquor, quasi in eo sit iniquitas ejus reprehendenda. *Id. pro Cæcin.* c. 21. Perinde valebit, quasi armatissimi fuerint. *it will answer the same end, as though they had been ever so provided with arms.* * Add. *Ter. Heaut.* 1. 1. et *Tacit. Ann.* l. 4. c. 22. § 3.

Liv. l. 4. c. 3. Et perinde valet, plebeiusne consul fiat, tanquam servum aliquis consulem futurum dicat? *and does the question, whether a commoner may be elected Consul, carry the same import, as if a person spoke of a slave as being admissible to the office?*

10. *Perinde—quasi* per ironiam.

Perinde—quasi sæpe ironiam continet. *Cic. pro Mil.* c. 7. Perinde quasi Appius ille cæcus viam munierit, non qua populus uteretur, sed ubi impune sui posteri latrocinarentur. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 36. Metelli sperat sibi quisque fortunam, perinde quasi certi quicquam sit in rebus humanis. *Id. pro Milon.* c. 7. Perinde quasi exitus rerum, non hominum consilia, legibus vindicentur. *Id.* 1 *Verr.* c. 28. Perinde quasi exscribendi potestatem non haberet.

** 11. *Perinde—quam ; tanquam si ; prout.*

S. D. *Sueton. Domit.* c. 15. Nulla re perinde commotus est, quam responso casuque Ascletarionis Mathematici. *Add. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 1. extr. et c. 5. § 3. et l. 3. c. 31. § 6. et l. 4. c. 20. extr. et l. 6. c. 30. § 4. et l. 11. c. 10. § 6. et l. 13. c. 21. § 3. *Gellius* l. 15. c. 29. Hoc perinde est, tanquam si ego dicam. * Add. *Liv.* l. 4. c. 3. *Plin. Paneg.* Meminerint perinde conjecturam de moribus suis homines esse facturos, prout hoc vel illud egerint. *Senec. ep.* 80.

* 12. *Perinde—quam si* rarum est.

Tacit. Ann. l. 13. c. 49. § 3. Cetera per omnes imperii partes perinde egregia, quam si non Nero, sed Thrasea regimen eorum teneret. *Ib.* l. 1. c. 73. § 4. Jusjurandum perinde æstimandum, quam si Jovem fefellisset.

* 13. *Perinde—et ; perinde—que.*

Liv. l. 4. c. 37. Non perinde Patres moti sunt, et Sempronius, cui ea provincia forte evenit. *Tacit. Ann.* l. et c. 2. § 6. et *Hist.* l. 4. c. 43. § 2. et l. 5. c. et § 6. Periti imperitique nandi perinde attolluntur.

** 14. *Perinde* pro *valde*,[3] cum *non*.

Sueton. Galb. c. 13. Quare adventus ejus non perinde gratus fuit. *Vall.* l. 2. *eleg.* 50. *Linac.* l. 2. p. 135. Eidem tamen l. 6. p. 431. videtur desiderari hic conjunctionem *quam* cum aliquo adjuncto.

15. *Perinde* cum positivo post superlativos, pro *æque.*

Plin. l. 1. *ep.* 8. Utilissimum munus, sed non perinde populare. *Id.* l. 2. *ep.* 1. Funus Virgini Rufi, maximi et clarissimi civis, et perinde felicis.

CAPUT CLXXVII.

De Adverbio Plane.

1. *Plane* pro *clare ; clearly, plainly, manifestly, distinctly, openly, evidently.*

Plane idem est, quod *clare* et *aperte.* *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 5. Epicurus, ut

---

[3] Potius subintelligam ego *ac alia* (*ac debebat, futurus videbatur*) vel simile quid. *Planc.* l. 10. *Cic. Fam. ep.* 24. § 10. Non perinde mihi turpe videtur. *not so base.*

opinor, non vult plane et aperte loqui. *Ibid.* c. 3. Sed tu istud dixisti bene Latine, parum plane. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 16. Explicari mihi tuum consilium plane volo, ut penitus intelligam.

2. *Plane* pro *certe* vel *sane.*

Interdum usurpatur pro *certe* vel *sane.* *Cic.* l. 1. *de Leg.* c. 20. Sed ego plane vellem me arbitrum inter antiquam Academiam et Zenonem. *Plaut. Mostell.* Ipsane est? Imo plane est.

3. *Plane* pro *omnino.*

Sæpe usurpatur pro *omnino.* *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 38. Accepi Atticam plane belle se habere. *is in perfect health.* *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 4. Si te habeo, non mihi videbor plane periisse. *while I have you with me, I shall not consider myself entirely lost.* *Ibid.* l. 16. *ep.* 1. Mihi placebat, ut te Leucadem deportares, ut tibi plane te confirmares. *that there you might entirely recover your strength.* *Id.* 3 *Verr.* Nam iste eam, nisi plane nihil sapit, nunquam proferet. *if he is not quite a fool; unless he be totally out of his senses.* *Id. Brut.* c. 97. Effice id, quod jam propemodum vel plane potius effeceras. *effect that, which you have already nearly effected, or rather entirely so.*

CAPUT CLXXVIII.

De Nomine Plerique *et Adverbio* Plerumque.

§ I. * 1. *Plerique—alii; plerique—multi —;* et similia.

Liv. l. 27. c. 3. Erant pleraque tecta ex cratibus aut tabulis facta, alia arundine texta. Add. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 42. § 8. et *Hist.* l. 4. c. 23. § 3. et *Ann.* l. 1. c. 29. § 6. *Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 36. Multi nihil prodesse philosophiam, plerique etiam obesse arbitrantur. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 8. Plerique temere ac nulla ratione causas in foro dicunt, nonnulli autem propter exercitationem aut propter consuetudinem aliquam. *Varro R. R.* l. 2. c. 5. Pleræque boves pariunt in decem annos, quædam etiam in plures. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 83. § 7. et l. 3. c. 16. § 4. Add. supra in *partim.*

* 2. Admonitio.

Plerumque nomen pro *plurimum* rarius apparet; sed *Livio* tamen interdum usitatum est. (Itemque *plerique* pro *multis, plurimis,* sæpissime apud argenteæ ætatis scriptores, inprimis *Suetonium,* quod tamen non est imitandum. Vid. *Cæs.* c. 52. *Tiber.* c. ult. et alibi.)

* § II. 1. *Plerumque—interdum; plerumque—nonnunquam.*

Liv. l. 40. c. 46. Ex infestis hostibus plerumque socii fideles, interdum etiam cives fiunt. *Cic.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 27. Diana adhibetur ad partus, quod ii maturescant aut septem nonnunquam, aut plerumque novem lunæ cursibus. *Colum.* l. et c. 4. Fossor obliquam vitem plerumque sauciat, et nonnunquam præcidit. *Ibid.* c. 30.

* 2. *Plerumque—nunquam; plerumque—raro.*

Cic. de Invent. l. et c. 1. Eloquentia sine sapientia nimium obest plerumque civitatibus, prodest nunquam. *Colum.* l. 7. c. 4. Tarentinum pecus raro foris, plerumque domi alitur.

* 3. *Plerumque—sæpe; plerumque—semper.*

Cic. Orat. c. 51. Id fit etiam ab antiquis, sed plerumque casu, sæpe natura. *Liv.* l. 7. c. 21. Res difficillima tractatu, et plerumque parti utrique, semper certe alteri gravis.

CAPUT CLXXIX.

De Adverbio Plus *et Plurimum.

§ *I. 1.* Plus magis accedit ad nomen, quam *magis*; proinde non temere pro *magis* usurpandum est. *Cic. de Amic.* c. 13. Non verendum est, ne plus æquo in

amicitiam congeratur. *more than is right.* *Id.* l. 9. *Att. ep.* 11. Recte non credis de numero militum. Ipso dimidio plus scripsit Clodia. *more by one half.*

** D. P. *Plus plusque* tamen declarat *magis magisque.* *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 2. Pompeium plus plusque indies diligo.

* Etiam *plus* solitarium pro *magis* ponitur interdum.[4] *Cic. de Leg.* l. et c. 2. Istum, ubi tu es natus, locum plus amabo posthac. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 26. Epicurus Xenocratem audisse non vult, credo plus nemini. *i. e.* nemini magis credo, Epicurum non fuisse discipulum Xenocratis. *Plin. H. N.* l. 17. c. 18. Qua locus ferax non erit, id plus concidito. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 19. § 4.

2. *Plus* pro *amplius.*[5]

Sæpe autem usurpatur pro *amplius.* *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 35. Molestum est, uno digito plus habere. *it is troublesome to have a finger too much.* *Id.* 1 *Phil.* c. 3. Plus una me nocte cupiens retinere non potuit. *Id. pro Sext.* c. 39. Tribunum plebis, viginti vulneribus acceptis, jacentem moribundumque vidistis. *Id. pro Rosc. Am.* c. 27. Is Romam multis annis non venit, neque unquam plus triduo fuit. *Id. pro Quint.* c. 12. At tecum anno plus vixit. *he was with you more than a year.*

** D. Idem hic observandum, quod supra in *Amplius.* Ponitur enim *plus* pro *plures,* et subauditur particula *quam.* In quibusdam et per *diutius quam* exponi potest.

* 3. *Plus* de personis, pro *amplius.*

Cic. l. 2. *Qu. Fr. ep.* 14. Ea comitia gratuita si fuerint, ut putantur, plus unus Cato fuerit, quam omnes legati omnesque judices. *Id.* 3 *Verr.* c. 3. Is non tibi plus etiam quam inimicus esse debeat? *Liv.* l. 42. c. 8. Nec enim plus decem millia hominum erant. *Ibid.* c. 55. Non plus quam trecenti erant equites in castris Romanis. *Id.* l. 8. c. 25. Samnitium plus, quam vellent, intra mœnia esse rebantur. 2 *Philip.* c. 38. Neque plus quam tres aut quatuor reliqui sunt. *Id.* l. 7. c. 34. et l. 39. c. 38.

* 4. *Plus* quasi positum adjective rarissimum est.

Liv. l. 8. c. 4. Quis dubitat, exarsisse Romanos, quum plus ducentorum annorum morem solveremus? *i. e.* morem vetustiorem ducentis annis. (Sed plus non refertur ad *morem,* verum ad numerum, ut n. 3.)

* 5. *Plus—plus.*

Celsus l. 5. c. 29. circa princ. Ex his alia sunt, in quibus plus medicamenta, alia in quibus plus manus proficit.

* 6. *Plus plusque.*

Plaut. Aul. 3. 6. 10. Plus plusque istuc sospitent.

* 7. *Plus minus* pro *circiter* rarum est.

Hirtius B. G. l. 8. c. 20. § 1. Castra non longius ab ea cæde abesse plus minus VIII. millibus passuum dicebantur. *Plin.* l. 16. c. 6. Glandes continentur hispido calice, per genera plus minus cutem complectente.

* Nonnunquam accedit conjunctio. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 74. § 5. Est privatis cogitationibus regressus, et prout velint, plus minusve sumitur ex fortuna. *Liv.* l. 3. c. 34. Monuerunt, ut in medium, quid in quaque re plus minusve esset, conferrent. *Terent. Phorm.* 3. 3. Quære obsecro, ne quid plus minusve faxit, quod nos post pigeat, Geta. *Celsus* l. 7. c. 12. Non est periculum, ne plus minusve præcidatur.

* 8. *Plus satis; plus millies.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 24. Pusillum loci: ad hanc rem tamen plus etiam satis. *Terent. Eun.* 3. 1. Plus millies jam audivi. Et ita cum aliis adverbiis jungi potest *plus,* prætermissa etiam copula *quam.*

---

[4] Sed considerate hæc talia imitanda sunt.

[5] Cum hoc usu pæne convenit locus *Suetonii* in *August.* c. 35. ubi per sæpius verti queat.

* 9. *Nimio plus; dimidio plus; tanto plus.*

Cic. l. 10. *Att. ep.* 8. Te nimio plus diligo. *Liv.* l. 1. c. 2. Mezentius nimio plus, quam satis tutum esset accolis, rem Romanam crescere ratus est. *Id.* l. 2. c. 37. l. 39. c. 40. Simultates nimio plures et exercuerunt Catonem, et ipse exercuit eas.

Cic. 3 *Verr.* c. 33. Addicitur medimnis M M dimidio fere pluris, quam superiore anno. *Cels.* l. et c. 6. Chalcitidis aliquid et cadmiæ dimidio plus ex aceto simul conteruntur. *Id.* l. 6. c. 11.

* Sic *uno plus*, *Liv.* l. 5. c. 30. Legem una plures tribus antiquarunt, quam jusserunt. *the tribes rejected the law by a majority of one.*

Cic. 3 *Verr.* c. 50. Dominus gaudet, quod tanto sibi plus mercedis ex fundo refectum sit. *Ibid.* c. 54 et 97. Tanto plus, quam erat ei concessum legibus, imperavit? *Id.* 5 *Verr.* c. 28. Clamorem populi fore suspicabatur, cum tanto plures abducti essent, quam relicti. *Liv.* l. 39. c. 44. Ea decem tanto pluris, quam quanti essent, æstimabantur.[6]

* 10. *Quod plus est; what is more; what is of still greater consequence.*

Liv. l. 9. c. 24. Hoc adscensu vel tres armati quamlibet multitudinem arcuerint. Vos et decem numero, et, quod plus est, Romani Romanorumque fortissimi viri estis.

11. *Plus quam; plus—quam quantum.*

Adsciscit interdum *quam* et *quam quantum*. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 1. Ego habeo, cui plus quam tibi debeam, neminem. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 24. Existimo, Crasse, gratum te his esse facturum, si ista exposueris, quæ putas ad dicendum plus, quam ipsam artem prodesse. Exempla passim reperias.

Cic. 3 *Verr.* c. 23. Iis plus frumenti imperabatur, quam quantum exararant. *more than they had sown.* *Id.* l. 3. *de Orat.* Plus multo vidisse videntur, quam quantum nostrorum ingeniorum acies intueri potest. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* ult. Te intelligo plus conatum esse suscipere reipublicæ causa muneris, quam quantum præstare potuisses.

* 12. *Plures—quam quot; plus—quam quantum; plus—quam quod.*

Cic. 3 *Verr.* c. 47. Pluribus millibus medimnum venierunt decumæ agri Leontini, quam quot millia jugerum sata erant in agro Leontino. *Id. pro Planc.* c. 22. Questus es, plures te testes habere de Volitinia, quam quot in ea tribu puncta tuleris. l. 1. *de Orat.* c. 36. Alter plus lege agendo petebat, quam quantum lex in XII. tabulis permiserat: alter iniquum putabat plus secum agi, quam quod esset in actione. *Liv.* l. 41. c. 2. Haud paulo ibi plus, quam quod secum ipsi attulerant Romani, terroris fecerunt. *Cels.* l. 1. c. 3. Si plus est, quam quod concoqui possit, periclitari, ne corrumpatur, non oportet. Add. *Tacit. Hist.* l. 1. c. 37. § 6.

* 13. *Plus—quam si.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 1. Plus decrevit, quam si omnes decrevisset triumphos. *Ibid.* l. 14. *ep.* 10. Cogitata Cæsaris plus valent, quam si ipse viveret. *Id. pro Planc.* c. 27. *Liv.* l. 38. c. 46.

14. * *Non plus, quam; not more than.*

Non plus quam comparationem quandam continet subobscuram. *Cic. de Amic.* c. 13. Angor iste, qui pro animo sæpe capiendus est, non tantum valet, ut tollat e vita amicitiam, non plus, quam ut virtutes, quia nonnullas curas et molestias afferunt, repudientur. * Add. l. 3. *de Off.* c. 23 et 33. et l. 15. *Fam. ep.* 21.

* *Cic. pro Quint.* c. 5. Quod promisisset, non plus sua referre dicit, quam si, cum auctionem venderet, domini jussu quippiam promisisset.

* 15. *Non plus quam* pro *nihil præter, tantum.*

Cels. l. 1. *præf.* Medici rationales multa circumspiciunt, Empirici tantum facillima, et non plus quam vulgaria.

---

[6] Ita dicimus etiam multo plus, cet.

* 16. *Plusculum* pro *paulo plus*.

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 12. Amori nostro plusculum etiam, quam concedit veritas, largiare. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 24. Deducamus eum ad eas causas, in quibus plusculum negotii est. Add. *Columell.* l. 12. c. 50 et 54. *Terent. Phorm.* 4. 3.

* 17. *Plures—aliqui; plures—quidam.*

Plin. l. 11. c. 16. Apum coitus visus est nunquam. Plures existimavere confici ex floribus compositis apte atque utiliter. Aliqui coitu unius. *Tacit. Hist.* l. 1. c. 52. § 2. Redditi plerisque ordines, remissa ignominia, allevatæ notæ: plura ambitione, quædam judicio.

* § II. 1. *PLURIMUM* iteratur.

Interdum duplicatur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 15. Primum illud est in officio, ut ei plurimum tribuamus, a quo plurimum diligimur. *Columell.* l. 5. c. 6. Hi plurimum fructus afferunt, sed plurimum matri nocent.

* 2. *Plurimi—aliqui—pauci.*

Plin. H. N. l. 19. c. 7. Semina plurimis rotunda, aliquibus oblonga, paucis foliacea et lata.

* 3. *Plurima—paucissima.*

Columell. l. 8. c. 14. Supponuntur gallinis hujus generis ova, sicut pavonina, plurima quinque, paucissima tria. *five at the most, and not fewer than three.*

* 4. *Plurimum* pro *ut plurimum. Nepos Chabr.* c. 3. § 4 et 5.

* 5. *Ut plurimum; at the most.*

Palladius Februar. tit. 26. Porca, cui pabula suppetunt, ut plurimum sex nutrire debet fœtus. *Cic. de Leg.* l. 2. c. 14.

CAPUT CLXXX.

De Adverbio PORRO.

1. *Porro* proprie est δεῦρε, *ultra locum, quo quis versatur. Plaut. Rud.* 3. 2. 1. Porro Cyrenenses populares, vestram ego imploro fidem. *Laber.* apud *Macrob.* l. 2. *sat.* 7. Porro Quirites, libertatem perdimus. *Priapei.* c. 25. Porro Quirites. Erat formula invocantium auxilium obviorum in subita vi. Vide *Gronov.* ad *Grot. de J. B.* l. 1. c. 5. § 2. Add. *Varron. L. L.* l. 5. c. 7.

2. *Porro* pro *ultra, longius, latius.*

Nonnunquam ponitur pro *ultra. Liv.* l. 1. c. 7. Ex loco infesto agere porro armentum occœpit Hercules. *began to drive forward his herd from that unlucky place. Cic.* l. 4. *de Fin.* c. 27. Perge porro: nam de isto magna dissensio est. * *Liv.* l. 9. c. 2. Aut eadem, qua te insinuaveris, retro via repetenda; aut si ire porro pergas, per alium saltum arctiorem impeditioremque repetendum.

3. *Porro* est *deinde, postea, εἶτα.*

Terent. Andr. 3. 4. Move ocius te, ut quid agam, porro intelligas. *stir yourself quickly, that you may hear forthwith what I mean to do. Cic.* 1 *Verr.* c. 32. Verres circumsessus est ab hominibus, et natura, et consuetudine et disciplina lenissimis: porro autem populi Romani conditione sociis, fortuna servis. *besides this, nay further. Id.* 2 *Verr.* c. 3. Sic porro nostros homines diligunt *cet. besides this, they are partial to &c.* * Add. *Terent. Phorm.* 5. 9. et *Liv.* l. 40. c. 36.

4. *Porro* pro *autem*, δὲ vel δή.

Sæpe pro *autem* usurpatum continuat orationem. *Cic. pro Milon.* c. 9. Occurrebat, mancam ac debilem præturam suam futuram, Consule Milone: eum porro summo consensu populi Romani consulem fieri videbat. *αὐτὸν δέ. him on the other hand he observed &c. Id. pro Planc.* c. 33. Nihil porro tam inhumanum. *Id.* 5 *Verr.* c. 22. Age porro tu, qui te tam religiosam existimari voluisti interpretem fœderum. *come, Sir, you I mean, who &c. Id.* pro *Quint.* c. 8. Clamabat porro ipse Quintius sese nolle satisdare. *Id.* l. 1. Att. ep. 4. Porro autem neque

mihi accidit, ut haberem, qui in Epirum proficiscerentur, neque dum te Athenis esse audiebamus. Add. *Id. pro Dom.* c. 51. et l. 2. *de Fin.* c. 9.

CAPUT CLXXXI.

De Præpositione POST.

1. POST, quoties casum regit, præpositio est, cui *ante* opponitur. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 88. Repente post tergum equitatus cernitur. *behind their backs; in their rear.* * Add. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 5. et *Liv.* l. 4. c. 18. et *Cæsar B. G.* l. 2. c. 9. § 3. et c. 19. § 3.

* Additur *post* etiam iis verbis, quæ motum significant. *Hirtius B. Afr.* c. 18. § 5. Hostes post collem dejicere. *behind the hill.*

* 2. *Post* de ordine rerum.

Cum series rerum, quarum aliæ aliis sunt ignobiliores, enarratur, *post* adhibetur interdum. *Cels.* l. 2. c. 18. Piscium gravissimi sunt, ex quibus salsamenta quoque fieri possunt, qualis lacertus est: deinde qui, quamvis teneriores, tamen duri sunt, aurata, corvus, sparus, oculata: tum plani: post quos etiam leviores, lupi mullique: et post hos omnes saxatiles. *Et mox:* Aqua levissima pluvialis est, deinde fontana, tum ex flumine, tum ex puteo, post hæc ex nive aut glacie: gravior his ex lacu.

* 3. *Post* de tempore.

Plerumque ad tempus accommodatur. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 1. Hic magistratus multis annis post decemviros institutus est. *Id. pro Rosc. Am.* Aliquot post menses is occisus est. *Liv.* l. 5. c. 29. Annum post quintum decimum creati consules.

* 4. *Post* cum nominibus personarum de tempore.[7]

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 14. Dolabellam post te consulem solum possumus vere consulem dicere. *Id.* 2 *Phil.* c. 38. Nuper fixa tabula est, qua statuitur, ne post Brutum proconsulem sit Creta provincia. *Id.* l. 4. *Tusc.* c. 3. Post Amafanium multi ejusdem æmuli rationis multa scripserunt. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 1. *Liv.* l. 43. c. 14.

* 5. *Post* cum aliis nominibus de tempore. (Angl. *since.*)

Cic. 1 *Verr.* c. 16. Vident homines, adhuc post legem tribunitiam unum senatorum vel tenuissimum esse damnatum. *Et mox:* Constat inter omnes, post hæc judicia, quibus nunc utimur, nullum hoc splendore concilium fuisse. *that, since the time when our forms of justice were first appointed, so respectable an assembly as this has not met.* *Id.* 1 *Verr.* c. 7. Constat, post hunc statum populi Romani, quo nunc utimur, simili splendore et dignitate concilium nullum fuisse. *Liv.* l. 39. c. 51. l. 38. c. 9. et l. 42. c. 28.

6. *Post* cum participio præteriti temporis.

Eleganter copulatur cum participio præteriti temporis. *Cic. de Arusp. Resp.* c. 8. Meam domum unam Senatus post hanc urbem constitutam ex ærario ædificandam putavit. *my house is the only one, that the Senate has ordered to be built at the public expense, since the first foundation of the city.* *Ibid.* c. 7. Nego unquam post sacra constituta ulla de re tam frequens collegium judicasse. *Id.* 4 *Catil.* c. 7. Causa est post urbem conditam hæc inventa sola, in quo omnes sentirent unum atque idem. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 44. Id sexennio post Veios captos factum esse videmus. Add. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 16. et l. 10. *ep.* 4. (Elegantia non est in particula, sed in participio pro substantivo, *constituta sacra* pro, *constitutio sacrorum.*)

---

[7] Hæc observatio jam continetur in exemplo primo observationis proxime superioris, sed proprium locum mereri visa est.

7. *Post homines natos; post hominum memoriam.*

Huc illa pertinent *post homines natos; post hominum memoriam. Cic.* in *Brut.* c. 62. Longe post homines natos improbissimus C. Servilius Glaucia. *Id. pro Milon.* c. 26. Unius post homines natos fortissimi viri magnitudinem animi desideras. *since the world began. Id. de Opt. Gen. Orat.* c. 6. Optimus longe post homines natos. *Id. pro Balb.* c. 10. Post genus hominum natum pauci reperti sunt, qui *cet.*

Cic. in Pison. c. 27. Instant post hominum memoriam apparatissimi magnificentissimique ludi. *Id.* 2 *Catil.* c. 13. Bellum intestinum ac domesticum post hominum memoriam crudelissimum et maximum. *Id.* 5 *Verr.* c. 17. Quod nemo unquam post hominum memoriam fecit. *in the memory of man.* Add. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 16. et l. 11. *ep.* 5.

* 8. *Post* etiam interponitur nominibus, quæ regit.

Liv. l. 41. c. 25. Proxenus paucos post dies ab uxore veneno est sublatus. *Id.* l. 38. c. 12. et l. 31. c. 24. Paucas post horas. *Suet. Tib.* c. 39. et *Calig.* c. 14.

* 9. *Post* subjicitur nominibus, quæ regit.

Liv. l. 42. c. 10. Fulvius ædem Fortunæ Equestris annos sex post quam voverat, dedicavit. Sed hic usus rarissimus est.

* Ab hoc usu discernendus est ille, qui ex hisce elucet exemplis. *Liv.* l. 31. c. 5. Bellum cum Philippo initum est, paucis mensibus post pacem Carthaginiensibus datam. *Id.* l. 27. c. 20. Paucis post prælium factum ad Bæculam diebus. *Ibid.* c. 34. Octavo ferme post damnationem anno, consules reduxerant eum in urbem.

* 10. *Post dies—ut.*

Colum. l. 2. c. 11. Paucos post dies, ut medica cœperit fruticare, omnes alterius generis herbas eruncato.

* 11. *Post quæ,* pro *post ea,* rarum est.

Cels. l. 4. c. 2. *de destill.* At si æque tenuis die quarto pituita est, vel nares æque clausæ videntur, assumendum est vinum amineum austerum, deinde rursus biduo aqua: post quæ ad balneum et ad consuetudinem revertendum est. *Et mox:* Ubi in balneum ventum est, multa aqua calidâ caput et os fovere usque ad sudorem, tum ad vinum redire oportet: post quæ vix fieri potest, ut idem incommodum maneat. *Id.* l. 5. c. 27. Is si febre vacat, in calidum balneum mittendus, si non vacat, ungendus ex calefacientibus est: post quæ quies ei necessaria est.

12. *Post* præpositio cum *quam.*

Præpositio *post* interdum assumit *quam. Cic.* l. 9. *Att. ep.* 12. Hoc scribis post diem quartum, quam ab urbe discessimus. *Id. pro Milon.* c. 16. Post diem tertium gesta res est, quam dixerat. *the deed was done three days after he had said so.* * Add. *Col.* l. 12. c. 21. et *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 3. et l. 16. *Fam. ep.* 21. et *Nepos Arist.* c. 3. itemque *Dion.* c. 3. *Sallust. Jugurth.* c. 102. *Cic. pro Milon.* c. 16. extr.

* 13. *Multo post* vel *paulo post* cum accusativo.

Liv. l. 40. c. 58. Haud multo post famam mortis Philippi, neque Thraces commercio faciles erant, neque Bastarnæ emto contenti esse poterant. *Cæsar B. G.* l. 4. c. 36. § 3. Ipse paulo post mediam noctem naves solvit. Videtur prætermissum esse *tempore.*

* 14. *Post—deinde.*

Liv. l. 5. c. 41. Post principum cædem, nulli deinde mortalium parci, diripi tecta, exhaustis injici ignes. *the nobles being put to death, the remainder of the people met the same fate.*

* 15. *Post hæc deinde,* per pleonasmum.

Colum. l. 3. c. 4. Post hæc deinde meminerit vinitor accurate locum vineis *deligere.*

* 16. *Post hæc* et *post hoc* pro *postea*, argenteæ ætatis est.

Cels. l. 1. c. 2. Post hæc paulum conquiescere opus est. *Ibid.* c. 3. Post hæc omnibus fatigatis aptum est cibum sumere, eoque humido uti. *Id.* l. et c. 6. et l. et c. 7. *Colum.* l. 12. c. 2 et 38. *Pallad.* l. 1. tit. 15. *Tacit.* l. 3. c. 16. § 7. *Colum.* l. 12. c. 43. Post hæc opercula superponi oportet, et oblini grasso gypso.

(17. *Post* pro *secundum, si discesseris ab.*)

Claudian. Bell. Get. v. 4. Solus post numina Tiphys Incolumem tenui damno servasse carinam Fertur.

CAPUT CLXXXII.

De Adverbio Post.

1. Post adverbium nullum casum regit, etsi sæpe jungitur cum ablativo temporis. *Cic. Brut.* c. 91. Ita non modo exercitatior, sed prope mutatus Romam recepi me biennio post. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 33. Anno post Paulus auspiciis paruit. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. In Sardinia Pompeius fratrem meum paucis post diebus, quam Luca discesserat, convenit. *Id. pro Flacc.* c. 23. Pecunia recuperata est multis post annis. *the money was recovered many years after.*

2. Admonitio.

Post, quoties ablativo jungitur, adverbium est. Neque enim casus ille a *post* regitur, sed absolute ponitur, quippe ablativus temporis.[a] Semper autem aut postponitur, ut *paucis diebus post*, aut interponitur, ut *paucis post diebus*.

* Auctor recte monet, adverbium *post* aut interponi aut postponi; spectat enim, ut suspicor, usum *Ciceronis*, qui perpetuo vel interponit vel postponit. Sed alii scriptores eam consuetudinem non semper sequuntur. *Liv.* l. 40. c. 47. Legati post paucis diebus alios decem legatos secum adduxerunt. *Ibid.* c. 57. Nam post paucis diebus gens Bastarnarum, diu sollicitata, Istrum trajecit. *Id.* l. 32. c. 5, Ipse, post paucis diebus graviore secutus agmine, maxime idoneum ad muniendum locum credidit esse præter amnem Aoum.

* 3. *Anno post*, pro *uno anno post.*

Cic. Brut. c. 43. Omnibus quidem aliis in magistratibus, sed tribunus anno post fuit Crassus. *Ibid.* c. 60. Eas res idem Cæsar anno post, et deinceps reliquis annis, administravit in Gallia. *Liv.* l. 2. c. 16. Valerius, princeps belli pacisque artibus, anno post moritur. *Id.* l. 7. c. 38.

* 4. *Paulo post*, usitatissimum est.

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 5. Malo te paulo post valentem, quam statim imbecillum, videre.

* 5. *Post paulo; post aliquanto: post non multo* rara sunt.

Liv. l. 5. c. 55. Senatus post paulo in curia habebatur. l. 2. c. 31. Cum Æquis post aliquanto pugnatum est. Frequentius est *aliquanto post*: subintelligitur autem *tempore*. *Nepos Pausan.* c. 3. At ille post non multo sua sponte ad exercitum rediit. Huc refer illud *ejusd. Cimon.* c. 3. Post neque ita multo in Cyprum cum ducentis navibus imperator missus, in oppido Citio est mortuus.

* 6. *Post deinde* per pleonasmum.

Colum. l. 5. c. 6. Post deinde si ulmus exiguum incrementum recipit, verno tempore, antequam liberum demittat, decacuminanda est juxta ramulum, qui videbitur nitidissimus.

7. *Post ubi; post—ut.*

Interdum assumit *ubi* vel *ut*. *Sallust. Catil.* c. 10. Post ubi contagio, quasi pestilentia, urbem invasit. *when the contagion afterwards, like a pestilence, invaded the city.* * Add. *Cic.* 6 *Verr.* c. 46. et *Ovid. Fastor.* l. 4. *Sallust. Catil.*

---

[a] *Hic ablativus* temporis regitur a subintellecta præpositione. Vide *Sanctium in Minerv.* et Grammaticam nostram Latinam in ellipsi.

c. 16 et 47. *Jugurth.* c. 14 et 33 et 106. *Cic. Orat.* c. 8. Post sensim incedens Demosthenes, judices ut vidit ardentes, exultavit audacius.

* 8. *Post, cum; post, si.*

Cic. pro Cluent. c. 24. Post, cum esset Scamander unus Staleni sententia absolutus, acrioribus saluti suæ remediis subveniendum putavit Oppianicus. *Id. pro Mur.* c. 13. Mihi videntur plerique initio multo hoc maluisse: post, cum id assequi non potuissent, istuc potissimum sunt delapsi. *Id. pro Rosc. Am.* c. 30. De Capitone post viderimus, si quemadmodum paratum esse audio, testis prodierit.

* 9. *Postmodo* et *postmodum.*

Ovid. Art. Am. l. 1. v. 486. Insequere et voti postmodo compos eris. *Terent. Hecyr.* 2. 1. 11. Me abs te immerito esse accusatum, postmodo rescisces.
Postmodum est apud *Livium.*

* 10. *Die post, quam.*

Cic. l. 13. *Att. ep.* 1. Undecimo die, postquam a te discesseram, hoc literularum exaravi. *Ibid. ep.* 4. Filius anno post quæstor fuit, quam Consul Mummius. *Liv.* l. 44. c. 2. Consul profectus decimo post die, quam exercitum acceperat, castra movit. *Id.* l. 45. c. 1.

11. *Post quam.*

Post sæpe adsciscit *quam.* *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 48. Heri non multo post, quam tu a me discessisti, urbani quidam ad me literas attulerunt. l. 13. *ep.* 30. XIV annis post prætor factus est Tuditanus, quam consul Memmius. * Add. *Id.* l. 5. *ep.* 20. et l. 6. *ep.* 3.

12. *Postquam* cum *illico, extemplo, repente.*

Postquam adsciscit interdum *illico, extemplo, repente,* aut aliquid ejusmodi. *Terent. Heautont.* 4. 1. Sed postquam adspexi, illico cognovi. * *Id. Hecyr.* 3. 3. et *Andr.* 3. 2. et *Plaut. Cistell.* 1. 3. *Terent. Hecyr.* 3, 3. Postquam introii, extemplo ejus morbum cognovi miser. *Add. *Liv.* l. 29. c. 22. et l. 9. c. 32. et l. 6. c. 22. **Idem* l. 9. c. 31. Hostium exercitus postquam intrasse Romanos vidit saltum, repente exortus cum clamore incautos invadit.

* 13. *Postquam* cum *continuo, protinus.*

Cic. pro Cluent. c. 63. Larinum postquam venit, instructam ei continuo et ornatam Larini medicinæ exercendæ causa tabernam dedit. *Hirtius B. Afr.* c. 85. § 4. Hi, postquam adverterunt, neminem esse ibi præsidio, protinus armis abjectis, in regia castra fugere contendunt. *Val. Maxim.* l. 5. c. 4. n. 3.

* 14. *Postquam tum, tum vero, tum demum.*

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 2. Postquam commoditas quædam sine ratione officii dicendi copiam consecuta est; tum ingenio freta malitia pervertere urbes et vitas hominum labefactare assuevit. *Colum.* l. 12. c. 3. Hoc postquam omnia secrevimus, tum suo quæque loco disposuimus. *Liv.* l. 1. c. 54. l. 22. c. 48. l. 25. c. 10. l. et c. 27. et l. 3. c. 66. Postquam ibi nemo vindex occurrebat, tum vero, exultantibus belli auctoribus, ad mœnia ipsa Romæ populabundi regioni portæ Esquiliæ accessere. *Ovid. Metamorph.* l. 7. v. 4. *Sallust. Jug.* c. 106. extr. *Liv.* l. 30. c. 10. Cum diu stetissent, postquam nihil moveri ab hostibus viderunt, tum demum onerarias aggrediuntur.

* 15. *Postquam—ibi demum; postquam—tunc.*

Terent. Hecyr. 1. 2. Pamphilus postquam videt paratas nuptias, ibi demum ita ægre tulit, ut ipsam Bacchidem ejus commiseresceret. *Plin.* l. 7. c. 54. Postquam longinquis bellis obrutos erui cognovere, tunc institutum. *when the Romans observed that the bones of the departed were dug up again, then was it that they began to burn their dead.* *Liv.* l. 45. c. 3. Postquam superatos saltus transgressosque in Macedoniam Romanos Rhodii audiebant, tunc legationem miserunt.

* 16. *Post—nunc.*

Post et *nunc* opponuntur. *Terent. Hecyr.* 4. 3. Istuc est sapere, qui, ubicunque opus sit, animum possis flectere, quod faciendum sit post fortasse, idem hoc nunc *si feceris.*

* 17. *Post* omissum.[9]

** *Post* supprimitur interdum in temporis notatione. *Vall.* l. 3. *eleg.* c. 53. *Goclen. Obss.* p. 190. *Liv.* l. 8. Quadringentesimo anno, quam urbs Roma condita erat. *Linac.* l. 6. p. 417.

* 18. *Post* tralate.

Sallust. Catil. c. 23. Ubi periculum advenit, invidia atque superbia post fuere.

CAPUT CLXXXIII.

De Adverbio POSTEA.

1. Jungitur interdum *postea* cum interrogatione. *Terent. Hecyr.* 3. 1. Quid tum postea? *Cic. pro Muren.* c. 12. Cedo, quid postea? *Tell me, what next?* Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 29 et 33. *Liv.* l. et c. 4. *Terent. Eun.* 2. 3. (Interponitur hæc formula narrationibus, ad exprimendam cupiditatem audiendi et cognoscendi exitus, vel impatientiam moræ in cognoscenda re et eventu.)

2. *Postea quam; postea vero quam.*[10]

Postea sæpe adsciscit *quam.* *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 1. Postea quam de medio cursu reipublicæ sum voce revocatus. *after I had been recalled, while actually on my voyage, by the general voice of the republic.* Add. *ibid.* l. 2. *ep.* 18. et l. 4. *ep.* 3. et l. 2. *de Off.* c. 1. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 2. Postea vero quam profectus es, velim recordere, quæ ego de te in Senatu egerim. * Add. l. 3. *ep.* 7.

* 3. *Postea—quam—inde.*

Liv. l. 23. c. 17. Pœnus posteaquam obstinatos vidit, obsidere inde atque oppugnare parat. *Id.* l. 32. c. 23. Posteaquam uno animo omnes et Macedones tanquam communem patriam tuebantur; omnis inde spes pugnantibus in vi et armis et operibus erat.

* 4. *Posteaquam—tamen.*

Cic. l. 1. *de Divin.* c. 15. Posteaquam a Cæsare tetrarchiæ regno pecuniaque multatus est Deiotarus: negat se tamen eorum, quæ sibi ad Pompeium proficiscenti secunda evenerint, pœnitere.

5. *Posteaquam—repente.*

Posteaquam adsciscit interdum *extemplo, repente, illico, statim* aut aliquid ejusmodi. * *Liv.* l. 1. c. 6. Numitor, posteaquam juvenes, perpetrata cæde, pergere ad se gratulantes vidit, extemplo advocato concilio, scelera in se fratris ostendit. *Cic.* 5 *Verr.* c. 41. Hæc posteaquam acta aut constituta sunt, procedit iste repente ex Prætorio. * Add. *Liv.* l. 31. c. 42. et l. 23. c. 20. *Cic.* 5 *Verr.* c. 37. Posteaquam inanem locum offenderunt illi, statim sine ullo metu in portum ipsum penetrare cœperunt. *Ibid.* c. 69. et *in Vatin.* c. 2. (In his *repente* et *statim* nullam habent conjunctionem cum particula *posteaquam.*)

* 6. *Posteaquam—tum; posteaquam—tum vero,* vel *tum demum.*

Cic. l. 3. *Tusc.* c. 17. Posteaquam Tyrum venerunt, tum lamentari cœperunt. *Id.* 2 *Verr.* c. 29. Postquam ad causam dicendam ventum est, tum vero sine metu, sine cura omnes erant. *Liv.* l. 38. c. 48. Posteaquam Gallos indomitos atque implacabiles cernebam, tum demum vi atque armis coercendos ratus sum.

* 7. *Postea—cum; postea—ubi.*

Cæsar B. C. l. 2. c. 17. § 3. Varro se nullam in partem movebat. Postea vero, cum Cæsarem ad Massiliam detineri cognovit, se quoque ad motum fortunæ

---

[9] Vide infra *quam.*

[10] *Possunt etiam* alia vocabula intercedere inter postea et quam. Vid. c. *CLXXVIII.* n. 10.

movere cœpit. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 35. Homines postea, cum vidissent, motus mundi finitos et æquabiles, intelligebant inesse aliquem rectorem et moderatorem. *Id. pro Cluent.* c. 67. *Colum.* l. 12. c. 26 et 50. *Liv.* l. 5. c. 54. et l. 29. c. 22. *Sueton. Aug.* c. 94. *Cato* c. 156. Postea, ubi incipiet fervere, paulisper dimittito usque ad modum, dum quinque numeres.

* 8. *Postea—ante; postea—nunc.*

Plin. H. N. l. et c. 22. Fraxini folia, nec postea nascentia, nec ante decidentia. *Liv.* l. 5. c. 4. Id consilium quam utile sit, postea edisseram: nunc de ipsa conditione militantium dicere libet. *Id.* l. 2. c. 9. Nec quisnam unus malis artibus postea tam popularis erat, quam tum bene imperando universus Senatus fuit. *Plin. H. N.* l. 31. c. 25.

* 9. *Postea deinde,* per pleonasmum.

Cels. l. 7. c. 8. Ubi aures perforatæ sunt et offendunt, trajicere id cavum celeriter candente acu satis est; postea deinde imponere id quod purget; tum quod eum locum repleat et sic cicatricem inducat.

10. Admonitio.

** S. D. Pro *postea* Comici quoque *post id* dixerunt et *post illa. Plaut. Casin.* 1. v. 42. Post id, cum lassus fueris et famelicus, Noctu ut condigne te cubes, curabitur. *Id. Curc.* Nunquam post illa vidi. *Terent. Phorm.* Post illa jam, ut lubet, ludas licet. Hoc et ad Arrium *Catullus* usus est. *Fabric.* ad *Terent.* p. 861. *Linac.* l. 6. p. 388.

11. *Postea* de gradibus præstantiæ.

Plin. H. N. l. 17. c. 16. Fertilissima omnium inoculatio, postea emplastratio. *Et paulo ante:* Capacissima insitorum omnium dicitur platanus, postea robur. *Ibid.* c. 22. Optimum autem, matrem esse firmam, postea fœtum audacem.

CAPUT CLXXXIV.

De Adverbio POSTERIUS, *POSTREMO *ac* POSTREMUM.

§ I. POSTERIUS pro *postea* usitatum est, contrarium enim habet *prius*, et ad tempus refertur. *Cic.* 4 *Verr.* c. 29. Jubet iste posterius illos ad se reverti. *he commands them afterwards to return to him. Id. Brut.* c. 83. Ipse Thucydides si posterius fuisset, maturior fuisset et mitior. *Id.* l. 1. *de Leg.* Sed hæc posterius. *Id. pro Quint.* c. 5. Posterius, inquit, ista videbimus: nunc *cet.* * *Id.* l. 6. *Att. ep.* 1. et *pro Cluent.* c. 38.

§ II. 1. POSTREMO.

Postremo in enumeratione ultimum locum occupat. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 24. Valetudo sustentatur notitia sui corporis et observatione, quæ res aut prodesse soleant, aut obesse: et continentia in victu omni atque cultu corporis tuendi causa, et prætermittendis voluptatibus: postremo arte eorum, quorum ad scientiam hæc pertinent. *Ibid.* l. 3. c. 8. et l. 2. c. 6. *Sallust. Jugurth.* c. 3. init. et 31. *Cic. pro Rosc. Amer.* c. 26 et 31. Vide supra *Denique.*

* 2. *Per multos dies—postremo.*

Liv. l. 42. c. 25. Cum ad regem pervenissent legati, per multos dies conveniendi ejus potestas non est facta: postremo, cum desperato jam colloquio profecti essent, tum demum ex itinere revocati sunt.

* § III. POSTREMUM; *lastly, last of all, ultimately, finally.*

Terent. Andr. 2. 1. Si id facis, hodie postremum me vides. *you see me today for the last time. Cic.* 5 *Verr.* c. 45. Id postremum parentes suos liberi orabant, ut levandi cruciatus sui gratia pecunia lictori daretur. *besought their parents, as their last prayer, to purchase from the lictor an alleviation of the torture.* (H. l. *postremum adjective est, referturque ad id.*) Add. *Liv.* l. 2. c. 15.

CAPUT CLXXXV.

De Adverbio POSTHAC.

1. POSTHAC idem est, quod *in posterum*. Contrarium habet *antehac*. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 27. Posthac igitur erimus cautiores. *in future we will be more cautious.* *Id.* 2 *Philipp.* c. 31. Caput autem literarum, sibi cum illa mima posthac nihil futurum. *Id.* 4 *Catil.* c. 9. Id ne unquam posthac non modo confieri, sed ne cogitari quidem possit, nobis hodierno die providendum est. *that this not only be never done in future, but that it be not so much as thought of.* *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 19. Posthac ad te, aut si perfidelem habebo, cui dem, scribam omnia plane: aut si obscure scribam, tu tamen intelliges.

* 2. *Posthac—ante. Posthac—nunc.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 3. Sed in hoc genere non accusabimur posthac: neque ante negligentes fuimus, sed amicorum multitudine occupati. *Terent. Andr.* 3. 5. Posthac incolumem sat scio fore me, hoc nunc si devito malum.

CAPUT CLXXXVI.

De Præpositione PRÆ.

1. PRÆ est *ante*. *Cic.* 2 *Phil.* c. 12. Ille, qui stillantem præ se pugionem tulit, is a te honoris causa nominatur? *he who held up publicly the bloody dagger, is he, &c.?* *Colum.* l. 1. c. 5. Villa a tergo potius, quam præ se flumen habeat.

2. Illa per translationem. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 11. Id difficile est, nisi speciem præ te boni viri feras. *without at least the show and reputation of honesty.* *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 1. Præ te ferebas perspectum mihi quidem, sed tamen dulcem et optatum amorem tuum. *Id.* l. 2. *de N. D.* c. 18. Vellei, noli quæso præ te ferre, nos plane expertes esse doctrinæ. *do not set us down as being, &c.* *Id.* 2 *Agr.* c. 2. Vocem vivam præ vobis indicem vestrarum erga me voluntatum et studiorum tulistis.

3. *Præ* in comparatione.

Præ sæpe usurpatur in comparatione. *Terent. Eunuch.* 2. 2. Hic ego illum contemsi præ me. *I held him cheap in comparison with myself.* *Cic.* 2 *Agr.* c. 35. Illi Romam præ sua Capua irridebunt. *when compared with their Capua.* *Id. pro Rosc. Am.* c. 46. Videtis, judices, ut omnes despiciat, ut hominem præ se neminem putet. *how he thinks no one to be a man but himself.* *Id.* 2 *Verr.* c. 16. Tu Verres, ausus es pro nihilo præ tua præda tot res sanctissimas ducere. *Ibid.* c. 64. Omnium minas atque omnia pericula præ salute sua levia duxerunt. *despised every menace and every danger, where their preservation was at stake.* *Id. Fam.* l. et *ep.* 4. Videris non tu quidem vacuus molestiis, sed præ nobis beatus. *Id. pro Rab. Perd.* c. 5. Quæ si in illo minima fuissent, tamen præ tuis facultatibus maxima putarentur. *Id.* 1 *Verr.* c. 13. Res hæc est ita populo grata, ut ipse consul in hac causa præ me minus etiam, quam privatus, esse videatur.

4. *Præ* pro *propter*.

Sæpe usurpatur pro *propter*. *Terent. Heaut.* 2. 3. Præ gaudio, ita me dii ament, ubi sim, nescio. *for joy, I know not where I am.* *Plaut. Amphitr.* 1. 1. Neque miser commovere me possum præ formidine. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 42. Solem præ sagittarum multitudine non videbitis. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 5. Præ cura jocari non poteram. *I was too much occupied to indulge in humour.* *Id.* 2 *Verr.* c. 40. Verres præ cupiditate officii sui rationem non habet. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 14. Non medius fidius præ lacrymis possum reliqua nec cogitare nec scribere. *Ibid.* l. 11. *ep.* 7. Præ fletu et dolore.

5. *Præut.*

Præut est in comparatione. *Plaut. Amph.* l. et c. 1. Parum etiam, præut futurum est, prædicas. *in comparison with what will be done.* *Ter. Eun.* 2. 3. Ludum jocumque dices fuisse illum alterum, præut hujus rabies quæ dabit. *compared with what, &c.* * *Plaut. Bacch.* l. 4. c. 9. § 5.

6. *Præ quod, præ quam* non sunt imitanda.

** S. D. Invenitur et *præ quod* ac *præ quam*. *Plaut. Stich.* 2. 3. Omnes res relictas habeo, præ quod tu velis. *Gell.* l. 16. c. 1. Laxioribus paulo longioribusque verbis comprehensa est, præ quam illud Græcum. * Add. *Plaut. Amphit.* 2. 2. et *Aulul.* 3. 5. 33.

* CAPUT CLXXXVII.

De Adverbio PRÆCIPUE *et* PRÆSERTIM.

(*Præcipue* pro *proprie* et *præter alios*, opp. *communiter*.)

§ I. * 1. *Præcipue* pro *inprimis, magis quam ceteros.*

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 2. Nihil est præcipue cuiquam dolendum in eo, quod accidat universis. *Ibid.* l. 13. *ep.* 33. Vereor, ne, quia complures tibi præcipue commendo, exæquare videar ambitione quadam commendationes meas. *Ibid.* l. 2. *ep.* 6. et l. 4. *ep.* 14.

* 2. *Præcipue, quod.*

Cic. 4 *Verr.* c. 47. Est aliqua mea pars virilis, quod ejus civitatis sum, quam ille illustrem reddidit, præcipue quod in his artibus pro mea parte versor, quarum ille princeps fuit.

* 3. *Præcipue si* rarum est;[11] *especially if, particularly if.*

Plin. H. N. l. 25. c. 5. Veratrum album optimum, quod celerrime movet sternutamenta: sed multum terribilius nigro, præcipue si quis apparatum poturorum apud antiquos legat, contra horrores, strangulatus *cet.*

* 4. *Præcipue, deinde.*

Senec. ep. 15. Hanc valetudinem præcipue cura, deinde et illam secundam.

* 5. *Præcipue—meriti sequentis—tertium.*

Pallad. l. 1. tit. 10. Arenæ fossitiæ genera sunt tria, nigra, cana, rufa. Omnium præcipue rufa melior; meriti sequentis est cana; tertium locum nigra possidet.

§ II. 1. PRÆSERTIM; *especially, particularly.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 35. Retinenda est hujus generis verecundia, præsertim natura ipsa magistra et duce. *Ibid.* c. 38. Deforme est de seipso prædicare, falsa præsertim. *especially when what he says is false. Ibid.* c. 39. et l. 2. c. 15 et 22.

* 2. *Præsertim cum. Cum præsertim.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 14. Hoc scribere, præsertim cum de philosophia scriberem, non auderem, nisi idem placeret Panætio. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 2. et l. 11. *Fam. ep.* 21. et l. 1. *Att. ep.* 13.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 30. Cur igitur Regulus ad Senatum proficiscebatur, cum præsertim de captivis dissuasurus esset? *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 6. et l. 2. *de Off.* c. 16.

* 3. *Præsertim si.*

Cic. de Senect. c. 2. Faciam, Læli, præsertim si utrique vestrum gratum futurum est. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 2. Velim quam sæpissime literas mittatis, præsertim si quid est firmius, quod speremus. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 7. et l. 6. *ep.* 1.

CAPUT CLXXXVIII.

De Adverbio PRÆCISE.

PRÆCISE est *ita ut præcidatur res. Cic. de Nat. Deor.* l. 2. c. 29. Sed id præcise dicitur, ut si quis dicat, Atheniensium rempublicam consilio regi, desit illud,

---

[11] Frequentius est *præsertim si.*

Areopagi. *i. e.* per ellipsin vocabuli cujusdam. *so that a word is left out, elliptically.* *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 4. Ego nemini tam præcise negavi, quam hic mihi plane sine ulla exceptione præcidit. *positively, peremptorily.* (Gr. ἀποτόμως.)

CAPUT CLXXXIX.

De Adverbio PRÆSTO.

PRÆSTO signat *præsentiam*, et modo cum verbo *sum* jungitur. *Cic. pro Cluent.* c. 6. Præsto est mulier audax. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 8. Ut ad omnia, quæ tui velint, ita sim præsto. *ready for every thing.* Et l. 4. *ep.* 14. Sic velim judices, me opera et consilio saluti tuæ præsto futurum. *will study your welfare.*

CAPUT CXC.

De Præpositione PRÆTER, PRÆTEREA, PRÆTERQUAM.

1. PRÆTER est *ante*, sed motum adsignificat. *Cic.* 3 *Verr.* c. 25. Servi præter oculos Lollii pocula ferebant. *before the eyes.* *Liv.* l. 38. c. 15. Postero die est præter Caralitin paludem agmen ductum. *Ibid.* c. 18. Præter ripam euntibus Romanis Galli Matris Magnæ occurrere cum insignibus suis, vaticinantes fanatico carmine. *along the bank.* *Id.* l. 40. c. 41. Præter oram Hetrusci maris Neapolin transmisit. *along the Etrurian coast.* * Add. *Id.* l. 6. c. 29. et l. 42. c. 48. et *Cæsar B. G.* l. 1. c. 48.

2. *Præter* pro *extra.*

Interdum usurpatur pro *extra.* *Cic.* 1 *Phil.* c. 4. Multa impendere videbantur præter naturam præterque fatum. *Id.* 2 *Catil.* c. 7. Ei nihil adhuc præter voluntatem ipsius cogitationemque accidit. *nothing has happened to him but what he courted and expected.* *Id. in Pison.* c. 20. Illud etiam accidit præter optatum meum, sed valde ex voluntate. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 9. Quod quia præter opinionem mihi acciderat, referebam me ad illud *cet.* *Ibid.* l. 15. *ep.* 13. Si quid præter spem erit, facies, ut sciam. *Id.* l. 1. *de Div.* c. 44. Præter modum crevit lacus Albanus. *beyond measure; in an unusual manner.*

3. *Præter* in exceptione.

Interdum *præter* excipit, similiter ut *extra.* *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 5. Amicum tibi ex Consularibus neminem esse video, præter Lucullum. *except Lucullus.* *Id. pro Cluent.* c. 20. Omnibus sententiis, præter unam, Scamander condemnatus est. *was condemned by every vote except one.* * Add. exempla proxima.

* 4. *Præter—etiam. Præter—quoque.*

Cæsar B. C. l. 3. c. 32. § 4. Exactores præter imperatas pecunias, suo etiam privato compendio serviebant. *Liv.* l. 10. c. 30. Præter ingentem illatam populationibus agrorum hosti cladem, pugnatum etiam egregie est. *Id.* l. 21. c. 29. Præter multa vulnera, cædes etiam prope par utrinque fuit. *Id.* l. 3. c. 70. l. 7. c. 42. l. 23. c. 14. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 57. extr. Scipio præest suo nomine exercitui, ut, præter autoritatem, vires quoque ad coercendum habeat. *Liv.* l. 4. c. 10. Volsci præter cætera adversa, loco quoque iniquo ad pugnam congressi, cæduntur. *Id.* l. 6. c. 12. l. 42. c. 55.

* 5. *Præter—tum etiam.* *Præter—etiamnum* rarissima sunt.

Colum. l. 4. c. 18. Ea distinctio præter illud commodum, quod plus solis et venti vitibus præbet, tum etiam oculos et vestigia domini facilius admittit. *Plin.* l. 36. c. 5. Præter supra dicta opera Scopæ, Mars est etiamnum sedens Colosseus.

(6. *Præter* pro *nisi.*)

Est etiam exceptionis genus, in quo *præter* dicitur, quod ab superiori illo differt, cum dicitur pro *nisi.* Cic. pro Manil. c. 23. Non locupletari præter paucos. *ubi v. Græv.*

6. b. *Præter* pro *supra*, vel *magis quam*.

Sæpe declarat *supra*. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 7. Testis est Phalaris, cujus præter ceteros est nobilitata crudelitas. *remarkable above all others; particularly famous.* *Id.* l. 1. *Quint. Fr. ep.* 1. Ut optimum nomen consequeremur, unus præter ceteros adjuvisti. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 54. Sicuti in eo genere, et præter ceteros Attici excellunt. *Id. pro Sull.* c. 3. Hoc mihi consuli præcipuum fuit præter alios. *Id.* 3 *Verr.* c. 57. Loquebantur Decumani palam, et præter ceteros is, qui apud Verrem plurimum poterat, Apronius. *who had much influence with, &c.*

* Huc spectat *præterquam* pro *supra quam*. *Terent. Heaut.* 1. 1. Mihi videre præter ætatem tuam facere, et præter quam res te adhortatur tua.

7. *Præterea.*

Præterea dictum quasi *præter ea*. Ad personas quoque accommodatur, etiam numero singulari. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 3. A me filius sic diligitur, ut tibi uni concedam, præterea nemini. *i. e.* præter te. *to you alone; to no one else.* *Id. pro Leg. Man.* c. 2. Dicunt hunc unum ab hostibus metui, præterea neminem. *i. e.* præter eum. *Id.* 1 *Philip.* c. 1. Quærebatur, num qui exules restituti? unum, aiebat, præterea neminem. *one; one only; no more than one.* * Add. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 4. et l. 11. *Att. ep.* 5 et 24.

Præterea ad personas plures.

* *Cic. pro Arch.* c. 8. Homerum Colophonii civem dicunt esse suum: Chii suum vindicant: Salaminii repetunt: Smyrnæi vero suum esse confirmant; permulti alii præterea pugnant inter se atque contendunt. *Id. ad Quirit.* c. 3. Pro me præsente Senatus, hominumque præterea viginti millia, vestem mutaverunt.

* 8. *Præter hæc*, pro *præterea*, argentei ævi est.

Cels. l. 2. c. 1. extr. Præter hæc graciles, tabes, dejectiones, item viscerum et laterum dolores fatigant. *Ibid.* c. 2. Præter hæc protinus timeri debet, si graviora membra sunt. *Ibid.* c. 4. Præter hæc periculum ostendit id, quod excernitur, si est exiguum, glutinosum, læve. *Id.* l 5. c. 28. *de pustul. gener.* *Id.* l. et c. 7.

** 9. *Præter* adverbium pro *præterquam*.

Præter pro *præterquam* adverbialiter. *Sueton. Ner.* c. 56. Religionis usque quaque contemtor, præter unius Deæ Syriæ. *Sallust. Cat.* c. 36. Ceteræ multitudini diem statuit, ante quam sine fraude liceret ab armis discedere, præter rerum capitalium condemnatis. *Varro R. R.* l. 1. c. 41. Ex terra potius seminariis surculos de ficeto, quam grana de fico expedit obruere, præter si aliter nequeas. *unless you be unable to do otherwise.* *Linac.* l. 2. p. 114. quod cur *Goclenius* observatum potius quam usurpatum velit *Obss.* p. 188. causam non video. *Flor.* l. 2. c. 6. Nec præter quod in bullis, cingulis, atque annulis erat, quicquam sibi auri reliquere. *except what.* Ubi et ellipsis locum habere potest pronominis *id*, pro *præter id, quod*.

** Porro hinc explicant quidam versum *Ennianum* ap. *Gellium* l. 19. c. 10. Incerte errat animus, præter propter vitam vivitur. *i. e.* vivimus ita, ut videamur propter quidvis potius, quam propter vitam. *Scal.* c. 157. *de Caus. Lingu. Lat.* *Goclen. Obss.* p. 188. Sed non videtur *Gellius* eo sensu adduxisse. *Salmasium* igitur potius audiemus, qui p. 879. *ad Solin.* legit, *præter propter vita vivitur*, et *præter propter* absolute dictum censet, ut *plus minus, ultro citro*. *Propter* enim veteribus fuit *juxta; præter extra.* Sensus: interdum hoc modo, interdum alio vivi; modo propius, modo longius ab hoc vel illo vivendi proposito discedi. * Fortasse planius dicas et ad sententiam *Ennii* accommodatius, si sic interpreteris: Aut cis viam rectæ rationis, aut ultra fere versantur homines. *Errare* enim est *non insistere certam tritamque viam.* Animus igitur, qui *incerte errat*, discedit a via, et vel citra eam abripit hominem, vel ultra; id est, vel supra modum et leges sanæ rationis, vel intra modum et minus quam ratio postulet, facit. Sed suum cuique per me sequi licet judicium.

* 10. *Præter* adverbium pro *præterea* rarissimum est.

Plin. l. 35. c. 8. Cimon Cleonæus venas protulit, præterque in veste et rugas et sinus invenit.

* 11. *Præterquam*, non præmisso *nullus* vel *omnis*.

Plin. l. 37. c. 4. Adamantis invicta vis, duarum violentissimarum naturæ rerum, ferri ignisque, contemtrix, hircino rumpitur sanguine; neque aliter quam recenti calidoque macerata, et sic quoque multis ictibus; tunc etiam, præterquam eximias, incudes malleosque ferreos frangens. *Velleius* l. 2. c. 40. Adde § 13.

12. *Præterquam* pro *nisi*.

Præterquam pro *nisi* usurpari solet. *Cic*. l. 3. *Fam. ep*. 7. Nullas iis, præterquam ad te et ad Brutum, dedi literas. *they had no letters from me, except what were directed to you and Brutus*. *Id*. 3 *Catil*. c. 11. Pro tantis rebus nullum a vobis præmium postulo, præterquam hujus diei memoriam sempiternam. *Id*. l. 2. *de Divin*. c. 32. A Junone Moneta præterquam de sue plena quid unquam moniti sumus?

** P. Usitata hic bonis autoribus est tmesis. *Cic*. l. 3. *de Leg*. c. 19. Præter enim quam *pro* præterquam enim.

* 13. *Præterquam—etiam; præterquam—quoque*, pro *non modo—sed etiam*.

Liv. l. 30. c. 6. Iis cæsis omnibus, præterquam hostili odio, etiam ne quis nuncius effugeret, extemplo Scipio neglectas portas invadit. *Id*. l. 4. c. 17. Cum Veientibus Fidenatibusque, præterquam finitimis populis, ab causa etiam tam nefanda bellum exorsis, atrox dimicatio instabat. *Id*. l. 5. c. 14. *Justin*. l. 2. c. 6. § 3. *Cels*. l. 1. c. 9.

** S. D. Etiam sine *quod*. *Cels*. Aqua frigida infusa præterquam capiti, etiam stomacho prodest.

Sueton. August. c. 71. Augustus lusit palam oblectamenti causa etiam senex, ac præterquam Decembri mense, aliis quoque festis profestisque diebus.

14. *Præterquam quod*, pro *nisi quod*.

Cic. l. 2. *Qu. Fr. ep*. 13. Ego me in Cumano et Pompeiano, præterquam quod sine te, ceterum satis commode oblectavi. *Id*. l. 11. *Fam. ep*. 28. Non faciam, neque quod displiceat, committam, præterquam quod hominis conjunctissimi doleo gravem casum. *I shall do nothing to give offence, otherwise than in bewailing the severe catastrophe of a most intimate friend*. *Add. *Terent. Heaut*. 2. 4.

15. *Præterquam quod*, pro *non modo*.

Interdum usurpatur pro *non modo*. *Cic. Att*. l. et *ep*. 15. Suram autem, præterquam quod nefarium hominem cognovi, præterea in me contumacem semel omnino domi meæ vidi. * Add. l. 9. *ep*. 18. et l. 5. *de Fin*. c. 22. et l. 3. *de Leg*. c. 19.

Cic. l. 2. *de Divin*. c. 12. Ad id, præterquam quod fieri non potuit, ne fingi quidem potest. * Add. *Liv*. l. 3. c. 34. et l. 45. c. 5.

* 16. *Præterquam quod—etiam. Præterquam quod—tum etiam; not only—but*.

Liv. l. 3. c. 50. Virginius, præterquam quod agmine prope quadringentorum hominum veniens conspectus est; strictum etiam telum, respersusque ipse cruore, tota in se castra convertit. *Id*. l. 6. c. 24. Dux, præterquam quod tot insignis triumphis, etiam ætate venerabilis, inter prima signa se offerebat. Add. *Id*. l. et c. 8. et l. 3. c. 6. et l. 4. c. 7.

Columell. Arbor. c. 5. Præterquam quod vitis speciem habet sic composita, tum etiam minus laborat, cum undique velut æquilibrio stabilita in se requiescit. *Et mox*: Quæ vitis propius abraditur, præterquam quod vulnus viti præbet eoque nocet; tum etiam de ipsa cicatrice plures radices prorepunt. *Ibid*. c. 12.

* 17. *Præterquam quod—quoque*, vel *et*.

Liv. l. 38. c. 4. Præterquam quod Ambraciam hinc amnis munit, hinc tumuli; muro quoque firmo septa erat. Add. l. 3. c. 36. et l. 29. c. 1.

Liv. l. 35. c. 25. Philopœmen præterquam quod ita Quintio placeret, et ipse existimabat classem Romanam expectandam, quæ a mari Gythium tueri posset.

* 18. *Præterquam quod —, —*.

Liv. l. 8. c. 25. Præterquam quod interseptis munimentis hostium pars parti

abscissa erat, fœdiora aliquanto intra muros iis, quibus hostis territabat, patiebantur.

* 19. *Præterquam ut.*

Liv. l. et c. 4. extr. Nec, quod nos ex connubio vestro petamus, quicquam est; præterquam ut hominum, ut civium numero simus.

CAPUT CXCI.

De Adverbio PRIDIE *et* POSTRIDIE.

1. PRIDIE dictum quasi *priori die. the day before. Postridie, postero die, the day after.*

2. *Pridie* et *postridie quam.*

Æque utrumque copulatur cum *quam. Cic. de Amic.* c. 2. Scipio domum reductus est a patribus conscriptis, pridie quam excessit e vita. *the day before he died. Id.* l. 14. *Fam. ep.* 7. Quid causæ fuerit, postridie intellexi, quam a vobis discessi. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 3. Postero die, quam illa erant acta, hora fere secunda, cum etiam tum in lecto Crassus esset, repente Catulus senex venit.

* 3. *Pridie, cum. Postridie, cum.*

Cels. l. 4. c. 17. Pridie, cum multum allium ederit, vomat. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 9. Ad eum postridie mane vadebam, cum hæc scripsi.

4. *Pridie* et *postridie ejus diei.*

Interdum assumunt *ejus diei. Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 4. Sententiam Bibuli de tribus legatis pridie ejus diei fregeramus. *the day before. Cato R. R.* l. 1. c. 2. Pater familias postridie ejus diei villicum vocat. (*Cic.* l. 13. *Att. ep.* 45. Dolabella se ad me venturum postridie Iduum scribit.)

5. *Pridie, postridie idus, nonas, calendas.*

Plerumque *idus, nonas, calendas* quarto casu adsciscunt. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 25. Ego Romam pridie idus. *Ibid.* c. 14. Auctionis diem obire facile poterunt, si me in Tusculano postridie nonas mane convenerint.

** 6. D. Sic et cum accusativis aliorum nominum. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 13. Pridie compitalia. et l. 16. *ep.* 4. Brutus sese scripturum aiebat, ut venationem eam, quæ postridie ludos Apollinares futura est, proscriberent. *Paterc.* l. 2. *de cæde Pompeii:* Pridie natalem ipsius. Est autem ellipsis præpositionum *ante* et *post*. *Linac.* l. 5. p. 335. et l. 6. p. 414. *Valla* l. 2. *eleg.* c. 10.

** Quare autem non *secundo Calendas* dicatur, ut *tertio, quarto Calendas*, sed *pridie* tantum; causa a quibusdam affertur, quod *secundus* a verbo *sequor* dicatur, dies autem ille non sequatur Calendas, sed præcedat. *Lalamant. de Anno* p. 180. *Voss. de Vit. Serm.* p. 150. Aliam affert rationem *Valla* l. 2. *eleg.* c. 33, ut non dicimus *nudius secundus*, ita nec *secundo Calendas.*

* 7. *Usque ad pridie.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 10. Ibi esse volo usque ad pridie Calendas Maias. *Ibid. ep.* 12. Nos in Formiano esse volumus usque ad pridie nonas Maias.

CAPUT CXCII.

De Adverbio PRIMUM *et* PRIMO, *et de Nomine* PRIMUS.

§ I. 1. PRIMUM et *primo* hoc ferme differunt, quod *primum* ad ordinem rerum pertinet; *primo* ad tempus.

* Admonitio.

Attendenda hic particula *ferme*, quam autor noster ponit. Nam in ipso etiam *Cicerone*, qui *primum* et *primo* curatissime discernit, alterum pro altero ponitur. *Pro Arch.* c. 3. Ut primum ex pueris excessit Archias, primum Antiochiæ celeriter *antecellere omnibus ingenii* gloria contigit: post cet. Sed ceteri scriptores

minus religiosi sunt in discrimine horum adverbiorum observando. *Nepos Themistocl.* c. 2. § 3. Classe celeriter effecta, primum Corcyræos fregit, deinde maritimos prædones consectando mare tutum reddidit. *Id. Alcib.* c. 4. Alcibiades clam se a custodibus subduxit, et inde primum Elidem, deinde Thebas venit. Add. *Liv.* l. 38. c. 41.

2. *Primum* absolute positum.

Interdum *primum* absolute ponitur, quia *tum*, aut *deinde*, aut tale aliquid non subjicitur. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 8. Primum tibi, ut debeo, gratulor, lætorque *cet.* l. 7. *ep.* 24. Primum ipsas Musas nunquam tanti putassem. Lege *Paulum Manutium* ad hunc locum.

* 3. *Primum omnium.*

Columell. l. 6. c. 2. Primum omnium spatiosum stabulum præparetur, ubi domitor facile versari et unde digredi sine periculo possit.

* *Primum* conjungitur sæpe cum nominibus temporis. *Cic. pro Cluent.* c. 32. Hodierno die primum causa illa defensa est.

Exempla enumerationis bipartitæ.

4. *Primum* cum *deinde* vel *post*, vel *tum*, vel *tunc deinde*.

At *primum* sæpe adsciscit *deinde* vel *post* vel *tum*. *Cic. de Am.* c. 24. Omnis habenda est ratio et diligentia, primum ut monitio acerbitate careat, deinde ut objurgatio contumelia careat. *first; first of all; in the first place.* *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 5. Mihi magnæ curæ est, primum ut ipse tu tuique omnes; deinde etiam ut reliqui scire possint, me tibi esse amicissimum. * Add. l. 10. *Fam. ep.* 31. et l. 1. *Att. ep.* 16.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. Primum reditus intercesserat in gratiam per Pompeium: post autem Cæsaris, ut eum defenderem, mira contentio est consecuta. * Add. l. 14. *Att. ep.* 15. et l. 6. *ep.* 1. et l. 1. *de Or.* c. 38. *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 5. Te valere tua causa primum volo, tum mea. *first of all on your own account, next on mine.* * Add. *Id.* 5 *Parad.* c. 1, et l. 2. *de Nat. Deor.* c. 10. *Tacitus* l. 11. *Ann.* c. 35. § 2. Interdum adjicitur *præterea*. *Terent. Adelph.* 3. 2. Primum indotata est, tum præterea, quæ secunda ei dos erat, periit.

Huc referre possis quodammodo. * Primum militiæ vinculum est religio—tunc deinde facile cetera exiguntur.

* 5. *Primum omnium—deinde.*

Cic. 2 *Verr.* c. 11. Primum omnium opera danda est, ut eos nobiscum ducamus, qui nostræ famæ capitique consulant: deinde, si in hominibus deligendis nos spes amicitiæ fefellerit, ut vindicemus. *Liv.* l. 3. c. 55.

* 6. *Primum—iterum. Primum—mox.*

Cic. de Amic. c. 3. Scipio factus est consul bis; primum ante tempus, iterum sibi suo tempore, reipublicæ pæne sero. *Liv.* l. 28. c. 25. Ad eorum primum adventum exasperati animi; mox ipsis placido sermone permulcentibus, cum quibus congressi erant, leniti sunt. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 39. § 4. et *Hist.* l. et c. 1. § 3. et l. 1. c. 64. § 4.

* 7. *Primum—post aliquot annos*, vel *postea*, vel *postea vero quam.*

Cic. pro Sext. c. 21. Ejus sum civitatis, ex qua P. Decius primum pater, post aliquot annos patria virtute præditus filius se ac vitam suam pro salute populi Romani victoriaque devovit. *Id.* 2 *Philipp.* c. 15. Ego incolumitati civium primum, et postea dignitati: ille præsenti potius dignitati consulebat. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 37. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 45. § 3. *Sallust. Jugurth.* c. 29. Jugurtha primum tantummodo belli moram redimebat: postea vero quam participem negotii Scaurum accepit, in maximam spem adductus recuperandæ pacis, statuit cum eis de omnibus pactionibus præsens agere.

* 8. *Primum—nunc.*

Cic. pro Planc. c. 39. Ego Cæsaris laudibus desim, quas primum populi Romani, nunc etiam Senatus plurimis atque amplissimis judiciis videam esse celebratas. *Columell.* l. 3. c. 10. Nos primum rationem secuti, nunc etiam longi tem-

poris experimentum, non aliud semen eligimus, nec frugiferum esse ducimus, nisi quod in parte genitali fructum attulerit.

* 9. *Primum—dehinc*, vel *inde* rarius est.

Cels. l. 1. c. 3. Qui ejicere volet, primum cibis vinisque utatur his, quæ hoc præstant: dehinc, si parum illa proficient, aloen sumat. *Cic. Orat.* c. 12. Hæc tractasse Thrasymachum Chalcedonium primum et Leontinum ferunt Gorgiam: Theodorum inde Byzantium multosque alios.

* 10. *Primum—ad extremum* vel *postremo.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 22. Ille primum sane diu multa contra: ad extremum autem manus dedit et affirmavit *cet. Liv.* l. 4. c. 14. Mælius primum circumspectans tergiversari cœpit: postremo, cum apparitor jussu magistri equitum duceret, ereptus a circumstantibus fugiensque fidem plebis Romanæ implorare. * *Id.* l. 27. c. 30. et l. 23. c. 37.

Exempla enumerationis tripartitæ.

11. *Primum—tum—post* vel *deinde* vel *denique* in enumerationibus.

In tripartita enumeratione rerum sæpe usurpantur *primum, tum, post* vel *deinde. Cic.* l. 1. *de Off.* c. 3. Primum igitur est de honesto, tum de utili, post de comparatione eorum disserendum. *Ibid.* c. 26. Pecunia primum bene parta sit, tum quam plurimis se utilem præbeat, deinde augeatur ratione, diligentia, parsimonia. * Add. *Id. pro Sext.* c. 67. *Quintil. proœm.* l. 8. *Cic. post Red. ad Quir.* c. 7. Primum vos docuit, meis consiliis remp. esse servatam. Tum in perorando posuit, vos rogari a Senatu. Denique ipse ad extremum pro me vos salute rogavit.

* 16. *Primum—deinde—tum* vel *postremo.*

Alias *primum—deinde—tum* vel *postremo. Cic. pro Leg. Man.* c. 2. Primum mihi videtur de genere belli, deinde de magnitudine, tum de imperatore diligendo esse dicendum. * Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 14. et l. 1. *Att. ep.* 16. et l. 1. *de Orat.* c. 42.

Cic. l. 5. *Att. ep.* 14. Primum otium Parthicum, deinde confectæ pactiones publicanorum, postremo seditio militum sedata ab Appio. * Add. *pro Cluent.* c. 30. et l. 10. *Fam. ep.* 6. et *Liv.* l. 5. c. 39. et l. 21. c. 54. et l. 40. c. 49. Dicitur etiam *primum—dein—postremo. Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 20. § 1.

* 17. *Primum—deinde—ad postremum* vel *extremum* etc. etc.

Junguntur etiam *primum—deinde* et tertio loco *ad extremum. Cic. in Pis.* c. 12. ad postremum *Liv.* l. 31. c. 15. deinde *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 7. et l. 5. *ep.* 13. accedit *Id.* l. 3. *Tusc.* c. 29. postea *Id. de Orat.* l. 2. c. 15. et *Orat.* c. 63. *Plin.* l. 11. c. 6. imprimis vero *Hirt. Bell. Als.* c. 1. § 5. tertium est. *Cic. de Off.* l. 1. c. 39. novissime *Planc.* l. 10. *Cic. Fam. ep.* 24.

* 18. *Primum—deinceps—deinde—deinde* etc.

Aliter porro particulæ istæ ordinantur, v. c. sic: *primum, deinceps, deinde* ut. *Cic. Top.* c. 20. primum, post, tum. *Id. de Ar. Resp.* c. 9. primum omnium, item, postremo. *Sall. Catil.* c. 37. primum, iterum, tertium. *Cic. de Inv.* l. 1. c. 39. *Nep. Att.* c. 6. primo, secundo, tertium. *Cic. pro Planc.* c. 20. *Varr. R. R.* l. 3. c. 17. primum, dein, mox *vel* postremo *Plin.* l. 35. c. 17. *Sall. Jug.* c. 13. primum, tum etiam, accedit. *Cæsar B. G.* l. 3. c. 2.

* 19. Exempla enumerationis quadripartitæ.

Primum, deinde, tum, postremo. Cic. l. 15. *Fam. ep.* 14. *de Nat. D.* l. 2. c. 1. et l. et c. 3. pr. de. inprimis, postremo. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 2. p. d. mox, tum. *Colum.* l. 3. c. 10. p. d. tum, postea. *Celsus* l. 2. c. 1. p. d. deinde, postremo. *Cic. de Inv.* l. 1. c. 43. p. d. d. postea. *Ibid.* l. 2. c. 28. p. d. præterea, denique. *Id.* 2 *Catil.* c. 9. p. d. p. postremo. *Id. de Div.* l. 2. c. 56. p. d. tum, post. *Id. de Orat.* l. 1. c. 32. primum, ter sequente deinde. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 7. primum, tum, deinde, postremo. *Id. pro Font.* c. 14. pr. mox. dein, postremo. Plin. l. 5. c. 29. *pr. secundo loco,* deinde, tum etiam. Cic. l. 1. de Leg. c. 13.

*** 20. Exempla enumerationis quinquepartitæ.**

Primum, deinde, mox, tum, postremo. *Colum.* l. 8. c. 2. pr. de. tum etiam, accedit, postremo. *Cic. pro Balb.* c. 28. pr. de. tum, post, ad extremum. *Id. de Orat.* l. 1. c. 31. pr. deinceps, deinçeps, deinde, tum ad extremum. *Id. de Fin.* l. 3. c. 6. pr. de. post, deinde, postr. *Liv.* l. 32. c. 19.

*** 21. Exempla partitionis sex partium.**

Enumerationes longiores solent esse liberiores. Itaque istæ particulæ varie ponuntur, interdum eadem bis: ut, primum, tum, deinde, post, tum, deinde. *Cic. de Fin.* l. 5. c. 23. Interdum *primum* omittitur, ut *de Orat.* l. 2. c. 19. eadem aliquoties, ut, primum, deinde, tum, tum, tum, tum. *Id. Tusc.* l. 1. c. 28. primum, deinde, deinde, deinde, postea, deinde, postremo. *Id. de Inv.* l. 1. c. 28. et l. 2. c. 13. primum, deinde, postea deinde, postea, deinde. *Ibid.* l. 2. c. 50. primum, postea, deinde, nec minus, tum, post, inde, postea. *Colum.* l. 12. c. 8. adde *Cic. de Inv.* l. 2. c. 27.

*** § II. 1. Primo absolute, pro *in principio*.**

Nepos Datam. c. 3. Rex primo non credidit. *Cæs.* l. 4. *B. G.* c. 33. § 1. Genus hoc est ex essedis pugnæ. Primo per omnes partes perequitant et tela conjiciunt. *Ibid.* c. 37. § 1. Morini spe prædæ adducti, primo non ita magno suorum numero circumsteterunt, ac si se interfici nollent, arma ponere jusserunt.

*** 2. *Primo—deinde*, vel *post*, etc. etc.**

Primo, ut diximus, ad tempus pertinet, cui ibidem variæ particulæ ordinis respondent, ut *deinde*. *Cic. pro Cluent.* c. 5. Mater Aviti, generi sui amore capta, primo, neque id ipsum diu, quoquo modo poterat, in illa cupiditate continebatur: deinde ita flagrare cœpit amentia etc. *at first, although not long, kept herself, &c.—presently, she, &c.* Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 40. et l. 4. *Att. ep.* 1 et 3. et *de Senect.* c. 15.

Post: Cic. de Amic. c. 12. Videtis in tabella jam ante quanta sit facta labes, primo Gabinia lege, biennio post Cassia. *Id. Brut. ep.* 15. Statuam Philippus decrevit: celeritatem petitionis primo Servius, post majorem etiam Servilius. Add. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 15. § 6. et c. 30. § 2. *Velleius* l. 2. c. 64. § 1. *Celsus* l. et c. 4. *de Tussi*, et l. 4. c. 5. *Cic. de Orat.* l. 3. c. 38.

Primo—dein. Primo—inde. Primo—tum.

Dehinc: Suet. Aug. c. 17. Quo celerius cognosci posset, juvenes primo modicis intervallis per militares vias, dehinc vehicula disposuit.

Dein: Plin. l. et c. 6. Oppida in aditu Bospori primo Hetmonossa, dein Cepi Milesiorum.

Inde: Liv. l. 2. c. 47. Primo stupor omnes admiratione rei tam atrocis defixit: silentium inde aliquamdiu tenuit. *Id.* l. 6. c. 24. et l. 7. c. 26.

Tum: Celsus l. 7. c. 10. Primo digeri materiam opus est, tum evocari.

Itemque multæ aliæ, ut, jam, *Tac. Germ.* c. 6. nunc *Cic. ad Qu. Fr.* l. 2. *ep.* 7. postea *Liv.* l. et c. 5. § 20. l. 29. c. 22. ad extremum *Cic.* 3 *Cat.* c. 5. postremo *Liv.* l. 22. c. 43. *etc.* tandem *Id.* l. 39. c. 9. iterum *Id.* l. 2. c. 51. rursus *Suet. Aug.* c. 17. mox *Liv.* l. 28. c. 25. l. et c. 39. *etc.* tunc *Pallad. Nov.* tit. 13.

*** 3. *Primo—postea—postremo*, etc.**

Sæpe etiam duæ particulæ ordinis excipiunt τὸ *primo*, ut *postea* et *postremo*. *Liv.* l. 26. c. 39. mox, postremo. *Id.* l. 29. c. 34. *etc.* mox, dein. *Plin.* l. 26. c. 11. deinde, tum *vel* tunc. *Cic. de Div.* l. 1. c. 27. *Pallad. Dec.* tit. 1. deinde, postea *vel* postremo. *Cels.* l. 5. c. 26. *Liv.* l. 6. c. 39. l. 23. c. 40. *etc. etc.* deinde, tandem. *Id.* l. 2. c. 54. inde, inde. *Id.* l. 30. c. 11. deinde, mox. *Colum.* l. 6. c. 4. deinde, post. *Cic. Orat.* c. 8.

Interdum etiam plures: ut, *deinde, tum, tum.* *Cic. de Fin.* l. 1. c. 16. deinde, tunc, dehinc. *Pallad.* l. 7. tit. 1.

§ III. 1. Primus elegantes habet usus.

Prima nocte pro *principio noctis*. Cæsar B. G. l. 1. c. 27. § 4. sic *Lux prima*. *Cic. l.* 4. *Fam. ep.* 12.

In prima provincia esse pro *in extremis finibus provinciæ*, in aditu. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 6.

Primum aliquid fecisse. to have been the first to do any thing. Cic. 6 *Phil.* c. 8. primus sententiam dicere *etc. Ter. Adelph.* 5. 9. Filio hodie primam mammam dedit. *Primus* dicitur etiam pro *primario. Id.* 1 *Verr.* c. 26. viri primi: add. 5 *V.* c. 71. et quicunque in aliquo genere aut re ceteris præstat aut præponitur. *Ter. Eun.* 3. 5. primam dices (*virginem*), si videris. *h. e.* pulcerrimam. *Ibid.* 1. 2. primus apud te est. *Ibid.* 2. 2. homines, qui esse primos se omnium rerum volunt.

* 2. *Primus* alter, secundus etc.

In rebus enumerandis post *primus* vel *primi* variis vel adjectivis vel adverbiis utuntur: ut, alter, *Varr. R. R.* l. et c. 3. *etc.* secundus *Suet. Dom.* c. 6. *Col.* l. 2. c. 11. ceteri *Hirt. de Bell. Alex.* c. 13. § 31. reliqui *Cæs. B. C.* l. 3. c. 58. postremi *Liv.* l. 38. c. 40. 46 et 53. extremus *Cic. de Off.* l. 3. c. 6. posterus *Liv.* l. 38. c. 18. posteriores *Varr. R. R.* l. 3. c. 12. proximus *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 4. *Cæs. B. G.* l. 2. c. 27.

3. *Primus, alter, tertius. pr. secundus, tertius.*

Primus, alter, tertius, eleganter dicitur. *Cic.* 1 *Phil.* c. 13. *Liv.* l. 34. c. 19. sed tamen etiam pro *alter, secundus* interdum ponitur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 2.

* 4. *Primus, proximus, deinde* etc.

In enumerationibus plurimum partium variis vel adjectivis vel particulis utuntur, ut, *primus, proximus, deinde. Cic. de Off.* l. 1. c. 17. pr. post, deinde. *Id.* l. 3. c. 24. primi, sequentes, novissimi. *Suet. Cæs.* c. 56. primi, dein, postea. *Plin. H. N.* l. 6. c. 7. primi, tum, tum. *Liv.* l. 9. c. 6. *Cic. de Off.* l. 2. c. 13.

CAPUT CXCIII.

De PRINCIPIO.

1. PRINCIPIO subintelligit *in*, et significat idem quod *initio. first, first of all, in the first place.*

2. *Principio atque ; as soon as.*

Plaut. Mercat. 1. 1. 40. Principio atque animus ephebis ætate exiit, amare cœpi.

* 3. *Principio, postea.*

Liv. l. 30. c. 14. Principio in Hispania ad jungendam mecum amicitiam venisti, et postea in Africa te ipsum in fidem meam commisisti. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 35. Jus augurum etsi divinationis opinione principio constitutum sit, tamen postea reipublicæ causa conservatum ac retentum.

* 4. *Principio—deinde—postremo.*

Liv. l. 22. c. 28. Principio levem armaturam demittit, deinde conferto agmine mittit equites: postremo instructis legionibus procedit.

CAPUT CXCIV.

De Nomine PRIOR *et Adverbio* PRIUS, *item* PRIVATIM.

§ I. 1. PRIOR et POSTERIOR de duobus dicuntur. *Cic. in Pis.* c. 1. Me ædilem priorem et prætorem primum populus Romanus fecit. *Id. pro Quint.* c. 2. Priore loco causam dicere. *Id.* 5 *Verr.* c. 55. Id jam priore actione, cum hæc testes dicerent, intellexi. *Id. Brut.* c. 21. Ingenii, literarum, eloquentiæ, sapientiæ denique etsi utrique primas, priores tamen libenter deferunt Lælio. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 23. Quid? posterius priori non convenit? *Id.* l. 3. Fam. ep. 11. Priora tempora *in ruinis reipublicæ* nostrisque jacuerunt; posteriora autem me a *scribendo retardarunt.*

* 2. *Prior* de ordine rerum.

Medulla bubula ex dextro crure priore trita cum fuligine, pilis et palpebrarum vitiis occurrit. *Plin.* l. 28. c. 11.

* 3. *Prior* pro *melior*, vel *potior*, vel *carior*.

Liv. l. 3. c. 19. Consilium et modum adhibendo, ubi res posceret, priores erant. *Ibid.* c. 59. Patrum salutis libertatisque prior plebeio magistratui, quam patricio cura fuit.

* 4. *Prior—alter. Prior—insequens. Prior—posterus.*

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 4. Varie sum affectus tuis literis: valde priore pagina perturbatus, paulum altera recreatus. *Celsus* l. 4. c. 13. Prior morbus acutus est: insequens esse longus potest. *Velleius* l. 2. c. 12. § 4. Amplius CL. millibus hostium priore ac postero die ab eo trucidatis.

* 5. *Prior* et *successor* opponuntur.

Cic. pro Flacc. c. 14. Crimen tuum videri solet, cum aliquis sumtus instituit eos, qui antea non erant instituti: non cum successor aliquid immutat de institutis priorum.

* 6. *Prior* et *novus* opponuntur.

Liv. l. 3. c. 31. Non hæc priorum calamitas consulem segniores novos fecerat consules. *Ibid.* c. 28. Hic instabat nova pugna: nihil remiserat prior.

* 7. *Prior* et *hic* opponuntur.

Celsus l. 5. c. 27. *de cur. gangr.* Priori rei Philocratis, huic Hecatæi emplastrum maxime convenit.

§ II. 1. Prius.

Cic. de Amic. c. 16. Alius finis veræ amicitiæ constituendus est, si prius, quid maxime reprehendere Scipio solitus sit, edixero. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 6. Quemadmodum sit utendum eo subsidio, dicemus, si prius iis de rebus, quæ virtuti propiores sunt, dixerimus. Et ita sæpe alibi.

* 2. *Prius—dein. Prius—deinde.*

Plin. l. 36. c. 19. Pyrites coquuntur varie. Ab aliis iterum tertioque in melle, donec consumatur liquor: ab aliis pruna prius, dein melle: et postea lavantur, ut æs. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 12. Gratulabor tibi prius; deinde ad me convertar. *Id.* 1 *Catil.* c. 13. *Liv.* l. 21. c. 53. *Cic.* 4 *Verr.* c. 1. Add. *Id.* 2 *Agr.* c. 18.

* 3. *Prius—inde.*

Liv. l. 6. c. 33. Scalis prius mœnia capta: inde effracta claustra portarum.

* 4. *Prius—nunc.*

Liv. l. 36. c. 17. Ut vos prius experti estis, nunc Antiochus experitur. *Id.* l. 37. c. 54. et l. 40. c. 14. Criminose argumentari videretur Perseus, te quærere ex iis, quos nominasset, jubebat, an ferrum habuissent. Add. *Id.* l. 5. c. 11. § 55.

* 5. *Prius—post. Prius—postea.*

Liv. l. 37. c. 52. Regem Antiochum fusum fugatumque et exutum castris, prius Europa, post et Asia, quæ cis Taurum montem est, expulerunt. *Id.* l. 42. c. 38. Et Philippi prius et post Antiochi bello enixe adjuti a gente Thessalorum erant Romani. *Id.* l. 29. c. 12. Phœnice urbs est Epiri: ibi prius collocutus rex cum Eropo, postea cum Sempronio congreditur. Add. *Id.* l. 31. c. 11. et l. 5. c. 33.

* 6. *Prius—novissime. Prius—postremo.*

Plin. l. 17. c. 22. Macras vites prius convenit putare, validas novissime. *Liv.* l. 34. c. 9. Hispani prius, postremo et Græci in civitatem Romanam adsciti. *Sallust. Catil.* c. 45.

* 7. *Prius—tum. Prius—tunc.*

Liv. l. 34. c. 52. Provincias consules prius, tum prætores sortiti. *Varro R. R.* l. et c. 1. Prius ostendam, quæ secerni oporteat ab agricultura: tum de his rebus

dicam. *Cato R. R.* c. 135. *Varr. L. L.* l. 5. c. 3. *Tacit.* l. 16. c. 11. § 4. *Celsus* l. 5. c. 28. *de pustul. gener. Liv.* l. 7. c. 37. Multitudo prius sedendo ad Suessulam, et tunc certaminis mora, haud procul a rerum omnium inopia erat.

* 8. *Prius—deinde—tunc.*

Colum. l. 3. c. 11. Si necessitas facere cogit, prius quicquid est residuæ vitis, extirpari debet: deinde totum solum sicco fimo stercorari atque ita converti. Tunc rursus stercore vetusto pastinatum large contegi.

* Adde huc

* 9. *Prius—quam.*

Priusquam sæpe divellitur. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 5. Utriusque nostrum magni interest, prius ut te conveniam, quam decedas. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 11. Nisi ita faceret, ego prius ad urbem quam accederem, ad te percurrissem. Add. *Liv.* l. 8. c. 3. *Terent. Heaut.* 4. 6.

10. *Prius* pro *magis, citius, facilius.*

Balb. Cic. Att. l. et *ep.* 9. Præstabo, Cæsarem prius tuæ dignitatis, quam suæ utilitatis rationem habiturum. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 27. Ægyptii quamvis carnificinam prius subierint, quam Ibin aut Aspidem violent. Add. *Id. pro Ligar.* c. 12.

§ III. 1. Privatim est *singulorum nomine,* sc. *a singulis* est. *Seneca ep.* 75. Aspice, quantum publice privatimque patretur.

(2. *Privatim* pro *suo nomine.*)

Privatim etiam opponitur τῷ communiter. *Cic. pro Quint.* c. 4. Nec societas tibi debet, nec privatim Quintius debuit.

(3. *Privatim* opponitur τῷ *publice.*)

Privatim, cum oppositum habet *publice,* varie dicitur. *Cic. de Inv.* l. 1. c. 4. Eloquentia publice privatimque abutuntur. *h. e.* in causis publicis et privatis, in reip. et singulorum incommodum. *Privatim scribere est,* et suo nomine, et ad singulos privatos scribere, cui opponitur *publice,* i. e. ad senatum, principem, aut senatus principis nomine: similiterque *publice et privatim mitti.*

(4. *Privatim* de eo, quod ad unum pertinet, et alias per *proprie* exprimitur, opponiturque pariter τῷ *communiter.*)

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 13. Nulla me privatim insignis pepulit injuria.

CAPUT CXCV.

De Præpositione Pro, *Adv.* Prout, *et Interjectione* Proh.

§ I. 1. *Pro—contra.*

Pro sæpe contrarium habet *contra. Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 20. Hoc non modo non pro me, sed contra me est potius. *is so far from making for me, that it makes against me. Id. pro Cluent.* c. 32. Docui judicia partim nihil contra Avitum valere, partim pro hoc esse. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 9. Non tam pro se, quam contra me laborare dicitur. * Add. *pro Milon.* c. 2 et 5.

Pro; for one's use, advantage, or benefit.

Cæsar B. G. l. 4. c. 1. § 4. Reliqui Suevi domi manent: pro se atque illis (*qui e finibus bellandi causa educti sunt*) colunt.

2. *Pro* pro *ante.*

Interdum usurpatur pro *ante. Cic.* 2 *Phil.* c. 26. Hasta posita pro æde Jovis Statoris, bona Cn. Pompeii voci acerbissimæ subjecta præconis. *Id.* 3 *Phil.* c. 11. Nonne, audiente populo Romano, sedens pro æde Castoris, dixit. *sitting in front of the temple. Id. pro Mil.* c. 1. Illa præsidia, quæ pro templis omnibus cernitis, contra vim collocata sunt. Add. Cæsar B. G. l. 1. c. 51. princ. * Huc refer, cum *pro adjungitur* verbis motum significantibus. Ibid. c. 48. § 3. Cæsar *pro castris* suas copias produxit.

3. *Pro* pro *in*.

Alias pro *in*. *Cæs.* l. 6. *B. G.* c. 3. Hac re pro suggestu pronunciata. *announced from the tribunal.* *Liv.* l. 38. c. 23. Laudati quoque pro concione omnes sunt. *in public assemblies.* (Sic *pro rostris*, et *in rostris*, *pro vallo* et *in vallo*, *pro munimentis* et *in munimentis* promiscue dicuntur apud bonos scriptores. V. *Cort.* ad *Sall. Jug.* c. 59.)

Huc illud referri potest. *Cic. pro Cluent.* c. 47. Lentulus Pompilium pro testimonio diligentissime laudat. *in the testimony which he gives particularly praises.* * Add. 4 *Verr.* c. 51.

4. *Pro* pro *vice* aut *loco*.

Nonnunquam est *vice* aut *loco*. *Cic.* 4 *Verr.* c. 41. Tibi Marcelli statua pro patibulo fuit. *the statue of Marcellus was converted by you into a gibbet.* *Id. l.* 2. *Att. ep.* 5. Mihi unus Cato est pro centum millibus. *Cato alone is to me worth a hundred thousand persons.* *Id. ibid.* l. 1. Hoc pro mercede, vel præmio, tibi erit. Item illa trita: *pro nihilo habere, ducere, putare, esse. to account, esteem, deem, be considered, of no worth or value.*

** 5. D. P. Non longe abest ab hac significatione, cum ponitur pro *tanquam*. *Corn. Nep. Datam.* c. 6. Datames in vulgus edit, suo jussu Mithrobarzanem profectum pro perfuga. *i. e.* tanquam perfugam, specie perfugæ. *Bœcl.* * Add. *Cic.* l. 1. *Quint. Fr. ep.* 2. et *pro Rosc. Am.* c. 21. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 22. § 4. et l. 5. c. et § 7. et *de B. Civ.* l. 3. c. 109. § 1.

6. *Pro* in comparatione.

Pro in comparatione sæpe idem est, quod *si spectes. in comparison with; if you look at; if you contemplate.* *Cic. pro Sext.* c. 1. Si quis antea mirabatur, quid esset, quod, pro tantis opibus reipublicæ tantaque dignitate imperii, nequaquam satis multi cives forti et magno animo invenirentur. *considering the great power of the commonwealth, and the dignity of the empire, so few, &c.* *Id.* 3 *Philipp.* c. 14. Sunt impii cives, pro caritate reip., nimium multi: pro multitudine bene sentientium, admodum pauci. *considering the affection which is due from us to our country, by far too many; considering the great number of well disposed persons to be found in it, very few indeed.* *Id. pro Dom.* c. 12. Quid mihi pro expectatione populi Romani, pro Cneii Pompeii meritis erga me, pro ratione mei temporis faciendum fuerit, ignorant. * Add. l. 6. *Fam. ep.* 2.

7. *Pro* pro *secundum*.

Alias est *secundum*. *Cic.* 5 *Verr.* c. 25. Civitatibus pro numero militum pecuniarum summas describere. *to raise certain sums of money in proportion to the number of soldiers.* *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 12. Non dubito, pro tua singulari prudentia quin perspicias. *Id.* 3 *Verr.* Quorum vobis pro vestra sapientia, Quirites, habenda est ratio diligenter. *Id. pro Muren.* c. 40. Ego vos pro mea summa et vobis cognita in rempubl. diligentia moneo, pro autoritate consulari hortor, pro magnitudine periculi obtestor, ut paci consulatis.

8. *Pro meo, tuo, suo jure.*

Pro suo jure facere aut dicere aliquid, est idem, quod *jure suo* ac *pro protestate*, quam habeat in aliquam rem, dicere aliquid aut facere sine reprehensionis metu, quod nemo possit id jure reprehendere, aut impedire. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 2. Non habebam locum, ut pro meo jure diutius esse possem, quam in fundo Siccæ. *where I could with propriety continue longer.* *Id. pro Flacc.* c. 38. Pro meo jure dico. *Plaut. Rud.* 5. 3. Nempe pro meo jure eras. *Cic.* 5 *Verr.* Tum deprecabitur a vobis, tum etiam pro suo jure contendet, ne *cet.* *will in his own right insist.*

9. *Pro re. Pro re nata. Pro tempore. Pro opibus.*

Eodem pertinent illa *pro re, pro re nata, pro tempore, pro opibus.* *Virgil. Æn.* l. 4. Pro re pauca loquar. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 8. Animadverteram, posse pro re nata te non incommode ad me in Albanum venire. *that you might visit me occasionally at your convenience, &c.* *Cæsar B. G.* l. 5. c. 8. § 1. Labieno in continente relicto, ut portus tueretur, et consilium pro tempore et pro re caperet: ipse solis occasu naves solvit. *might act as occasion and circumstances should require.* *Cic. Dom.* c. 41. Civis est nemo, qui me non pro suis opibus in illa tempestate

defenderit: *who would not in that hour of danger have protected me to the utmost of his power.*

10. * Huc refer

Pro temporibus, pro rei necessitate.

Cic. l. 8. *Att. ep.* 9. Εὐγενῆ tua consilia, et tamen pro temporibus non incauta, mihi valde probantur. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 56. § 4. Vado per equites invento, pro rei necessitate opportuno, incolumem exercitum transduxit Cæsar.

11. *Pro mea, tua, sua parte.*

Item illa *pro mea, tua, sua parte,* alia ejusmodi. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 2. Ut ita fieret, pro mea parte, adjuvi. *I assisted to the best of my power in bringing this about. Id. pro Sull.* c. 2. Omnes, qui adsunt, pro sua parte atque autoritate, defendunt. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 45. Cives pro sua quisque, a quibus lanietur, facultate parat. *every one according to his ability. Id.* l. 12. *Fam. ep.* 13. Volo vos pæne sperare, et rempublicam, ut et vos istic expediistis, ita pro nostra parte celeriter iter nobis expediri posse confidere.

12. *Pro se quisque.*

Pro se quisque idem est, quod *pro sua quisque parte,* (omnes ac singuli sine exceptione). *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 14. Pro se quisque, quod ceperat, afferebat. *every one brought what fish he had caught. Id.* 1 *Verr.* c. 26. Pro se quisque manus affert. *every guest bears a part in the contest. Liv.* l. 26. c. 36. Pro se quisque aurum, argentum, et æs, in publicum conferunt. * Add. *Terent. Heaut.* 1. 1.

13. *Pro virili parte.*

Pro virili parte est *pro eo, quantum unus vir potest. Cic. pro Sext.* c. 66. Hæc qui pro virili parte defendunt. *Id.* 13 *Philip.* c. 4. Me Lepidi beneficio plus quam pro virili parte obligatum puto. *more than for my own part; more than as an individual.* * Add. *Liv.* l. 3. c. 71. et l. et c. 7.

*Huc refer illud *Matii* apud *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 28. Debeo pro virili parte rempubl. apud velle salvam.

(Admonitio.)

Pro virili parte, s. *pro virili:* nam etiam sic per ellipsin dicitur: proprie est, quantum in unum virum convenit, quantum unus debet; *for my own part; as far as I am concerned merely:* non quod dicitur *pro viribus,* quocum vulgo permiscetur non bene. Et sic accipiendum est etiam in exemplis propositis. Sic v. g. cum *Cicero* dicit: Se beneficio Lepidi plus quam pro virili parte obligatum. *h. e.* non modo, quoad id beneficium ad se quoque pertineat, non modo suo nomine, sed omnium. Perspicua res est ex his locis. *Cic.* 5 *Verr.* c. 6. Qui præsertim plus etiam, quam pars virilis postulat, suscipere debeam. *Ibid.* l. 6. *Fam. ep.* 38. Est aliqua mea pars virilis, quod ejus civitatis sum *etc. Liv.* l. 5. c. 11. Illius gloriæ pars virilis apud omnes milites est. Add. *Ernest. Clav. Cic.* in *virilis.*

* 14. *Pro virili portione.*

Tacit. Hist. l. 3. c. 20. § 2. Antonius demonstrat, ut pro virili portione armis ac manu victoriam juverit. Add. *ejusd. Agr.* c. 45. § 5.

15. *Pro portione, pro rata portione, pro rata parte.*

Pro portione idem est, quod *pro rata portione* vel *parte. Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 79. Sed oportet, ut ædibus ac templis vestibula et aditus, sic causis principia pro portione rerum præponere. Add. *Liv.* l. 34. c. 50. et *Cic.* 3 *Verr.* c. 21. et *pro Flacc.* c. 14.

Id. l. 6. *de Rep.* c. 5. Hic est ille sonus, qui intervallis conjunctus imparibus, sed tamen pro rata portione distinctis, impulsu et motu ipsorum orbium conficitur. *Cæsar B. C.* l. 1. c. 17. § 4. Militibus in concione agros ex suis possessionibus pollicetur, quaterna in singulos jugera, et pro rata parte centurionibus evocatisque. *in proportion; according to their rank. Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 39. Omnia ista, perinde ut cuique data sunt, pro rata parte aut longa aut brevia dicuntur.

* Dicitur etiam *pro parte. Cic.* 2 *Verr.* c. 59. Imperasti, ut iidem pro parte in *commune Siciliæ conferrent.*

16. *Prout; pro eo ac; pro eo ut.*

Prout, pro eo ac, pro eo ut idem declarant. *Cic.* 2 *Verr.* c. 34. Prout Thermitani hominis facultates ferebant. *as far as his means allowed.* * Add. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 6. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 10. § 3. et c. 98. § 1. *Cic.* 4 *Catil.* c. 2. Primum debeo sperare, Deos omnes, qui huic urbi præsident, pro eo mihi ac mereor, relaturos esse gratiam. *Add. l. 4. *Fam. ep.* 5. et 5 *Verr.* c. 54. Pro eo ut temporis difficultas æratarumque penuria tulit.

*17. *Prout—ve: prout—aut; prout—vel—vel.*

Liv. l. 38. c. 40. Prout locus iniquus æquusve his aut illis, prout animus pugnantium est, prout numerus, varia pugnæ fortuna est. Add. *Id.* l. 8. c. 21. *Suet. Claud.* c. 15. et *Neron.* c. 25. *Tacit. Ann.* l. 1. c. 28. *Cels.* l. 5. c. 20. *de pastill. Andr.* Prout valentius aut lenius vitium est, cui medendum est. *Suet. Cal.* c. 53. Solebat Caligula defensiones meditari, ac, prout stilus cesserat, vel onerare sententia sua quemque, vel sublevare.

* 18. *Prout—ita.*

Cels. l. et c. 4. *de tussi:* Si secuta ulcera sunt, si pus, si tussis est, prout sedes ipsa est, ita varia et periculosa genera morborum sunt. *Plin.* l. 5. c. 9. Prout in Mauritania nives imbresve satiaverint, ita Nilum increscere observatum est. *Id.* l. 28. c. 4. Prout quæque accepta sunt, ita valent. *Sen. ep.* 56. et *Quæst.* l. 1. c. 5.

* 19. *Pro eo ac si.*

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 32. Quoniam taciturnitas imitatur confessionem, pro eo ac si concessum sit, concludere oportebit argumentationem. *Senec. ep.* 102.

20. *Pro eo quod, pro eo quantum* in comparatione.

Cic. pro Planc. c. 38. Vereor, ne parum tibi, pro eo quod a te habeo, reddiderim. *Id. pro Cluent.* c. 15. Avitus, pro eo quod se non solum suis commodis, sed etiam suorum municipum natum esse arbitrabatur, tantæ voluntati universorum Larinatium deesse noluit. *Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 51. et l. 4. *de Fin.* c. 21. Omnia pro eo, quantum in quibusque sit ponderis, æstimandâ sunt. *Id. Fam.* l. et *ep.* 3. Equidem pro eo, quanti te facio, quicquid feceris, approbabo. *in proportion to the respect I have for you.*

21. *Pro eo* absolute.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 8. Quod erit hujusmodi, ut, si a Cæsare, quod speramus, impetraverimus, tuo beneficio nos id consecutos esse judicemus: sin minus, pro eo tamen id habeamus, quando a te data sit opera, ut impetraremus. *I shall consider it so.*

22. *Pro* pro *ob* vel *propter.*

Interdum usurpatur pro *ob* vel *propter.* *Plaut. Aul.* 3. 3. Pro vapulando ego a te mercedem petam. *Terent. Andr.* 5. 3. Pro hujus peccatis ego supplicium sufferam. *I shall suffer for his offences. Id. Eun.* 1. 2. Heri minas viginti pro ambobus dedi. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 2. Misimus, qui pro vectura solveret. *I have sent some one to discharge their freight. Id.* l. 2. *de Orat.* c. 86. Dixit se dimidium, quod pactus esset, pro illo carmine daturum.

(23. *Pro bono.*)

Est etiam elegans usus hujus præpositionis, cum dicitur *pro bono facere,* ut in his: *Liv.* l. 24. c. 48. Ut pro bonis et fidelibus sociis facerent. *h. e.* sicut boni et fideles socii. *Sall. Jug.* c. 22. Populum Rom. neque recte neque pro bono facturum. ubi v. *Cort.*

(Admonitio.)

Sunt etiam alii usus antiqui, ut in *pro tribu; pro præde litis vindiciarum satis dare*: quorum hoc *Ciceronis* est, illud *Livii.* Sed posterius ad numerum præcedentem referri potest, et utrumque magis ad intelligendum, quam ad scribendum prodest. Itaque hic nihil amplius dicendum. In Lexicis quidem explicari debebant.

§ II. Pro Interjectio.

Pro sæpe interjectio est exclamantis, admirationi aut indignationi serviens. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 13. Quæ res, pro sancte Jupiter! in terris gesta est major. *Id. pro Manil.* c. 1. Pro dii immortales! tantumne unius hominis incredibilis ac divina virtus lucis afferre reip. potuit? *Id.* 3 *Verr.* c. 60. Pro Deum atque hominum fidem! *Liv.* l. 22. c. 14. Tantum, pro dolor! degeneramus a majoribus nostris. [12] Ita nos dicamus licet *pro Deus immortalis! pro sancte Deus!*

CAPUT CXCVI.

De Adverbio Probe.

Probe est, ita *ut probari possit,* seu recte, ut decet talem rem vel personam. *Cic. de Orat.* l. 3. c. 50. Quem tu probe, Catule, meministi.

* CAPUT CXCVII.

De Procul.

1. Procul contrarium interdum habet *cominus. Liv.* l. 44. c. 35. Missilibus procul regia auxilia melius pugnabunt: cominus stabilior et tutior, aut parma, aut scuto Ligustino, Romanus erat.

* 2. *Procul* cum ablativo.

Jungitur cum ablativo interdum, prætermisso *a. Ennius ap. Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 6. Multi suam rem bene gessere, et poplicam, patria procul.

* 3. *Procul* tralate.

Liv. l. 6. c. 16. Jam haud procul seditione res erat. *Id.* l. 7. c. 14. Haud procul justo prælio res erat. *Ibid.* c. 37. Multitudo haud procul ab rerum omnium inopia erat.

* 4. *Non* vel *haud procul—quin.*

Liv. l. 9. c. 2. Legiones Samnitium Luceriam omnibus copiis circumsedere: nec procul absunt, quin vi capiant. *Liv.* l. 1. c. 5. Numitor haud procul erat, quin Remum agnosceret. *Id.* l. 5. c. 4. extr. et c. 12.

CAPUT CXCVIII.

De Adverbio Proinde *et* proin.

1. Proinde seu *proin,* quod decurtatum est, significat *ideo* vel *quamobrem. Cic. in Cæcil.* c. 29. Proinde, si sapis, vide, quid tibi faciendum sit. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 6. Proinde fac, tantum animum habeas, tantumque apparatum, quantum *cet. Ter. Eunuch.* 1. 1. Proin tu, dum tempus est, etiam atque etiam cogita.

2. *Proinde—ut* pro *proinde—ac si.*

Varro R. R. l. 1. c. 2. Sic factum, ut Libero patri, repertori vitis, hirci immolarentur, proinde ut capite darent pœnas.

Proinde quasi—ac non. Sallust. Jug. c. 4. extr.

Proinde—quasi non. Cic. pro Cluent. c. 39. extr. *Sallust. Catil.* c. 12.

3. Admonitio.

Proinde pro *perinde* si quando usurpatur; easdem conjunctiones, eosdem usus habet. Sed videndum, ne subsit mendum et *proinde* legatur pro *perinde.* * Vide *Lepid.* l. 10. *Cic. Fam. ep.* 34.

**4. S. D. Non veretur *Bœclerus Ind. ad Nep.* ne ubique mendum sit. Certe mendum esse in *Lucretio* nullo modo potest, qui hoc significatu *proinde* duabus

---

[12] In meis libris deest dolor.

syllabis metri causa usurpat, quod in *perinde* facere non licuisset. *L.* 3. *de Scipione:* Ossa dedit terræ, proinde ac infimus esset: et alibi. *Vall.* l. 2. *eleg.* c. 50. Atque sic et prosæ scriptores postea locuti sunt: *Cicero* locis quibusdam in *perinde* allegatis, in quibus alii legunt *proinde*. *Nepos Alcib.* c. 6. Ut ad ejus triremem vulgus conflueret, proinde ac si solus advenisset. *Gell.* l. 19. c. 14. Varronis quidem monumenta in propatulo frequentique usu feruntur; Nigidianæ autem commentationes non proinde in vulgus exeunt. Add. *Riv.* p. 82. ad *Terent. Goclen. Obss.* p. 189.

* 5. *Proinde—quo plura,* ἀκύρως.

Lepidus l. 10. *Cic. Fam. ep.* 34. Et proinde tua autoritate me tuendum existimes, quo plura tibi tuo merito debeo. Potest tamen hic locus etiam aliter exponi.

CAPUT CXCIX.

De Prope *et* Proximus.

§ I. 1. *Prope* pro *juxta.*

Prope est *juxta*. *Cic. Brut.* c. 14. Plebs prope ripam Anienis consedit. *near the banks of the river. Id.* l. 7. *Fam. ep.* 24. Ut non modo prope me, sed plane mecum, habitare posses. *not only in the same neighbourhood, but actually along with me.*

(* Sic per translationem) *Liv.* l. 1. c. 25. Romani ovantes ac gratulantes Horatium accipiunt, eo majore gaudio, quo prope metum res fuerat. * *Ibid.* c. 58. cf. n. 11.

* 2. *Propemodum* pro *pæne.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 2. Vehementius esse quiddam suspicor, quod te cogat cedere, et propemodum infringat. Et ita alibi sæpe.

* 3. *Propediem. Prope lucem.*

Propediem est *proximo quoque tempore. Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 9. Asclapo medicus plane confirmat, propediem te valentem fore. Et ita sæpe alibi.

Prope lucem significat *sub lucem. Suet. Claud.* c. 44. Multi Claudium statim hausto veneno obmutuisse aiunt, excruciatumque doloribus nocte tota, defecisse prope lucem.

4. *Prope* pro *non procul,* sequente præpositione *a, ab.*

Interdum, cum ablativum casum adsciscit, usurpatur pro *non procul. Cic.* 5 *Verr.* c. 2. At cum bellum in Italia tam prope a Sicilia gereretur, tamen in Sicilia non fuit. *Id.* 2 *Verr.* c. 3. Commodum non mediocre populi Romani est, tantum civium Rom. tam prope ab domo, tam bonis fructuosisque rebus detinere. *Id. in Pis.* c. 11. Prope a meis ædibus sedebas. *close to my house.*

5. *Prope* sine substantivo.

Cum sine casu ponitur, adverbii vicem obtinet, et contrarium habet *procul*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 7. Volebam prope alicubi esse. *in the neighbourhood; in the vicinity. Id. de Senect.* c. 4. Adolescentia voluptates prope intuens magis fortasse lætatur: sed delectatur etiam senectus procul eas spectans. *Plaut. Casin.* 3. 5. Nemo audet prope accedere. *no one dares to come near; no one dares to approach.*

* 6. *Prope* pro *pæne, propemodum.*

Prope tralate pro *pæne* ponitur. *Cæs. B. G.* l. 3. c. 28. § 1. Etsi prope exacta jam æstas erat. *Id.* l. 5. c. 20. § 1. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 7. § 11.

7. *Prope est, ut.*

Prope est, ut, est *parum abest, quin. Liv.* l. 2. c. 65. Jam prope erat, ut in summum clivi jugum evaderent, cum terga hostes dedere. *they had almost gained the summit of the hill. Ibid.* c. 30. Appius vicit, ac prope fuit, ut dictator ille idem crearetur. *was himself within a little of being created.* * Add. *ibid.* c. 23. *et l.* 40. *c.* 32. *Celsus* l. 3. c. 23. extr. Senec. ep. 120.

8. *Prope est factum. Nihil propius est factum.*

Liv. l. 25. c. 21. Ubi allatum est hostes adventare; prope est factum, ut injussu prætoris, signis convulsis in aciem exirent. *they were very near snatching up their standards and marching out to battle without the Pretor's orders. Cic.* l. 1. *Qu. Fr. ep.* 2. Gabinius privatus Pompeium dictatorem appellavit: propius nihil est factum, quam ut occideretur. *he was within a little of losing his life. Id.* 5 *Verr.* c. 36. Nec quicquam propius est factum, quam ut illud Uticense exemplum de Hadriano transferretur Syracusas. *Id. pro Cluent.* c. 21.

9. *Prope adest, ut* vel *cum.*

Prope adest, non longe abest. Plaut. Aul. 2. 3. Probrum atque turpitudo, prope adest, ut fiat palam. *is on the point of being published abroad. Ter. Andr.* 1. 1. Prope adest, cum alieno more vivendum est mihi. *the time is fast drawing near, when, &c.*

10. *Propius absum.*

Propius absum idem est quod *minus longe absum. Cic. de Senect.* c. 21. Quod eo melius cernere mihi videor, quod ab ea (*morte*) propius absum. *because I am near it. Id. Att.* l. et *ep.* 1. Quoniam propius abes. * Add l. 8. *ep.* 12.

* 11. *Propius* tralate, cum accus.

Liv. l. 4. c. 17. Propius est fidem, obstringi Fidenatium populum, ne respicere spem ullam ab Romanis posset conscientia tanti sceleris, voluisse. *it is more probable.*

(*Propius* pro *magis.*)

Tacit. Agric. c. 16. Propius eos agitabat timor. V. ibi *Ernesti* notam.

12. *Proxime* cum accusativo.

Proxime item ut *prope*, ex quo factum est, accusandi casum interdum habet. *Cic* l. 5. *Fam. ep.* 2. Cum proxime Romam venisti. *when you were last at Rome.*[13] *Id.* 10 *Philipp.* c. 11. Brutus operam det, ut cum suis copiis quam proxime Italiam sit. *be as near Italy as possible.* * Add. l. 12. *Fam. ep.* 13. *Plin.* l. 17. c. 23. (*Cic. pro Mil.* c. 22. Proxime Deos. *Fr. in Pis.* Proxime Pompeium. *Liv.* l. 39. c. 10. Erat res proxime speciem oppugnantium. V. *Drakenb. ad Liv.* l. 2. c. 41. et l. 21. c. 1. *Sil. Ital.* l. 1. v. 13.)

* 13. *Proxime* sequente præpos. *a.*

Colum. l. 1. c. 6. Omnes quam proxime alter ab altero debent habitare. Add. *Cels.* l. 4. c. 7.

14. *Proxime* pro *maxime.*

Interdum usurpatur pro *maxime. Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 21. Sed velim tibi persuadeas, me huic tuæ virtuti proxime accedere. *approach very nearly to. Id.* 2 *Verr.* c. 3. Siculorum ea virtus est, ut proxime ad nostram disciplinam illam veterem, non hanc, quæ nunc increbuit, videantur accedere. *to conform very nearly to.*

* Huc refer illa: *Liv.* l. 24. c. 68. Statorius ex multa juventute regi pedites conscripsit: ordinatosque, proxime morem Romanum instruendo et decurrendo, signa sequi et servare ordines docuit. *Id.* l. 30. c. 10. Erat res minime certamini navali similis, proxime speciem muros oppugnantium navium. (Immo melius referantur ad n. 12.)

15. *Proxime* pro *propediem.*

Proxime etiam de futuro tempore sæpe dicitur.

* 16. *Proxime* pro *novissime,* aut *ultimo loco.*

Alias pro *nuperrime* aut *ultimo loco. Cic.* 2 *Phil.* c. 5. Proxime est mortuus. *died lately. Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 23. Fidem et mentem in Capitolio dedicatas videmus proxime a Marco Æmilio. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 15. In iis literis, quas

---

[13] *Hoc* exemplum etiam aliter potest intelligi.

proxime a te accepi. *in the letter, which I lately received from you.* * Add. l. 2. *de Off.* c. 6. et l. 1. *Fam. ep.* 7.

* Huc refer illud *Palladii August.* tit. 8. Proxime solis occasum. *about sun-set. Celsus* l. 3. c. 2. Proxime abstinentiam sumendus est cibus exiguus. *i. e.* statim ab abstinentia.

* 17. *Proxime—ante; proxime—olim.*

Liv. l. 39. c. 55. Ager proxime Boiorum, ante Tuscorum fuerat. *Sueton. Domit.* c. 4. Computata ratione temporum ab anno, non quo Claudius proxime, sed olim Augustus ediderat.

18. *Proxime superior.*

Cic. l. 3. *de Nat. D.* c. 21. Musæ, quas Pieridas solent poetæ appellare, iisdem nominibus, eodem numero, quo proxime superiores.

19. *Proxime* in ordine.

Cic. pro Cluent. c. 11. Sapientissimus est, cui, quod opus sit, ipsi veniat in mentem: proxime accedit, qui alterius bene inventis obtemperat. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 3. Proxime et secundum deos, homines hominibus utiles esse possunt. *next to the gods, mankind is best assisted by men.* * Vide præcipue *Cass.* apud *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 13. et *Plin.* l. 17. c. 21.

20. *Proxime atque.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 13. Lepta cum ita laboret, ut ejus fortunæ videantur in discrimen venire: non possum ego non aut proxime atque ille, aut etiam æque laborare. *I cannot but feel the next, I might have said an equal, degree of solicitude.*

§ II. 1. *Proximus a* vel *post* vel *ante.*

Proximus alicui ferme dicitur. *Cic.* in *Brut.* c. 47. Crasso et Antonio L. Philippus proximus accedebat. *Id. pro Cluent.* c. 55. Equites ordini Senatorio dignitate proximi. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 25. Nolo te ignorare, quantam laudem consecutus sis: mihi crede, proximam Planco. * Add. l. 1. *Att. ep.* 11. Ita per translationem *Proximus invidiæ, Liv.* l. 3. c. 51.

2. Interdum tamen præpositionem *a* vel *post* vel *ante* assumit. *Cic. de Orat.* c. 64. Proximus a postremo. *Plin.* l. 10. c. 75. Somnia a vino et a cibis proxima vana sunt. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 30. Qui præfectus classis proximus post Lysandrum fuit. *next to Lysander. Id. de Senect.* c. 12. Hic, Tito fratre suo Censore, qui proximus ante me fuerat, elapsus est. *immediately preceded me.* * Add. l. 15. *Att. ep.* 25.

* 3. *Proximus* cum accusativo.

Proximus jungitur etiam cum accusativo, subintellecta, ut videtur, præpositione *ad. Liv.* l. 7. c. 32. Qui proximi forte tribunal steterant, orabant dictatorem, ut parceret magistro equitum. *Id.* l. 29. c. 7. Is proximus eum forte steterat. *stood next to him. Cæsar B. G.* l. 3. c. 7. § 2. Crassus adolescens cum legione VII proximus mare in Andibus hiemabat. (V. *Heins.* et *Burm.* ad *Ovid. A. A.* l. 1. v. 139.)

* 4. *Proximus—ulterior.*

Tacit. German. c. 17. § 3. Gerunt Germani et ferarum pelles, proximi ripæ negligenter, ulteriores exquisitius.

* 5. *Proximus* pro *proxime antecedente.*

Interdum *proximus* est *proxime antecedens. Cic. pro Manil.* c. 19. An Falcidius et Metellus anno proximo legati esse potuerunt? *in the year just past; last year.* * Add. 3 *Catil.* c. 3. et l. 5. *Fam. ep.* 13. et l. 14. *ep.* 13.

6. *Proximus—superior; proximus—inferior.*

Proximus interdum confertur cum *superiore*, ut *superiores* sint, qui sunt ante *proximus. Cic. pro Arch.* c. 5. Est enim obscurum, proximis Censoribus, hunc cum L. Lucullo apud exercitum fuisse: superioribus, cum eodem quæstore fuisse in Asia: primis Julio et Crasso, nullam populi partem esse censam. Id. 1 Catil.

c. 1. Quid proxima, quid superiore nocte egeris, nemo nostrum ignorat. *what you did last night, what the night before that.*

Alias *proximus superior*. conjunguntur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Repentinam Crassi defensionem Gabinii, quem proximis superioribus diebus acerrime oppugnasset, si sine ulla mea contumelia suscepisset, tulissem. *whom he had very lately opposed with so much warmth.* *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 20. Huic stellæ proximum inferiorem orbem tenet Mars. *next to this planet.*

* 7. *Proximus prior.*

Tacit. l. 1. *Ann.* c. 77. § 1. Theatri licentia proximo priore anno cœpta, gravius tum erupit. (ubi v. *Ernesti* notam.)

* 8. *Proximus* pro *insequenti.*

Nec solum ad tempus præteritum *proximus* refertur, sæpe etiam ad futurum, ut *proxime insequentem* aut *consecutum* declaret. *Cic. pro Milon.* c. 9. Clodius reliquit annum suum, seque in proximum transtulit. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 26. Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proxima, prætor fias. *Id. Brut.* c. 10. Hunc proximo seculo Themistocles insecutus est. * Add. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 33.

* 9. *Proximus* pro *brevissimus.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 12. Præclare Socrates hanc viam ad gloriam proximam et quasi compendiariam dicebat esse, si quis id ageret, ut, qualis haberi vellet, talis esset. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 10. § 3. Qua proximum erat iter. *Hirtius B. Alex.* c. 32 § 1.

10. *Proximus* in ordine.

Interdum *proximus* refertur ad ordinem. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 58. Summa necessitudo videtur esse honestatis; huic proxima incolumitatis, tertia et levissima commoditatis. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 33. Ad hanc rationem natura vim maximam habet, fortuna proximam. *Id. Att.* l. et *ep.* 1. Satrius observat Domitium maxime, me habet proximum. * Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 17. *Plin.* l. 12. c. 13.

11. *Proximus* in cognatione.

Interdum *proximus alicujus* dicitur, qui cognatione eum proxime attingit. Namque *proximi* conjunctiores sunt, quam propinqui. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 49. Tyranno occiso, quinque ejus proximos cognatione magistratus necato. *Id. de Amic.* c. 19. Si quam præstantiam consecuti sunt amici, impertiant eam suis, communicentque cum proximis. *Id.* 5 *Verr.* c. 64. Cum hæc omnia tuis proximis plana fecero. * Add. *Id. pro Mil.* c. 26.

* 12. *Proximum est, ut.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 42. Proximum est, ut velim Clodiæ, si ista minus confici possunt, efficere quidvis. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 29. Proximum est, ut doceam, deorum providentia mundum administrari. *Id. pro Flacc.* c. 12. *Cels.* l. 1. c. 4.

CAPUT CC.

De Præpositione Propter.

1. *Propter* pro *prope.*

Propter sæpe usurpatur pro *prope* (et dicitur quasi *propiter*). *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 22. Vulcanus tenuit insulas propter Siciliam, quæ Vulcaniæ nominantur. *near Sicily.* *Id. Brut.* c. 6. In pratulo propter Platonis statuam consedimus. *Id.* 2 *Verr.* c. 44. Fanum est in agro propter ipsam viam, qua Assoro itur Ennam. *Ibid.* c. 61. Propter ædem Vulcani. *Id. pro Rosc. Am.* c. 23. Duo filii propter patrem cubantes. *Id. in Pis.* c. 3. Mihi hic vir clarissimus, qui propter te sedet, L. Gellius civicam coronam deberi a republ. dixit. *who is sitting near you.* (* Eundem significatum tenet etiam casu destitutum. *Id.* 4 *Verr.* c. 48. Etenim propter est spelunca quædam. *there is a cave hard by.* Add. Id. l. 2. de *Invent.* c. 4. *Cato R. R.* c. 151. *Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 54. § 2.)

2. Admonitio.

Propter pro *prope* usurpari solet, cum status in loco significatur: nam cum declaratur motus, *præter* dici solet. Nam illud in l. 2. *de Invent.* c. 31. Fluvius Eurotas, qui propter Lacedæmonem fluit, ita magnus et vehemens factus est, ut eo traduci victimæ nullo modo possent. videndum est, ne mendum contineat et pro *propter præter* legendum sit, unde *præterfluere* conflatum esse constat.[14]

3. *Propter* causa efficiens aut finis.[15]

Propter plerumque causam efficientem declarat. *Cic. Brut.* c. 26. Ea suspicio propter hanc causam fuit. *Id. pro Rosc. Am.* c. 4. Opprimi me onere officii malo, quam id, quod mihi cum fide semel impositum est, aut propter perfidiam abjicere, aut propter infirmitatem animi deponere. *Add. *Id. pro Milon.* c. 22 et 30.

Interdum finem significat. *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 5. Tironem propter humanitatem et modestiam malo salvum, quam propter usum meum. Ubi *propter usum* finem declarat. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 26. Amicitia ex se et propter se expetenda. *for its own sake.* Exempla legentibus non desunt.

4. *Propter* casui suo per anastrophen postpositum.

** P. *Cic. in Pis.* Quem propter urbs incensa non est.

** 5. *Propter* omittitur.

Terent. Eunuch. 5. 7. Nunc id prodeo, ut conveniam Parmenonem. *i. e.* propter id prodeo. *Liv.* l. 6. p. 415. Lege *id* et *quid* pro *cur*, id est, *propter quid.*

6. *Propter* cum participio præteriti passivi.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 7. Offensionem esse periculosam propter interpositam autoritatem religionemque video. * *Liv.* l. et c. 30. extr. (*Propter* in his refertur ad substantivum, cujus epitheton est in participio.)

7. *Propter quam rem*, vel *propter quæ*, vel *propter quod* pro *quapropter* fere sunt rariora.

Varro l. 3. *R. R.* c. 16. Propter quam rem etiam carius in sacra via, quam mel, venit. *Liv.* l. 43. c. 11. Hæc ex Digitio sunt audita. Propter quæ veriti Patres, ne qua major ignominia acciperetur, legatos in Macedoniam miserunt. Add. *Columell.* l. et c. 6.

* 8. *Propter hoc* pro *propterea.*

Varro l. 3. *R. R.* c. 16. Propter hoc Siculum mel fert palmam, quod ibi thymum bonum et frequens est. *Columell.* l. 1. c. 16. Propter quod torcular debet a meridiana parte illustrari. *Id.* l. 6. c. 32. Propter quod bitumen et sulphur et veratrum pici liquidæ axungiæque veteri commista pari pondere incoquuntur. *Id.* l. 8. c. ult.

9. *Propterea quod; propterea ut.*

Propterea ex *propter* et *ea* factum esse apparet: usurpatur pro *iccirco*, et fere cum *quod* vel *ut* copulatur. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 18. Ipse consolandus sum, propterea quod nullam rem gravius jam diu tuli. *because.* *Ibid.* l. 9. *ep.* 18. Eram otiosus in Tusculano, propterea quod discipulos obviam miseram. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 3 et 4.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 68. Hæc propterea scripsi, ut me non sine causa laborare intelligeres. *Id. pro Ligar.* c. 3. Hæc propterea de me dixi, ut mihi Tubero ignosceret. * Add. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 23.

---

[14] Ego nolim dubitare, quin *propter* interdum ponatur pro *præter*. *Hirtius B. Afr.* c. 73. § 5. Propter hostium castra prætergressus, æquo loco invitat ad dimicandum. *Phæd.* l. 2. *fab.* 6. Venit per auras cornix, et propter volans, Opimam sane prædam rapuisti unguibus. (inquit *cet.*)

[15] Etiam de personis pro *per.* *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 27. § 4. Me, propter quem *cæteri liberi* sunt, tibi liberum non visum demiror. Id. pro Rosc. *Am.* c. 22. *Propter* quos hanc suavissimam lucem aspexerit.

** 10. *Propterea quia.*

S. D. P. *Cic.* l. 2. *de Divin.* c. 22. Mulæ partus prolatus est a te, res mirabilis propterea, quia non sæpe fit. * Add. l. 4. *Fam. ep.* 5. et l. 10. *ep.* 33. et l. 1. *de Divin.* c. 15. et l. 1. *de Fin.* c. 16.

** 11. *Propterea—quoniam* non imitandum est.

S. D. *Gellius* l. 6. c. 2. Propterea palmam signum esse placuit victoriæ, quoniam ingenium ejusmodi ligni est, ut urgentibus non cedat. *Sylv.* l. 3. *progr.* 95.

CAPUT CCI.

De Adverbio PROTINUS.

* 1. *Protinus* pro *ante* vel *porro ; forward, right forward, onward, on.*

PROTINUS dictum videtur quasi *porro tenus*, et significat *ante*. *Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 24. Deus præcepit Hannibali, ut pergeret protinus : quid retro atque a tergo fieret, ne laboraret. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 6. Clodius a me petivit Corcyræ, ut Laodiceam protinus irem. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 23. *Liv.* l. 9. c. 2. et l. 23. c. 18.

* 2. *Protinus a* pro *statim a* vix imitandum.

Celsus l. 3. c. 9. Neque ideo tamen non est temeraria ista medicina, quia plures, si protinus a principiis excepit, interemit. *Id.* l. 7. c. 8. Solet evenire vel a prima natali die protinus, vel postea facta exulceratione. *Ibid.* c. 26. *de cur. calc. evuls.* Id protinus in imbecillioribus ab ipsa curatione faciendum est.

* 3. *Protinus quam* pro *simul ac*, noli imitari.

Plin. l. 15. c. 17. Quidam, ut has uvas faciant, in cinere lixivo tingunt protinus, quam detraxere vitibus ; mox in sole siccant : tum foliis involutas vinaceis stipant.

* 4. *Protinus ut* pro *statim simul ut.*

Celsus l. 3. c. 6. Periti medici est, non protinus ut venit, apprehendere manu brachium. *Id.* l. 5. c. 26. *de ration. victus et not. vuln.* Vomitus biliosus non voluntarius, vel protinus ut percussus est aliquis, vel dum inflammatio manet, malum signum est. *Valer. Max.* l. 5. c. et n. 4.

* 5. *Protinus, cum.*

Plin. l. 18. c. 17. Venti tribus temporibus nocent frumento et hordeo ; in flore, aut protinus cum defloruere, vel maturescere incipientibus.

* 6. *Protinus—ante.*

Celsus l. 5. c. 26. *de curat. gangr.* Optime surculum educit superimposita arundinis radix, si tenera est, protinus contrita : si jam durior, ante in mulso decocta.

* 6. *Protinus—postea. Protinus—tardius.*

Celsus l. 7. c. 8. Solet evenire vel a prima natali die protinus, vel postea. *Plin.* l. 16. c. 25. Concipiunt variis diebus, et pro sua quæque natura. Alia protinus, ut animalia, tardius aliqua, et diutius gravida partus gerunt.

* 8. *Protinus* post ablativos consequentiæ.

Cels. l. 3. c. 18. Desipere plerumque breve esse consuevit, levatoque accessionis impetu, protinus mens redit.

CAPUT CCII.

De PROUT *et* PULCRE.

§ I. PROUT vide supra in *Pro.*

§ II. 1. *Pulcre* proprie est *finely, handsomely, neatly.*

Deinde ponitur pro *præclare*. *Cic.* l. 1. *Fam.* ep. 4. Cum in Senatu pulcerrime staremus. *our affair stood in a very advantageous posture.*

2. *Pulcre* est bene, vel accurate.

Planc. l. 10. *Fam. ep.* 23. Lepidum pulcre noram.

* 3. *Pulcre* irrisionis vim habet.

Cic. pro Cluent. c. 26. Qui esset totus ex fraude et mendacio factus,—pulcre asseverat, se ab Oppianico destitutum. et sic pluribus aliis locis.

CAPUT CCIII.

De Adverbio QUA, QUACUNQUE, QUANAM.

§ I. 1. *Qua* pro *per quem locum.*[16]

QUA proprie est *per quem locum*, ut planum est. *Cic.* 3 *Philipp.* c. 8. Ipse in templum, nescio qua, per cuniculum Gallorum adscendit. * Add. *pro Man.* c. 9. et l. 1. *de Divin.* c. 54. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 63. § 2.[17]

** 2. *Qua—ea. Qua—eadem.*

S. D. P. Particulæ *qua* in loci significatione respondet *ea*, potestque utrobique subintelligi *via*, aut simile. *Liv.* l. 5. c. 24. extr. Volsci qua modo simulato metu cesserant, ea in veram fugam effusi sunt. * Add. *Id.* l. 1. c. 27. et l. 5. c. 43.

Interdum sequitur *eadem. Nepos Themist.* c. 5. Xerxes, qua sex mensibus iter fecerat, eadem minus diebus triginta in Asiam reversus est. (*Cic.* l. 1. *de Divin.* c. 54. Socrates eadem, qua ceteri, fugere noluit.)

* 3. *Qua* tralate, pro *quatenus.*

Liv. l. 39. c. 48. Statui non ultra attingere externa, nisi qua Romanis cohærent rebus. Add. *Quintil.* l. 4. c. 1. *Senec. ep.* 66. p. 201.

** 4. Alias *qua*, item ut *aliqua*, declarat *qua* vel *aliqua ratione*, vel *forte. Virg. Eclog.* 3. Et si non aliqua nocuisses, mortuus esses. *Id.* l. 1. *Æn.* v. 22. Si qua fata sinant. *Ibid.* v. 686. Ne qua scire dolos mediusve occurrere possit. Etsi *Linacer.* l. 6. p. 476. putet ibi redundare.

** 5. *Qua* pro *quacunque.*

Ovid. l. 1. *Metam.* v. 241. Qua terra patet, fera regnat Erinnys. *Linac.* l. 2. p. 134.

6. *Qua—qua* pro *tum—tum.*

Sæpe tamen iteratur, ut significet *tum—tum. Cic.* l. 3. *Quint. Fr. ep.* 1. Topiarium laudavi, ita omnia convestivit hedera, qua basin villæ, qua intercolumnia ambulationis. *Id.* l. 15. *Att. ep.* 18. Intelligo te distentissimum esse, qua de Buthrotiis, qua de Bruto. *have your hands very full of the affairs of the Buthrotians, as well as of Brutus. Id. ibid.* l. 9. *ep.* 12. Quam expedita tua consilia, quam evigilata tuis cogitationibus, qua itineris, qua navigationis, qua congressus sermonisque cum Cæsare. *how clear and well digested was your advice, not only with reference to my journey and my voyage, but also as touching my interview and conversation with Cæsar.* Add. *ibid.* l. 2. *ep.* 19.

§ II. 1. *Quacunque.*

Quacunque est *per quemcunque locum. Cic.* 1 *Verr.* c. 16. Verres quacunque iter fecit, ejusmodi fuit, ut non legatus populi Romani, sed ut quædam calamitas pervadere videretur. *wherever he went, conducted himself in such a manner, that, &c.*

* Interdum præcedit nomen. *Cic. pro Cluent.* c. 68. Nemo erat illorum, quin expiandum illum locum esse arbitraretur, quacunque illa iter fecisset mater.

---

16 Subintelligitur *parte* vel *via*. Vid. *Liv.* l. 6. c. 24. *Vellei.* l. 2. c. 17. § 1. Finito ex maxima parte, nisi qua Nolani belli manebant reliquiæ, Italico bello.

17 Nonnunquam præcedit nomen. *Liv.* l. 22. c. 11. Ex agris demigrabant omnes *regionis ejus*, qua iturus Annibal esset. Add. Cels. l. 7. c. 5.

Illud translate. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 2. Quacunque ingredimur, in aliquam historiam vestigium ponimus.[16]

* 2. *Quacunque—ibi.*

Liv. l. 8. c. 9. Quacunque Decius equo invectus est, ibi Latini haud secus quam pestifero sidere icti pavebant.

§ III. *Quanam.*

Liv. l. 5. c. 34. Galli circumspectabant, quanam per juga cœlo juncta in alium orbem terrarum transirent.

CAPUT CCIV.

De Pronomine QUALIS, QUALISCUNQUE *et* QUALISLIBET.

* 1. *Qualis* absolute.

Cic. de Amic. c. 19. Sæpe excellentiæ quædam sunt, qualis erat Scipionis in nostro, ut ita dicam, grege.

* 2. *Qualis—talis.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 3. Te quæso, ut qualem te jam antea populo Romano præbuisti, talem te et nobis et populo Romano hoc tempore impertias. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 12. Ita sæpe.

* 3. *Qualis—perinde.*

Liv. l. 27. c. 17. Indibilis dicebat, se id Scipionem orare, ut quales ex hac die experiundo cognorit, perinde operæ eorum pretium faceret.

* 4. *Qualislibet.*

Cic. l. 2. *de Nat. D.* c. 37. Hoc qui existimat fieri potuisse, non intelligo, cur non idem putet, si innumerabiles unius et viginti formæ literarum vel aureæ, vel qualeslibet, aliquo conjiciantur, posse ex his in terram excussis annales Ennii effici.

5. *Qualiscunque.*

Qualiscunque ex *quali* factum, plerumque ejus vim extenuat. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 45. Turpe est nobis, illum, qualiscunque est, hoc primo anno egere. *Id. ib.* l. 14. *ep.* 16. Homines benevolos, qualescunque sunt, grave est insequi contumelia. *whoever they may be.* * Add. *ibid.* l. 11. *ep.* 21. et l. 15. *ep.* 4.

6. *Qualiscunque—talis.*

Interdum refertur ad *talis.* *Cic.* l. 3. *de Leg.* c. 14. Licet videre, qualescunque summi civitatis viri sunt, talem civitatem fuisse.

* 7. *Qualiscunque—tamen.*

Liv. l. 29. c. 17. Qualescunque sumus, tamen hæc, quæ passi sumus, pati non debuimus.

* 8. *Qualiscunque* divellitur interdum.

Cic. l. 2. *de Nat. D.* c. 30. Aliquid profecto sit, necesse est, melius et majore vi præditum quam deos, quale id cunque est.

CAPUT CCV.

De Adverbio QUAM.

* 1. *Quam* post *incredibile est, sentiret* cet. pro *quantum.*

Cic. l. 13. *Att. ep.* 23. Incredibile est, quam ego ista non curem. *Id. Brut.* c. 17. Non verisimile est, quam sit in utroque genere et creber et distinctus Cato.

---

[16] Hic locus vix habet tralati quicquam. Nam historia hic est locus ubi *memorabile quiddam. Quæcunque* autem proprie positum videtur.

Id. l. 1. *de Off.* c. 21. Consideret, quam illa res honesta sit. *Ibid.* c. 30. Intelligemus, quam sit turpe diffluere luxuria. *Ibid.* l. 3. c. 21. Id quam injustum in patriam, et quam turpe esset, non videbat. *Ovid. de Pont.* l. 4. *ep.* 6. v. 35.

2. *Quam* post nomina.

Liv. l. 39. c. 36. Terror Achæis injectus erat, et cogitatio, quam non ex æquo disceptatio futura esset.

* 3. *Quamdiu*, absolute.

Cic. l. 2. *de Off.* c. 8. Quamdiu imperium populi Romani beneficiis tenebatur, non injuriis, exitus erant bellorum mites. Add *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 1 et 3. et *pro Rosc. Am.* c. 37.

4. *Quamdiu—tamdiu.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 22. Quorum quamdiu mansit imitatio, tamdiu genus illud dicendi studiumque vixit. Lege *Tamdiu.*

5. *Tempus, quamdiu.*

Cic. pro Quint. c. 9. Tempus, quamdiu diceremus, nobis præstituebas.

* 6. *Quamdiu, —: posteaquam.*

Cic. de Prov. Cons. c. 10. Quamdiu Cæsaris consilia in republica non maxime diligebatis, me quoque cum illo conjunctum videbatis: Posteaquam mentes vestras voluntatesque mutastis, me comitem sententiæ vestræ vidistis. *Id. pro Rabir. Post.* c. 12. Quamdiu inimicissimus Gabinio fui, non amicissimus mihi non Pompeius fuit; nec, posteaquam illius autoritati eam dedi veniam, quam debui, quicquam simulavi.

* 7. *Quam mox.* Lege *Mox.*

8. *Quam pridem.* *Quam dudum.*

Terent. Eunuch. 3. 3. Ubi friget, huc evasit, quam pridem pater mihi et mater mortui essent; dico, jam diu. *how long my father and mother had been dead.* *Cic. pro Rosc. Com.* c. 3. Quam pridem hoc nomen, Fanni, in adversaria retulisti? *how long is it since you entered this debt, &c.?* * Add. *Plaut. Stich.* 2. 2. *Cic.* 1 *Verr.* c. 48.

* *Plaut. Stich.* 2. 2. Vide quam dudum hic adsto et pulto. *Id. Trinum.* 3. 1. Quamdudum istuc, aut ubi actum est? *Terent. Eunuch.* 4. 4.

* 9. *Quam primum; as soon as possible, instantly.*

Cic. 2 *Verr.* c. 4. A Metello legationes universæ petiverunt, ut quam primum isti succederet. *Id.* 4 *Verr.* c. 14. Approbat consilium Verres: autor est, ut quam primum agere incipiant. Ita sæpe alibi.

* 10. *Quam* abundare videtur in *Valde quam, sane quam.*

Brut. ap. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 13. Non suos valde quam paucos habet. *Ibid.* Sane quam sum gavisus.

* 11. *Quam* pro *valde* cum positivo et interrogatione.

Quam cum positivo sæpe et interrogatione junctum significat *valde.* *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 15. Quam in Senatu operam autoritatemque quam magni æstimat? *what great stress he lays on the service he can do in the senate by his interest and abilities!* *Id.* l. 3. *de Nat. D.* c. 21. Soles ipsi quam multi a Theologis proferuntur? *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 24. Te igitur imitabor. Quam multa quam paucis? *How many things in a few words! How short, yet how expressive!* [19] * Add. *Id.* 2 *Philipp.* c. 4.

* 12. *Quam* pro *valde* cum positivo sine interrogatione.

Cæs. B. G. l. 6. c. 26. § 2. Ab ejus cornu summo, sicut palmæ, rami quam

---

[19] *Quot* et *quam multi* bene discernendi sunt. Cic. 11 Philipp. c. 5. At videtis, *quot et quam* multos habeat Antonius latrones.

late diffunduntur. *spread very extensively.* *Cic.* 4 *Verr.* c. 25. Sunt vestrum, judices, quam multi, qui Pisonem cognoverunt. *Sueton. Galb.* c. 3.

13. *Quam* cum *volo* pro *quantum*, vel *quantumvis*, *quamvis*.

Quam cum verbo *volo* usurpatur pro *quantum*. *Cic. pro Cœl.* c. 26. Quam velit, sit potens. *with all the interest she possesses.* *Ibid.* c. 28. Quam volent, in conviviis faceti sint. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 17. Hic, quam volet, Epicurus jocetur. *may joke as much as he pleases.* *Id.* 4 *Verr.* c. 42. Quam voletis, multi dicent. *you shall have the account from as many mouths as you please.* * *Palladius April.* tit. 1. *Cic.* 5 *Verr.* c. 5. Hic quoque *tam* latitare, dubitare nolim.

* 14. *Quam* cum *volo—tamen*.

Cic. l. 1. *de Divin.* c. 26. extr. Caius Gracchus multis dixit, sibi Tiberium fratrem visum esse dicere, quam vellet cunctaretur, tamen eodem sibi leto, quo ipse interisset, esse pereundum. Hic subintellige *tamdiu*.

15. *Quam* cum *possum* et superlativo.

Cic. pro Dom. c. 36. Dico igitur, et quam possum maxima voce dico. *with as loud a voice as possible.* *Id. de Senect.* c. 14. Convivium ad multam noctem, quam maxime possumus, vario sermone producimus. *as long as we are able; as long as possible.* *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 51. Aves nidos construunt, eosque quam possunt mollissime substernunt. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 32. Exposui, quam brevissime potui, somnii et furoris oracula. *as briefly as possible.*

* Videtur in hac loquendi ratione intelligi prætermissum *tam*, cum eodem verbo, quod vel præcedit vel subsequitur jungendum. Apparebit id ex illo *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 20. Eum librum tibi misi Rhegii scriptum, quam plenissime res illa scribi potuit.

**Observetur ellipsis verbi *fieri* in *quam potest*. *Plaut. Menæch.* Concede huc, mea nata, ab istoc, quam potest, longissime. *Colv.* ad *Apul.* p. 12. Pro eodem et *quantum potest* invenies: de quo *Dürrerus*.

* 16. Admonitio.

Quam cum *possum* et positivo rarissime jungitur a scriptoribus *Ciceroni* æqualibus: a cæteris jungitur. *Plin.* l. 18. c. 28. Tanta literarum occasio est. Quas equidem miscebo agrestibus negotiis, quam potero, dilucide atque perspicue. *Id.* l. 20. c. 24. Hæc tusa cribrataque vino, quam possit, excellenti, digeruntur in pastillos victoriati pondere. Hic quoque *tam* subaudiendum esse, ratio persuadet, ut oratio sic cohæreat: Literas miscebo tam dilucide, quam potero miscere.

17. *Quam* cum superlativo.

Quam cum superlativo usitatissimum est. *Cic. Partit.* c. 1. An est, mi Cicero, quod ego malim, quam te quam doctissimum esse? *what is there, my dear son, more calculated to give me pleasure, than that you should become a very learned man.* *Id. de Amic.* c. 13. Commodissimum est, quam laxissimas habere habenas amicitiæ. *to slacken the reins of friendship as much as possible.* *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 21. Peto a te, ut quam celerrime mihi librarius mittatur. *Id.* 1 *Verr.* c. 30. Urget Dolabella, ut quamprimum securi feriantur, quo quam minime multi ex illis de istius nefario scelere audire possent. *as few as possible.*

** *Valla* l. 1. *eleg.* c. 17. hæc ita distinguit, ut *quam* positivo junctum dicat valere *quantum*; superlativo *valde* nisi *possum* aut simile verbum intercedat. nam et tum *quantum* significari, ut paulo post videbitur. *Linac.* l. 5. p. 343. *Cic. ad Trebat.* Tu optimus es testis, quam (*i. e.* quantum) fuerim occupatus. *how much I was occupied.* *Id.* l. 4. *de Fin.* Verbis utamur, quam usitatissimis et quam maxime aptis. *the most useful and the most apposite.* Addit enim pondus quoddam superlativo: ut si dicas *omnium usitatissima, omnium maxime apta verba.* Rara sunt exempla, in quibus hæc aliter observentur. At si particulæ *quam* præponantur *per, sane, admodum, oppido, nimis, valde*; idem *Valla* monet, positivo fere junctam inveniri, ut *perquam doctus: sane quam utile: admodum quam suavis: oppido quam libens: nimis quam ineptum: valde quam pauci.*

** 18. *Quam* pro *quanto* comparativis jungitur, respondente *tam* vel *tanto*. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 5. Quam magis id repeto, tam magis uror. Id. Menæch. 1. 1. *Quam magis extendas, tanto adstringunt arctius.* Taubm. ibi. Interdum in altero

membro *tam* desideratur. *Virgil.* l. 3. *Georg.* v. 309. Quam magis exhausto spumaverit ubere mulctra, Læta magis pressis manabunt ubera mammis. *Cerda* ibi.

* 19. *Quam* inter duos comparativos.

Cic. pro Milon. c. 29. Non timeo, judices, ne odio inimicitiarum mearum inflammatus libentius hæc in illum evomere videar, quam verius. *Id. de Opt. Gen. Orat.* c. 2. Alius acutiorem se quam ornatiorem vult. *Id. pro Sext.* c. 32. extr. Rem talem per alios citius, quam per se tardius confici malebat. *Liv.* l. 31. c. 35. l. 5. c. 23. et l. 41. c. 10.

* 20. *Quam* sæpe postponitur comparativo, unde regitur.

Liv. l. 3. c. 19. Consul non in plebe coercenda, quam Senatu castigando, vehementior fuit. *Id.* l. 8. c. 2. Adeo injuriæ Samnitium, quam beneficii Romanorum, memoria præsentior erat! *Id.* l. 44. c. 19. Oratio quam habitus fuit miserabilior. *Ibid.* c. 26. et l. 40. c. 35. et l. 7. c. 25. l. 38. c. 5. l. 31. c. 7. et l. 22. c. 4. *Celsus* l. 3. c. 6. *Vellei.* l. 2. c. 9. § 2.

* 21. *Non* cum comparativo—*quam*.

Quam subnexum comparativo, cui *non* præfixum est, in Germanica lingua nihil simile habet: (estque eleganter pro *non modo, sed etiam.*) *Liv.* l. 3. c. 27. Agmen, non itineri magis aptum, quam prælio. *Ibid.* c. 72. Id non Aricinis Ardeatibusque, quam Patribus Romanis, fœdius atque acerbius visum. *Id.* l. 4. c. 2. Id non plebis quam patrum, neque tribunorum magis, quam consulum culpa accedit. Plura exempla sunt in proximis superioribus observationibus. Quod de *non* cum comparativo et *quam* diximus, idem accommodari potest ad *nec*. *Ibid.* c. 42. Nec pietas quatuor tribunorum, quam Hortensii tam placabile ad justas preces ingenium, pariter plebi Patribusque gratior fuit.

* 22. *Quam pro* post comparativos.

Liv. l. 10. c. 14. Minor cædes, quam pro tanta victoria fuit. *Ibid.* c. 4. Pulverem majorem, quam pro numero, excitabant. *Id.* l. 21. c. 29. Prælium atrocius, quam pro numero pugnantium, editur. *Id.* l. 25. c. 37. l. 32. c. 16. extr. l. 39. c. 15.

23. *Quam—tam*.

Quam sæpe adsciscit *tam*, cum comparatio intercedit. *Plaut. Capt.* 2. 2. Quam tu filium tuum, tam pater me meus desiderat. *Cic.* 2 *Verr.* c. 2. Quam audax est ad conandum, tam est obscurus in agendo. *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 1. Xenomenes hospes tam te diligit, quam si vixerit tecum. *is as partial to you, as if, &c.*

* 24. *Quam* prætermisso *tam* rarissimum est.

Justin. l. 12. c. 8. Orabat, ut reliquias saltem suas paternis sepulcris reddat; quorum non studiis deficiatur, quam annis. Add. *Annot. Bernegg.*

* 25. *Quam-tam* cum superlativis rarissime jungitur.

Cato R. R. c. 157. Quam plurimum ederit, tam citissime sanus fiet ex eo morbo. *Varro R. R.* l. 2. c. 9. Quam paucissimos reliqueris, tam optime in alendo fiunt propter copiam lactis. (Respondet illi formæ, de qua supra: *Ut maxime—ita maxime*, nec minus proba putanda est.)

* 26. *Quam* post *contrarius, dissimilis, diversus, duplex, multiplex.*

Claudian. l. 2. *in Eutrop.* v. 265. Sed Marsya velox Dum suus est flexuque carens, jam flumine mistus Mollitur, Mæandre, tuo; contraria passus Quam Rhodano stimulatus Arar. *Vellei.* l. 2. c. 55. § 2. Nec dissimilis adversus victos, quam in priore, clementia Cæsaris fuit. *Plin.* l. 19. c. 8. Eruca præcipue frigorum contemtrix, diversæ est, quam lactuca, naturæ. *Quintil.* l. 1. c. 4. extr. Pransus atque potus diversum valent, quam indicant. *Plin.* l. 19. c. 1. Ideo duplex, quam ceteris, pretium. *Colum.* l. 1. c. 8. *Liv.* l. 7. c. 8. Quidquid hinc aut illinc communis Mars belli aufert, multiplex, quam pro numero, damnum est. Huc refer illud *ejusd.* l. 45. c. 18. Placuit dimidium tributi, quam quod regibus ferre soliti erant, populo Romano pendere.

* *Quam* post *alius* vide supra in Alius. Quam post æquus. Vellei. l. 2. c. 121.

§ 1. ***Quam*** **post** ***ne quis*** rarissimum est. *Curtius* l. 4. c. 10. extr. Precor ne quis Asiæ rex sit, quam iste tam justus hostis.

27. *Quam quantum.*

Quam in comparatione sæpe adsumit ***quantum.*** *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 4. Majus quiddam de Crasso, quam quantum a nobis exprimetur, suspicantur. *Id.* 3 *Verr.* c. 23. Iis plus frumenti imperabatur, quam quantum exararant. ***he exacted from them a greater quantity of grain than their harvest amounted to.*** *Id.* 2 *Verr.* c. 29. Accusatores multo majorem pecuniam prætori pollicentur, quam quantum tu dedisti. *Ibid.* c. 44. Intelligetis sexies tantum, quam quantum satis sit, ablatum esse. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 36. Alter plus petebat, quam quantum lex permittebat. * *Id. pro Cluent.* c. 1.

* 28. *Quam qui* post comparativos.

Liv. l. 3. c. 72. Famæ ac fidei damna majora sunt, quam quæ æstimari possint. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 1. § 2.

* 29. *Quam quod* pro *quam quantum.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 36. Alter iniquum putabat plus secum agi, quam quod esset in actione.

* 30. *Quam quot.*

Liv. l. 36. c. 10. Ibi castra metatus latius, quam pro copiis, et plures, quam quot satis in usum erant, ignes cum accendisset, speciem quam quæsierat, hosti fecit.

31. *Quam quod; quam ut.*

Jungitur interdum cum *quod* vel *ut.* *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 7. Sed ex omnibus nihil tamen magis desideratur, quam quod in Africam non irem. * Add. *Id.* in *Brut.* c. 60. et *Orat.* c. 45. et *Post Redit. in Sen.* c. 5.

Cic. l. 2. *de Orat.* Sed hoc majus est quiddam, quam ut ab iis postulandum sit. ***is something more, than what we ought to demand of them.*** *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 18. Hæc sunt dicta subtilius, quam ut quivis ea possit agnoscere. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 6. Hoc videtur esse altius, quam ut id nos humi strati suspicere possimus. ***this seems to be too sublime for the comprehension of us groveling mortals.*** * Add. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 1.

* 32. *Quam* cum conjunctivo, dissimulato *ut.*

Cic. pro Mur. c. 29. Est paulo durior, quam aut veritas, aut natura patiatur. *Liv.* l. 40. c. 4. Mulier ausa est dicere, se sua manu potius omnes liberos interfecturam, quam in potestatem Philippi venirent. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 49.

* Sæpe tamen *ut* intelligi vix, aut plane non potest. *Cic. pro Planc.* c. 2. Illi merita Planci erga me minora esse dicebant, quam a me ipso prædicarentur. *Id. Brut.* c. 31. Stoicorum adstrictior est oratio aliquantoque contractior, quam aures populi requirunt. *Ibid.* c. 64. extr. Is me adolescentem nactus octo annis minorem, quam erat ipse, multos annos in studio ejusdem laudis exercuit. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 18. Fretus intelligentia vestra dissero brevius, quam causa desiderat. Add. *Liv.* l. 12. c. 46.

* 33. *Quam ne; quam ut ne.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 14. Nihil est jam, quod magis timendum nobis putem, quam ne ille noster Sampsiceranus ruere incipiat. *Terent. Heaut.* 4. 6. 4. Nec quicquam magis nunc metuo, quam ne denuo miser aliquo extrudar hinc. Add. *Sueton. Domit.* c. 9.

Cic. pro Cluent. c. 6. Filius statuit nihil sibi in tanto scelere matris gravius faciendum, quam ut illa matre ne uteretur.

34. *Quam quomodo.*

Cic. de Senect. c. 4. Multa præclara in eo viro cognovi, sed nihil admirabilius, quam quomodo ille mortem Marci filii tulit. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 4. Crassum pleniorem fuisse putat, quam quomodo a nobis inductus est.

* 35. *Quam si. Quam cum.*

Cic. l. 5. *Att. ep.* 20. Nunc publice literas Romam mittere parabam: uberiores

erunt, quam si ex Amano misissem. *Ibid.* l. 7. *ep.* 3. Exul sum non incommodiore loco, quam si Rhodum me contulissem. Add. *Ib.* l. 11. *ep.* 17. et l. 2. *de Orat.* c. 21.

Cic. l. 11. *Att. ep.* 13. Quintus mihi per literas satisfecit multo asperioribus verbis, quam cum gravissime accusabat. *Id. pro Cœl.* c. 27. Potueruntne meliore tempore prosilire, quam cum Licinius venisset? Add. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 74. et *Liv.* l. 44. c. 22.

36. *Quam* optantis.

Cic. l. 2. *Att. ep.* 22. Quam vellem Romæ mansisses! *Ibid.* l. 7. *ep.* 1. Quam vellem etiamnum in provincia morari. *how greatly I could wish, &c.!* *Id. de Fin.* l. et c. 3. Quam vellem, ut te ad Stoicos inclinasses! *how I wish, that, &c.!* * Add. l. 7. *Att. ep.* 1.

37. *Quam* admirantis.

Cic. l. 7. *Att. ep.* 1. Quam non est facilis virtus! quam vero difficilis ejus diuturna simulatio! *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 22. Quam cupiunt laudari, ut pudet vinci! *Id.* l. 9. *Att. ep.* 2. O rem difficilem, planeque perditam! quam nihil prætermittis in consilio dando, quam tamen nihil, quod tibi ipsi placeat, explicas. * Add. *Id.* in *Læl.* c. 16. et l. 9. *Att. ep.* 14.

* 38. *Quam* dolentis.

Terent. Andr. 1. 1. Quam timeo, quorsum evadas. *Id. Heaut.* 5. 4. Eheu! quam ego nunc totus displiceo mihi. *Id. Phorm.* 1. 1. Quam inique comparatum est, hi qui minus habent, ut semper aliquid addant divitioribus. *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 11. et l. 5. *ep.* 3.

* 39. *Quam* in interrogatione rhetorica.

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 15. Quid enim? ad amicosne confugiam? quam multi sunt? Add. l. 9. *Att. ep.* ult. et *pro Quint.* c. 25.

* 40. *Quam*—? *tamen*.

Cic. pro Flacc. c. 4. Quam promtus homo Septimius? quam iratus de judicio et de villico? tamen hæsitabat.

** 41. *Quam* pro *postquam*.

** P. *Florus* l. et c. 2. Intra sexagesimum diem, quam cæsa silva fuerat, CLX. navium classis in ancoris stetit. *Plin.* l. 6. *ep.* 33. Intra undecim dies, quam ille novercam ei amore captus induxerat. Lege *Post.*

* Quia propter præpositionem *intra*, quæ in his exemplis est, dubitare possis, satisne recte etiam *post* intelligatur; afferam exempla, in quibus particulam *quam* nulla præcedat præpositio, certe non *intra*. *Liv.* l. 3. c. 8. Valerius Publicola tertio die quam interregnum inierat, consules creat. *Ibid.* c. 33. Anno trecentesimo altero, quam condita Roma erat, iterum mutatur forma civitatis. Add. *Id.* l. 4. c. 7. § 47. et l. 22. c. 14. *Hirtius B. Afr.* c. 26. § 5. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 3. *Colummell.* l. 12. c. 25. *Vellei.* l. 1. c. 2. § 1.

(Admonitio.)

In his quædam sunt minutiora, quædam etiam inutiliter tradita; in quibus scilicet nihil est quod proprie ad particulam *quam* pertineat, aut ad ejus vim et usum intelligendum ut n. 31. sqq. Sed ea delere non sustinuimus.

CAPUT CCVI.

De Particula QUAMOBREM.

1. *Quamobrem* cum *causa*.

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 1. § 11. Quamobrem in provinciali delectu spem habeatis aliquam, causa nulla est. *Ibid.* l. 3. *ep.* 10. § 1. Multa mihi veniebant in mentem, quamobrem istum laborem tibi etiam honori putarem fore. Sic item post alia nomina ponitur, pro *propter quam*, vel *propter quod* etc.

2. *Quamobrem* in interrogatione vera sæpe usurpatur: sæpius in interrogatione *obliqua*. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 10. § 21. Quamobrem non debueris credere, pauca

dicam. Ex hoc et superioribus exemplis constat, *quamobrem* sæpe poni pro *ob quæ, ob quod* cet.

CAPUT CCVII.

De Conjunctione QUAMVIS.

1. *Quamvis* pro *etiamsi*, cum *tamen, attamen, certe.*

QUAMVIS non tam significat *quanquam* apud *Ciceronem*, quam *etiamsi*. Assumit autem *tamen, attamen, certe. Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 3. Si me audissent, quamvis iniqua pace, honeste tamen viverent.' Add. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 7. et l. 3. c. 13. *Id.* 2 *Phil.* c. 45. Res bello gesserat, quamvis Reipublicæ calamitosas, attamen magnas. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 7. Quamvis non fueris suasor, et impulsor profectionis meæ, approbator certe fuisti.

* 2. *Quamvis*, omisso *tamen.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 22. Quamvis Themistocles jure laudetur, et sit nomen ejus quam Solonis illustrius; non minus præclarum hoc quam illud judicandum est. *Columell.* l. 4. c. 22. extr. Illa mali generis vineta, quæ, quamvis robusta sint, propter sterilitatem fructu carent, emendantur insitione facta. *Id.* l. 4. c. 24. l. 3. c. 2. *Pallad.* l. 3. tit. 18.

* 3. *Quamvis—modo.*

Cic. 3 *Verr.* c. 97. Utinam Verres posset aliqua ratione hoc crimen, quamvis falsa, modo humana atque usitata, defendere.

** 4. *Quamvis—nihilominus* vel *nihilo magis.*

S. D. *Colum. præf.* Quamvis tenuem, nihilominus aliquam industriam desiderant. * Add. *Id.* l. 9. c. 14. *Senec. ep.* 66. et *Quæst. Nat.* l. 4. c. 13.

** S. D. *Varr. R. R.* l. 1. c. 2. Quæ tamen quamvis sint fructuosæ, nihilo magis sunt agriculturæ partes.

** 5. *Quamvis—at.*

Virg. l. 4. *Georg.* v. 206. *de apibus:* Ergo ipsas quamvis angusti terminus ævi Excipiat (neque enim plus septima dicitur æstas); At genus immortale manet. Positum hic videtur *at* pro *tamen.*

6. Admonitio.

Quamvis pro *quanquam*, in principiis maxime, a *Cicerone* raro admodum usurpatur.

** 7. Jungitur autem fere conjunctivo: rarius indicativo, uti observant Grammatici. *Colum.* l. 2. *Rust.* c. 9. Quamvis de mensura minus auctoribus convenit; hanc tamen videri commodissimam docuit noster usus. *Ovid.* l. 1. *de Pont. epist.* 2. Qui nasci ut posses, quamvis cecidere trecenti, Non omnes Fabios abstulit una dies. Et *ibid.* Felicem Niobem, quamvis tot funera vidit. *Propert.* l. 2. *eleg.* 8. Quamvis ista mihi mors est inhonesta futura. Sic *Id.* l. 1. *eleg.* 15. *Quintil. Decl.* 5. Quamvis, Judices, in tanta malorum continuatione, jam poteram nihil ex accidentium meorum novitate mirari, nullumque mihi reliquerint impatientiæ genus adversa, quæ de solatiis remediisque creverunt: confiteor tamen *cet. Vall.* l. 2. *eleg.* c. 21. * *Celsus* semper *quamvis* indicativo jungit: *Ovidius* sæpissime. (Etiam *Nepos Milt.* c. 2. *Sueton. Aug.* c. 42. *etc.* sed id fit tum demum, cum pro *quanquam, etsi* ponitur. Secus est cum pro *quantum vis*, ubi necessario habet conjunctivum. Adde *Perizon.* ad *Sanct. Min.* l. 3. c. 14. n. 3.)

* 8. *Quamvis* pro *quantumvis.*

Sæpissime *quamvis* nominibus et adverbiis junctum pro *quantumvis* ponitur. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 36. Quamvis prudens ad cogitandum sis, sicut es tamen *cet. Id. pro Rosc. Am.* c. 16. Quasi vero mihi difficile sit quamvis multos nominatim proferre. *as though it were at all difficult for me to mention by name as many persons as you please. Id.* l. 2. *Fam. ep.* 16. Eo si onere carerem, quamvis parvis Italiæ latebris contentus essem. *however small. Id.* 2 *Verr.* c. 54. Quidvis facere in ejusmodi *rebus, quam vis* callide, quamvis audacter, quamvis impudenter. to

leave nothing unattempted, cost what it may in artifice, in impudence, in audacity.

** 9. Interdum planius per *valde* vel *admodum* exponi potest. *Catull. Epigr.* 12. Quamvis sordida res et invenusta est. *Muret.* ibi. *Plaut. Menæch.* 2. 2. Solet jocari sæpe mecum illo modo. Quamvis ridiculus est, ubi uxor non adest. *Taubmann.* ibi. (*Cic. pro Rosc. Am.* c. 32. Quamvis diu dicere. Add. *Id.* l. 1. *Tusc. Quæst.* 21.)

CAPUT CCVIII.

De Adverbio QUANDO *et* QUANDOQUE.

§ I. 1. QUANDO proprie est *quo tempore*. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 22. Quando me ista curasse arbitramini? *Id.* 2 *Agr.* c. 16. Tum, quando, Alexandro mortuo, legatos Tyrum misimus. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 21. Utinam tunc essem natus, quando Romani dona accipere cœpissent. *Id. pro Dom.* c. 27. Quando igitur est turpe? Quando est pœna peccati?

* 2. *Quando—nisi.*

Cic. l. 5. *de Fin.* c. 22. Quoties hoc agitur, quandove, nisi admirationibus maximis?

* 3. *Quando primum,* pro *primo quoque tempore, cum primum.*

Liv. l. 38. c. 11. Qui non comparebunt, quando quisque primus inventus fuerit, reddantur.

* 4. *Quando—tum. Si quando—tum.*

Plaut. Menæch. 3. 3. At tu quando habebis, tum dato. *Ibid.* 5. 5. Ubi satur sum, nulla crepitant intestina: quando esurio, tum crepant. *Id. Pseud.* 4. 7. et *Trinum.* 3. 2. *Liv.* l. 5. c. 15. *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 15. Impotentia animi si quando adepta est id, quod ei fuerat concupitum, tum fert *etc.*

* 5. *Si quando* pro *si aliquando.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 26. Sunt, qui delectantur re sua familiari, eam amicis impartientes et reipublicæ, si quando usus sit. *Ibid.* l. 2. c. 3. l. 11. *Fam. ep.* 28. et *pro Rosc. Amer.* c. 13.

* 6. *Ne quando,* pro *ne aliquando.*

Cic. de Amic. c. 16. Diligentiam adhibere debemus in amicitiis comparandis, ut ne quando amare incipiamus eum, quem aliquando odisse possimus. *Id. pro Rosc. Am.* c. 50. Ostendis id te vereri, ne quando liberis proscriptorum bona patria reddantur. * Add. *Id.* 3 *Catil.* c. 12. et l. 10. *Fam. ep.* 13.

* 7. *Num quando* pro *num aliquando.*

Cic. de Amic. c. 19. Existit hoc loco quæstio, num quando amici novi veteribus sint anteponendi.

8. *Quando* et *quandoquidem* pro *quoniam; since, seeing that, whereas, forasmuch as.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 12. Quam facultatem quando complexus es, et tenes, perfice, ut ne minus respublica tibi, quam tu reipublicæ debeas. *Ibid.* l. 5. *ep.* 20. Quando te id video desiderare. *Id.* in *Brut.* c. 44. Quandoquidem tu istos oratores tantopere laudas, vellem, *cet.* *Id.* 2 *Verr.* c. 3. Statuerunt urbes ac sedes suas relinquere, quandoquidem agros jam ante, istius injuriis exagitati, reliquissent. * Add. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 9. et l. 12. *Fam. ep.* 14.

9. Admonitio.

Frequentius tamen in soluta oratione usurpatur *quoniam*. Vide infra caput de *Quoniam*.

** Hoc *Pareo* non videtur.

** § II. 1. *Quandoque* vulgo putatur significare *interdum*. Unde versum *Hesiodi* in fine *Dier.* Ἄλλοτε μητρυιὴ πέλει ἡμέρη, ἄλλοτε μήτηρ, quem et *Gellius* adfert *l.* 17. *c.* 12. sic reddiderunt: Ipsa dies quandoque parens quandoque noverca est. *Advocant* et *Horatii* versum ex Arte Poët. Indignor, quandoque bonus dormitat

Homerus. Sed ibi *quandoque* est *quandocunque*, non ut ipsi volunt, *interdum*. *Victor*. ad l. 2. *Colum*. p. m. c. 67. Nam eadem forma *ubique* dicebant, et *quisque* pro *ubicunque*, *quicunque* Palmer. Spicil. c. 12. (Immo tu vide *Periz.* ad *Sanctium* l. 3. c. 14. p. 498. et *Gron*. ad *Liv*. l. 1. c. 24. ubi ostendit, veteres *τὸ que* addidisse relativo et inde derivatis atque etiam *τῷ quando*.) Et sic boni scriptores non raro usurparunt, quanquam in plerisque locis ex inscitia correctorum *quandocunque* irrepserit. *Sueton*. *Jul*. c. 81. Tabula ænea inventa est, conscripta literis verbisque Græcis hac sententia: Quandoque ossa Capyis detecta essent, fore, ut Julo prognatus manu consanguineorum necaretur. (Add. *Sanct*. *Min*. l. 3. c. 14. p. 497. *Gron*. et *Drakenb*. ad *Liv*. l. 1. c. 31. Ceterum tamen sunt loca indubia, in quibus *quandoque* pro *interdum* ponitur. Vid. n. 3.)

2. Alias idem est, quod *olim*, seu *aliquando*, referturque tum ad præteritum tempus: *Macrob*. l. 2. *in Som*. *Scip*. c. 10. Quis non hinc existimet, mundum quandoque cœpisse? Tum ad futurum, *Senec*. *ep*. 24. Stultum, quia quandoque sis futurus miser, esse jam miserum. Et *ep*. 17. Ut quandoque moriaris, etiam invito positum est. *Tacit*. l. 6. *Ann*. c. 20. § 4. Et tu, Galba, quandoque degustabis imperium. *Muret*. l. 11. *Var*. *Lect*. c. 1. *Quintil*. *Declam*. c. 17. in fin. Quandoque tamen hoc occidet, quod bibere jussisti. (Etiam *Cicero* sic usus est *Fam*. l. 6. *ep*. 19. Add. *Sanctium* in *Min*. l. c. et ibi *Periz*.)

3. *Quandoque—quandoque* pro *interdum*.

Senec. *Quæst*. *Nat*. l. et *ep*. 1. extr. Quandoque fiunt trabæ, quandoque clypei. (Add. *Colum*. l. 7. c. 3. *Cels*. l. et c. 6. iuit.)

(4. *Quandoque* pro *quoniam*.)

Dicitur etiam ut *quando* pro *quoniam*. *Liv*. l. 9. c. 10. Quandoque hice homines injussu populi R. Quiritium fœdus ictum iri spoponderunt,—ob eam rem hosce homines vobis dedo. Nam ita ibi est in omnibus prope bonis libris, pro vulgato olim *quandoquidem*. V. *Drak*. ad h. l.

CAPUT CCIX.

De Conjunctione QUANQUAM.

Quanquam—tamen. *Quanquam—sed*.

1. QUANQUAM plerumque quidem *tamen* adsciscit, quod exempla passim docent; veruntamen interdum assumit *sed*. *Cic*. l. 12. *Fam*. *ep*. 14. Quanquam egregios Consules habemus: sed turpissimos Consulares. *Ibid*. l. 13. *ep*. 32. Quanquam a te quidem cumulate satisfit et mihi et meis, sed sic velim existimes. *Id*. l. 10. *Att*. *ep*. 14. Quanquam ipsum non videram, sed ex familiarissimo ejus audiebam.[20] * Add. *Suet*. *in Galb*. c. 14. princ.

2. *Quanquam—sed tamen, sed certe, veruntamen*.

Cic. l. 3. *de Orat*. c. 14. Quanquam sunt omnes virtutes æquales et pares: sed tamen est species alia magis alia formosa et illustris. *although all virtues are alike, yet, &c.* * Add. *Id*. l. 4. *Acad*. c. 23. et *Liv*. l. 4. c. 15. *Cic*. l. 1. *Fam*. *ep*. 9. § 4. Quamquam tua quidem causa, ut debeo, lætor, sed certe, *cet*. *Id*. l. 5. *ep*. 21. Puto autem mea non nihil interesse, quanquam id ipsum quid intersit, non sane intelligo, veruntamen quicquid, *cet*.

* 3. *Quanquam—attamen*.

Cic. *Orat*. c. 32. Quanquam aliud videtur oratio esse, aliud disputatio; nec idem loqui esse, quod dicere, attamen utrumque in disserendo est. *Id*. l. 3. *de Fin*. c. 15. Quanquam negent Stoici nec virtutes nec vitia crescere: attamen utrumque eorum fundi quodammodo et quasi dilatari putant.

* 4. *Quanquam—nihilominus tamen* minus probatur.

Auson. *Grat*. *Action*. Quanquam me dixerim istam seposuisse materiam, et in

---

[20] In hoc exemplo *sed* pendere possit videri ex *non*: neutiquam ex *quanquam*.

tempus aliud reservare: nihilominus tamen, ut nunc aliqua contingam, nutu et prope murmure cohortantur.

5. *Quanquam* absolute positum.

Quanquam interdum absolute ponitur, nimirum, quia ad dicta magis respicit, quam ad ea, quæ dicenda sunt. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 25. Rempublicam si licebit, more nostro tuebimur: quanquam ad modum sumus jam defatigati. *Id. de Amic.* c. 10. Quanquam ille quidem nihil difficilius esse dicebat, quam amicitiam usque ad extremum vitæ diem permanere. * Add. *Id.* 1 *Catil.* c. 9. et 3 *Cat.* c. 12.

6. Admonitio.

Huc plerumque pertinent illa, quæ modo exposui, cum pro *tamen* reponitur *sed.*

* 7. *Quanquam* in principio, prætermisso *tamen*, rarissimum est.

Tacit. l. 2. *Ann.* c. 1. § 2. Phraates, quanquam depulisset exercitus ducesque Romanos, cuncta venerantium officia ad Augustum verterat. *Ibid.* c. 34. § 2.

(Admonitio.)

Quod in loco *Taciti, Ausonii, quanquam* conjunctivo jungitur, quod etiam in aliis argenteæ ætatis scriptoribus reperitur, imitandum non est.

CAPUT CCX.

De QUANTO.

* 1. *Quanto* absolute, a principio periodorum, pro *tanto*, vel *et tanto.* (immo pro *multo*, quod in interrogatione fit *quanto.*)

QUANTO sæpe sic ponitur, ut *tanto* apponi vel subintelligi non possit. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 16. Quanto Aristoteles gravius et verius nos reprehendit, qui has effusiones pecuniarum non admiremur, quæ fiunt ad multitudinem deliniendam? *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 44. Quanto Stoici melius, qui a vobis reprehenduntur?

* 2. *Quanto*—prætermisso *tanto.*

Liv. l. 21. c. 53. Annibal sciebat, Gallorum ingentem multitudinem segnius secuturam, quanto longius ab domo traherentur. *Colum.* l. 2. c. 21. Frumenta quanto sunt expolitiora, minus a curculionibus exeduntur. *Id.* l. 4. c. 5. princ. et c. 16 et 18. et l. 5. c. 7. extr. et l. 12. c. 20.

* 3. *Quanto—tanto*, cum duobus comparativis. [1]

Cic. pro Milon. c. 9. Quanto ille plura miscebat, tanto hic magis indies convalescebat. *Varro R. R.* l. 1. c. 65. Genera sunt vini, in quo Falerna, quæ quanto plures annos condita habuerunt, tanto cum prompta sunt, fructuosiora. Add. *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 2. et *Terent. Eunuch.* 5. 9.

* 4. *Quanto—tantum*, noli imitari.

Liv. l. 6. c. 38. Quanto jure potentior intercessio erat, tantum vincebatur favore legum ipsarum latorumque. *Plin.* l. 22. c. 66. Quanto innocentior est alica, Hippocrates tantum sorbitionis gratia laudavit. *Tacit. Ann.* l. 2. c. 24. § 1. (id fit, ubi nullus comparativus sequitur: nec est vitiosum. add. ad c. seq. n. 15.)

* 5. *Quanto* cum positivo—*tanto* cum comparativo non imitandum.

Tacit. Ann. l. 1. c. 68. § 4. Sonus tubarum, fulgor armorum, quanto inopina, tanto majora offunduntur. Add. *ibid.* l. 3. c. 46. § 4. et l. 4. c. 67. § 4. et l. 12. c. 11. § 2. [2]

---

[1] Interdum alter comparativus deest. Vid. *Liv.* l. 6. c. 14. Sed exempla paucissima sunt.

[2] *Ego* nolim dubitare, quin *magis* intelligendum sit. (nempe e comparativo *vel sequente* vel antecedente.)

*** 6.** ***Quanto eo*, non imitandum.**

Pompei. ad Domit. ep. 1. post *ep.* 12. l. 8. *Cic. ad Attic.* Quanto magis appropinquare adversarius cœperat, eo tibi celerius agendum erat. *Liv.* l. 3. c. 8. et l. et c. 30. Add. *Colum.* l. 12. c. 23 et 30.

*** 7.** ***Quanto*** **respicit verbum** ***memini*** **et alia multa.**

Plin. l. 1. *ep.* 8. Meminimus, quanto majore animo honestatis fructus in conscientia, quam in fama reponatur.

CAPUT CCXI.

De Nominibus QUANTUS, QUANTUSCUNQUE, QUANTUSLIBET, *et Adverbiis* QUANTUM, QUANTULUM, QUANTULUMCUNQUE, QUANTUSVIS, QUANTUSQUANTUS, QUANTOPERE.

§ I. * 1. (*Quantum* pro *tantum enim*, vel pro *ut multum*, vel simili quadam particula.

Sallust. Jugurth. c. 31. Nam et illius, quantum importunitatis habent, parum est, impune male fecisse.

Immo dictum est pro vulgari illo: *pro importunitate sua, pro ea, qua sunt importunitate.* Simile est illud *Ciceronis ad Trebat.*: Moriar, ni, quæ tua gloria est, laudari malis, quam inaurari. *i. e.* pro tua gloria: qui modus loquendi multis aliis locis reperitur.)

2. ***Quantum*** **absolute;** ***as much as, as far as.***

Quantum adverbium ex nomine, sæpe absolute ponitur. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 8. Quamobrem tu, quantum nobis tuo judicio tribuendum esse putes, statues ipse. *Ib.* l. 6. *ep.* 11. Quantum quidem ego intelligere potueram. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 21. Ego (quantum auguror conjectura) non despero fore aliquem. *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 3. Hæc lex Attico nostro non placet, quantum ex vultu ejus intelligo. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 19. Sed tamen est eorum doctrina, quantum ego judicare possum, perridicula.

*** 3.** ***Quantum*** **post verba** ***incredibile est,*** **cet. pro** ***quam multum.***

Cic. l. 13. *Att. ep.* 26. Credibile non est, quantum scribam die, quin etiam noctibus. *Id. ibid. ep.* 2. Hac re, incredibile est, quantum civitates emerserint.

4. ***Quantum in me, in te, in ipso est; as much as depends on me, you, or him; as far as I, you, or he is concerned.***

Huc pertinent illa: *quantum in me, in te, in ipso est. Cic. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Quantum in me erit. *Id.* l. 3. *de Nat. D.* c. 7. Non igitur adhuc, quantum quidem in te est, intelligo, deos esse. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 2. Quantum esset in ipso. *Id. pro Flac.* c. 25. Græci nomen civium Romanorum, quantum in ipsis fuit, sustulerunt. *Id. pro Arch.* c. 1. Huic profecto ipsi, quantum est situm in nobis, opem ferre debemus.

*** 5.** ***Quantum—id omne, hoc omne.***

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. Quantum literis, quantum studiis, veteribus nostris delectationibus, consequi poterimus, id omne ad arbitrium tuum, qui hæc semper amasti, libentissime conferemus. *Ibid.* l. 10. *ep.* 4. Hoc unum tibi persuade, quantum viribus eniti, consilio providere, autoritate movere potuero, hoc omne reipublicæ semper futurum.

*** 6.** ***In quantum*** **pro** ***quatenus,*** **est poeticum.**

* *Rutilius Itin.* l. 1. v. 45. Oramus veniam lacrymis et laude litamus, In quantum fletus currere verba sinit. (Sed pro *quoad* præcedente *in tantum* aut sequente dicitur aliquoties *Velleio,* ut l. 2. c. 43. Viris in tantum boni, in quantum humana simplicitas intelligi potest. *Ibid.* c. 94. In quantum quisque aut cognoscere aut intelligere potuit, in tantum miratur ac diligit.

* 7. *Quantum—tot* non est imitandum.

Cato R. R. c. 114. Ubi vites ablaqueantur, quantum putabis ei rei satis esse vini, tot vites ablaqueato et signato.

8. *Quantum possum.*

Sæpe *quantum* jungitur cum verbo *possum*. *Cic. in Pis.* c. 30. Pompeium, quantum potui, multis sæpe orationibus ornavi. *Id. pro Sext.* c. 13. Ut afflictæ Reipublicæ, quantum posset, mederetur. *Id.* 6 *Phil.* c. 7. Quamobrem, Quirites, consilio, quantum potero, labore, plus pæne quam potero, vigilabo pro vobis. * Add. *Id.* l. 15. *Att. ep.* 25.

* 9. *Quantum* cum *possum*[3] et superlativo.

Liv. l. 9. c. 24. Soranus decurrit, quanto maxime poterat cum tumultu, ad arma clamitans. *Id.* l. 10. c. 29. Signo dato in transversos quanto maximo possent impetu incurrere jussit Fabius. *Ibid.* c. 40 et 41. et l. 21. c. 41. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 37. Nonne Cato eloquentia tanta fuit, quantam illa tempora atque illa ætas in hac civitate ferre maximam potuit. Add. *Liv.* l. 7. c. 9. et l. 42. c. 7. et l. 22. c. 3. *Cels.* l. 1. c. 3. *Cic. de Amic.* c. 20.

** 10. *Nimium quantum; mirum quantum; incredibile quantum; immane quantum*, ad Græcorum exemplum prolata sunt. Dicunt enim ii: *πλεῖστον ὅσον, θαυμαστὸν ὅσον, ἀμήχανον ὅσον*. *Fabric.* ad *Terent.* p. 81. Declarant autem hæc omnia *valde* cum quadam exaggeratione. * Ergo luna per se roscida quoties alget, infinitum quantum illo tempore cadentes pruinas congerat. *Plin.* l. 18. c. 28. *Minut. Felix Octav.* Poetæ permirum quantum veritati ipsi sua auctoritate nocuere. *Plin.* l. 18. c. 3. Dona amplissima imperatorum ac fortium civium, quantum quis uno die plurimum circumaravisset.

* 11. *Quantusquantus* pro *quantuscunque.*

Cic. l. 12. *Att. ep.* 23. Quantiquanti, bene emitur, quod necesse est. *Terent. Adelph.* 3. 3. Tu quantus quantus, nihil nisi sapientia es. *Id. Phorm.* 5. 8. Heus quantaquanta hæc mea paupertas est: tamen adhuc curavi unum hoc quidem, ut mihi esset fides.

* 12. *Quantusvis; quantumvis: quantumvis* cum *licet.*

Cæsar B. G. l. 5. c. 28. § 4. Quantasvis magnas copias etiam Germanorum sustineri posse, munitis hibernis, docebant. *Cic.* 3 *Verr.* c. 16. Quantumvis et te et patronos tuos ingeniosos esse dicito. *Id. de Amic.* c. 20. Non possis tu, quantumvis licet excellas, omnes tuos ad honores amplissimos perducere.

* 13. *Quantuslibet.*

Liv. l. 9. c. 8. Quantalibet magnitudo hominis concipiatur animo, unius tamen ea magnitudo hominis erit.

** 14. *Quantum* et *quanti* pro *quot*, magnitudinis vocabulum pro multitudine. *Weitz.* ad *Flac.* p. 92. *Catul. epigr.* 3. Quantum est hominum venustiorum. *pro* quotquot sunt. *as many as there are.* *Propert.* l. 1. *eleg.* 5. At tibi curarum millia quanta dabit? *pro* quot millia. *Claud.* l. 2. *de Rapt.* v. 308. Conveniunt animæ, quantas truculentior Auster Decutit arboribus frondes *cet.* *Senec.* l. 3. *de Ira* c. 31. e *Lipsii* lectione: Dii quoque irascimur, quod aliquis nos antecedat, obliti quanti sequantur a tergo, spiculis ingentis invidiæ sauciati. Sic *aliquanti* pro *aliquot*. *Veget.* l. 2. c. 3. Necesse est morbo aliquantos debilitari, atque dimitti, aliquantos militiam deserere, vel diversis casibus interire. *Spartian.* in *Adr.* Non solum amicis, sed etiam passim aliquantis multa largitus est. Et *tanti* pro *tot*, ut apud Græcos *τοσοῦτοι* pro *τόσοι*, *Matth.* c. 15. v. 33., et alibi *Nann.* in *Ambros.* T. 3. p. 330. *Rittersh.* ad *Salvian.* p. 144. *Taubm.* ad *Plaut.* p. 407 et 1342. *Drepan. Paneg.* Unde cum tantis promissa persolveris, quid cui promiseris, sciat. *Weitz.* p. 795. *ad Terent.* *Val. Flacc.* l. 5. *Argon.* v. 635. Quid tantæ coeunt in prælia gentes? *Weitz.* ibi. Talia sunt: Tria tanta, sexcenta tanta, bis tanta. *Hirt.* Peditum ac levis armaturæ quater tantis. *four times as many*. *Hadrian.*

---

[3] Et aliis verbis. Cic. l. 13. Fam. ep. 23. Gratissimum mihi feceris, si com-[illegible]ntum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum.

* 15. *Quantum* cum comparativo.

Liv. l. 26. c. 19. Quum extra sortem collegæ optionem dari provinciæ iniquum fuerit, quantum majorem injuriam, imo contumeliam esse, sortem suam ad eum transferri. *Colum.* l. 12. c. 21. Sumitur hæc aqua quam longissime a littore; nam liquidior et purior est, quantum altiori mari hausta est.

(Admonitio.)

Locus *Livii* est alienus, nam ibi in ed. *J. Gron.* *quantum* vitio operarum irrepsit pro *quanto.* Apud *eundem* l. 44. c. 7. *J. Fr. Gron.* volebat legi *quanto,* et sic habent edd. variæ. Sed est alius locus l. 5. c. 10. quem huc advocat *Drak.* ad l. 44. c. 7. Sed is similis est iis, quæ prolata sunt ad n. 4. ubi *tantum* pro *tanto,* et nullus disertus comparativus; add. n. 20. Verba hæc sunt: Quantum augebatur militum numerus, tanto majore pecunia in stipendium opus erat. Sed hic quæritur de *quantum* cum diserto comparativo, etsi ceterum etiam *quanto* ponitur in talibus locis, ubi disertus comparativus non est. V. *Heins.* et *Burm.* ad *Ovid. Her. ep.* 17. v. 71. Atque etiam in illo *Liviano* loco multi libri habent *quanto.* Sed huc facit maxime locus *Sall. Jug.* c. 85. Quantum vita illorum præclarior, tanto horum socordia flagitiosior. ubi τὸ *quantum* pro vulgato *quanto* ex optimis libris restituit *Cortius,* qui videndus. Add. *Obs. Misc.* T. 5. p. 196. *Drak.* ad *Liv.* l. 5. c. 10. Simile est etiam hoc, quod *quam* pro *quo* comparativis jungitur; vid. supra in *Quam* n. 18.

(16. *Quantum* cum superlativo.)

Vell. l. 2. c. 11. *de Mario:* Quantum bello optimus, tantum pace pessimus. quod eodem modo dicitur, quo *quam* et *tam* cum superlativo; estque admodum frequens apud optimos scriptores.

17. *Quantulum* et *quantulumcunque* in extenuatione.

Quantulum et *quantulumcunque* extenuationi serviunt. *Cic.* 3 *Verr.* c. 1. Nos, qui jam et quid facere, et quantulum judicare possemus, ostendimus. *and of how little judgment we are possessed.* *Id.* 2 *Agr.* c. 25. Etenim quantulum interest, utrum in Massici radices aliove quopiam deducamini? *what great difference does it make?* *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 29. Ut ne plus nos assequamur, quam quantulum in dicendo assecutus es. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 65. Misit conjectori somnians, quantulum visum est de argento.

18. *Quantulumcunque* apertius extenuat. *Cic.* 2 *Verr.* c. 74. Sed tamen quicquid erit in his libellis, quantulumcunque videbitur esse, hoc quidem certe manifestum erit. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 23. Ex eo quod dico, quantulumcunque id est, quid faciam, judicari potest. *however insignificant it may be.* *Id. Orat.* c. 30. Aures civitatis nos primi, quicunque eramus, et quantulumcunque dicebamus, ad hujus generis dicendi, audiendi, incredibilia studia convertimus. * Add. *Columell.* l. 11. c. 1.

* 19. *Quantus* conjuncte cum *quam.* *Nepos Dat.* c. 5. Artaxerxes reminiscens, a quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset *cet.*

20. *Quantum tantum,* vel *tantundem.*

Interdum adsciscit *tantum* vel *tantundem.* *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 4. Quantum me diligis, tantum fac, ut valeas. *Ibid. ep.* 7. Quantum me diligis, tantum adhibe in te diligentiæ. *take care of yourself, as you love me.* *Id.* l. 6. *ep.* 19. Quantum de illo libro, tantundem de mei judicii fama detrahatur. *Id.* l. 15. *ep.* 11. Quantum tibi omnes boni debent, quo minus tantundem ego unus debeam, non recuso. ***I do not scruple to be as much indebted to you on my own behalf, as every well disposed person in fact is.***

* 21. *Quantum—tanto* rarius est.

Cæsar B. G. l. 1. c. 81. § 3. Quantum opere processerant, et castra protulerant; tanto aberant ab aqua longius. *Liv.* l. 5. c. 10. l. 27. c. 47. et l. 42. c. 5. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 99. § 2. (Add. *Virg. Æn.* l. 12. v. 19. et dicta ad n. 15.).

* 22. *Quantum—eo.*

Liv. l. 3. c. 25. Quantum juniores patrum plebi se magis insinuabant, eo acrius contra tribuni *tendebant,* ut plebi suspectos eos criminando facerent. (Simile est *superiori.)*

*** 23. *Quantuscunque.***

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 1. Regis Deiotari copias, quantæcunque sunt, nostras esse duco. *Id. Brut.* c. 93. Nos non desistebamus, cum omni genere exercitationis, tum maxime stilo, nostrum illud, quod erat, augere, quantumcunque erat. Add. *Id. pro Marcell.* c. 2. et *pro Arch.* c. 6.

*** 24. *Quantumcunque—tantum.***

Colum. l. 12. c. 25. Quantumcunque humoris est, tantum in amphoram musti portionem adjici oportet.

*** 25. *Quantumcunque—nihilominus.***

Colum. l. 12. c. 50. Quantumcunque adjeceris salis, nihilominus saporem non recipit oleum.

*** 26. *Quantuscunque—is.***

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 1. Quantæcunque tibi accessiones fient fortunæ et dignitatis, eas tu non potuisses consequi, nisi meis consiliis puer paruisses.

§ II. 1. *Quantopere* pro *quantum*, vel *quam.*

Quantopere refertur ad *tantopere*, et *quantum* aut *quam* significat. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 35. Neque enim hanc disputationem tantopere desiderabam, quantopere ejus ratione delector *cet. Id.* 3 *Verr.* c. 87. Perspicere vos certe scio, quantopere Siculis hoc expediat. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 6. Dici non potest, quantopere gaudeant. * Add. l. 2. *de Off.* c. 14.

* 2. *Quanto opere* disjunctum.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 8. Quantoque opere ejus municipii causa laborarem, tibi ostendi. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 49. Jam vero illa etiam notiora videtis, quanto se opere custodiant bestiæ, ut in pastu circumspectent, ut in cubilibus delitescant.

CAPUT CCXII.

De Conjunctione Quare.

* 1. *Quare* pro *ideo, itaque.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 3. Quare omnem hanc disputationem in adventum tuum differo. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 22. Quare istud feramus. Ita sæpe.

* 2. *Quare* in interrogatione, *qua de caussa.*

Cic. l. 11. *Att. ep.* 15. De Fuffidianis quare nihil potuit confici? *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 16. Namque illud quare, Scævola, negasti te fuisse laturum?

* 3. *Quare*, pro *propter quod, propter quam* etc.

Cic. l. 9. *Att. ep.* 12. Nihil dignum faciebat, quare ejus fugæ comitem me adjungerem. *Ib.* l. 7. *ep.* 10. Sic tibi persuadeas velim, unum mihi esse solatium, quare facilius possim pati, te esse sine nobis. *Id. pro Rosc. Am.* c. 19. Quid ergo affers, quare id factum putemus? *Id. pro Quint.* c. 19 et 21. et l. 11. *Att. ep.* 22.

* Huc refer ea exempla, in quibus præcedit nomen *causæ*. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 18. Miror, quid causæ fuerit, quare consilium mutaris. *Cæsar* l. 7. *B. G.* c. 63. § 7. Hæc fuit causa, quare toto abessent bello Treviri, et neutri auxilia mitterent. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 10. Causa, quare peccaverit, non intercessit.

Item cum præcessit *ratio*. *Cic. Partit.* c. 38. Quærenda etiam ratio est, si qua poterit inveniri, quare non sit exceptum. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 6. Potestne earum rerum, quæ nihil habent rationis, quare futuræ sint, ulla esse præsensio?

* 4. *Quare*, pro *per quæ.*

Planc. ap. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 21. Omnia feci, quare, Lepido conjuncto ad rempublicam defendendam, perditis resisterem.

* 5. *Quare* post *miror*, et alia verba.

Plin. l. et c. 20. Miror, quare difficulter in Italia id nasci tradiderit Solon Smyrnæus.

CAPUT CCXIII.

De Adverbio QUASI.

1. ***Quasi***, pro *tanquam* vel *sicut*.

QUASI adverbium est similitudinis, et *tanquam* significat. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 3. Philosophia laudandarum omnium artium procreatrix quædam, et quasi parens. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 5. Tertia deorum notio est, quæ terret animos fulminibus, tempestatibus, lapideis imbribus, et guttis imbrium quasi cruentis. *Ibid.* l. 1. c. 36. Epicurus, quasi pueri delicati, nihil cessatione melius existimat. *Id. de Senect.* c.. 23 Nec vero velim, quasi decurso spatio, a calce ad carceres revocari. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 4. Quo commodius disputationibus explicentur, sic eas exponam, quasi agatur res, non quasi narretur.

2. *Quasi—sic, quasi—ita*, pro *sicut*, vel *non secus, ac*.

Interdum est *sicut*, vel *non secus, ac*, et assumit *sic*, aut *ita*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 16. Ut quasi aurum igne, sic benevolentia fidelis periculo aliquo perspici possit. *as gold is tried in the fire. Id. de Senect.* c. 8. Literas Græcas sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *I devoted myself as zealously to the study of the Greek language, as though I had been anxious to quench a long thirst.* Add. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 13. et *pro Quint.* c. 2. Quasi sua res aut honor agatur, ita diligenter Nævii cupiditati morem gerunt. *just as though their property, or their honour was at stake, so, &c. Id.* 2 *Agr.* c. 18. Sed plane quasi ea res nobis saluti futura sit, ita cogit, atque imperat, ut *cet.* Add. *Id. pro Sext.* c. 52. (*Sueton. Tib.* c. 50. quasi Augusti ita et Liviæ *etc.*)

3. *Quasi si. Quasi—haud secus.*

** S. D. P. *Plaut. Casin. Prol.* Educavit magna industria, quasi si esset ex se nata. *Id. Trin.* Quasi canes, haud secus circumstabant navem turbines venti.

** 4. *Quasi uti.*

P. *Plaut. Mercat.* Quasi uti mihi foret custos.

** 5. *Quasi—item. Quasi—itidem.*

S. D. *Plaut. Rud.* Quasi muretum juncis; item ego vos virgis circumvinciam. *Id. Asin.* 1. 3. Quasi piscis, itidem est amator lenæ, nequam et nisi recens.

6. *Quasi* et *quasi vero* per ironiam.

Quasi et *quasi vero* sæpe ironiam continent. *Cic.* 2 *Phil.* c. 39. Medico tria millia jugerum, quasi te sanum facere potuisset. *just as if; as though. Id.* l. 2. *de Fin.* c. 3. Quasi me pudeat istorum, aut non possim, quemadmodum ea dicantur, ostendere. Add. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 33. *Cæsar B. C.* l. 2. c. 31. § 3. *Cic.* 1 *Verr.* c. 13. Quasi vero id cupiditate defendendæ nobilitatis ac studio partium fecerit. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 7. Quasi vero ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. * Add. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 9.

* 7. *Quasi vero—ac non. Quasi—ac non.*

Cæsar B. G. l. 7. c. 38. § 7. Quasi vero consilii sit res, ac non necesse sit nobis Gergoviam contendere. Add. *Cic.* 1 *Verr.* c. 13. et *pro Rosc. Am.* c. 33. *Boeth.* l. 5. *Consol. pros.* 4. *Cic.* 1 *Verr.* c. 56. Quasi quicquam redivivi ex opere illo tolleretur, ac non totum opus ex redivivis constitueretur. *Id.* 5 *Verr.* c. 66. Quid ego plura de Gavio? quasi tu Gavio tum fueris infestus, ac non nomini, generi, juri civium hostis.

* 8. *Quasi vero—et non. Quasi—et non.*

Cic. pro Mur. c. 36. Quasi vero esset Diogenes Cynicus mortuus, et non divini hominis Africani mors honestaretur. *Id. pro Planc.* c. 25 et 29. Quasi vero me tuo arbitratu et non meo gratum esse oporteat. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 21. Quasi non potuerit id evenire casu, et non in omni marmore necesse sit inesse vel Praxitelia capita.

* 9. *Quasi* post verbum *admonere* aliaque, pro *quod.*

Sueton. Tib. c. 8. Admonentibus domesticis, quasi plura polliceretur, quam præstare posset, non oportere, ait, quenquam a sermone principis tristem discedere. *Tacit. Ann.* l. 12. c. 52. § 1.

10. *Quasi* pro *fere.*

Interdum usurpatur pro *fere.* *Cic.* 1 *Verr.* c. 8. Reperi ex his quasi decem fiscos ad Senatorem illum relictos esse, comitiorum causa. *that ten of these chests, or thereabouts, &c. that about ten of these chests, &c.* *Id.* l. 2. *Acad.* c. 26. Sol quantulus vobis videtur? mihi quidem quasi pedalis. *about a foot in diameter.* * Add. *Terent. Heaut.* 1. 1. et *Cic. Orat.* c. 13. (*Sueton. Cal.* c. 58.)

11. *Admonitio.*

Quasi pro *fere,* cum contrahitur numerus, spatium, aut aliud ejusmodi, apud *Ciceronem* rarum admodum est. Ejus loco *fere, ferme, pæne, prope, propemodum* usurpari solent. (Est *in Cæcil.* c. 8. et *Orat.* c. 13. etc.)

12. *Quasi* in translationibus.

** D. *Quasi* metaphoris inservit, lenitque translationem. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 2. Facilior erit mihi quasi decursus mei temporis. Sic *Plin.* l. 8. *ep.* 16. *Quasi testamenta servorum* appellat, quæ vera et justa appellare non licuisset, *Buchn.* ibi: et paulo post: Servis, *inquit,* Resp. quædam, et quasi civitas domus est. * Add. *Cic. Læl.* c. 16. et l. 2. *de Off.* c. 9. et l. 5. *Fam. ep.* 19.

* 13. *Quasi aliquis,* vel *quidam.*

Quasi, quum metaphoras emollit, sæpe adjunctum habet *aliquis* vel *quidam.* *Cic. pro Arch.* c. 1. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, habent quoddam commune vinculum, et quasi cognatione quadam inter se continentur.

CAPUT CCXIV.

De Adverbio QUATENUS.

1. *Quatenus* pro *ad quem terminum.*

* QUATENUS proprie de loco dici videtur; uti *Livius* usurpavit l. 28. c. 39. Italiæ, nisi quatenus vallum castrorum cingit, nihil reliqueritis Pœno. *Et mox:* Petentibus Saguntinis, ut quatenus tuto possent, Italiam spectatum irent; duces dati, literæque per oppida missæ, ut Hispanos comiter acciperent.

2. *Quatenus* tralate.

Quatenus est *ad quem terminum.* Cui respondet *eatenus. Cic. de Amic.* c. 11. Quamobrem id primum videamus, quatenus amor in amicitia progredi debeat. *how far, to what length or extent.* *Id. Orat.* c. 22. In omnibus rebus videndum est, quatenus: etsi enim suus cuique modus est, tamen magis offendit nimium, quam parum. *Id. de Amic.* c. 17. Est enim quatenus amicitiæ dari venia possit. *there is a certain limit, up to which, &c.*

3. Interdum refertur ad tempus. *how long.* *Cic.* 14 *Philipp.* c. 5. Quibus auspiciis istos fasces Augur acciperem? quatenus haberem? cui traderem? *how long should I have them?*

4. *Quatenus,* pro *qua ex parte.*

Interdum usurpatur pro *qua ex parte.* *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 2. Postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur. Quatenus de religione dicebat, Bibulo assensum est. *so far as it related to paying obedience to the declaration of the Sibylline oracle.* * Add. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 3. et l. 3. c. 12.

** 5. D. *Quatenus* pro *quoniam* post *Ciceronem* dici cœptum est. *Quintil.* l. 9. c. 3. Quatenus incidimus, paulo plus de scholis agemus. *Plin.* l. 3. *ep.* 7. Quatenus negatur nobis diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur. *Vall. l. 2. Eleg.* c. 42. *Linac.* l. 1. p. 95. (Add. Suet. Claud. c. 26.)

CAPUT CCXV.

De Conjunctione enclitica Que.

** 1. Que notæ significationis particulam Græcorum τε exprimit, statimque annectitur illi dictioni, cui alias *et* præponeretur. *Cic.* l. 1. *de Div.* c. 56. Qui solis et lunæ, reliquorumque siderum ortus, obitus, motusque cognoscerent. *i. e.* et reliquorum, et motus.

2. *Que* ad verbum posterius rejectum.

Interdum tamen, ubi præpositio occurrit, secundo loco ponitur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 26. Eorum administratio latissime pateat, ad plurimosque pertineat. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 6. Ut collectam gratiam florentissimi hominis effunderem, a meque ipse deficerem. *Id. de Fin.* l. et c. 1. In reque. *Nep. Hannib.* c. 3. In Italiamque.

** 3. Sed Poetæ non dubitant eam alicubi longius projicere. *Tibull.* l. 1. *eleg.* 6. Labentur opes, ut vulnere nostro Sanguis, ut hic ventis diripiturque cinis. *Propert.* l. 2. *eleg.* 20. In te ego et æratas rumpam, mea vita, catenas. Ferratam Danaes transiliamque domum.

* 4. *Que—et* pro *et—et* non licet imitari.

Tacit. Ann. l. 12. c. 51. § 1. Nec aliud Rhadamisto subsidium fuit, quam pernicitas equorum, quis seque et conjugem abstulit. *Id. ibid.* c. 60. § 5. et l. 13. c. 40. *Liv.* l. 5. c. 49. *Sallust. Jugurth.* c. 6. Opportunitas suæque et liberorum ætatis. Et c. 26. Suadent, ut seque et oppidum Jugurthæ tradat. Adde c. 55. Huc refer *que—et—et*. *Tacit. Ann.* l. 12. c. 37. § 4. Ad ea Cæsar veniam ipsique, et conjugi, et fratribus, tribuit. Eodem refer *que—atque*. *Ibid.* l. 4. c. 34. § 6. Uterque opibusque atque honoribus perviguere. Cui geminum est illud *ibid.* c. 8. § 5. Atque ille, cui avunculus Augustus, seque ac majores et posteros municipali adulterio fœdabat. (frequentissimum hoc *Livio* v. *Drakenb.* ad l. c. et l. 10. c. 30. etc.)

* 5. *Que etiam* pro *atque etiam* non imitandum est.

Tacit. Ann. l. 13. c. 43. § 6. Filio et nepti pars concedebatur, eximebanturque etiam, quæ testamento matris aut avi acceperant. Add. *Cels.* l. 2. c. 3. *Tacit. Ann.* l. 3. c. 36. § 2. (Quid vitii sit in hac forma, non intelligimus.)

6. *Que* geminatum vel sæpius repetitum.

** Iidem Poetæ hanc particulam frequenter geminant, immo vel ter aut quater repetunt. *Virg.* l. 7. *Æn.* v. 301. Vires cœlique marisque. *Ibid.* l. 1. v. 89. Una Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis Africus. *Id.* l. 4. *Georg.* v. 36. Drymoque, Xanthoque, Ligeaque, Phyllodoceque. * *Ovid.* l. 15. *Metam.* v. 670. etc.

* 7. *Que* geminatum ab historicis et oratoribus.

Liv. l. 24. c. 19. Captivi, quique Campanorum, quique Annibalis militum erant, Romam missi. *Id.* l. 25. c. 22. Post eam diem quique exissent, quique ibi mansissent, hostium futuros numero, literis significabatur. *Id.* l. 22. c. 26. l. 26. c. 51. et l. 29. c. 21. et l. 42. c. 14. *Vellei.* l. 2. c. 113. § 1. *Plin.* l. 9. *ep.* 13. § 1. *Sallust. Catil.* c. 9. *Jugurth.* c. 21. extr. et c. 100.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 26. Mihi, quique optime dicunt, quique id facillime atque ornatissime facere possunt, tamen nisi timide ad dicendum accedunt, pæne impudentes videntur. *Ibid.* p. 134 b. Trigeminum est in *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 21. Omnium quæque sint notitiæ, quæque significentur rerum vocabulis, quæque cujusque vis et natura sit, mox videbimus. Sed, ut videre licet, ad pronomen *qui* potissimum adhærescit *que* geminatum, vel ter repetitum. Vid. tamen *Tacit. Ann.* l. 2. c. et § 3.

8. *Que* pro *etiam*.

** *Que* pro *etiam*, vel *quoque*. *Plin.* l. 35. c. 12. Ab hoc eodem factum Herculem, qui hodieque materiæ nomen in urbe retinet. *Linac.* l. 2. p. 136. *Plin.* l. 4. *ep.* 19. Nam cum matrem meam parentis loco venerere, meque a pueritia statim *formare solebas*. *Buchn.*

*** 9.** *Que* pro *sed.*

Que rarissime pro *sed* ponitur. *Columell.* l. 5. c. 8. Olea neque depressa loca, neque ardua, magisque modicos clivos amat; quales in Italia Sabinorum vel tota provincia Bætica videmus.

*** 10.** *Que* pro *tum.*

Sammonic. c. 49. Membra lines, fotuque ferus mulcebitur ignis. (Sed in hac forma in omnibus linguis copula ponitur. *Virgil.* Dic quibus in terris, et eris mihi *etc.*)

*** 11.** *Que* ab initio.

Non modo commata, sed etiam membra conjungit. Vid. *Monum. Ingen.* p. 140. ubi *Facciolato* respondimus. (Adde *Ernestum* ad *Sueton. Ner.* c. 38.)

CAPUT CCXVI.

De Adverbio QUEMADMODUM.

1. *Quemadmodum* pro *quomodo; how, in what way or manner.*

QUEMADMODUM factum ex tribus verbis, *quem ad modum*, idem est quod *quomodo*. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 5. Velim cogites, quemadmodum bibliothecam nobis conficere possis. *Ib.* l. 7. *ep.* 24. Hæc res quemadmodum ceciderit, velim ad me scribas. * Add. l. 2. *ep.* 22. et l. 4. *ep.* 1.

* 2. *Quemadmodum* in interrogatione.

Cic. 2 *Catil.* c. 10. Quemadmodum illis carere poterunt? *Liv.* l. 22. c. 50. Quemadmodum hi boni fidelesque cives esse possunt? *Cic.* l. 1. *de N. D.* c. 8. Quemadmodum obedire et parere voluntati architecti aer, ignis, aqua, terra potuerunt? Add. *Id. pro Quint.* c. 27.

* 3. *Quemadmodum* post *ratio.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 29. Adjuves, ineasque rationem, quemadmodum ea mulier Romam perducatur. *Id.* l. 3. *de N. D.* c. 16. Nam quos ab hominibus pervenisse dicis ad Deos, tu reddes rationem, quemadmodum idem fieri potuerit.

4. *Quemadmodum—sic*, vel *ita.*

Interdum assumit *sic*, vel *ita*. *Cic. ad Q. Frat.* l. et *ep.* 1. Ut quemadmodum gubernatores optimi vim tempestatis, sic illi fortunæ impetum superare non possent. *Id. de Amic.* c. 4. Si quemadmodum soles de cæteris rebus, cum ex te quæruntur, sic de amicitia disputaris. *Id. ad Q. Fr.* l. 2. *ep.* 12. Tu quemadmodum me censes oportere esse in Rep. *cet.* ita et esse, et fore auricula infima molliorem scito.

* 5. *Quemadmodum—sic etiam.*

Nonnunquam accedit *etiam*. *Varro* l. 8. *de L. L.* c. 64. extr. Quemadmodum is, qui *etc.* sic etiam in his, quæ non duobus dicuntur *etc.* Exempla non sunt rara.

* 6. *Quemadmodum—adæque* rarissimum est.

Liv. l. 4. c. 43. Quemadmodum tribunis consulari potestate creandis usi sunt; adæque in quæstoribus liberum sit arbitrium populi.

** 7. *Quemadmodum—eodem modo.*

** P. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 26. Quemadmodum sint erga seipsos animati, eodem modo sint erga amicos.

8. *Quemadmodum—sed.*[4]

Alias *sed*. *Cic. pro Flacc.* Nunquam laborant, quemadmodum probent, quod dicunt, sed quemadmodum se explicent dicendo. *Id.* 3 *Verr.* c. 5. Quærat non

---

[4] *Hoc sed* non tam respicit quemadmodum, quam particulam negativam, quæ *præcedit.*

solum quemadmodum nostro crimini, sed etiam quo pacto suæ confessioni medeatur.

(9. *Quemadmodum*, omisso in consequente *ita*.)

Cic. Acad. l. 4. c. 34. Non enim, quemadmodum, si quæsitum sit ex eo, stellarum numerus par an impar sit — nescire se dicat. Ordo enim est: Non enim ita dicat se nescire, quemadmodum dicat se nescire, si quæsitum sit *etc.*

CAPUT CCXVII.

De Pronom. QUI *vel* QUIS (* QUICUNQUE *et* QUISQUIS *et* QUOD).

§ I. * 1. *Qui* cum *pauci, multi, nulli* cet.

QUI cum nomine *pauci, multi*, et similibus nominibus, conjungendum, eundem casum, quem *pauci, multi* cet. habent, retinet; id quod Germanica lingua non patitur. *Cic. de Senect.* c. 14. Tempestivis conviviis delector cum æqualibus, qui pauci admodum restant. *very few of whom remain. Id. Fam.* l. et *ep.* 1. Regis causa si qui sunt, qui velint, qui pauci sunt, omnes rem ad Pompeium deferri volunt. *and they are but few. pro Milon.* c. 4. Si tempus est ullum jure hominis necandi, quæ multa sunt, certe illud est justum, cum vi vis illata defenditur. 2 *Catil.* c. 10. et l. 1. *de Fin.* c. 17. Aliqui e nostris aliter existimant, quos quidem video esse multos, sed imperitos. l. 1. *de Off.* c. 20. Huc refer illa: *Cic. pro Balb.* c. 27. Si qui sunt, quibus infinitum sit odium, quos video esse nonnullos, cum ducibus ipsis confligant. *Liv.* l. 1. c. 55. Exaugurare fana Tarquinius, quæ aliquot ibi a Tatio rege vota, consecrata, inaugurataque postea fuerant. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 4. Meas literas quod requiris, impedior inopia rerum, quas nullas habeo litteris dignas. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 4. extr. Omnium ineptiarum, quæ sunt innumerabiles, haud scio an ulla sit major illorum, qui *cet. and they are innumerable.* (pro quo vulgo etiam dicunt, *quorum pauci sunt.*)

* 2. *Est, qui* sæpe abundare videtur Germanis, sed est elegans.

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 4. Sic habeto, neminem esse, qui me amet, quin idem te amet. *that no one loves me, who does not love you also. Ibid.* l. et *ep.* 1. Regis causa, si qui sunt, qui velint, qui pauci sunt, omnes rem ad Pompeium deferri volunt. *those, who are of the king's party, though they be few in number, are anxious that Pompey should be employed on this occasion.* Adde *Id. pro Rosc. Am.* c. 23 et 29. Quid est ergo, quo tandem accusator, inopia argumentorum, confugerit?

* 3. *Quæ tua est humanitas*, cet.

Notandæ sunt formulæ, *quæ tua est humanitas*, et similes. *Cic. Att.* l. et *ep.* 7. Certe ille gratias agere debuit, et, si esset factum, quæ tua est humanitas, adscripsisses. *Ibid.* l. 7. *ep.* 2. Si mihi permisisses rem, qui meus amor in te est, confecissem cum cohæredibus. *Ib.* l. 13. *ep.* 79. Huic ego tantummodo aditum ad tuam cognitionem patefacio et munio: cognitum per te ipsum, quæ tua natura est, dignum tua amicitia judicabis. Non dubito, quin sine mea commendatione, quod tuum est judicium de hominibus, ipsius Lamiæ causa studiose omnia facturus sis. l. 12. *ep.* 29. § 5. *Id. pro Dom.* c. 32. Pater tuus si viveret, qua severitate fuit, tu profecto non viveres. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* et § 9. Quæcunque de tua dignitate erant impetranda, qua est humanitate Cæsar, facillimum erit ab eo tibi ipsi impetrare. (Ceterum de hac forma loquendi dignus est, qui legatur, *Perizonius* ad *Sanctii Minerv.* l. 2. c. 9.)

4. *Quem dixi; quam dixi; quod dixi*, cet.

Cicero non temere ponit *supra dictus*; præoptat dicere *quem dixi, quam dixi, quod dixi* cet. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 11. Illud alterum, quod dixi, literarum genus quotidie mihi fiet proclivius. *Ib.* l. 7. *ep.* 3. Ex omnibus iis, quæ dixi, incommodis, nihil tolerabilius exilio. Exempla reperies infinita.

5. *Qui* pro *quis*.

Qui sine interrogatione ac dubitatione adhiberi plerumque solet. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 12. Cato negat jus esse, qui miles non sit, pugnare cum hoste. Id. 1 Philipp. c. 5. Misi pro amicitia, qui hoc diceret. Exempla sunt passim obvia.

*** 7. *Quantum—tot* non est imitandum.**

Cato R. R. c. 114. Ubi vites ablaqueantur, quantum putabis ei rei satis esse vini, tot vites ablaqueato et signato.

8. *Quantum possum.*

Sæpe *quantum* jungitur cum verbo *possum*. *Cic. in Pis.* c. 30. Pompeium, quantum potui, multis sæpe orationibus ornavi. *Id. pro Sext.* c. 13. Ut afflictæ Reipublicæ, quantum posset, mederetur. *Id.* 6 *Phil.* c. 7. Quamobrem, Quirites, consilio, quantum potero, labore, plus pæne quam potero, vigilabo pro vobis. * Add. *Id.* l. 15. *Att. ep.* 25.

* 9. *Quantum* cum *possum* [3] et superlativo.

Liv. l. 9. c. 24. Soranus decurrit, quanto maxime poterat cum tumultu, ad arma clamitans. *Id.* l. 10. c. 29. Signo dato in transversos quanto maximo possent impetu incurrere jussit Fabius. *Ibid.* c. 40 et 41. et l. 21. c. 41. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 37. Nonne Cato eloquentia tanta fuit, quantam illa tempora atque illa ætas in hac civitate ferre maximam potuit. Add. *Liv.* l. 7. c. 9. et l. 42. c. 7. et l. 22. c. 3. *Cels.* l. 1. c. 3. *Cic. de Amic.* c. 20.

** 10. *Nimium quantum; mirum quantum; incredibile quantum; immane quantum*, ad Græcorum exemplum prolata sunt. Dicunt enim ii: *πλεῖστον ὅσον, θαυμαστὸν ὅσον, ἀμήχανον ὅσον*. *Fabric.* ad *Terent.* p. 81. Declarant autem hæc omnia *valde* cum quadam exaggeratione. * Ergo luna per se roscida quoties alget, infinitum quantum illo tempore cadentes pruinas congerat. *Plin.* l. 18. c. 28. *Minut. Felix Octav.* Poetæ permirum quantum veritati ipsi sua auctoritate nocuere. *Plin.* l. 18. c. 3. Dona amplissima imperatorum ac fortium civium, quantum quis uno die plurimum circumaravisset.

* 11. *Quantusquantus* pro *quantuscunque*.

Cic. l. 12. *Att. ep.* 23. Quantiquanti, bene emitur, quod necesse est. *Terent. Adelph.* 3. 3. Tu quantus quantus, nihil nisi sapientia es. *Id. Phorm.* 5. 8. Heus quantaquanta hæc mea paupertas est: tamen adhuc curavi unum hoc quidem, ut mihi esset fides.

* 12. *Quantusvis; quantumvis: quantumvis* cum *licet*.

Cæsar B. G. l. 5. c. 28. § 4. Quantasvis magnas copias etiam Germanorum sustineri posse, munitis hibernis, docebant. *Cic.* 3 *Verr.* c. 16. Quantumvis et te et patronos tuos ingeniosos esse dicito. *Id. de Amic.* c. 20. Non possis tu, quantumvis licet excellas, omnes tuos ad honores amplissimos perducere.

* 13. *Quantuslibet.*

Liv. l. 9. c. 8. Quantalibet magnitudo hominis concipiatur animo, unius tamen ea magnitudo hominis erit.

** 14. *Quantum* et *quanti* pro *quot*, magnitudinis vocabulum pro multitudine. *Weitz.* ad *Flac.* p. 92. *Catul. epigr.* 3. Quantum est hominum venustiorum. *pro* quotquot sunt. *as many as there are. Propert.* l. 1. *eleg.* 5. At tibi curarum millia quanta dabit? *pro* quot millia. *Claud.* l. 2. *de Rapt.* v. 308. Conveniunt animæ, quantas truculentior Auster Decutit arboribus frondes *cet. Senec.* l. 3. *de Ira* c. 31. e *Lipsii* lectione: Dii quoque irascimur, quod aliquis nos antecedat, obliti quanti sequantur a tergo, spiculis ingentis invidiæ sauciati. Sic *aliquanti* pro *aliquot*. *Veget.* l. 2. c. 3. Necesse est morbo aliquantos debilitari, atque dimitti, aliquantos militiam deserere, vel diversis casibus interire. *Spartian.* in *Adr.* Non solum amicis, sed etiam passim aliquantis multa largitus est. Et *tanti* pro *tot*, ut apud Græcos *τοσοῦτοι* pro *τόσοι*, *Matth.* c. 15. v. 33., et alibi *Nann.* in *Ambros.* T. 3. p. 330. *Rittersh.* ad *Salvian.* p. 144. *Taubm.* ad *Plaut.* p. 407 et 1342. *Drepan. Paneg.* Unde cum tantis promissa persolveris, quid cui promiseris, sciat. *Weitz.* p. 795. *ad Terent. Val. Flacc.* l. 5. *Argon.* v. 635. Quid tantæ coeunt in prælia gentes? *Weitz.* ibi. Talia sunt: Tria tanta, sexcenta tanta, bis tanta. *Hirt.* Peditum ac levis armaturæ quater tantis. *four times as many. Hadrian.*

---

[3] *Et aliis* verbis. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 23. Gratissimum mihi feceris, si commendationi meæ tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum.

* 15. *Quantum* cum comparativo.

Liv. l. 26. c. 19. Quum extra sortem collegæ optionem dari provinciæ iniquum fuerit, quantum majorem injuriam, imo contumeliam esse, sortem suam ad eum transferri. *Colum.* l. 12. c. 21. Sumitur hæc aqua quam longissime a littore; nam liquidior et purior est, quantum altiori mari hausta est.

(Admonitio.)

Locus *Livii* est alienus, nam ibi in ed. *J. Gron. quantum* vitio operarum irrepsit pro *quanto.* Apud *eundem* l. 44. c. 7. *J. Fr. Gron.* volebat legi *quanto,* et sic habent edd. variæ. Sed est alius locus l. 5. c. 10. quem huc advocat *Drak.* ad l. 44. c. 7. Sed is similis est iis, quæ prolata sunt ad n. 4. ubi *tantum* pro *tanto,* et nullus disertus comparativus; add. n. 20. Verba hæc sunt: Quantum augebatur militum numerus, tanto majore pecunia in stipendium opus erat. Sed hic quæritur de *quantum* cum diserto comparativo, etsi ceterum etiam *quanto* ponitur in talibus locis, ubi disertus comparativus non est. V. *Heins.* et *Burm.* ad *Ovid. Her. ep.* 17. v. 71. Atque etiam in illo *Liviano* loco multi libri habent *quanto.* Sed huc facit maxime locus *Sall. Jug.* c. 85. Quantum vita illorum præclarior, tanto horum socordia flagitiosior. ubi τὸ *quantum* pro vulgato *quanto* ex optimis libris restituit *Cortius,* qui videndus. Add. *Obs. Misc.* T. 5. p. 196. *Drak.* ad *Liv.* l. 5. c. 10. Simile est etiam hoc, quod *quam* pro *quo* comparativis jungitur; vid. supra in *Quam* n. 18.

(16. *Quantum* cum superlativo.)

Vell. l. 2. c. 11. *de Mario:* Quantum bello optimus, tantum pace pessimus. quod eodem modo dicitur, quo *quam* et *tam* cum superlativo; estque admodum frequens apud optimos scriptores.

17. *Quantulum* et *quantulumcunque* in extenuatione.

Quantulum et *quantulumcunque* extenuationi serviunt. *Cic.* 3 *Verr.* c. 1. Nos, qui jam et quid facere, et quantulum judicare possemus, ostendimus. *and of how little judgment we are possessed.* *Id.* 2 *Agr.* c. 25. Etenim quantulum interest, utrum in Massici radices aliove quopiam deducamini? *what great difference does it make?* *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 29. Ut ne plus nos assequamur, quam quantulum in dicendo assecutus es. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 65. Misit conjectori somnians, quantulum visum est de argento.

18. *Quantulumcunque* apertius extenuat. *Cic.* 2 *Verr.* c. 74. Sed tamen quicquid erit in his libellis, quantulumcunque videbitur esse, hoc quidem certe manifestum erit. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 23. Ex eo quod dico, quantulumcunque id est, quid faciam, judicari potest. *however insignificant it may be.* *Id. Orat.* c. 30. Aures civitatis nos primi, quicunque eramus, et quantulumcunque dicebamus, ad hujus generis dicendi, audiendi, incredibilia studia convertimus. * Add. *Columell.* l. 11. c. 1.

* 19. *Quantus* conjuncte cum *quam. Nepos Dat.* c. 5. Artaxerxes reminiscens, a quanto bello ad quam parvam rem principem ducum misisset *cet.*

20. *Quantum tantum,* vel *tantundem.*

Interdum adsciscit *tantum* vel *tantundem.* *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 4. Quantum me diligis, tantum fac, ut valeas. *Ibid. ep.* 7. Quantum me diligis, tantum adhibe in te diligentiæ. *take care of yourself, as you love me.* *Id.* l. 6. *ep.* 19. Quantum de illo libro, tantundem de mei judicii fama detrahatur. *Id.* l. 15. *ep.* 11. Quantum tibi omnes boni debent, quo minus tantundem ego unus debeam, non recuso. ***I do not scruple to be as much indebted to you on my own behalf, as every well disposed person in fact is.***

* 21. *Quantum—tanto* rarius est.

Cæsar B. G. l. 1. c. 81. § 3. Quantum opere processerant, et castra protulerant; tanto aberant ab aqua longius. *Liv.* l. 5. c. 10. l. 27. c. 47. et l. 42. c. 5. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 99. § 2. (Add. *Virg. Æn.* l. 12. v. 19. et dicta ad n. 15.).

* 22. *Quantum—eo.*

Liv. l. 3. c. 25. Quantum juniores patrum plebi se magis insinuabant, eo acrius contra tribuni *tendebant, ut* plebi suspectos eos criminando facerent. (Simile est *superiori.)*

* 23. *Quantuscunque.*

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 1. Regis Deiotari copias, quantæcunque sunt, nostras esse duco. *Id. Brut.* c. 93. Nos non desistebamus, cum omni genere exercitationis, tum maxime stilo, nostrum illud, quod erat, augere, quantumcunque erat. Add. *Id. pro Marcell.* c. 2. et *pro Arch.* c. 6.

* 24. *Quantumcunque—tantum.*

Colum. l. 12. c. 25. Quantumcunque humoris est, tantum in amphoram musti portionem adjici oportet.

* 25. *Quantumcunque—nihilominus.*

Colum. l. 12. c. 50. Quantumcunque adjeceris salis, nihilominus saporem non recipit oleum.

* 26. *Quantuscunque—is.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 1. Quantæcunque tibi accessiones fient fortunæ et dignitatis, eas tu non potuisses consequi, nisi meis consiliis puer paruisses.

§ II. 1. *Quantopere* pro *quantum*, vel *quam*.

Quantopere refertur ad *tantopere*, et *quantum* aut *quam* significat. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 35. Neque enim hanc disputationem tantopere desiderabam, quantopere ejus ratione delector *cet. Id.* 3 *Verr.* c. 87. Perspicere vos certe scio, quantopere Siculis hoc expediat. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 6. Dici non potest, quantopere gaudeant. * Add. l. 2. *de Off.* c. 14.

* 2. *Quanto opere* disjunctum.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 8. Quantoque opere ejus municipii causa laborarem, tibi ostendi. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 49. Jam vero illa etiam notiora videtis, quanto se opere custodiant bestiæ, ut in pastu circumspectent, ut in cubilibus delitescant.

CAPUT CCXII.

De Conjunctione QUARE.

* 1. *Quare* pro *ideo, itaque.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 3. Quare omnem hanc disputationem in adventum tuum differo. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 22. Quare istud feramus. Ita sæpe.

* 2. *Quare* in interrogatione, *qua de caussa.*

Cic. l. 11. *Att. ep.* 15. De Fuffidianis quare nihil potuit confici? *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 16. Namque illud quare, Scævola, negasti te fuisse laturum?

* 3. *Quare,* pro *propter quod, propter quam* etc.

Cic. l. 9. *Att. ep.* 12. Nihil dignum faciebat, quare ejus fugæ comitem me adjungerem. *Ib.* l. 7. *ep.* 10. Sic tibi persuadeas velim, unum mihi esse solatium, quare facilius possim pati, te esse sine nobis. *Id. pro Rosc. Am.* c. 19. Quid ergo affers, quare id factum putemus? *Id. pro Quint.* c. 19 et 21. et l. 11. *Att. ep.* 22.

* Huc refer ea exempla, in quibus præcedit nomen *causæ*. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 18. Miror, quid causæ fuerit, quare consilium mutaris. *Cæsar* l. 7. *B. G.* c. 63. § 7. Hæc fuit causa, quare toto abessent bello Treviri, et neutri auxilia mitterent. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 10. Causa, quare peccaverit, non intercessit.

Item cum præcessit *ratio*. *Cic. Partit.* c. 38. Quærenda etiam ratio est, si qua poterit inveniri, quare non sit exceptum. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 6. Potestne earum rerum, quæ nihil habent rationis, quare futuræ sint, ulla esse præsensio?

* 4. *Quare,* pro *per quæ.*

Planc. ap. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 21. Omnia feci, quare, Lepido conjuncto ad rempublicam defendendam, perditis resisterem.

* 5. *Quare* post *miror,* et alia verba.

Plin. l. et c. 20. Miror, quare difficulter in Italia id nasci tradiderit Solon Smyrnæus.

CAPUT CCXIII.

De Adverbio QUASI.

1. *Quasi,* prò *tanquam* vel *sicut.*

QUASI adverbium est similitudinis, et *tanquam* significat. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 3. Philosophia laudandarum omnium artium procreatrix quædam, et quasi parens. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 5. Tertia deorum notio est, quæ terret animos fulminibus, tempestatibus, lapideis imbribus, et guttis imbrium quasi cruentis. *Ibid.* l. 1. c. 36. Epicurus, quasi pueri delicati, nihil cessatione melius existimat. *Id. de Senect.* c.. 23 Nec vero velim, quasi decurso spatio, a calce ad carceres revocari. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 4. Quo commodius disputationibus explicentur, sic eas exponam, quasi agatur res, non quasi narretur.

2. *Quasi—sic, quasi—ita,* pro *sicut,* vel *non secus, ac.*

Interdum est *sicut,* vel *non secus, ac,* et assumit *sic,* aut *ita.* *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 16. Ut quasi aurum igne, sic benevolentia fidelis periculo aliquo perspici possit. *as gold is tried in the fire.* *Id. de Senect.* c. 8. Literas Græcas sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *I devoted myself as zealously to the study of the Greek language, as though I had been anxious to quench a long thirst.* Add. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 13. et *pro Quint.* c. 2. Quasi sua res aut honor agatur, ita diligenter Nævii cupiditati morem gerunt. *just as though their property, or their honour was at stake, so, &c.* *Id.* 2 *Agr.* c. 18. Sed plane quasi ea res nobis saluti futura sit, ita cogit, atque imperat, ut *cet.* Add. *Id. pro Sext.* c. 52. (*Sueton. Tib.* c. 50. quasi Augusti ita et Liviæ *etc.*)

3. *Quasi si. Quasi—haud secus.*

** S. D. P. *Plaut. Casin. Prol.* Educavit magna industria, quasi si esset ex se nata. *Id. Trin.* Quasi canes, haud secus circumstabant navem turbines venti.

** 4. *Quasi uti.*

P. *Plaut. Mercat.* Quasi uti mihi foret custos.

** 5. *Quasi—item. Quasi—itidem.*

S. D. *Plaut. Rud.* Quasi muretum juncis; item ego vos virgis circumvinciam. *Id. Asin.* 1. 3. Quasi piscis, itidem est amator lenæ, nequam et nisi recens.

6. *Quasi* et *quasi vero* per ironiam.

Quasi et *quasi vero* sæpe ironiam continent. *Cic.* 2 *Phil.* c. 39. Medico tria millia jugerum, quasi te sanum facere potuisset. *just as if; as though.* *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 3. Quasi me pudeat istorum, aut non possim, quemadmodum ea dicantur, ostendere. Add. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 33. *Cæsar B. C.* l. 2. c. 31. § 3. *Cic.* 1 *Verr.* c. 13. Quasi vero id cupiditate defendendæ nobilitatis ac studio partium fecerit. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 7. Quasi vero ad cognoscendum ego ad illos, non illi ad me venire debuerint. * Add. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 9.

* 7. *Quasi vero—ac non. Quasi—ac non.*

Cæsar B. G. l. 7. c. 38. § 7. Quasi vero consilii sit res, ac non necesse sit nobis Gergoviam contendere. Add. *Cic.* 1 *Verr.* c. 13. et *pro Rosc. Am.* c. 33. *Boeth.* l. 5. *Consol. pros.* 4. *Cic.* 1 *Verr.* c. 56. Quasi quicquam redivivi ex opere illo tolleretur, ac non totum opus ex redivivis constitueretur. *Id.* 5 *Verr.* c. 66. Quid ego plura de Gavio? quasi tu Gavio tum fueris infestus, ac non nomini, generi, juri civium hostis.

* 8. *Quasi vero—et non. Quasi—et non.*

Cic. pro Mur. c. 36. Quasi vero esset Diogenes Cynicus mortuus, et non divini hominis Africani mors honestaretur. *Id. pro Planc.* c. 25 et 29. Quasi vero me tuo arbitratu et non meo gratum esse oporteat. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 21. Quasi non potuerit id evenire casu, et non in omni marmore necesse sit inesse vel Praxitelia capita.

* 9. ***Quasi*** post verbum ***admonere*** aliaque, pro ***quod.***

Sueton. Tib. c. 8. Admonentibus domesticis, quasi plura polliceretur, quam præstare posset, non oportere, ait, quenquam a sermone principis tristem discedere. ***Tacit. Ann.*** l. 12. c. 52. § 1.

10. *Quasi* pro *fere.*

Interdum usurpatur pro *fere. Cic.* 1 *Verr.* c. 8. Reperi ex his quasi decem fiscos ad Senatorem illum relictos esse, comitiorum causa. ***that ten of these chests, or thereabouts, &c. that about ten of these chests, &c. Id.*** l. 2. ***Acad.*** c. 26. Sol quantulus vobis videtur? mihi quidem quasi pedalis. ***about a foot in diameter.*** * Add. ***Terent. Heaut.*** 1. 1. et ***Cic. Orat.*** c. 13. (***Sueton. Cal.*** c. 58.)

11. *Admonitio.*

Quasi pro ***fere,*** cum contrahitur numerus, spatium, aut aliud ejusmodi, apud *Ciceronem* rarum admodum est. Ejus loco *fere, ferme,* ***pæne, prope, propemodum*** usurpari solent. (Est ***in Cæcil.*** c. 8. et ***Orat.*** c. 13. etc.)

12. ***Quasi*** in translationibus.

** D. ***Quasi*** metaphoris inservit, lenitque translationem. ***Cic.*** l. 3. ***Fam. ep.*** 2. Facilior erit mihi quasi decursus mei temporis. Sic ***Plin.*** l. 8. ***ep.*** 16. ***Quasi testamenta servorum*** appellat, quæ vera et justa appellare non licuisset, ***Buchn.*** ibi: et paulo post: Servis, ***inquit,*** Resp. quædam, et quasi civitas domus est. * Add. ***Cic. Læl.*** c. 16. et l. 2. ***de Off.*** c. 9. et l. 5. ***Fam. ep.*** 19.

* 13. ***Quasi aliquis,*** vel ***quidam.***

Quasi, quum metaphoras emollit, sæpe adjunctum habet ***aliquis*** vel ***quidam. Cic. pro Arch.*** c. 1. Omnes artes, quæ ad humanitatem pertinent, habent quoddam commune vinculum, et quasi cognatione quadam inter se continentur.

CAPUT CCXIV.

De Adverbio Quatenus.

1. ***Quatenus*** pro *ad quem terminum.*

* Quatenus proprie de loco dici videtur; uti *Livius* usurpavit l. 28. c. 39. Italiæ, nisi quatenus vallum castrorum cingit, nihil reliqueritis Pœno. ***Et mox:*** Petentibus Saguntinis, ut quatenus tuto possent, Italiam spectatum irent; duces dati, literæque per oppida missæ, ut Hispanos comiter acciperent.

2. *Quatenus* tralate.

Quatenus est ***ad quem terminum.*** Cui respondet ***eatenus. Cic. de Amic.*** c. 11. Quamobrem id primum videamus, quatenus amor in amicitia progredi debeat. ***how far, to what length or extent. Id. Orat.*** c. 22. In omnibus rebus videndum est, quatenus: etsi enim suus cuique modus est, tamen magis offendit nimium, quam parum. *Id. de Amic.* c. 17. Est enim quatenus amicitiæ dari venia possit. ***there is a certain limit, up to which, &c.***

3. Interdum refertur ad tempus. ***how long. Cic.*** 14 ***Philipp.*** c. 5. Quibus auspiciis istos fasces Augur acciperem? quatenus haberem? cui traderem? ***how long should I have them?***

4. ***Quatenus,*** pro ***qua ex parte.***

Interdum usurpatur pro *qua ex parte.* ***Cic.*** l. 1. ***Fam. ep.*** 2. Postulatum est, ut Bibuli sententia divideretur. Quatenus de religione dicebat, Bibulo assensum est. ***so far as it related to paying obedience to the declaration of the Sibylline oracle.*** * Add. *Id.* l. 2. ***de Off.*** c. 3. et l. 3. c. 12.

** 5. D. ***Quatenus*** pro ***quoniam*** post ***Ciceronem*** dici cœptum est. ***Quintil.*** l. 9. c. 3. Quatenus incidimus, paulo plus de scholis agemus. ***Plin.*** l. 3. ***ep.*** 7. *Quatenus* negatur nobis diu vivere, relinquamus aliquid, quo nos vixisse testemur. ***Vall.*** *l.* ***2. Eleg.*** c. 42. ***Linac.*** l. 1. p. 95. (Add. Suet. Claud. c. 26.)

CAPUT CCXV.

De Conjunctione enclitica QUE.

** 1. QUE notæ significationis particulam Græcorum τε exprimit, statimque annectitur illi dictioni, cui alias *et* præponeretur. *Cic.* l. 1. *de Div.* c. 56. Qui solis et lunæ, reliquorumque siderum ortus, obitus, motusque cognoscerent. *i. e.* et reliquorum, et motus.

2. *Que* ad verbum posterius rejectum.

Interdum tamen, ubi præpositio occurrit, secundo loco ponitur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 26. Eorum administratio latissime pateat, ad plurimosque pertineat. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 6. Ut collectam gratiam florentissimi hominis effunderem, a meque ipse deficerem. *Id. de Fin.* l. et c. 1. In reque. *Nep. Hannib.* c. 3. In Italiamque.

** 3. Sed Poetæ non dubitant eam alicubi longius projicere. *Tibull.* l. 1. *eleg.* 6. Labentur opes, ut vulnere nostro Sanguis, ut hic ventis diripiturque cinis. *Propert.* l. 2. *eleg.* 20. In te ego et æratas rumpam, mea vita, catenas. Ferratam Danaes transiliamque domum.

* 4. *Que—et* pro *et—et* non licet imitari.

Tacit. Ann. l. 12. c. 51. § 1. Nec aliud Rhadamisto subsidium fuit, quam pernicitas equorum, quis seque et conjugem abstulit. *Id. ibid.* c. 60. § 5. et l. 13. c. 40. *Liv.* l. 5. c. 49. *Sallust. Jugurth.* c. 6. Opportunitas suæque et liberorum ætatis. Et c. 26. Suadent, ut seque et oppidum Jugurthæ tradat. Adde c. 55. Huc refer *que—et—et*. *Tacit. Ann.* l. 12. c. 37. § 4. Ad ea Cæsar veniam ipsique, et conjugi, et fratribus, tribuit. Eodem refer *que—atque*. *Ibid.* l. 4. c. 34. § 6. Uterque opibusque atque honoribus perviguere. Cui geminum est illud *ibid.* c. 3. § 5. Atque ille, cui avunculus Augustus, seque ac majores et posteros municipali adulterio fœdabat. (frequentissimum hoc *Livio* v. *Drakenb.* ad l. c. et l. 10. c. 30. etc.)

* 5. *Que etiam* pro *atque etiam* non imitandum est.

Tacit. Ann. l. 13. c. 43. § 6. Filio et nepti pars concedebatur, eximebanturque etiam, quæ testamento matris aut avi acceperant. Add. *Cels.* l. 2. c. 3. *Tacit. Ann.* l. 3. c. 36. § 2. (Quid vitii sit in hac forma, non intelligimus.)

6. *Que* geminatum vel sæpius repetitum.

** Iidem Poetæ hanc particulam frequenter geminant, immo vel ter aut quater repetunt. *Virg.* l. 7. *Æn.* v. 301. Vires cœlique marisque. *Ibid.* l. 1. v. 89. Una Eurusque Notusque ruunt, creberque procellis Africus. *Id.* l. 4. *Georg.* v. 36. Drymoque, Xanthoque, Ligeaque, Phyllodoceque. * *Ovid.* l. 15. *Metam.* v. 670. etc.

* 7. *Que* geminatum ab historicis et oratoribus.

Liv. l. 24. c. 19. Captivi, quique Campanorum, quique Annibalis militum erant, Romam missi. *Id.* l. 25. c. 22. Post eam diem quique exissent, quique ibi mansissent, hostium futuros numero, literis significabatur. *Id.* l. 22. c. 26. l. 26. c. 51. et l. 29. c. 21. et l. 42. c. 14. *Vellei.* l. 2. c. 113. § 1. *Plin.* l. 9. *ep.* 13. § 1. *Sallust. Catil.* c. 9. *Jugurth.* c. 21. extr. et c. 100.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 26. Mihi, quique optime dicunt, quique id facillime atque ornatissime facere possunt, tamen nisi timide ad dicendum accedunt, pæne impudentes videntur. *Ibid.* p. 134 b. Trigeminum est in *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 21. Omnium quæque sint notitiæ, quæque significentur rerum vocabulis, quæque cujusque vis et natura sit, mox videbimus. Sed, ut videre licet, ad pronomen *qui* potissimum adhærescit *que* geminatum, vel ter repetitum. Vid. tamen *Tacit. Ann.* l. 2. c. et § 3.

8. *Que* pro *etiam*.

** *Que* pro *etiam*, vel *quoque*. *Plin.* l. 35. c. 12. Ab hoc eodem factum Herculem, qui hodieque materiæ nomen in urbe retinet. *Linac.* l. 2. p. 136. *Plin.* l. 4. *ep.* 19. Nam cum matrem meam parentis loco venerere, meque a pueritia statim formare solebas. *Buchn.*

* 9. *Que* pro *sed.*

Que rarissime pro *sed* ponitur. *Columell.* l. 5. c. 8. Olea neque depressa loca, neque ardua, magisque modicos clivos amat; quales in Italia Sabinorum vel tota provincia Bætica videmus.

* 10. *Que* pro *tum.*

Sammonic. c. 49. Membra lines, fotuque ferus mulcebitur ignis. (Sed in hac forma in omnibus linguis copula ponitur. *Virgil.* Dic quibus in terris, et eris mihi *etc.*)

* 11. *Que* ab initio.

Non modo commata, sed etiam membra conjungit. Vid. *Monum. Ingen.* p. 140. ubi *Facciolato* respondimus. (Adde *Ernestum* ad *Sueton. Ner.* c. 38.)

CAPUT CCXVI.

De Adverbio QUEMADMODUM.

1. *Quemadmodum* pro *quomodo; how, in what way or manner.*

QUEMADMODUM factum ex tribus verbis, *quem ad modum*, idem est quod *quomodo.* *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 5. Velim cogites, quemadmodum bibliothecam nobis conficere possis. *Ib.* l. 7. *ep.* 24. Hæc res quemadmodum ceciderit, velim ad me scribas. * Add. l. 2. *ep.* 22. et l. 4. *ep.* 1.

* 2. *Quemadmodum* in interrogatione.

Cic. 2 *Catil.* c. 10. Quemadmodum illis carere poterunt? *Liv.* l. 22. c. 50. Quemadmodum hi boni fidelesque cives esse possunt? *Cic.* l. 1. *de N. D.* c. 8. Quemadmodum obedire et parere voluntati architecti aer, ignis, aqua, terra potuerunt? Add. *Id. pro Quint.* c. 27.

* 3. *Quemadmodum* post *ratio.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 29. Adjuves, ineasque rationem, quemadmodum ea mulier Romam perducatur. *Id.* l. 3. *de N. D.* c. 16. Nam quos ab hominibus pervenisse dicis ad Deos, tu reddes rationem, quemadmodum idem fieri potuerit.

4. *Quemadmodum—sic*, vel *ita.*

Interdum assumit *sic*, vel *ita.* *Cic. ad Q. Frat.* l. et *ep.* 1. Ut quemadmodum gubernatores optimi vim tempestatis, sic illi fortunæ impetum superare non possent. *Id. de Amic.* c. 4. Si quemadmodum soles de cæteris rebus, cum ex te quæruntur, sic de amicitia disputaris. *Id. ad Q. Fr.* l. 2. *ep.* 12. Tu quemadmodum me censes oportere esse in Rep. *cet.* ita et esse, et fore auricula infima molliorem scito.

* 5. *Quemadmodum—sic etiam.*

Nonnunquam accedit *etiam.* *Varro* l. 8. *de L. L.* c. 64. extr. Quemadmodum is, qui *etc.* sic etiam in his, quæ non duobus dicuntur *etc.* Exempla non sunt rara.

* 6. *Quemadmodum—adæque* rarissimum est.

Liv. l. 4. c. 43. Quemadmodum tribunis consulari potestate creandis usi sunt; adæque in quæstoribus liberum sit arbitrium populi.

** 7. *Quemadmodum—eodem modo.*

** P. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 26. Quemadmodum sint erga seipsos animati, eodem modo sint erga amicos.

8. *Quemadmodum—sed.*[4]

Alias *sed.* *Cic. pro Flacc.* Nunquam laborant, quemadmodum probent, quod dicunt, sed quemadmodum se explicent dicendo. *Id.* 3 *Verr.* c. 5. Quærat non

---

[4] *Hoc sed* non tam respicit *quemadmodum*, quam particulam negativam, quæ *præcedit.*

solum quemadmodum nostro crimini, sed etiam quo pacto suæ confessioni medeatur.

(9. *Quemadmodum*, omisso in consequente *ita*.)

Cic. Acad. l. 4. c. 34. Non enim, quemadmodum, si quæsitum sit ex eo, stellarum numerus par an impar sit — nescire se dicat. Ordo enim est: Non enim ita dicat se nescire, quemadmodum dicat se nescire, si quæsitum sit *etc.*

CAPUT CCXVII.

De Pronom. Qui *vel* Quis (* Quicunque *et* Quisquis *et* Quod).

§ I. * 1. *Qui* cum *pauci, multi, nulli* cet.

Qui cum nomine *pauci, multi,* et similibus nominibus, conjungendum, eundem casum, quem *pauci, multi* cet. habent, retinet; id quod Germanica lingua non patitur. *Cic. de Senect.* c. 14. Tempestivis conviviis delector cum æqualibus, qui pauci admodum restant. *very few of whom remain. Id. Fam.* l. et *ep.* 1. Regis causa si qui sunt, qui velint, qui pauci sunt, omnes rem ad Pompeium deferri volunt. *and they are but few. pro Milon.* c. 4. Si tempus est ullum jure hominis necandi, quæ multa sunt, certe illud est justum, cum vi vis illata defenditur. 2 *Catil.* c. 10. et l. 1. *de Fin.* c. 17. Aliqui e nostris aliter existimant, quos quidem video esse multos, sed imperitos. l. 1. *de Off.* c. 20. Huc refer illa: *Cic. pro Balb.* c. 27. Si qui sunt, quibus infinitum sit odium, quos video esse nonnullos, cum ducibus ipsis confligant. *Liv.* l. 1. c. 55. Exaugurare fana Tarquinius, quæ aliquot ibi a Tatio rege vota, consecrata, inaugurataque postea fuerant. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 4. Meas literas quod requiris, impedior inopia rerum, quas nullas habeo litteris dignas. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 4. extr. Omnium ineptiarum, quæ sunt innumerabiles, haud scio an ulla sit major illorum, qui *cet. and they are innumerable.* (pro quo vulgo etiam dicunt, *quorum pauci sunt.*)

* 2. *Est, qui* sæpe abundare videtur Germanis, sed est elegans.

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 4. Sic habeto, neminem esse, qui me amet, quin idem te amet. *that no one loves me, who does not love you also. Ibid.* l. et *ep.* 1. Regis causa, si qui sunt, qui velint, qui pauci sunt, omnes rem ad Pompeium deferri volunt. *those, who are of the king's party, though they be few in number, are anxious that Pompey should be employed on this occasion.* Adde *Id. pro Rosc. Am.* c. 23 et 29. Quid est ergo, quo tandem accusator, inopia argumentorum, confugerit?

* 3. *Quæ tua est humanitas,* cet.

Notandæ sunt formulæ, *quæ tua est humanitas,* et similes. *Cic. Att.* l. et *ep.* 7. Certe ille gratias agere debuit, et, si esset factum, quæ tua est humanitas, adscripsisses. *Ibid.* l. 7. *ep.* 2. Si mihi permisisses rem, qui meus amor in te est, confecissem cum cohæredibus. *Ib.* l. 13. *ep.* 79. Huic ego tantummodo aditum ad tuam cognitionem patefacio et munio: cognitum per te ipsum, quæ tua natura est, dignum tua amicitia judicabis. Non dubito, quin sine mea commendatione, quod tuum est judicium de hominibus, ipsius Lamiæ causa studiose omnia facturus sis. l. 12. *ep.* 29. § 5. *Id. pro Dom.* c. 32. Pater tuus si viveret, qua severitate fuit, tu profecto non viveres. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* et § 9. Quæcunque de tua dignitate erant impetranda, qua est humanitate Cæsar, facillimum erit ab eo tibi ipsi impetrare. (Ceterum de hac forma loquendi dignus est, qui legatur, *Perizonius* ad *Sanctii Minerv.* l. 2. c. 9.)

4. *Quem dixi; quam dixi; quod dixi,* cet.

Cicero non temere ponit *supra dictus;* præoptat dicere *quem dixi, quam dixi, quod dixi* cet. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 11. Illud alterum, quod dixi, literarum genus quotidie mihi fiet proclivius. *Ib.* l. 7. *ep.* 3. Ex omnibus iis, quæ dixi, incommodis, nihil tolerabilius exilio. Exempla reperies infinita.

5. *Qui* pro *quis.*

Qui sine interrogatione ac dubitatione adhiberi plerumque solet. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 12. Cato negat jus esse, qui miles non sit, pugnare cum hoste. Id. 1 Philipp. c. 5. *Misi pro amicitia,* qui hoc diceret. Exempla sunt passim obvia.

Interdum tamen *qui* pro *quis* usurpatur. *Cic. pro Dom.* c. 25. Qui tantus fuit labor? quæ simultas? *Id.* 2 *Phil.* c. 36. Qui tu vir, et quantus fuisses? *Id. in Pis.* Vereor ne qui sit. (Hoc pertinet ad n. 6.) *Id. pro Muren.* c. 15. Si diligenter, qui vir ille fuerit, considerabis. (Loca e *Phil.* et *Mur.* pertinent potius ad n. 10.) * *Qui* pro *quis* usurpatur vel in interrogationibus, vel post particulam *ne, si,* et similes, ut ex allatis exemplis apparet. Sic *nescio qui* pro *nescio quis. Id.* l. 12. *Fam. ep.* 18. (Add. *Drak.* ad *Liv.* l. 1. c. 7. *Periz.* ad *Sanct.* p. 489.)

(6. *Qui* pro *aliquis.*)

Dicitur etiam interdum *qui* pro *aliquis*, ut apud *Ciceronem* l. 7. *Att. ep. ult.* Nisi qui Parthicus casus extiterit. et aliis locis.

7. *Quem quis* in eodem commate, *cui quid, cujus quis* cet.

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 20. Quid ego dicam te (*amari,*) quem quis non amat? (Omnino Latini, ut quique elegantiores sunt, ita magis delectantur cumulatione pronominis relativi.)

8. *Qui* pro *ut.*

Interdum *qui, quæ, quod* usurpatur pro *ut*. *Cic. pro Dom.* c. 34. Nec sum tam insolens, qui Jovem esse me dicam. *I am not so arrogant, as to pretend to be Jove himself.* *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 6. Talem autem te esse oportet, qui primum te disjungas a societate impiorum civium. *Add. *Liv.* l. 26. c. 12. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 8. et *pro Manil.* c. 19.

9. *Qui* pro *eo quod.*

** *Qui* pro *eo quod.* *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 1. Peccasse mihi videor, qui a te discesserim. *Goclen.* p. 192. *Obss. Schor.* p. 57. *rat. disc. Nep.* Atticus, qui civitatem conservatam cuperet, pecuniam numeravit de suo. *Linac.* l. 3. p. 168. qui addit, *Fabium,* et alios ejus ætatis in hac loquendi figura particulam *ut* pro *utpote* relativo præponere; ut *Inst.* l. 3. Omnia nova offendit, ut qui solus didicerit, quod inter multos faciendum est. (In hac forma *qui* est pro *quod* cum pronomine: ut in primo: *quod ego,* in altero, *quod ille:* et sic in aliis.)

10. *a. Qui* pro *qualis.*

Alias pro *qualis.* *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 3. Sed illum eum futurum esse puto, qui esse debet. Lege pronomen *Is.*

* *β. Qui* pro *qualis* sæpe subjectum sibi habet *is.* *Planc.* ap. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 11. Me, si quem esse voluisti, eum exitu rebusque cognoscis, defende ac suscipe.

* 11. *Qui* cum nomine, quod respicit.

Qui sæpe repetit nomen, quod respicit. *Cic. pro Manil.* c. 12. Ita tantum bellum, tam diuturnum, tam longe lateque dispersum, quo bello omnes gentes premebantur, Pompeius extrema hieme apparavit, media æstate confecit. *Id.* 1 *Catil.* c. 3. Meministine, me ante diem XII Cal. Nov. dicere in senatu, certo die fore in armis, qui dies futurus esset in ante diem VIII Cal. Nov. *Id. pro Mil.* c. 20. Ante fundum Clodii, quo in fundo propter insanas illas substructiones facile hominum mille versabatur. *Id. pro Cluent.* c. 57. Cluentius eques Romanus causam dicit ea lege, qua lege senatores soli tenentur. *Id. pro Rosc. Am.* c. 26. Tanti maleficii crimen, cui maleficio tam insigne supplicium est constitutum, probare te censes posse talibus viris?

* 12. *Qui* cum nomine quodam, quod declaret illud nomen, ad quod refertur *qui.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Cum venissem ad Amanum, qui mons mihi cum Bibulo communis est, Cassius noster feliciter ab Antiochia hostes rejecerat. *Ibid.* l. 3. *ep.* 8. Cum Synadis, cum Philomelii, cum Iconii essem, quibus in oppidis omnibus commoratus sum, omnes jam istius generis legationes erant constitutæ. *Ibid. ep.* 10. Pontinius, qui a te tractatus est præstanti ac singulari fide, cujus tui beneficii sum ego testis, præstat tibi memoriam benevolentiamque, quam debet. *Id. l.* 1. *de Div.* c. 23. Magi Cyro dixerunt, quod genus sapientum et doctorum habebatur in Persis, ex triplici appetitione solis XXX annos Cyrum regnaturum esse portendi. *Nep. Att.* c. [illegible].

*** 13. *Qui modo.***

Sallust. Catil. c. 39. Cujuscunque modi genus hominum, quod modo usui bello foret.

14. *Qui, hic* vel *is.*

Qui, quæ, quod, eleganter præponitur: subjicitur autem *hic* vel *is.* *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 1. Sic ad nos confirmatus revertere, ut, quam expectationem tui concitasti, hanc sustinere ac tueri possis. * Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 13. et *Læl.* c. 22. et 2 *Catil.* c. 13. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 8. Quæ ad te pertinere arbitrabor, ea mea sponte faciam. *Ibid. ep.* 23. Quæ didicisti, iis hoc tempore utare. *Id.* l. 2. *ep.* 4. Quarum laudum gloriam adamaris, quibus artibus eæ laudes comparantur, in iis esse laborandum, statues. *Add. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 5. (Titulus hujus numeri debebat esse: Propositio vel membrum, in quo est relativum, eleganter præponitur alteri, in quo est pronomen demonstrativum.)

*** 15. *Qui ille, qui iste,* rarissima sunt.**

Cic. l. 9. *Att. ep.* 19. Mandata Cæsaris ad Consules, et ad Pompeium, quæ rogas, nulla habeo: quæ descripta attulit, illa e via misi ad te. (*Ovid.* l. 4. *Fast.*) *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 32. Qui in summo malo est, iste, cum in eo est, non est beatus. (Sed in illo loco lectio est incerta: in hoc libri meliores habent *is tum, cum* etc. ut ed. *Gruteri* e Cod. Palatino, et inde aliæ.)

*** 16. *Si qui—is,* pro *si quis—is.***

Cic. pro Rosc. Am. c. 38. In privatis rebus si qui rem mandatam malitiosius gessisset sui quæstus causa, eum majores summum admisisse dedecus existimabant. V. ad n. 14.

*** 17. *Nihil, quod—id* cet.**

Cic. l. 2. *de Nat. D.* c. 18. Nihil, quod animi, quodque rationis est expers, id generare ex se potest animantem compotemque rationis. *Id. paulo post:* Omne quod vivit, sive animal, sive terra editum, id vivit propter inclusum in eo calorem. *Ibid.* c. 10. Omnia, quæ terra concipiat, semina, quæ ipsa ex se generata stirpibus infixa contineat, ea temperatione caloris et oriuntur et augescunt.

*** 18. *Qui—is totus.***

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 10. In quo maxime consuevit jactare vestra se oratio, id totum evertitur eo delectu rerum, quem modi dixi, constituto.

19. *Qui, idem.*

Interdum subjicitur *idem*, aut nonnullis vocibus interjectis aut etiam proxime. *Plaut. Asin.* 2. 2. Fortiter malum qui patitur, idem post patitur bonum. *Liv.* l. 2. c. 15. Ut, qui libertati finis erit in urbe, idem sit urbi. *Cic.* 3 *Verr.* c. 87. Qui mille modium suæ partis in cellam gratis dedisset, idem nunc, *cet.* Huc referre quodammodo possis illud *ejusd.* 3 *Phil.* c. 10. Quod idem fecit L. Philippus vir, avo, patre majoribusque suis dignissimus.

*** 20. *Qui—hic idem.***

Cic. pro Rosc. Com. c. 16. Quæ pœna ab diis immortalibus perjuro, hæc eadem mendaci constituta est. Add. *Id. Brut.* c. 50.

*** 21. *Qui—si idem—hic.***

Cic. 2 *Philipp.* c. 32. Habebat hoc omnino Cæsar, quem plane perditum ære alieno egentemque, si eundem nequam hominem audacemque cognoverat, hunc in familiaritatem libentissime recipiebat.

*** 22. *Miles qui—idem.***

Cic. pro Cluent. c. 46. Miles, qui locum non tenuit, qui hostium impetum vimque pertimuit, potest idem postea miles esse melior. *Ibid.* c. 49. Ipse populus Romanus, qui Quintii fictis querimoniis antea concitatus, rem illam et rogationem flagitarat, idem Junii pueri parvuli lacrymis commotus, totam illam legem repudiavit. *Id.* 1 *Agr.* c. 9. Perficiam, ut hujus ordinis, quæ apud majores nostros fuit, eadem nunc longo intervallo reipublicæ restituta esse videatur. Vide supra *Idem.* (Redit res ad n. 19.)

* 23. *Qui* postponitur.

Qui ponitur interdum post unum aut alterum vocabulum. *Cic.* 2 *Verr.* c. 15. Jus est certum Siculis, inter se quo jure certarent. *Id.* 3 *Verr.* c. 81. Cum civitatibus frumentum, in cellam quod sumi oporteret, æstimavit. Considerate hæc imitere et raro.

* *Qui* præponitur præsertim præpositionibus.

Cic. pro Mur. c. 4. Ille, quem contra veneras, causa cadebat. *Id.* 4 *Verr.* c. 48. Enna est loco præcelso, quo in summo est æquata agri planicies. *Id. in Vatin.* c. 7: Leges, quas contra nemo unquam est facere conatus. *Id. pro Cœl.* c. 22. Illius periculum, quem propter hæc ipsa studia diligebat, negligere potuisset? Considerate hoc imitari licet.

24. *Quicum* et *quocum*.

Etsi *quicum* usitatius est; tamen *quocum* inusitatum non est. Utrumque autem usurpatur pro *cum quo*, quod usitatum non est.[5] *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 12. Quid ad hanc mansuetudinem addi potest, cum, quicum bellum geras, tam molli nomine appellare? *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 1. Nemo est omnium, quicum potius mihi, quam tecum communicandum putem. * Add. *ib.* l. 9. *ep.* 13. et l. 3. *de Off.* c. 10. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 9. Sic literis sustentor et recreor, maloque in illa tua sedecula, quam habes sub imagine Aristotelis, sedere, quam in istorum sella curuli; tecumque apud te ambulare, quam cum eo, quocum video esse ambulandum. * *Ib.* l. 1. *ep.* 15. et l. 7. *ep.* 33. et l. et *ep.* 13.

* Etiam in plurali *quibuscum*. *Cic. de Orat.* l. et c. 3. Sulpitius, quibuscum privatus conjunctissime vixerat, hos in tribunatu spoliare instituit omni dignitate. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 6. Homines dignos, quibuscum disseratur, putant.

** Duo hic sunt observanda, primum anastrophe; postponitur enim præpositio casui suo: deinde, *qui* esse ablativum antiquum pro *quo*, unde et *abs quivis* homine *Terentius* dixit *Adelph.* 2. 3. pro *abs quovis*. *Weitz.* ad *Terent.* p. 234. et *Plaut. Pers.* A quiquam homine, *pro* a quoquam, *Colv.* ad *Apul.* p. 236. Quin et fœminino genere *quicum* pro *cum qua* dixisse *Virgilius* deprehenditur l. 11. *Æn.* v. 822.[6] Nam *quis* vetusto seculo erat generis communis. *Gocl.* l. 4. *Probl. Gram.* p. 17. *Pontan.* ad *Virg.* Ostendit *Dousa* l. 1. *Plaut. expl.* c. 25. *qui* etiam plurali numero pro *quibus* inveniri. *Plaut. Capt.* Patriciis pueris coturnices dantur, quicum lusitent. (Add. *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 23. Habere, qui utar. V. *Gron. Sest.* l. 2. c. 7.)

(Admonitio.)

Sub finem hujus capitis non alienum videtur, quædam de usu pronominis *qui* admonere, quæ scribentibus Latine prosint. Ac

1. Observandum elegantiorem scribendi rationem ferre, ut *qui* post quædam verba, ut *esse, habere, invenire, audire, videre* conjunctivum regat, ut dicamus, *sunt, qui tradant; auctores habeo, qui dicant; multi reperiuntur, qui putent; sæpe audivi, qui dicerent; vidi, qui essent* etc. Et quanquam in nonnullis exemplis variant librarii, tamen et multitudo exemplorum, in quibus constanter libri boni omnes in conjunctivo consentiunt, et dissensus librorum meliorum in locis dubiis facit, ut illa regula standum sit. V. *Drakenb.* ad *Liv.* l. 42. c. 66. Sic *Liv.* l. 2. c. 41. multi libri habent, *sunt, qui ferunt,* sed optimi *sunt, qui ferant:* unde merito in

---

[5] Sed *Nepos Attic.* c. 5. Eas nuptias M. Cicero conciliarat, cum quo a condiscipulatu vivebat conjunctissime. *Liv.* l. 1. c. 58. Collatinus cum Bruto venit, cum quo forte Romam rediens, ab nuncio uxoris erat conventus. *Id.* l. 7. c. 33. Primus omnium consul invadit hostem; et cum quo forte contulit gradum, obtruncat. Idem *Livius* dicit etiam *cum quibus*, l. 4. c. 5. Nemo dimicaturus est pro superbis dominis, cum quibus nec in re publica bonorum, nec in privata connubii societas est. Add. *ibid.* c. 24 et 27. et l. 8. c. 2. extr. et l. 38. c. 25. et l. 43. c. 3. et l. 45, c. 39.

[6] Etiam *Terent. Hecyr.* 4. 1. Nam si is posset ab ea sese derepente avellere, *Quicum tot* consuevisset annos, non eum hominem ducerem, Nec virum satis firmum gnatæ. In neutro est apud Cicer. l. 9. Fam. ep. 13.

Gron. et *Drak*. edd. servatur *ferant*. Neque contra hæc tam multa exempla valent aliquid exempla poetarum, cujus generis tamen vix unum ex *Horatio* afferre potuit *Cortius* ad *Sall. Cat.* c. 19. § 4. nam alterum *Horatianum ex Arte Poet. erit, quæ capiet*, vitiosum puto, etiam temporis causa.

2. [illegible]iter *qui* conjunctivum desiderat, ubi accusativus cum infinitivo, aut alius conjunctivus inprimis, qui ab *ut*, *quo* etc. pendeat, præcesserit; quibus locis siquis sensum aut vernaculam consuetudinem sequatur, aberret ab elegantia scribendi. Exempli loco illud esse potest, quod mox e 3 *Philipp.* laudabimus. *Sall. Cat.* c. 20. § 11. Quis tolerare potest, illis pecunias superare, quos profundant. non *profundunt*, ut ibi male libri quidam. *Cic.* 3 *Phil.* c. 2. Nullum genus crudelitatis præteriturum fuisse? quippe qui jusserit *etc.* non *jussit*, ut libri quidam. *Ibid.* c. 3. Si eum consulem judicasset, quem videret. non *videbat*. et sic locis innumerabilibus. Atque etiam in aliis structuris conjunctivus desideratur, de quibus præcipi distincte non potest. Auris lectioni bonorum scriptorum adsueta facile sentiat, ubi conjunctivo opus sit nec ne.

3. *Qui* tempus desiderat imperfectum præcedente perfecto, præsens præcedente futuro. *Nep. præf.* Fore plerosque, qui dubitent. et sic semper: unde in illo *Horatiano* legendum, *erit, quæ capiat*. *Cic.* 3 *Phil.* c. 2. extr. Nunc enim primum ita convenimus, ut possemus ea, quæ sentiremus, libere dicere. quo loco, ex consuetudine Germanorum, aut si quis sensum consulere velit, præsentia tempora requiri putet. Atque in hoc consentit nobiscum etiam, qui in primo illo a nobis dissentit, *Bentleius* ad *Horat. Serm.* l. 1. *od.* 6. v. 4.

§ II. *Quicunque* pro *quisquis*.

1. *Quicunque* idem est quod *quisquis*, sed ejus usus latius patet. *Cic.* l. 1. *ad Quint. Fr. ep.* 2. Quoscunque de te queri audivi, quacunque ratione potui, placavi. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 12. Quicquid erit quacunque de re, quocunque de genere. Add. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 6. et l. 1. *Fam. ep.* 19.

* 2. *Quicunque—hic*, vel *idem*, vel *is*.

Cic. l. 14. *Att. ep.* 13. Quemcunque hæc pars perditorum lætatum morte Cæsaris putabit, hunc in hostium numero habebit. Add. *Id.* l. 4. *Tusc. Quæst.* c. 17. et *Cæsar B. C.* l. 1. c. 75. § 1. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 61. Hoc mementote, quoscunque locos attingam, unde ridicula ducantur, ex iisdem locis fere etiam graves sententias posse duci. *Id.* l. 3. *de Leg.* c. 14. Nam licet videre, si velis replicare memoriam temporum, quæcunque mutatio morum in principibus extiterit, eandem in populo secutam. Add. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 19. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 4. Nobis nostra Academia magnam licentiam dat, ut, quodcunque maxime probabile occurrat, id nostro jure liceat defendere. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 6. Pluribus verbis tecum egi, ut quoscunque tibi ejus necessarios commendarem, haberes eos in numero meorum necessariorum. Add. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 13. et l. 10. *Fam. ep.* 31. et *Nepos Pelopid.* c. 2. (Ceterum horum est eadem ratio, quæ supra § I. n. 14, in *Qui*; itemque num. seq.)

* 3. *Quicunque—ille*, rarissimum est.

Plin. l. 11. c. 4. Quæcunque est ratio vitalis, illa non certis inest membris, sed toto in corpore.

* 4. *Quicunque—tamen*, vel *certe—tamen*.[7]

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 62. Quod, quibuscunque verbis dixeris, facetum tamen est, re continetur. *Id.* l. 5. *Tusc. Quæst.* c. 29. Quæcunque dissentientium philosophorum sententia de finibus sit, tamen virtus satis habet ad vitam beatam præsidii. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 9. Nos quicunque in dicendo sumus: certe tamen ab hujus multum genere distamus.

5. *Quicunque* pro *qualiscunque*.

Quicunque sæpe imminuit, et usurpatur pro *qualiscunque*. *Cic. Orat.* c. 3. Fateor, me oratorem, si modo sim, aut etiam quicunque sim, non ex rhetorum officinis, sed ex Academiæ spatiis extitisse. *Ib.* c. 30. Aures civitatis nos primi, quicun-

---

[7] *Cum tamen* sequitur, *quicunque* fere est *qualiscunque*.

que eramus, et quantulumcunque dicebamus, ad hujus generis dicendi, audiendi, incredibilia studia convertimus. *Id. Red. in Senat.* c. 6. Is est Epicureus non penitus illi disciplinæ, quæcunque est, deditus. *such as it is.* *Id. pro Mil.* c. 35. Milo vestra studia et sermones, quemcunque casum fortuna dederit, secum ablaturum esse dicit. *Id. pro Sext.* c. ult. Ego vos in omni fortuna, quæcunque erit oblata, complectar. *whatever may befall me either good or bad; either in prosperity or in adversity.*

6. *Quicunque* pro *quantuscunque.*

Alias auget, ut sit *quantuscunque.* *Cic. pro Cœl.* c. 2. Quæcunque in equite Romano dignitas esse possit, quæ certe potest esse maxima, ea semper in Cœlio habita est summa. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 17. Vos hortor, ut quodcunque militum contrahere poteritis, contrahatis. **Liv.* l. 5. c. 42. Principibus Gallorum placuerat, non omnia concremari tecta, ut quodcunque superesset urbis, id pignus ad flectendos hostium animos haberent. Add. *Id.* l. 10. c. 14.

* § III. 1. *Quicquid* sine *id.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Quicquid erit, tibi erit. Add. *Id.* in *Læl.* c. 11. et l. 13. *Fam. ep.* 17. et l. 9. *ep.* 17. l. 7. *Att. ep.* 17. extr.

2. *Quicquid* cum *id, idem, id totum, id omne.*

Quicquid adsciscit *id idem, id totum, id omne.* *Cic. de Amic.* c. 8. In amicitia quicquid est, id et verum et voluntarium est. * Add. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 1. et l. 10. *ep.* 1 et 5 et 16. *Plaut. Menæch.* 3. 2. Mulier quicquid dixerat, idem ego dicebam. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 5. His difficillimis reipublicæ temporibus, quicquid subveneris, id erit totum et proprium tuum. *Terent. Phorm.* 2. 1. Quicquid præter spem eveniet, omne id deputabo esse in lucro. Add. *Cic. pro Manil.* c. 24. ubi duo sunt exempla, et *Liv.* l. 7. c. 30. (Vid. supra § I. n. 14.)

* 3. *Quicquid—hoc omne*, vel *illud totum.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 23. Quicquid aliquando futurum fuit in castris perditorum contra patriam, hoc omne jam convenit. *Cæsar B. C.* l. 2. c. 39. § 5. Multa spolia præferebantur: ut, quicquid intercederet temporis, hoc omne victoriam morari videretur. *Cic. Brut.* c. 77. Lentulus quicquid habuit, quantumcunque fuit, illud totum habuit ex disciplina. (Vid. supra § I. n. 14.)

* 4. *Quicquid—tamen.*

Cic. l. 6. *Att. ep.* 2. Quicquid acturus de tali re fuit, scribendum tamen ad libertum non fuit. *Id.* l. 2. *de Div.* c. 8. Quoquo modo nos gesserimus, fiet tamen illud, quod futurum est.

* 5. *Quicquid—certe.*

Cic. pro Rab. Post. c. 8. Gabinius illud quoque consilio fecit, fecit certe suo.

* 6. *Quicquid* pro *quantumcunque.*

Hæc significatio apparet jam ex quibusdam exemplis superioribus. *Liv.* l. 7. c. 32. Quicquid ab urbe longius proferrent arma, magis magisque in imbelles gentes eos prodire. *pro* in quantumcunque spatium. *Id.* l. 8. c. 39. Quicquid progrediebantur, magis magisque turbatos hostes cernebant. *Id.* l. 30. c. 1.

* 7. *Quicquid* de personis pro *quicunque.*

Cic. 2 *Verr.* c. 54. Accusatorum ac quadruplatorum quicquid erat, habebat Verres in potestate. *Liv.* l. 3. c. 17. Quicquid Patrum plebisque est. *Ib.* c. 54. Legatos quicquid in urbe hominum supererat, prosequitur. Add. *Id.* l. 45. c. 24.

* § IV. *Quis* pro *uter.*

Liv. l. 1. c. 24. Fœdus ictum est, ut cujus populi cives ex certamine vicissent, is alteri populo imperitaret.

V. 1. *Quis* pro *aliquis.*

Quoties antecedit *si, nisi, ne,* pro aliquis eleganter dici solet *quis.* *Cic.* 2 *Philipp.* c. 14. Si te in judicium quis inducat, vide quæso, ne hæreas. Id. l. 1. Att.

ep. 13. Reipublicæ status ille, quem tu meo consilio confirmatum putabas, nisi quis nos Deus respexerit, elapsus est de manibus. *Brut.* c. 13. Quis Argivum oratorem, aut Corinthium, aut Thebanum, scit fuisse temporibus illis? nisi quid de Epaminonda suspicari libet. l. 2. *de Leg.* c. 9. Ne quis agrum consecrato. l. 1. *de Off.* c. 20. His idem propositum fuit, quod regibus, ut ne qua re egerent, ne cui parerent.

(Reperiuntur tamen non pauca, etiam apud *Ciceronem*, exempla, ubi post *si, ne,* est *aliquis*. *Orat.* c. 24. et alibi. V. *Ernest. Clav. Cic.* in *Si* et *Ne.*)

* Sæpe etiam si *ne, nisi, si* non præcesserit, tamen *quis* pro *aliquis* ponitur. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 19. Non igitur faciat (dixerit quis) vir bonus, quod utile sit? *Ib.* c. 20. Utrum se ex homine convertat quis in belluam? *Id. de Senect.* c. 12. Sive natura sive quis Deus. l. 6. *Att. ep.* 1. His de causis credo Scaptium iniquius de me quid ad Brutum scripsisse. *Cæsar B. C.* l. 3. c. 32. § 3. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 43.

* Interdum bis eodem in commate *quis* ponitur pro *aliquis*. *Liv.* l. 39. c. 17. Senatores indici præmium proposuerunt, si quis quem ad se deduxisset, nomenve absentis detulisset.

* 2. *Si quis—hic. Si quis is.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 13. Si quis ab ineunte ætate habet causam celebritatis et nominis, in hunc oculi omnium conjiciuntur. *Id. pro Cæl.* c. 17. et 3 *Philipp.* c. 8. Ita etiam *sin quis—hic.* *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 8. Sin quem mea instituta in provincia non delectant, hunc ego amicum habere non curo. *Ibid.* Si quis est, qui neminem bona fide in gratiam putet redire posse, non nostram is perfidiam coarguit, sed indicat suam. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 41. Si quid reprehensum sit a pluribus, id corrigatur. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 8. et l. 1. *ep.* 5. et *ad Quint. Fr.* 1. et *ep.* 1.

* 3. *Si quid—idem. Si quid—id omne* vel *id totum.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 41. Nec quemquam hoc errore duci oportet, ut, si quid Socrates aut Aristippus contra morem fecerint locutive sint, idem sibi arbitretur licere. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 5. Abs te hoc peto, ut si quid residet in te amoris erga me, id omne in Pomponii negotio ostendas. *Liv.* l. 31. c. 44. *Cic. in Cæcil.* c. 5. Si qua reliqua spes est, quæ sociorum animos consolari possit, ea tota in hac lege posita est.

4. *Quid* otiosum.

** *Quid* παρέλκει interdum post *ne, num, si* et *nisi*, ut τὶ apud Græcos εἴτι, μήτι, οὔτι. *Ennius* ap. *Gellium* l. 2. c. 29. Ne quid expectes amicos, quod tute agere posses. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 3. Num quid officium aliud alio majus? *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 1. Trebatio mandavi, ut, si quid tu eum velles ad me mittere, ne recusaret. *I have requested Trebatius to receive your commands, if you are desirous of communicating with me through him.* *Ib.* l. 2. *ep.* 15. Ego, nisi quid me Etesiæ morabuntur, celeriter, ut spero, vos videbo.[8]

* 5. *Si quis alius—tum maxime.*

Liv. l. 10. c. 3. Is terror a Fabio abhorret, quod si qua alia arte cognomen suum æquavit, tum maxime bellicis laudibus.

* 6. *Nescio quis* pro *aliquis*. *Nescio quid* pro *aliquid*. (dicitur minuendi causa.)

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 46. Non causidicum nescio quem, neque proclamatorem aut rabulam hoc sermone nostro conquirimus. *Id.* 2 *Catil.* c. 5. Breve nescio quod tempus. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 19. et l. 7. *ep.* 5 et 20. et l. 15. *ep.* 4.

§ V. Quis interrogativum.

1. *Quis* servit interrogationi vel dubitationi. *Cic. de Amic.* c. 12. Quis clarior

---

[8] Hæc exempla partim ab aliis aliter leguntur, partim ita explicari possunt, ut *nihil abundare videatur.*

in Græcia Themistocle? quis potentior? (In hoc exemplo interrogationi servit, quæ vim affirmandi habet.)

* 2. *Quis est—qui* pro *quis?*

Interdum assumit *qui*. *Cic.* 5 *Verr.* c. 45. Jam hoc quis tum fuit Syracusis, qui non audierit? * *Id.* l. 3. *de Off.* c. 28. Quis est, qui utilia fugiat? *pro* quis utilia fugit? *Id. pro Rosc. Am.* c. 47. Quis erat, qui non videret humilitatem cum dignitate de amplitudine contendere? *pro* quis non videbat? *Id. pro Man.* c. 10. Quæ res est, quæ cujusquam animum in hac causa dubium facere possit? *Id. pro Flacc.* c. 25 et 28. et l. 8. *Att. ep.* 22.

Huc spectant illa. *Cic. pro Rosc.* Considera, quis quem fraudasse dicitur. *consider, who may have deceived such a one.* * Sic *Quintil.* l. 1. c. 6. Notatum est in sermone, quid quomodo caderet. Scilicet *quis* repetitur diverso casu. *Senec. ep.* 108. Multum ad rem pertinet, quo proposito ad quam rem accedas. *Id. de Benef.* l. 4. c. 32. Ego, quid cui debeam, scio. *I know to what extent, and to whom I am obliged.* (Inest duplex interrogatio, veluti in unam conflata.)

2. *Qui* pro *quomodo.*[9]

Qui pro *quomodo* usitatum est ferme in interrogatione. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 4. Qui fit, ut ego nesciam, sciant omnes, quicunque Epicurei esse voluerunt? *how is it possible that I should be ignorant of this, while every follower of Epicurus is aware of it? Id.* l. 1. *de Nat. D.* Sed nos qui Deum, nisi sempiternum, intelligere possumus? *Id.* 7 *Philipp.* c. 2. Qui enim convenit, ut, qui in rebus improbis populares fuerint, iidem *etc. how can it be consistent, &c. Id.* l. 2. *de Fin.* c. 10. Qui igitur convenit ab alia voluptate dicere naturam proficisci, in alia summum bonum ponere. *where is the propriety of asserting, &c. Id. pro Mil.* c. 17. Quæro, qui Milo scire potuerit.

* 3. *Quid* repetitur.

Quid repetitur in animi motu vehementiore significando. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 20. Qui, malum, isti Pindenissæ? qui sunt, inquies? *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 4. Quid Cicero meus, quid agat? *Id. pro Font.* c. 2. Quid coloni Narbonenses? quid volunt? quid existimant? *Id. pro Sext.* c. 53. Quid populares illi duo, quid egerunt? *Terent. Phorm.* 5. 3. Quid illa filia amici nostri, quid futurum est? Huc refer illa: *Liv.* l. 3. c. 68. Quid tandem privatæ res vestræ, quo statu sunt? *Cic. in Pis.* c. 36. Quid? illam armorum officinam ecquid recordaris?

* 4. *Quis—nisi. Quis—præter* vel *præterquam.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 19. Hoc quam vim habet, nisi illam, nihil expedire, quod non deceat? *Id. pro Mil.* c. 34. Quid restat, nisi ut orem obtesterque vos, judices? *Id. pro Cluent.* c. 71. et *Brut. ep.* 15. * Huc refer *quis alius—nisi. Id. pro Rosc. Am.* c. 19. Quid est aliud judicio ac legibus abuti ad quæstum atque ad libidinem, nisi hoc modo accusare? *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 89. Quæ est enim alia causa, nisi quod nobis morem gerere voluisti? *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 16. Quid fuit in illis literis, præter querelam temporum? *Ib.* l. 7. *ep.* 13. Quis te feret præter me, qui omnia ferre possum? *Ib.* l. 2. *ep.* 13. Quis hoc putaret præter me? *Id.* 2 *Philipp.* c. 5 et 7. *Id.* l. 2. *de Div.* c. 32. extr. A Moneta, præterquam de sue plena, quid unquam moniti sumus?

* 5. *Quis—quin. Quis—qui non.*

Cic. 1 *Verr.* c. 59. Quis unquam templum illud adspexit, quin avaritiæ tuæ testis esset? *Id. pro Flacc.* c. 27. Quis ignorat, quin tria Græcorum genera sint vere? *Varro.* l. 2. *de R. R.* c. 4. Quis fundum colit nostrum, quin sues habeat? *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 22. *Id. pro Man.* c. 11. Quis navigavit, qui non se aut mortis aut servitutis periculo committeret? *Id.* 2 *Catil.* c. 4. Quid mali aut sceleris fingi potest, quod non ille conceperit? *Add. Id.* 1 *Verr.* c. 7. et 2 *V.* c. 10 et 21.

---

[9] *Qui* est vetus ablativus, ut *forti* a *fortis*. Ponitur igitur pro *qua re*, id est, *qua ratione*.

* 6. *Quis—tamen.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 59. Quis neget opus esse oratori in hoc oratorio motu statuque Roscii gestum ac venustatem? tamen nemo suaserit studiosis dicendi adolescentibus in gestu discendo histrionum more elaborare. Quid est oratori tam necessarium, quam vox? tamen, me autore, nemo dicendi studiosus Græcorum more voci serviet. *Id. Orat.* c. 16. Quid potest esse tam diversum? tamen est in utroque aliquid excellens.

* 7. *Quis* indignantis: (item irridentis.)

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 23. princ. Quem tu mihi Staseam, quem peripateticum narras? *Id.* l. 10. *Att. ep.* 15. Viris bonis me non nimis excuso. Quas eos enim cœnas facere et obire scripsit ad me Sestius? quam lautas? quam tempestivas? *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 16. Quem tu mihi tyrotarichum *etc.* narras?

* 8. *Quis* admirantis et laudantis.

Cic. l. 1. *Att. ep.* 13. Quas ego pugnas, et quantas strages edidi?

* 9. *Quis* pro *quisque* non imitandum.

Tacit. Ann. l. 2. c. 26. § 1. Addidit munificentiam Cæsar, quantum quis damni professus erat, exsolvendo. *Ibid.* c. 54. § 4. *Id.* l. 3. *Hist.* c. 58. § 3. Amicorum ejus quanto quis clarior, minus fidus.

* 10. *Quis* cum adjectivo quodam.

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 12. extr. Quis hoc Philosophus tam mollis, tam languidus, tam enervatus, probare posset? *Id. pro Rosc. Am.* c. 2. Forsitan quæretis, qui iste terror sit, et quæ tanta formido? *Ibid.* c. 34. *Ib.* c. 46. Quos sumtus quotidianos, quas effusiones fieri putatis? Add. l. 1. *de Nat. Deor.* c. 31. * Huc refer illud *ejusd. pro Mil.* c. 73. Quodnam concepi tantum scelus? aut, quod in me tantum facinus admisi, judices?

* 11. *Quid* pro *quis* de personis.

Cic. pro Mil. c. 2. Quid nobis duobus laboriosius, judices? quid magis solicitum, magis exercitum dici aut fingi potest? *Id.* l. 3. *Att. ep.* 15. Quid enim sum? sed non faciam, ut tuum animum angam querelis. *Id.* 2 *Verr.* c. 43.

* 12. *Quid hominis, quid mulieris.*

Quid hominis, pro *quis homo*: *quid mulieris*, pro *quæ mulier*, eleganter dicimus. *Terent. Heaut.* 4. 8. Quæso, quid tu hominis es? *who are you? Id. Eun.* 3. 4. Quid hoc hominis? qui hic ornatus est? *Plaut. Amph.* 2. 2. Quid sit hoc hominis? *Cic.* 2 *Verr.* c. 54. Exponam vobis breviter, quid hominis sit. *I will show you in a very few words, what kind of man he is. Terent. Heaut.* Sed quid mulieris uxorem habes? * Dicimus etiam *quid hominum. Ter. Andr.* 4. 5. Quid turbæ est apud forum? quid illic hominum litigant?

Ejusdem generis sunt illa: *Quid animi?* pro *quis animus? Quid rei?* pro *quæ res?* et alia ejusmodi. *Plaut. Mercat.* 2. 3. Qui scio, quid sit ei animi. *Terent. Eun.* 4. 7. Quid cum illa tibi rei est? *what have you to do with her? Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 21. Quid sui consilii sit, ostendit. *he informs them of his intention. Terent. Andr.* Quid istuc gaudii est?

* 13. *Quid* pro *quantum.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 46. Quid præterea cælati argenti? quid stragulæ vestis? quid pictarum tabularum? quid signorum? quid marmoris apud illum putatis esse? tantum scilicet, quantum e multis splendidisque familiis coarcervari una in domo potuit. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 4 et 6. 1 *Verr.* c. 1. et 3. *V.* c. 85. *Brut. ep.* 11. § 1.

*Etiam *qui*, sed rarissime tamen, pro *quantus* ponitur. *Sueton. Cæsar.* c. 44. Cæsar destinabat, bibliothecas Græcas et Latinas, quas maximas posset, publicare.

* 14. *Quid ita? why so?*

Quid ita pro *quomodo. Terent. Eunuch.* 5. 5. Quid ita? aut quid factum est? cedo. *why so? how so?* Et mox v. 17. Qua audacia tantum facinus audet? Py. Quid ita *tantum? and why so monstrous?*

15. *Quid* pro *Cur?* *Quid ita* pro *Cur ita?*

Quid sæpe ponitur pro *Cur*. *Terent. Heaut.* 3. 2. Scisne factum, ut ego dico? Quid ego nesciam? *why should I not know?* *Virg.* l. 2. *Georg.* v. 481. Quid tantum oceano properent se tingere soles? *Cic. pro Mil.* c. 16. Sed quid ego argumentor? quid plura disputo? *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 4. § 5.

Cic. pro Rosc. Am. c. 12. Accusatis Sex. Roscium. Quid ita? quia de manibus vestris effugit. *why? for what reason? on what account? Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 35. Quam molestum est uno digito plus habere? quid ita? quia etc. *why so? how so?*

* 16. *Quid ita* indignantis et objurgantis.

Quid ita fere indignationi servit. **Liv.* l. 32. c. 21. Quid ita passus est Eretriam Carystumque capi? quid ita tot Thessaliæ urbes? quid ita Locridem Phocidemque? quid ita nunc Elatiam oppugnari patitur? cur excessit faucibus Epiri? *Id.* l. 41. c. 7. Quærebant: quid ita non potius Manlius Romam venisset, ut rationem redderet Populo Romano? cur ex Gallia in Istriam transisset? *Id.* l. 42. c. 40. In literis tuis quæris, quid ita legati cum militibus venerimus, et præsidia in singulas urbes dimittamus? Add. *Tac. Hist.* l. 3. c. 7. § 2. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 1. § 4. 18. *Senec. ep.* 59.

* 17. *Quid* pro *cur—si quidem*.

Cic. Brut. c. 97. Quid te exercuit Pammenes, vir longe eloquentissimus Græciæ? quid illa vetus Academia, atque ejus hæres Aristus, siquidem similes majoris partis oratorum futuri sumus? *to what purpose have you studied under Pammenes, if we show ourselves after all to be no better than the generality of orators?*

18. *Quid est, quod?* vel *cur?* vel *quamobrem?* vel *quare?*

Jungitur interdum cum *quod*, vel *cur*, vel *quamobrem*. *Terent. Ad.* 3. 2. Quid est, quod trepides? *why are you afraid? Id. Eunuch.* 3. 5. Quid est quod lætus sis? *Cic.* 2 *Verr.* c. 20. Quid est, quod tu alios accuses? quid est, quamobrem putes te tuam culpam derivare in aliquem posse? Exempla dantur infinita. *Id.* l. 1. *de Fin.* c. 10. Quid est, cur verear, ne ad eam sententiam non possim accommodare Torquatos nostros? * Add. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 8. et *pro Cluent.* c. 53. et l. 3. *Fam. ep.* 10. et l. 1. *de Orat.* c. 16. et *pro Cluent.* c. 47. Quid est, quamobrem quisquam nostrum Censorias subscriptiones omnes fixas et in perpetuum ratas putet esse oportere? *Id. pro Dom.* c. 33. Quid est, quare quisquam mihi se ipsa populari ratione anteponat? *Senec. Quæst. Nat.* l. 3. c. 17.

* 19. *Quid est ergo—quo*, pro *ad quod*.

Cic. pro Rosc. Am. c. 29. Quid est ergo, quo tandem accusator inopia argumentorum confugerit?

20. *Quid? quid si?* interrogantis aut instantis.

Sæpe est interrogantis aut instantis. *Cic. pro Cæcin.* Testes quid erunt? *Plaut. Capt.* Quid pater? vivitne? *Cic.* 1 *Parad.* c. 3. Quid duo propugnacula belli Punici C. et P. Scipiones, - - - Quid Africanus minor? Quid major? Quid inter horum ætates interjectus Cato? Quid innumerabiles alii? nam domesticis exemplis abundamus: An cogitasse quidquam putamus in vita sibi expetendum, nisi quod laudabile esse et præclarum videretur?

Cic. ad Q. Fr. l. 1. *ep.* 2. Quid si inficiatur? Quid si omnino non debetur? Quid? Prætor solet judicare deberi? Quid? Ego Fundanio non cupio? *Id.* l. 3. *de Off.* c. 23. et l. 9. *Att. ep.* 2.

* *Quid* sæpe tantummodo interrogationem urgentis indicat, et tamen etiam *nonne*, similesque particulas adjunctas habet. Qui usus ut magis eluceat, quam ex Autoris nostri vel regulis vel exemplis apparet, proferemus plura exempla. (Estque usitatissimum in proferendis exemplis, rationibus, ac fere significat *porro*, ut apud Græcos, inprimis Xenophontem, τί δέ;)

* 21. *Quid—nonne*, vel *ne*, vel *num*.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 6. Quia si Phalarim vir bonus vestitu spoliare possit, nonne faciat? *Ib.* c. 21. Quid? qui omnia recta et honesta negligunt, dummodo poten-

tiam consequantur, nonne idem faciunt, quod etc. *Id. pro Manil.* c. 16. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 7. Quid? Macedones nonne Demetrium reliquerunt? Quid? Lacedæmonios injuste imperantes nonne repente omnes fere socii reliquerunt? Add. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 47. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 20. Quid igitur? possumusne illum Marium virum bonum judicare? *Ib.* c. 25. Quid? si is apud te pecuniam deposuerit, bellum inferat patriæ, reddesne depositum? *Cæsar B. G.* l. 7. c. 77. § 10. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 21. Add. *Id. de Fat.* c. 2. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 10. Quid? hæc jura civilia, num aut inventa sunt, aut cognita, aut omnino ab oratorum genere tractata? Add. quæso l. 1. *de N. Deor.* c. 31.

* 22. *Quid?—quantus. Quid?—quam. Quid?—quis.*

Cic. pro Manil. c. 13. Quid? ceteræ, quas paulo ante commemorare cœperam, quantæ ac quam multæ sunt? *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 10. Quid? illa vincula, quibus quidem libentissime adstringor, quanta sunt, studiorum similitudo, suavitas consuetudinis, delectatio vitæ? *Id. de Senect.* c. 7. Quid jurisconsulti? quid pontifices? quid augures? quid philosophi senes? quam multa meminerunt? *Id.* l. 4. *Acad.* c. 47. Quid? cum Cleanthe doctore suo quam multis rebus Chrysippus dissidet? *Id.* l. 2. *de Off.* c. 7. Quid enim censemus superiorem illum Dionysium, quo cruciatu timoris angi solitum? Quid? Alexandrum Pheræum quo animo vixisse arbitremur? *Id.* l. 1. *de Div.* c. 34. princ.

23. *Quid, quod?*[10]

Interdum adsciscit *quod*, vehementius instandi gratia. *Cic. pro Man.* c. 5. Quid, quod salus sociorum summum in periculum ac discrimen vocatur? *what shall we say to this, that the safety of our allies is at stake? Id.* l. 4. *Acad.* Quid? quod si ista vera sunt, ratio omnis tollitur? * Add. *Id. de Senect.* c. 8. et l. 1. *Qu. Fr. ep.* 3.

24. *Quid? quod,* sæpius iteratum.

Nonnunquam *quid quod* sæpius iteratur. *Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 38. Quid? quod ejusdem hominis imagines in meum animum incurrunt aliæ, aliæ in tuum? Quid? quod earum rerum quæ nunquam omnino fuerunt, neque esse potuerunt, ut Scyllæ, ut Chimæræ? Quid? quod hominum, locorum, urbium earum, quas nunquam vidimus? Quid? quod simul ac mihi collibitum est, præsto est imago? Quid? quod etiam ad dormientem veniunt non vocatæ?

25. *Quid ni?* pro *cur non?*[11]

Cic. l. 2. *de Off.* c. 22. Laudat Africanum Panætius, quod fuerit abstinens. Quid ni laudet? *Terent. Andr.* 1. 1. Quid tibi videtur? adeone ad eum? By. Quid ni? *shall I call upon him? Why not? Cic. pro Quint.* c. 21. Erat, inquit, illarum partium. Quid ni? qui apud te esset educatus.

* 26. *Quid ni non,* pro *cur non?*

Senec. ep. c. 74. Quid ergo? non est beatior et amicorum et liberorum turba succinctus? quid ni non sit? *Id. ep.* 102. Quid ni non timeat, qui mori speret? Add. *Id. ep.* 6 et 52. *de Benef.* l. et c. 5. et *de Brevit. Vit.* c. 7.

27. *Quid enim?*

Aliquando adsciscit *enim*. *Cic.* l. 2. *de Fin.* c. 28. Quid enim? summus dolor plures dies manere non potest? *what? is it impossible then that extreme pain*

---

[10] Sine dubio elliptica est locutio: pro *quid illud est, quod; quid illud taceo, quod:* vel certe simile quidpiam prætermissum est. Inepti igitur homines vertunt *quid? quod* per *imo*. Quod docent hujus generis exempla: Quid, qui pecunia cupiditates ferunt - - - hic nullane est adhibenda curatio? *Cic.* l. 3. *Tusc. Quæst.* c. 2.

[11] Elliptica videtur esse locutio pro *quid aliud feceris, ni hoc feceris? quid esset, nisi hic esset?* Vel *ni* ponitur more vetere pro *ne*, ut in *nimirum* quasi *ne mirum*, seu, ut usitatius loquimur, *non mirum*. *Quid* autem subintelligit præpositiones *ob, propter:* ut *quid ni* sit *propter quid non?*

should last for many days? * Add. l. 5. *Fam. ep.* 15. et 2 *Philipp.* c. 31. et l. 2. *Tusc.* c. 21. (Elegans est formula hæc, in principiis demonstrationum sæpissime Ciceroni usurpata. Fluxit a Græcis, inprimis Socraticis.)

* 28. *Quid vero? Quid ergo? quid igitur?* argumentantis, concludentis, instantis.

Cic. 2 *Verr.* c. 59. Quid vero? modum statuarum habere nullum placet? atqui habeatur, necesse est. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 43. Quid ergo? iste Crassus, quoniam ejus abuteris nomine, quid efficit? *Id. Brut.* c. 26. Quid ergo? estne ista Fannii oratio? nam varia opinio pueris nobis erat. *Id.* 5 *Verr.* c. 28. 4 *V.* c. 46. princ. Huc refer illud *ejusd. pro Cæcin.* c. 12. Quid ergo est? impune feci: nam quid agas mecum ex jure civili, non habes. Add. *Vatin.* l. 5. *Cic. Fam. ep.* 10. § 6. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 42. Quid igitur? Chrysogonus sui maleficii occultandi causa quæstionem de his haberi non vult? minime. *how does the matter stand now? what is the case now? Id.* 1 *Verr.* c. 7. Quid igitur? quod tota Sicilia, omnes publicæ privatæque literæ Romæ sunt, nihilne id valebit? nihil. *Id.* 5 *Verr.* c. 4. Quid igitur? nulline motus in Sicilia servorum, Verre prætore? nihil sane. *Id. pro Flacc.* c. 23.

* 29. *Quid tum?*

Quid tum et plura quærentis est, et extenuantis. *Cic. pro Cæcin.* c. 28. Quid tum? Prætor, inquit, interdixit, ut, unde dejectus esset, eo restitueretur. *Id. pro Muren.* c. 12. Cedo, quid postea? cum ego ex jure meum esse aio. Quid tum? inde ibi ego te ex jure manu consertum voco. *what more? what besides? what next? what then? Id.* 3 *Verr.* c. 30. Age, quid tum? si Apronio, deliciis prætoris, lucelli aliquid jussi sunt dare. *well, what next? Id.* 4 *Verr.* c. 59. Quid tum? mediocrine tandem dolore eos affectos esse arbitramini?

30. *Quid loquar? Quid dicam?* in reticentia, pro *Sileo, Taceo.*

Quid loquar? quid dicam? usum habent in reticentia. *Cic.* 1 *Verr.* c. 21. Quid ego de M. Marcello loquar, qui Syracusas cepit? quid de Lucio Scipione, qui bellum in Asia gessit? quid de Flaminio, *cet. Id.* 2 *de Nat. Deor.* c. 51. Quid dicam, quantus sit amor bestiarum in educandis iis, quæ procreaverunt?

(Admonitio.)

Qui sensus his formulis tribuitur, plane alienus est. Usurpantur autem eleganter in transitu ad novum argumentum, et in coacervatione exemplorum, quæ tangere tantum volumus. Atque sic est in exemplis propositis.

* 31. *Quid dicam* in dubitatione.

Cic. ad Brut. ep. 17. Quædam mihi videtur, quid dicam, imperite vir omnium prudentissimus, an ambitiose fecisse?

* 32. *Quid aliud dicam.*

Quid aliud dicam ponunt veteres scriptores in confirmando eo, quod minus recte, vel nimis imprudenter, dixisse videri poterant. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 31. O hominem nequam, (quid enim aliud dicam? magis proprie nihil possum dicere.)

* 33. *Quid dico* in correctione.

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 3. Auget tuus amicus furorem indies: ut non modo sicarii, sed etiam parricidæ judicemini. Quid dico, judicemini? judicemur potius. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 90. Sæpe ego doctos homines, quid dico sæpe? imo nonnunquam *cet. Id.* l. 4. *Att. ep.* 12.

34. *Quid quæris? quid multa? to cut the matter short; to be brief; to sum the matter up in a few words.*

Cum rem in pauca conferimus, eleganter dicimus, *quid quæris? quid multa?* pro *quid plura? Cic.* l. 7. *Att. ep.* 8. Quid quæris? etsi mihi crebro ξυνὸς ἐνυάλιος occurrebat: tamen levabar cura, etc. *what occasion for many words? to come to the point at once.* * Add. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 12. l. 7. *ep.* 3. et l. 9. *ep.* 18. *Ib.* l. 1. *ep.* 9. Quid multa? questus est graviter. Huc pertinent illa: Quid verbis opus *est? Quid* multis opus est? et alia ejusmodi.

* 35. *Quid plura?*

Cic. l. 13. *Att. ep.* 24. Quid plura? ipse enim adsum, nisi quid tu prorogas. *Id.* l. 2. *de Div.* c. 22. extr. Sed quid plura? ortum videamus haruspicinæ. *Id.* l. 2. *de Leg.* c. 1. Quid plura? hanc vides villam lautius ædificatam patris nostri studio. Add. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 1. et 7 *Philipp.* c. 2.

* 36. *Quidvis.*

Quidvis diligenter est ab *omni* discernendum. *Quidvis* enim delectum quendam significat. *Cic. Læl.* c. 20. Quod si etiam possis quidvis deferre ad alterum, videndum est tamen, quid ille possit sustinere. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 30. Sunt, qui quidvis perpetiantur, cuivis deserviant, dum quod velint, consequantur. Add. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 15 et 16. (At vid. quæ diximus supra in *Omnis*, n. 15.)

Cum *quidvis* convenit *quidlibet. Cic.* l. 3. *Att. ep.* 23. Id caput sane nolim novos tribunos plebis ferre: sed perferant modo quidlibet.

* § V. 1. *Quod* de personis.

Liv. l. et c. 30. Quod ego fui ad Trasimenum, ad Cannas, id tu hodie es. *Id.* l. 41. c. 7. Castra Romana capta, quod peditum, quod equitum in castris fuit, *i. e.* quicunque pedites et equites in castris fuerunt. *vel* quicquid peditum etc. *whatsoever infantry and cavalry were in the camp.*

2. *Quod* cum genitivo rei.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 6. Iis vitiis declinatis, quod in rebus honestis et cognitione dignis operæ curæque ponetur, id jure laudabitur. *Cæsar B. C.* l. 1. c. 36. § 3. Frumenti quod inventum est, in publicum conferunt. *Id.* l. 2. c. 20. Varro, quod penes eum est pecuniæ, tradit. Add. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 38. et l. 13. *Fam. ep.* 1. Fere autem cum genitivo jungitur *quod,* cum pro *quantum* ponitur (vel *quicquid*).

* 3. *Quod* ad priora referendum.

Quod cum totam orationem respicit, sæpe interponitur vel præmittitur sententiæ, quam respicit. *Cæsar B. G.* l. 3. c. 23. Pelles pro velis, sive propter lini inopiam atque ejus usus inscientiam, sive, quod est magis verisimile, quod tanta onera navium regi velis non satis commode arbitrabantur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. et l. 2. *ep.* 10 et 12. l. 15. *ep.* 2. et l. 11. *ep.* 27.

* 4. *Quod nolim,* abominantis.

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 6. Si, quod nolim, adversi quid evenerit. *Ib. ep.* 8.

* 5. *Quod aiunt.*

Quod aiunt interponitur vel apponitur proverbiis. *Cic. de Senect.* c. 7. Nec sepulcra legens vereor, quod aiunt, ne perdam memoriam. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 26. Urge igitur, nec transversum unguem, quod aiunt, a stilo.

* 6. *Quod superest.*

Concludendi formula est *quod superest. Ceterum* enim rarissimum est in scriptis Ciceronis. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 11. Quod superest, si verum illud est: οἷα γ' ἡ δέσποινα, certe permanebunt. *Ib.* l. 9. *ep.* ult. Quod superest, scribe quam accuratissime, quid censeas. Add. *Id.* l. 11. *ep.* 15.

* 7. *Quod* pro *quantum, quoad.*

Quod nonnunquam significat *quantum. Cic.* l. 1. *Att. ep.* 4. Nunc vero censeo (quod commodo tuo facere poteris) venias ad tempus. *Ib. ep.* 14. Ipse (quod commodo tuo fiat) cum eo colloquere. *Ib. ep.* 14. § 5. Tu velim, quod commodo valetudinis tuæ fiat, quam longissime poteris, nobis obviam properes. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 4. Quæ tibi mandavi, velim, (ut scribis) cures, quod sine molestia tua facere poteris. *Ib.* l. 13. *ep.* 24. Quod sine molestia tua fiat. *as far as it can be done without troubling you. Id.* 2 *Verr.* c. 5. Ut se tota res habeat, quod ad eam civitatem attinet, demonstrabitur vobis alio loco. (Significatio *quantum, quoad,* tantum cadit in exemplum primum, secundum et ultimum, et quæ sunt ejusdem formæ, ubi est cum indicativo. In ceteris *quod c. t. fiat* et similibus est aliter, nempe pro: Quod velim tuo commodo, sine molestia tua fieri, estque formula optandi. Add. *Gronov.* ad *Liv.* l. 26. c. 32.)

Admonitio.

Non dicitur Latine *quoad hoc, quoad illud*, sed *quod ad hoc spectat, quod ad illud attinet.*

8. *Quod*, pro *quantum ad id, quod.*

Quod in principiis, pro *quantum ad id quod*, frequentissimum est. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 3. Quod a me scribis de Hermathena, mihi gratissimum est. *with respect to what you write, &c. Ib.* l. 1. *ep.* 2. Quod ad me sæpe scripsisti de nostro amico placando, feci, et expertus sum omnia. * Add. *ib.* l. 9. *ep.* 15. et l. 3. *ad Quint. Fr. ep.* 1. et locis epistolarum innumerabilibus.

* 9. *Quod vero.*

Quod pro *quantum ad id, quod* sæpe adjunctum habet *vero. Cic.* l. 9. *Att. ep.* 11. Quod laudas, quia oblivisci me scripsi antefacta et dicta nostri amici; ego vero ita facio. *Et mox:* Quod autem quasi vereri videris, ne mihi tua consilia displiceant; me vero nihil delectat aliud, nisi consilium et literæ tuæ. *Ib.* l. 9. *ep.* 12. l. 11. *ep.* 7. et l. 2. *ad Quint. Fr. ep.* 6. l. 14. *Fam. ep.* 2.

* 10. *Est, quod.*[12]

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 10. Est, quod gaudeas, te in ista loca venisse, ubi aliquid sapere viderere.

11. *Nihil est, quod.*[13]

Frequentissime *quod* jungitur cum *nihil est. Cic. in Pis.* c. 38. Nihil est, quod me invites. *you need not invite me. Id. pro Sull.* c. 3. Quare nihil est, quod ex tanto comitatu virorum amplissimorum me unum abstrahas. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 12. In viam quod te des hoc tempore, nihil est. Add. *Id.* l. 3. *ad Quint. Fr. ep.* 1. * Sic etiam *non est, quod. Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 13. Neque est, quod illam exceptionem interdicto pertimescas.

12. *Quod* pro *quamobrem.*

Quod non raro tanquam adverbium usurpatur, pro *propter quod* vel *quamobrem. Terent. Andr.* 1. 5. Quod ego te per hanc dextram oro et genium tuum. *wherefore I beg of you, &c. for which reason I entreat you, &c. Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 4. Quod utinam minus vitæ cupidi fuissemus, certe nihil aut non multum in vita mali vidissemus.[14] *Horat.* l. 1. *ep.* 17. Quod te per genium, dextramque deosque penates obsecro. *Virg. Æn.* l. 6. v. 363. Quod te per cœli jucundum lumen et auras, Per genitorem oro. (Durum est in his formulis *quod* capere pro *quamobrem.* Lenius fuerit ac melius, intelligere *in quo, qua in re:* omninoque et in his et in similibus servit transitioni. Vid. exempla plura laudata in *Ernesti Clav. Cic.* in *Quod* et add. præter *Gronovium* et *Perizonium,* ibi laudatos. *Drakenb.* ad *Liv.* l. 32. c. 37. extr. *Burm.* ad *Virg. Æn.* l. 2. v. 141.)

13. *Quod* pro *quia.*

Quod pro *quia* notius est, quam ut exemplis illustrandum esse videatur. Gaudet autem etiam indicandi modo. *Cic.* l. 5. *Tusc.* c. 37. Qui enim beatior Epicurus, quod in patria vivebat, quam Metrodorus, quod Athenis?

* 14. *Quod—iccirco—ideo—propterea—eo.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 44. Quod ea, quæ natura desiderat, consequi sine aliis atque efficere non possumus, iccirco ista est cum hominibus communitas et societas. *Id. pro Rosc. Am.* c. 50. Quod bona, quæ Roscii fuerunt, tua facta sunt, iccirco hunc illius filium studes perdere. Add. 2 *Philipp.* c. 15. et l. 8. *Att. ep.* 17. l. 3. *ad Qu. Fr. ep.* 1. Quod multos dies epistolam in manibus habui, ideo multa conjecta sunt, aliud alio tempore. Add. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 3. *Cic.* l. 1. *de Off.*

---

[12] Subintelligitur fortasse nonnunquam *aliquid, propter.*

[13] Subaudi *propter*, ut plenum sit *nihil est, propter quod.*

[14] *Hoc* exemplum esse dubium videtur. (Nempe videtur potius pertinere ad *n. 15. si* sequare interpretationem a Tursellino positam.)

c. 9. Philosophi, quod in veri investigatione versantur, propterea justi sunt. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 28. Quod erat vetus et magnus amor, propterea nullum periculum pro me adire dubitavit. *Id.* l. 1. *de Div.* c. 42. Interdum adsciscit *eo*. *Cic.* 1 *Verr.* c. 8. Hoc interest, utrum id onus vosmet ipsi rejeceritis, an, quod probare populo Romano fidem vestram et religionem non potueritis, eo vobis judicandi potestas erepta sit?

15. *Quod si—certe* vel *profecto.*

Quod si sæpe assumit *certe* aut *profecto*. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 18. Quod si tibi unquam sum visus in republica fortis; me certe in illa causa admiratus esses. Add. l. 1. *ad Quint. Fr. ep.* 1. *Celsus* l. 8. c. 10. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 16. Quod si in eam me partem incitarem, profecto jam aliquam reperirem resistendi viam. * Add. *Id.* l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 4. et l. 7. *Fam. ep.* 10. et *pro Arch.* c. 2.

** Additur autem in his et aliis *quod* eleganter, ubi inchoandæ periodo *si* aut aliæ particulæ non sufficiunt, neque sustinere possunt frontem argumenti. *Bœcl. Ind. Nep.*

(Habet autem *quod* in hac forma eandem, quam antea n. 12. indicavimus, significationem. Unde patet referri semper ad antecedentia, neque posse poni in principio universæ orationis, aut epistolæ: quod etiam exempla veterum docent: neque in media periodo, aut alio ullo loco, nisi post punctum, ponitur.)

* 16. *Quod si—næ* vel *vero.*

Cic. pro Cluent. c. 71. Quod si quæ calamitas hunc in hoc judicio affixerit innocentem, næ iste miser, judices, si in vita remanebit. *pro Mur.* c. 4. Quod si licet desinere, ego vero libenter desino. * Huc refer illud *Celsi præf.* l. 1. Quod si jam incidat mali genus aliquod ignotum, non ideo tamen fore medico de rebus cogitandum obscuris existimant.

* 17. *Quod si—qui* vel *quomodo*, vel *cur*, vel *num.*

Cic. l. 2. *de Div.* c. 44. Quod si eorum vi cœlum modo hoc, modo illo modo temperatur, qui potest eadem vis esse nascentium, cum cœli tanta sit dissimilitudo? l. 4. *Acad.* c. 9. Quod si omnia visa ejusmodi essent, qualia isti dicunt, quomodo quempiam aut conclusisse aliquid, aut invenisse diceremus? l. 2. *de Nat. D.* c. 37. Quod si mundum efficere potest concursus atomorum, cur porticum, cur templum, cur domum, cur urbem non potest? *Id.* l. 2. *de Div.* c. 59. *Id.* 7 *Verr.* c. 50. et *Nepos Attic.* c. 10. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 14. Quod si veteris contumeliæ oblivisci vellet, num etiam recentium injuriarum memoriam deponere posset? *Cic. pro Font.* c. 17.

18. *Quod si—quid*, vel *quanto.*

Cic. Orat. c. 16. Quod si in philosophia tantum interest, quemadmodum dicas, quid tandem in causis existimandum est? *Ib.* c. 48. et *de Fat.* c. 15. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 59. Quod si in gestu et in voce elaborare nobis non licet, quanto minus est ad juris civilis perdiscendi occupationem descendendum? *Ib.* c. 60. *Læl.* c. 21. et l. 1. *de Fin.* c. 18. *Cæs. B. C.* l. 2. 31.

* Si interrogationem nolis, tum pones *multo* cum comparativo. *Celsus* l. 1. *præf.* Quod si scientiam hanc non subjiciat evidens causa, multo minus eam posse subjicere, quæ in dubio est, contendunt. *Cic.* l. 1. *de Invent.* c. 10. Quod si generis causæ partes non possunt recte putari, multo minus recte partis causæ partes putabuntur.

* 19. *Quod si—nihilominus* vel *at.*

Celsus l. 8. c. 5. Quod si plura erunt fragmenta, nihilominus intrinsecus singula in suas sedes digitis erunt compellenda. *Cic.* 2 *Philipp.* c. 44. Quod si seipsos illi nostri liberatores conspectu nostro abstulerunt, at exemplum facti reliquerunt. *Liv.* l. 36. c. 7.

20. *Quod si—tamen*, vel *tamen certe.*

Alias adsciscit *tamen* aut *tamen certe*. *Cic. pro Arch.* c. 7. Quod si ipsi hæc neque sensu nostro gustare possemus, tamen ea mirari deberemus. * Add. *Id. pro Cluent.* c. 38. et *pro Sext.* c. 24. et 4 *Cat.* c. 10. Id. l. 3. Fam. ep. 10. Quod si

essem ea perfidia, qua sunt ii, qui in nos hæc conferunt, tamen ea stultitia certe non fuissem.

* 21. *Quod si—ergo.*

Cic. l. 3. *de Nat. D.* c. 30. Quod si luna dea est, ergo etiam Lucifer, ceteræque errantes, numerum deorum obtinebunt.

* 22. *Quod si—tum* vel *tum vero.*

Liv. l. 22. c. 13. Quod si nunc quoque fortuna aliquid variaverit, tum pacem speratis, cum vincemur, quam nunc, cum vincimus, dat nemo? *Cic. Brut.* c. 2. Quod si fuit in republica tempus ullum, cum extorquere arma posset e manibus iratorum civium boni civis autoritas et oratio, tum profecto fuit, cum patrocinium pacis exclusum est.

* 23. *Quod si—jam.*

Cic. l. 1. *de Leg.* c. 12. Quod si interesse quippiam tantulum modo potuerit, jam amicitiæ nomen occiderit.

24. *Quod nisi.*

** D. Ita *quod nisi. Linac.* l. 1. p. 49. et l. 2. p. 103. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 43. Quod nisi me Torquati causa teneret, satis erat dierum, ut Puteolos excurrere possem et ad tempus redire. *Nep. Annib.* c. 1. Quod nisi domi civium suorum invidia debilitatus esset, Romanus videtur superare potuisse. Utique hic aliquo fulcro indigebat *nisi*, qualia alias sunt *sane nisi; equidem nisi.* Boecl.

25. *Quod utinam.*

** Sic et *quod utinam*, quod alias ita videas fulciri, *atque utinam. Cic.* l. 19. *Fam. ep.* 4. Quod utinam minus vitæ cupidus fuissem. *Linac.* l. 2. p. 103. * *Sallust. Jugurth.* c. 14.

* 26. *Quod ne* pro *ne.*

Columell. l. 5. c. 11. Quod ne longiore exordio legentem fatigemus, unum quasi exemplum subjiciemus.

* 27. *Quod ubi* pro *ubi* seu *postquam.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 49. princ. Quod ubi sensi me in possessione judicii ac defensionis meæ constitisse, tunc admiscere huic generi orationis vehementi genus illud alterum lenitatis cœpi. *Id.* 3 *Verr.* c. 26.

** 28. D. Tale est cum *quod* per *sed* exponunt. *Plin.* l. 18. c. 23. Quod ut hanc quoque curam determinemus.

** 29. D. *Quod* pro *quamvis. Palm. Spicileg.* l. 11. v. 180. *Propert.* l. 3. *eleg.* 1. Quod non Tænariis domus est mihi fulta columnis: At Musæ comites. *Weitz.* ad *Terent.* p. 280.

(Admonitio.)

Hæc omnia exigenda sunt ad id, quod antea posuimus. In exemplo *Propertiano*, *quod* potius capiam ut n. 8.

30. *Quod* conjunctio, *dass* (*that*).[15]

Cum antecedit *hoc, illud, id*, aut aliquid ejusmodi, conjunctio *quod* eleganter subjicitur. *Cic. Brut.* c. 80. Hoc ipsum posui pro argumento, quod ille solute, leviter, oscitanter egisset. *Id. pro Quint.* c. 1. Illud quoque nobis accedit incommodum, quod M. Junius hoc tempore abest. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 3. Omitto illa vetera, quod istum in rempublicam ille aluit, auxit, armavit. *Id. Brut.* Si id dolemus, quod eo jam frui nobis non licet, nostrum est id malum. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 24. Accedit aliud incommodum, quod illa gravis opinio amissa est. *Ib.* l. 4.

---

[15] Rarissime ponitur. Malunt Romani infinitivum cum accusativo ponere ibi, ubi *dass* Germanorum poni solet. Sed quum *hoc, illud* cet. præcessere, tum *quod* subsequi fere debet. (Item verbum *mirari* et alia, post quæ significationem τοῦ *quia* habet, aut intelligi potest in eo.)

ep. 6. Nos malo solatio, sed nonnullo tamen, consolamur, quod ipsius vicem minime dolemus.

31. Verba etiam multa sunt, quæ conjunctionem *quod* libenter adsciscunt. *Cic.* l. 2. *de Div.* c. 24. Cato mirari se aiebat, quod non rideret Aruspex, Aruspicem cum vidisset. *said he was astonished, that he did not laugh. Id.* l. 3. *de Leg.* Sane gaudeo, quod te interpellavi. *I am glad that I interrupted you.* Quibus locis, *quod* causæ vim videtur obtinere.[16] *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 4. Bene facis, quod me adjuvas, *you do well, to support me. Id.* l. 2. *Att. ep.* 4. Fecisti mihi pergratum, quod Serapionis librum ad me misisti. *you did me a very great favour by sending me the book. Ib.* l. 1. *ep.* 10. Accedit eo, quod mihi non est notum, ut quisque in Epirum proficiscatur. *add to this, that I am not aware, &c. Ib.* l. 8. *ep.* 2. Accessit huc, quod postridie ejus absolutionis in theatrum Curionis Hortensius introiit. *Id.* 4 *Verr.* c. 17. Non tibi objicio, quod hominem omni argento spoliasti. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 7. Apparet, quod aliud a terra sumsimus, aliud ab humore. Quanquam verbum *apparet* sæpius infinito modo gaudet. In exemplis autem propositis intelligi videtur *hoc, illud*, vel aliquid ejusmodi. (Vid. ad hos duos numeros inprimis *Gesneri* disputatiunculam accuratam de conjunctione *quod* in *Lexico Fabriano* et *Thesauro L. L.*)

CAPUT CCXVIII.

De Adverbio QUIA *et* QUONIAM.

§ I. 1. QUIA causam reddit plerumque et respicit *propterea*, ut Græce ὅτι, διότι. *Cic. de Amic.* c. 4. Recordatione nostræ amicitiæ sic fruor, ut beate vixisse videar, quia cum Scipione vixerim.

Quoniam plerumque rei statum, aut conditionem declarat, et est idem quod *siquidem*, vel *quando*, seu *quandoquidem*; *since, seeing that, now that.* ἐπειδή. *Cicero* l. 1. *de Leg.* c. 6. Quoniam in populari ratione omnis nostra versatur oratio, populariter interdum loqui necesse erit. *since the subject we are treating of, &c. Id. pro Planc.* c. 33. Quoniam tu ita vis, nimium me gratum esse concedam. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 1. Quoniam quidem ea, quæ scribimus, te etiam delectant. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 27. § 7. Quibus, quoniam pro pietate satisfecerit, habere se nunc rationes officii. *i. e.* postquam.

* 2. *Quia* sine consequente particula concludendi.

Liv. l. 3. c. 21. Quia plebs Senatus consultum in continuandis magistratibus solvit, ipsi quoque solutum vultis.

3. *Quia*, cum *eo, idcirco, propterea.*

Interdum *quia* præponitur, et cum *eo, idcirco, ideo, propterea* jungitur. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 15. Quia scripseras te proficisci cogitare, eo te hærere censebam. *Ib.* l. 12. *ep.* 22. Quæ omnia quia Cato extulerat in cœlum, idcirco in ejus sententiam est facta discessio. *Id.* l. 13. *ep.* 7. Sed quia confido, mihique persuadeo, illum æquitatis habiturum rationem; ideo a te non dubitavi contendere, ut cet. *Sallust. Catil.* c. 20. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 11. Quia semper animadverti, studiose te operam dare, ut ne quid meorum tibi esset ignotum, propterea non dubito, quin scias, cujus municipii sim.

** 4. D. *Quia nam* pro *cur* Poetis est familiare. *Virg.* l. 5. *Æn.* v. 13. Heu quia nam tanti cinxerunt æthera nimbi?[17]

5. Admonitio.

Quoniam pro *quia*, nimirum cum causa redditur, rarum est. *Cic.* l. 3. *Tusc.*

---

[16] Et tali tempore *quod* semper ponendum est.

[17] Fortasse legendum, *Heu! quidnam* cet. Statim quidem subsequuntur verba: *Quidve, pater Neptune, paras?* Legendi tamen etiam sunt commentarii libri. (*Quidnam* etiam in libris scriptis reperitur, sed si scripti variant libri *Virg.* et veterum Grammaticorum consensus, et *Quintiliani* testimonium indubiam facit vulgatam.)

c. 7. Qui fortis est, idem est fidens; quoniam confidens mala consuetudine in vitio ponitur. *Sulpic.* ap. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 5. Tamen ei moriendum fuit, quoniam homo nata erat. Quanquam his locis, et aliis ejusmodi, *quoniam* pro *siquidem* positum videri potest.

* 6. *Quoniam quidem.*

Sallust. Catil. c. 31. Tum ille furibundus: quoniam quidem circumventus, inquit, ab inimicis præceps agor, incendium meum ruina restinguam. *Senec. ep.* 74 et 99. extr. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 6. et *pro Rosc. Am.* c. 11. et *pro Flacc.* c. 28. Ergo *quidem* accedit, ut vis addatur orationi.

* 7. *Quoniam—iccirco.*

Columell. l. 12. *præf.* Quoniam hunc sexum custodiæ et diligentiæ assignaverat natura, idcirco timidiorem reddidit, quam virilem.

* 8. *Quoniam—certe* vel *profecto.*

Cic. l. 3. *de Fin.* c. 19. Quoniam illa vox inhumana dicitur, certe verum est, etiam iis, qui aliquando futuri sint, esse propter ipsos consulendum. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 15. Quæ quoniam ratio omissa est, perficiam profecto, ut neque respublica civis a me animum, neque tu amici desideres. Add. *Id. Orat.* c. 30.

* 9. *Quoniam—at.*

Liv. l. 1. c. 28. Quoniam tuum insanabile ingenium est, at tu tuo supplicio doce humanum genus ea sancta credere, quæ a te violata sunt.

* 10. *Quoniam—nunc. Quoniam—jam.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 41. Quoniam fidem magistri cognostis, cognoscite nunc discipuli æquitatem. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 21. Add. *Tacit. Orat.* c. 33. *Suet. Aug.* c. 61. *Plin.* l. 18. c. 7. *Cic. pro Flacc.* c. 15. Quoniam de communi totius Asiæ crimine dictum est, aggrediar jam ad singulas civitates. *Ib.* c. 29.

* 11. *Quoniam—quid.*

Cic. de Fat. c. 4. Quoniam tantum natura a natura distat, quid mirum est has dissimilitudines ex differentibus causis esse factas?

* 12. *Quoniam—etiam.*

Cic. l. 1. *de Nat. D.* c. 39. Ais, quoniam sit natura mortalis, immortalem etiam esse oportere. Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 39. *Liv.* l. 8. c. 6. Huc refer illud *Quintiliani* l. 7. c. 4. Non quoniam res pares sunt, etiam id est justum, quod antecessit.

CAPUT CCXIX.

De Pronomine QUIDAM.

1. QUIDAM certum hominem aut rem declarat. *Terent. Eun.* 3. 2. Nec tibi obstat quod quidam facit. *Cic. pro Cluent.* c. 64. Quidam ex amicis Sassiæ. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 3. Tu pudore a dicendo, ac timiditate ingenua quadam refugisti.

2. *Certus quidam.*

Interdum magis significandi gratia *certus* adjungitur. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 60. Quod si ille adstrictus certa quadam numerorum moderatione ac pedum. *Ib.* l. 3. c. 12. Cum sit quædam certa vox Romani generis, atque Urbis propria, in qua nihil displicere possit, hanc sequamur. * Add. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 17.

* 3. *Quodam tempore.*

Sæpe Cicero *quodam tempore* utitur pro *quondam* vel *aliquando*. *Cic. pro Cœl.* c. 6. Quis clarioribus viris quodam tempore jucundior? *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 2. Scis me quodam tempore Metapontum venisse tecum.

* 4. *Quidam ex.*

Cic. l. 2. *Att. ep.* 7. Illud scire cupio, quod jacis obscure, jam etiam ex ipsis quinque viris loqui quosdam: quidnam id est?

* 5. *Quidam—quidam.*

Cic. Top. c. 21. Illud intelligendum est, quibusdam quæstionibus alios, quibusdam esse alios aptiores locos. *Columell. de Arbor.* c. 4. *Varro* l. 8. *de L. L.* c. 11. Quædam verba in declinatione melius, quædam deterius dicuntur. *Ibid.* c. 42.

* 6. *Quidam* ter quaterve.

Celsus. l. 5. c. 26. *de sign. perc. v.* Quædam obmutescunt, quædam mente labuntur, quædam sui compotes oculorum dolore urgeri se confitentur. *Id.* l. 6. c. 4. *Id.* l. 3. c. 18. Quorundam vani metus levandi sunt. Quorundam audacia coercenda est. Quorundam intempestivus risus et objurgatione et minis prohibendus est. Quorundam discutiendæ tristes cogitationes.

* 7. *Quidam* sequentibus aliis verbis in partitione vel distributione.

In partitionibus ac distributionibus varia verba post *quidam* ponuntur, ut *alii, nonnulli, plerique, plures, multi, ceteri* etc. ut exempla subjecta docent. *Liv.* l. 45. c. 10. Excesserunt urbe sub adventu Romanorum quidam, alii mortem sibi consciverunt. Add. *Tacit. Hist.* l. 3. c. 73. § 6. et l. 4. c. 51. § 5. et *Ann.* l. 15. c. 38. § 6. *Sueton. Aug.* c. 100. *Colum.* l. 12. c. 19. Quidam partem quartam ejus musti, quod in vasa plumbea conjecerunt, nonnulli tertiam decoquunt. *Ib.* c. 37. *Sueton. Neron.* c. 37. et *Vespas.* c. 1. *Tacit. A.* l. 1. c. 56. Quidam—reliqui. *Id.* l. 1. *Hist.* c. 77. Otho ut in multa pace munia imperii obibat, quædam ex dignitate reipublicæ, pleraque contra decus ex præsenti usu properando. *Celsus* l. 3. c. 2. Videndum est, morbus an increscat, an consistat, an minuatur, quia quædam remedia increscentibus morbis, plura inclinantibus conveniunt. Add. *Tac. Orat.* c. 40. et *Ann.* l. 14. c. 6. et l. 15. c. 68. *Id.* l. 2. *Hist.* c. 87. Onerabant multitudinem obvii ex urbe Senatores equitesque: quidam metu; multi per adulationem; ceteri ac paulatim omnes, ne, aliis proficiscentibus, ipsi remanerent. *Colum.* l. 11. c. 2. Quidam, quum vidissent partem aliquam uvarum rarescere, crediderunt tempestivam esse vindemiam: quidam, quum coloratas et perlucidas uvas animadvertissent: nonnulli etiam, quum pampinos ac folia decidere considerassent. *Plin.* l. 17. c. 24. Quædam hac injuria moriuntur: aliqua deteriora tantum fiunt, aliqua vero etiam utiliora. *Id.* l. 16. c. 12. Fructum quædam proximo anno ab incisu largiuntur, aliæ secundo, quædam tertio. Huc refer illud *Plin.* l. 9. c. 20. Nullis piscibus supra quaternas datæ sunt pinnæ; quibusdam binæ, aliquibus nullæ. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 24. Ista enim flagitia Democriti esse corpuscula quædam levia, alia aspera, rotunda alia, partim angulata, curvata quædam et quasi adunca.

* 9. *Quidam* per contemtionem.

**Nominibus autem propriis sæpe per contemtum jungitur. *Corn. Nep. Timol.* c. 5. Huic quidam Lamestius, homo petulans et ingratus, vadimonium cum vellet imponere. *Bæcl.* (saltem hominem obscuriorem indicat.)

9. *Quidam* cum *quasi* vel *tanquam* in translationibus seu metaphoris.

** Inservit etiam metaphoris hoc pronomen, ita ut *quasi*, quocum et interdum jungitur. *Cic.* l. 2. *de Orat.* p. 129. Curiana defensio tota redundavit hilaritate quadam. * *Id. pro Arch.* c. 1. Omnes artes quasi cognatione quadam inter se continentur. Lege *Quasi.*

10. *Quidam* per emphasin.

Quidam sæpe vim atque emphasin addit, significatque rem tantam esse, ut verbis exprimi non possit.[18] *Cic. l.* 1. *Fam. ep.* 9. Quoniam tibi incredibilem quendam

---

[18] Mihi dicendum fuisse videtur, *quidam* conjungi cum vocabulo gravi et magni momenti; ut ostendatur, gravi illo verbo, quo usi sumus, nihil falsi nec commentitii significatum esse, sed rem verissimam et gravi illo vocabulo dignam. E. c. *Cicero,* ne videretur amorem suum erga Lentulum præter veritatem inepte prædicasse, et nimis magnifice extulisse, apponit nomen *quidam*, ut significet satis considerate et vere se amorem suum dixisse incredibilem, sed incredibilem *quodammodo*, vel ut vulgo loquimur, *in suo genere*. *Quidam* enim est nomen, quo rerum genera et descriptiones seu ordines designamus. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 7. Medium quoddam *tuum consilium fuit. i. e.* quodammodo.

amorem et omnia in te ipsum summa et singularia studia deberem. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 74. Incredibili quadam magnitudine consilii et ingenii Atheniensis Themistocles fuisse fertur. *Ibid.* Crassi quidem responsum excellentis cujusdam est ingenii, ac singularis. *Id. de Prov. Cons.* c. 18. Quod magni cujusdam hominis et persapientis videtur. *Id.* l. 1. *Acad.* c. 9. Ideas Plato mirifice erat amplexatus, ut in his quiddam divinum esse diceret. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Commemoranda quædam et divina Cæsaris liberalitas.

11. *Major quidam.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 16. Sed audio majorem quendam in urbe timorem esse. *Id.* 2 *Agr.* c. 14. Verbum mihi deest, cum ego hanc regiam potestatem appello: sed profecto major est quædam. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 4. Sed nimirum majus quoddam est hoc, quam vulgo opinantur. * Add. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 24.

12. *Cujusdam modi.*

Cic. l. 5. *de Fin.* c. 12. Jam vero animus non esse solum, sed etiam cujusdam modi esse debet. * Add. *ib.* l. 4. c. 10.

CAPUT CCXX.

De Adverbio QUIDEM.

* § I. 1. *Quidem, indeed, however, in truth.*

QUIDEM cum Germanico *zwar* (*indeed, truly*), consentit; quod neminem fugit.

* 2. *Quidem non* pro *ne quidem* rarissimum est.

Liv. l. 3. c. ult. dicebat: Scaptium ipsum id quidem, etsi præmortui jam sit pudoris, non facturum. (non *quidem non* est pro *ne quidem;* sed *S. ipsum quidem non*— est pro *ne Scaptium quidem f.*)

* 3. *Quidem* interdum omitti videtur.

Cic. l. 2. *de Off.* c. 15. Hoc ille filio: sed præceptum putemus omnibus. *True it is, that he addresses himself to his son particularly: but let us consider this rule as applying generally.* *Id* l. 4. *Fam. ep.* 9. l. 5. *ep.* 2. et *pro Sext.* c. 27. *Vellei.* l. 2. c. 45.

* 4. *Quidem* pro *vero; but.*

Quidem sæpe pro *vero* poni videtur. *Cic.* 4 *Verr.* c. 33. Hoc simulacrum Dianæ, translatum Carthaginem, locum tantum hominesque mutarat: religionem quidem pristinam conservabat. *Id. pro Cluent.* c. 19. Verbo ille reus erat, re quidem vera, et periculo et tota accusatione Oppianicus. *Id. de Arusp.* c. 28. Mea fuerunt verba fortasse plura, sententiæ quidem omnes aruspicum. *Id. in Pis.* c. 7. l. 2. *Tusc.* c. 17. l. 3. *de Off.* c. 5. et l. 1. *de Orat.* c. 11.

* 5. *Quidem* vim addit.

Particula *quidem* sæpe tantum vim quandam addit nomini, cui adjicitur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 5. Formam quidem ipsam et tanquam faciem honesti vides. *Ib.* c. 35. Scenicorum quidem mos tantam habet a vetere disciplina verecundiam, ut in scenam sine subligaculo prodeat nemo. * Add. l. 2. *de Off.* c. 2 et 15. et l. 2. *Fam. ep.* 12. et l. 4. *Att. ep.* 6.

* 6. *Quidem* in responsionibus ad interrogationem.

Cic. l. 2. *Tusc.* c. 11. Animadvertebas igitur, etsi tum nemo erat admodum copiosus, verumtamen versus ab his admisceri orationi? A. Ac multos quidem a Dionysio Stoico.

7. *Quidem* cum nominibus propriis absolute.

Quidem nominibus propriis eleganter jungitur in principiis. *Cic. de Sen.* c. 9. Cyrus quidem apud Xenophontem in eo sermone *cet.* Κύρος μέν. *Id. l.* 3. *de Orat. c.* 59. Theophrastus quidem Tauriscum quoddam dixit. * Add. *Id. de Senect. c.* 22. et l. 1. *de Off.* c. 16 et 17.

8. ***Quidem*, cum pronominibus absolute.**

Sæpius pronominibus: sed in fine magis, aut in medio, quam in principio. *Cic. pro Planc.* c. 22. Fortius tu quidem quam nonnulli, *cet. Id.* 1 *Phil.* c. 5. Dixit nimis iracunde hoc quidem, et valde intemperanter. *Id.* 2 *P.* c. 9. Quanquam de morte P. Clodii fuit quæstio, non satis prudenter illa quidem constituta. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 19. Tantum doleo, et mirifice quidem.

* 9. Admonitio.

Quidem cum *sed*, vel simili quapiam particula, conjungendum, semper, aut certe plerumque, postulat *tu* vel *vos*, si oratio secundam personam postulet; *ille* si tertiam; *ego* vel *nos*, si primam. *Cic. pro Mur.* c. 31. Hos ad magistros si qua te fortuna, Cato, cum ista natura detulisset, non tu quidem vir melior esses, nec fortior, nec justior, sed paulo ad lenitatem propensior. *Id.* l. 1. *de Fin.* c. 5. Quoniam nacti te sumus aliquando otiosum, certe audiam, quid sit, quod Epicurum nostrum non tu quidem oderis, sed certe non probes. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 5. Si solos eos diceres miseros, quibus moriendum esset, neminem tu quidem eorum, qui viverent, exciperes: esset tamen miseriæ finis in morte. *Id. de Fat.* c. 2. Oratorias exercitationes non tu quidem, ut spero, reliquisti, sed certe philosophiam illis anteposuisti.

De particula *quidem* cum *ille* conjungenda vide supra *Ille.* Interdum tamen, sed rarius, omittitur *ille. Cic. Brut. ep.* 3. Consules duos, bonos quidem, sed duntaxat bonos, amisimus. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 1. Præ te ferebas perspectum mihi quidem, sed tamen dulcem et optatum, amorem tuum.

10. ***Quidem*, cum *sed, at, sed tamen, veruntamen.***

Plerumque assumit *sed* aut aliquid ejusmodi. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 7. Superiorem quidem nunquam, sed parem me vobis speravi esse factum. * Add. *Ib.* l. 2. *ep.* 13. l. 7. *ep.* 20. et *in Orat.* c. 9. extr.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 18. Ceteri quidem fœde perierunt, at Cato præclare. * Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 22. et l. 2. *de Fin.* c. 8. et l. 3. *de Nat. D.* c. 37.

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 2. Misera est illa quidem consolatio, sed tamen necessaria. *It is, to be sure, but a poor consolation, but still one to which we must necessarily have recourse.* * Add. *ib.* l. 5. *ep.* 15. et *pro Planc.* c. 8. et *Liv.* l. 25. c. 22.

Cic. l. 6. *Att. ep.* 2. Sed est magnum illud quidem, veruntamen multiplex, pueri ingenium. * Add. *ib.* l. 1. *ep.* 17. et in *Brut.* c. 61. extr. et c. 68. pr.

* 11. *Quidem—autem, vero, verum.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 10. Admirantur communiter illi quidem omnia, quæ magna animadverterunt: separatim autem in singulis, si perspiciunt nec opinata quædam bona. *Id. de Senect.* c. 11. l. 7. *Att. ep.* 6. l. 1. *de Off.* c. 11. et in *Brut.* c. 30. *Cels.* l. 2. c. 9.

Cic l. 14. *Att. ep.* 10. Liberatores illi semper quidem erunt clari, conscientia vero facti sui etiam beati. Add. *Id. pro Milon.* c. 2. et l. 2. *de Qu. Fr.* c. 7. et l. 1. *Att. ep.* 14. *Cels.* l. et c. 6. *de ocul. morb.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 18. Est istud quidem honestum, verum hoc expedit. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 23. extr. *Columell.* l. 3. c. 9. et *Sueton. Oth.* c. 9.

* 12. *Quidem—tamen*, vel *nihilominus*, vel *nihilominus tamen*, vel *sed nihilominus*, vel *at vero.*

Cic. l. 1. *Tusc.* c. 5. Neminem tu quidem eorum, qui viverent, exciperes: esset tamen miseriæ finis in morte. * *Id. Orat.* c. 9. et *Tusc.* l. 1. c. 8. *Liv.* l. 25. c. 36. *Pallad.* l. 1. tit. 5. *Senec. ep.* 11. Magis quidem pudor in juvenibus apparet; nihilominus veteranos, et senes tangit. *Celsus.* l. et c. 3. Aliæ febres sic desinunt, ut aliquantum quidem minuatur ex febre, nihilominus tamen quædam reliquiæ remaneant. *Id.* l. 4. c. 8. Sciri quidem debet, vix ei malo posse succurri; nihilominus tamen hæc tentari possunt. *Senec. ep.* 115. Oculis miti quidem, sed nihilominus vivido igni flagrantibus. *Id. ep.* 117. Quid prohibet, quo minus aliud quidem sit, sed nihilominus bonum? *Cic.* l. 2. *Tusc.* c. 16. Videmus ex acie efferri sæpe saucios; et quidem rudem illum et inexercitatum, quamvis levi ictu, ploratus turpissimos edere: at vero ille exercitatus et vetus, ob eamque rem fortior, medicum modo requirens, a quo obligetur, O! Patrocles, inquit cet.

13. *Quidem—ceterum* historicorum est potissimum et sequioris ævi.

** S. D. *Sueton. Aug.* c. 66. Laudavit quidem pietatem tantopere pro se indignantium: ceterum et illacrymavit, et vicem suam conquestus est. * Add. *Tacit.* l. 4. c. 17. et l. 16. c. 35. *Liv.* l. 1. c. 52. et l. 45. c. 28. et l. 42. c. 14. *Senec. ep.* 108 et 120.

14. *Quidem—sed et, sed etiam, sed certe.*

Plin. l. 34. c. 8. Phidias, ex ebore quidem et auro, sed et ex ære, signa fecit. *Quintilian.* l. 4. c. 2. *Cic.* in *Brut.* c. 20. Numero eodem fuit Sex. Ælius, juris quidem civilis omnium peritissimus, sed etiam ad dicendum paratus. *Id.* l. 3. *de Orat.* c. 34. Quid Critias? quid Alcibiades? civitatibus suis quidem non boni, sed certe docti atque eloquentes, nonne Socratis erant disputationibus eruditi? *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 4. Vos de Pelasgis omnibus colligitis bonos illos quidem viros, sed certe non pereruditos. Add. *Id. de Fat.* c. 2. et l. 1. *de Fin.* c. 5. et *pro Cœl.* c. 2.

* 15. *Quidem* pro *saltem.*

Cic. l. 14. *Fam. ep.* 4. Huic utinam aliquando gratiam referre possimus! Habebimus quidem semper. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 2. Non video causam, cur ita sit, hoc quidem tempore. *at least at present.* *Id.* l. 4. *Acad.* c. 5.

16. *Quidem certe,* pro *saltem.*

Quidem certe pro *saltem* subjicitur. Adhibetur autem, cum res dubia antecedit. *Cic. Att.* l. et *ep.* 1. Spero me tibi causam probasse; cupio quidem certe. *at least I wish it.* *Id.* 4 *Verr.* c. 21. Si minus ejusmodi quippiam venari poterant, illa quidem certe pro lepusculis capiebantur. *Id. pro Quint.* c. 1. Ut summa haberem cætera, temporis quidem certe vix satis habui. *at all events I had scarcely time enough.* *Id. de Prov. Cons.* c. 17. Quam sapienter repudiarim, non disputo; constanter quidem et fortiter certe. Lege *Certe quidem.*

* 17. *Quidem utique.*

Cic. l. 5. *Att. ep.* 9. Non audeo tibi omnia onera imponere. Annum quidem utique teneto.

18. *Quidem profecto.*

Quidem profecto vehementius affirmat. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 5. Nunc quidem profecto Romæ es. *Add. *Id. pro Quint.* c. 12. et *ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1.

(Admonitio.)

Ut quæ in hoc capite congesta sunt, facilius teneri, et ad usum, cum in intelligendo, tum in dicendo, conferri possint, universe quædam de vi hujus particulæ addemus. Habet igitur 1. *vim concedendi,* quæ est maxime vulgaris, ad eamque pertinent maxime n. 9—14. 2. *vim distinguendi, et* aliquid ad certum genus aut partem *restringendi:* quæ et ipsa valde frequens est, tumque fere significat, *quod attinet,* ut in illo: *Ceteri quidem fœde perierunt: at Cato præclare.* in quo genere sunt etiam n. 4. et quædam n. 5. 15. 16. etc. 3. *vim explicandi,* ut *Græcorum* δή: unde etiam adhibetur in exemplis, testimoniisque proferendis eleganter ac sæpe, ut n. 5. 6. 7. denique 4. *asseverandi,* item ut *Græcum* δή: ut n. 3. unde etiam per pleonasmum additur *utique, profecto, certe* n. 16. 17. 18.

CAPUT CCXXI.

De Particula QUIN.

1. *Quin* cum interrogatione pro *cur non.*

QUIN adverbium dictum quasi *quid non?* Itaque pro *cur non* usurpari solet. *Terent. And.* 2. 3. Quin taces? *Why do you not hold your tongue?* *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 61. Quin prodis? *Why do you not come forth?* *Id.* l. 6. *de Rep.* c. 3. Quid moror in terris? quin huc ad vos venire propero? *Ibid.* Quin tu aspicis *ad te venientem* Paulum patrem? Id. l. 7. Fam. ep. 8. Quin tu urges occasionem *istam?* *Id.* l. 4. *Att. ep.* 16. Quin tu huc advolas? Why do you not make haste to

come hither? Id. pro Rab. Perd. c. 6. Quin continetis vocem indicem stultitiæ vestræ? *Why do you not refrain from using language, which only betrays your own folly?*

* 2. *Quin* cum imperativo hortantis est.

Terent. Andr. 1. 1. Quin tu uno verbo dic, quid est, quod me velis. *Id. Phorm.* 5. 6. Quin tu pollicitationes aufer, et, quod fers, cedo. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 9. Quin tu hoc crimen aut objice, ubi licet agere, aut jacere noli, ubi non oportet. Add. *Terent. Phorm.* 3. 2.

* 3. *Quin* pro *quam ut.*

Sallust. Catil. c. 39. Neque illis, qui victoriam adepti forent, diutius ea uti licuisset, quin defessis et exanguibus, qui plus posset, imperium atque libertatem extorqueret. *Cic. pro Mil.* c. 24. Neque aliter facere possunt ii, quibus tota commissa est respubl. Quin etiam audiendus sit popa Licinius, nescio quis, de circo maximo. (In exemplo secundo *quin* est, ut titulus habet: in primo est *nisi, unless.*)

4. *Quin,* pro *quod non,* vel *quominus.*

Interdum *quin* usurpatur pro *quod non,* vel *quo non. Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 7. Non quin ipse dissentiam, sed quod ea te sapientia judicem, ut meum consilium non anteponam tuo. *Id.* l. 7. *Att. ep.* ult. Non quin rectum esset, sed quia *cet. not that it is not right. Id.* in *Brut.* Non idcirco Isocrates causas non defendit, quin id utile esse et honestum existimaret.

Cic. pro Quint. c. 9. Cum causæ nihil esset, quin secus ipse de se judicaret. *Id.* l. 2. *de Invent.* c. 28. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 17. Num quid causæ est, quin agros vendituri sunt? *Id.* 2 *Agr.* c. 15. extr. Quid igitur causæ est, quin coloniam in Janiculum possint deducere? *Ibid.* c. 27.

5. *Quin* cum *dubito, prætermitto, possum* cet.

Sæpe jungitur *quin* cum verbis *dubito, prætermitto, possum,* et aliis ejusmodi. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 1. Quo quidem apparatu non dubito, quin æquissimo animo carueris. *Id. de Sen.* c. 10. Quod si acciderit, non dubitat, quin brevi Troja sit peritura. *Id. pro Dom.* c. 26. Non quod dubitaret Bibulus, quin ab isto, nihil legibus, nihil religionibus, nihil jure esset actum, sed ne quis oriretur aliquando *cet.* 2 *Phil.* c. 10. Ego nihil prætermisi, quantum facere potui, quin Pompeium a Cæsaris conjunctione avocarem. *Id. pro Quint.* c. 18. Causæ nihil dico, quin tibi vadimonium promiserit. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 26. Facere non possum, quin quotidie ad te mittam. *Ib.* l. 11. *ep.* 15. Prorsus nihil abest, quin sim miserrimus. *I want nothing of being completely wretched; nothing is wanting to complete my wretchedness; I am as miserable as it is possible for me to be.*

* Admonitio 1.

Quin sequitur pæne omnia verba, quæ vel *non,* vel *nihil,* vel *nunquam,* vel simile quidpiam adjunctum habent. *Dubito* autem et alia etiam *quin* habent, cum interrogant. *Cic.* 6 *Par.* c. 2. Quis igitur dubitet, quin in virtute divitiæ positæ sint? *Liv.* l. et c. 4. Quis dubitat, quin in æternum urbe condita, in immensum crescente, nova imperia, sacerdotia, jura gentium hominumque instituantur? *Id.* l. 22. c. 21. Si sua voluntate tot socios reliquit hostibus diripiendos, quid recusare potest, quin et socii sibi consulant? *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 28.

Admonitio 2.

Dubito, cum significat *audere,*[19] jungi solet infinitivo potius, quam *quin.*[20] *Cic.*

---

[19] Rectius fortasse, *deliberandum sibi putare, to deliberate, to take into consideration.*

[20] Recte et considerate loquitur Autor. Nam interdum habet adjunctum *quin. Cic. pro Leg. Man.* c. 16. Dubitabitis, Quirites, quin hoc tantum boni in rempublicam conservandam atque amplificandam conferatis? *pro,* an conferatis vel conferre velitis. *Id. pro Mil.* c. 23. Non dubitaturum, fortem virum, quin, cum suo periculo salutem reipublicæ attulisset, cederes æquo animo legibus. Curt. l. 3. c. 13. § 2.

l. 1. *de Orat.* c. 40. Mancinus in Senatum introire non dubitavit. *Id.* l. 2. *Acad.* c. 19. Te hominem amicissimum, et aliquot annos minorem natu non dubito monere.

At cum dubitationem significat, infinitum respuit apud Oratores. Itaque non dices: *Non dubito te facturum,* sed *quin sis facturus.* Ita: *Quin ille sit venturus,* non: *illum esse venturum,* et cetera eodem modo: siquidem præcedat negatio. Alioquin adsciscit *an, verum, de, quid, hoc,* aut aliquid ejusmodi.[1] *Plaut. Capt.* 2. 3. At etiam dubitavi, hos homines emerem, an non emerem, diu. *Cic.* 3 *Verr.* c. 89. Desinite dubitare, utrum sit utilius, propter multos improbos uni parcere, an, *cet. Id.* 5 *V.* c. 29. Potes de damnatione dubitare? *Id.* l. 4. *Acad.* Cum dubitavit, quid sit extremum. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 19. Hæc, non turpe est, dubitare Philosophos, quæ ne rustici quidem dubitent? * *Id. pro Mil.* c. 17. Dubito, ei fuisse nunciatum, Cyrum architectum esse mortuum.

** Castissimæ Latinitatis scriptor Corn. Nepos contra Ciceronis usum *non dubito* semper infinitivo junxit: ut in *Præf.* Non dubito fore plerosque. *pro* quin futuri sint. *Nep. Milt.* c. 3. Miltiades non dubitans, tam multis consciis, ad regis aures consilia sua perventura. *pro* quin perventura essent. *Agesil.* c. 3. Barbarus non dubitans, eo potissimum hostes impetum facturos. *pro* quin facturi essent. *Et mox:* Vidit hostes non credituros, aliasque regiones occupaturos, nec dubitaturos, aliud esse facturum ac pronunciasset. Vide *Comm. Lamb.* * Sed *Cicero* filius l. 16. *Fam. ep.* 21. Gratos tibi optatosque esse, qui de me rumores afferuntur, non dubito.

6. *Quin,* pro *quin non, quæ non, quod non.*

Sæpe *quin* usurpatur pro *qui non, quæ non, quod non. Cic.* 5 *Verr.* c. 54. Nemo Lilybæi fuit, quin viderit: nemo in Sicilia, quin audierit. *there was nobody at Lilybæum, who did not see it. Id.* 4 *Verr.* c. 1. Nego ullam gemmam aut margaritam fuisse, quin quæsierit, inspexerit, abstulerit. *h. e.* quam non. *Id. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 3. De aqua et via nihil prætermisi quadam epistola, quin enucleate ad te perscriberem. *pro* quod non. *Id. Att.* l. et *ep.* 1. Dies vero nullus est, quin hic Satrius domum meam ventitet. *i. e.* quo non.

7. *Quin* sine interrogatione, pro *Immo. Quin etiam* pro *Immo etiam.*

Interdum autem adverbium *quin* usurpatur pro *immo. Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 31. Quin hinc ipse evolare cupio. *Id. pro Mil.* c. 29. Quin sic attendite, Judices, nempe hæc est quæstio de interitu Clodii. Add. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 7. et l. 9. *ep.* 21. *Id. de Am.* c. 16. Quin etiam necesse erit cupere, et optare, ut quam sæpissime peccet amicus. *nay, he shall even wish and desire, that, &c. Id.* l. 7. *Fam. ep.* 1. Delectatio nulla exstitit: quin etiam misericordia consecuta est. * Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 22 et 30. et *pro Mil.* c. 9.

* 8. *Quin imo, quin potius.*

Cic. l. 1. *Att. ep.* 10. Quin imo inter se dissident. *Plin.* l. 1. *ep.* 8. Quin imo fortasse hanc ipsam cunctationem nostram in alterutram sententiam emendationis ratio deducet. *Liv.* l. 26. c. 19. His miraculis nunquam ab ipso elusa fides est: quin potius aucta arte quadam nec abnuendi tale quicquam, nec palam affirmandi.

* 9. *Quin contra.*

Liv. l. et c. 31. Non inficias imus, civitates, quæ in parte Carthaginiensium fuerunt, stipendiarias nobis ac vectigales esse. Quin contra, hoc et vos et omnes gentes scire volumus, pro merito cuique erga nos fortunam esse. *Id.* l. 35. c. 26. Nihil ea res animum militaris viri, et multos experti casus, imminuit: quin contra, si in re navali, cujus esset ignarus, offendisset, eo plus in ea, quorum usu calleret, spei nactus, breve id tyranno gaudium se effecturum affirmabat. Add. *Id.* l. 37. c. 15. et l. 6. c. 37.

---

[1] Interdum etiam *quin* pro *an. Cic. in Cæcil.* c. 5. Quasi vero dubium sit, quin tota lex de pecuniis repetundis sociorum causa constituta sit. *Id.* 13 *Phil.* c. 10. Quod si quis adhuc dubitare potuit, quin nulla societas huic ordini cum illa bellua possit esse, desinat profecto dubitare *cet. pro* an ulla. *Id.* 2 *Verr.* c. 44. Dubitate, si potestis, quin eum iste potissimum ex omni numero delegerit.

* 10. *Quin vero* pro *immo.*

Senec. ep. 98. Quin vero metuenda declina.

* CAPUT CCXXI.

De Particula QUINAM.

1. *Quinam pro quis.*

Noti est usus. Quare exempla prætermittimus. (Item pro *quisnam:* quæ duo promiscue ponuntur. V. *Burm.* ad *Phædr.* l. 5. *fab.* 1.)

2. *Quinam* de duobus rarum est.

Pontanus in *Antonio* ex *Cæsaris B. G.* l. 5. c. 44. § 2. Ii perpetuas controversias inter se habebant, quinam anteferretur. Sed ut hæc lectio, *Ursino* teste, aliquibus libris probatur, ita aliis præoptatum est, *uter alteri anteferretur.* (Post ea quæ *Oudendorpius* ad eum locum dixit, nemo jam amplius de lectionis veritate, et dictionis bonitate dubitet: quem vide.)

CAPUT CCXXII.

De Adverbio QUIPPE.

1. *Quippe* pro *certe,* aut *videlicet.*

QUIPPE idem est fere, quod *certe,* et eodem modo etiam subjicitur, aut rejicitur in extremum. *Cic. pro Mur.* c. 30. Dixisti quippe, jam fixum et statutum est. *you certainly said so. Id. pro Cæcin.* c. 19. Recte igitur diceres, te restituisse? quippe. *Id. pro Muren.* c. 35. Ergo ad cœnam petitionis causa si quis vocat, condemnetur? Quippe, inquit. *yes, certainly, no doubt, undoubtedly, unquestionably.* (Adde *de Fin.* l. 4. c. 3.)

2. *Quippe,* per ironiam.

Virg. l. 1. *Æn.* v. 43. Quippe vetor fatis: Pallasne, *cet. Cic. pro Mil.* c. 12. Movet quippe me lumen curiæ. *yes forsooth!*

3. *Quippe,* pro *utpote.*

Interdum usurpatur pro *utpote. Cic.* l. 1. *de Fin.* c. 6. Sol Democrito magnus videtur, quippe homini erudito. *to Democritus, who was a learned man. Id.* in *Brut.* c. 69. Non puto existimare te, ambitione me labi, quippe de mortuis.

4. Alias pro *quia,* vel *nam, for. Cic.* 2 *Phil.* c. 29. Hærebat nebulo: quo se verteret, non habebat. Quippe in his ipsis temporibus dicebatur *cet. Id.* l. 2. *de Orat.* c. 54. Leve nomen habet utraque res. Quippe leve est totum hoc, risum movere. *Id. pro Dom.* c. 48. Jam fateor, inquit, in Gabinium me nefarium fuisse, quippe vides, *cet.*

5. *Quippe qui, quæ, quod,* pro *utpote qui, quæ, quod.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 18. Convivia cum patre non inibat Roscius, quippe qui ne in oppidum quidem, nisi perraro, veniret. *who in fact did not even go, &c. Id.* l. 2. *de Invent.* c. 45. Quippe quæ in lege scripta non sit. * Exempla sunt ubivis plurima.

6. *Quippe cum,* pro *utpote cum.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 9. Harum igitur duarum ad fidem faciendam justitia plus potest, quippe cum ea sine prudentia satis habeat autoritatis. *Add. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 3. et 1 *Par.* c. 3. et *Liv.* l. 4. c. 24. et l. 26. c. 39.

** 7. *Quippe quod; Quippe quia.*

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. Multa de mea sententia questus est Cæsar, quippe quod etiam Crassum ante vidisset.[2] *Terent. Heaut.* 3. 2. Quippe quia magnarum sæpe id remedium ægritudinum est.

---

[2] Alii legunt *quippe qui etiam* cet.

CAPUT CCXXIII.

De Pronomine QUISPIAM *et* QUISQUAM.

§ I. QUISPIAM interdum *aliquem* significat. *Cic. pro Cluent.* Quæret fortasse quispiam. *some one will ask perhaps.* *Id. pro Quint.* c. 15. Pecuniam si cuipiam fortuna ademit, tamen dum existimatio est integra, facile consolatur honestas egestatem. *Id.* l. 3. *Tusc.* c. 9. Num aliud quodpiam membrum tumidum non vitiose se habet? *Id.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 35. Nec si uredo aut grando quidpiam nocuit, id Jovi animadvertendum fuit.

* Admonitio.

Sunt in scriptis veterum Romanorum loca, ubi *quisquam* pro *quispiam* poni videatur: sed nulla dantur, ubi *quispiam* pro *quisquam* positum sit. *Boeth. Consol.* l. 3. *pros.* 2. *quisquam* pro *quisque* posuit. Barbare. Barbare item *Consol.* l. 4. *pros.* 2. *quisque* pro *quisquam*.

§ II. 1. *Quisquam* occultam quandam augendi vim habet; idemque pæne est, quod *ullus*, ac sæpe in comparatione adhibetur. *Fere autem post particulas negantes ponitur, post quas *aliquis* et similia poni non possunt. Nam *Cic. Cat.* c. 2. Quamdiu quisquam erit, qui te defendere audeat, vives.

2. *Quisquam* in comparatione.

Cic. l. 14. *Fam. ep.* 7. Nisi vos fortiores cognovissem, quam quemquam virum. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 1. Neuter quemquam omnium pluris facit, quam me. *there is no person living, whom either of them esteems more than myself.* *Id.* 5 *Verr.* c. 55. Tetrior hic tyrannus Syracusis fuit, quam quisquam superiorum.

* 3. *Quisquam—præter* vel *præterquam*.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 3. Illud perfectum officium est, nec præter sapientem cadere in quemquam potest. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 17. De præda mea præter quæstores Romanos teruncium nec attigit nec tacturus est quisquam. *Ibid.* l. 3. *ep.* 11. Tullius me non convenerat, nec erat jam quisquam mecum tuorum, præter omnes meos, qui sunt omnes tui. Add. *ib.* l. 15. *ep.* 15. et l. 9. *ep.* 15. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 21. Nullus teruncius sumtus factus est nec in rempublicam, nec in quemquam meorum, præterquam in Tullium legatum.

4. *Quisquam—nisi.*

Cic. 1 *Par.* c. 3. An cogitasse quicquam putamus Africanum in vita sibi expetendum, nisi quod laudabile esse videretur? *Id.* 2 *Phil.* c. 32. Quisquamne divinare potest, quid vitii in auspiciis futurum sit, nisi qui de cœlo servare constituit? *Id.* l. 4. *Att. ep.* 15. Non mentio potuit fieri cujusquam ab iis, qui disputant, nisi ejus, qui illis notus esset. Add. *ibid.* l. 9. *ep.* 22.

* 5. *Quisquam* opponitur *universis.*[3]

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 3. Nunquam volui plus quemquam posse, quam universam rempublicam.

* 6. *Quisquam unus* vim majorem habet.

Liv. l. 3. c. 45. Adversus injuriam decreti multi magis fremebant, quam quisquam unus recusare auderet. *Ibid.* c. 55. Hæc omnia non adversantibus patriciis transacta: quia nondum in quemquam unum sæviebatur. Add. *Id.* l. 39. c. 50. et l. 2. c. 9.

7. *Quisquam* cum interrogatione.

Jungitur interdum cum interrogatione. *Cic.* 10 *Phil.* c. 7. Ab hoc igitur quisquam bellum timet? *is any one then afraid of, &c.* *Id. pro Domo* c. 43. Hanc deam quisquam violare audeat? *Id. pro lege Man.* c. 15. Et quisquam dubitabit, quid virtute perfecturus sit, qui *cet.* *and shall any one hesitate, &c.* *Id. pro Clu.* c. 10. Et est quisquam, qui cum hoc cognovit, suspicari possit, *cet.*

---

[3] Idem valet in nihil quicquam cet.

* 8. *Quisquam* geminatum.

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 19. Quis est istorum Græcorum, qui quendam nostrum quicquam intelligere arbitretur?

* 9. *Quisquam* cum genitivo.

Cæsar B. C. l. 1. c. 21. § 5. Neque vero tam remisso ac languido animo quisquam omnium fuit, qui ea nocte conquieverit. *Ibid.* l. 2. c. 5. § 4. Neque erat quisquam omnium, qui non in ejus diei casu suarum omnium fortunarum eventum consistere existimaret. Add. *Cic.* 2 *Verr.* c. 48.

* 10. *Non quisquam, ne—quidem.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 50. Tibi omnia sua præter animam tradidit, nec sibi quicquam paternum, ne monimenti quidem causa, reservavit.

11. *Quisquam*, cum *si*, vel *quasi*.

Alias cum *si*. *Terent. Eun. Prol.* Si quisquam est, qui placere studeat bonis. *Cic.* l. 14. *Att. ep.* 1. Si quisquam est facilis, hic est. *Add. l. 1. *de Off.* c. 31. et l. 15. *Fam. ep.* 4. * *Ibid.* l. 9. *ep.* 17. § 1. Quasi aut ego quicquam sciam, quod iste nesciat *cet.*

* 12. *Quisquam—qui non.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 19. Nullo modo videri potest quicquam esse utile, quod non honestum sit. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 6. Neque quicquam timebat, quod non esset timendum. Add. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 6. et l. 3. *Att. ep.* 8. l. 20. *ep.* 33. Nihil quicquam.

Quicquam abundat, præcedente *nihil*. *Terent. And.* 1. 1. Comperiebam nihil ad Pamphilum quicquam attinere. *Linac.* l. 6. p. 471. Nisi dicas, *nihil* ibi pro *non* esse positum. (Immo, pro *omnino nihil*.)

* 13. *Quicquam* de personis.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Nec mihi est te jucundius quicquam, nec carius. *Ibid.* l. 3. *ep.* 7. Scilicet contempsi te, nec potest fieri me quicquam superbius.

* 14. *Non quicquam—quam* pro *tantum*, non optimæ notæ est.

Suet. Claud. c. 10. Hic ad alios commilitiones fluctuantes, nec quicquam adhuc, quam frementes, perduxit. *Id. Neron.* c. 43. Nero affirmavit, inermem se in conspectum exercituum proditurum, nec quicquam aliud, quam fleturum.[4] Add. *Id. Vespas.* c. 3.

CAPUT CCXXIV.

De Pronominibus QUISQUIS *et* QUISQUE.

§ I. 1. QUISQUE est *quicunque*. *Cic. Brut.* c. 73. Plus attulit huic populo dignitatis, quisquis est ille, si modo est aliquis, qui *cet.* *whoever it may be, if indeed it be any one at all.* *Plaut. Pers.* 4. 7. Quisquis es, adolescens, operam fac *cet.* * Add. l. 9. *Att. ep.* 2. et l. 16. *ep.* 5. Vide supra *Quisquis.*

* 2. *Quicquid—illud.*

Cic. Brut. c. 77. Lentulus quicquid habuit, quantumcunque fuit, illud totum habuit e disciplina.

* 3. *Quicquid* de personis.

Senec. ep. 113. Alexander Indos, et quicquid gentium usque in oceanum extendit ortus, vastabat.

---

[4] Sine dubio omissum est verbum *facere*, vel simile quidpiam. (Atqui illa ellipsis est elegans: vid. supra in *Nihil aliud quam.* Non ergo illa loquendi forma Suetonii non bonæ notæ.)

*** 4. *Quoquo modo; in whatever way, or manner.***

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 5. Catoni, quoquo modo se res habeat, resistimus. *Add. *ibid.* l. 5. *ep.* 20. et l. 3. *de Off.* c. 22 et 23. Vid. infra *Quomodo.*

§ II. Quisque.

1. *Quisque* idem quod *unusquisque,*[5] postponi autem solet pronomini, aut nomini. *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 34. Dionysius edixit, ut quod quisque e sacris haberet, id ante diem certam in suum quodque fanum referret. *every one should restore it to the temple, to which it belonged. Id.* l. 1. *de Orat.* c. 28. Roscius jamdiu hoc est consecutus, ut in quo quisque artificio excelleret, is in suo genere Roscius diceretur. *Id. de Opt. Orat.* c. 9. In ceteris suus est cujusque certus sonus. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 1. Ea est perturbatio omnium rerum: ut suæ quemque fortunæ maxime pœniteat. *that his own condition appears to every one to be the worst. Id. ad Quir.* c. 1. Quid dulcius hominum generi natura datum est, quam sui cuique liberi? *Id. pro Rab. Post.* c. 12. Tertio quoque verbo excitabantur Alexandrini. *at every third word. Id.* 2 *Verr.* c. 56. Quinto quoque anno Sicilia tota censetur. *every fifth year.*

2. Admonitio.

Cum adest pronomen *se, suus, qui, tertius,* (**optimus, pessimus*) aut aliud ejusmodi; *quisque* præponi non solet, sed postponi, sic: *Se quisque diligit, sua quemque delectant, quod cuique obtigit, octavo quoque die.*[6]

4. *Decimus quisque* cet.

Decimus quisque est *unus e decem; centesimus quisque, unus e centum* (sive potius e decuria, centuria quaque unus). *Liv.* l. 2. c. 39. Cetera multitudo sorte decimus quisque ad supplicium lecti. *Add. *Cæsar* l. 5. *B. G.* c. 52. § 2. et l. 7. c. 35. § 3. *Liv.* l. 42. c. 48. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 5.

* 4. *Unusquisque.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 17. Omnium societatum nulla gratior est, quam ea, quæ cum republica est unicuique nostrum. *Id. pro Rosc. Am.* c. 42.

* 5. *Unusquisque* post *suus.*

Pallad. l. 1. tit. 39. Contra hæc et cetera, suo unumquodque mense reddemus. Interdum præponitur. *Liv.* l. 3. c. 68. Jam unicuique ex agris sua damna nunciabantur.

Quod si nihil est ejusmodi, liberius usurpatur. *Cic.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 11. Principatus est, quo nihil in quoque genere potest esse præstantius. **Cæsar B. G.* l. 6. c. 23. Hospites violare fas non putant: qui quaque de causa ad eos venerunt, ab injuria prohibent sanctosque habent. Poetæ autem, etiam cum adest pronomen *suus,* liberiores sunt. *Virg.* l. 6. *Æn.* v. 743. Quisque suos patimur manes.

---

[5] Nam Plautinus usus obsolevit. *Plaut. Mil. Glor.* 2. 2. 5. Quemque a milite hoc videritis hominem in nostris tegulis, huc deturbatote in viam. *Id. Mercat.* 1. 1. 20. Hæc non illum modo qui amat, sed quemque attigit, magno multat infortunio. *i. e.* quemcunque.

[6] Recte monet Autor, neque imitanda sunt temere exempla contraria. *Cic.* in *Læl.* c. 16. Tertia sententia est, ut quanti quisque se ipse facit, tanti fiat ab amicis. *Et mox:* Tertius ille finis deterrimus est, ut quanti quisque se ipse faciat, tanti fiat ab amicis. *Hirtius B. Afr.* c. 31. n. 2. Equitatui quoque edicit, ut quisque suo loco paratus armatusque præsto esset. *Columell.* l. 12. c. 3. Cuique sua annumeravimus. *Et mox:* Admonuimus, ut quisque suo loco reponeret. *Tacit.* l. 6. *Ann.* c. 36. § 7. Vitellius monet illos, obsequium in regem, reverentiam in nos, decus quisque suum et fidem retinerent. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 18. Contra id, quod *quisque* se sentire dixisset, disputare. Huc refer illud *Columell.* l. 8. c. 5. Eligenda *quæque* optima et deteriora vendenda. Senec. Vit. Beat. c. 23. Cum multa *sint,* quæ quisque sua dicere velit. Et mox: Quod quisque suum agnoverit, tollat.

6. *Quisque* pro *quicunque*.

** D. *Quisque* pro *quicunque*. *Auson.* Pareto legi, quisque legem sanxeris. *Scal.* l. 2. *Lect. Auson.* c. 2. *Palm. Spicil.* c. 8. *Sueton. Vitell.* c. 14. Pronus ad cujusque, et quacunque de causa, necem atque supplicium. (In exemplo Ausoniano potius dicitur antique pro *qui*, ut aliquoties est apud *Cic.* l. 2. *de Leg.* de qua ratione vid. *Gronov.* ad *Liv.* l. 1. c. 24.)

* 7. *Quisque* differt ab *omnis*.

Tacit. l. 4. *Hist.* c. 55. § 5. Certatim proclamant, omnes exercitus suis quemque bellis distineri. Sic *ibid.* l. 2. c. 82. Ea cuncta per idoneos ministros, suis quæque locis, festinabantur.

* 8. *Quisque* de duobus ne imitere temere.

Liv. l. 2. c. 44. Dicebant, duas civitates ex una factas: suos cuique parti magistratus, suas leges esse. *Ibid.* c. 7. et l. 1. c. 24. et l. 10. c. 12. *Cæsar B. G.* l. 7. c. 32. Add. *Pontan.* in *Antonio*.

9. *Quisque* cum nominibus vel verbis pluralis numeri.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 41. Pictores, et ii, qui signa fabricabantur, et vero etiam Poetæ suum quisque opus a vulgo considerari vult. *Sallust. Catil.* c. 52. Neque mirum; ubi vos separatim sibi quisque consilium capitis. *Liv.* l. 1. c. 7. Adversos boves, eximium quemque pulcritudine, caudis in speluncam traxit Cacus. *Ibid.* c. 35. l. 2. c. 15. et l. 10. c. 36. *Columell.* l. 8. c. 5.

* 10. *Quisque* in plurali cum nominibus pluralibus.

Liv. l. 11. c. 5. Cætera in suum quæque tempus agenda differunt. *Id. l.* 42. c. 44. Civitatium principes, suo quique proprio decreto Persei societatem aspernati, Romanis se adjungebant.

* Nota etiam illud *Taciti* l. 4. *Ann.* c. 25. § 4. Infensus miles memoria laborum, et adversum eludentes optatæ toties pugnæ, se quisque ultione et sanguine explebant.

* 11. *Quisque* post *quid, cur, quemadmodum, quanti, quam, unde, ubi,* et cetera interrogativa.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 45. Non est difficile in exquirendo officio, quid cuique sit præponendum, videre. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 22. et 1 *Verr.* c. 18. *pro Cæcin.* c. 28. l. 1. *de Div.* c. 39. Cur fiat quidque, quæris: recte omnino. *Varro* l. 2. *R. R.* c. 1. Quarta pars est de jure in parando, quemadmodum quamque pecudem emi oporteat civili jure. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 30. Aliter homines, aliter philosophos loqui putes oportere, quanti quidque sit. *Varro* l. 9. *L. L.* c. 1. Hujus generis verborum quam late quidque pateat, diligentius expedietur. *Liv.* l. 3. c. 27. Vallum sumsere, unde cuique proximum fuit. *Quintil.* l. 5. c. 10. Nec avem aut feram reperias, ubi quæque nasci aut morari soleat ignarus. *Et mox:* Si scierimus, ubi quidque nascatur.

9. *Quotus quisque*.

Quotus quisque respicit certum numerum, uti sunt *decimus quisque, centesimus quisque*. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 28. Quotus enim quisque formosus est. *Id. pro Planc.* c. 25. Quotus enim quisque disertus? quotus quisque juris peritus est? *Id. pro Flacc.* c. 41. Quotus enim quisque, qui hanc in republica sectam sequatur? *Id.* l. 2. *Tusc. Quæst.* c. 4. Quotus enim quisque philosophorum invenitur, qui sit ita moratus, ut ratio postulat? *Id.* l. 2. *de Div.* c. 24. Quota enim quæque res evenit prædicta ab aruspicibus?

* 10. *Quotus quisque* in interrogatione indefinita.

Senec. de Brev. Vitæ c. 3. Repete memoria tecum, quando certus consilii fueris, quotus quisque dies, ut destinaveras, recesserit.

11. *Quisque* diverso casu repetitum in eodem commate.

Cic. l. 3. *de Fin.* c. 21. In urbe mundove communi non adversatur jus, quo minus suum quidque cujusque sit. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 17. Magni est judicii statuere, quod quemque cuique præstare oporteat. Cæsar B. G. l. 4. c. 5.

* 12. *Quisque—quisque* in commatibus finitimis.

Cic. l. 1. *ad Quint. Fr.* c. 1. Non mihi placet scrutari te omnes sordes, sed quanta sit in quoque fides, tantum cuique committere. *Id.* 3 *Philipp.* c. 10. Divina opportunitas, ut quæ cuique apta esset, ea cuique obveniret. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 13. Tum esset simile, si in ceteris quoque naturis id cuique esset ultimum, quod in quaque excelleret. *Id. de Fat.* c. 1. In utramque partem perpetua explicatur oratio, quo facilius id a quoque probetur, quod cuique maxime probabile videatur.

* 13. *Quisque* cum superlativo uno.

Cic. l. 4. *Att. ep.* 2. Quæ æstimatio vehementer ab optimo quoque reprehenditur. *Liv.* l. 2. c. 29. *Cæsar* l. 1. *B. G.* c. 31.

14. *Quisque* cum duobus superlativis elegantissimum est.

Cic. de Senect. c. 23. Sapientissimus quisque æquissimo animo moritur. *the wiser a man is, the more reconciled he is to the idea of dying.* *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 25. Optimum quidque rarissimum est. * *Id. pro Arch.* c. 11. *Id. ad Brutum ep.* 8. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 18 et 34.

* 15. *Quisque* cum comparativo et superlativo ne temere imitere.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 24. Postea leges, et proximæ quæque duriores: tot rei, tot damnati. *Columell.* l. 8. c. 7. Antiquissimum est autem, maximam quamque avem lautioribus epulis destinare. Add. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 33. et l. 3. c. 17.

* 16. *Quisque* cum positivo ne jungas temere.

Tacit. l. 12. c. 43. § 1. Invalidus quisque obtriti. add. n. 21. Huc refer illud *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 3. Infimus quisque propensius in alteram partem. (Hoc posterius est alienum, pertinetque ad n. 13.)

* 17. *Quisque* cum comparativo *quo.*[7]

Plin. l. 1. *ep.* 20. Bonus liber melior est quisque, quo major.

* 17. *Quo quisque—eo* cum comparativis.[8]

Liv. l. 42. c. 45. Quo quæque opulentior civitas erat, eo accuratius agebant. *Cels.* l. 2. c. 18. Quo majus quodque animal est, eo robustior ex eo cibus est. Adde insequentia: Quo valentior quæque materia est, eo minus facile concoquitur.

19. *Ut quisque—ita.*

Cic. Orat. c. 35. Quod cum statuerit, tum, ut quidque erit dicendum, ita dicet.

* 20. *Ut quisque* sine *ita.*

Sallust. Catil. c. 14. Ut cujusque studium ex ætate flagrabat, aliis scorta præbere, aliis canes *cet. pro* ita aliis scorta præbebat *cet.*

* 21. *Ut quisque* cum positivo—*ita.*

Tacit. l. 1. *Hist.* c. 2. Ut cuique exercitui vicinæ, ita in favorem aut odium contactu valentiorum agebantur.

Interdum deest *ita.* Sic *Sallust. Catil.* c. 56. Dein uti quisque voluntarius venerat, æqualiter distribuerat. Adde seqq. *Tacit.* l. 3. *Ann.* c. 55. Ut quisque opibus, domo, paratu speciosus, per nomen et clientelas illustrior habebatur. *Id.* l. 2. *Hist.* c. 23. § 6. Certatim ut quisque animo ignarus, procax ore.

* 22. *Ut quisque*—cum comparativo—*ita.*

Columell. l. 6. c. 27. Ut quæque est præstantior, ita ubere campo pascitur.

* 23. *Ut quisque* cum uno superlativo.

Cic. in *Læl.* c. 5. Ita nati sumus, ut inter omnes esset societas quædam: major autem, ut quisque proxime accederet. Rarior hic usus est.

---

[7] *Noli imitari* crebro et temere.

[8] *Vid. paulo* post admonitionem auctoris.

24. *Ut quisque* cum duobus superlativis.

Sæpe *quisque* cum duobus superlativis copulatur. *Cic. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Ut quisque est vir optimus, ita difficillime alios esse improbos suspicatur. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 26. Ut quisque optime dicit, ita maxime dicendi difficultatem timet. *the more eloquent a person is, the more apprehensive is he of being embarrassed while speaking.* * Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 16. et *de Senect.* c. 18. et 2 *Phil.* c. 46.

* 25. *Ut quisque* cum superlativo—*ita* cum positivo rarissimum est.

* *Tacit.* l. 6. *Ann.* c. 8. § 3. Ut quisque Sejano intimus, ita ad Cæsaris amicitiam validus.

26. Admonitio.

Cum antecedit *ut quisque* cum suo superlativo, comparativus sine vitio subjici non potest, sed alterum superlativum reddi opportet. Quod si antecedit *quo quisque*, tum vero comparativus geminatur. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 11. Quo quisque est solertior et ingeniosior, hoc docet iracundius ac laboriosius. Verum id rarum admodum est, contraque *ut quisque* cum gemino superlativo usitatissimum.

CAPUT CCXXV.

De Particulis Quo *et* Quoad *et* Quocirca.

§ I. Quo.

** 1. *Quo* pro *in quem locum*, vel *ut eo.*

Ovid. l. 4. *Fast.* Dignus Roma locus, quo Deus omnis erat. * *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 9. et l. 3. *ep.* 5. Add. *Cæs.* l. 2. *B. G.* c. 7. § 3. etc.

2. *Quoquo—eo.*

Plaud. Pseud. 3. 2. 69. Quoquo hic spectabit, eo tu spectato simul.

* 3. *Quo—eodem.*

Cic. pro Arch. c. 10. Si res hæ, quas gessimus, orbis terræ regionibus definiuntur, cupere debemus, quo minus manuum nostrarum tela pervenerint, eodem gloriam famamque penetrare. *Liv.* l. 37. c. 54.

4. *Quo—hoc*, et *quo—eo*, cum comparativis pro *tanto—quanto.*

Quo—hoc, et *quo—eo*, pro *tanto—quanto* eleganter ponuntur. *Cic.* l. 3. *ad Qu. Fr. ep.* 1. Sed quo erant suaviores, eo majorem dolorem ille casus afferebat. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 19. Quo difficilius, hoc præclarius. * Add. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 13. et l. 3. *Att. ep.* 16. *Senec. ep.* 85.

5. *Quo minus*, pro *quanto minus.*

Sæpe *quo minus* usurpatur pro *quanto minus*. *Cic. pro Quint.* c. 1. Nam quo minus ingenio possum, subsidio mihi diligentiam comparavi. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 13. Quo minus familiaris sum, hoc sum ad investigandum curiosior. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 21. Hæc eo faciliora sunt philosophis, quo minus multa patent in eorum vita, quæ fortuna feriat, et quo minus multis rebus egent. *Add. *Id. pro Manil.* c. 20.

* 6. *Quo* non respondente *eo.*[9]

Liv. l. 2. c. 51. Quo plures erant, major cædes erat. *Quintil.* l. 8. c. 3. *Columell.* l. 8. c. 11. et l. 11. c. 3. *Id. de Arbor.* c. 10.

* 7. *Quo—tanto* rarissimum est.

** S. D. *Quo—tanto. Planc. ad Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 23. Quo magis me petiverunt, tanto majorem iis frustratio dolorem attulit. *Add. *Terent. Phorm.* 2. 2.

---

[9] Rarum est: nec obstat multitudo exemplorum nostrorum; ea enim comparata *cum iis, quibus eo* additum est, paucitate sua erubescunt.

8. ***Quo* absolute, cum comparativis, pro *et eo*.**

Cic. pro Marc. c. 6. Quo gratior tua liberalitas, C. Cæsar, nobis, qui illa vidimus, debet esse. ***the more delighted ought we to be with your generosity. Id. pro Man.*** c. 19. Quo etiam mihi indignius videtur, obtrectatum esse adhuc Gabinio dicam? an Pompeio? an utrique? Add. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 15. et l. 4. *Fam. ep.* 6. et l. 13. *ep.* 53. et *pro Mur.* c. 23.

Quo pro *ut eo* cum comparativo.

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 4. Medico puto aliquid dandum esse, quo sit studiosior. ***that he may exert himself the more.*** Barbari dicunt, ***ut eo sit studiosior.*** * *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 9. § 5.

9. *Quo* pro *ut*, cum *idcirco*.

Quo pro *ut* interdum assumit *idcirco*. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 16. Lucullus dixerat, se, quo facilius probaret illa Romani hóminis esse, idcirco barbara quædam et obsoleta aspersisse.

* 10. *Quo* pro *quod* cum *eo*.

Terent. Eunuch. 1. 2. Non quo quemquam plus amem, aut plus diligam, eo feci.

* 10. *Quo ne* pro *ut ne*.

Liv. l. 34. c. 6. Cautum erat, quo ne plus auri argentique facti, quo ne plus signati argenti et æris domi haberemus. Sed hoc nolim imitari. (Non cepit h. l. auctor: neque hic *quo ne* sic dicitur, ut ipse existimat. Sensus est: constitutus lege erat certus auri argentique facti modus, quo modo plus habere non liceret.)

* 12. *Quo* pro *ad quod, ad quos, in quos* cet.

Cic. pro Rosc. Am. c. 29. Quid est ergo, quo tandem accusator inopia argumentorum confugerit? *Et paulo ante:* Restare tibi videbatur servorum nomen, quo confugere posses. *Id.* 4 *Verr* c. 18. *Plaut. Asin.* 2. 2. 4. Dicamur dignissimi esse, quo cruciatus confluant.

** 13. D. P. *Quo*, pro *in quem finem? Buchn.* ad *Plin.* n. 279. *Horat.* l. 1. *ep.* 5. Quo mihi fortunas, si non conceditur uti? *Linac.* l. 1. p. 94.

* 14. *Quo loco* pro *ubi* rarum est.

Cic. l. 2. *Div.* c. 66. Draco visus est ei radiculam ore ferre, et simul dicere, quo illa loci nasceretur. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 10.

Huc refer illud: *Liv.* l. 39. c. 54. Legati dixerunt, sese tacitos abire, quo terrarum possent, in animo habuisse. Eodem modo etiam dicitur *quoquo terrarum. Terent. Phorm.* 3. 3. Utrumque vero *ad locum* significat, non *in loco*.

15. *Quo minus*, pro *ne; that not, from.*

Quo minus dicitur pro *ut minus*, id est, *ne*, sed fere certis cum verbis jungitur. *Cic.* l. 1. *de Fin.* c. 10. Nihil impedit, quo minus id, quod maxime placeat, facere possimus. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 60. Non repugnabo, quo minus omnia legat. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 38. Mors non deterret sapientem, quo minus in omne tempus reip. suisque consulat. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 4. Præter quercum Dodoneam nihil desideramus, quo minus Epirum ipsam possidere videamur. *Id. pro Dom.* c. 31. Nihil de me tulistis, quo minus in civium essem numero. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 10. Est finitimus oratori poeta: in hoc quidem certe prope idem, nullis ut terminis circumscribat jus suum, quo minus ei liceat vagari, qua velit. *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 10. Interpellent me, quo minus honoratus sim: dum ne interpellent, quo minus respublica a me commode administrari possit. *Id. in Pis.* c. 15. Nemini civi ulla, quo minus adesset, satis justa excusatio est visa. ***no pretext was sufficient to excuse any citizen from being present.*** *Id.* 3 *Catil.* c. 6. Quæ religio C. Mario non fuerat, quo minus C. Glauciam Prætorem occideret, ea nos religione in privato Lentulo puniendo liberabamur. *Id.* 4 *Verr.* c. 11.

16. *Non quo*, pro *non quod*, cum *sed*.

Non quo pro *non quod* interdum adsciscit *sed, sed quia, sed quod. Cic.* l. 16. *Att. ep.* 15. Non quo republica sit mihi quicquam carius; sed desperatis etiam *Hippocrates* vetat adhibere medicinam. **not that there is any thing more dear to**

me than the commonwealth. Id. l. 12. *Fam. ep.* 17. Non quod de tua constantia dubitem; sed, quia mos est ita rogandi, rogo. *Ibid.* l. 6. *ep.* 4. Non quo ego certo scirem: sed quod non difficilis erat conjectura. *not that I speak of it as a fact, but that I judge it to be extremely probable.* * Lege *Non.*

17. *Non quo—sed tamen. Non quo—sed ut.*

Interdum assumit *sed tamen*, vel *sed ut. Cic. Brut.* c. 21. Non quo illa (*oratione*) Lælii quicquam sit dulcius, sed multo tamen vetustior atque horridior ille, quam Scipio. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 15. Non quo haberem magnopere, quod scriberem, sed ut loquerer tecum absens. *not that I had any thing particular to write about, but that I would converse with you in your absence.* * Lege *Non.*

§ II. Quoad.

1. *Quoad* de loco.

Liv. l. 2. c. 25. Hostibus fugientibus, quoad insequi pedes potuit, terga cæsa: eques usque ad castra pavidos egit. *Id.* l. 38. c. 22. et l. 22. c. 6.

* 2. *Ad eum finem, quoad. Modus, quoad.*

Nepos Epam. c. 2. Epaminondas exercebatur plurimum currendo et luctando ad eum finem, quoad stans complecti posset atque contendere. *Plaut. Menæch.* 5. 2. 19. Verum est modus tamen, quoad pati uxorem oportet.

* 3. *Quoad, till,* de tempore.

Cic. l. 6. *Fam. ep.* 21. Nihil puto tibi esse utilius, quam ibidem opperiri, quoad scire possis, quid tibi agendum sit. *Id. pro Mil.* c. 10. Adde *Sueton. Cæs.* c. 29. *Vespas.* c. 4. et *Domitian.* c. 2.

* 4. *Quoad usque, until.*

Varro l. 4. *de L. L.* c. 2. Ab eo præco dicitur locare, quoad usque id emitur, quod in aliquo consistit pretium. *Sueton. Jul.* c. 14.

5. *Quoad* interrogantis.

Terent. Phorm. 1. 2. Senem quoad expectatis vestrum?

6. *Quoad; as far as, as much as, as long as, whilst.*

Quoad refertur ad *quousque* et terminum plerumque temporis, loci, alteriusve rei declarat. *Cic.* l. 15. *Att. ep.* 23. Quousque, inquies? quoad erit integrum. *Id.* 5 *Verr.* c. 29. Domi tuæ piratæ, a quo tempore capti sunt, quoad per me licitum est, fuerunt. *Id.* 3 *Catil.* c. 7. Quoad Catilina fuit in urbe, ejus consiliis obstiti. *as long as Catiline remained in the city. Id. de Senect.* c. 4. Flaminio, quoad potuit, restitit. *Id. pro Arch.* c. 1. Quoad longissime potest mens mea respicere spatium præteriti temporis. *as far back as I can recollect; as far as I can retrace the scenes of life. Id.* 11 *Phil.* c. 3. Mihi Antonius pervenisse videtur, quoad progredi potuerit feri hominis amentia. *Antony appears to me to have arrived at as great a pitch of ferocity, as a madman can possibly do.*

* 7. *Quoad posteaquam.*

Cic. 10 *Phil.* c. 4. Quoad vos omnia pati vidit, usus est ipse incredibili patientia: posteaquam vos ad libertatem vidit erectos, præsidia vestræ libertati paravit.

8. Admonitio.

Quoad hoc, quoad illud, Latine dici non videtur: sed *quod ad hoc spectat, quod ad illud pertinet.*

* Singularis est locus hic *Livii* l. 42. c. 6. Apollonius justis causis regem excusavit; quod stipendium serius quoad diem præstaret. In melioribus scriptoribus non reperias *quoad* cum accusativo. (Sed lectio loci merito suspecta est, nec improbabilis conjectura corrigentium *serius quam ad diem* etc.)

9. *Quoad ejus.*

Interdum adhibetur *ejus* elegantiæ gratia: *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 12. Tu, velim, ne intermittas, quoad ejus facere poteris, scribere ad me. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 2. *Si eam (provinciam)* quoad ejus facere potueris, quam expeditissimam mihi tradi-

deris, facilior erit mihi quasi decursus mei temporis. * Add. *ibid.* l. 5. *ep.* 8. et l. 2. *de Invent.* c. 6.

§ III. Quocirca.

Dictum videtur quasi *circa quod.* Usurpatur autem pro *quamobrem.* *Cic.* l. 1. *de Div.* c. 4. Quocirca bene apud majores Senatus decrevit *cet.* *Id. de Senect.* c. 12. Quocirca nihil esse tam detestabile, tam pestiferum, quam voluptatem, censebat.

CAPUT CCXXVI.

De Adverbiis Quomodo, Quondam, Quoniam, Quoquo, Quoquoversus, *et* Quorsum.

§ I. 1. Quómodo adverbium ex *quo* et *modo* factum apparet. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 15. Quomodo crimen commentitium confirmaret, non inveniebat. *he found nothing to substantiate what was imputed to him.* *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 36. In hac arte nullum esse præceptum, quomodo verum inveniatur, sed tantum est, quomodo judicetur (περὶ τοῦ πῶς).

* 2. *Ratio, quomodo.*[10]

Liv. l. 23. c. 48. Scripserunt se, si ærarium inops esset, aliquam rationem bituros, quomodo ab Hispanis stipendium sumant.

3. *Quomodo* admirantis.

Interdum servit admirationi. *Cic.* l. 8. *Att. ep. ult.* Qui nunc quomodo occurrunt? Quomodo autem se venditant Cæsari? *Ib.* l. 2. *ep.* 7. Quomodo expectabam epistolam, quam Philotimo dedisses. *Ib.* l. 1. *ep.* 13.

Admonitio.

Usitatius multo est *ut:* Lege *Ut* admirantis.

4. *Quomodo* pro *ut*, vel *sicut.*

Nonnunquam *quomodo* usurpatur pro *ut*, vel *sicut.* *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 1. De familia, quomodo amicis placuisse scribis, faciemus. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 2. Postulatio brevis, et quomodo mihi persuadeo, aliquanto æquior. *as I believe.* *Id. de Arusp.* c. 5. Concio risit hominem, quomodo ipse gloriari solet, ducentis confixum Senatusconsultis. * Add. *Id. ad Q. Frat.* l. et *ep.* 2. *Sallust. Catil.* c. 23.

* 5. *Quomodo* pro *quomodocunque.*

Senec. ep. 54. extr. Quomodo volet, dummodo non ex animo suspirem.

6. *Quomodo—ita* vel *sic.*

Alias adsciscit *ita*, vel *sic.* *Cic.* l. 3. *de Fin.* c. 20. Quomodo hominum inter homines juris esse vincula putant Stoici, sic homini nihil juris esse cum bestiis. * Add. *Id.* 4 *Verr.* c. 31. *Tusc. Qu.* l. 1. c. 38. et l. 4. c. 6. et l. 5. c. 7. *Plaut. Cistel.* 1. 1. Necesse est, quo tu me modo vis esse, ita esse, mater. * Add. *Cic.* 5 *Philipp.* c. 4. *Tacit.* l. 15. c. 21.

7. *Quomodo nunc*, pro *prout nunc*, s. *ut nunc.*

Quomodo nunc est *prout nunc.* *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 2. Nam, quomodo nunc est, pedem ubi ponat in suo, non habet. *as matters are now, he has not ground to set his foot upon; in his present situation, he has not one foot of ground to call his own.* *Id.* l. 2. *de Orat.* Quomodo nunc istorum se artes habent, pertimescenda est multitudo causarum. * Add. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 23. et l. 3. *de Nat. D.* c. 16.

---

[10] Similes formulas vide in Cur, Quare cet.

8. *Quomodocunque.*

Quomodocunque est *quocunque modo.* *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 11. Hoc cum in amicitiis dicitur, quomodocunque dicitur, intelligi tamen, quidquid dicitur, potest. *in what manner soever it be said.* * Add. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 12.

* 9. *Quoquo modo.*

Cic. pro Mil. c. 3. Quis est, qui, quoquo modo quis interfectus sit, puniendum putet? *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 38. * Add. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 4. et l. 14. *ep.* 4.

* 10. *Quoquo modo—tamen.*

Cic. 2 *Verr.* c. 29. Iste quoquo modo se in ea quæstione præbebat, tamen in consilio habebat homines honestos. *Id.* 5 *V.* c. 34. Add. *Id.* 2 *Agr.* c. 26. et *pro Cœl.* c. 5.

** § II. De Adverbio QUONDAM.

** 1. *Quondam* cum ad tempus præteritum refertur, significat *olim; once, formerly, in time past, heretofore.* *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 4. Omnia fere, quæ sunt conclusa nunc artibus, dispersa et dissipata quondam fuerunt. * Add. *Id. pro Man.* c. 9 et 11. et 1 *Catil.* c. 1.

** 2. Alias designat *aliquando, once, once upon a time, upon a certain occasion.* *Sueton. Jul.* c. 24. Adeo ut Senatus quondam legatos mittendos decreverit. Et *Domit.* c. 7. Ad summam quondam ubertatem vini edixit, ne quis *cet.*

** 3. D. Præsenti vero tempori junctum denotat *interdum,* aut *incertum quodcunque tempus.* *Virg.* l. 2. *Æn.* v. 367. Quondam etiam victis redit in præcordia virtus. *sometimes, occasionally.* *Id.* l. 3. *Georg.* v. 99. Ut quondam in stipulis magnus sine viribus ignis Incassum furit.

* 4. *Quondam—postea. Quondam—mox.*

Plin. l. 25. c. 5. Candidum elleborum quondam terribile, postea tam promiscuum. Add. *Cic.* l. 3. *de Leg.* c. 7. et 11 *Philipp.* c. 1. *Tacit.* l. 13. *Ann.* c. 55. § 4. Chamavorum quondam ea arva, mox Tubantum, et post Usipiorum fuerunt.

* 5. *Quondam—nunc.*

Cic. l. 1. *de Leg.* c. 5. Ista res quondam a multis claris viris, nunc ab uno summa autoritate et scientia sustinetur. *Id.* 5 *Verr.* c. 47. Add. l. 3. *de Off.* c. 1. *Liv.* l. 10. c. 11. *Cic. pro Sulla* c. 1 et 27.

* 6. *Quondam—paulo ante.*

Cic. pro Cluent. c. 66. Melini illa quondam socrus, paulo ante uxor fuit.

* 7. *Quondam—tum* vel *tunc.*

Cic. in Pis. c. 10. Templum, sublato aditu, revulsis gradibus, a conjuratorum reliquiis atque a Catilina, prævaricatore quondam, tum ultore, armis tenebatur. *Liv.* l. 2. c. 5. Add. *Tacit.* l. 1. *Hist.* c. 46. § 1. *Id. Ann.* l. 6. c. 40. Ne Tigranes quidem, Armenia quondam potitus, ac tunc reus, nomine regio supplicia civium effugit.

* 8. *Quondam, cum. Quondam, dum.*

Cic. pro Cœl. 6. Me ipsum quondam pæne Catilina decepit, cum et civis mihi bonus et firmus amicus videretur. *Ovid.* l. 2. *Fast.* At quondam, dum longa gerunt pugnacibus armis Bella, parentales deseruere dies.

* § III. QUOQUAM pro *ad ullam rem.*

Brutus ep. 11. § 3. Sed pulcre intelligis, non posse nos quoquam impelli.

§ IV. QUOQUO, *whithersoever, which way soever, in whatever direction, towards whatever part.*

Cic. 3 *Par.* c. 1. Ipsum quidem illud peccare, quoquo te verteris, unum est. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 25. Amoris tui, quoquo me verti, vestigia vel proxime de Tigellio perspexi.

§ V. QUOQUOVERSUS et QUOQUOVERSUM.

Quoquoversus est *versus quemcunque locum*. *Cæs.* l. 1. *de B. C.* c. 36. Domitii imperio classem quoquoversus dimittunt Massilienses. *every way, in every direction*. *Ib.* l. 2. c. 8. Patebat hæc turris quoquoversus pedes XXX. *every way, on every side*. *Ib.* l. 1. c. 25. Rates duplices quoquoversus pedum XXX e regione molis collocabat. *Cic.* 9 *Phil.* c. 7. Senatui placet Sulpitio statuam æneam statui, circumque eam statuam locum gladiatoribus ludisque; liberos posterosque ejus quoquoversus pedes quinque habere. Sunt, qui legant *quaquaversus*, quam recte, alii viderint.

§ VI. 1. QUORSUM et QUORSUS pro *quoversus*.

1. *Quorsum* et *quorsus* facta sunt ex *quo* et *versus*. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 24. Quorsum id casurum esset, verebar. *I was anxious to know how matters would end; I was afraid of bad consequences*. *Id. pro Rosc. Com.* c. 15. Quorsum recidat responsum tuum, non magnopere laboro. *Id.* l. 3. *de Nat. D.* c. 23. Vestri hæc confirmant interpretando, quorsum quidque pertineat.

2. *Quorsum* et *quorsus*, pro *ad quem finem*.

Sæpe *quorsum* et *quorsus* significant *ad quem finem*. *Cic. de Amic.* c. 12. Quorsum hæc? Quia sine sociis nemo quicquam tale conatur. *Id. de Leg.* l. et c. 1. Quorsum tandem aut cur ista quæris? *to what purpose; to what end; with what view; why; wherefore; for what reason*. *Id. ad Qu. Fr. ep.* 2. Quorsum igitur hæc disputo? quorsum? ut intelligere possitis, *cet*. *Id.* l. 1. *Tusc. Qu.* c. 25. Quorsum igitur hæc spectat oratio? *what then does this discourse lead to?* *Cic. Brut.* c. 85. Quorsus inquam istud? non enim intelligo. *what do you mean by this? to what purpose do you make this remark?*

Admonitio.

Quorsus et rarum est, et redolet antiquitatem: *quorsum* longe usitatius.

CAPUT CCXXVII.

De Conjunctione QUOQUE.

1. *Quoque—nedum*.

Senec. ep. 51. Desidiam victori quoque, nedum vincenti, periculosam merito reprehenderet.

2. *Quoque* ei vocabulo postponi debet, cui vis addenda est.

Cels. l. 6. c. 18. § 10. Nam id quoque interdum fit. *Id.* l. 7. c. 1. Sicut in oculis quoque deprehendi potest. Hic dicere non licet: *Sicut quoque in* cet.

3. Periodos item connectit *quoque*.

Celsus l. 6. c. 18. § 11. Fungo quoque simile ulcus in eadem sede nasci solet. *Id.* l. 7. *præf.* Gorgias quoque et Sostratus quædam repererunt.

CAPUT CCXXVIII.

De Pronomine QUOT *et* QUOTUS.

§ I. 1. QUOT refertur ad numerum, cui respondet *tot*, vel *totidem*. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 9. Ut quot oratores, totidem reperiantur genera dicendi.

* 2. *Quot—tot*.

Cic. Orat. c. 21. Quot officia oratoris, tot sunt genera dicendi.

* 3. *Quotcunque—tot*.

Cic. l. 3. *de Leg.* c. 3. Quotcunque Senatus creaverit, populusve jusserit, tot sunto.

** 4. *Quotquot* est *quotcunque.*

P. ** *Cic.* l. 2. *de Inv.* c. 49. Si leges duæ, si plures, aut quotquot erunt. *or whatever the number may be.*

5. Ut *quotannis* est *singulis annis, yearly, annually ;* ita et *quot mensibus, quot diebus,* et similia, dicebant veteres pro *singulis mensibus et diebus, monthly, daily.* Quod inscite reprehendit *Valla* l. 6. *eleg.* c. 60. uti docet *Alciat.* l. 4. *de verb. signif. Taubm.* ad *Plaut.* p. 1259. Dicebant et *quotquot annis, quotquot mensibus,* quod plenius est. *Taubm.* d. l. *Victor.* l. 4. *Varr. Lect.* c. 13. *Apuleium* et *quot dies* pro *quotidie* dixisse invenio l. 11. *Metam.* Sedulum quot dies obibam culturæ sacrorum ministerium.

* 6. *Omnes quotquot.*

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 23. Peream, si te omnes, quotquot sunt, conantem loqui ferre possunt.

§ II. Quotus.

1. *Quotus* ad numerum ordinandi, primus, secundus, tertius. *Horat.* l. 1. *ep.* 5. Tu, quotus esse velis, rescribe. *what number you would be; how many guests you wish to be present besides yourself. i. e.* tertius, an quartus conviva. *Id.* l. 2. *Sat.* 6. Hora quota est? *Ovid.* l. 1. *de Pont. el.* 10. Qui quota terroris pars solet esse mei? *i. e.* vix millesima pars. *Cic.* 4 *Verr.* c. 94. Quotus erit iste denarius, qui non sit deferendus? *i. e.* vix centesimus. Plerumque autem *quotus* apud *Ciceronem* assumit *quisque,* ut sit *quotus quisque.*

** 2. *Quotus* pro *quot.*

Martial. Dic quotus es? *pro,* quot estis? *how many there are of you? Vall.* l. 1. *eleg.* c. 14. Atque sic illud quoque *Horatii* commodius exponitur: Tu quotus esse velis, rescribe. *how many I am to ask besides you.*

CAPUT CCXXIX.

De Adverbio Quotidie.

1. Quotidie est *singulis diebus. Cic.* l. 1. *de Fin.* c. 5. Quotidie inter nos ea, quæ audiebamus, conferebamus. * *Id.* l. 1. *Att. ep.* 10. Nosmet ipsi, qui Lycurgi a principio fuissemus, quotidie demitigamur.

* 2. *Quotidie—donec.*

Cato R. R. c. 67. Quotidie oleo locum commutet, donec in dolium pervenerit.

3. *Quotidie magis. Quotidie plus.*

Quotidie magis, quotidie plus idem quod *in dies magis. Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 6. Me quotidie Cæsar magis amplectitur. *Id.* 1 *Phil.* c. 2. Quotidie magis magisque perditi homines tectis ac templis urbis minabantur. * Add. *Id.* l. 14. *Att. ep.* 21. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 23. Alter valet plus quotidie, alter videt. *Id.* l. 3. *ad Q. Fr. ep.* 1. Quod scribis, te a Cæsare quotidie plus diligi, immortaliter gaudeo. *Add. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 9.

4. *Quotidie* cum aliis comparativis.

Jungitur etiam cum aliis comparativis. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 7. Quotidie, vel potius in singulos dies, breviores ad te literas mitto. *my letters to you become every day shorter. Id.* l. 6. *Fam. ep.* 14. Sed hoc intelligimus eum quotidie remissius et placatius ferre.

CAPUT CCXXX.

De Adverbiis Quoties *et* Quotiescunque.

§ I. 1. *Quoties—toties. Quotiescunque—toties.*

Quoties est, quod barbari dicunt *quot vicibus,* et refertur ad toties. *Cic.* l. 1. *de Orat. c.* 27. Quoties dicimus, toties de nobis judicatur. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 11.

Quoties patriam videret, toties se beneficium meum videre dicebat. * Add. *Id. pro Marcell.* c. 6. et l. 2. *de Orat.* c. 30.

Interdum assumit *cunque*. *Cic. pro Cluent.* c. 18. Quotiescunque dico, toties mihi videor in judicium venire non ingenii modo, sed etiam virtutis. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 61. Quin prodis, mi Spuri, ut quotiescunque gradum facias, toties tibi tuarum virtutum veniat in mentem.

* 2. *Quoties—nisi.*

Cic. l. 5. *de Fin.* c. 22. Quoties hoc agitur, quandove, nisi admirationibus maximis?

* 3. *Quotiescunque—semper.*

Nepos Hannib. c. 1. Quotiescunque Hannibal cum populo Romano congressus est in Italia, semper discessit superior.

4. *Quoties* et *quotiescunque* absolute.

Interdum absolute ponitur. *Cic.* 1 *Catil.* c. 6. Quoties jam, quoties tibi extorta est sica ista de manibus? *Cæs.* l. 5. *de B. G.* Quoties quæque cohors præcurrebat, ab ea parte magnus hostium numerus cadebat. *Cic. pro Sext.* c. 69. Quotiescunque me viderit, ingemiscet. Ubi *toties* intelligitur.

CAPUT CCXXXI.

De Adverbio QUOUSQUE.

1. QUOUSQUE non solum ad locum, sed sæpius ad tempus refertur. *Cic.* 1 *Catil.* c. 1. Quousque tandem abutere patientia nostra? *how long will you abuse our patience? Id.* l. 15. *Att. ep.* 23. Quousque inquies? Quoad erit integrum. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 40. Quousque ludis? *Id. pro Planc.* c. 31. Quousque dicis nihil, *cet.*

* CAPUT CCXXXII.

De Particula RARO.[11]

1. RARO est *non sæpe*. Quare naturam particularum negantium habet.

* 2. *Raro—nisi.*

Celsus præf. l. 1. Ipsa evidentia Erasistrati opinioni repugnat, quia raro, nisi post horum aliquid, morbus venit.

* 3. *Raro—sæpe.*

Celsus l. 5. c. 28. Maxime id evenit in ætate puerili, raro in medio corpore, sæpe in eminentibus partibus.

(CAPUT CCXXXIII.

De Particula RECTE.

Particula *recte* varios habet elegantes usus:

1. *Recte* in respondendo affirmat et negat. Dicitur igitur primum eleganter in respondendo, et affirmandi causa et negandi; in quo posteriori genere etiam aliquam urbanitatem habet, ejusque exempla sunt apud Comicos inprimis. V. *Terent. Eun.* 2. 3. 51. *Hec.* 3. 3. 39. etc.

2. *Recte* pro *recta via, perpendiculariter.*

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 6. *de atomis Epicuri:* Sive aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte ferentur. ibidemque mox *recte* et *oblique* opponuntur.

---

[11] *Rarus* de paucitate et infrequentia arborum aliarumque rerum dicitur proprie. Ergo tralate de tempore. Fortassis igitur ipsum temporis nomen huic ablativo mente subjiciendum est.

3. *Recte* in omnibus rebus dicitur in bonam partem.

Denique in omni genere *recte* dicitur de rebus ita comparatis, ut debent et optamus. v. c. *Cic.* 5 *Verr.* c. 98. *Recte vendere* est, bono pretio. *Liv.* l. 34. c. 35. Ut mancipia dominis recte restituerentur. *i. e.* sine dolo malo, ubi v. Drakenb. *Ter. Heaut.* 1. 1. 107. Recte spero. *Ibid.* 2. 1. 16. Quod eidem, recte est. *i. e.* paratum, in promtu. *Phorm.* 1. 4. Recte mihi vidissem. *i. e.* bene mihi prospexissem. Vid. alia in *Drakenb. Ind. Livian.* v. *Recte.*)

CAPUT CCXXXIV.

De Particulis RELIQUUS, RELIQUUM EST *et* RESTAT.

§ I. * 1. RELIQUUS proprie videtur esse, *qui quoquo modo usquam relinquitur.*

2. Præcipue de eo dicitur *quod in rationibus remanet. the remainder or residue of an account.* *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 18. Ut boni ratiocinatores officiorum esse possimus, et addendo deducendoque videre, quæ reliqui summa fiat. Elegans continuatio metaphoræ. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 13. Mihi erat in animo, quoniam publicanis etiam superioris lustri reliqua conservaram, proficisci in Ciliciam. Adde huc *Oiselium* tab. 15. n. 9. *Plin.* l. 9. *ep.* 37.

3. Interdum idem est ac *futurus.* *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 4. *Cic. pro Man.* c. 16. Hinc extitit illa oppositio:

* 4. *Præterita—reliqua.*

Cic. pro Man. c. 16. Hac utar moderatione dicendi, non ut in illius potestate fortunam positam esse dicam, sed ut præterita meminisse, reliqua sperare, videamur.

* 5. *Reliqui præter.*

Cæsar l. 6. *B. G.* c. 3. Concilio Galliæ primo vere indicto, cum reliqui præter Senones, Carnutes, Trevirosque venissent, initium belli ac defectionis hoc esse arbitratus, concilium in Lutetiam Parisiorum transfert.

* 6. *Reliquum est* cum infinitivo.

Cic. l. 7. *Att. ep.* 5. Reliquum est jocari, si hic sinat.

7. *Reliquum est, ut. Reliquum est, ne.*

Reliquum est idem, quod *restat:* sed *restat* cum *ut* jungitur; *reliquum est* etiam cum *ne.* *Cic.* l. 2. *Acad. Qu.* Restat, ut respondeam, qui, *cet.* *Id. ad Q. Fr.* l. et *ep.* 1. Reliquum est, ut te orem, ut *cet.* *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 16. Reliquum est, ne quid stulte, ne quid temere dicam contra potentes.

8. *Reliquum est,* absolute.

Interdum etiam absolute ponitur. *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 14. Reliquum est, quod ipsæ optime considerabitis, vestri similes fœminæ sintne Romæ.

Nonnunquam *relinquitur* pro *reliquum est* usurpatur. *Cic. pro Flac.* c. 34. Relinquitur illud, quod vociferari non desistit, non debuisse suum negotium agere.

9. *Quod reliquum est. De reliquo.*

Quod reliquum est, idem est, quod *de reliquo.* *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 11. Quod reliquum est, munus tuum tuere. *Ib.* l. 3. *ep.* 29. Quod reliquum est, velim augeas tua in eum beneficia. * Add. *Id.* l. 13. *ep.* 73. et l. 12. *ep.* 4. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* penult. De reliquo, si dignum eum tua amicitia hospitioque cognoveris, peto, ut eum complectare. *Add. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 3.

CAPUT CCXXXV.

De Adverbio RETRO.

1. *Retro* id est *a tergo, behind, backwards,* in loco. Cic. de Div. l. 2. c. 21. *Quid retro atque a tergo fieret, ne laboraret.*

2. De tempore. *Cic.* l. 5. *Tusc. Qu.* c. 2. Tam longe retro respicere non possunt; nec eos, a quibus vita hominum instructa primo sit, fuisse philosophos arbitrantur.

CAPUT CCXXXVI.

De Adverbiis SÆPE *et* SALTEM.

* § I. 1. *Sæpe* geminatum propter vim.

Cic. l. 1. *de Div.* c. 28. Sæpe tibi meum narravi, sæpe ex te somnium audivi tuum. *Celsus* l. 7. c. 1. Eadem sæpe salutaria, sæpe vana sunt. Add. *Id.* l. 6. c. 9. *Liv.* l. 23. c. 15. Etiam trigeminum reperitur. *Cic.* l. 1. *de Div.* c. 36. extr. Fit sæpe specie quadam, sæpe vocum gravitate et cantibus, ut pellantur animi vehementius: sæpe etiam cura et timore.

* 2. *Sæpe et diu.*

Cic. pro Quint. c. 31. Eorum sæpe et diu ad pedes jacuit stratus, obsecrans per Deos immortales, ut secum jure contenderent.

* 3. *Sæpe et multum.*

Cic. de Invent. l. et c. 1. Sæpe et multum hoc mecum cogitavi, bonine an mali plus attulerit hominibus copia dicendi. *Id. pro Cluent.* c. 71. Add. *Id. pro Planc.* c. 42. extr.

Frequens est etiam *multum et sæpe*. *Cic.* l. 3. *de Leg.* c. 15. Versabor in re difficili, ac multum et sæpe quæsita. Add. *Id. pro Quint.* c. 1.

* 4. *Sæpe—nonnunquam.*

Cic. l. 1. *de Div.* c. 18. Id et somniantibus sæpe contigit, et nonnunquam vaticinantibus per furorem. Add. *Id.* 3 *Verr.* c. 9. et *pro Cæl.* c. 19.

* 5. *Sæpe, aliquando,* vel *interdum.*

Tacit. Agric. c. 8. Sæpe parti exercitus in experimentum, aliquando majoribus copiis ex eventu præfecit. *Ibid.* c. 28. *Plin.* l. 1. *ep.* 20. Sæpe diversum, interdum idem sentiunt. *Sueton. August.* c. 41. extr. *Celsus* l. et c. 7. *de ungue ocul.*

* 6. *Sæpe—raro.*

Cic. l. 3. *de Nat. D.* c. 27. Vinum ægrotis prodest raro, nocet sæpissime.

* 7. *Sæpe—nuper.*

Cic. l. 5. *Tusc. Quæst.* c. 8. Ista mihi et cum Antiocho sæpe, et cum Aristone nuper, dissensio fuit.

* 8. *Sæpe—postremo.*

Liv. l. 24. c. 28. Cum sæpe acta res esset magna certaminibus, postremo pacem fieri placuit. *Id.* l. 38. c. 45. Add. *Tacit.* l. 3. *Hist.* c. 65.

* 9. *Sæpe—semper. Sæpe—nunquam.*

Cic. Partit. c. 8. Amplificatio quanquam habet proprium locum, sæpe etiam primum, postremum quidem fere semper; tamen *cet.* *Id.* 3 *Catil.* c. 10. Multi sæpe honores diis justi habiti *sunt et debiti,* sed profecto justiores nunquam.

* 10. *Sæpenumero.*

Cic. de Senect. c. 2. Sæpenumero mirari soleo cum hoc C. Lælio. Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 29 et 41. et *Id.* l. 16. *Fam. ep.* 21.

* § II. SALTEM.

Saltem pro *minimum, at least,* rectissime ponitur: pro *tantummodo* non nimis recte. Exemplis non opus est, quæ plurima ubivis sunt.

CAPUT CCXXXVII.

De Particula SANE.

* 1. *Sane* pro *certe, indeed, truly, certainly.*

Varro l. 3. *R. R.* c. 16. Veianis a patre relicta erat parva villa, et agellus non sane major jugero uno. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 23. Erat sane suspiciosum. *it was certainly suspicious.* Exempla dantur innumerabilia. Non sane intelligo. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 21.

* 2. *Sane,* in concessione, *allow that it is so; granted; very well.*

Cic. Brut. c. 84. Si anguste et exiliter dicere est Atticorum, sint sane Attici; sed in comitium veniant. *Id. Acad. Quæst.* l. 4. capp. 2, 26, 27 et 32. *pro Sext.* c. 54. et *Provinc. Consul* c. 7. *Sallust. Catil.* c. 52.

* 3. *Sane quam.*

Cic. l. 2. *de Leg.* c. 10. init. Conclusa est quidem apte tam magna lex sane quam brevi. *Servius* l. 4. *Cic. Fam. ep.* 5. Add. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 13. et l. 2. *ad Quint. Fr. ep.* 6.

CAPUT CCXXXVIII.

De Adverbio SATIS.

1. SATIS non est idem quod *valde*, sed *quod sat est* et *sufficit*. *Cic. Orat.* c. 63. Animo istuc satis est, auribus non satis. *Id.* 1 *Philipp.* c. 15. Mihi fere satis est, quod vixi, vel ad ætatem, vel ad gloriam. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 14. Satis de rebus nostris, vel etiam nimium multa.

* 2. *Satis—parum.*

Cic. Orat. c. 45. Easdem argutias in tragœdias satis quidem ille acute, sed parum tragice, transtulit. *Id. ib.* c. 71. et *pro Quint.* c. 1. et l. 1. *Acad. Quæst.* c. 3. et l. 9. *Fam. ep.* 16.

* 3. *Satis—nimium.*

Cic. l. 5. *de Fin.* c. 27. Quod satis est, eo quicquid accesserit, nimium est.

* 4. *Satis—abunde.*

Liv. l. 4. c. 22. Frumentum non necessitati modo satis, sed copiæ quoque abunde ex ante convecto sufficiebat.

* 5. *Satis—nihil.*

Celsus l. et c. 6. *de imbecill. ocul.* Interdiu satis, noctu nihil cernunt.

6. *Satis* cum nominibus.

Sæpe cum nominibus jungitur. *Cic. Brut.* Cum Latinis literis, tum Græcis, satis eruditus. *sufficiently learned both in the Greek and in the Latin language.* *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 4. Satis multa, vel plura potius, quam necesse fuit. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 8. Negabat ullam satis magnam pecuniam esse ei, qui in republica princeps vellet esse. *said that no sum of money was sufficient for one, who would be a leading man in the state.* *Ib.* l. 3. c. 14. Homo nec inficetus et satis literatus.

7. Interdum tanquam nomen neutrius generis genitivum assumit. Unde illa: *Satis erit signi: Satis temporis non habui: Satis ingenii: Satis doctrinæ.* (Atque hæc est ordinaria et legitima ratio. Reperitur tamen etiam cum nominativo vel accusativo substantivi, ut ap. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 50. *Satis consilium:* quod tamen non facile imitandum, præsertim in prosa. V. *Burm.* ad *Ovid. Heroid. ep.* 11. v. 36. et *Virg. Æn.* l. 3. v. 348. *Cort.* ad *Sall. Cat.* c. 58. § 9.)

8. *Satis* cum verbis et adverbiis.

Sæpe etiam cum verbis et adverbiis copulatur. Cic. Att. l. 10. Satis mirari *non queo hominis* negligentiam. *Ib.* l. 12. ep. 9. Non satis occurrit, quid scribam.

Id. l. 2. *Acad. Qu.* Non satis intelligebam. ***I did not clearly understand.*** *Id.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 26. Sed cum agellus eum non satis aleret, ut opinor, ludi magister fuit. ***because his paternal estate was too small to maintain him, he became a school-master.*** *Id. pro Rosc. Am.* c. 12. Quem pro dignitate ne laudare quidem quisquam satis commode posset. ***whom no one could sufficiently commend.***

** 9. *Satis, cur.* *Liv.* l. 2. Id satis consuli visum, cur pro victo relinqueret hostem. Ellipsis est nominis *causæ* : ***a sufficient reason why.***

10. *Satis superque.*

Satis superque est *satis et plus quam satis*. *Cic.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 1. Contra Epicurum satis superque dictum est. *enough and more than enough ; more than sufficient.* *Id. pro Rosc. Com.* c. 5. Satis superque se habere dicit, quod sibi ab arbitro tribuatur. *enough and more than enough.* *Id. de Orat.* Satis superque prudentes sunt, qui *cet.* *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 47. Mihi videtur satis superque istorum studiis, si modo sunt studiosi, esse factum. [12]

* 11. *Satisne salvæ.* (et *recte.*)

Satisne salvæ erat formula de statu alicujus quærendi. *Terent. Eunuch.* 5. 6. Quid est ? quid trepidas ? satisne salvæ ? Add. *Id. Phorm.* 5. 1. *Liv.* l. 1. c. 58. et l. 3. c. 26. et l. 40. c. 8. (Similiter dicitur *Satisne recte* ap. *Ter. Andr.* 4. 5. item melius et lenius *satin salvæ* etc.)

CAPUT CCXXXIX.

De Adverbio SCILICET.

1. SCILICET dictum quasi *scire licet*. Usurpatur pro *certe* aut *videlicet*. *certainly, clearly, plainly, evidently, doubtless, assuredly.* *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 26. Scilicet id agitur, utrum hac petitione, an proxime, prætor fias. *Id. pro Mil.* c. 18. Me scilicet latronem ac sicarium abjecti homines ac perditi designabant. [13] *Id.* l. 4. *Att. ep.* 6. De Lentulo scilicet sic fero, ut debeo. *Ibid.* Si taceo, oppressus et captus existimor ; quo dolore esse debeo ? quo sum scilicet.

2. *Scilicet* per ironiam.

Non raro usurpatur per ironiam. *Cic. pro Rab. Per.* c. 5. Scilicet tibi graviorem dolorem patrui tui mors attulit, quam C. Graccho fratris. *Id.* 4 *Verr.* c. 58. Consumetur, inquies. Scilicet expectemus legitimum illud quinquennium. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 34. ex *Terent.* Id populus curat scilicet. *forsooth.*

(3. *Scilicet* pro *scito, scias licet.*

Exquisitior usus hujus particulæ est, cum dicitur pro *scito, scias, quod attinet ad*, ex quo genere quædam sunt etiam n. 1. *Cic. ad Q. Fr.* l. 11. *ep.* 8. Illud scilicet ; cœnabis, cum veneris. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 6. Est igitur adventus scilicet Cæsaris in exspectatione. *Ibid. ep.* 21. Privatas causas, et eas tenues, agimus subtilius, capitis aut famæ scilicet, ornatius. *i. e.* quod autem attinet ad causas capitis. V. plura ap. *Gronov. Obs.* l. 3. c. 9. Atque hinc etiam infinitivo jungitur. V. *Cort.* ad *Sall. Jug.* c. 113.

4. *Scilicet* in principio explicandi.

Priori rationi similis est illa, cum *scilicet* dicitur in principio rationis reddendæ, demonstrationis explicandæ etc. ut in illo *Ovidiano* : Scilicet, ut fulvum spectatur in ignibus aurum etc. Add. *Trist.* l. 5. *el.* 3. v. 25. et *el.* 5. v. 49.)

---

[12] Interdum *satis superque* genitivum habet. *Liv.* l. 25. c. 32. Spes erat satis superque ad id virium esse. *Id.* l. 28. c. 29. Satis superque pœnarum habeo. *Id.* *l.* 41. *c.* 25. Quo quæque modo gesta sunt, persequi non operæ est, satis superque oneris sustinenti res a populo Romano gestas scribere.

[13] *Libri* mei omnes habent videlicet me latronem et reliqua ; non me scilicet.

CAPUT CCXL.

De Præpositione SECUNDUM.

1. Præpositio *secundum*, a *secus* vel *sequor* ducta est. Est autem *juxta* vel *præter*. *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 8. An iret ad tres legiones Macedonicas, quæ iter secundum mare superum faciunt. *are advancing along the coast of the Adriatic. Ibid.* l. 8. *ep.* 19. Scribis te, si secundum mare ad me ire Cæsar cœpisset, confestim in Samnium ad me venturum. * Add. *Cæs.* l. 2. *B. G.* c. 18. et *B. C.* l. 8. c. 20.

2. *Secundum* pro *post*.

Plerumque pro *post* usurpatur. *Cic. l.* 3. *Att. ep.* 12. Spem ostendis secundum comitia. *immediately after the holding of the* comitia. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 92. Sed opinor secundum hunc diem. *after this day. Id. in Vatin.* c. 6. Secundum ea quæro, servarisne in eo fidem. *after this I ask. Id.* 1 *Verr.* c. 11. Tua ratio est, ut secundum binos ludos mihi respondere incipias; mea, ut ante primos ludos compaream.

3. *Secundum* pro *secundo loco*.

Sæpe *secundum* usurpatur pro *post*, id est, *secundo loco*. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 58. In actione secundum vocem vultus valet. *i. e.* primas vox tenet, secundas vultus. *the voice is the principal thing, next to this the expression of the countenance. Id.* l. 2. *de Off.* c. 3. Secundum Deum homines hominibus maxime utiles esse possunt. *next to the Divine Being. Id. Acad. Qu.* l. et c. 4. Aristoni et Dioni, secundum fratrem, Antiochus plurimum tribuebat. *Id. Att.* l. 12. *ep.* 15. Secundum te nihil est mihi amicius solitudine. *next to yourself I have no friend but solitude.*

** 4. *Secundum* in hujusmodi formulis declarat *secundum aliquem judicare, litem* seu *judicium dare. to decide in one's favour.* Secundum causam alicujus disputare. (*Cic. Att.* l. 4. *ep.* 2.) *Vall.* l. 2. *eleg.* c. 46. *Linac.* l. 1. p. 72. *Schor.* in *Phras.* et *Schopp.* in *Observ.* Sic *judicare secundum absentem pro præsente,* est judicare pro absente, ac si præsens esset, *Hadrian.*

** 5. *Secundum* pro *in* (et *per*). *Vall.* et *Lin.* d. l. *Cic.* l. 2. *de Div.* c. 66. Secundum quietem visus ei dicitur draco. pro *in quiete*, quod alibi dixerat. *de Div.* l. 1. c. 25. *in one's sleep, while asleep,*[14] *Tac.* l. 4. *Hist.* ubi de Serapide. *Val. Max.* l. 1. c. 7. *Macrob. Sat.* l. 1. c. 11. et *Lactant.* l. 2. c. 8. in historia Atinii seu Annii: *Ammian.* l. 31. non longe ab initio, aliique, *per quietem* dixerunt.

* 6. *Secundum* pro *ex præscripto*, convenienter.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 5. Societas maxime est secundum naturam humani generis. *i. e.* convenit et accommodata est naturæ. (Add. *Acad. Qu.* l. 1. c. 10.)

CAPUT CCXLI.

De Adverbio SECUS.

1. SECUS idem est, quod *aliter*. *Cic. Brut.* c. 85. Nemo dicet secus. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 4. Etsi id ipsum videatur secus. * Add. *Att.* l. 6. *ep.* 1. et l. 7. *ep.* 3.

2. *Secus* pro *male:* in malam partem.

Interdum negandi vim habet. *Cic. in Pis.* c. 28. Recte, an secus, nihil ad nos. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 13. Nobis aliter videtur, recte secusne, postea *est.*[15] *Id.*

---

[14] *i. e.* post quietem, s. partem quietis. (immo, dum quiescit.)

[15] In his duobus exemplis *secus* significare puto idem, quod contra; nam opponitur *verbo præcedenti* eodem plane modo.

Att. l. 1. *ep.* pen. Affirmat a se nihil cuiquam de te secus esse dictum. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 6. De tuo in me animo iniquis secus existimandi videris nonnihil loci dedisse. *Add. *Id.* l. 4. *de Fin.* c. 21. et l. 6. *Fam. ep.* 22.

3. *Secus ac, ac si, atque, quam.*

Sæpe adsciscit *ac, ac si, atque, quam. Cic. pro Planc.* c. 1. Planci ego salutem non secus ac meam tueri debeo. *Id. pro Mur.* c. 4. Tecum agam non secus, ac si meus esses frater. *Id. Orat.* c. 14. Dicendum est aliquando secus, atque in tradenda arte dici solet. *Idem Att.* l. 6. *ep.* 2. Mihi autem erit maximæ curæ, ne quid fiat secus, quam volumus, quam oportet. *it shall be my particular study to prevent any thing from happening otherwise than we could wish, or would be proper. Id. Orat.* c. 20. Ab his non multo secus, quam a poetis, hæc eloquentia, quam quærimus, revocanda est.

4. Admonitio.

Non secus ac usurpatur insequente consonante: *Non secus atque* insequente vocali. *Non secus quam,* cum consonante, tunc vocali sequente. Lege *Ac* et *Atque.*

* 5. *Haud secus quam si.*

Liv. l. 2. c. 30. Volsci haud secus, quam si in insidias incidissent, turbati vertunt terga. *Id.* l. 22. c. 53. l. 45. c. 28. l. 3. c. 23. et l. 42. c. 13. *Plaut. Rud.* 2. 3.

* 6. *Haud secus quam* pro *secus quam si.*

Liv. l. et c. 8. Triarii sub vexillis considebant, hastas subrecta cuspide in terra fixas, haud secus quam vallo septa inhorreret acies, tenentes.

* 7. *Multo secus. Longe secus.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 11. Id ego suspicari cœpi ex tuis literis aut hoc ipsum esse, aut non multo secus. *Id. pro Mil.* c. 10. Milo fit obviam Clodio ante fundum ejus, hora fere undecima, aut non multo secus. Add. *Id.* l. 4. *Fam. ep.* 9. et *pro Planc.* c. 12. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 90. princ. Ista esse concedam, quæ sunt longe secus.

CAPUT CCXLII.

De Conjunctione SED.

1. SED adversatur. Interdum abrumpit orationem. *Cic. Acad. Quæst.* l. 4. c. 17. Sed id omittamus. (Interdum contra continuat. V. *Cort.* ad *Sall. Cat.* c. 43. § 2.)
2. *Sed tamen* per pleonasmum. *Cic. pro Marc.* c. 3 et 4.
3. *Sed tamen* post parenthesin. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 16. etc. (*de Or.* l. 2. c. 90. et l. 3. c. 12. etc.)
4. *Sed* post parenthesin. *Cic. de Off.* l. 1. c. 30. et *pro Milon.* c. 27. et 36.
(5. *Sed* pro *sed etiam* sæpe, inprimis apud *Tacitum.* Sic etiam *Sall. Cat.* c. 18. § 7. ubi v. *Cort.*)

CAPUT CCXLIII.

1. SEMEL; *once.*

Cic. de Off. l. 3. c. 15. Non plus, quam semel, eloquetur. *he shall say at once what he will give or take.*

2. *Semel. at a word, once for all.*

Cic. de Off. l. 3. c. 15. Scævola quum postulasset, ut sibi fundus, cujus emtor erat, semel indicaretur. *at a word, once for all, plainly.* (Est eadem vis ejusdem vocabuli. Sed Germani non ita loquuntur. Hoc exemplum non differt a priori, estque de eadem re. Sermo est de venditore et emtore. Venditor semel debet

pretium indicare, emtor *semel* eloqui. *the purchaser should not haggle, but say at once what he means to give.*)

CAPUT CCXLIV.

De Conjunctione SI.

1. *Si* postpositum.

SI eleganter, pronominibus præcipue, postponitur. *Cic. Orat.* Hoc nos si facere velimus. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 17. Tantum moneo, hoc tempus si amiseris, te esse nullum unquam magis idoneum reperturum. *Ib.* l. 14. *ep.* 22. Nos quotidie tabellarios vestros expectamus; qui si venerint, fortasse erimus certiores, quid nobis faciendum sit. *Id. pro Quint.* c. 15. Pecuniam si cuipiam fortuna ademit, aut si alicujus eripuit injuria, tamen, dum existimatio est integra, facile consolatur honestas egestatem. (Sed id non fit promiscue, sed cum nomen vel pronomen præponitur, efficacia orationis postulat.)

* 2. *Si* servit correctioni.

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 8. Romæ delectus habetur totaque in Italia, si hic delectus appellandus est, cum ultro se offerunt omnes. *Id. pro Rosc. Am.* c. 46. et l. 9. *Fam. ep.* 17. et l. 5. *ep.* 2.

* 3. *Si* in rogando, in monendo.

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 14. Si me diligis, excita ex somno tuas literas humanitatemque. *Id. ib.* l. 5. *ep.* 11. De Dionysio, si me amas, confice. *Id.* l. 2. *ad Qu. Fr. ep.* 1.

* Sic in monendo. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 18. Sed si me audies, vitabis inimicitias. *Ib.* l. 7. *ep.* 17.

4. *Si quæris.*

Si quæris usurpari solet in iis rebus, quas scire ad eum, quicum agimus, non magnopere pertinet.[16] *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 20. Ea res, si quæris, magno ei honori fuit. *that circumstance, let me tell you, &c. that affair, I would have you to know, &c.*

*5. *Si quid velis* est formula proficiscentium, qui rogant, num quid literarum (aut mandatorum) dare velint. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 8. Eo tempore Polla tua misit ad me, ut ad te, si quid vellem, darem literarum, quum, quid scriberem, non habebam. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 9. § 6. Quod te rogant fere omnes, si quid velis.

---

[16] *Si quæris* nobis videtur idem esse, quod *quoniam scire cupis*, seu *quoniam hoc quoque cognoscere voles, si forte plura scire cupias. if you would know more.* Nam fere ibi ponitur, ubi lector plura vel majora requisiturus esse videatur. *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 16. Scaurum Triarius reum fecit. Si quæris, nulla est magnopere commota συμπάθεια. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 10. Tertius est Catulus; quartus, si etiam hoc quæris, Hortensius. *if you enquire further; if you would know that too.* Alibi *Cicero* similem locutionem adhibet: Noli quærere. *Fam.* l. et *ep.* 4. Fecerat hoc senatus, ut cum a Pisone mentio esset facta de Marcello, cunctus consurgeret, et ad Cæsarem supplex accederet. Noli quærere, ita mihi pulcer hic dies visus est, ut speciem aliquam viderer quasi reviviscentis reipublicæ. Cui quidem locutioni par esse videtur illa: *Ne forte quæras. Cic.* l. 2. *Att. ep.* 18. His ex rebus non spes, sed dolor est major, cum videas voluntatem civitatis solutam, virtutem alligatam. Ac, ne forte quæras de singulis rebus, universa res eo est deducta, spes ut nulla sit, aliquando magistratus fore liberos. Alibi *Cicero* dicit *quid quæris?* l. 5. *Att. ep.* 20. Illud hic addendum videtur, formulam *si quæris* aliquod vocabulum desiderare videri. *Cicero* saltem addit aliquando *verum. the true state of the case, the truth, the fact.* l. 12. *Fam. ep.* 8. Spem omnem in D. Bruto et Planco habemus. Si verum quæris, in te et in meo Bruto non solum ad præsens perfugium—sed etiam ad confirmationem perpetuæ libertatis. (Plerisque in locis *nihil in formula quid quæris?* est, quam adseveratio, ut sit profecto, utique.)

(Proficiscentes dicunt *numquid vis?* atque omnino abeuntes ab aliquo, ut sæpe apud *Terentium*. Nos: *have you any commands? Si quid vis est, if you have any commands.* modus et tempus pendet a contextu.)

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 1. Omnino, si quæris, ludi apparatissimi, sed non tui stomachi. *on the whole, I would have you to know, the spectacles were well got up, although not in your taste.* * Add. *Id. Att.* l. 14. *ep.* 25. et l. 13. *ep.* 50.

* Dicunt etiam *si quærimus, si quæritis. Cic. de Senect.* c. 18. Sunt morosi, et anxii et iracundi, et difficiles senes, si quærimus, etiam avari. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 62. Et, si quæritis, is, qui appellatur dicax, hoc genere maxime excellit.

* 6. *Si* in asseverationibus.

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 15. Moriar, si præter te quenquam reliquum habeo. *Cal.* l. 8. *Fam. ep.* 15. *Brut.* l. 11. *Fam. ep.* 23. *Ter. Eunuch.* 5. 2. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 6. et l. 5. *ep.* 20.

7. *Si diis placet*, indignantis.

Si diis placet, indignantis est. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 24. Etiam Latini, si diis placet, hoc biennio dicendi magistri extiterunt. *Id.* l. 5. *Tusc. Quæst.* c. 10. Qua gloria commotus Epicurus exoritur, cui etiam, si diis placet, videtur semper sapiens beatus. *Id. pro Flacc.* c. 38. Nimiæ pietatis et summi amoris in patriam hos pœnas, si diis placet, sufferamus. *Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 36.

* 8. *Si* otiosum.

Si apud Latinos sæpe ibi ponitur, ubi Germanica lingua [quod et de Anglica fere verum,] id minus facile concoquit. Sed nunquam frustra positum esse, facile intellexeris, si attenderis et indolem linguæ et naturam rerum, ad quas accommodatur. *Cic.* 5 *Verr.* c. 25. Iste, quasi præda sibi advecta, non prædonibus captis, si qui senes aut deformes erant, eos in hostium numero ducit: qui aliquid formæ, ætatis, artificiique habebant, abducit omnes. *accounts those only as enemies, who were old and deformed. Id. pro Sext.* c. 66. Si qui voluptatibus ducuntur, missos faciant honores, ne attingant rempublicam. *let those who give themselves up to licentiousness, never think of aspiring to, &c. Id.* 2 *Catil.* c. 21. *pro Arch.* c. 3. 1 *Parad.* c. 2. Huc refer illud *Livii* l. 6. c. 26. Bellum eo, sicubi est, avertatis precamur. *war we beseech you to avert to that quarter, where it subsists.*

9. *Si qui* interdum pro *quicunque*.

Cic. pro Arch. c. 6. Quære argumenta, si qua potes. *Et mox:* Cæteros pudeat, si qui ita se literis abdiderunt, ut nihil possint ex his ad communem afferre usum.

* 10. *Si* omissum.

** D. P. *Si* in ἐλλείψει *Weitz.* ad *Terent.* p. 618, 656. *Eunuch.* 2. 2. Negat quis, nego. *Virg.* l. 6. *Æn.* v. 30. Tu quoque magnam Partem opere in tanto, sineret dolor, Icare, haberes. *pro* si sineret. *Linac.* l. 6. p. 429. Lege *Absque eo esset.*

11. *Si* pro *quandoquidem*, *vel *quum*.

Conjunctio *si*, ut a vulgato usu discedamus,[17] interdum usurpatur pro *quandoquidem*. *Terent. Andr.* 1. 5. Si te in germani fratris dilexi loco. *Virg.* l. 6. *Æn.* Si fratrem Pollux alterna morte redemit. *Cic.* 1 *Catil.* c. 3. Si illustrantur, si erumpunt omnia. *since.* * *Pollio* l. 10. *Fam. ep.* 32. *Cic.* 3 *Catil.* c. 12. Si cæteris est. *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 5.

12. *Si—ergo et* pro *profecto etiam*.

Seneca ep. 106. Si affectus corpora sunt et morbi animorum—ergo et malitia.

* 13. *Si—iccirco. Si—tum jam.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 22. Nec, si plures sunt ii, quibus improbe datum est, quam illi, quibus injuste ademtum est, iccirco plus etiam valent. Lege supra *Non*.

---

[17] *Usum* vulgatum autor appellare videtur eum, quo conditionem significat, nec quicquam adjunctum habet, quod Latinæ linguæ proprium et decorum sit.

14. *Si—non ideo.*

Senec. de Benef. l. et c. 5. Fortuna si cui obstitit, quo minus referret gratiam, non ideo illi, tanquam victo, erubescendum est.

15. *Si* pro *an.*

Si pro *an* rarum est. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 70. Accusator, Vide, inquit, Scaure, mortuus rapitur, si potes esse possessor. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 34. Dicito, si pascuntur aves.

* *Si* pro *an* multis in locis ponitur, sed multo pluribus in locis est *an*, quam *si*. Vide, si placet, *Cæsarem B. G.* l. 2. c. 6. et l. 1. c. 8. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 1. *Liv.* l. 1. c. 57. l. 19. c. 25. et l. 39. c. 50. *Cæs. Bell. Gall.* l. 6. c. 37. et l. 7. c. 20. *Celsum præf.*

Sic in formula vulgari *si quid velit. if he have any commands.* *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 9. § 6. V. n. 5.

16. Admonitio.

Velim scire, nescio, haud scio, quæro, dubito, et alia ejusmodi, nisi præcedat negatio, pro *si* requirunt *an, ne, utrum, numquid.* *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 1. Nescio, an ignoscendum sit huic. *Id.* l. 5. *de Fin.* Quod, haud scio, an recte dixerim. *Id.* l. 11. *Fam. ep.* 26. Ille vero te putabat esse quæsiturum, unum cœlum esset, an innumerabilia. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 6. Dubito Romæne sis, an jam profectus. Lege *Utrum* et *Num.*

** Autori repugnat *Livius* l. 29. c. 25. Posteaquam convenerunt, primum ab iis quæsivit, si aquam hominibus jumentisque in totidem dies, quot frumentum, imposuissent. Ubi responderunt, aquam dierum quinque et quadraginta in navibus esse, tum dixit militibus, ut *cet.* Sed cave, hoc imiteris.

** 17. *Si* pro *O! si.*

D. *Si*, idem quod *O! si* pro *utinam,* optantis est, εἴθε. *Virg.* l. 6. *Æn.* v. 187. Si nunc se nobis ille aureus arbore ramus Ostendat nemore in tanto. *Pontan.* ibi.

** 18. *Si* pro *sive.*

** D. *Si* pro *sive.* *Plaut. Curc.* 1. 1. Si media nox est, sive est prima vespera. Ita in illa formula precum et sacrorum, quæ ignoto Numini fiebat. *Si Deo, si Deæ,* apud *Gellium* l. 2. c. 28. Add. *H. Steph. Taubm.* ad *Plaut.* p. 307. 908. 1242. *Brisson.* l. 1. *form.* p. 54.

19. *Si* pro *etiamsi.*

Interdum pro *etiamsi.* *Terent. Eunuch.* 1. 1. Redeam? non, si me obsecret. *Plaut. Merc.* 4. 2. Decem si vocasset ad cœnam summos viros, nimium obsonavit. *Cic. pro Quint.* c. 25. Et me hercule, si Roscius nihil diceret, tacito ipso officio quemvis commoveret. * Add. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 24. (V. *Græv.* ad *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 2. *Hotom.* ad *Cic. pro Rosc. Am.* c. 43.)

20. *Si, although,* cum *tamen.*

Nonnunquam adsciscit *tamen.* *Cic. de Senect.* c. 11. Quæ si exequi nequirem, tamen me lectulus meus oblectaret ea ipsa cogitantem. *Add. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 4. et l. 4. *ep.* 9. et l. 3. *de Off.* c. 8. extr.

* 21. *Si* cum *certe tamen.*

Cic. l. 3. *de Orat.* c. 6. Sed si hoc quoque videtur esse altius, quam ut id nos humi strati suspicere possimus, illud certe tamen, quod amplexi sumus, quod profitemur, quod suscepimus, nosse et tenere debemus.

* 22. *Si tamen.*

Cic. pro Dom. c. 29. Quæro, si aut negasses, aut tacuisses, si tamen id XXX curiæ jussissent, num id jussum esset ratum? *Columell.* l. 2. c. 13 et 14. et l. 3. c. 11. *Celsus* l. 6. c. 16.

* 23. *Si—tamen,* vel *tamenne.*

Cic. pro Mil. c. 20. Si hæc non gesta audiretis, sed picta videretis, tamen appareret, uter esset insidiator. *were the thing* expressed in painting instead of

words, it would even then be apparent, which of the two was the traitor. ***Id.*** **l. 2.** ***de Orat.*** c. 78. *pro Rosc. Com.* c. 13. extr. 4 *Verr.* c. 23.

Cic. pro Flacc. c. 9. Quid si testium studium cum accusatore sociatum est, tamenne isti testes habebuntur? *Id. pro Dom.* c. 20. Quid si per vim tulisti, tamenne lex est? *Ibid.* c. 31. 2 *Agr.* c. 28 et 29.

24. *Si* cum *profecto, vero, certe.*

Nonnunquam adsciscit *profecto*, aut aliquid ejusmodi. *Cic. de Univ.* Atqui, si pulcer est hic mundus, si probus artifex, profecto speciem æternitatis imitari voluit. *Add. *Id. pro Mil.* c. 2 et 25. it. *Orat.* c. 43. extr.[1] *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 34. Occupationes si, ut volumus, exceperimus, ego vero multam salutem et foro dicam et curiæ. Add. *Id. pro Muren.* c. 4. l. 2. *Att. ep.* 6. Si ulla res est, quæ bonorum animos vehementius possit incendere, hæc certe est. *if there be any thing, which is calculated to rouse, &c.* Add. l. 3. *Att. ep.* 15. l. 10. *ep.* 14. et l. 5. *ep.* 16. *Sen. de Consol.* l. 1. c. 6. Invitus sanatur, et si remedia ne coactus quidem recipit, interim certe, dum non potest, nolenti similis est.

* 25. *Si quidem certe.*

Cic. pro Balb. c. 27. Si certorum hominum mentes nulla ratione placare possumus, Judices, vestros quidem animos certe confidimus humanitate vestra esse placatos.

* 26. *Si scilicet*, vel *nimirum*, vel *nempe.*

Cic. l. 1. *ad Q. Fr. ep.* 4. Si relevare potest communem casum misericordia hominum, scilicet incredibile quiddam assequeris. *Id. pro Muren.* c. 15. Si diligenter, quid Mithridates potuerit et quid effecerit, consideraris, omnibus regibus, cum quibus populus Romanus bellum gessit, hunc regem nimirum antepones. *Id. pro Flacc.* c. 37. Si Falcidius dat tantam pecuniam Flacco, nempe iccirco dat, ut rata sit emtio.

* 27. *Si—fortasse.*

Cic. de Orat. l. et c. 2. Si ex scriptis cognosci ipsi suis potuissent, minus hoc fortasse mihi esse putassem laborandum.

* 28. *Si—quanto*, vel *quid*, vel *utrum.*

Cic. pro Manil. c. 6. Si propter socios, nulla ipsi injuria lacessiti, majores vestri cum Antiocho bella gesserunt, quanto vos studio convenit, injuriis provocatos, sociorum salutem defendere? *Id. pro Mil.* c. 34. 2 *Phil.* c. 46. 6 *Parad.* c. 3. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 1. Si nos premet eadem fortuna, quid puero misero fiet? l. 3. *Att. ep.* 15. *Brut.* c. 1. *pro Cœl.* c. 20. extr. *ibid.* Cum hac muliere si quis adolescens forte fuerit, utrum hic tibi, Herenni, adulter, an amator videatur? *Id.* 3 *Verr.* c. 4.

* 29. *Si—etiamne*, vel *quam.*

Cic. pro Rab. Post. c. 11. Age si is, qui non dixit, solet, etiamne is solet, qui laudavit? *Id.* 3 *Phil.* c. 11. *Tacit.* l. 4. *Hist.* c. 58. § 3.

Cic. pro Sull. c. 8. Si tibi nos peregrini videmur, quorum jam et nomen et honos inveteravit huic urbi, quam tibi illos competitores tuos peregrinos videri necesse erit, qui jam, ex tota Italia delecti, tecum de honore contendunt!

* 30. *Si—an* vel *nonne*, vel *num* vel *ne.*

Cic. l. 2. *de Nat. D.* c. 18. Sed si hæc non videtis, quia nunquam illum eruditum pulverem attigistis, an ne hoc quidem physici intelligere potuistis, hanc æqualitatem motus, constantiamque ordinum, in alia figura non potuisse servari? *Ibid.* c. 7. Tantam varietatem pulcritudinemque rerum cœlestium si tuum, ac non Deorum, domicilium putes, nonne plane desipere videare? *Id.* l. 4. *Acad. Quæst.* c. 45. 5 *Verr.* c. 58. et *pro Cluent.* c. 26. *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 15. Si omnes Athenienses delectarentur tyrannicis legibus, num iccirco hæ leges justæ habeantur? *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 5. l. 1. *de Div.* c. 14. et *pro Planc.* c. 7. *Id.* 12 *Phil.* c. 12. Hæc quoque pericula tanta si effugero, satisne tutum reditum putatis fore? *Id. pro Dom.* c. 51.

* 31. *Si—cur*, vel *quomodo.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 3. Si respublica defenditur, cur ea, consule isto ipso, defensa non est? *Id.* 4 *Catil.* c. 1. 2 *Phil.* c. 23. *Cæsar* l. 4. *B. G.* c. 6. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 15. Si tu incolumis me requiris, quomodo ad me ipsam incolumitatem desiderari putas? *Id.* l. 4. *Acad. Quæst.* c. 8.

* 32. *Si—en.*

Liv. l. 8. c. 4. Si quem hoc dicere metus prohibet, en! ego ipse profiteor me dicturum.

* 33. *Si—statim*, vel *celeriter*, vel *continuo*, vel *protinus.*

Cic. 5 *Verr.* c. 71. Si ullum locum aperuerimus suspicioni, aut crimini, accipiendum est statim vulnus. *Colum.* l. 12. c. 50. *Cic. pro Cæcin.* c. 2. *Liv.* l. 3. c. 36. et l. 28. c. 27. *Colum.* l. 12. c. 5. Olea distringenda erit et statim exprimenda: nam si reposita in tabulatum fuerit, celeriter concalescet. *Plaut. Rud.* 4. 4. Si ostendero, continuo hunc novisse dicent scilicet. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 15. *Cels.* l. 5. c. 26. Si late plaga non patet, imponi protinus emplastrum debet. *Id.* l. 3. c. 9. 10.

* 34. *Si—tum*, vel *tum denique*, vel *tum demum.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 6. Hæc si et ages et senties, tum eris non modo consul et consularis, sed magnus etiam consul et consularis. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 2. et 4 *Parad.* c. 1. *Id.* l. 1. *de Fin.* c. 19. Sensus si omnes veri erunt, tum denique poterit aliquid cognosci et percipi. *Id.* 2 *Verr.* c. 58. et *pro Cœl.* c. 8. *Cels.* l. 3. c. 21. Si sine febre æger est, tum demum ad ea veniendum est, quæ ipsi morbo mederi solent. *Ibid.* c. 18.

* 35. *Si—jam.*

Liv. l. 3. c. 68. Ante portas est bellum: si inde non pellitur, jam intra mœnia erit. *Cic. pro Planc.* c. 6.

* 36. *Si—tunc*, vel *tunc demum.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 8. Si, cum animum attenderis, turpitudinem videas adjunctam ei rei, quæ speciem utilitatis attulerit, tunc utilitas non requirenda est. *Varro* l. 8. *L. L.* c. 49. *Colum.* l. 12. c. 52. *Cels.* l. 3. c. 6. Si qua nota est, tunc demum dare potui calidam aquam oportet. *when there is a mark, then you may give warm water to drink.*

* 37. *Si—proximum est, ut.*

Cels. l. 2. c. 7. Si sanguis aut calor abundat, proximum est, ut aliqua parte profluvium sanguinis fiat.

* 38. *Si—:— verum.*

Cic. pro Cæcin. c. 1. Si, quantum in locis desertis audacia potest, tantum in judiciis impudentia valeret, non minus in causa cederet A. Cæcina S. Æbutii impudentiæ, quam tum in vi facienda cessit audaciæ. Verum illud considerati hominis esse putavit, qua de re jure decertari oporteret, armis non contendere.

* 39. *Si —, —: cum vero.*

Cic. pro Mur. c. 3. Si largitionem factam esse confiterer, idque recte factum esse defenderem, facerem improbe: cum vero nihil contra legem commissum esse defendam, quid est, quod meam defensionem latio legis impediat? *Id.* 1 *Verr.* c. 18. Si plurimas a tuo prætore injurias accepisses, tamen eas ferendo majorem laudem, quam ulciscendo, mererere: cum vero nullum illius in vita rectius factum sit, quam id, quam tu injuriam appellas, hi statuent, *cet.* *Ib.* c. 19. et 2 *Verr.* c. 40. et l. 15. *Fam. ep.* 21.

* Interdum omisso *vero*, solum *cum* ponitur. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 12. Id si ab uno bono et justo viro consequebantur, eo erant contenti: cum id minus contingeret, leges sunt inventæ.

* 40. *Si —, —: sed cum.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 42. Si ego omnem vim oratoris in argumentis et in re ipsa *per se comprobanda posuissem*, tempus esset jam de ordine argumentorum et de

collocatione aliquid dicere: sed cum tria sint a me proposita, de uno dictum est. *Id. pro Flacc.* c. 61. *pro Sull.* c. 6. Ea si de me uno cogitasset Autronius, nunquam illius lacrymis ac precibus restitissem: sed, cum mihi patria veniebat in mentem, tum denique ei resistebam. *Ib.* l. 12. *Att. ep.* 8. l. 6. *Fam. ep.* 23. *Liv.* l. 24. c. 8. et l. 45. c. 19. (Est idem cum priori et seqq. n. 41. 42. 43.)

* 41. *Si* —, —: *nunc autem.*

Senec. Quæst. Nat. l. et c. 7. Si ventus in causa esset, nunquam cometes sine vento appareret; nunc autem et quietissimo aere apparet.

* 42. *Si* —, —: *sed.*

Liv. l. 37. c. 54. Si aliter socio regi honos haberi nullus posset, nisi liberas civitates ei in servitutem traderetis, esset deliberatio anceps, ne aut regem amicum inhonoratum dimitteretis, aut decederetis instituto vestro: sed ab hac necessitate aut gratiæ in amicum minuendæ, aut gloriæ vestræ, egregie vos fortuna vindicat.

* 43. *Si* —, —: *vero.*

Cic. l. 2. *Qu. Fr. ep.* 14. Si, mi Quinte, parva aliqua res esset, in qua sciscitarere, quid vellem, tamen, cum tibi permissurus essem, ut faceres, quod velles, ego ipse, quid vellem, ostenderem. In hac vero re hoc profecto quæris, cujusmodi illum annum, qui sequitur, expectem. *Id.* 13 *Philipp.* c. 1. Proximo bello si aliquid de summa gravitate Pompeius, multum de cupiditate Cæsar dimisisset, et pacem stabilem, et aliquam rempublicam, nobis habere licuisset. Hoc vero quid est? cum Antoniis pax potest esse?

* 44. *Si—at.*[18]

Liv. l. 1. c. 41. Si tua, Servi, re subita, consilia torpent, at tu mea sequere. *Id.* l. 3. c. 17. Si vos urbis, Quirites, si vestri nulla cura tangit, at vos veremini Deos patrios ab hostibus captos. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 43. *Cic. de Prov. Cons.* c. 6.

* 45. *Si—nihilominus.*

Colum. l. 12. c. 20. Hoc si fecerimus, nihilominus defrutum infra tertiam partem vasis consedit. *Justin.* l. 12. c. 4. *Cic. pro Sext.* c. 9. et l. 10. *Fam. ep.* 11. *Cato* c. 39. *Cels.* l. 3. c. 12. *Sallust. Catil.* c. 16.

* 46. *Si minus* pro *si non.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 4. Tu si minus ad nos, nos accurremus ad te. *Id.* l. 12. c. 17. Huic tu libro, maxime velim, ex animo: si minus, gratiæ causa, suffragere. *Id. de Fat.* c. 10. Eam declinationem sine causa fieri, si minus verbis, re cogitur confiteri Epicurus.

47. *Si minus* cum *at, tamen, attamen, certe, at certe, quidem certe.*[19]

Si minus pro *si non* jungi solet cum *at, tamen, attamen, certe, at certe. Cic.* 7 *Verr.* c. 27. Eum si minus supplicio affici, at custodiri oportebat. *if they did not inflict punishment upon him, he ought at least to have been kept in custody. Id. pro Clu.* c. 6. Non timuisti, si minus vim deorum hominumque famam, at illam ipsam noctem. *Add. *Id.* 1 *Catil.* c. 9. *Liv.* l. 3. c. 17. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 17. Si id minus contigerit, tamen non possum eum non diligere. *Add. *Liv.* l. 2. c. 44. *Cic. de Partit.* c. 27. et *de Arusp.* c. 14. et l. 2. *Fam. ep.* 6. Habemus nostram suffragationem, si minus potentem, at probatam tamen. * *Id.* 2 *Phil.* c. 32. Celeriter isti et redisti, ut Cæsar te, si minus fortem, attamen strenuum cognosceret. Add. *pro Planc.* c. 36.

** P. *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 21. Etsi id non dissimulationis, sed potius leniendi et sanandi animi, causa facio, tamen, si mihi minus proficio, simulationi certe facio satis. * *Id. pro Planc.* c. 41. Huic, quæ pro mea salute fecit, si minus profutura sint, obesse certe non oportet.

* *Cic. pro Planc.* c. 12. Omitto illa, quæ, si minus necessaria sunt, at certe, cum sint prolata, laudantur. *Id. pro Sext.* c. 42. Eadem ratio fuit Sextii, si minus in accusando, at certe in necessitate defendendæ salutis suæ. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 16.

---

18 Vide etiam infra n. 70. seqq.

19 *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 3. s. 4.

* *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 3. § 4. Et belli exitum video, et, si id minus, hoc quidem certe, *cet.*

* 48. *Si minus—at saltem.*

Cic. in Pison. c. 13. Credo, si minus frequentia sua vestrum egressum ornando atque celebrando, at ominibus saltem bonis, ut consules, non tristissimis, ut hostes, aut proditores, prosequebantur.

49. *Si minus* absolute.

Si minus interdum subjicitur, absoluteque ponitur. *Cic. pro Sull.* c. 29. Conceditis, ut nobis libertatem retinere liceat, si minus liceat dignitatem. *ye allow us to retain our liberty, if we cannot maintain our authority. Idem* l. 13. *Att. ep.* 1. Si hortos inspexeris, dederis mihi, quod ad te scribam; sin minus, scribam tamen aliquid. *if not, I will at all events write.*[20] Add. *Id.* 1 *Catil.* c. 5. et l. 4. *de Fin.* c. 10. et l. 9. *Fam. ep.* 2. et l. 14. *ep.* 5.

50. *Si non* pro *si minus.*

Si non pro *si minus* barbarum non est, si recte adhibeatur. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 18. Novi est in lege hoc: ut, qui numos ex tribu pronunciaverit, si non dederit, impune sit. *Id.* l. 16. *ep.* 24. A flamma si non potes omne, partem aliquam velim extorqueas. *Id. de Orat.* c. 28. Is magnus orator est, si non maximus. *Add. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 21. et 12 *Phil.* c. 8. (Hæc exempla sunt aliena.)

51. *Si non—at, attamen, certe, at certe, at saltem.*

Si non assumit *at, attamen, certe, at certe, at saltem. Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 23. Eorum desiderium si non æquo animo, at forti feras. * Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 22. et l. 9. *Fam. ep.* 8. et 4 *Verr.* c. 40.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 6. Cum spe, si non optima, at aliqua tamen vivere. *if not the most promising; if not the most flattering. Id. de Orat.* c. 5. Quam rem si imitari atque exprimere non possumus, attamen, qualis esse debeat, poterimus fortasse dicere. * Add. *Id. pro Font.* c. 12. et *pro Planc.* c. 24.

Cic. l. 3. *Att. ep.* 15. Si non plus ingenio valebas, quam ego, certe timebas minus. * Add. *ibid.* l. 2. *ep.* 9. et *pro Mil.* c. 11.

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 15. Sermo meus tecum, et item mecum tuus, adduxit utrumque nostrum ad id consilium, ut uno prælio putaremus, si non totam causam, at certe nostrum judicium definiri convenire. * Add. *Id. pro Mil.* c. 12. et l. 9. *Att. ep.* 10. et *Cæs.* l. 5. *B. G.* c. 29. Etiam *si non* adjunctum habet *at certe.* Vid. l. 3. *Cic. Off.* c. 7.

Cic. l. 9. *Fam. ep.* 8. Utinam aliquo, si non bono, at saltem certo statu civitatis, hæc inter nos studia exercere possemus.

* 52. *Si non—quidem,* vel *quidem certe.*

Cic. pro Quint. c. 17. Hæc ille, si verbis non audet, re quidem vera palam loquitur. *Ibid.* c. 12. *Id. de Prov. Cons.* c. 18. Nonne vobis videor et ultimi temporis recordatione, et proximi memoria, medium illud tristissimum tempus debere, si ex rerum natura non possem evellere, ex animo quidem certe excidere?

* 53. *Si non—saltem.*

Cic. 1 *Verr.* c. 36. Cum sæpius mater et avia pueri postularent, uti, si non redderet pecuniam, nec rationem daret, diceret saltem, quantum pecuniæ Malleoli deportasset, multis efflagitatus aliquando dixit HS decies. *Livius* l. 31. c. 49. extr. et l. 38. c. 53.

* 54. *Si non—tamen.*

Cic. l. 11. *Att. ep.* 9. Si me non offendes, satis tamen habeto commendatam. *Livius* l. 9. c. 4. Erumpere si non sine periculo magno, tamen sine certa pernicie poterant. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 51. et l. 2. *Tusc. Qu.* c. 1. *Liv.* l. 44. c. 16.

---

[20] *Hoc exemplum mihi* videtur esse alienum a proposito. *Turs.*

*** 55. *Si non—ne quidem.***

Cic. 5 *Verr.* c. 64. Civis Romanus apud te Prætorem si non effugium, ne moram quidem mortis mentione atque usurpatione civitatis assequi potuit? *Liv.* l. 4. c. 44.

Admonitio.

Cum sequitur *at, certe*, vel aliquid ejusmodi, non usurpatur *nisi*, sed *si non*, vel *si minus*.

*** 56. *Si non* pro *nisi*.**

Interdum *si non* ibi ponitur, ubi etiam *nisi* locum reperisset. *Cic.* 3 *Verr.* c. 18. Glebam commosset in agro decumano Siciliæ nemo, si Metellus hanc epistolam non misisset. *Id. pro Rosc. Com.* c. 1. Scripsisset ille, si non jussu hujus expensum tulisset? *Id.* 2 *Agr.* c. 26. Vident agros sibi esse, si non vendiderint, relinquendos.

57. *Si maxime*, concedentis.

Si maxime concedentis est. *Cic.* 2 *Verr.* c. 68. Neque enim, si maxime statuæ dejectæ essent, eas ego vobis possem jacentes ostendere. *granting that the statues had been thrown down, &c. were it ever so true, that the statues, &c.* *Id. pro Quint.* c. 10. Si maxime velim. *if I wished it ever so; were I ever so willing.* *Add. *Id.* l. 8. *Att. ep.* 8.

* 58. *Si maxime—tamen*, vel *attamen*.

Cic. l. 9. *Att. ep.* 15. Quæ si maxime meminissem, tamen illius temporis similitudinem jam sequi deberem. *Id. in Cæcil.* c. 9. Hoc dico, te, si maxime cupias, tamen verum accusatorem esse non posse. *Id.* 4 *Verr.* c. 42. 5 *V.* c. 8. et l. 1. *Acad. Qu.* c. 4.

(*Huc refer illud *Cic.* 1 *Cat.* c. 12. Quod si invidia mihi maxime impenderet, tamen hoc animo semper fui, ut invidiam virtute partam, gloriam, non invidiam putarem.)

Terent. Eunuch. 5. 2. Si ego digna hac contumelia sum maxime, at tu indignus, qui faceres, tamen.

* 59. *Si maxime—nihilominus.*

Columell. l. 12. c. 50. Si id maxime verum esset, nihilominus ex pretio viridis olei plus, quam multitudine, mali contrahitur.

* 60. *Si nihil aliud*, non sequente *certe*, vel *saltem* ut n. sq.

Liv. l. 5. c. 2. Is si nihil aliud, admoneat collegas. Videtur omitti hic verbum *faciat*; quod alibi quoque in hac formula desideratur. Add. *Id.* l. 3. c. 19. vid. supra in *Nihil*.

61. *Si nihil aliud* pro *si non aliud*, cum *saltem, certe, tamen, vix*.

Si nihil aliud pro *si non aliud* dici solet. *Cic.* 1 *Verr.* c. 58. Hic venit in judicium, si nihil aliud, saltem ut Verrem videret. *Liv.* l. 10. c. 24. Si nihil aliud ex illo certamine tulerit, illud certe laturum, ut, quod populi sit, populus jubeat potius, quam patres gratificentur. *Id.* l. 22. c. 29. Si nihil aliud, gratorum certe nobis animorum gloriam dies hæc dederit. *Id.* l. 30. c. 12. Si nihil aliud, quam Syphacis uxor, fuissem, tamen Numidæ, atque in eadem mecum Africa geniti, quam alienigenæ et externi, fidem experiri mallem. * *Cic. Orat.* c. 28. Hic copiosissimus, si nihil est aliud, vix satis sanus videri solet. Huc refer illa *Livii* l. 45. c. 37. Quantus imperator Æmilius fuerit, si ex alia re nulla æstimari posset, vel hoc satis erat, quod *cet.* et *Cic. pro Font.* c. 4. Quod vos, si nulla alia ex re, ex literis quidem vestris certe scire potuistis.

** 62. *Si forte.*

** D. *si forte* genus loquendi Græcum, εἰ τύχοι. *Cic. pro Mil.* c. 38. Hiccine vir patria natus usquam, nisi in patria morietur, aut, si forte, pro patria? *Muret.* l. 16. *Var. Lect.* c. 9. * *Cic. de Orat.* l. 3. c. 12.

63. *Si quisquam—profecto.*

Si quisquam adsciscit *profecto*, aut aliquid ejusmodi. Cic. l. 15. Fam. ep. 4.

Si quisquam fuit unquam remotus ab inani laude, ego profecto is sum. * Add. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 26. Sæpe *profecto* desideratur. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 15. Si quisquam est timidus in magnis periculosisque rebus, is ego sum.

* 64. *Si quis est, qui* pro *si quis.*

Cic. 1 *Verr.* c. 18. Si quis erit, qui perpetuam orationem accusationemque desideret, altera actione audiet. *Id. pro Rosc. Am.* c. 29. et l. 3. *Fam. ep.* 8.

* 65. *Si quis—is,* vel *hic,* frequens est.

Cic. l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. Non hoc nunc contendo, quod fortasse difficile est, mutare animum, et si quid est penitus insitum moribus, id subito evellere. Sæpe *is* omittitur. Vid. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 11. et l. 11. *Att. ep.* 16. *Planc.* l. 10. *Cic. Fam. ep.* 8. Si cui forte videor hominum expectationem de mea voluntate tenuisse suspensam, huic prius excusandum me esse arbitror.

* 66. *Si quando unquam.*

Liv. l. 10. c. 14. Fabius equites adhortari jubet, ut, si quando unquam equestri ope adjutam rempublicam meminerint, illo die annitantur, ut ordinis ejus gloriam invictam præstent. *Id.* l. 8. c. 4. 6.

* 67. *Si quando—nunc. Si quando—tunc.*

Plin. l. 1. *ep.* 10. Si quando urbs nostra liberalibus studiis floruit, nunc maxime floret. *Liv.* l. 3. c. 53. Si quando metuendos vos præbituri estis, quum, recuperatis magistratibus legibusque vestris, judicia penes vos erunt de capite nostro fortunisque; tunc, ut quæque causa erit, statuetis.

* 68. *Si unquam ante alias.*

Liv. l. 1. c. 28. Si unquam ante alias ulle in bello fuit, quod diis immortalibus gratias ageretis; hesternum id prælium fuit. *Id.* l. 31. c. 7. Hoc quantum intersit, si unquam ante alias, Punico certe proximo bello experti estis.

* 69. *Si unquam—tum. Si—unquam—hoc tempore.*

Cic. l. 4. *Att. ep.* 1. Si unquam in dicendo fuimus aliquid, aut etiam si unquam alias fuimus, tum profecto doloris magnitudo vim quandam nobis dicendi dedit. *Id. pro Flacc.* c. 1. Si unquam respublica consilium, gravitatem, sapientiam judicum imploravit, hoc tempore implorat.

* 70. *Si quidem* pro *si.*

Quidem cum *si* junctum interdum ejus significationem non immutat, sed tantummodo paulum auget. *Cic. pro Planc.* c. 8. Tui municipes sunt illi quidem splendidissimi homines, sed tamen, pauci, si quidem cum Atinatibus conferantur. *Id. in Pis.* c. 10. Qui latrones igitur, si quidem vos consules? *if you are consuls, I should be glad to know who are ruffians.*

* 71. *Si quidem—tum.*

Terent. Eunuch. 3. 1. Si quidem me amaret, tum istuc prodesset Gnatho.

* 72. *Si quidem—non—tamen,* rarissimum est.

Colum. l. 1. *præf.* Ille, quem nos volumus agricolam, si quidem artis consummatæ non sit, nec in universa rerum natura sagacitatem Democriti vel Pythagoræ fuerit consecutus, et in motibus astrorum ventorumque Metonis providentiam vel Eudoxi; multum tamen profecerit, si usu Tremellios et Stolones nostros æquaverit.

73. *Si quidem* pro *si tamen.*

Alias distrahitur et significat *si tamen. Cic. pro Flacc.* c. 7. O morem præclarum, quem a majoribus accepimus: si quidem (*eum*) teneremus. *did we but retain it. Id.* 2 *Catil.* c. 4. O fortunatam rempubl. si quidem hanc sentinam ejecerit. * Add. *Id. pro Planc.* c. 42. et *Paradox.* c. 2. et l. 3. *de Off.* c. 12.

74. *Si quidem* pro *quandoquidem.*

Si quidem idem est, quod *quandoquidem. Cic.* l. 1. *Tusc. Qu.* l. 1. Antiquissimum e *doctis genus est* poetarum: si quidem Homerus fuit et Hesiodus ante

Romam conditam. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 12. Gratulor Bajis nostris, si quidem, ut scribis, salubres repente factæ sunt. * Add. *Id.* 3 *Parad.* c. 1. et *Brut. ep.* 1.

* 75. *Si—at si. Si—sed si.*

Colum. l. 2. c. 13. Ager ducentorum jugerum subigi potest duobus jugis boum, si tamen vacet arboribus: at si sit arbustum, eundem modum Saferna tribus hominibus adjectis asseverat probe satis excoli. *Id. l.* 12. c. 21. Ejus defruti sextarius in duas urnas musti adjicitur, si mustum ex vineis collinis sit: sed si ex campestribus, tres heminæ adjiciuntur.

76. *Si—sin* pro *sed si.*

Sin est *sed si*, et sæpe ponitur post *si.* *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 12. Si plane a nobis deficis, moleste fero: sin Pansæ assentari commodum est, ignosco. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 8. Tu si modo es Romæ; vix enim puto: sin es, hoc vehementer animadvertas velim. * Add. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 15. et 4 *Catil.* c. 6.

* Hic simul considera illud exemplum *Ciceronis* l. 2. *Tusc. Qu.* c. 24. Si gemitus in dolore ad confirmandum animum valebit, utemur: sin erit ille gemitus lamentabilis, si imbecillus, si abjectus, si flebilis; ei qui se dederit, vix eum virum dixerim.

77. *Si—sin autem, sin minus, sin aliter.*

Sin cum subjicitur, sæpe adsciscit *autem*, interdum *minus* aut *aliter.* *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 1. Si vir esse volet, præclara synodia: sin autem, erimus nos, qui solemus. * Add. *Læl.* c. 21. et 6 *Parad.* c. 1. et *pro Rosc. Am.* c. 46. et *Colum.* l. 12. c. 3.

Cic. l. 2. *Qu. Fr. ep.* 8. Si perficiunt, optime: sin minus, ad nostrum Jovem revertamur. * Add. l. 6. *Fam. ep.* 23. l. 7. *ep.* 1. et l. 9. *Att. ep.* 18.

Cic. l. 11. *Fam. ep.* 14. Id si ita est, omnia faciliora: sin aliter, magnum negotium. * Add. *Ib.* l. 6. *ep.* 19. l. 10. *ep.* 6. et l. 1. *Att. ep.* 2.

* 78. *Si, —: sin vero. Si, —: si vero.*

Colum. l. 7. c. 3. Inter autores fere constat, primum esse admissuræ tempus vernum parilibus, si sit ovis matura, sin vero fœta, circa Julium mensem. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 11. Si nudus huc se Antonius conferet, facile mihi videor per me sustinere posse; si vero copiarum aliquid secum adducet, tamen, ne quid detrimenti fiat, dabitur opera a me. *Id.* 1 *Verr.* c. 18. *Varro* l. 3. *R. R.* c. 16.

* 79. *Si—si minus.*

Liv. l. 38. c. 8. Omnium eo sententiæ decurrerunt, ut pax, si posset, æquis, si minus, tolerandis conditionibus peteretur. *Colum.* l. 5. c. 6. Si fieri poterit, uno ictu arborem præcidi: si minus, serra desecari, et plagam falce allevari oportebit. Add. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 19. 4 *Verr.* c. 21. et *Liv.* l. 31. c. 36. *Colum.* l. 7. c. 4. et l. 12. c. 22.

* 80. *Si—si non.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 3. Nunc si hæc civitas est, civis sum ego: si non, exul sum non incommodiore loco, quam si me Rhodum contulissem. *Ib.* l. 14. *ep.* 1. et l. 5. *ep.* 19. *Liv.* l. 28. c. 29. *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 3.

* Ita *Si—si nihil.* *Cic.* l. 4. *Att. ep.* 13. Velim, si quid forte novi habes, conscribas ad me: Si nihil habebis, tamen scribes aliquid.

* 81. *Si—si non—tamen.*

Cic. pro Flacc. c. 25. Si licuit, patris pecuniam recte abstulit filius: si non licuit, tamen, illo mortuo, non modo filius, sed quivis heres rectissime potuit auferre.

* 82. *Si—si* pro *si—sin minus* malæ notæ est.

Liv. l. 8. c. 10. Si is homo, qui devotus est, moritur, probe factum videri: si moritur, tum signum septem pedes altum in terram defodi, et piaculum hostia cædi.

* 83. Si—si pro si—sin.

Cic. de Senect. c. 19. Poma ex arboribus, si cruda sunt, vi avelluntur; si ma-

tura et cocta, decidunt. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 10. In quo potui, si te palam odissem, minus, quod tibi obesset, facere? si clam, magis aperte inimicus esse? *Id.* l. 3. *de Off.* c. 9.

* 84. *Si—si—sin.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 2. Si, quid rectissimum sit, quærimus, perspicuum est: si, quid maxime expediat, obscurum: sin hi sumus, qui profecto esse debemus, non potest esse dubium, quid faciendum nobis sit. *Ib.* l. 6. *ep.* 2.

* 85. *Si—si—si* pro *si—sin—sin.*

Colum. l. 5. c. 6. Si læta vitis est, ultimi palmites per cacumina ramorum præcipitentur: si gracilis, trunco proximis: si mediocris, mediis. Considerate utendum est hoc *si* trigemino. (Enimvero quid impedit, quo minus *si* quantumvis crebro repetatur, si multitudo membrorum desideret?)

* 86. *Sin,* non præcedente *si.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Quare, mi Rufe, vigila primum, ut nobis succedatur: sin id erit, ut scribis, spe serius, illud quod facile est, ne quid mihi temporis prorogetur. *Id. de Off.* l. 1. c. 15. et 31. l. 2. c. 14. et l. 3. *Fam. ep.* 11. et l. 5. *ep.* 19.

* 87. *Sin autem,* non præcedente *si.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 34. Luxuria cum omni ætati turpis, tum senectuti fœdissima est. Sin autem libidinum etiam intemperantia accesserit, ipsa senectus concipit dedecus. *Id. Læl.* c. 10. Sin autem ad adolescentiam perduxissent amicitiam, dirimi tamen interdum dicebat contentione uxoriæ conditionis. *Ib.* c. 21. et l. 4. *Fam. ep.* 1.

* 88. *Sin aliter,* non præcedente *si.*

Cic. Brut. ep. 10. Velim deinceps meliora sint: sin aliter fuerit, reipublicæ vicem dolebo.

* 89. *Si—; sin—tum. Si—sin—tum vero.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 17. Constitui expectare responsa Cæsaris, ut si ad urbem rediremus, ibi Dionysius non expectaret. Sin tardius id fieret, tum eum arcesseremus. *Pro Rosc. Am.* c. 49. Si id actum est, fateor, me errasse: sin autem victoria nobilium ornamento reipublicæ debet esse, tum vero optimo et nobilissimo cuique meam orationem gratissimam esse oportet.

* 90. *Sin tum. Sin—tum vero.*

Sæpe, cum non antecessit *si*, tamen *sin* adsciscit *tum*. *Nepos Agesil.* c. 1. Primus in eo habebatur, qui maximus natu esset ex liberis ejus, qui regnans decessisset. Sin is virilem sexum non reliquisset, tum deligebatur, qui proximus esset propinquitate. *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 2. Sin, cum potuero, non venero, tum erit inimicus. *Pro Rosc. Am.* c. 47. Sin autem id actum est, ut homines postremi pecuniis alienis locupletarentur, tum vero in illo bello non recreatus, sed subactus oppressusque est populus Romanus. Reperitur post *sin* etiam *tunc*. *Colum.* l. 5. c. 3. Sin autem cuneatus ager fuerit, tunc tuas latitudines componemus. Vid. *Id.* l. 9. c. 8 et 15.

* 91. *Si—; sin—tamen.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 8. Quod ego facio, tu quoque animum inducas, si sit aliqua respublica, in ea te esse oportere; sin autem nulla sit, hunc tamen aptissimum esse etiam ad exulandum locum. Add. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 45. et 1 *Verr.* c. 1. et *Cels.* l. et c. 6. *de pustul. ocul.*

* 92. *Sin—tamen.*

Cic. l. 14. *Fam. ep.* 3. Nos, cum venerimus, reliqua per nos agemus. Sin tu jam Roma profecta eris, tamen curabis, ut hoc ita fiat.

Sin—tunc.

Sammonic. c. 48. Sin autem calidæ depascent corpora febres, Tunc apii succus *leni sociatur olivo.*

* 93. *Si—tum —: sin aliter—tum.*

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 6. Hæc si et ages et senties, tum eris magnus consul et consularis: sin aliter, tum in istis amplissimis nominibus honorum non modo dignitas nulla erit, sed erit summa deformitas.

* 94. *Si —: sin minus—tamen.*

Cic. Brut. ep. 16. Si secuta fuerit, quæ debet, fortuna, gaudebimus omnes: sin minus, ego tamen gaudeo. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 4. Senatus consultum si erit factum, scribes ad me: sin minus, rem tamen conficies. *Ib.* l. 13. *ep.* 1. Si de epistola certiorem me feceris, dederis mihi, quod ad te scribam: sin minus, scribam tamen aliquid.

* 95. *Si —: sin minus—certe.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 75. extr. Omnis cura mea solet in hoc versari semper, si possim, ut boni aliquid efficiam: sin id minus, ut certe ne quid mali. Interdum additur *at certe.* Aliquando ponitur *si —: si minus, certe. Quintilian.* l. 1. c. 8. Hendecasyllaba amoveantur, si fieri potest: si minus, certe ad firmius ætatis robur reserventur.

* 96. *Si —: sin autem—certe.*

Cic. pro Cluent. c. 46. Quod si hoc exemplum ex re militari ad animadversionem censoriam transferendum fuit, sortitione ad ipsum factum esse oportuit: Sin autem hominum delictum fortunæ judicio committere minime censorium est, certe in multorum peccato carpi paucos ad ignominiam non oportet. *Columell.* l. 9. c. 5. Si positio repugnabit, nec maxima tamen incommoda congruent, sic quoque magis expedit, et sub oculis domini esse apiarium: sin autem cuncta fuerint inimica, certe vicina vallis occupetur *cet.*

* 97. *Sin—certe.*

Tacit. Ann. l. 16. c. 25. Posse ipso miraculo etiam Neronem permoveri dixerunt. Sin crudelitati insisteret, distingui certe apud posteros memoriam honesti exitus ab ignavia per silentium pereuntium.

* 98. *Si —; sin—nimirum*, vel *næ.*

Cic. pro Muren. c. 4. Si desinere licet, ego vero libenter desino. Sin autem fuga laboris desidiam coarguit, nimirum hæc causa est ejusmodi, quam industriæ deserere non possit. *Pro Font.* c. 6. Si æqui judicis has partes esse existimatis, ut *etc.* sin autem in rebus judicandis non minimam partem ad unamquamque rem existimandam sapientiæ judicis tenet, næ multo vestræ majores gravioresque partes sunt ad cogitandum, quam ad dicendum meæ.

* 99. *Si —: sin—cur. Si —: sin vero.*

Cic. pro Mur. c. 14. Si omnia bella, quæ cum Græcis gessimus, contemnenda sunt, derideatur de rege Pyrrho triumphus Curii: sin hæc bella gravissima, victoriæque eorum bellorum gratissimæ fuerunt, cur Asiaticæ nationes atque ille a te hostis contemnitur? *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 4. Si nos ad aliquam alicujus commodi aliquando recuperandi spem fortuna reservavit, minus est erratum a nobis: sin hæc mala fixa sunt, ego vero te quamprimum, mea vita, cupio videre.

* 100. *Sin—at.*

Liv. l. 10. c. 26. Sin collega quid aliud mallit, at sibi L. Volumnium darent adjutorem.

(Admonitio.

Nimis diligens fuisse videtur doctiss. *Schwarzius* in colligendis diversis particulis, quæ in consequentibus post antecedens cœptum a *si* reperiuntur. Nam in iis sunt haud dubie, quæ proprie nullam conjunctionem cum particula *si* habent: cujus generis tamen proprie debebant solæ afferri. Etenim, *si* quæcunque in consequenti particulæ reperiuntur, eæ statim peculiarem aliquem usum τοῦ *si* efficiant, age etiam cum *si* conjungetur *quis:* quia *Cicero* dixit 8 *Phil.* c. 6. *Nam si ille Consul, fustuarium meruerunt legiones - - sin autem militibus exquirendi sunt honores novi - ducibus autem ne referri quidem potest gratia: quis est qui eum hostem non existimet* etc. et similiter cum multis aliis verbis. Ceterum nobi

mihi hoc sumere in alienum laborem, ut aliquid resecarem, et puto non inutilem esse studiosis lectionem eorum, quæ congesta sunt, ad perspiciendam rationem struendæ orationis in istis generibus, præsertim argumentationibus.)

CAPUT CCXLV.

De Adverbio Sic *et* Sicut.

* 1. *Sic* affirmantis et in responsione, et extra eam.

Terent. Phorm. 2. 2. Itane ais, Phænium relictum solam? Ge. Sic. *Id. Heaut.* 3. 2. Hæc mulier est forma luculenta. Ch. Sic satis. *Senec. ep.* 10. Sic est, non muto sententiam.

2. *Sic sum* pro *ita factus sum.*

Sic sum pro *sic factus sum* eleganter dicitur. *Terent. Phorm.* 3. 2. Sic sum: si placeo, utere. *this is my way. Plaut. Aulul.* 2. 4. Quid tu vis? sic sum, ut vides. Huc spectant illa *Terent. Phorm.* 1. 2. Sic est ingenium. *pro* hujusmodi. *that is his way; such is his humour. Cic. pro Rosc. Com.* c. 10. Sic est vulgus: ex veritate pauca, ex opinione multa æstimat. *Id. pro Rosc. Am.* c. 30. Sic vita hominum est, ut ad maleficium nemo conetur sine spe atque emolumento accedere. *the nature of mankind is such, that, &c.*

** 3. D. *Sic* etiam precibus et votis inservit. Solebant enim petentes, ut facilius impetrarent, ea optare, quæ scirent illi, quem precabantur, esse gratissima, ductu auspicioque voculæ *sic. Tibull.* l. 2. *eleg.* 5. Annue sic tibi sint intonsi, Phœbe, capilli! Sic tua perpetuo sit tibi casta soror. *Brisson.* l. 1. *form.* p. 75. *Virgil. Eclog.* 9. Sic tua Cyrneas fugiant examina taxos! Sic cytiso pastæ distentent ubera vaccæ! Incipe si quid habes. *Pontan.* et *Cerda* ibi. *Horat.* l. 1. *Od.* 3. Sic te Diva potens Cypri, Sic fratres Helenæ *etc.* et innumerabilibus locis ap. poetas, inprimis Ovidium.

* Animadversio.

Sic post *quoniam, quia, si, postquam* poni non solet Latine, etsi Germani *so* ibi subjiciant.

** 4. Alias extenuationi. *Terent. Phorm.* 1. 2. Quid rei gerit? Sic tenuiter, *how does the world go with him? but indifferently; very so so.* [21]

4. *Sic* asseverantis.

Ovid. l. 8. *Metam.* v. 864. Quisquis es, ignoscas: in nullam lumina partem Gurgite ab hoc flexi studioque operatus inhæsi. Quoque minus dubites, sic has Deus æquoris artes Adjuvet, ut nemo jamdudum littore in isto (Me tamen excepto) nec fœmina constitit ulla. (Sed in hoc quoque est optantis, ut n. 3. nam etiam imprecationi servit.)

5. *Sic*, pro *tum, eo modo.*

Cic. l. 2. *de Divin.* c. 22. Ortum videamus aruspicinæ; sic facillime, quid habeat autoritatis, judicabimus. *so shall we judge, &c. we shall then judge, &c. Idem de Orat.* l. 1. c. 2. Ea ipsa artium genera circumspiciat: sic facillime, quanta oratorum fuerit paucitas, judicabit. *Sammonic.* c. 11. Cerussam et chartam, quam gens Ægyptia mittit, Tunde simul misceque oleum, quod flore rosarum Conditum est, line sic faciem, sic redde salutem. *Id.* c. 43. Seminecisve hirci reserato pectore calces Insere: sic diræ reprimes primordia pestis.

* 6. *Sic* in præparando legentis vel audientis animo ad ea, quæ sequuntur.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 3. Brevi tamen sic habeto, in eum statum temporum tuum reditum incidere, ut *cet. Ibid.* l. 1. *ep.* 9. Sic enim te existimare velim, cum a vobis meæ salutis autoribus discesserim, neminem esse cujus officiis me tam devinctum esse confitear. *Id. de Rep.* c. 3. *Sallust. Catil.* c. 51.

---

[21] *Maxima tamen vis est in particula adjecta.*

* 7. *Sic* in comparatione, sine *ut*.

Cic. l. 3. *de Off.* c. 10. Qui stadium currit, eniti et contendere debet, ut vincat: supplantare eum, quicum certet, nullo modo debet. Sic in vita sibi quemque petere, quod pertineat ad usum, non iniquum est, alteri eripere, jus non est. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Dixi me facere quiddam, quod in Eunucho parasitus suaderet militi: ubi nominabit Phædriam, tu Pamphilam continuo, —— Sic petivi a judicibus, ut quoniam quidam nobiles homines amarent inimicum meum, et illi haberent suum Publium, darent mihi ipsi alium Publium.

* 8. *Sic si, then, when.* (*tum demum, hac lege et conditione.*)

Liv. l. 1. c. 17. Decreverunt Senatores, ut, cum populus regem jussisset, id sic ratum esset, si patres autores fierent. *Colum.* l. 1. c. 5. Aqua sic habetur eximia, si fictilibus tubis in contectam cisternam deducatur. *Id.* l. et c. 4. extr. et l. et c. 2. et l. 6. c. 2.

9. *Sic—ne. Sic—ut ne quidem. Sic—uti non.*

Columell. l. 1. c. 7. Stabula sic ordinentur, ne quis humor influere possit. *Add. *Id.* l. 3. c. 15. et l. 4. c. 29. et *de Arb.* c. 6. *Cic. pro Quint.* c. 21. Quem tu a puero sic instituisti, ut nobili ne gladiatori quidem cederet. *Cæsar B. G.* l. 5. c. 17. Hostes ad pabulatores advolaverunt, sic, uti ab signis legionibusque non absisterent.

Huc refer

* 10. *Sic, ut tamen.*

Celsus l. 2. c. 12. Id ab Asclepiade quoque sic temperatum, ut tamen servatum sit.

Sic in exclamatione tenui, pro *adeo*. Nec ex novis, ut agricolæ solent, fructibus est, unde tibi reddam, quod accepi. Sic omnis fœtus repressus exustusque flos siti veteris ubertatis exaruit, nec ex conditis *cet.* *Cic. Brut.* c. 4.

11. *Sic—quemadmodum. Sic—quomodo.*

Cic. post red. ad Quir. c. 9. Sic ulciscar singula genera, quemadmodum a quibusque sum provocatus. *Add. *Liv.* l. 8. c. 6. *Columell.* l. 11. c. 2. et l. 12. c. 43.

Plin. l. 19. c. 4. Nihil homini sic, quomodo rerum naturæ, placet. *Quintil.* l. 1. c. 6. Quod si animadverterent literarum affinitatem, scirent sic ab eo, quod est robur, roboris fieri, quomodo ab eo, quod est miles, limes, militis, limitis. *Tac.* l. 16. *Ann.* c. 31.

12. *Sic—quam,* pro *tam—quam* poeticum est.

Claudian. 4 *Cons. Hon.* v. 4. Non sic excubiæ, nec circumstantia pila, Quam tutatur amor. *Sed *Liv.* l. 9. c. 36. Neque armorum habitus sic eas texit, quam, quod abhorrebat a fide *cet.*

* 13. *Sic, quemadmodum—ita* rarissima sunt.

Columell. l. 5. c. 9. Talearum plagæ falce læventur et rubrica notentur, ut sic, quemadmodum in arbore steterat ramus, ita parte ima terram et cacumine cœlum spectans deponatur.

14. *Sic—ut,* similitudinis.

Sic—ut sæpe similitudinem declarat. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 1. Pomponium Atticum sic amo, ut alterum fratrem. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 18. Ego tui Bruti rem sic ago, ut ipse non ageret. *Add. *Id. pro Manil.* c. 9. et *pro Mil.* c. 29.

* 15. *Non sic—ut,* pro *aliter ac.*

Celsus l. 3. c. 7. Non sic pueri, ut viri, curari debent.

16. *Sic—ut si. Sic—quasi. Sic—tanquam.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 14. Ejus negotium sic velim cures, ut si esset res mea. *just as if, &c. just as though, &c. De Senect.* c. 8. Literas Græcas sic avide arripui, quasi diuturnam sitim explere cupiens. *Add. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 14. et l. 10. *ep.* 19. et l. 6. *Att. ep.* 1.

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 70. Apud eum sic Ephesi fui, tanquam domi meæ. *precisely as if I had been at home.* *Add. Id. l. 2. ad Qu. Fr. ep. 14. *Liv.* l. 10. c. 8. et l. 45. c. 23. *Senec.* Qu. Nat. l. 4. c. 3.

* Huc refer illud *Cic.* 6 *Phil.* c. 4. Sic contemnit, tanquam si illi aqua et igni interdictum sit.

17. *Sic—tanquam* pro *tanquam si.*

Cic. pro Cluent. c. 60. Hoc ego si sic agerem, tanquam mihi crimen esset diluendum: hæc pluribus verbis dicerem.

18. *Sicuti* pro *quasi; as if.*

Sallust. Catil. c. 31. Postremo, sicuti jurgio lacessitus foret, in Senatum venit Catilina.

* 19. *Sicut* pro *tanquam; as.*

Cic. l. 1. *Tusc. Qu.* c. 10. Rationem in capite, sicut in arce, posuit natura. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 20. De hoc uno minime est facile præcipere, non mihi modo, qui sicut unus paterfamilias his de rebus loquor, sed etiam illi ipsi Roscio. *Id.* l. 2. *de Invent.* c. 5. Hic locus sicut aliquod fundamentum est hujus constitutionis. *Id.* 5 *Verr.* c. 37. Totam insulam cuidam tuorum sodalium, sicut aliquod munusculum, condonaras. *Sallust. Catil.* c. 28.

20. *Sicut* absolute.[1]

Interdum *sicut* absolute ponitur. *Cic.* 1. *ad Qu. Fr. ep.* 1. Cum jam tibi Asia, sicut unicuique sua domus, nota esse debeat.

21. *Sicut sunt; as they really are.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* c. 33. Illa, quamvis ridicula essent, sicut erant, mihi tamen risum non moverunt. *as was really the fact.* *Id.* l. 9. *Att. ep.* 13. Aliquot sunt anni, cum vos duos elegi, quos præcipue colerem, et quibus essem, sicut sum, amicissimus. *as is really the case.* *Liv.* l. 7. c. 35. Si nox opportuna est eruptioni, sicut est, hæc profecto noctis aptissima hora est.

22. *Sicut—ita.*[2] *Sicut—item.* *Sicut—sic.*[3]

Sicut etsi conflatum est ex *sic* et *ut*: usurpatur interdum pro simplici *ut*, et adsciscit *ita*, *item*. *Cic. pro Mil.* c. 11. Hæc sicut exposui, ita gesta sunt. * Idem alibi sæpius ita loquitur.

Cic. pro Quint. c. 21. Sicut tu semper summe concupisti, item volebat Alphenus: Add. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 26.

Id. pro Cluent. c. 2. Sicut aliis in locis parum firmamenti et parum virium falsitas habet: sic in hoc loco falsa invidia imbecilla esse debet. Add. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 12. et l. 1. *Tusc. Qu.* c. 17.

23. Admonitio.

Frequentius tamen, cum similitudo significatur, usurpatur simplex particula *ut*, sequente *ita*, *sic*, *item* cet. *Cic.* 2 *Phil.* c. 22. Ut in seminibus causa est arborum et stirpium, sic hujus luctuosissimi belli semen tu fuisti. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 65. Ut sementem feceris, ita metes. *Id. de Senect.* c. 10. Ut infirmitas puerorum est, sic senectutis maturitas naturale quiddam habet. Vide *Ut* pro *quemadmodum.*

24. *Non sicut—sed ut.*

Cic. Læl. c. 2. Non sicut vulgus, sed ut eruditi solent appellare sapientem, te dicunt sapientem.

25. *Sic—secus* pro *alii—aliter.*

Si cum *secus* interdum jungitur. *Cic.* l. 1. *de Leg.* c. 17. Illa, quæ aliis sic, aliis secus, nec semper uno modo facta videntur, ficta esse dicimus.

---

[1] Pariter *sicuti* absolute ponitur a *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 2. et alibi.
[2] Similiter *sicuti ita*, apud *Colum.* l. 2. c. 16. et alibi.
[3] *Similiter sicuti—sic*, apud *Cic.* l. 2. de Orat. c. 77. et alibi.

26. *Sic—ut*, pro *adeo—ut*.[4]

Alias *sic ut* est *adeo ut*. *Cic*. l. 1. *de Nat. Deor*. c. 23. Equidem arbitror multas esse gentes sic immanitate efferatas, ut apud eas nulla suspicio deorum sit. *Id*. l. 13. *Fam. ep*. 32. Id mihi sic erit gratum, ut gratius esse nihil possit. *so agreeable, that nothing in fact can be more so*. *Ibid. ep*. 1. Sic a me hoc contendit, ut nihil unquam magis. *he asked for it with an earnestness, that nothing could surpass*.

* 27. *Siccine* interrogantis.

Terent. Heaut. 1. 1. Siccine est sententia? Me. Sic.

* 28. *Siccine* indignantis.

Liv. l. 6. c. 16. Jupiter ac Minerva, siccine vestrum militem ac præsidem sinitis vexari ab inimicis? *Cic. pro Flacc*. c. 33. Siccine tu autor tandem eum, cui tu in consilio fuisses, hominem optime de republica meritum, in discrimen omnium fortunarum vocavisti?

(Admonitio.

Addenda hic, quæ de exquisitiori usu particulæ *ita* (ubi p. 51. legas: interdum cum vi aliqua) diximus: nam ea particulæ *sic* sunt communia.)

CAPUT CCXLVI.

De Nomine SIMILIS (*ac DISSIMILIS) *et Adverbio* SIMILITER.

* 1. *Similis* differt a *par*.

Liv. l. 45. c. 43. Similia omnia magis visa hominibus, quam paria. *seemed to be similar rather than equal*. *Vell*. l. 2. c. 68. In cœpto pari similis fortuna Milonis fuit.

2. *Similis* cum *ac, ac si, atque, ut, ut si, tanquam si*.

Similis sæpe quidem jungitur genitivo vel dativo casui, ut passim exempla declarant: non raro tamen copulatur cum *ac, ac si, atque, ut, ut si*. *Varro R. R*. l. 2. c. 7. Emtio equina similis fere ac boum et asinorum. *Liv*. l. 6. c. 28. Hostes inter se jactabant, similem pavorem inde ac fugam fere, ac bello Gallico fuerit. *boasted, that they would be dismayed, and fly from thence, as they had done in the Gallic war*. *Cic*. l. 4. *de Fin*. c. 12. Nec si ille sapiens ad tortoris equuleum a tyranno ire cogatur, similem habeat vultum, ac si ampullam perdidisset. *Ibid*. l. 5. c. 14. Ita similis erit finis boni, atque antea fuerat. *Add. *Id*. 5 *Verr*. c. 83. *Terent. Prolog. Phorm*. *Cæsar* l. 7. *de B. G*. c. 38. § 10. et *Cic. pro Rab. Perd*. c. 5. *Varr*. l. 6. *L. L*. c. 2. Ibi ortus humanus similis, ut in mundo. *Cic. de Senect*. c. 6. Similes sunt, ut si qui gubernatorem in navigando agere nihil dicant. *Id*. l. 2. *de Divin*. c. 64. Similes sunt dii, si ea nobis objiciunt, quorum neque scientiam neque explanationem habeamus, tanquam si Pœni in Senatu nostro sine interprete loquerentur.

* 3. *Similis—et*.

Cic. l. 5. *Tusc. Qu*. c. 3. Pythagoras respondit, similem sibi videri vitam hominum et mercatum eum, qui haberetur maximo ludorum apparatu totius Græciæ celebritate.

---

[4] Ab hac significatione accurate discernenda est ea, quæ per *hoc modo* commodissime declaratur, et tamen particulæ *ut* conjunctivum adjungit. *Cic*. 2 *Cat*. c. 13. Bellum ego sic administrabo, ut ne improbus quidem quisquam in hac urbe pœnam sui sceleris sufferat. *Id*. l. 1. *Att. ep*. 17. Reliqua sic a me aguntur, et agentur, ut non committamus, ut ea quæ gessimus, fortuito gessisse videamur. *Columell*. l. 4. c. 17. Ea, quæ seruntur a nobis, immortalia esse non possunt: attamen æternitati eorum sic consulimus, ut demortuis seminibus alia substituamus. *Add. Cic*. l. 3. *de Off*. c. 5.

* 4. *Similis similiter.*

Varro l. 8. *L. L.* c. 34. Analogia pollicetur ex duobus vocabulis similibus similiter declinatis similia fore. *Ib.* c. 35. Pollicemur, ex duobus vocabulis similibus casus similiter declinatos similes fieri. *Ib.* c. 52. Similes lapides ferrum similiter ducunt, dissimiliter dissimiles. *Id.* l. 9. c. 2. Alias a similibus verbis similiter declinantur.

5. *Similiter—ac si, atque, ut si.*

Similiter quoque jungitur cum *ac si, atque, ut si. Cic.* l. 3. *Nat. D.* c. 3. Similiter facis, ac si me roges, cur de duobus contuear oculis, et non altero tantum. *you act precisely, as though you were to ask me, &c. Id.* 1 *Phil.* c. 4. Neque vero illum similiter, atque ipse eram, commotum esse vidi. *Add. *ad Brut. ep.* 17. et l. 4. *Acad. Qu.* c. 23. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 25. Apud Platonem est, similiter facere eos, qui inter se contenderent, uter potius rempublicam administret, ut si nautæ certarent, quis eorum potissimum gubernaret. *Add. *Id.* l. 4. *Tusc. Qu.* c. 18.

* 6. *Similiter—et, similiter—ut.*

Cic. l. 2. *de Fin.* c. 7. Epicurus si ita dicit, dicit absurde; similiter et si dicat, non reprehendendos parricidas, si nec cupidi sint, et Deos metuant. Huc referre possis *Cic. Tusc. Qu.* l. 5. c. 3. *Colum.* l. 7. c. 5. Ovem pulmonariam similiter ut suem curare convenit. *Id.* l. et c. 8. Si quæ steriles aut sordidi coloris interveniunt, similiter ut gallinæ farciuntur. *Pallad.* l. 4. tit. 10. Talea et gracilior et brevior esse potest, quæ similiter ut clava mergetur.

7. *Similiter* absolute pro *item, eodem modo.*

Raro absolute ponitur, pro *item*, aut *eodem modo. Cic.* l. 2. *Nat. D.* c. 8. Similiter effici potest, sapientem esse mundum, similiter beatum, similiter æternum. *Id.* l. 1. *de Orat.* Similiter petes a Crasso, ut *cet. Id. pro Mur.* c. 8. Ita reputo, a nemine istorum ex hoc loco similiter esse laudatum Lucullum. *was never so praised.* Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 37.

* 8. *Dissimilis—atque, ac si, quam.*

Hirtius B. Alex. c. 18. § 1. Non erat dissimile atque Alexandriæ, genus ædificiorum. *Liv.* l. et c. 5. extr. Hæc sunt, tribuni, consilia vestra, non dissimilia, ac si quis ægro, qui, curari se fortiter passus, extemplo convalescere possit, cibi gratia præsentis aut potionis longinquum aut forsitan insanabilem morbum efficiat. *Vellei.* l. 2. c. 55. Nec dissimilis ibi adversus victos, quam in priores, clementia Cæsaris fuit.

CAPUT CCXLVII.

De Adverbio SIMUL.

1. *Simul* pro *una, pariter.*

SIMUL idem est, quod *una* aut *pariter. Cic. Att.* l. 5. *ep.* 10. Propter propinquitatem, totos dies simul eramus. *Id. de Orat.* l. et c. 3. Ille et cum Rep. pariter vixisse, et cum ea simul extinctus esse, videtur. * Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 39. et l. 8. *Att. ep.* 15.

* 2. *Simul—separatim.*

Liv. l. 21. c. 6. Romanus malebat adversus singulos separatim, quam adversus duos simul, rem gerere.

* 3. *Simul* pro *eodem tempore.*

Liv. l. 6. c. 4. init. Camillus in urbem triumphans rediit, trium simul bellorum victor. *Et mox:* Roma cum frequentia crescere, tum tota simul exsurgere ædificiis cœpit.

4. *Simul* pro *deinde* vel *item, præterea.*

Interdum usurpatur pro *deinde* vel *item.* Cic. pro Balb. c. 25. Simul illud *nesciebat.*

Id. l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 1. Simul et illud cogita. *Add. *Ib.* l. 3. *ep.* 4. et 5 *Verr.* c. 1. et *pro Cluent.* c. 57. *Id. pro Rosc. Amer.* Et simul tibi veniat in mentem, facito, quemadmodum *cet.* *Add. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 10. et 5 *Verr.* c. 31. et l. 8. *Att. ep.* 22.

* 5. *Simul et* conjungit inferiora cum superioribus. Simul et illud quis est qui dubitet? *next, who would entertain any doubt respecting this too? Cic. pro Cluent.* c. 17.

6. *Simul quod, quia, ut, ne.*

Adsciscit autem interdum *quod, quia, ut, ne.* *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 7. Simul quod video, non, ut antehac putabam, novitati esse invisum meæ. *Add. *Id.* 5 *Verr.* c. 32. *Sallust. Catil.* c. 16. *Id. Catil.* c. 20. Simul quia nobis eadem bona malaque esse intellexi. *Cic.* 1 *Verr.* c. 47. Simul ut esset pœna, quod alterius patroni testamento obtemperasset. *Sallust. Jugurth.* c. 4. Simul ne per insolentiam quis existimet, memet studium meum laudando extollere.

7. *Simul cum; together with, along with.*

Sæpissime assumit *cum.* *Cic.* l. 3. *Tusc. Qu.* 18. Quod si cui simul animus cum re concidit, a gravibus illis antiquis philosophis petenda medicina est. *should lose his fortune, and along with that his spirits. Id. pro Dom.* c. 7. Senatus autoritas mecum simul reducta videtur. *Ib.* c. 30. Volaterrani fruuntur nobiscum simul hac civitate. *Id. pro Font.* c. 11. Nisi aliquoties ex accusatoribus vobiscum simul audissem, id ego non crederem. *Add. *Columell.* l. 12. c. 32. *Sallust. Catil.* c. 33. (*Cum* interdum omittitur imitatione Græcorum ut a *Tacit. Ann.* l. 3. c. 64. etc. quod religio sit imitari. Etiamsi enim etiam ex aurea ætate exempla proferuntur, ut ab *Heinsio* ad *Ovidium* et aliis, tamen ea sunt e poetis, quibus licet Ἑλληνίζειν.)

* 8. *Simul ac. Simul—atque. Simul—que,* pro *pariter ac.*

Liv. l. 5. c. 7. Horæ momento simul aggerem ac vineas, tam longi temporis opus, incendium hausit. *Id.* l. 7. c. 26. Gallum territum prodigii talis visu, oculisque simul ac mente turbatum, Valerius obtruncat. Add. *Tacitus* l. 3. *Ann.* c. 31. § 5. et c. 50. § 2. *Liv.* l. 6. c. 11. Manlius nimius animi, cum alios principes sperneret, uni invideret, eximio simul honoribus atque virtutibus, M. Furio; ægre ferebat, solum eum in magistratibus esse. *Ib.* c. 33. Clausas portas Tusculi, Latinosque simul obsidentium atque obsessorum animo hinc mœnia tueri vident, illinc arcem oppugnare. Add. *Tac.* l. 6. *Ann.* c. 44. § 3. et *Germ.* c. 30. § 1. et c. 34. § 4. *Sallust. Catil.* c. 46. *Liv.* l. 4. c. 33. extr. Romanus Fidenates et Veientes imbelles hostes compellans, factis simul dictisque odium explet. *Id.* l. 6. c. 29. Adeste dii testes fœderis, et expetite pœnas debitas simul vobis violatis, nobisque per vestrum numen deceptis. Add. *Id.* l. 42. c. 6. et *Columell.* l. 1. c. 9. *Tacit.* l. 5. *Ann.* c. 10. § 2. et l. 6. c. 37. § 3.

* 9. *Simul—et. Simul et—et.*

Simul et idem est, quod *simul ac.* *Liv.* l. 6. c. 40. Ex quo adsciti sumus simul in civitatem et patres, enixe operam dedimus, ut *cet.* *Id.* l. 9. c. 12. Samnites simul rebellasse et vicisse credebant Romanum. *the Samnites supposed the Romans victorious, the moment they resumed their arms.* Add. *Columell.* l. 2. c. 1. et *Tac.* l. 2. *Ann.* c. 5. § 1. et l. 6. c. 48. § 4. *Liv.* l. 3. c. 62. Equites ex equis desiliunt, cedentibusque jam suis provolant in primum, simulque et hosti se opponunt, et æquato primum periculo, pudore deinde animos peditum accendunt. *Cic.* l. 4. *Tusc. Qu.* c. 28. Illa altera ratio et oratio, quæ simul et opinionem falsam tollit et ægritudinem detrahit, est ea quidem utilior, sed raro proficit. Et ita, historici præsertim, sæpe loquuntur.

Huc refer illud *Cæsar. B. G.* l. 4. c. 24. § 2. Militibus simul et de navibus desiliendum, et fluctibus consistendum, et cum hostibus erat pugnandum.

* 10. *Simul* iteratum.[5]

Interdum iteratur. *Liv.* l. 1. c. 9. Adeo simul spernebant, simul tantam in

[5] In historicorum scriptis potissimum.

medio crescentem molem sibi ac posteris suis metuebant finitimi. *Id.* l. 23. c. 30. Namque Gelo maximus stirpis, contemta simul senectute patris, simul post Cannensem cladem Romana societate ad Pœnos deficit. Add. *Id.* l. 2. c. 10. et 65. et *Cæsar* l. 4. *B. G.* c. 13. § 5. *Vell.* l. 2. c. 22. § 4.

* 11. *Simul et—simul et.*

Liv. l. 29. c. 35. Simul et a classe navales socii, qua ex parte urbs mari alluitur, simul et terrestris exercitus ab imminenti prope ipsis mœnibus tumulo, est admotus.

* 12. - - *Simul—tertio.*

Cæsar l. 3. *B. C.* c. 43. § 2. Cæsar circumvallare Pompeium instituit, hæc spectans, quod angusta re frumentaria utebatur: simul ut pabulatione Pompeium prohiberet: tertio, ut auctoritatem, qua ille maxime apud exteras nationes niti videbatur, minueret.

13. *Simul* pro *simulac. as soon as; so soon as ever.*

Sæpe usurpatur pro *simul ac*, prætermisso *ac* brevitatis gratia. *Horat.* l. 1. *Od.* 9. Qui simul Stravere ventos æquore fervido Deprœliantes. *Cic.* l. 4. *Acad. Qu.* c. 27. Simul inflavit tibicen, carmen agnoscitur. *as soon as ever the piper blows his instrument.* *Id.* l. 2. *Attic. ep.* 20. Simul quid erit certi, scribam ad te. *as soon as any measure is adopted, I will let you know.* (ubi vid. *Græv.*) *Add. *Ib.* l. 8. *ep.* 11.

* 14. *Simul—extemplo. Simul—statim.*

Liv. l. 10. c. 35. Simul conspecta sunt Romana signa, extemplo a primo Samnitium agmine ad novissimum fremitus perfertur, exire ad impediendum iter Romanos. *Id.* l. 23. c. 29. Simul inclinatam mediam aciem Mauri Numidæque viderunt, extemplo fuga effusa nuda cornua deseruere. *Id.* l. 24. c. 38. Claves simul tradiderimus, Carthaginensium extemplo Enna erit. *Id.* l. 4. c. 5. Simul ego tribunus vocare tribus in suffragium cœpero, tu statim consul sacramento juniores adiges et in castra educes.

* 15. *Simul primum* pro *simul ac.*

Liv. l. 6. c. 1. Quinto Fabio, simul primum magistratu abiit, ab C. Marcio tribuno plebis dicta dies est. (Sed ibi *Gronovius τὸ primum* vult deleri, ut alienum a consuetudine *Liviana;* cui assentiuntur *Dukerus* et *Drakenb.* Ceterum genus loquendi probum esse fatendum.)

16. *Simul ac, simul ac primum, simul atque, simul ut; as soon as.*

Plerumque tamen adsumit *ac, ac primum, atque, ut.* *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 38. Simul ac mihi collibitum est, præsto est imago. *as soon as ever I please; whenever I desire it.* *Idem* 1 *Verr.* c. 13. Simul ac primum Verri occasio visa est, Consulem deseruit. *Id. pro Rosc. Am.* c. 10. Quod is simul atque sensit, de amicorum cognatorumque sententia Romam confugit. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 11. Omne animal, simul ut ortum est, et seipsum et omnes partes suas diligit. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 4. Ego statim habebo, quod scribam, simul ut videro Curionem.

17. *Simul ut, simul atque* cum *statim, illico, continuo,* ἐπειδὰν τάχιστα.

Interdum ad majorem rei celeritatem significandam adjicitur *statim, illico,* aut aliquid ejusmodi. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 19. Simul ut accepi a Seleuco tuas literas, statim quæsivi. *as soon as ever I received your letter, I made enquiry instantly.* *Id.* 1 *Verr.* c. 10. Verres simul ac tetigit provinciam, statim Messanam literas dedit. *as soon as ever Verres reached the province, he despatched a letter to Messana.* *Id.* 2 *Verr.* c. 6. Verres simul atque ei provincia Sicilia sorte obvenit, statim Romæ quærere cœpit, quibusnam *cet.* *Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 22. et *pro Clu.* c. 25.

Cic. pro Mur. c. 10. Simul atque increpuit suspicio tumultus, artes illico nostræ conticescunt. *Id.* 4 *Verr.* c. 21. Verres simul atque in oppidum quodpiam venerat, immittebantur illi continuo Cybiratici canes. *as soon as ever he set foot in any particular town.*

** 18. *Simul* abundat cum verbis compositis a con. Terent. Andr. 3. 2. Multa *concurrunt simul.* *Linac.* l. 56. p. 476.

CAPUT CCXLVIII.

De Conjunctionibus SIVE *et* SEU.

§ I. 1. *Sive*, semel positum, *or*.

SIVE ex *si* et *ve* enclitica conflatum, interdum semel ponitur. *Cic.* l. 8. *Att. ep.* 3. Quid perturbatius hoc ab urbe discessu, sive potius turpissima fuga. *Id. ad Quint. Fr. ep.* 1. Contra te erigas ac resistas, sive etiam obsistas negotiis. *Add. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 21. § 2. et c. 24. § 6.

* 2. *Si—sive; if—but if.*

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 6. Si omnes atomi declinabunt, nullæ unquam cohærescent: sive aliæ declinabunt, aliæ suo nutu recte ferentur, erit hoc quasi provincias atomis dare. *Liv.* l. 22. c. 10. Si nocte, sive luce, sive servus, sive liber faxit, probe factum esto.

3. *Sive* bis, et sæpius iteratum;[6] *or—or;* it. *whether—or.*

Alias bis et sæpius iteratur. *Cic. pro Sext.* c. 51. Venio ad comitia, sive magistratuum, sive legum placet. *Id.* l. 2. *de Leg.* c. 1. Illo loco libentissime soleo uti, sive quid mecum cogito, sive aliquid scribo aut lego. *Add. *Id. Brut. ep.* 15. et l. 2. *Fam. ep.* 1. *Planc.* l. 10. *Fam. ep.* 24. Ad hoc robur nostrorum exercituum, sive Africanus exercitus, sive Cæsaris accessisset: remp. in discrimen adduceremus. *whether it were the army in Africa, or, &c.* *Cic.* l. 1. *ad Quint. Fr. ep.* 2. Iis in rebus si apud te plus autoritas mea, quam tua sive natura paulo acrior, sive quædam dulcedo iracundiæ, sive dicendi sal facetiæque valuissent, nihil sane esset, quod non pœniteret. * Add. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 24. extr. et l. 3. c. 6. et 13 *Phil.* c. 1. et *Cæsar B. C.* l. 3. c. 73. § 5.

* 4. *Sive—sive etiam. Sive—sive—sive etiam.*

Cæsar B. C. l. 1. c. 27. § 2. Pompeius, sive operibus Cæsaris permotus, sive etiam quod ab initio Italia excedere constituerat, adventu navium profectionem parare incipit. *Columell.* l. 10. c. 50. Dolia præparata sub tecto habere oportet, quæ seorsum recipiant sui cujusque generis amurcam, sive quæ sincera defluxerit, sive etiam quæ salem receperit. *Cic.* l. 4. *Tusc. Qu.* c. 3. Amafanii libris editis commota multitudo se ad eam potissimum disciplinam contulit, sive quod erat cognitu perfacilis, sive quod invitabatur illecebris blandis voluptatis, sive etiam, quia nihil prolatum erat melius.

5. *Sive—si—si etc.*

Sive sæpius repetendum interdum in membris posterioribus amittit *ve*. *Cic.* l. 2. *de Div.* c. 72. Superstitio instat et urget, et, quocunque te verteris, persequitur, sive tu vatem, sive tu omen audieris, sive immolaris, sive avem aspexeris, si Chaldæum, si aruspicem videris, si fulserit, si tonuerit, si tactum aliquid erit de cœlo, si ostenti simile natum factumve quidpiam.

6. *Sive—sive non.*[7]

Cic. l. 12. *Fam. ep.* 2. Sive referent ad me, sive non; mea tibi tamen benevolentia fidesque præstabitur. *Id. de Fato* c. 12. Si fatum tibi est ex hoc morbo convalescere, sive tu medicum adhibueris, sive non, convalesces. *Add. l. 12. *Att. ep.* 13. et l. 15. *ep.* 1.

* 7. *Sive* cum *seu*.

Vide mox sub *Seu* exempla, quæ huc pertinent.

---

[6] *Sive—sive* positum videtur in *Columell.* l. et c. 5. pro *si—sin.* De spatiis, *inquit*, ordinum eatenus præcipiendum habemus, ut intelligant agricolæ, sive aratro vineas culturi sint, laxiora interordinia relinquenda, sive bidentibus, angustiora.

[7] Interdum sequitur *tamen*, interdum non.

* 8. *Sive—sive—seu.*

Cæsar l. 8. *B. G.* c. 9. § 1. Cum legiones repente instructas velut in acie certo gradu accedere Galli viderent, sive certaminis periculo, sive subito adventu, seu expectatione nostri consilii, copias instruunt pro castris, nec loco superiore decedunt. *Cic.* 5 *Verr.* c. 58. Civilis dissensionis, et sive amentiæ, sive fati, seu calamitatis, non est iste molestus exitus.

* 9. *Sive—seu—seu.*

Columell. l. 3. c. 21. Jam et illud magnæ dotis est, posse gustum cujusque generis non mistum, sed vere merum condere, ac separatim reponere, sive est ille bituricus, seu basilicus, seu spionicus. *Id.* l. 6. c. 2. Sive juvencus efferatus prosilit, duorum arbitrio inhibetur: seu consistit, duobus gradientibus etiam obsequitur: seu conatur decumbere, a valentioribus sublevatus trahitur. *Add. *Pallad.* l. 2. tit. 11. et *Liv.* l. 45. c. 8.

* 10. *Sive—ve* cet.

Poetæ varie inter se miscent *sive, ve, seu.* *Ovid.* l. 4. *Fast.* Sive sacra pavi sedive sub arbore sacra, Pabulaque e bustis inscia carpsit ovis: Seu nemus intravi vetitum, nostrisve fugatæ Sunt oculis nymphæ semicaperque Deus.

* 11. *Sive—an.*

Tacit. l. 11. *Ann.* c. 26. § 1. Abrumpit dissimulationem etiam Silius, sive fatali vecordia, an imminentium periculorum remedium ipsa pericula ratus urgebat. Huc refer illud *ejusd.* l. 14. c. 59. § 1. Sed Plautum ea non movere; sive nullam opem providebat inermis atque exul, seu tædio ambiguæ spei; an amore conjugis et liberorum.

* 12. *Sive—sive—proinde,* pro *prout—ita.*

Colum. l. 11. c. 2. Nonnulli gustu explorare maturitatem tentaverunt, ut sive dulcis esset sapor uvæ, sive acidus, proinde æstimarent.

** 13. *Sive* pro *vel si.*

D. ** *Sive* pro *vel si.* *Linac.* l. 2. p. 1348. *Terent.* *Andr.* 1. 2. Dehinc postulo, sive æquum est, te oro.

** 14. *Sive* omissum.

Sive omittitur in his, *velis, nolis; scias, nescias.* *Linac.* l. 6. p. 425. *whether you will (know) or not.* Lege et *Utrum* suppressum.

§ II. 1. Seu semel positum.

Interdum semel ponitur. *Cic. pro Quint.* c. 25. O! fortunatum hominem, qui ejusmodi nuncios, seu potius Pegasos, habeat.

* 2. *Seu* pro *seu—seu* minus probatur.

Tacit. l. 3. *Ann.* c. 18. § 6. Mihi quanto plura recentium, seu veterum revolvo, tanto magis ludibria rerum mortalium cunctis in negotiis obversantur. *Id.* l. 15. c. 45. § 5. Vitatum a Seneca venenum proditione liberti, seu propria formidine, *pro,* seu proditione liberti, seu *cet.* Add. *Id.* l. 15. c. 51. § 3.

3. *Seu* iteratum.

Seu ex *sive* contractum est:[8] ac sæpe iteratur. *Cic. pro Quint.* c. 8. Quemadmodum solent homines nobiles, seu recte, seu perperam facere cœperunt, ita in utroque excellunt, ut nemo nostro loco natus assequi possit. *Add. *Id.* l. 10. *Att. ep.* 12. *Liv.* l. 4. c. 5.

* 4. *Seu—seu—seu.*

Celsus l. 3. c. 5. Non satis est, ipsas tantum febres medicum intueri, sed etiam totius corporis habitum, et ad eum dirigere curationem, seu supersunt

---

[8] Uti *neu* ex *neve.* *Si* autem, ut in aliis verbis, ita pronunciatum esse videtur, ut, *utrum e* an *i audires,* dubitares.

vires, seu desunt, seu quidam mali affectus interveniunt. *Liv.* l. 8. c. 7. et l. 1. c. 54. *Tacit. Germ.* c. 32.

* 5. *Seu* sæpius repetitum.

Liv. l. 21. c. 7. In tantas brevi creverant opes, seu maritimis, seu terrestribus fructibus, seu multitudinis incremento, seu sanctitate disciplinæ.

6. *Seu* cum *sive*.

Miscetur interdum cum *sive*. *Cæs.* l. 2. *B. C.* c. 27. § 2. Centuriones seu vere, quam habuerant, opinionem perferunt, sive etiam auribus Vari serviunt, confirmant totius exercitus animos alienos esse a Curione. *Add. *Id.* l. 1. *B. G.* c. 23. § 3. *Plaut. Stich.* 3. 1. Here, sive ego taceam, seu loquar, scio scire te, quam multas tecum miserias mutaverim. * Add. *Columell.* l. et c. 1. et l. et c. 2. atque 12.

* 7. *Seu—seu—sive.*

Tacit. l. 2. *Hist.* c. 78. § 5. Basilides sacerdos, inspectis identidem extis, quicquid est, inquit, Vespasiane, quod paras, seu domum extruere, seu prolatare agros, sive ampliare servitia; datur tibi magna sedes, ingentes termini, multum hominum.

** 8. *Seu—aut.*

S. D.** *Seu—aut.* *Virgil.* l. 7. *Æn.* v. 684. Ac veluti montis saxum de vertice præceps Cum ruit avulsum vento, seu turbidus imber Proluit, aut annis solvit sublapsa vetustas. *Cerda* ibi.

CAPUT CCXLIX.

De Adverbio Sodes.

Sodes dictum est quasi *si audes*. Sed usurpatur pro *quæso*, vel *si vis*. *pray, I pray you, I beg of you, if you please.* *Horat.* l. 1. *epist.* 7. Vescere sodes. *Id. ad Pis. epist.* Corrige sodes Hoc, dicebat, et hoc. *Cic. Att.* l. 7. *ep.* 3. Tartesium mihi istum exeunti urbem jube sodes nummos curare. *Varr.* l. 3. *R. R.* c. 9. De Gallinis sodes Merula.

CAPUT CCL.

De Adverbio Statim.

1. Statim a *stando* dictum, quasi *stando*, significat *illico, e vestigio. instantly, immediately, straightway, forthwith, without delay.* *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 19. Philippus, ut me salutavit, statim Romam profectus est. *Id. de Arusp. Resp.* c. 1. Haud potest a me gravioribus verbis vulnerari, quam est statim in facto ipso a gravissimo viro P. Servilio confectus ac trucidatus. *Id. Orat.* c. 10. Itaque hoc statim sum aggressus, Catone absoluto.

* 2. *Statim principio.*

Liv. l. 3. c. 22. Fabio et Cornelio consulibus, principio anni statim res turbulentæ. *Id.* l. 4. c. 52. Is principio statim anni, velut pensum nominis familiæque, seditiones agrariis legibus promulgandis ciebat. Sic *ibid.* c. 53. Impigre primo statim adventu, dejectis qui in præsidio erant, arcem Consul recepit. *Sueton. Jul.* c. 4. Comites servosque cæteros in initio statim ad expediendas pecunias, quibus redimeretur, dimiserat.

* 3. *Statim a. Statim post.*

Columell. l. 11. c. 1. Hoc custodire oportet villicum, ne statim a prima luce familia cunctanter et languide procedat. *Sueton. Cæs.* c. 85. Plebs statim a funere ad domum Bruti et Cassii cum facibus tetendit. *Id. Vespas.* c. 11. *Pallad. Februar.* tit. 15. extr. Statim post putationem sarmenta decisa vineis, et rubi, et impedimentum fossoris omne tollatur. Sueton. Aug. c. 83. Exercitationes campestres equorum et armorum statim post civilia bella omisit.

* 4. *Post—statim.*

Sueton. Vitell. c. 14. Exacerbatus Vitellius erat, quod post edictum suum, quo jubebat intra Kalend. Octobris urbe Italiaque mathematici excederent, statim libellus est propositus *cet.*

* 5. *Quo die—statim.*

Cic. 4 *Verr.* c. 7. Quo die Siciliam tetigit, statim Messana literas Halesam mittit.

* 6. *Statim* post duos ablativos consequentiæ.

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 30. Eo prospecto, statim occurrit naturali quadam prudentia, quid faciat causam. *Id. de Invent.* l. 1. c. 11. Constitutione causæ reperta, statim placet considerare, utrum causa sit simplex, an conjuncta. *Id. pro Cluent.* c. 28. Condemnato Oppianico, statim Quintius oblatam sibi facultatem putavit, ut ex invidia Senatoria posset crescere. Add. *Pallad.* l. 3. tit. 17.

* 7. *Statim—deinde. Statim—postea.*

Tacit. l. 6. c. 3 et 4. Hoc pretium Gallio meditatæ adulationis tulit, statim curia, deinde Italia exactus. *Sueton. August.* c. 51. Nec quicquam ultra, aut statim, aut postea inquisivit. *Id. Neron.* c. 34. Neque tamen sceleris conscientiam aut statim, aut unquam postea ferre potuit.

* 8. *Statim—paulatim.*

Celsus l. 3. c. 11. Admovendæ partibus his, pro quibus metuimus, sicca et calida fomenta, sic, ne statim vehementissimi calores incipiant, sed paulatim increscant.

* 9. *Statim—tunc. Statim—in æternum.*

Tacit. l. 2. *Hist.* c. 78. § 6. Has ambages et statim exceperat fama, et tunc aperiebat. *Id. Agric.* c. 32. Ibi tributa et metalla, et cæteræ servientium pœnæ: quas in æternum proferre, aut statim ulcisci in hoc campo est.

* 10. *Statim, cum* vel *dum.*

Pallad. l. 1. tit. 10. Fossiles arenæ cementitiis parietibus et cameris celeri siccitate utiles sunt, melioresque, si statim, cum effossæ sunt, calci misceantur. *Id. April.* tit. 3. Semen statim, cum spargitur, obruendum est. *Et mox:* Ocimum cito nasci dicitur, si statim, cum severis, aqua calida perfundas. *Senec. de Benef.* l. 2. c. 25. Qui gratus futurus est, statim dum accepit, de reddendo cogitat.

11. *Statim ut. Statim atque.*

Statim ut satis usitatum est. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. Statim ut ille Prætor est factus. *Id. pro Quint.* c. 18. Quæsivit a te, statim ut Romam rediit Quintius. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 23. Me ab eo diligi statim cœptum esse, ut simultatem deposuimus, sensi. Rarius assumit *atque.*

S. D. ** *Ulpian.* 1. ff. *de off. Procons.* Proconsul ubique quidem proconsularia insignia habet, statim *atque* urbem egressus est.

12. *Statim—simul ut. Statim—simul ac.*

Interdum adsciscit *simul ut,* vel *simul ac.* *Cic. Att.* l. 10. *ep.* 4. Ego ad te statim habebo, quod scribam, simul ut Curionem videro. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 12. Cassius dicebat, statim se iturum, simul ac ludorum apparatum iis, qui curaturi essent, tradidisset. *that he would depart immediately, as soon as ever, &c.*

CAPUT CCLI.

De Adverbio STRICTIM.

Cic. pro Cluent. c. 10. Cum ea, quæ copiosissime dici possunt, breviter a me strictimque dicuntur. (Add. *pro Rosc. Am.* c. 34. pro Cœl. c. 7.)

CAPUT CCLII.

De Præpositionibus SUB, SUBTER, *et* SUBTUS.

§ I. 1. *Sub—supra.*

SUB contrarium habet *supra*. *Cic.* l. 2. *N. D.* c. 37. Si essent, qui sub terra semper habitavissent. *Id.* 2 *Philipp.* c. 9. Tu negotium transegisses, nisi ille se sub scalas tabernæ librariæ conjecisset. *if he had not retreated beneath a staircase in a bookseller's shop.*

2. *Sub dio* vel *sub divo.*

Sub dio vel *sub divo* est *sub cœlo* vel *aere. in the open air, out of doors.* *Cic.* 1 *Verr.* c. 19. Signa apud te nuper ad omnes columnas, omnibus etiam intercolumniis, in silva denique disposita sub dio vidimus. *Varro* l. 3. *R. R.* c. 14. Idoneus sub dio capiendus est locus cochleariis. *Columell.* l. 1. c. 8. Nullus dies tam intolerabilis est, quo non sub divo moliri aliquid possit paterfamilias. *Add. *Varro* l. 3. c. 5. et *Colum.* l. 9. c. 3. *Huc refer illud *Columell.* l. 7. c. 10. Pecus quodam veterno pressum somnos æstivo sub sole captat.

* 3. *Sub oculis* pro *in conspectu.*

Cæsar l. 1. *B. C.* c. 57. § 4. Pastores spe libertatis excitati, sub oculis domini suam probare operam studebant. *Colum.* l. 10. c. 5. Expedit sub oculis domini esse apiarium. *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 35. § 3. Coram et sub oculis Cæsaris. *Vellei.* l. 2. c. 79.

* 4. *Sub* de locorum situ.

Cæsar B. G. l. 5. c. 8. § 2. Cæsar cursum non tenuit, et longius delatus æstu, orta luce, sub sinistra Britanniam relictam conspexit. (Et sic sæpe: in eaque forma est *a parte*, regionemque significat.

Admonitio.

Sed cum de situ ac loco dicitur, varie intelligitur. Modo enim sic, ut in exemplo proposito, modo *ad*, *prope*, significet, ut in notissimis illis: *sub excessu, vitæ fine*, ubi ablativi pro accusativis ponuntur. vid. infra n. 8. in eaque forma inprimis dicitur in propinquitate loci editioris, ut *montis, maris, turris, silvæ etc.* elegantiusque est *sub monte castra metari*, quam, *prope montem*: *Suet. Oth.* c. 6. *Sub æde Saturni.* pro vulgatiori, *pro æde* vel *prope ædem*: modo adeo pro *in*, ut in hoc *Ovid. Met.* l. 1. v. 689. Sub montibus. ubi plura *Burm.*)

* 5. *Sub* metaphorice.

Cic. pro Arch. c. 10. Sulla jussit Poetæ præmium tribui sub ea conditione, ne quid postea scriberet. *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 31. Ejus facti injustissima invidia erudire me potuit, quam jucunda libertas, et quam misera sub dominatione vita esset. *Ibid. ep.* 33. Habere legiones sub signis armatas tres. *Ter. Heaut.* 2. 2. Locus, occasio, ætas, mater, cujus sub imperio est, mala. *Liv.* l. 1. c. 2. Ne sub eodem jure solum, sed etiam nomine omnes essent, Latinos utramque gentem appellavit. *Id.* l. 2. c. 56. Haud parva res sub titulo prima specie minime atroci ferebatur. *Id.* l. 44. c. 24. Asiam Romani jam ex parte sub specie liberatarum civitatum suam fecerunt. (Add. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 23. Vocontii sub manu ut essent. *h. e.* parati, si quid vellem. V. dicta in *Ernesti Clav. Cic.* in *Manus*. *Id. pro Dom.* c. 20. ut rex Cyprius cum bonis omnibus sub præcone subjiceretur. Add. *id. pro Quint.* c. 15. *Virgil. Æn.* l. 2. c. 83. Falsa sub proditione. ubi *sub* significat *propter*, sed adjuncta tamen notione prætextus.)

* 6. *Sub* tralate cum nominibus personarum.

Liv. l. 2. c. 12. Mucio indignum videbatur, populum Romanum servientem, cum sub regibus esset, nullo bello nec ab hostibus ullis obsessum esse. *Ib.* c. 37. Consules cum ad Patres rem dubiam sub auctore certo detulissent, auctor magis, ut fit, quam res ad præcavendum vel ex supervacuo movit. *Id.* l. 25. c. 40. Vir impiger, et sub Annibale magistro omnes belli artes edoctus. (*Suet. Tib.* c. 7. Sub priore marito.)

*7. *Sub* pro *circa*, vel *inter*, de tempore.

Sub sæpe significat illud tempus, quod durante aliquid est vel fit. *Cæsar* l. 8. *B. G.* c. 49. § 2. Cæsar nihil minus volebat, quam sub discessu suo necessitatem sibi aliquam imponi belli gerendi. *i. e.* eo tempore, quo mox discessurus erat. *Id.* l. 1. *B. C.* c. 27. § 3. Pompeius quo facilius impetum Cæsaris tardaret, ne sub ipsa profectione milites (Cæsaris) oppidum irrumperent, portas obstruit, vicos plateasque inædificat *cet.* id est, interea dum proficiscerentur. *Nepos Att.* c. 12. Quod quidem sub ipsa proscriptione perillustre fuit. *Columell.* l. et c. 5. Columella patruus meus sub ortu caniculæ palmeis tegetibus vineas adumbrabat. *Pallad. Septembr.* tit. 13. Sub occasu Vergiliarum capparis arescit. *Id. Novemb.* tit. 13. Æstivis mensibus pascantur oves sub lucis initio. *Sueton. Neron.* c. 54. Sub exitu vitæ Nero palam voverat. *i. e.* antequam e vita discederet, sed prope tamen a morte abesset. (Huc pertinet etiam illud quod ante e Suetonio attulimus.)

8. Sub cum accusativo.

Proprie motum ad locum significare videtur. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 21. Eodem die ab exploratoribus certior factus est, hostes sub montem consedisse. (In qua forma significat *prope*; in quo observandum id, quod supra n. 4. monuimus de genere locorum, quibus proprium sit. Interdum etiam est pro *in*, cum significat motum ad locum; ut ap. *Ovid. Trist.* l. 5. el. 6. v. 39. Quam multæ terrena sub horrea ferre (*formicæ*) Grana reperta solent.

Sæpe tralate ponitur. *Liv.* l. 22. c. 30. Sub imperium auspiciumque tuum redeo, et signa hæc legionesque restituo. Sic in illo *Suet. Aug.* c. 49. Et quo celerius, ac sub manum annunciari cognoscique posset, quid in provincia quaque gereretur. Ubi v. *Burm.*)

9. *Sub aspectum, sub sensus cadere.*

Sub aspectum cadere est *adspici posse; sub sensus cadere, sentiri posse,* et cætera eodem modo. *Cic. de Univ.* Cœlum sub aspectum et tactum cadit. *is visible and palpable; can both be seen and felt.* *Id.* l. 1. *Acad. Qu.* c. 8. Res ita parvæ, ut sub sensus cadere non possint. *Id. de Univ.* Sub intelligentiam cadit. *Id.* l. 3. *de Fin.* c. 18. Illa sub judicium sapientis et delectum cadunt.

10. *Sub* pro *statim post.*

Sub sæpe usurpatur pro *secundum*, id est, *statim post.* *Cic.* l. 2. *ad Quint. Fr. ep.* 1. Senatus fuit frequentior, quam putabamus esse posse mense Decembri sub dies festos. *immediately after the holidays.* *Id.* l. 10. *Fam. ep.* 16. Sub eas literas recitatæ sunt tuæ. *after that letter yours was read instantly.* *Liv.* l. 22. c. 47. Sub equestris finem certaminis coorta est peditum pugna. *Id.* l. 23. c. 15. Sub adventum prætoris Romani Pœnus agro Nolano excessit. *on the arrival of the Roman general.* Addito *statim* dixit hoc sensu *Cœl.* l. 8. *Cic. Fam. ep.* 4. Sed non statim sub mentionem et convicium obtrectatorum.

11. *Sub lucem, sub noctem, sub vesperam.*

Sub lucem, sub noctem, sub vesperam, est *incipiente luce, nocte, vespere.* *Liv.* l. 9. Qui sub lucem apertis portis urbem ingrederentur. *at break of day, at day-break.* *Id.* l. 27. c. 15. Sub ortum ferme lucis, nullo obvio armato, in forum perveniunt. *Cæs. B. C.* l. 1. c. 28. Pompeius sub noctem naves solvit. *Id.* l. 2. *B. G.* c. 33. Sub vesperam Cæsar portas claudi militesque ex oppido exire jussit.

* Sic etiam *sub occasum solis.* *Livius* l. 5. c. 39. Sub occasum solis, quia haud multum diei supererat, ante noctem rati se invasuros; tum in noctem dilatum consilium esse. Huc refer *Liv.* l. 1. c. 35. Comitiis indictis, sub tempus pueros venatum ablegavit Tarquinius. Add. *Colum.* l. et c. 5.

12. *Sub idem tempus.*

Sub idem tempus est *per idem tempus.* *Liv.* l. 1. c. 22. Utrinque legati, fere sub idem tempus, ad res repetendas missi. *nearly at the same time.* Ita alii alibi sæpius.

§ II. Subter.

Subter contrarium habet *supra.* *Cic.* l. 3. de Orat. c. 5. Qui omnia hæc, quæ *supra et subter,* unum esse dixerunt. *both above and below.* *Pallad. Januar.* tit. 3.

Terra quæ supra leviter infusa est, et subter sicca, si tunc aretur, asseritur per triennium sterilis fieri. Add. *Id. Febr.* tit. 24. *Celsus* l. 7. c. 4. *Cic.* l. 6. *de Rep.* c. 4. Deinde subter mediam fere regionem sol obtinet. *Id.* l. 1. *Tusc. Qu.* c. 10. Plato iram et cupiditatem subter præcordia locavit. *Ibid.* l. 5. c. 1. Virtus omnia, quæ cadere in hominem possunt, subter se habet.

§ III. SUBTUS.

Subtus idem significat, ac *subter:* sed absolute usurpari solet. *Varro* l. 2. *R. R.* c. 9. Canes debent esse labris subnigris, aut rubicundis, neque resimis superioribus, neque pendulis subtus, mento suppresso. *Lucret.* l. 6. v. 865. Extemplo subtus frigescit terra coitque.

*CAPUT CCLIII.

De SUBINDE *et* SUBITO.

§ I. 1. SUBINDE est *identidem* (sed per intervalla).

Liv. l. 4. c. 44. Subinde ab eisdem tribunis mentio in Senatu de agris dividendis illata est. *Id.* l. 7. c. 10. Romanus uno alteroque subinde ictu ventrem Galli atque inguina hausit, et in spatium ingens ruentem porrexit hostem. *Id.* l. 10. c. 17. Ego subinde suggeram, quæ vendatis. *Ib.* c. 27. Transfugæ Clusini tres, editis hostium consiliis, dimissi cum donis; ut subinde, ut quæque res nova decreta esset, exploratam referrent. *Petron.* c. 26. *Senec. ep.* 32.

2. *Subinde* est *deinde*, (*mox*, *statim*.)

Petron. Satyr. c. 34. Subinde intraverunt duo Æthiopes. *Vellei.* l. 2. c. 8. § 1. Subinde Porcio Maricioque Coss. deducta colonia Narbo Martius. (Add. *Suet. Aug.* c. 95. Circulus ad speciem cœlestis arcus orbem solis ambiit, et subinde Juliæ, Cæsaris filiæ, monumentum fulmine ictum est. Et sic ille pluribus locis.)

3. *Subinde ut.*

Petron. c. 7. At subinde, ut in locum secretiorem venimus, centonem anus urbana rejecit.

§ II. 1. SUBITO est *repente.*

Cic. de Senect. c. 11. Ita sensim sine sensu ætas senescit, nec subito frangitur, sed diuturnitate extinguitur. *Id.* l. 1. *de Div.* c. 33. Alia sunt posita in monumentis et disciplina: alia autem subito ex tempore conjectura explicantur. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 3. Admirantur, unde hoc philosophandi nobis subito studium extiterit.

2. *Subito—sumto spatio.*

Cic l. 2. *de Orat.* c. 33. Et si utile est, etiam subito sæpe dicere; tamen illud utilius, sumto spatio ad cogitandum, paratius atque accuratius dicere.

3. *Subito* post duos ablativos consequentiæ.

Cæs. l. 3. *B. G.* c. 15. § 3. At jam conversis in eam partem navibus, quo ventus ferebat, tanta subito malacia ac tranquillitas extitit, ut se loco movere non possent.

CAPUT CCLIV.

De Adverbio SUMMATIM, *summarily, compendiously.*

Cic. pro Cluent. c. 7. Eum jam summatim exponam.

CAPUT CCLV.

De Particulis SUPER, SUPERNE *et* SUPRA.

§ *I. 1.* SUPER contrarium fere habet sub, aut subter. Cic. l. 3. ad Quint. Fr. *ep.* 1. Tectum, quod super conclavia non placuerat tibi esse multorum fastigiorum,

id nunc honeste vergit in tectum inferioris porticus. *Id.* l. 2. *de Leg.* c. 26. Demetrius super terræ tumulum noluit quid statui, nisi columellam tribus cubitis non altiorem. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 18. Si scieris, velle imprudentem super aspidem assidere, improbe feceris, nisi monueris.

* 2. *Super* de situ locorum. (pro *ultra, trans.*)

Liv. l. 1. c. 2. Situs est Æneas super Numicium flumen. *Id.* l. 33. c. 14. extr. Per agrum Saticulanum Trebulanumque super Suessulam per montes Nolam pervenit. *Id.* l. 42. c. 58. extr. Thessali quadringenti equites parvo intervallo super lævum cornu locati. *Id.* l. 38. c. 13. Ipse nihil via digressus ad Antiochiam super Mæandrum amnem posuit castra. *Id.* l. 32. c. 15. extr. Sita est urbs super Peneum amnem. Add. *Sallust. Jugurth.* c. 19.

* 3. *Super* accessionem notat. (pro *post, præter.*)

Liv. l. 1. c. 50. Suos ejus pœnitet, quippe qui alii super alios trucidantur. *Id.* l. 2. c. 31. Super solitos honores locus in circo ipsi posterisque ad spectaculum datus. *Ib.* c. 51. Obsessa urbs foret, super bellum annona premente, ni Horatius ex Volscis esset revocatus. *Id.* l. 22. c. 61. Novus super veterem luctus tot jactura civium adjectus erat. *Id.* l. 60. c. 23. Hæc super cætera tristem adventum in Macedoniam regi fecerunt. *i. e.* præter reliqua mala, etiam tristem *cet. Plaut. Pseudol.* 4. 1. 38. Tibi suavia super suavia quæ det. *Tacitus* etiam ita utitur *super. Cicero* contra et alii item nobiles autores, non sic utuntur. Quare exempla inde afferre non potuimus.

* 4. *Super* pro *præter—etiam*, vel *et*, vel *quoque.*

Liv. l. 21. c. 46. Apud Romanos haudquaquam tanta alacritas erat, super cætera recentibus etiam territos prodigiis. *Id.* l. 28. c. 46. extr. Punicum exercitum super morbum etiam fames affecit. *Id.* l. 60. c. 56. Quod reliquum erat, id studebat, ne super impunitatem etiam præmio sceleris frueretur. *Id.* l. 41. c. 18. Super tam evidentem tristis ominis eventum, etiam ex pullario auditum est, vitium in auspicio fuisse. Add. *Colum.* l. 4. c. 24. *Huc refer illud *Liv.* l. 38. c. 39. Clazomeniis, super immunitatem et Drymusam insulam dono dederunt. * Eodem pertinet illud *Livii* l. 31. c. 40. extr. Super circumfusas tot Macedoniæ gentes, maritima quoque instans obsidio. *Tac.* l. 15. *Ann.* c. 72. § 2. Tigellinum et Nervam ita extollebat, ut super triumphales in foro imagines, apud palatium quoque effigies eorum sisteret. Add. *Columell.* l. 3. c. 19. et *Sueton. Claud.* c. 5.

* 5. *Super hæc* et *super ista* pro *præterea* sequioris ætatis sunt.

Liv. l. 2. c. 27. Super hæc timor incessit Sabini belli. *Id.* l. 30. c. 1. Super hæc, bellicæ quoque laudes consulatus compotem fecerant. Add. *Columell. de Arbor.* c. 11. *Seneca N. Q.* l. 7. c. 5. Super ista velociter desinit.

* 6. *Super* de numero.

Liv. l. 23. c. 12. Annulorum tantus acervus fuit, ut metientibus, dimidium super tres modios explesse, sint quidam autores. *Tac. Germ.* c. 33. § 2. Super LX millia non armis telisque Romanis, sed quod magnificentius est, oblectationi oculisque ceciderunt. *Id. Agr.* c. 3. Jam super triginta millia armatorum adspiciebantur, et adhuc affluebat omnis juventus. Add. *Sueton. Aug.* 35.

* 7. *Super* pro *supra magis quam.*

Tac. l. 3. *Hist.* c. 48. § 4. Lætum ea victoria Vespasianum, cunctis super vota fluentibus, Cremonensis prælii nuncius in Ægypto adsequitur. *every thing succeeding even beyond his wishes. Liv.* l. 31. c. 18. Ætas et forma, et super omnia Romanum nomen, te ferociorem facit. *above all.* Add. *Plin.* l. 27. c. 25. et l. 28. c. 22. *Sall. Jug.* c. 35.

8. *Super* pro *de*, ἐπί.

Interdum usurpatur pro *de. Cic.* l. 14. *Att. ep.* 22. Simul cogites, quid nobis agendum sit super legatione. *how I am to proceed in the affair of my legation. Ib.* l. 16. *ep.* 6. Hac super re scribam ad te Rhegio. *on this subject. Virg.* l. 2. *Æn.* *Multa super Priamo* rogitans, super Hectore multa.

(Admonitio.

Huic significationi finitima est altera, cum ponitur pro *propter*, ut in illo *Virgiliano*: Nec super ipse sua molitur laude laborem. et in aliis locis.)

** 9. *Super* pro *superest.*

D. ** *Super* pro *superest*, ut Græci μέτα pro μέτεστι, πάρα pro πάρεστι. *Cerda ad* l. 3. *Æn.* v. 489. *Val. Flacc.* l. 8. v. 485. Nec spes ulla super. Sic l. 4. v. 344. Nunc ille dies (*det Jupiter oro*) ille super! *pro* superest! *Weitz.* ibi. ¶ Aliquando nominis aut pronominis locum occupat. *Propert.* l. 1. *eleg.* 21. Et quicunque super dispersa invenerit ossa. *pro* superstes. Quem tamen locum aliter legunt et proponunt viri doctissimi, et rectius omnino. *Virg.* l. 3. *Æn.* O mihi sola mei super Astyanactis imago. *i. e.* περιοῦσα. *Linac.* l. 2. p. 105. (Add. *Drak.* ad *Liv.* l. 4. c. 58.)

(10. *Super* de tempore.

Plin. l. 4. *ep.* 22. *Super cœnam* est cœnæ tempore, quod alias est *per* vel *inter cœnam*, ut suis locis vidimus.

11. *Super* pro *e regione.*

Pro *e regione* capit *J. Fr. Gronovius* ap. *Livium* l. 31. c. 46. Zelasium miserunt, Isthmiæ id super Demetriadem promontorium est, peropportune objectum, ut *etc.*)

* 12. *Super* adverbium.

Celsus l. 4. c. 1. Renes lumbis sub imis coxis inhærent, et venosi sunt et ventriculos habent, et tunicis super conteguntur. *Id.* l. 5. c. 28. Furunculus ubi adapertus est, et exit, super apparet pars carnis in pus versa. *Id.* l. 5. c. 28. *de Acrochord.* Infra lata, super autem tenuia minus sanguinis mittunt, magnitudine vix unquam lupini modum excedunt. *Id.* l. 6. c. 18. extr. Imponenda folia salicis, tum linteolum et super lana æque deliganda. *Ibid.* c. 19. Digiti fovendi aqua ex verbenis, imponendumque super medicamentum ita factum.

* 13. *Super* adverbium de numero.

Plin. l. 5. c. 29. Miletus Ioniæ caput, super octoginta urbium per cuncta maria genitrix.

* 14. *Multum superque* cum genitivo, ne imiteris.

Tacit. l. 4. *Ann.* c. 39. extr. Dixit, sibi multum superque vitæ fore, quod tali cum Principe explevisset.

* 15. *Superquam quod* pro *præterquam quod.*

Liv. l. 22. c. 3. extr. Incedere inde agmen cœpit; primoribus, superquam quod dissenserant a consilio, territis etiam duplici prodigio. *Id.* l. 27. c. 20. Marcellus etiam adverso rumore erat, superquam quod primo male pugnaverat, quia media æstate Venusiam in tecta milites abduxisset. *Cicero* non ita loquitur.

* 16. *Super* pro *præterea* poeticum est.

Sammonic. c. 54. Non solum miseros teterrima febris adurit: Sed super optato pergit viduare sopore. (Immo etiam prosaici scriptores dixerunt, ut *Cic. de Leg.* l. 2. c. 21. *super dicebant;* qui locus tamen suspectus est haud immerito: *Sueton. Cæs.* c. 28. Superque Italiæ, Galliarumque - - urbes præcipuis operibus exornans. et sic aliis idem locis. Vid. *Burmann.* ad *Phædr.* l. 3. *fab.* 11.)

§ II. SUPERNE, id est, *e locis superioribus*, vel *e cælo.*

Senec. Qu. Nat. l. 3. *ep.* 30. Statim undique ex aperto, ex abdito, superne, ab infimo aquarum fiet eruptio. *Ibid.* l. 5. *ep.* 12. Ventus superne demittetur.

§ III. SUPRA.

1. *Supra* contrarium habet *sub*, *subter*, aut *infra*. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 45. Mare cum supra terram sit, medium tamen terræ locum expetens, conglobatur *undique* æquabiliter. *Id.* l. 6. de Rep. 4. Supra lunam sunt omnia æterna. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 37. Si essent, qui sub terra semper habitavissent, nec exissent

unquam supra terram.[9] *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 26. Supra me Atticus, infra Verrius accubuerunt.

2. Illa per metaphoram. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 13. Ratio recta supra hominem putanda est, Deoque tribuenda. *Id.* l. 1. *ad Qu. Fr. ep.* 2. Ecce supra caput homo levis ac sordidus. **Cic. ep. ad Octav.* Si supra ætatem, supra consuetudinem, supra etiam mortalitatem tuam tibi sunt omnia tributa, cur scelerate circumscribis Senatum? *i. e.* majora quam tu mortalis capis. *Liv.* l. 7. c. 30. Campani misericordiam implorantibus aliis auxilium dum supra vires suas præstant, omnes ipsi in hanc necessitatem venerunt. *i. e.* majus quam vires eorum patiebantur. *Columell.* l. 11. c. 3. Democritus parum prudenter censet eos facere, qui hortis extruant munimenta, quod neque latere fabricata materies perennare possit, neque lapides supra rei dignitatem poscat impensa. *Celsus* l. et c. 2. Corpus supra consuetudinem incaluit. *Sall. Jug.* c. 82.

* 3. *Supra* pro *ante.*

Cæsar l. 6. *de B. G.* c. 19. § 4. Galli omnia, quæ vivis cordi fuisse arbitrantur, in ignem inferunt, etiam animalia; ac paulo supra hanc memoriam servi et clientes una cremabantur.

* 4. *Supra* de tempore, seu numero.

Liv. in *præf.* Res est immensi operis, ut quæ supra septingentesimum annum repetatur. *Colum.* l. 12. c. 49. extr. Supra duos menses sapor ejus non permanet integer. *Liv.* l. 26. c. 25. Conjugibus liberisque et senioribus supra LX annos in propinquam Epirum missis, conjurant. *Id.* l. 42. c. 61. Scuta erant supra mille quingena. *Id.* l. 23. c. 11. Occidit supra ducenta millia hostium, supra quinquaginta millia cepit. Add. *Ibid.* c. 17. et 37. item l. 26. c. 12.

* 5. *Supra* pro *præter; past, by, near.*

Cic. l. 4. *Fam. ep.* 12. Ille, ut aiebat, supra Maleas Italiam versus navigaturus erat.

Supra pro *præter; beyond, over and above, besides, exclusively of.*

Liv. l. 2. c. 18. Supra belli Latini metum id quoque accesserat, quod triginta jam conjurasse populos satis constabat. *Pallad. Novembr.* tit. 13. Hædis supra lactis abundantiam, edera et arbuti et lentisci cacumina sunt sæpe præbenda.

* 6. *Supra* pro *altius; further up* or *back.* ἄνωθεν.

Sall. Jug. c. 5. Priusquam hujuscemodi rei initium expedio, pauca supra repetam. *I will carry my narration a little further back.*

7. *Supra* sine casu, ἄνω.

Interdum ponitur sine casu. *Cic.* l. 1. *de Div.* c. 17. Cotem et novaculam illam defossam in comitio, supraque impositum puteal accepimus. Add. *Cæsar* l. 1. *de B. C.* c. 46. § 6. *Columell.* l. 11. c. 2.

8. Admonitio I.

Superius dixi, et alia hujusmodi inusitata sunt, ac fortasse barbara, pro quibus illa sunt in usu: *ante dixi, supra dixi, supra scripsi. I have mentioned this, or written of this, above or before.*

* 9. Admonitio II.

Simul scire licet, *Ciceronem* non dicere *supra dictus*, sed *quem supra dixi*, *quem ante dixi*. Non dices igitur, *causa supra dicta valebit*, sed, *causa, quam supra dixi, valebit;* vel ut *Livius* interdum dicit, *quæ supra dicta est*, vel ut *Velleius*, *prædicta*.

* 10. *Supra* tralate.

Liv. l. 7. c. 30. Usque ad nos contemtus Samnitium pervenit, supra non ascendit.

---

[9] Hoc exemplum demonstrat *supra* etiam adjungi posse verbis motum significantibus. *Add. Liv. l. 3. c. 8.* et l. 32. c. 11. Cic. l. 1. de Div. n. 27.

*** 11.** *Supra* de numero.

Varro l. 3. *de R. R.* c. 13. Silva erat supra quinquaginta jugerum maceria septa. *Liv.* l. 41. c. 28. In ea provincia hostium cæsa aut capta supra octoginta millia. Add. *Id.* l. 42. c. 66. extr. et l. 39. c. 17.

12. *Nihil supra; nothing beyond it.*

Cic. l. 14. *Fam. ep.* 1. Pisonis amor in nos omnes tantus est, ut nihil supra possit esse. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 19. Libros confeci et absolvi: nescio quam bene, sed ita accurate, ut nihil supra. *with such care as nothing can surpass.* *Add. *Terent. Andr.* 1. 1. *Nepos Att.* c. 4.

13. *Supra quam.*

Supra interdum adsciscit *quam*. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 54. Aspera arteria ostium habet adjunctum linguæ radicibus, paulo supra, quam ad linguam stomachus annectitur. *a little above the place, where the throat is joined to the tongue. Sall. Cat.* c. 1. Corpus patiens inediæ, algoris, vigiliæ, supra quam cuiquam credibile est. *beyond what any one would credit.* * Add. *Celsus* l. 7. c. 30. *de condyl. curat.* Supra quam ego sum, petere. *Sall. Jug.* c. 24.

S. D. P. ** Pro eodem *Horatius* dixit *super quam.* l. 1. *sat.* 2. v. 65. Pœnas dedit usque superque Quam satis est, pugnis cæsus.

CAPUT CCLVI.

De Adverbio SURSUM.

SURSUM est *in superiore parte. high up. Cic. de Nat. D.* l. 2. c. 56. Nares eo, quod omnis odor ad supera fertur, recte sursum sunt.

Sursum est *upwards, up.* v. g. *Sursum corda.* Nonnunquam tralate ponitur. *Senec. de Tranq. Anim.* c. 11. In tanta rerum sursum ac deorsum euntium versatione. *where every thing goes up and down.*

CAPUT CCLVII.

De Pronomine TALIS.

1. *Talis* absolute.

Cic. pro Cluent. c. 53. Vir tali dignitate præditus. *a man of such respectability.*[10] *Id. pro Quint.* c. 13. Tot talesque viri. * Ita alibi sæpe.

(Admonitio.

In hac forma observandum, vim non eandem esse. Nam in nonnullis semper in meliorem partem, in aliis semper in deteriorem partem dicitur: velut, *in tali tempore,* Cicero in Epistolis semper de tempore tristi ex incommodo aliquo dixit.)

2. *Tale aliquid, tale quiddam.*

Interdum additur *aliquid* aut *quiddam*. *Cic.* l. 16. *Att. ep.* 8. Non equidem hoc divinavi, sed aliquid tale putavi fore. *something like it, something of the same sort or kind. Id.* l. 2. *de Leg.* c. 5. Omnem legem, quæ quidem certe lex appellari possit, esse laudabilem, quibusdam talibus argumentis docent. *Exempla utriusque generis multa ubique sunt.

*** 3.** *Tale quid, tale quicquam.*

Liv. l. 5. c. 1. Rex, a quo tale quid dictum referretur, pro seditionis eum principe, non vani sermonis autorem habebat. *Id.* l. 26. c. 31. Tantum abest, ut et ipsi tale quicquam facturi fueritis. *Id.* l. 40. c. 5. Primo quidam ex his, aspernantium tale quicquam speciem præbuerunt, quia plus in Demetrio spei habebant.

---

[10] In l. c. est *judices tali dignitate præditi.* Sed *Nizolius* habet *vir tali* cet. Ergo hinc iterum apparet, quod non semper exempla sua sumserit ex lectione scriptorum veterum *Tursellinus.* Vide infra in Tandem.

4. *Talis—qualis.*

Nonnunquam adsciscitur *qualis*. *Cic.* l. 1. *de Or.* c. 19. Caput esse arbitrabatur oratoris, ut et ipsis, apud quos ageret, talis, qualem se ipse optaret, videretur. *Id. de Senect.* c. 8. Videtis, ut senectus non modo languida non sit, verum etiam operosa, et semper agens aliquid, tale scilicet, quale cujusque studium in superiore vita fuit. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 13. Quales sumus, tales esse videamur.

* Interdum *qualis* non consentit cum *talis*, quod ad numerum attinet. *Cic.* 2 *Cat.* c. 2. init. Si quis est talis, quales esse omnes oportebat, qui in hoc me accuset *cet.* *Id. pro Planc.* c. 11. Tribunus plebis fuit, non fortasse tam vehemens, quam isti, quos tu laudas: sed certe talis, quales si omnes semper fuissent, nunquam desideratus vehemens esset tribunus. *Id. pro Sext.* c. 47. Qui sunt tales, qualis pater tuus, M. Scaure, fuit. *Id.* 3 *Phil.* c. 4. Quid Tarquinius tale, qualia innumerabilia et fecit et facit Antonius?

5. *Talis—ac, talis—atque, talis—ut; such—as.*

Alias *ac* vel *atque*. *Cic. in Vatin.* c. 4. Honos talis populi Romani voluntate paucis est datus, ac mihi. *Terent. Phorm.* 5. 9. Tali, atque hic est, infortunio.[11] *Liv.* l. et c. 42. Ego hæc, quæ aut a vobis objecta, aut purgata a me sunt, talia esse scio, ut aures, ut animi audientium sint.

6. *Talis—ut, talis—qui; such—that.*

Talis sæpe assumit *ut* vel *qui*. *Cic. de Amic.* c. 3. Vita quidem talis fuit, vel fortuna vel gloria, ut nihil posset accedere. *Id.* l. 10. *ad Att. ep.* 6. Talem igitur te esse oportet, qui primum te ab impiorum civium societate sejungas. *Exempla utriusque generis obviam sunt mediocriter attendenti.

* 7. *Hic talis.*

Cic. pro Mil. c. 27. Qua invidia huic esset tali viro conflagrandum? Ita hæ particulæ ab eodem *Cicerone, Nepote, Sallustio* sæpissime conjunguntur.

CAPUT CCLVIII.

De Conjunctione TAM.

1. *Tam* absolute pro *adeo*.

Aliquando *tam* absolute ponitur. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 2. Græcos reprehendit, quod mare tam secuti sunt. *Ter. And.* 3. 5, 2. Quandoquidem tam iners, tam nullius consilii sum.

* 2. *Tam* inservit judiciis secernendis.

Senec. ep. 102. Itaque utriusque bonum est merito laudari; tam mehercule, quam bene judicasse. *Idem ep.* 114. Verumque diverso genere corruptum est, tam mehercules, quam si vellent uti poeticis.

* 3. *Tam—atque* rarissimum est.

Plaut. Amphitr. 1. 1. 287. Tam consimile est, atque ego.

4. *Tam—quam.*

Tam plerumque assumit *quam*, et comparationem continet. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 2. Tam sum amicus Reipubl. quam qui maxime. *no one can be more warmly attached to the commonwealth than I am.* *Ib.* l. 13. *ep.* 3. Tam mihi gratum id erit, quam quod gratissimum. *will be particularly agreeable to me.* *Id. pro Sull.* c. 31. Tam sum misericors, Jud. quam vos; tam lenis, quam qui lenissimus. *Add. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 4.

5. Admonitio.

Cum duo non tam comparantur, quam copulantur, non solet usurpari *tam, quam*: sed, *tum, tum, et, et, vel, vel.* Itaque non dices: *Cicero declamabat tam Latine,*

---

[11] *Hic locus Terentii* a multis longe aliter legitur, quam Autor posuit. *Turs.*

quam Græce, sed *tum Latine, tum Græce; vel Latine, vel Græce.* Nec dices: *Tam bona naturæ, quam bona fortunæ accepta referenda sunt Deo*, sed *bona et naturæ et fortunæ* cet. *bona vel naturæ, vel fortunæ.* Item: *Virtus suspicitur tum a bonis tum a malis*, non, *tam a bonis quam a malis;* et alia eodem modo.

6. *Tam—quam* cum diversis verbis.

Alias in comparatione cum diversis verbis copulatur. *Cic. ad Att.* l. 13. *ep.* 20. Vellem tam domestica ferre possem, quam ista contemnere. *Id. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Quæ quidem non tam expetenda fuit, quam tuenda nobis est. * *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 16.

7. *Tam—quam si.*

Nonnunquam assumit *quam si. Cic. ad Att.* l. 8. *ep.* ult. Quicquid mali hic Pisistratus non fecerit, tam gratum est, quam si alium facere prohibuerit. *Id.* l. 16. *ep.* 1. Xenophanes hospes tam te diligit, quam si vixerit tecum. * Add. *Id.* l. 1. *de Off.* c. 7. et *Brut.* c. 85.

8. Admonitio.

Tam, quam fere nominibus et participiis adhibentur;[12] interdum etiam verbis, nimirum cum comparatio quædam, aut similitudo significatur. Et sane *tam* et *quam* adverbia sunt similitudinis. Significant enim *æque ac.* Quod si nulla appareat comparatio aut similitudo, *tantum—quantum* cum verbis usurpari solet. Lege *Tantum—quantum.*

* 9. *Tum—quam ut.*

Cic. pro Man. c. 21. Quid tam singulare, quam ut ex Senatus consulto legibus solutus, consul ante fieret, quam ullum alium magistratum per leges capere licuisset? *Id. Brut.* c. 47. Gellius non tam vendibilis orator, quam ut ne scires, quid ei deesset. Add. *Id. ad Quir.* c. 9.

10. *Non tam ut—quam ut*, vel *quam ut ne.*

Non tam ut copulatur cum *quam ut* et *quam ut ne. Cic. Att.* l. 9. *ep.* 2. Eundum igitur est: nec tam, ut belli, quam ut fugæ socii simus. *Ibid. ep.* 6. Non tam ut illa adjuvem, quam ut hæc ne videam, cupio discedere. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 72. Non tam, ut prosim causis, elaborare soleo, quam ut ne quid obsim.

11. *Non tam causa—quam ut*, vel *quia.*

Non tam causa assumit *quam ut*, vel *quam quia. Cic. Brut. ep.* 15. Neque tam ulciscendi causa, quam ut in præsens sceleratos cives timore ab impugnanda patria deterrerem. *Id. Topic.* c. 1. Non tam vitandi laboris mei causa, quam quod interesse tua arbitrarer.[13]

* 12. *Non tam causa—quam—ad.*

Cic. 2 *Verr.* c. 34. Ea, cum in Asia esset, comparabat, non tam suæ delectationis causa, quam ad invitationes adventusque nostrorum hominum.

* 13. *Non tam gratia—quam quod.*

Liv. l. 2. c. 44. Consules ad Veiens bellum profecti, quo undique ex Etruria auxilia convenerant, non tam Veientium gratia concitata, quam quod in spem ventum erat, discordia intestina dissolvi rem Romanam posse.

* 14. *Non tam ob—quam. Non tam ob—quam quod.*

Liv. l. 38. c. 39. Iliensibus Phœbeum et Gergithum addiderunt, non tam ob recentia ulla merita, quam originum memoria. *Id.* l. 21. c. 25. Boii defecerunt, non tam ob veteres in populum Romanum iras, quam quod nuper circa Padum Cremonamque colonias in agrum Gallicum deductas ægre patiebantur.

---

[12] Et quidem in positivo gradu positis, nam comparativis ac superlativis et rarissime et minus commode apponuntur. *Plaut. Bacch.* 5. 1. 5. Magis quam id reputo, tam magis uxor. *pro* quanto, tanto. (Vid. infr. n. 34.)

[13] *Sic* mei libri habent.

15. *Non tam propter—quam propter.*

Non tam propter adsciscit interdum *quam propter*. *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 3. Non tam propter periculum meum, quam propter vitia multa, quæ ibi offendi.

* 16. *Non tam propter—quam ut.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 85. De eo genere libitum est mihi paulo plura dicere, non tam propter usum forensem, quam ut hoc videritis *cet.*

* 17. *Non tam propter—quam quod.*

Cic. l. 1. *de Leg.* c. 4. Juris interpretatio non tam mihi molesta est propter laborem, quam quod dicendi cogitationem aufert. *Id. in Cæcil.* c. 7. Is non tam propter Verrem laborat, quam quod eum minime res tota delectat.

* 18. *Non tam quia—quam quia.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 30. De eo non tam quia longum est, quam quia perspicuum, dici nihil est necesse. *Liv.* l. 8. c. 19. Valuit ea legatio, non tam quia pacem volebant Samnites, quam quia nondum parati erant ad bellum.

* 19. *Non tam quod—quam quod.*

Cic. pro Sext. c. 64. Eum non tam admiror, quod meam legem contemnat hominis inimici, quam quod se statuit omnino Consularem legem nullam putare.

20. *Non tam—ut, uti, ut ne quidem, ut non.*

Sæpe adsciscit *ut* vel *uti*. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 1. Neque, cum id faciebamus, tam eramus amentes, ut explorata nobis esset victoria. *we were not so mad*. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 90. Si aliquid intelligerem ab Antonio prætermissum; non essem tam inurbanus ac bene inhumanus, uti ego eo gravarer, quod vos cupere sentirem. Interdum additur *ne quidem* vel *non*. *Cic. pro Sext.* c. 13. Nunquam erit tam oppressus Senatus, ut ei ne supplicandi quidem ac lugendi sit potestas. *Id.* l. 13. *Att. ep.* 31. Non puto tam expeditum negotium futurum, ut non habeat aliquid moræ. *I do not believe that it is in such a state of forwardness as not to occasion some delay.* * Exempla dantur plurima.

21. *Tam—ne.*

Forte invenies exempla, quæ meam subterfugerunt diligentiam.

22. *Tam—qui.*

Non raro pro *ut* recipit *qui*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 2. Quis est tam Lynceus, qui in tantis tenebris nihil offendat? *Id. pro Dom.* c. 34. Non tam insolens sum, qui Jovem esse me dicam: non tam ineruditus, qui Minervam Jovis sororem meam esse sororem existimem. * *Id.* 1 *Cat.* c. 2.

23. *Tam—et perinde.*

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 21. Eas ergo artes persequeretur; vivendi artem tantam, tamque operosam, et perinde fructuosam relinqueret?

** 24. *Tam—quin.*

P. * *Cic. pro Balb.* Quis est tam demens, quin sentiat?

25. *Tamdiu* absolute.

Tamdiu interdum absolute ponitur. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 2. Abs te tamdiu nihil literarum. *Ib.* l. 2. *ep.* 1. Ego te abfuisse tamdiu a nobis doleo. Sic sæpe.

** 26. *Tamdiu—donec.*

S. D. P. ** *Tamdiu—donec.* *Columell.* l. 12. c. 18. Tamdiu incenditur, donec ad fundum calor perveniat. *Idem* l. 11. c. 3. l. 12. c. 6 et 24 et 25. *Plin.* l. 10. c. 54.

27. *Tamdiu—dum. Tamdiu—quoad.*

Tamdiu plerumque adsciscit *dum*, interdum *quoad*. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 12. Tiberius enim Gracchus tamdiu laudabitur, dum memoria rerum Romanarum manebit. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 12. * Baiæ tamdiu, tum tu ades, sunt oblitæ sui. *Id.* l. 5. *Tusc. Qu.* c. 33. Corpus tamdiu gaudet, dum præsentem sentit voluptatem. *Id. de Off.* l. et c. 1. Disces, quamdiu voles; tamdiu autem velle debebis, quoad

te, quantum proficias, non pœnitebit. * Add. *Nep. Att.* c. 11. § 5. *Justin.* l. 11. c. 9. § 9.

28. *Tamdiu—quamdiu.*

Sæpe assumit, *quamdiu*. *Cic. Att.* l. 9. *ep.* 3. Tamdiu requiesco, quamdiu aut ad te scribo, aut tuas literas lego. *I am easy, as long as I am either writing to you, or hearing from you.* *Id.* 1 *Verr.* c. 9. Querere, quod accusator nolit tamdiu, quamdiu liceat, dicere. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 19. Bibulus se oppido munitissimo, et copiosissimo tamdiu tenuit, quamdiu in provincia Parthi fuerunt. *shut himself up in a well-fortified town, during the whole time that the Parthians continued in your province.* * Add. *Id. pro Marcell.* c. 11. et *Colum.* l. 12. c. 21.

29. *Tamdiu—quam.*

Interdum alterum *diu* non ponitur, sed intelligitur. *Cic. Brut.* c. 1. Vixit Hortensius tamdiu, quam licuit in civitate bene beateque vivere. * Add. *Ib.* c. 67. *Celsus* l. 7. c. 26.

30. *Tamdiu—ut.*

Cic. l. 4. *Acad.* c. 22. Antiochus didicit hæc apud Philonem tamdiu, ut constaret diutius didicisse neminem. *Pallad.* l. 1. tit. 15. Ea inductio ante tamdiu subigenda est, ut rutrum, quo calx subigitur, mundum levemus.

* 31. *Tamdiu, quum interea.*

Liv. l. 5. c. 54. Inter tot veterrimos populos tamdiu bella geritis, quum interea non universa Etruria bello vobis par est. *during so long a time have ye been engaged in war with so many nations of the oldest standing, while in the mean time not even the whole of Etruria could prove a match for you.*

32. *Tam multum. Tam valde.*

Jungitur nonnunquam cum adverbiis *multum et valde*. *Cic.* 4 *Verr.* c. 43. Tametsi non tam multum in istis rebus intelligo, quam multa vidi. *although my judgment in those matters bears no proportion to the number which I have seen.* *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 11. Non est in vitio dissolutionem naturæ tam valde perhorrescere.

33. *Tam* sæpe omittitur.

Cic. pro Cœl. c. 26. Quam velit, sit potens. *let her be as powerful as she pleases.* *Ibid.* c. 28. Quam volent, in conviviis faceti sint.

34. (*Tam* cum superlativo et comparativo.)

Tacit. Ann. l. 1. c. 53. Nec alia tam intima causa. *Cic.* 12 *Phil.* c. 5. Vestris tam gravissimis tamque multis judiciis. V. *Ernest. Clav. Cic.* in h. v. *Id. pro Deiot.* c. 3. Per istam dexteram non tam in bellis et prœliis, quam in promissis et fide firmiorem. *Sueton. Calig.* c. 35. Tam extremæ conditionis fuit. (Nempe in his fere superlativus est pro positivo, aut præcessit vel sequitur positivus cum *tam.*

35. *Tam* cum substantivo.

Sueton. Tit. c. 7. Quosdam e gratissimis delicatorum, quamquam tam artifices saltationis, ut mox scenam tenuerint *etc.*)

CAPUT CCLIX.

De Conjunctione TAMEN.

1. *Tamen* præpositum.

Etsi *tamen* plerumque subjicitur, cum antecedit *etsi*, vel aliquid ejusmodi: interdum tamen præponitur. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 17. Nos tamen, etsi hoc te ex aliis audire malo, sic in provincia nos gerimus, ut nullus teruncius insumatur *cet.* *Ubi tamen* non pendet ab *etsi*, sed refertur ad ea, quæ proxime antecedunt, quod idem usu venit in subjectis exemplis.

2. *Tamen—sed, certe, sed certe.*

Nonnunquam cum *sed, certe, sed certe* copulatur. *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 2. Pro Appio nos hic omnia facimus, honeste tamen, sed plane libenter. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 7. Quem tamen illi esse in principibus facile sunt passi; evolare altius certe noluerunt. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 9. Neque sum mediocriter commotus, neque tamen credidi; sed certe aliquid sermonis fuit.

3. *Tamen* in principio.

Non raro in principio collocatur.[14] *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 19. Tamen a malitia non discedis? *has not your satirical humour yet forsaken you? Id. pro Cluent.* c. 3. Tametsi permulta sunt, quæ mihi, antequam de causa dicam, de communibus invidiæ periculis dicenda esse videantur; tamen ne diutius oratione mea suspensa expectatio vestra teneatur, aggrediar ad crimen. (Alterum hoc exemplum plane alienum est: in priori autem haud dubie totum antecedens omissum est, ex consuetudine loquendi facile intelligendum. De hoc genere vid. *Gronov.* ad *Livium* l. 23. c. 19.)

* 4. *Tamen* sequitur subintellectum *quidem* vel *etsi.*

Livius l. 2. c. 45. Matura res erat, Consules tergiversantur tamen. *Ibid.* c. 51. Consul, nonnihil et hesterna felicitate pugnæ ferox, magis tamen, quod inopia frumenti, quamvis in præcipitia, dum celeriora essent, agebat consilia, temere ad castra hostium aciem erexit. *Cic.* l. 3. *Att. ep.* 11. Me et tuæ literæ, et quidam boni nuncii, non optimis tamen autoribus, adhuc Thessalonicæ tenebant. Et ita idem sæpe alibi. (Sic contra post *etsi, quamvis* omittitur *tamen.* V. *Cort.* ad *Sall. Jug.* c. 35.)

* 5. *Tamen* sequitur duos ablativos consequentiæ.

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 2. Hac accepta tam insigni injuria, tamen illo ipso die misi ad Metellum communes amicos, qui agerent cum eo, ut ab illa mente desisteret. *Id. pro Mil.* c. 3. Horatius, nondum libera civitate, tamen populi Romani comitiis liberatus est. *Id.* 2 *Phil.* c. 26. Miserum me: consumtis enim lacrymis, tamen infixus animo hæret dolor. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 11. Nostri olim, urbe reliqua capta, arcem tamen retinuerunt. *Ib.* c. 17. Cæsarem, L. Cæsare cum mandatis de pace misso, tamen aiunt acerrime delectum habere.

* 6. *Tamen* sequitur participia.

Cic. 3 *Catil.* c. 5. Ibi vehementissime perturbatus Lentulus, tamen et signum et manum suam cognovit. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 14. Bruti literæ scriptæ et prudenter et amice, multas mihi tamen lacrymas attulerunt. *Id. pro Marcell.* c. 10. Ingratus est injustusque civis, qui, armorum periculo liberatus, animum tamen retinet armatum. *Id. de Republ.* c. 5. Hæc ego admirans, referebam tamen oculos ad terram identidem.

* 7. *Tamen* ponitur post *qui,* conditionem quandam innuens.

Cic. l. 1. *de Off.* c. 44. Illi ipsi, quorum studia vitaque omnis in rerum cognitione versata est, tamen ab augendis hominum utilitatibus non recesserunt. *Idem pro Rosc. Am.* c. 36. Africanus, qui suo cognomine declarat, tertiam partem orbis terrarum se subegisse, tamen, si sua res ageretur, testimonium non diceret. *Ib.* c. 53. Illam priorem proscriptionem, quæ facta est in eos, qui arma capere potuerunt, tamen Senatus suscipere noluit. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 26. Ego huic spei et expectationi, quæ nobis proponitur, maxime tamen volui præstolari apud te in Epiro. *Id.* 6 *Verr.* c. 60. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 84.

* 8. *Tamen* post subintellectum *in* pro *etsi* vel *cum.*[15]

Cassius l. 12. *Cic. Fam. ep.* 13. Delectum remigum, magna contumacia civitatum, tamen satis celeriter habuimus.

---

[14] In principiis periodorum satis raro ponitur; in principiis colorum haudquaquam raro.

[15] Etiam *in* pro *etsi* comitem interdum trahit tamen. Exempla vide supra in *præpositione in pro etsi.*

9. *Tamenne* interrogantis et urgentis, post *quid? si.*

Tamenne interrogando instat. *Cic.* 5 *Verr.* c. 8. Quid? si ab Apollonio aliquid commissum est, quamobrem jure in eum animadverteretur, tamenne hanc rem sic agemus, ut crimini aut invidiæ reo putemus esse oportere, si quo de homine severius judicavit? *shall we therefore treat the matter so? Idem pro Quint.* c. 25. Verum tamen, quid? si, inquit, habes ejusmodi causam, ut hoc tibi planum sit faciendum: tamenne vereris, ut possis hæc contra Hortensium contendere? *Id. pro Dom.* c. 19. Quid? si pluribus de rebus uno sortitu retulisti? tamenne arbitraris id te posse obtinere? *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 29. Tamenne ista tam absurda defendes? *will you then defend such absurdities as these?*

* 10. *Tamen* etiam solum sæpe interrogando instat. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 19. Quid ergo est? ita tamen quæstus te cupidum esse oportebat, ut legem Memmiam putares aliquid valere oportere. *Id. in Cæcil.* c. 6. Tamen his invitissimis té offeres? tamen in aliena causa loquere? tamen eos defendes, qui se ab omnibus desertos potius, quam ab te defensos esse malunt? tamen his operam tuam pollicebere?

** 11. *Si tamen.*

Si tamen, if indeed, correctioni servit. *Ovid.* l. 3. *Trist. el.* 14. Nunc incorrectum populi pervenit in ora, In populi quicquam si tamen ore meum est. *Linac.* l. 5. p. 362. * Lege supra *Si.*

** 12. Affine huic est *nisi tamen*, nam et ipsum in correctione adhibetur. *Plin. Paneg.* c. 93. Ullamne tibi pro beneficiis referre gratiam parem possumus, nisi tamen illam, ut semper nos meminerimus consules fuisse? *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 21. Circa me tantum benignitate nimia modum excessit, nisi quod tamen Poetis mentiri licet. *Ibid.* l. 8. *ep.* 17. Parvulum differt, patiaris adversa, an expectes: nisi quod tamen dolendi modus; non est timendi. Ubi Cl. *Bucknero* particula *tamen* inserta videtur, magis ut abundaret ac expleret, quam ut aliquid efficeret.

(13. *Tamen* pro *saltem.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 3. Quod si aut causa criminis, aut facti suspicio, aut quælibet denique vel minima res reperietur, quamobrem videantur illi nonnihil tamen in deferendo nomine secuti.

14. *Quamvis tamen.*

Interdum etiam statim ab initio cum particula *quamvis* ponitur a poetis: *Ovid. Met.* l. 2. v. 782. Quamvis tamen oderat illam, Talibus adfata est. Sic etiam Græci τὸ ὅμως præponunt. Exemplum est apud *Lycurgum* in *Orat.* § 18.

15. *Tamen* eleganter præcedente *quidem.*

Illud autem elegans est, cum post *quidem* ponitur, sed in eodem membro, ut in hoc *Plin. Pan.* c. 31. Superbiebat ventosa et insolens natio, quod, victorem quidem populum, pasceret tamen. Add. *Liv.* l. 2. c. 24. et ibi *Drak.* ad l. 32. c. 31. etc.)

CAPUT CCLX.

De Conjunctione TAMETSI.

1. TAMETSI idem declarat, quod *etsi.* Itaque adsciscit *tamen.* *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 9. Tametsi jactat ille quidem illud suum arbitrium: tamen habet quiddam profecto, quod magis in animo ejus insederit. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 4. Meum studium erga te et officium tametsi multis jam rebus spero tibi esse cognitum, tamen in his maxime declarabo. * Add. l. 1. *Fam. ep.* 5.

* 2. *Tametsi sed. Tametsi—sed tamen.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 33. Tametsi tantam calamitatem reipublicæ quam tardissime audire optandum est: sed illis, qui prodesse nihil possunt, nequeo mederi. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 7. Tametsi hoc minime tibi deest: sed tamen efficeret magnitudo et vis amoris mei, consilio te ut possem juvare.

* 3. Tametsi—verum.

Plaut. Prol. Amphitr. c. 21. Tametsi pro imperio vobis quod dictum foret,

Jupiter scibat, facturos, quippe qui intellexerat, vereri vos se, Jovem: verum profecto hoc petere me precario a vobis jussis leniter dictis bonis.

* 4. *Tametsi—nihilominus.*

Scribonius Compos. c. 122. Oportet tamen non indifferenter remediatos in futurum vivere: tametsi enim a coli dolore tuti sint, metuere nihilominus debent *cet.*

* 5. *Tametsi—nihilominus tamen* minus probatur.

Boeth. Consolat. l. 4. *pros.* 6. Quo fit, ut tametsi vobis hunc ordinem minime considerare volentibus confusa omnia perturbataque videantur; nihilominus tamen suus modus ad bonum dirigens cuncta disponat.

6. *Tametsi* absolute.

Interdum absolute ponitur, omisso *tamen*, quod idem de *quanquam* atque *etsi* supra diximus. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 7. Tametsi id quidem fecerunt ridicule. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 4. Tu quicquid indagaris de republica, facito, ut sciam: tametsi minus sum curiosus. *inform me: although I am not at all curious.* *Add. *Id. pro Rosc. Am.* c. 52. 43 et 49.

D. P. ** 7. *Tamenetsi* unica dictione dicebant veteres pro *tametsi*, quod ex eo contractum est. Ennius: At Romanus homo, tamenetsi res bene gesta est, Corde suo trepidat. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 15. Sed tamenetsi antea scripsi, quæ æstimavi scribi oportere; tamen hoc tempore breviter commonendum putavi. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 17. Nos tamenetsi hoc te ex aliis audire malo, sic in provincia nos gerimus, quod ad abstinentiam attinet, ut nullus teruncius insumatur in quemquam. *Cæsar* l. 7. *de B. G.* Quæ tamenetsi Cæsar intelligebat, tamen, quam mitissime potest, legatos appellat. *Taubm.* ad *Plaut.* pag. 871. *Manut.* ad *Famil.* pag. 468. *Rittershus.* ad *Salvian.* p. 491. *Weitz.* ad *Ter.* p. 115.

CAPUT CCLXI.

De Adverbio TANDEM.

1. *Tandem* instantis.

TANDEM proprie quidem est adverbium temporis: verum sæpe vim habet instandi vehementius. *Cic.* 1 *Catil.* c. 1. Quousque tandem abutere Catilina patientia nostra? *How long then wilt thou continue to abuse our patience? Id. pro Flacc.* c. 10. Utrum hic tandem disceptationem et cognitionem veritatis, an innocentiæ labem aliquam aut ruinam fore putatis? *Id.* l. 1. *de N. D.* c. 38. Hoc per ipsos Deos quale tandem est? *Id. Parad.* 6. c. 1. Quæ tandem est ista tam insolens divitiarum ostentatio? [16] *Id.* 2 *Catil.* c. 1. Quanto tandem illum mœrore afflictum esse et profligatum putatis? *Id.* l. 1. *de Leg.* c. 1. Quorsum tandem aut cur ista quæris? *wherefore and why do you ask this?* *Num tandem. *Boeth. Consol.* l. 3. *pros.* 12.

2. *Tandem aliquando:* lege *Aliquando.*

* 3. *Tandem jam.*

Liv. l. 8. c. 5. Tempus erat, Manli, vosque Patres conscripti, tandem jam vos nobiscum nihil pro imperio agere.

(4. *Vix tandem.*

Ter. Andr. 3. 1. Vix tandem sensi stolidus.)

* 5. *Tandem* post duos ablativos consequentiæ vel participio.

Liv. l. 7. c. 11. Magna utrinque edita cæde, vertitur tandem acies Gallorum. *Sall. Jug.* c. 93. Diu multumque fatigati tandem in castellum perveniunt.

---

[16] Hoc exemplum ex infideli potius alicujus memoria, aut e rivulo quodam, quam e fonte *Ciceronis* profluxisse videtur. Mei certe libri habent alia verba.

CAPUT CCLXII.

De Adverbio Tanquam.

1. Tanquam sæpe adverbium est similitudinis. *Cic. in Vatin.* c. 2. Repente tanquam serpens te e latibulis intulisti. *Id. Brut.* c. 18. Odyssea Homeri est tanquam opus aliquod Dædali. *Id. de Senect.* c. ult. Ex ista vita discedo tanquam ex hospitio, non tanquam ex domo. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 1. Dicit, tanquam in Platonis politia, non tanquam in Romuli fece, sententiam. *Id.* 2 *Phil.* c. 41. Ut istum, tanquam si esset consul, salutarent.

2. *Tanquam* cum *sic* vel *ita*.

Tanquam sæpe jungitur cum *sic*, interdum cum *ita*, vel *itidem*. *Cic. pro Dom.* c. 2. Crebra tanquam tempestatum, sic sententiarum commutatio. *Id.* l. 5. *Tusc. Qu.* c. 5. Tanquam levia quædam vina nihil valent in aqua, sic Stoicorum ista magis gustata, quam potata, delectant. *Id. pro Rosc. Am.* c. 32. Tanquam si offusa Reip. sempiterna nox esset, sic ruebant in tenebris. **Cic.* l. 2. *de Off.* c. 13. Tanquam in clarissima luce versetur, ita nullum obscurum potest nec dictum ejus esse, nec factum. *Liv.* l. 40. c. 6. Tanquam de regno dimicaretur, ita concurrerunt.

* 3. *Tanquam—itidem.*

Terent. Eun. 2. 2. Eum me sectari jussi, si potis, tanquam philosophorum habent disciplinæ ex ipsis vocabula, parasiti itidem ut Gnathonici vocentur.

4. Admonitio.

In comparationibus et similitudinibus Cicero *tanquam* usurpat libentius quam *velut*. * Et sæpe adjicitur particula *quidam* vel *aliquis*, si præsertim tralatio sine his particulis durior videri possit.

* 5. *Tanquam*—pro *tanquam si.*

Liv. l. 28. c. 43. M. Atilium captum in Africa commemorat, tanquam M. Atilius primo accessu ad Africam offenderit. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 15. Parvi primo ortu sic jacent, tanquam omnino sine animo sint. *Id. Brut.* c. 1. Tanquam illi ipsi acerbitatis aliquid acciderit, angimur. *Id.* 3 *Verr.* c. 28. Statim tanquam conjuratio aliqua Agyrii contra remp. facta, aut legatus prætoris pulsatus esset, ita Agyrio magistratus et quinque primi accitu istius evocantur. Add. *Liv.* l. 41. c. 24. *Cic.* l. 2. *de Invent.* c. 10. extr.

* 6. *Tanquam si.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 16. De Dolabella quod scripsi, suadeo videas, tanquam si res tua agatur. Add. *Plaut. Asin.* 2. 4. et *Menæch.* 5. 9. et *Pallad.* l. 3. tit. 12.

* 7. *Tanquam si—ita.*

Cic. l. 3. *Qu. Fr. ep.* 2. Omnes, tanquam si tu esses, ita fuerunt. *Id. pro Cæcin.* c. 21. *Id. de Partit.* c. 28. Dicunt etiam *tanquam si—sic.* Vid. paulo supra ultimum exemplum in *tanquam—sic.*

* 8. *Tanquam non.*

Liv. l. 42. c. 3. Tanquam non iidem ubique dii immortales essent, sed spoliis aliorum alii colendi.

* 9. *Tanquam* post verba vituperandi, accusandi cet. pro *quod.*

Tacit. l. 16. c. 8. § 1. Silanum increpuit iisdem, quibus patruum ejus Torquatum, tanquam disponeret jam imperii curas. *Id.* l. 1. *Hist.* c. 48. § 6. Servilius deinceps probro aspersus est, tanquam scyphum aureum in convivio Claudii furatus. *Ibid.* c. 26 et 58. et l. 2. c. 21. Add. *Plin.* l. et c. 20. Sic item post nomina : *Tacit.* l. 4. *Ann.* c. 13.

(10. *Tanquam* pro *non secus ac, non minus ac, æque ac.*

Ter. Phorm. 1. 2. Senis nostri fratrem majorem nostin' ? D. Tanquam te. Et *huc pertinent* quædam e n. 5. sqq.)

CAPUT CCLXIII.

De Adverbio TANTISPER.

1. TANTISPER est *tanto* vel *tantulo tempore*. *Plaut. Aul.* 4. 5. Tantisper hic ego ad januam concessero. *I will go to the door for a moment. Cic. pro Cæcin.* 10. Cogitare tantisper de aliquo reo. * Add. *Id.* l. 12. *Att. ep.* 15. et *Liv.* l. 1. c. 22.

2. *Tantisper—dum.*

Interdum adsciscit *dum*. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 2. Censeo latendum tantisper ibidem, dum refervescat hæc gratulatio. *Plaut. Truc. Prol.* Athenæ istæ sunto ita ut hoc est proscenium, Tantisper dum transigimus hanc comœdiam. *let our stage be Athens for a little time, just while we play our comedy. Id. Mostell.* 3. 1. Ego hic tantisper, dum exis, te operiar foris. *Add. *Ter. Heaut.* 1. 1.

(Admonitio.

Posterior observatio priori loco ponenda erat. Nam legitima ratio usurpandæ hujus particulæ est hæc posterior, in qua sequitur *dum*, aut similis significationis particula: prior illa absoluta est exquisitior.)

CAPUT CCLXIV.

De Particula TANTO.

* 1. *Tanto* cum adverbiis numeri.

Plaut. Mercat. 2. 2. Bis tanto valeo, quam valui prius. *Cic.* 3 *Verr.* c. 97. Reperietis, quinquies tanto amplius istum, quam quantum ei in cellam sumere licitum sit, civitatibus imperasse. *Varro R. R.* l. 1. c. 18. *Plaut. Pers.* 1. 3. 73. *Columell.* l. 3. c. 13. (Sed non tam ad numerum, quam ad comparativum refertur aut diserte additum, aut intelligendum.)

* 2. *Tanto* absolute.

Tacit. l. 2. *Hist.* c. 30. Improspera Valentis fama apud exercitum Cæcinæ erat: expositos se tanto pauciores integris hostium viribus querebantur.

* 3. *Tanto* cum comparativo et *quod* vel *quoniam*.

Sueton. Tiber. c. 40. extr. Potestatem omnibus adeundi sui fecit, tanto magis, quod, ab urbe egrediens, ne quis se interpellaret, edixerat. Add. *Sueton. Cæs.* c. 48. *Plin.* l. 37. c. 5. Herbas quoque virentes frondesque avide spectamus. Smaragdos vero tanto libentius, quoniam nihil omnino viridius comparatum illis viret.

* 4. *Tanto melior.*

Plaut. Bacchid. 2. 2. 33. Tanto melior, Bacchis. (scil. hic, quam cæteri homines.) Add. *Plaut. Pers.* 2. 5. extr. *Senec. de Tranq. Anim.* c. 15. Laudemus toties dignum laudibus et dicamus: Tanto fortior! tanto felicior. *Plaut. Menæch.* 2. 3. 79. Tanto nequior es!

* 5. *Tanto—quanto* cum duobus comparativis.

Cels. Proœm. l. 1. Iis tanto magis omnis observatio necessaria est, quanto magis obnoxia offensis infirmitas est.

* 6. *Tanto—quanto* cum uno comparativo.

Tacit. l. 6. c. 45. Tanto acceptius in vulgum, quanto modicus privatis ædificationibus. *Id.* l. 4. c. 48.

* 7. *Tanto—quantum.*

Tacit. Ann. l. 2. c. 73. Si solus arbiter rerum, tanto promtius adsecuturum gloriam militiæ, quantum clementia, temperantia, ceteris bonis artibus præstitisset.

* 8. *Tanto* omisso, sequitur *quantum*.

Columell. l. 12. c. 21. Liquidior et purior est aqua marina, quantum altiori mari hausta est. Interdum sequitur *quanto*. *Plin.* l. 34. c. 18. Melior hæc molybdona, quanto magis aurei colores, quantoque minus plumbosa, friabilis et modice gravis. Sed rarius omittitur *tanto*, ubi *quanto* sequitur.

CAPUT CCLXV.

De Adverbio TANTOPERE.

1. TANTOPERE ex *tanto opere* conflatum est. (unde etiam interdum in libris scriptis divisum reperitur *tanto opere*, ut *magno opere*.) *Cic. pro Mur.* c. 20. Illud nescio quid, quod tantopere didicisti, præclarum aliquid arbitrare. Usurpatur pro *tantum*. *Cic. pro Quint.* c. 1. Neque hoc tantopere querendum videretur, hæc summa in illis esse, si in nobis essent saltem mediocria.

2. *Tantopere—quantopere*. *Tantopere, ut*.

Assumit autem interdum *quantopere* vel *ut*. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 35. Neque enim tantopere hanc a Crasso disputationem desiderabam, quantopere ejus oratione in causis delector. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 11. In quo tantopere apud majores nostros culta injustitia est, ut ii, qui *cet*. * Add. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 3. et *Nepos* in *Att.* c. 7. [17]

* 3. *Tantopere—quam* rarius est.

Cic. l. 1. *de Fin.* c. 4. Quid est in vita tantopere quærendum, quam cum omnia in philosophia, tum id, quod in his libris quæritur ?

4. P. ** *Tantopere* patitur tmesin, ut *magnopere*. *Plaut. Casin.* Id est, quod me tanto vir opere orabat meus. *Id. Cist.* Quæ me opere tanto cistellam servare jussit.

CAPUT CCLXVI.

De Nomine TANTUS, **et* TANTI, *et Adverbio* TANTUM.

TANTUS et *tantum* nomen absolute. *Tantus* et *tantum* interdum absolute ponuntur. *Cic.* l. 3. *de Nat. D.* c. 38. extr. Deus potuit conservare urbes tantas atque tales. *Ib.* l. 1. c. 21. Moleste ferebam, tantum ingenium in tam leves sententias incidisse. Huc pertinet *tantundem*. *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 43. Undique ad inferos tantundem viæ est. *all places are at an equal distance from the infernal regions.* * Add. *Cæs. B. G.* l. 7. c. 72. § 1.

2. *Tantus* et *tantum* in epiphonemate.

Interdum in epiphonemate adhibentur. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 8. Ultro se offerunt omnes. Tantus ardor omnium animos occupavit. *Id. de Senect.* c. 13. Duellius deducebatur cereo funali et tibicine. Tantum licentiæ dabat gloria. * Add. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 2. et *de Senect.* c. 2.

* 3. *Tantum* de personis.

Cic. 5 *Verr.* c. 39. In sua quisque navi dicit se tantum habuisse nautarum, quantum oportuerit. Add. *Id.* 3 *Catil.* c. 10. *Liv.* l. 3. c. 17. et l. 44. c. 42. et l. 40. c. 19.

*4. *Tantus—quam*.

Varro l. 3. *de R. R.* c. 2. HS. sexaginta millia ea pars reddidit eo anno villæ, bis tantum, quam tuus fundus ducentum jugerum Reate reddit. *Liv.* l. 7. c. 15.

---

17 Interdum post *tantopere* ponitur *ut* adverbium. *Cic.* 2 *Verr.* c. 2. Nunquam neque tantum periculum mihi adire visus sum, neque tantopere pertimui, ut nunc in ipso judicio.

5. *Tantus—quantus.*

Tantus adsciscit *quantum*, idque vel uno duntaxat verbo copulatum, vel duobus diversis,[18] vel eodem iterato. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 8. Tanta contentione decertavi, quanta nunquam antea ulla in causa. *Id.* 4 *Philipp.* c. 1. Frequentia vestrum incredibilis, Quirites, concioque tanta, quantum meminisse non videor. *Id. de Amic.* c. 6. Amicitia tantas opportunitates habet, quantas non queo dicere. *Id* l. 5. *Att. ep.* 20. Ego in vita mea nulla unquam voluptate tanta sum affectus, quanta afficior hac integritate. *Add. *Id. pro Man.* c. 11. * Huc refer ea exempla, in quibus *quantus* aliud nomen habet, quam *tantus*. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 9. Peto, ut ad eam voluntatem, quam tua sponte erga Cæcinam habiturus esses, tantus cumulus accedat commendatione mea, quanti me a te fieri intelligo.[19]

6. *Tantus—quantus maximus.*

Interdum assumit *quantum maximum*. *Cic. de Senect.* c. 12. Archytas fingere animo aliquem jubebat tanta incitatum voluptate corporis, quanta percipi posset maxima. *Archytas proposed the idea of a man being under the immediate influence of the most exquisite delight. Id. de Amic.* c. 20. Tanta est inter eos, quanta maxima potest esse, morum studiorumque distantia. *there is the strongest possible difference between them in regard to their morals and pursuits.*

* 7. *Tantus—qui,* pro *ut is.*

Cic. l. 15. *Fam. ep.* 1. Nunquam ullum periculum tantum putavi, quod subterfugere mallem, quam vestræ autoritati obtemperare. *Ib.* l. 15. c. 11. Nihil est tantum quod ego non tua causa debeam, facturusque sim cum studiose tum libenter. * Add. *Id. pro Marcel.* c. 2 et 3. et l. 4. *Acad.* c. 39. et *pro Sull.* c. 2. extr.

* 8. *Tantus—qui,* pro *quantus.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 10. Velles, ais, tantum modo ut haberem negotii, quod esset ad laureolam satis. *Id. Brut.* c. 45. et l. 5. *Tusc. Qu.* c. 32. et l. 2. *de Leg.* c. 3.

9. *Tantus, ut.*

Nonnunquam assumit *ut*. *Cic. de Amic.* c. 8. Tanta vis probitatis est, ut eam in hoste etiam diligamus. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 21. Tantus fuit amor, ut exhauriri nulla posset injuria. Add. *Id. pro Manil.* c. 10. et *pro Mil.* c. 5.

* 10. *Tantus—ut* pro *tantus—quantus.*

Cic. Brut. ep. 9. Est alienum tanto viro, ut tu es, quod alteri præceperit, id ipsum facere non posse. Add. *Cæs.* l. 3. *B. C.* c. 92. § 1. Huc refer illud *Nep.* in *Ages.* c. 4. Agesilaus tanta modestia dicto audiens fuit jussis absentium magistratuum, ut si privatus in Comitio esset Spartæ.

* 11. *Tantum* cum genitivo plurali.[20]

Senec. de Benef. l. 4. c. 23. Ipse mundus quoties per noctem ignes suos fundit, et tantum stellarum innumerabilium refulsit, quem non intentum in se tenet? *Idem Vit. Beat.* c. 11. Tantum acerrimorum hostium. Vid. 5 *Verr.* c. 39. add. n. 3.

12. *Tantum ut, uti, utine.*[1]

Tantum assumit *ut, uti, utine*. *Cic. de Senect.* c. 11. Tantum cibi aut potionis adhibendum, ut reficiantur vires, non opprimantur. *Cæs.* l. 4. *B. G.* c. 16. § 7. Ubii dicebant, tantum esse nomen atque opinionem exercitus Romani, uti opinione et amicitia populi Rom. tuti esse possint. * Add. *Sallust. Jugurth.* c. 13. *Cæs.* l. 3. *B. C.* c. 56. Tantum a vallo ejus prima acies aberat, uti ne in eam telum tormentumve adigi posset.

---

[18] Vel significatione vel sono. Prioris generis exempla habet Autor et multa ubique sunt; posterioris exemplum est in l. 1. *Att. ep.* 14. et alibi.

[19] Subintelligitur enim *pretii rem* vel *hominem*.

[20] *Tantum* cum genitivo singulari crebrius reperitur: v. g. *tantum pecuniæ* cet.

[1] Hoc tantum nihil separatum habet ab observatione 10. nisi quod ibi generalius *est. Apponi autem etiam potest ut ne quidem.* Vid. Cic. 3 Verr. c. 18. et alibi.

** 13. *Tantus*, pro *tantillus*.

D. ** *Tantus* interdum minuit potius, quam auget, poniturque pro *tantillus*. *Cic. pro Leg. Manil.* Vectigalia tanta sunt, ut his vel ad ipsas provincias tutandas vix contenti esse possimus. *are so paltry; are so mean.* *Id. Fam.* l. et *ep.* 8. Aut non erit istic bellum, aut tantum erit, ut vos aut successores sustinere possint. *Cæs.* l. 6. *B. G.* c. 35. § 9. Præsidii tantum est, ut ne murus quidem cingi possit. Huc pertinent quæ mediocritatem designant. *Ovid.* l. 2. *Remed.* in fin. Aut nulla ebrietas aut tanta sit, ut tibi curas Eripiat, si quæ est inter utrumque, nocet. *Cic. de Senect.* c. 11.

(13. b *Tantus* cum superlativo.

Reperitur etiam *tantus* cum superlativo, ubi pro *tam* positum videri possit, ut ap. *Cæs. B. C.* l. 1. c. 21. Tanta erat summa exspectatio. Exempla etiam sunt apud *Plautum, Lucretium*, et alios: sed hoc genus non facile imitandum.)

14. *Tantum, so long—ut* vel *dum*, vel *quantum*.

Livius l. 40. c. 48. Consul tantum moratus, ut suos refugere in castra libero introitu sineret, clamore sublato, simul omnibus portis erupit. *Id.* l. 37. c. 12. Livius tantum moratus dum Eumenes eum classe assequeretur, Samum petere intendit. *Id.* l. 45. c. 2. Add. *Sallust. Jug.* c. 53. *Livius* l. 33. c. 2. Quinctius tantum Thebis moratus, quantum Attali recens casus coegit, Elatiam redit.

* 15. *Tantum, so far—ut.*[2]

Liv. l. 37. c. 39. Antiochus tantum progressus e castris est, ut dimicaturum appareret.

* 16. *In tantum—donec.*

Colum. l. 3. c. 13. Humum in tantum deprimere oportet, donec altitudinis mensuram datam ceperit.

Nota illud etiam *Colum.* l. 12. c. 24. Aquam, cum in tantum refrixerit, quantum, ne contacta corpus urat, partem aliquam ejus pici immiscemus.

* 17. *Quater tantus, bis tantus* cet.

Hirtius B. Afr. c. 19. § 6. Petreiano auxilio adhibito, equitibus MC. peditum, ac levis armaturæ quater tantis, sagittariis ac funditoribus *cet. Cic.* 3 *Verr.* c. 43. Sexies tantum, quam quantum satum sit, ablatum esse ab aratoribus, intelligetis.

Sed tamen *Plaut. Pseud.* 11. 2. Quasi mihi non sexcenta tanta soli soleant credier.

18. *Tantumdem—quantum.*

Id. l. 2. *de Leg.* c. 19. Qui morte testamentove ejus tantundem capiat, quantum omnes hæredes. *Cato* c. 118. Musti tantundem addito, quantum aceti. Add. *Tac.* l. 2. *Hist.* c. 50. *Colum.* l. 12. c. 21.

* 19. *Tantillus.*

Plaut. Mostell. 2. 1. 47. Potate haud tantillo hac quidem causa minus.

20. *Tantulus* nomen, cui *quantulus* apponitur.

Cic. l. 2. *Tusc. Qu.* Tantulum malum. *Id.* 2 *Verr.* c. 38. Bona vendidisset, si tantulum moræ fuisset, quo minus ei pecunia illa numeraretur. *the goods would have been put up to auction, had the least delay happened with respect to the payment. Id.* l. 1. *Att. ep.* 11. Ita distinebar, ut vix huic tantulæ epistolæ tempus habuerim. *Add. *ib.* l. 15. *ep.* 26.

21. *Tanti est* pro *expedit.*

Tanti est, pro *expedit*, eleganter ponitur. *Cic.* 4 *Verr.* c. 12. Hic tibi in mentem non venit jubere, ut hæc quoque referret H. S. D. se tibi vendidisse; fuit tanti, mihi crede: haberes, quod defenderes. *believe me, it would have been worth your while.*

---

[2] Subintelligi videtur *spatium*, uti in proxima superiore observatione *tempus*. Interdum etiam non sequente ut, tantum ponitur pro tantum spatium apud Livium *l.* 21. *c.* 32.

Id. 2 *Catil.* c. 7. Est mihi tanti, Quirites, hujus invidiæ falsæ et iniquæ tempestatem subire, dummodo a vobis hujus horribilis belli periculum depellatur. *it is worth my while.* *Add. *Id.* l. 5. *Att. ep.* 20. et l. 11. *ep.* 16. *Senec. de Benef.* l. 4. c. 39. *Cic.* 1 *Catil.* c. 9. (V. *Manut.* ad *Cic.* 6 *Verr.* c. 20. et quos laudat *Arnzen.* ad *Plin. Paneg.* c. 6.)

22. *Nihil tanti est* pro *non expedit.*[3]

Nihil tanti est pro *non expedit,* aut *non tanti faciendum est,* elegantissime dicitur. *Cic.* 2 *Att. ep.* 13. Juratus tibi possem dicere, nihil esse tanti. *Ib.* l. 13. *ep.* 40. Nunc nihil mihi tanti est, faciam, quod volunt. *Ib.* l. 5. *ep.* 8. Nihil nobis fuerat tanti.

23. *Tanti est* cum *ut* vel *quo.*

Interdum adhibetur *ut,* vel *quo. Cic.* l. 12. *Att. ep.* 3. Nihil tamen tanti, ut a te abessem, fuit. *nothing ranked so high in my estimation, as to induce me to leave you for it. Id. pro Rosc. Com.* c. 8. Tibi Piso certe tanti non fuisset, ut socium fraudaretis. *Cal.* ap. *Cic.* l. 8. *Fam. ep.* 14. Tanti non fuit Arsacen capere, ut earum rerum, quæ hic gestæ sunt, spectaculo careres. *Cic. ad Brut. ep.* 16. Nihil tanti fuit, quo venderemus fidem nostram.

* 24. *Non est tanti, quam quod.*

Cic. pro Mil. c. 22. Id quidem non tanti est, quam quod propter eosdem non sanguine et vulneribus suis crudelissimi inimici mentem oculosque satiavit.

* 25. *Tanti—quantum.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 1. Furnium tanti a te fieri, quantum ipsius humanitas et dignitas postulat, gaudeo.

* 26. *Tantidem—quasi.*

Plaut. Mercat. 2. 2. Decrepitus senex tantidem est, quasi sit signum pictum in pariete.

27. *Tantum* adverbium absolute.[4]

Interdum absolute ponitur. *Cic. ad Qu. Fr.* l. et *ep.* 1. Præsertim cum hi mores tantum jam ad nimiam levitatem et ambitionem incubuerint. *Add. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 1. et l. 7. *Att. ep.* 1. et *Cæs. B. G.* l. 6. c. 12. § 3.

28. *Tantum—quantum.*

Tantum—quantum non est idem, quod *tamquam,* sed *tam multum, quam multum.* Itaque non cum nominibus et participiis,[5] sed cum verbis usurpari solent. Lege *Tam, quam. Tantum* autem et *quantum* copulantur tum verbo uni, tum duobus diversis, tum eidem iterato. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 7. Gratia tantum possumus, quantum victi. *Ib.* l. 5. *ep.* 13. Tecum ero tantum, quantum patietur utriusque ætas. *Ib.* l. 13. *ep.* 22. Si huic commendationi meæ tantum tribueris, quantum cui tribuisti plurimum. *Id.* l. 2. *Att. ep.* 23. Si me amas tantum, quantum profecto amas. *Ib. ep.* 19. Neque tantum est in re, quantus est sermo. *nor is the matter of so much importance in itself, as because it is made the subject of common conversation.*

Interdum pro *tantum tantundem* dicitur. *Cic.* 5 *Verr.* c. 87. Magistratibus tantundem detur in cellam, quantum semper datum sit.

* 29. *Tantum—ut* pro *adeo—ut.*

Cic. pro Sext. c. 14. Tantum homines fefellisti, ut negligeres autoritatem Senatus.

---

[3] Dicitur etiam *non est tanti. Cic.* 1 *Catil.* c. 9.

[4] Videtur subintelligi *in.* Vid. *Senec. Quæst. Nat.* l. 3. c. 24. Add. supra in *In.*

[5] Autor fortasse respicit usum *Ciceronis,* quem alii non attendunt. *Colum.* l. 11. c. 3. Id *non tantum* incommodum est, quantum, quod noxium virus habent, succoque suo sterile solum reddunt.

30. *Tantum abest, ut. Tantum abest, ut, vix, etiam.*

Tantum abest, jungitur cum *ut,* interdum assumit *vix,* aut *etiam. Cic.* l. 1. *de Off.* c. 14. Id tantum abest ab officio, ut nihil officio magis possit esse contrarium. *Id. Att.* l. 13. *ep.* 21. Tantum porro aberat, ut binos scriberent; vix singulos confecerunt. *my transcribers were so far from making two copies, that they have scarcely completed one. Id.* l. 5. *de Fin.* c. 20. Qua in vita tantum abest, ut voluptates consectentur: etiam curas, solicitudines, vigilias perferunt. *Add. *Brut.* c. 80.

31. *Tantum abest, ut,* cum *ut maxime, ut minime, ut valde.*[6]

Tantum abest ut, adsciscit interdum *ut maxime, ut minime, ut valde,* et alia ejusmodi. *Cic.* l. 2. *Acad. Qu.* c. 9. Carneades tantum abesse dicebat, ut id consentaneum esset, ut maxime etiam repugnaret. *Id. de Amicit.* c. 14. Tantum abest, ut amicitia propter indigentiam colatur, ut ii, qui minime alterius indigeant, liberalissimi sint. *Id. Att.* l. 7. *ep.* 3. Tantum abest, ut ille meam sententiam moveat, ut valde ego ipsi, quod de sua sententia discesserit, pœnitendum putem. *Id. Orat.* c. 68. Tantum abest, ut enervetur oratio, ut aliter in ea nec impetus ullus, nec vis esse possit. *Id. ad Brut. ep.* 6. Tantum abest, ut Pansa de exercitu suo tibi aliquid tribuat, ut etiam moleste ferat, tam multos ad te ire voluntarios.

* 32. *Tantum abest, ut,* cum *ut etiam.*

Cic. pro Man. c. 24. Tantum abest, ut aliquam bonam gratiam mihi quæsisse videar, ut multas etiam simultates intelligam mihi non necessarias, vobis non inutiles suscepisse. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 12.

* 33. *Tantum abest ut* cum *ut contra, ut vix, ut potius.*

Liv. l. 6. c. 15. Cui rei tantum abest, ut impedimento sim, ut contra te, Manli, adhorter, liberes fœnore plebem Romanam. *Ib.* c. 31. In qua trepidatione tantum abfuit, ut civilia certamina terror externus cohiberet, ut contra eo violentior potestas tribunitia impediendo delectui esset. *Id.* l. 12. c. 5. Tantum aberat, ut sua signa atque ordinem et locum nosceret miles, ut vix ad arma capienda competeret animus. *Hirtius A.* c. 13. § 22. Hoc detrimento milites nostri tantum abfuerunt, ut perturbarentur, ut incensi potius atque incitati magnas accessiones fecerint in operibus hostium expugnandis.

34. *Tantum* adverbium[7] et *tantummodo* pro *solum* et *duntaxat.*

Sæpe pro *solum* aut *duntaxat* usurpatur. *Cic.* 2 *Parad.* Nomen tantum virtutis usurpas: Quid ipsa valeat, ignoras.[8] Verum interdum adsciscit *modo. Cic.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 32. Arbores tantummodo per stirpes aluntur suas. *Id. de Or.* l. 3. c. 14. Neque enim oratorem tantummodo sed hominem non putant. *Id. pro Sull.* c. 10. Torquatus ea omnia suppressa voce de scelere Lentuli dixit tantummodo, ut vos, qui ea probaretis, possetis exaudire. *Add. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 9.

* 35. *Tantummodo ne* pro *dum ne,* rarum est.

Cic. l. 9. *Att. ep.* 12. Tantummodo Cneius noster ne, ut urbem ἀλογίστως reliquerit, sic Italiam relinquat.

* 36. *Tantummodo—præterea. Tantummodo—cæterum.*

Sueton. Tib. c. 2. Unum hoc tantummodo, neque præterea quicquam notatum est. *Sallust. Jug.* c. 14. Regni Numidiæ tantummodo procurationem existimo meam: Cæterum jus et imperium ejus penes vos est. Interdum sequitur *sed.* Vid. *Sallust. Jug.* c. 16.

* 37. *Non tantummodo—sed non,* pro *non modo non sed ne quidem.*

Cic. l. 3. *de Orat.* c. 14. Neque eum oratorem tantummodo, sed hominem non putant.

---

[6] *Tantum abest ut,* cum *ut* itidem usitatissimum est. Vid. *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 10. et *de Orat.* l. 29. extr. Nec reliqua infrequentia, quæ Autor hic proponit.

[7] Sæpe in exceptionibus et sermone abrupto usurpatur. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 29. § 4. Vide § 29.

[8] Exempla sunt infinita.

* 38. *Non tantummodo—sed etiam.*[9]

Liv. l. 21. c. 32. Cornelius Cneium Scipionem fratrem adversus Asdrubalem misit, non ad tutandos tantummodo veteres socios conciliandosque novos, sed etiam ad pellendum Hispania Asdrubalem. *Id.* l. 9. c. 37. Neque in silvis tantummodo promota castra, sed etiam aviditate dimicandi quam primum in campos delata acies. Add. *Celsus* l. 1. c. 3. et l. 3. c. 21. bis.

* 39. *Non tantummodo—sed quoque.*

Celsus l. 3. c. 1. Id non in febribus tantummodo, in quibus frequentissimum est, sed in aliis quoque fit. *Id.* l. et c. 7. *de pituit. ocul.* Id non in Græcia tantummodo, sed in aliis quoque gentibus celebre est.

40. *Tantum* cum *dico, video,* aut *dicam.*[10]

Sæpe *tantum* jungitur cum *dico, video,* aut *dicam. Cic.* l. 10. *Att. ep.* 4. Qualis fuerit, non audeo dicere. Tantum dico, post *cet.*[11] *Id.* l. 9. *ep.* 18. Id cujusmodi sit nescio; tantum video, nullius adhuc consilia me huic anteponere. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 7. Tantum dicam, nihil mihi gratius esse, quam quod eam diligis. *Id. pro Mur.* c. 27. Nihil dicam arrogantius: Tantum dicam *cet.*

* 41. *Tantum—etiam. Tantum, et non quoque.*

Cels. l. 5. c. 28. *de pustul. gener.* Ex pustulis nonnunquam etiam ulcuscula aut aridiora aut humidiora; et modo tantum cum prurigine, modo etiam cum inflammatione aut dolore. *Liv.* l. 45. c. 38. Erratis milites, si triumphum imperatoris tantum, et non militum quoque esse decus censetis.

* 42. *Non tantum—sed.*

Tacit. l. 3. c. 33. Non imbecillus tantum et impar laboribus sexus, sed si licentia adsit, sævus, ambitiosus. *Id.* l. 14. c. 5. *Liv.* l. 4. c. 49. Add. *Id.* l. 1. c. 4. extr. *Seneca ep.* 110. Huc refer *Liv.* l. 44. c. 35. Romani non ab his tantum, cum quibus contractum certamen erat, sed multo magis ab ea multitudine, quæ disposita in turribus stabat, vulnerabantur.

* 43. *Non tantum* pro *non solum—sed etiam.*

Cic. l. 1. *de Orat.* c. 53. Non tantum parum commode, sed etiam turpiter.[12] * *Liv.* l. 1. c. 33. Non urbs tantum hoc rege crevit, sed etiam ager finesque. Add. *Varro* l. 8. *de L. L.* c. 52. et *Liv.* l. 5. c. 46. Huc refer illa, quæ huic loco similia sunt. *Tacit. Germ.* c. 35. Tam immensum terrarum spatium non tenent tantum Chauci, sed et implent.

* 44. *Non tantum—sed quoque.*

Liv. l. 1. c. 25. Jam non motus tantum corporum, sed vulnera quoque spectaculo erant. *Columell.* l. 6. c. 1. Non tantum diversitas provinciarum, sed ipsa quoque Italia partibus suis discrepat. *Liv.* l. 5. c. 19. Camillus non prælio tantum fudit hostes, sed castris quoque exuit.

* 45. *Non tantum—verum etiam.*

Cic. pro Mil. c. 23. Non his tantum, verum etiam ejus potestati tradidit se.

---

[9] Sed illud omittitur a *Seneca de Benef.* l. 4. c. 5. Neque enim necessitatibus tantummodo nostris provisum est; usque in delicias amamur.

[10] Fere autem *tantum* cum his et aliis verbis ita jungitur, cum præcessit *non*, vel simile quid, præsertim in Paralipsi. Vid. *Cic. Brut.* c. 46 et 97. extr. et *Orat.* c. 2. et in *Topic.* c. 6. princ. et l. 4. *Acad. Qu.* c. 36. et *pro Sull.* c. 25. et *Planc.* c. 29. et *pro Cœl.* c. 12. et l. 3. *Tusc. Qu.* c. 21. et *Liv.* l. 11. c. 15 et 16. Sed *Sallust. Jugurth.* c. 26. Adherbali suadent, uti seque et oppidum Jugurthæ tradat: tantum ab eo vitam paciscatur. Jungitur autem *tantum* etiam cum *oro. Cic.* l. 3. *Att. ep.* 5. et cum *scribo Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 1. Cum *doleo Cic.* l. 2. *Att. ep.* 19. cet. Cum *relinquo Cic. pro Flacc.* c. 6.

[11] *Lambinus* et alii habent *tantum scio.*

[12] Libri mei habent *non modo.* Sed Nizolius item ut Autor noster, *tantum habet.*

Columell. l. 3. c. 2. Non tantum propter semina, verum etiam propter arbores ac virgulta. Huc refer illa: *Justin.* l. 5. c. 4. Omnibus non humanis tantum, verum et divinis eum honoribus honorant. *Id. l.* 9. c. 6. l. 11. c. 3 et 35.

* 46. *Non tantum* postpositum.

Liv. l. 37. c. 7. Dare vere pacem, non tantum ostendere volunt. *Id.* l. 42. c. 11. Romanis quoque bellis, non finitimis tantum adsuetus.

47. *Tantum non* pro *hoc solum defuit*, μονονουχί.

Tantum non, est *hoc solum defuit*. *Liv.* l. 4. c. 2. Et cum hostes tantum non arcessierint, exercitus conscribi adversus hostes non patiantur? *Id.* l. 37. c. 29. Cudanus ubi vidit, non posse æquare ordinem Romanos, et tantum non jam circumiri a dextero cornu, concitat naves. *i. e.* prope circumiri. *Sueton. Tiber.* c. 52. Tantum non statim a funere ad negotiorum consuetudinem rediit. *almost immediately after the funeral.*

48. *Tantum quod non.*

Interdum interponitur *quod*. *Cic.* 1 *Verr.* c. 45. Tantum quod hominem non nominat. *Id.* 3 *Verr.* c. 53. Tantum quod aratoribus obsides non dedit Metellus.

49. D. ** *Tantum quod*, pro *modo*, *vix*, vel *commodum*,[13] *recens*; *hardly, scarcely, only just, but just now.*

Cic. l. 8. *Fam. ep.* c. 23. Tantum quod ex Arpinati veneram, cum mihi a te literæ redditæ sunt. V. *Victor.* ibi. *Vellei.* l. 2. Tantum quod ultimam imposuerat Pannonico et Dalmatico bello Cæsar manum, cum funestæ ex Germania epistolæ cæsi Vari *cet. had scarcely put an end to the war, when the dismal news arrived, &c.* In his *quod* accessio sermonis videtur, præter vehementiam sermoni nihil afferens. *Taubm.* ad *Plaut.* p. 109. * *Cic.* l. 15. *Att. ep.* 13. extr. (Add. *Suet. Aug.* c. 63 et 68. *Ner.* c. 6. *Vesp.* c. 5. *Gronov.* ad *Liv.* l. 33. c. 5.

49. b. (*In tantum—in quantum.*

Hujus formæ exempla et vim, quære in *Quantum* n. 19.)

50. *Tantulum* adverbium.

Tantulum vim habet extenuandi. *Cic.* 2 *Verr.* c. 50. Quorum oratione ne tantulum quidem commotus est. *Id. pro Rosc. Am.* c. 40. Num hic discipulus magistro tantulum de arte concedit? *Id.* 5 *Verr.* c. 68. Si quis tantulum de recta ratione deflexerit. *Add. *Ibid.* c. 71.

CAPUT CCLXVII.

De Adverbio Temere.

1. Temere est, quod barbari dicunt, *casu*.[14] *Cic.* l. 1. *Tusc. Qu.* c. 49. Non enim temere, nec fortuito sati et creati sumus. *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 7. Non scribo hoc temere: cui scribam, video. *Id. pro Font.* c. 1. Audacter hoc dico, non temere confirmo. * *Sallust. Jug.* c. 93. Non temere, sed tentans omnia et circumspiciens. (Significatio *casu* primo exemplo tantum convenit: in ceteris est *inconsulto* vel *inconsiderate, sine causa*, etc. de quo v. n. 3. b.

(2. *Temere* pro *facile*.

Dicitur etiam pro *facile* eleganter, ut in hoc. *Quintil. Inst. Or.* l. 1. c. 3. Inge-

---

[13] *Tertull.* l. 4. *adv. Marcion.* c. 26. Ad deum novum, nemo sero pulsasset, tantum quod lucescentem. *Id.* c. 29. Ejusne quam nondum poterant perfectam exhibere Deo, tantum quod velato cum maxime discentes eum; an quam hoc ipso titulo debebant creatori? *Ib.* c. 31. Tantum quod innotescens, jam invitans; tantum quod invitans, jam in convivium cogens; eandem faciens horam cœnandi et ad cœnam invitandi. *almost.*

[14] *Casu* nolim plane barbarum putare. Vid. Cic. l. 1. de Div. c. 13. et l. 1. *Fam. ep.* 2. et l. 2. *ep.* 7. *de Nat.* D. l. et c. 2.

niorum præcox genus haud temere unquam ad frugem pervenit; sic etiam *Cicero* aliique.)

3. *Non temere est.*

Non temere est, Terentianum est. *Heaut.* 4. 1. Nescio quid tristis est: non temere est: *it is not for nothing; there is some reason for it.* *Id. Phorm.* 5. 9. Non temere est, quod tu tam times. Barbari dicunt: Non sine qua re.

** 2. b. D. *Temere* pro *facile* vel *fere*, *Plaut. Bacch.* 1. 2. Rapidus fluvius est hic, non hac temere transiri potest. *Livius:* Non temere incerta casuum reputat, quem fortuna nunquam decepit. *Vall. Eleg. Corn. Nep. Att.* c. 20. Nullus dies temere intercessit, quo non ad eum scriberet.

(4. *Haud temere* cum *unquam.*

Interdum *haud temere* assumit *unquam.* *Quintil.* l. c. Haud temere unquam ad frugem pervenit.

5. *Non temere* sequente *nisi.*

Cic. ad Q. Fr. l. et *ep.* 1. Hoc - - non temere nisi libertis suis deferebant.)

CAPUT CCLXVIII.

De Pronomine Tot *et* Totidem.

1. *Tot* absolute.

Interdum absolute ponitur. *Cic. pro Cæl.* c. 28. Tot viri ac tales. *Id.* 2 *Verr.* c. 5. Tot et tantæ et tam graves civitates. *Interdum *ac* in hujusmodi constructione omittitur. *Nepos Pausan.* c. 2. Rex tot hominum salute tam sibi necessariorum gavisus, confestim cum epistola Artabazum ad Pausaniam mittit. Sed ellipsis usquequaque, ut novimus, locum habet, ubi perspicuitas sermonis patitur.

2. Admonitio.

Tot ad numerum: *tanti* ad magnitudinem referuntur.

3. *Tot—quot.* *Tot—ut.*

Tot fere assumit vel *quot* vel *ut*. *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 31. Quot homines, tot causæ. *Id. Att.* l. 4. *ep.* 8. Quid miserius, quam eum, qui tot annos, quot habet, designatus consul fuerit, fieri consulem non posse. Add. *pro Man.* c. 16. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 20. Quæ cum viderem tot vestigiis impressa, ut in his errari non posset, non adscripsi id quod tua non referret.

* 4. *Tot—quoties.*

Cic. pro Balb. c. 20. Si tot consulibus meruisset, quoties ipse consul fuisset: omnia jura perdiscere potuisset.

5. *Totidem* absolute.

Nonnunquam absolute ponitur. *Cic. Att.* l. 6. *ep.* 2. Istum ego locum totidem verbis interpretatus sum. *word for word.* *Id.* l. 2. *de Div.* c. 43. Proclus et Eurysthenes gemini fratres fuerunt, at hi non totidem annos vixerunt. *did not both live to the same age.*

6. *Totidem—quot.*

Totidem adsciscit *quot*. *Cic. de Opt. Gen. Or.* c. 1. Sententiarum totidem genera sunt, quot diximus esse gradus oratorum. *Id. Brut.* c. 96. Id declarat totidem quot dixit, ut aiunt, verbis scripta oratio. *Id. Orat.* c. 17. Vocis mutationes totidem sunt, quot animorum. *the voice is subject to as many changes as the mind.*

* 7. *Totidem—quot* cum eodem utrumque nomine. *Cic.* 1 *Verr.* c. 46. Video non modo ceteros, sed teipsum totidem verbis edixisse, quod verbis edici Romæ solet.

* 8. *Totidem—atque.*

Nepos. in Milt. c. 7. Cum totidem navibus, atque erat profectus, Athenas magna cum offensione civium redibat.

Tot tam conjunguntur sine conjunctione. *Senec. ep.* 89. Ex tot conchyliis tam longe advectis.

CAPUT CCLXIX.

De Adverbio Toties.

1. Toties plerumque absolute ponitur. *Cic.* 2 *Verr.* c. 60. Tot prætores in Sicilia fuerunt, toties apud majores nostros Siculi senatum adierunt, toties hac memoria, tamen *cet.* *Id.* 5 *Verr.* c. 15. et *Att.* l. 7. *ep.* 12. Interim velim mihi ignoscas, quod ad te scribam tam multa toties.

P. ** 2. *Toties—quot.*

Liv. l. 2. c. 13. Movit regem subeunda dimicatio toties, quod conjurati superessent.

3. *Toties—quoties.*

Interdum assumit *quoties*. *Cic. Fam.* l. et *ep.* 7. Illud soleo mirari, non me toties accipere tuas literas, quoties a Quinto fratre mihi afferuntur. *it is to me a matter of astonishment, that I have not heard from you as often as I have from my brother.* *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 59. Hoc nos si facere velimus, ante condemnentur ii, quorum causas receperimus, quam toties, quoties præscribitur, Pæanem aut Munionem citarimus.

* 4. *Toties—donec.*

Seneca ep. 121. Infans cum fletu toties resurgit, donec se per dolorem ad id, quod natura poscit, exercuit.

CAPUT CCLXX.

De Præpositione Trans.

* 1. *Trans* cum verbis quietem et motum signantibus.

Cæs. B. G. l. 1. c. 28. Germani, qui trans Rhenum incolunt, e suis finibus in Helvetiorum fines ne transirent. et *ita sæpe.* *Cic.* l. 11. *Fam. ep.* 13. Antonius petere cœpit a militibus, ut se trans Alpes sequerentur. *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 35. Cæsar postulavit, ne quam multitudinem hominum amplius trans Rhenum in Galliam transducat Ariovistus. Add. *Cic. pro Quint.* c. 25. et l. 8. *Att. ep.* 22.

* 2. *Trans* cum *usque.*

Cic. pro Quint. c. 3. Trans Alpes usque transfertur.

* 3. *Trans* pro *inde e locis ultra vel trans* etc.

Senec. ep. 114. Ut parietes advectis trans maria marmoribus fulgeant. *Id. de Benef.* l. 5. c. 16. Trans Alpes accitus hostis. *from beyond the Alps.*

CAPUT CCLXXI.

De Adverbio Tum.

Tum pro *tunc.*

§ I. 1. Tum pro *tunc* usitatissimum est. *Cic. pro Quint.* c. 24. Tum mihi Roscius multa confirmandi mei causa dixit. *Id.* l. 1. *de N. Deor.* c. 34. princ. Zeno non eos solum, qui tum erant, figebat maledictis: sed Socratem ipsum scurram Atticum fuisse dicebat.

2. Admonitio.

Cicero quidem libentius usurpat *tum*, quam *tunc.*

* 3. *Tum* post duos ablat. consequentiæ.

Cic. l. 2. *de Invent.* c. 44. Hoc loco confirmato, tum diluere ea, quæ contra dici poterant, oportebit. Add. *Liv.* l. 3. c. 19. et l. 22. c. 11.

* 4. *Tum demum, tum denique, tum vero,* post duos ablat. consequent.

Colum. l. 11. c. 13. Quare, peracta bruma, tum demum stercus injicietur. Liv.

l. 2. c. 29. Add. *Id.* l. 5. c. 50. *Cic.* 1 *Verr.* c. 10. Ita prope XL. diebus interpositis, tum denique se ad ea responsurus esse arbitrantur. *Ibid.* c. 18. et *pro Mur.* c. 16. et l. 2. *de Orat.* c. 77. extr. l. 1. *de Inv.* c. 14. et *Columell.* l. 3. c. 12. *Liv.* l. 2. c. 29. Eo repulso, tum vero indignum facinus esse clamitantes patres devolant de tribunali, ut lictori auxilio essent.

* 5. *Quid? tum.*

Cic. 2 *Phil.* c. 8. Cedant arma togæ. Quid? tum nonne cesserunt? *Terent. Eunuch.* 2. 3. et 4. 7. Add. *Heaut.* 4. 8. (Hic articulus nihili est.)

* 6. *Tum* post conjunctivum jubentis, vel imperativum.

Cic. pro Flacc. c. 22. Aspiciant hunc florem legatorum laudatorumque Flacci ex vera atque integra Græcia: tum se ipsi expendant, tum hisce comparent. *Cicero pro Sulla* c. 27. Contuemini os, conferte crimen, cum vita usque ad hoc tempus explicata: tum crimen recognoscite. *Id. pro Planc.* c. 18. *Id.* l. 5. *Tusc. Qu.* c. 34. Interdum accedit *denique*. *Ibid.* l. 1. c. 13. Quare, quorum demonstrentur sepulcra in Græcia, reminiscere, quoniam es initiatus, quæ tradantur mysteriis: Tum denique, quam hoc late pateat, intelliges. *Id.* 10 *Phil.* c. 3.

7. *Tum* cum *nunc*, (* *Tum* cum *jam.*)

Sæpe confertur cum *nunc*. *Cic. de Amic.* c. 1. Tum est Cato locutus; nunc Lælius. *Id.* l. 9. *ep.* ult. Tum eramus in maxima spe; nunc ego quidem in nulla. *Id.* l. 7. *Att. ep.* 6. Nisi forte hæc illi tum arma dedimus, ut nunc cum bene parato pugnaremus. * Add. l. 2. *Fam. ep.* 6. *Cæs. B. C.* l. 3. c. 17. § 1. * *Cic. pro Sull.* c. 3. Istam personam vehementem et acrem, quam mihi tum tempus et respub. imposuit, jam voluntas et natura ipsa detraxit.

* 8. *Tum—mox.*

Tacit. Agric. c. 5. Tum de salute; mox de victoria certavero.

* 9. *Tum—deinde.*

Celsus l. 1. c. 3. Qui vomit, ambulare debet, tum ungi, deinde cœnare. Id. l. 3. c. 6.

* 10. *Tum—deinde—post.*

Cic. Brut. c. 88. Hortensius inciderat in Cottæ et Sulpitii ætatem, excellente tum Crasso et Antonio, deinde Philippo, post Julio.

* 11. *Tum—ante.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 21. Non est credibile, quid interesse mihi sit visum inter eum, qui tum erat, et qui anno ante fuerat.

* 12. *Tum—hoc tempore. Tum hodie.*

Cic. l. 7. *Fam. ep.* 29. Et tum rempublicam lugebam et hoc tempore. *Id. pro Cluent.* c. 30.

* 13. *Tum—postea. Tum—alias.*

Cic. l. 6. *Att. ep.* 2. Et tum præsens et postea creberrime non destiti rogare. Adde sis *eund. in Vatin.* c. 6. *Nep. Hannib.* c. 11. extr. Hannibal non tum solum, sed sæpe alias pedestribus copiis pari prudentia pepulit adversarios. *Liv.* l. 40. c. 45.

* 14. *Tum, quando.*

Plaut. Milit. 3. 4. antep. Ego tum dicam, quando usus poscet.

* 15. *Tum—quamdiu.*

Cic. 2 *Verr.* c. 24. Is tibi amicus non modo tum fuit, quamdiu tecum in provincia fuit, verum etiam nunc est.

* 16. *Tum—donec. Tum—dum.*

Livius l. 45. c. 6. Ea cohors prosecuta regem fugientem, ne tum quidem abscedebat, *donec jussu Octavii* pronunciatum est per præconem. Ib. c. 6. Oroandes *jam tum, dum pecunia* deferretur, Cretam petebat.

* 17. *Tum—ubi.*

Cat. R. R. c. 33. Vitem novellam resecari tum erit tempus, ubi valebit. *Varro L. L.* l. 5. c. 9. *Liv.* l. 25. c. 38. Add. *Terent. Eunuch.* 5. 7.

18. *Tum—cum. Tum—cum jam.*

Sæpe etiam assumit *cum* vel *cum jam*. *Cic.* 2 *Phil.* c. 44. Qui tum rex fuit, cum regem licebat Romæ esse. *who reigned, when, &c.* *Id.* l. 8. *Att. ep.* 15. Cui tum, cum jam in armis essemus, consulatus tamen alter et triumphus amplissimus deferebatur.

* 19. *Tum demum—cum* vel *ubi.*

Cic. 3 *Catil.* c. 2. Tum demum animis saluti vestræ provideretis, cum oculis maleficium ipsum videretis. *Id.* 1 *Verr.* c. 1. *Colum.* l. 11. c. 3. Add. *id.* l. 12. c. 23.

20. *Tum maxime, cum. Tum denique—cum. Tum denique, posteaquam.*

Interdum augendi causa *maxime* aut *denique* adjicitur. *Cic. de Amic.* c. 19. Fructus ingenii et virtutis tum maxime capitur, cum in proximum quemque confertur. *no man's sense or virtue turns so much to his account as his, who deals the fruits of them to others.* *Add. *id.* 5 *Verr.* c. 12. et *pro Sext.* c. 21. et in *Bruto* c. 23.

Cic. 1 *Att. ep.* 4. Non Tusculano ita delectamur, ut nobismet ipsis tum denique, cum illo venimus, placeamus. *Id.* l. 2. *de Leg.* Add. *Cic. pro Sull.* c. 18. et *pro Planc.* c. 2. et l. 3. *de Orat.* c. 36. extr. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 12. Epaminondas tum denique sibi avelli jubet spiculum, posteaquam ei percontanti dictum est clypeum esse salvum. Huc pertinet illud *Liv.* l. 4. c. 55.

21. *Tum maxime—ubi.*

S. D. P. ** *Tum maxime—ubi. Cato* l. 1. *de R. R.* c. 29. Id tum maxime opus erit, ubi favonius flabit.

22. *Tum, tum denique, tum demum,* cum *si ;* τότε δή.

Tum, tum denique, tum demum nonnunquam cum *si* copulantur. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 12. Res familiaris tum esset jucundior, si ulla esset respub. *Id. pro Marc.* c. 8. Sed tum id audirem, si tibi soli natus esses. *Add. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 21. et l. 7. *Att. ep.* 16. *Id.* l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. Plato tum denique fore beatas respublicas putavit, si docti eas regere cœpissent. *that, if the government of them were vested in the hands of the learned, states would then be happy.* *Id. pro Ligar.* c. 3. Cæsar mihi tum denique salutem se putavit reddere, si eam nullis spoliatam ornamentis redderet. *Plaut. Menæchm.* 2. 2. Tum demum sciam recte monuisse, si tu recte caveris. *Add. *Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 6. pr.

* 23. *Tum vero—si.*

Liv. l. 6. c. 14. Tum vero ego, inquit Manlius, nequicquam hac dextra Capitolium servaverim, si civem commilitonemque meum in servitutem duci videam.

* 24. *Tum vero* post duos ablat. consequentiæ.

Sallust. Catil. c. 61. Sed, confecto prælio, tum vero cerneres, quanta audacia quantaque animi vis fuisset in exercitu Catilinæ.

25. *Tum vero, tum demum, tum denique* absolute.

Cic. pro Cluent. c. 5. Tum vero illa egregia ac præclara mater exultare lætitia ac triumphare gaudio cœpit. Quod *Demosthenes* diceret, τότε δή, τότε. *then was it, that the noble matron began to exult and to be transported with joy.* * Add. *Liv.* l. 2. c. 23. et l. 7. c. 34. et l. 36. c. 11. § 25.

Liv. l. 2. c. 20. Tum demum impulsi Latini, perculsaque inclinavit acies. *the Latins were at length repulsed.* *Id.* l. 2. c. 29. Utraque re satis experta, tum demum consules *cet.* * Id. l. 40. c. 50. et l. 3. c. 12. et l. 10. c. 13.

Cic. 1 *Verr.* c. 10. Itaque prope XL. diebus interpositis, tum denique se ad ea, quæ a nobis dicta erunt, responsuros esse arbitrantur. * Add. id. l. 12. Att. ep. 28. et l. 16. *ep.* 5. extr. et Plaut. Capt. 1. 1.

* 26. *Tum enim vero.*

Liv. l. 27. c. 51. Ipsos deinde appropinquare legatos, allatum est. Tum enimvero omnis ætas currere obvii. *Id.* l. 2. c. 36.

(Admonitio.

Forma *tum vero* plerumque est cum aliqua vi, quæ melius intelligitur, quam verbis exprimitur, significatque aliquem vehementiorem motum e præcedentibus intelligendum.)

* 27. *Tum primum.*

Liv. l. 7. c. 33. Romani accensi ira concitant se in hostem. Tum primum referri pedem atque inclinari rem in fugam apparuit.

* 28. *Tum deinde.*

Colum. l. 1. c. 6. Tum deinde cum exaruit amurca, simili modo pavimenta testacea, quæ pro aqua receperint amurcam mistam, calci et arenæ supersternuntur. *Id.* l. 2. c. 18. *Cels.* l. 3. c. 6.

29. *Tum* pro *deinde.*

Tum interdum pro *deinde* usurpatur. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 13. Casus gladiatorii similitudinesque, tum rationes in ea disputatione a te collectæ, vetabant me reipublicæ penitus diffidere. * Add. *Id. Lœl.* c. 16. et l. 1. *de Off.* c. 6. et *pro Cluent.* c. 42. *Colum.* l. 11. c. 1. et l. 12. *præf.* * Interdum accedit *etiam*. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 16. Cum poetarum errore conjungere licet portenta magorum, Ægyptiorumque in eodem genere dementiam, tum etiam vulgi opiniones.

30. *Tum—tum* geminatum, pro *modo—modo.*

Interdum iteratur pro *modo—modo*. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 20. Mercurius nunquam ab sole longius unius signi intervallo discedit, tum antevertens, tum subsequens. *sometimes preceding the sun, sometimes following it.* *Id. Top.* Tum hoc, tum illud dicit. *Id.* l. 9. *Att. ep.* 3. Dissero in utramque partem, tum Græce tum Latine. * Add. l. 1. *de Off.* c. 44. extr.

(* Sic item ter iteratum) *Cic.* l. 2. *de N. D.* c. 39. Aer tum fusus et extenuatus in sublime fertur: tum autem concretus in nubes cogitur, humoremque colligens terram auget imbribus: tum effluens huc et illuc ventos efficit.

* Etiam quater repetitur. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 43. Democritus nutare videtur in Natura Deorum. Tum enim censet imagines divinitate præditas inesse universitati rerum: tum principia mentesque, quæ sunt in eodem universo, deos esse dicit: tum animantes imagines, quæ vel prodesse nobis solent, vel nocere: tum ingentes quasdam imagines tantasque, ut universum mundum complectantur extrinsecus.

* 31. *Tum—alias—alias.*

Cic. l. 4. *Tusc.* c. 16. Ex quo intelligitur, qualis ille sit, quem tum moderatum, alias modestum et temperantem, alias constantem continentemque dicimus.

* 32. *Tum—tum—aliquando.*

Cic. l. 2. *de Div.* c. 2. A Platone didiceram, naturales esse conversiones quasdam rerum publicarum, ut eæ tum a principibus tenerentur, tum a populis, aliquando a singulis.

33. *Tum—tum nonnunquam.*

Cic. l. 3. *Tusc.* c. 8. Σωφροσύνην soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, nonnunquam etiam modestiam.

* 34. *Tum—tum—sæpe.*

Cic. l. 2. *de Nat. D.* c. 40. Stellarum motus tum incitantur, tum retardantur, sæpe etiam insistunt.

35. *Tum—tum* geminatum pro *et—et.*

Alias pro *et—et*. *Cic.* l. 9. *Att. ep.* 4. Scripsisti epistolam ad me plenam consilii, summæ tum benevolentiæ, tum etiam prudentiæ. *replete with benevolence and good sense.*

** *Cicero* quinquies repetiit lib. 1. *de Invent.* c. 13. ubi de scripti controversia agit, locus prolixior est, quam ut adscribi debeat. Vid. *Goclen.* p. 212. *Observ.*
* Ter et quater repetitum etiam invenias.

* 36. *Tum—tum etiam.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 20. Vacandum est omni animi perturbatione, tum cupiditate et metu, tum etiam ægritudine et voluptate animi. *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 3. et l. 10. *ep.* 1. *Liv.* l. 2. c. 17.

* 37. *Tum—tum quoque.*

Liv. l. 1. c. 22. Tum ætas viresque, tum avita quoque gloria animum stimulabat.

* § II. 1. Tunc.

Tunc sæpe absolute ponitur, et signat idem, quod *tum.*

* 2. *Tunc—aliis temporibus.*

Hirt. Bell. Alex. c. 71. Cæsar, cognita calliditate hominis, quod aliis temporibus natura facere consueverat, tunc necessitate fecit adductus, ut celerius omnium opinione manum consereret.

* 3. *Tunc—deinde.*

Liv. l. 8. c. 12. Manlium juventus et tunc et omni vita deinde aversata est. *Id.* l. 7. c. 17.

* 4. *Tunc—hodie, tunc—mox, tunc—nunc.*

Liv. l. 30. c. 31. Mihi laborandum est, ne, quæ tunc pepigerunt, hodie subtracta ex conditionibus pacis, præmia perfidiæ habeant. *Suet. Calig.* c. 21. Sejano tunc suspecto, mox et oppresso. *Cic.* 3 *Verr.* c. 9. Experiar, utrum ille ferat molestius, me tunc tacuisse, an nunc dicere. *Liv.* l. 30. c. 31. et l. 39. c. 30. *Cic. pro Cluent.* c. 56. *Id. in Pison.* c. 13. *Nepos* in *Eumen.* c. 3.

* 5. *Tunc—olim, tunc—postea.*

Sueton. Galb. c. 8. Ob res et tunc in Africa et olim in Germania gestas, ornamenta triumphalia accepit. *Id. Aug.* c. 94. Veliterni et tunc statim et postea sæpius, pene ad exitium sui, cum populo Rom. belligeraverant.

* 6. *Tunc—cum; tunc—quando; tunc—si; tunc—ubi.*

Cic. l. 3. *Fam. ep.* 10. Te ex fratre meo ne tunc quidem, cum tibi prope necesse esset eas agere partes, inimicum mihi fuisse, cognovi. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 20. *Id. de Invent.* l. 1. c. 12. et 21. *Liv.* l. 31. c. 7. *Pallad. Octobr.* tit. 12. In cerasis hoc servandum est, ut tunc inserantur, quando vis vel non est, vel desinit gummi effluere. *Cic.* l. 10. *Att. ep.* 7. Consilium istud tunc esset prudens, si nostras rationes ad Hispaniensem casum accommodaturi essemus. *Liv.* l. 29. c. 37. Tunc opinor, si aliis ipsi legibus viveremus, alias istis injunxissemus, queri, se iniquo jure esse, et indignari possent. *Senec. ep.* 109. Et tunc maxime laborant mali, ubi plurium vitia miscuere.

* 7. *Tunc—nunc—sæpe.*

Cic. l. 1. *Tusc.* c. 30. Causam justam Deus ipse dedit, ut tunc Socrati, nunc Catoni, sæpe multis.

* 8. *Tunc deinde.*

Celsus l. 4. c. 15. Si superius vitium est, alvus aqua mulsa duci debet, tunc deinde eodem infundi, quæ supra comprehensa sunt. *Senec. epist.* 95.

9. *Tunc demum, tunc tandem, tunc vero.*

Ovid. Fast. l. 4. Tunc demum vultumque Ceres animumque recepit. *Colum. præf.* extr. l. 1. Partes ordine suo tunc demum persequar, cum præfatus fuero, quæ reor ad universam disciplinam maxime pertinere. *Liv.* l. 41. c. 3. Tunc demum nuncius ad tertiam legionem revocandam missus est. *Id.* l. 44. c. 8. Excitavit hostem, ut tunc tandem sentiret recuperanda esse, quæ prius culpa

amissa forent. *Id.* l. et c. 40. Tunc vero Celtiberi omnes in fugam effunduntur. Add. *Columell.* l. 12. c. 23. et *Sueton. Claud.* c. 5.

* 10. *Tunc demum—cum.*

Senec. ep. 121. Tunc demum intelliges, quid faciendum tibi, quid vitandum sit, quum didiceris, quid naturæ tuæ debeas.

CAPUT CCLXXII.

De Adverbio UBI, *cum compositis.*

1. *Ubi* pro *in quo*, vel *in qua*, de loco.

UBI adverbium loci sæpe usurpatur pro *in quo* vel *in qua*, accommodaturque etiam ad numerum multitudinis. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 4. Ita perculsa et prostrata fœdissimo bello jacent omnia, ut is cuique locus, ubi ipse sit, miserrimus esse videatur. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 1. In ea urbe es, ubi nata et alta est ratio ac moderatio vitæ. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 5. Porticus hæc ipsa, ubi inambulamus, Græcarum disputationum memoriam commovet. *Id. Or.* c. 44. Plato in sermonibus, qui dialogi dicuntur, ubi etiam de industria id faciendum fuit.

2. *Ubi* pro *in quo, apud quem* etc. de personis.

Accommodatur etiam ad personas. *Cic. pro Quint.* c. 9. Neque nobis adhuc præter te quisquam fuit, ubi nostrum jus contra illos obtineremus. * *Sallust. Catil.* c. 29. Aut ubi illi volunt. *i. e.* apud quos. (ut ante, in loco e *Cicerone.*)

(3. *Ubi*, pro *in quo, in quibus*, de rebus.

Terent. Heaut. 4. 6. Hujusmodi res semper comminiscere, ubi me excarnifices. *Id. Eunuch.* 3. Digna res est, ubi tu nervos intendas tuos.

4. *Ubi? ubi est? ubi nunc est? heu* vel *en ubi nunc est?*

Elegantes sunt hæ formulæ, habentque non eandem vim. Nam

a. modo significant *desiderium cum indignatione: Silius* l. 6. v. 516. seqq. En promissa fides thalamis ubi, perfide, nunc est? Vid. plura ap. *Heins.* ad *Ovid. Heroid. ep.* 4. v. 150. suntque usitatæ in exprobrando.

b. modo *negant cum dolore aliquo.* Clarum hoc ex *Ovid. Met.* l. 4. v. 591. Cadme, quid hoc? ubi pes?—Et color, et facies, et, dum loquor, omnia? Illud *dum loquor* foret ineptum, nisi *ubi* significaret *periit, perierunt.*

c. modo denique *negant cum irrisione. Phædr.* l. 1. *fab.* 9. v. 4. Ubi pernicitas nota illa est? ubi vid. *Burmannus,* qui de his formulis etiam egit ad *Petronium.*)

5. *Ubi terrarum, ubi gentium.*

Ubi terrarum, ubi gentium amplificationem continet. *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 10. Quid ageres, ubi terrarum esses, ne suspicabar quidem. *Id. pro Rabir. Post.* c. 13. Ubi terrarum sumus? *where on earth are we?* *Add. *Id.* l. 11. *Att. ep.* 1. *Plaut. Mercat.* 2. 3. Ubinam est is homo gentium? *where in the world is the man?*

6. *Ubi—ibi, ubi—istic.*[15]

Ubi interdum cum *ibi* copulatur. *Cic.* l. 6. *Fam. ep.* 4. Tempus est hujusmodi, ut, ubi quisque sit, ibi esse minime velit. *Id.* l. 1. *Fam. ep.* 10. Ibi malis esse, ubi aliquo numero sis, quam istic, ubi solus sapere videare.

7. *Ubi* pro *postquam.*

Sæpe etiam *ubi* pro *postquam* usurpatur. *Cic. in Pis.* c. 27. Ubi galli cantum audivit, avum suum revixisse putat: mensam tolli jubet. *Id. pro Rabir. Post.* c. 1. Ubi semel quis pejeraverit, ei credi postea, etiamsi per plures deos juret, non oportet. *if a man has once forsworn himself, he ought never to be believed again, even though he should swear by ever so many gods.* *Add. *id.* l. 8. *Att. ep.* ult. et *pro Mil.* c. 9.

---

[15] *Ubi eo.* Vid. *Liv.* l. 2. c. 55. l. 3. c. 61. l. 8. c. 10. Ubi sæpe respicit huc. *Liv. l.* 35. *c.* 19. *Ubi nisi. Liv.* l. 5. c. 52. extr.

* 8. *Ubi—enimvero.*

Liv. l. 6. c. 14. Quæ ubi objecta spes est, enimvero indignum facinus videri.

9. *Ubi* cum *tum, tum demum, tum denique.*

Interdum adsciscit *tum, tum demum, tum denique. Cic.* 4 *Verr.* c. 63. Ubi Syracusanorum dolorem ex Verris injuria cognovi, tum eos hortatus sum, ut *cet. as soon as I discovered, &c. then did I exhort, &c.* *Add. *Livius* l. 1. c. 9. et l. 6. c. 12. *Terent. Andr.* 4. 1. *Colum.* l. 12. c. 24. *Plaut. Pœnul.* 1. 1. Placet consilium. M. Ubi exposivero magis, hoc tum demum dicet; nunc enim rude est. *Add. *Celsus* l. 4. c. 13. *Cato* c. 45. Taleæ ubi trimæ sunt, tum denique maturæ sunt.

* 10. *Ubi—tunc; ubi—tunc demum; ubi—tunc vero.*

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 49. Quod ubi sensi me in possessione judicii constitisse, tunc admiscere huic generi orationis vehementi genus illud alterum lenitatis cœpi. *Liv.* l. 4. c. 55. Ad quod bellum ubi ex Senatus consulto consules delectum habere occipiunt, obstare tunc enixe tribuni. *Cato R. R.* c. 112. Ubi pluerit et siccaverit, tunc deligito. *Add. *Pallad.* l. 3. tit. 4. *Scrib. Largus præf. Celsus* l. 3. c. 10. Ubi prima inflammatio se remisit, tunc demum ad calida et humida veniendum est. *Liv.* l. 20. c. 8. Hæc ubi convenerunt, tunc vero Philomenus consuetudinem nocte egrediundi redeundique frequentiorem facere.

* 11. *Ubi* cum *jam.*

Cic. 5 *Verr.* c. 11. Ubi paulisper in cubiculo, pretio, non æquitate, jura descripserat, Veneri jam et Libero reliquum tempus deberi arbitrabatur. *Liv.* l. 8. c. 9. Ubi Decius corruit obrutus telis, inde jam haud dubie consternatæ cohortes Latinorum, fugam ac vastitatem late fecerunt. Add. *Tacit.* l. 15. *Ann.* c. 50.

12. *Ubi* cum *statim, continuo, ibi, ibi vero, ilicet.*

Alias assumit *statim, continuo, ibi. Cic.* 1 *Verr.* c. 26. Hæc ubi filio nunciata sunt, statim exanimatus ad ædes contendit. *as soon as this was told to the son, he ran instantly, &c.* * Add. 4 *Verr.* c. 47. et *Cato R. R.* c. 83. *Terent. Heaut.* 2. 3. Hæc ubi aperuit ostium, continuo hic se conjecit intro. *no sooner had she opened the door, than he went in.* * Add. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 9. *Plaut. Cistell.* 2. 3. *Cato R. R.* c. 3. *Terent. Andr.* 2. 2. Ubi te non invenio, ibi ascendi in quendam excelsum locum. * Add. *Plaut. Epidic.* 4. 2. *Terent. Eunuch.* 2. 2. *Liv.* l. 44. c. 25. *Plaut. Aulul.* 3. 5. 51. *Liv.* l. 3. c. 69. In Senatum ubi ventum est, ibi vero in Quintium omnes versi, ut unum vindicem majestatis Romanæ intueri. *Sallust. Jugurth.* 41. Sed ubi formido illa mentibus decessit, scilicet ea, quæ secundæ res amant, lascivia atque superbia incessere.

13. *Ubi* cum *quamprimum, illico, subito, extemplo.*

Nonnunquam jungitur cum *quamprimum, illico, subito, extemplo. Cato* c. 64. Olea ubi matura erit, quam primum cogi oportet. *Plaut. Amph.* 1. 1. Amphitruo, hæc ubi legati pertulere, e castris illico producit omnem exercitum. *Cæs.* l. 1. *B. C.* Ubi Cæsaris castra posita animadvertere, sese subito proripiunt. *Plaut. Epid.* Ubi erit otium, revertere ad me extemplo. *as soon as you can, come back to me immediately.* *Exempla sunt plurima hujusmodi cohærentiæ particularum.

* 14. *Ubi* cum *celeriter, confestim, protinus, repente.*

Hirt. B. Alex. c. 45. Quod ubi conspexit, celeriter vela subduci dimittique antennas jubet. *Columell.* l. 12. c. 50. Dolia ubi fuerint a mercatore vacuata, confestim villica debet adhibere curam, ut si quæ fæces in fundis vasorum subsederint, statim emundentur. *Celsus* l. 2. c. 8. Ubi post hæc orta dejectio est, protinus ægrotus moritur. *Id.* l. 3. c. 6. Docendus æger est, ubi febris conquieverit, protinus sitim quoque quieturam. *Ibid.* c. 8. Ubi remissio venit, protinus dari cibum necessarium est. *Id.* l. 4. c. 2. *de destill.* Ubi aliquid ejusmodi sensimus, protinus abstinere a sole, balneo debemus. *Id.* l. 4. c. 15. Ubi venter suppressus est, protinus ad calidam potionem revertendum est. *Cic.* 4 *Verr.* c. 29. Ubi videt, eum nihilo magis minis, quam precibus permoveri, repente hominem de provincia jubet ante noctem discedere. *Liv.* l. 44. c. 21. Hoc ubi perfectum esse opus militibus nunciatum est, clamorem alacres gaudio repente tollunt. *Id.* l. 40. c. 39. Ubi eum saltum prima luce agmen Romanum intravit, repente ex

duabus partibus simul exorti hostes Romanos invaserunt. Add. *Id.* l. 8. c. 39. et l. 7. c. 17.

* 15. *Ubi* cum *deinde*, vel *postea*.

Liv. l. 3. c. 61. Hæc ubi inter signa peditum dicta dedit, advolat deinde ad equites. *Id.* l. 7. c. 41. Additum est legi, nec quis, ubi tribunus militum fuisset, postea ordinum ductor esset.

* 16. *Ubi—tamen.*

Celsus l. 3. c. 21. Ubi convaluit aliquis, diu tamen alienus ei Veneris usus est.

* 17. *Ubi primum* absolute.

Liv. l. 2. c. 41. Eum, ubi primum magistratu abiit, damnatum necatumque constat. *Id.* l. 10. c. 35. Ubi primum illuxit, abire sine certamine cupiunt. Add. *Id.* l. 22. c. 51. et *Cic.* 2 *Verr.* c. 20. et *Sallust. Jug.* c. 6. et 41. et *Catilin.* c. 39.

18. *Ubi primum* cum *tum, illico.*

Ubi primum jungitur cum *tum* aut *illico.* *Cat.* c. 17. Ubi primum incipiunt hiscere, tum legi oportet. *as soon as they begin to open.* *Plaut. Menæch.* 4. 2. Ubi primum est licitum, illico properavi abire de foro.

* 19. *Ubi primum* cum *continuo, extemplo, protinus.*

Plaut. Amphitr. 1. 1. 48. Ubi primum terram tetigimus, continuo Amphitruo delegit viros primorum principes. *Liv.* l. 7. c. 40. Ubi primum in conspectum ventum est, arma signaque agnovere, extemplo omnibus memoria patriæ iras permulsit. *Cels.* l. 5. c. 27. *de remed. gen. adv. omn. venen.* Commodissimum est, ubi primum sensit aliquis, protinus oleo multo epoto vomere.

* 20. *Ubi primum* de loco.

Cic. 5 *Verr.* c. 12. In ipso aditu atque ore portus, ubi primum ex alto sinus ad urbem ab littore inflectitur, tabernacula carbaseis intenta velis collocabat.

21. *Ubinam, ubinam gentium.*

Ubinam et *ubinam gentium* vim habet augendi. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 10. In qua celeritate non video, ubinam mens constans et vita beata possit insistere. *in which rapid motion I cannot conceive how a settled mind and a happy life can possibly consist.* *Id.* 1 *Catil.* c. 4. O dii immortales, ubinam gentium sumus?

* 22. *Ubique, any where, wherever it may be.*

Cic. pro Man. c. 12. Omnes, qui ubique prædones fuerunt, capti sunt. *Id.* 2 *Agr.* c. 21. extr. Cæteri agri omnes, qui ubique sunt, sine ullo delectu decem viris addicentur. *Cæsar* l. 3. *B. C.* c. 112. Quæ ubique naves imprudentia aut tempestate paululum suo cursu decesserint, has more prædonum diripere consueverunt Ægyptii. Add. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 66. et l. 2. *de Divin.* c. 44 et 45. * Altera significatio adverbii *ubique* nota est.

23. *Ubivis* (* *ubivis gentium*) *ubicunque, ubicunque gentium, ubi ubi.*

Ubivis, ubicunque, ubi ubi eandem pæne vim habent. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 1. Nemo est, quin ubivis quam ibi, ubi est, esse malit. *Id.* l. 14. *Att. ep.* ult. Qui mihi videntur ubivis tutius, quam in Senatu fore. *safer any where than in the Senate.* * Add. *Sallust. Jugurth.* c. 14. * *Terent. Hecyr.* 3. 1. Ei quanto fuerat præstabilius, ubivis gentium agere ætatem, quam huc redire?

Cic. 5 *Verr.* c. 67. Omnes cives Romani, et qui adsunt, et qui ubicunque sunt, vestram severitatem desiderant. *both those who are here present, and those who are any where else.* *Add. l. 3. *Att. ep.* 2. et l. 5. *ep.* 17. et *Colum.* l. 11. c. 2.

Cic. 2 *Philipp.* c. 44. Habet populus Romanus, ad quos gubernacula reipublicæ deferat; qui ubicunque terrarum sunt, ibi est omne reip. præsidium. *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 44. Nihil est virtute amabilius; quam qui adeptus erit, ubicunque erit gentium, a nobis diligetur. *Id.* l. 1. *Tusc.* c. 29. Nunc ubi ubi sit animus, certe

quidem in te est. * Add. *Terent. Eunuch.* 2. 3. et 5. 9. *Liv.* 1. et c. 2. et l. 42. c. 57.

* 24. *Ubicunque—ibi.*

Liv. l. 6. c. 36. extr. Ubicunque Patricius habitat, ibi carcer privatus est. *Id.* l. 39. c. 15. Majores vestri, ubicunque multitudo esset, ibi et legitimum rectorem multitudinis censebant debere esse.

(25. *Ubicunque* etiam ponitur pro *ubique.*

Sed *ubicunque* non semper est quocunque in loco, sed interdum est pro *ubique*, ita ut non possis interpretari per *quocunque in loco*, sed *omnibus in locis:* ut in illo *Ovid. Amor.* l. 3. *el.* 10. v. 5. Te, Dea, munificam gentes ubicunque loquuntur. ubi videnda *Burmanni* nota.)

CAPUT CCLXXIII.

De Conjunctione VE.

1. *Ve* semel positum plerumque.

Liv. l. 8. c. 41. Quintius oravit bona venia Quirites, ne quis eam rem joco seriove cuiquam exprobraret. *Id.* l. 45. c. 25. Infestissimi Rhodiis erant, qui consules prætoresve aut legati gesserant in Macedonia bellum.

2. *Ve—ve* geminatum, pro *vel, vel.*

Varro l. 1. *R. R.* c. 44. extr. Si florem acerbumve pirum, aliudve quid decerpseris, in eodem loco, eodem anno, nihil renascitur. *Ovid.* l. 4. *Fast.* Gratia Pieridum nobis æqualiter adsit: Nullaque laudetur plusve minusve mihi.

CAPUT CCLXXIV.

De Adverbio VEHEMENTER.

VEHEMENTER belle dicitur de rebus impetum arguentibus.
Interdum de aliis. *Cic. pro Cluent.* c. 24. Quæ sunt gravia vehementer.

CAPUT CCLXXV.

De Conjunctione VEL.

1. *Vel* pro *aut* semel poni, tralatitium est.

* 2. *Vel dicam*, in correctione.

Cic. 2 *Philipp.* c. 12. Sed stuporem hominis, vel dicam, pecudis, attendite.

* 3. *Vel aut* rarissime conjungitur pro *vel—vel.*[16]

Varr. l. 1. *R. R.* c. 7. Sequitur secundum illud, quali terra solum sit fundi, a qua parte vel maxime bonus, aut non bonus appelletur.

* 4. *Vel certe.*

Columell. l. 3. c. 19. Verum tamen præstat eligere sationi silentis vel certe placidi spiritus diem. *Pallad. Februar.* tit. 14. Mihi illud utile videtur, ut asparagi agrestis radices plurimas in unum locum congeramus cultum, vel certe saxosum. *Cels.* l. 1. c. 3. Aqua, vel certe diluta potione, contentos esse oportet. *Id.* l. 3. c. 6. extr. Cibus his dari debet valens; vinum asperum vel certe subausterum. Add. *Id.* l. 4. c. 2. *Sueton. Tiber.* c. 25.

---

[16] Potest etiam hoc ipsum exemplum, quod subjicimus, aliter declarari. (immo debet. Nam *vel maxime* est h. l. *inprimis.*)

* 5. *Vel etiam.*

Sueton. August. c. 33. Ipse jus dixit assidue: si parum corpore valeret, lectica pro tribunali collocata, vel etiam domi cubans. Etiam *Cicero* sæpe ita conjungit.

6. *Vel—vel* pro *tum—tum; as well—as.*

Vel iteratum pro *tum—tum. Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 58. Cui nostrum non licet fundos nostros obire, aut res rusticas, vel fructus causa vel delectationis, invisere. *Id. Brut.* c. 96. Is omnibus exemplo debet esse, quantum in hac urbe polleat, multorum obedire tempori, multorumque vel honori vel periculo inservire. * Add. *Id.* l. 3. *de Nat. D.* c. 10. *Liv.* l. 1. c. 42.

* 7. *Vel—vel—vel* pro *et—et—et.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 4. In officio tuendi habeo causas plurimas vel paternæ necessitudinis, vel meæ a pueritia observantiæ, vel tui erga me mutui amoris. *Pro Planc.* l. 10. *ep.* 24. Societas est mihi tecum, vel quod in familiaritate Cæsaris jam tueri, cum mihi fuit necesse, vel quod ipse moderatissimi fuit sensus, vel quod hunc filii loco habere non perinde mihi turpe videtur.

8. *Vel—vel* disjunctive.[17]

Interdum tamen disjunctive usurpatur. *Cic.* l. 2. *Quint. Fr. ep.* 14. Sunt ista quidem vel magna, vel potius maxima.

* 9. *Vel—vel certe, vel—vel etiam.*

Columell. l. 3. c. 10. Puerilis ætas vim generandi vel in totum perdit, vel certe minuit. *Ibid.* c. 18. Ex iis pampini pullulant vel steriles vel certe minus feraces. *Cels.* l. 3. c. 21. Juvenes robusti vel ex toto carent febre, vel certe satis liberales intermissiones habent. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 8. princ. Quantum meum studium extiterit dignitatis tuæ vel tuendæ vel etiam augendæ, non dubito, quin ad te omnes tui perscripserint. *Columell.* l. 2. c. 18. Eum locum æstate proscissum subactumque sæpius per autumnum rapis vel napis, vel etiam faba conseremus. Add. *Id.* l. 8. c. 14. et l. 12. c. 30.

10. *Vel* sæpius iteratum.

Nonnunquam sæpius iteratur. *Terent. Eun.* 2. 3. Hanc tu mihi vel vi, vel clam, vel precario fac tradas. *Cic. pro Ligar.* c. 3. Tuberonis ego industriæ gloriæque faveo, vel propter propinquam cognationem, vel quod ejus ingenio studiisque delector, vel quod laudem adolescentis propinqui existimo etiam ad meum aliquem fructum redundare. * Add. *Id.* 2 *Catil.* c. 1. * Quater repetitum est in l. 2. *Fam. ep.* 7. Cur non adsum vel socius, vel minister consiliorum? *Id.* l. 3. *Qu. Fr. ep.* 8. extr. Pompeius ludos apparat magnificentissimos stulte; bis terque non postulatus; vel quia munus magnificum dederat, vel quia facultates non erant, vel quia magister, vel quia potuerat magistrum se, non ædilem putare.

* 11. *Vel—vel—vel etiam,* aut *vel ad extremum.*

Cels. l. 5. c. 26. *de sign. percuss. medull.* Interposito tempore aliquo, sine voluntate inferiores partes vel semen, vel urinam, vel etiam stercus excernunt. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 8. *Liv.* l. 42. c. 23. Missi sunt, qui orarent Senatum, ut trium harum rerum unam ab se impetrari sinerent: ut vel ex æquo apud socium populum, quid cujusque esset, disceptarent: vel permitterent Carthaginiensibus, ut ad-

---

[17] *Vel* cum disjungit, et præsertim si bis ponitur sine ulla necessitate, tum curiose et diligenter proprio et accommodato loco ponendum est, ut perspicuitatem ac lucem adferat orationi. Inepte positum et corrumpit sermonem et obscurat. Sed usus hic et lectio bonorum scriptorum cumprimis necessaria est: regulis enim res non satis commode comprehenditur. Deinde membra sermonis majora et præcipua disjungenda sunt longe alia particula disjungente, quam minora et ignobiliora, ut itidem perspicuitati consulatur. Do exemplum ex l. 1. *de Orat.* c. 12. Quis nescit, maximam vim existere oratoris in hominum mentibus vel ad iram, aut ad odium, aut dolorem incitandis, vel ab hisce iisdem permotionibus ad lenitatem misericordiamque revocandis.

versus injusta arma pio justoque se tutarentur bello: vel ad extremum semel statuerunt, quid donatum ex alieno Masinissæ vellent.

12. *Vel* pro *velut*. (*exempli gratia*.)

Vel sæpe pro *velut* in re aliqua præcipua. *Terent. Heaut.* 4. 6. Nulla est tam facilis res, quin difficilis sit, quam invitus facias: vel me hæc deambulatio, quam non laboriosa, ad languorem dedit. *for instance this walk, although none of the toilsomest, has completely fatigued me. Id. Hecyr.* 1. 1. Quam paucas reperias meretricibus fideles evenire amatores. Vel hic Pamphilus jurabat quoties Bacchidi quam sancte, nunquam, illa viva, ducturum uxorem domum. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 13. Raras tuas quidem, sed suaves accipio literas: vel quas proxime acceperam, quam prudentes! *Ibid.* l. 7. *ep.* 24. init. Amoris quidem tui, quoquo me verti, vestigia vel proxime de Tigellio perspexi. *Terent. Andr.* 3. 2. Vel hoc quis non credat, qui norit te, abs te esse ortum? *Cic.* l. 7. *Fam. ep.* 15. Quam sint morosi, qui amant, vel ex hoc intelligi potest. *how much lovers are inclined to be peevish, appears even from this. Id.* l. 4. *Fam. ep.* 15. Occupationum mearum vel hoc signum erit, quod epistola librarii manu est. *even this is a proof how much my time is occupied, since, &c.*

13. *Vel quod* in principio, indignantis.

Vel quod in principio sæpe indignationem continet. *Cic. pro Flac.* c. 19. Vel quod est in eodem decreto scriptum, homines clarissimos civitatis, amplissimis usos honoribus, hoc Prætore circumventos. *Ibid.* c. 33. Vel quod ait Lucceius, L. Flaccum sibi dare cupisse, ut *cet. a fine thing indeed for Lucceius to say, that, &c. Id. pro Planc.* c. 3. Vel quod multo etiam minus est ferendum.

14. *Vel* pro *saltem*.[18]

Vel non raro usurpatur pro *saltem*. *Ter. Phorm.* 2. 1. Postremo si nullo alio pacto, vel fœnore. *finally, if it was impossible to get money in any other way, it should have been borrowed at interest.*

15. *Vel* pro *etiam, adeo*.

Alias pro *etiam*. *Cic.* l. 3. *de Leg.* c. 10. Nam isto modo vel consulatus vituperabilis est. *Id.* l. 4. *Acad.* c. 29. Per me vel stertas licet, non modo quiescas. *for ought that I care, you may even snore. Id. pro Rosc. Am.* c. 30. Vel illo asperrimo judice quærente.[19] *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 27. Hæc sunt omnia ingenii vel mediocris, exercitationis autem vel maxime.[20] *all this requires only a moderate understanding, but a great deal of practice.*

* 16. *Vel—certe. Vel—tamen. Vel—nedum.*

Colum. l. 11. c. 3. Cepina vel sæpius, certe non minus debet, quam quater sarriri. *Cic. de Senect.* c. 6. Nullæne igitur res seniles sunt, quæ vel infirmis corporibus, animo tamen administrentur, *Liv.* l. 45. c. 29. Insueta omnia oculis auribusque, quæ vel socios, nedum hostes victos, terrere possent.

17. *Vel* cum superlativo; *well near, very.*

Sæpe autem superlativo gaudet. *Cic.* l. 1. *de Nat. Deor.* c. 23. Protagoras sophistes temporibus istis vel maximus. *Id. Orat.* c. 26. Hoc in genere nervorum vel minimum, suavitatis autem est vel plurimum. *the least possible; exceeding little. Id.* 2 *Verr.* c. 16. Viderit adhuc post legem tribunitiam, unum Senatorem vel tenuissimum esse damnatum. *the very meanest.*

18. *Vel maxime. Vel optime.*

Cic. Orat. c. 26. Ego de novis illis Atticis talem cognovi neminem, cum id certe sit vel maxime Atticum. *while this is entirely in the Attic taste. Id.* l. 1. *de*

---

[18] Hæc significatio cur fingatur, cum exemplum subjectum ex proxima inferiore observatione declarari queat, nihil causæ video.

[19] Totum exemplum, quod autor voluit fortasse, istud est: Facile me paterer, vel *illo ipso* acerrimo judice quærente, vel apud Cassianos judices, pro S. Roscio dicere. Videant eruditi et judicent.

[20] *Lambinus* habet tantum: Exercitationis autem maximæ.

Orat. c. 8. Hoc uno præstamus vel maxime feris. *Id.* l. 1. *de Fin.* c. 2. Ab iis tam dissentio, ut, cum Sophocles vel optime scripserit, Electram tamen male conversam Atilii mihi legendum putem.

19. Admonitio.

Vel pro *etiam* affirmando duntaxat usurpari: negando *ne quidem* adhiberi solet, una aut altera voce interposita. *Ne tu quidem, ne ille quidem* et alia ejusdem modi.[1]

** 20. *Vel* omittitur, cum dicimus *plus minus*, quod est *circiter: more or less, about. Linac.* l. 6. p. 425. * *Ovid.* l. 12. *Metam.* v. 133. Ter quater ora viri capulo cava tempora pulsat.

CAPUT CCLXXVI.

De Adverbio VELUT.

1. *Velut* pro *sicut*, ὡς, ὥσπερ.

VELUT adverbium similitudinis. *Liv.* l. 1. c. 51. Tarquinius moram suam hesternam velut Deorum quadam providentia illatam ait. *Id. de Arusp. Resp.* c. 4. Si in me impetum facere conabitur, ejus conatum refutabo, velut hesterno die.

2. *Velut—sic. Velut—ita.*

Assumit interdum *sic* vel *ita.* *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 10. Aristoxenus musicus intentionem ipsius corporis quandam, velut in cantu et fidibus, quæ harmonia dicitur, sic ex corporis totius natura, et figura, varios motus cieri, tanquam in cantu sonos, dixit. *as in music, so, &c.* *Add. *Liv.* l. 31. c. 18. *Colum.* l. 3. c. 9. Velut Olympionicarum equarum, ita Aminearum vitium seminibus electis. * Add. c. 18.

3. Admonitio.

In comparatione, itemque in similitudine declaranda, *Cicero* libentius *quasi* aut *tanquam* dicit, quam *velut.*

4. *Velut* pro *exempli causa*, ὡς.

Velut pro *exempli causa* etiam Ciceronianum est. *Cic.* l. 3. *Quint. Fr. ep.* 1. Quod multos dies epistolam in manibus habui, ideo multa conjecta sunt, aliud alio tempore; velut hoc: Titus Annius mihi sæpe jam dixit *cet. as for instance. Id.* l. 2. *de Fin.* c. 35. Non elogia monumentorum hoc significant, velut hoc ad portam? *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 38. Bestiæ, quæ gignuntur e terra, veluti crocodili.

* 5. *Velut* pro *quasi* vel *tanquam si.*

Liv. l. 2. c. 36. Cœpti inde ludi, velut ea res nihil ad religionem pertinuisset. *the games were afterwards exhibited, as if this affair had no relation to religion. Id.* l. 38. c. 1. Ita inter omnes convenit, ut primo quieti, velut ad privatam rem agendam venissent, in foro adversarentur. *Id.* l. 31. c. 1. Me quoque juvat, velut ipse in parte laboris ac periculi fuerim, ad finem belli Punici pervenisse. *Id.* l. 40. c. 12. init. Posteaquam dicendi finem Perseus fecit, conjecti eorum, qui aderant, oculi in Demetrium sunt, velut confestim responsurus esset. Huc refer illud *Livii* l. 8. c. 30. Id responsum Latinos, velut nihil jam non concedentibus Romanis, ferociores fecit. Add. *Tacit. Hist.* l. 2. c. 8. et l. 3. c. 83.

* 6. *Velut si. Velut—si ita.*

Liv. l. 21. c. 16. Tantus patres pudor non lati auxilii metusque de summa rerum cepit, velut si jam ad portas hostis esset. *Id.* l. 23. c. 18. Itaque, velut si cum alio exercitu a Capua exiret, nihil usquam pristinæ disciplinæ tenuit. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 32. Absentis Ariovisti crudelitatem, velut si coram adesset, horrebant Sequani. *Liv.* l. 29. c. 28. Itaque, velut si urbem extemplo aggressurus Scipio foret, ita ad arma est conclamatum. *Id.* l. 21. c. 8. Captum oppidum ea ruina crediderant

---

[1] *Sed cum vix retinetur vel,* etiamsi *vix* naturam particularum negantium habeat.

Pœni; qua, velut si pariter utrosque murus texisset, ita utrinque in pugnam procursum est.

* 7. *Velut—haud secus* poeticum est.

Claudian. Gigantomach. v. 49. Ac velut hostilis cum machina terruit urbes, Undique concurrunt arcem defendere cives: Haud secus omnigenis coeuntia nomina turmis, Ad patrias venere domos.

(CAPUT CCLXXVII.

De Particula VERSUS.

§ I. 1. VERSUS habet significationem motus, directionis in aliquam partem: cujus generis exempla ubivis sunt obvia.

2. Sed illa ratio observanda est, cum jungitur præpositioni *in*, ut in his: *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 21. In Italiam versus. *Id. Læl.* c. 25. In forum versus. ubi v. *C. Langius.* add. *Manut.* ad *Cic.* l. 8. *Fam. ep.* 15. Sed cautio adhibenda, ne hanc formam quæramus in iis locis, ubi *versus* est participium. Vid. *Duker.* ad *Liv.* l. 38. c. 51.)

CAPUT CCLXXVIII.

De Adverbio et Conjunctione VERO *et* VERUM.

§ I. * 1. *Vero* pro *recte, certe,* affirmandi et concedendi sensu, in responsionibus; et quidem vel præponitur responsioni vel interponitur.

Cic. l. 2. *Tusc.* c. 11. Fuisti sæpe, credo, cum Athenis esses, in scholis philosophorum. A. Vero, ac libenter quidem. *Id.* in *Brut.* c. 87. Sed tu, inquit, me intuens, orationes nobis veteres explicabis? Vero, inquam, Brute: sed in Cumano aliquando, si modo licebit *cet. Id.* l. 1. *de Divin.* c. 46. Puella defatigata petiit a matertera, ut sibi concederet paulisper, ut in ejus sella requiesceret. Illa autem dixit, vero, mea puella, tibi concedo meas sedes. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 2. et l. 3. *de Off.* Nonne igitur sapiens, si fame ipse conficiatur, abstulerit cibum alteri homini ad nullam rem utili? minime vero. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 12. Ego vero vehementer gratulor de judicio ambitus. *Et paulo post:* Ego vero velim mihi Tulliæque meæ prospere evenire ea, quæ, me insciente, facta sunt a meis. *Add. *Id.* 5 *Parad.* c. 2. (add. *pro Muren.* c. 31. In sententia permanete. Vero: nisi sententiam alia vicerit melior.)

(2. *Vero* pro *vere, jure* etc.

Dicitur tamen *vero* etiam pro *vere, ex vero, jure. Cic.* l. 1. *de Leg.* c. 23. Vero facis ac merito. *Liv.* l. 10. c. 23. Vero gloriabatur. V. *Cortius* ad *Sall. Cat.* c. 58. *Drakenb.* ad *Liv.* l. c. et ad l. 40. c. 9.

* Etiam extra responsionem pro *certe, sane* ponitur. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 1. P. Scipionem dicere solitum scripsit Cato, nunquam se minus otiosum esse, quam cum otiosus esset. Magnifica vero vox et magno viro digna. *Id. de Senect.* c. 9. Milo aspexisse lacertos suos dicitur illacrymansque dixisse, at hi quidem jam mortui sunt. Non vero tam isti, quam ipse nugator.)

§ II. De conjunctione VERO.

** 1. D. Servit hæc conjunctio, ut omittamus vulgarem ejus usum, etiam Ironiæ. *Virg.* l. 4. *Æn.* v. 93. Egregiam vero laudem et spolia ampla refertis!

** 2. D. P. In principiis epistolarum responsionis indicium est. *Cic.* l. 4. *Fam. ep.* 6. Ego vero, Servi, vellem, ut scribis, in meo gravissimo casu affuisses.[2]

---

[2] Fortassis hoc exemplum ex eo declarari potest, quod initio hujus capitis dixi. Non enim adversari videtur, conjunctio autem adversatur.

Id. l. 10. *ep.* 5. Mihi vero ad Nonas bene maturum videtur fore. *Id.* l. 16. *ep.* 13. Tu vero confice professionem, si potes. *H. Steph.* l. 2. *Sched.* c. 23. *Obss. Goclen.* p. 213.

** 3. D. *Sed vero,* pro *sed etiam.* *Lucr.* l. 4. v. 983. Non homines solum, sed vero animalia cuncta.[3]

* 4. *Vero* in enumeratione ultimum locum occupat.

Cic. pro Arch. c. 8. Homerum Colophonii civem esse dicunt suum: Chii suum vindicant: Salaminii repetunt: Smyrnæi vero suum esse confirmant. *Id.* l. 2. *Quint. Fr. ep.* 15. Quos tu situs, quas naturas rerum et locorum, quos mores, quas gentes, quas pugnas, quem vero ipsum imperatorem habet? *Id.* 3 *Verr.* c. 4. Odistis hominum novorum industrias: dispicitis eorum frugalitatem: pudorem contemnitis: ingenium vero et virtutem depressam extinctamque cupitis. *Id. pro Muren.* c. 22. Is et per se, et per suos, et vero etiam per alienos defenditur. *Id. de Off.* l. 2. c. 16. extr.

* 5. Interdum tamen alium etiam locum paulo superiorem obtinet. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 63. Bestiæ hominum gratia generatæ sunt. Quid enim oves aliud afferunt, nisi ut earum villis consectis atque contextis homines vestiantur? Canum vero tam fida custodia, tamque amans dominorum adulatio quid significat aliud, nisi se ad hominum commoditates esse generatos? Quid de bobus loquar? *cet.* *Id.* l. 2. *Fam. ep.* 32. Quod eodem tempore stellas aureas Castoris et Pollucis, Delphis positas, decidisse, neque eas usquam repertas esse dixisti, furum id magis factum, quam Deorum videtur. Simiæ vero Dodoneæ improbitatem historiis Græcis mandatum esse demiror. Quid minus mirum, quam bestiam sortes dissipasse? Nam illa prædicta Veientum *cet.*

* 6. *Vero* in declaranda indignatione: (omninoque cum emphasi aliqua.)

Liv. l. 26. c. 11. Eum agrum, in quo Annibal castra haberet, venisse, nihil ob id deminuto pretio, cognitum ex quodam captivo est. Id vero adeo superbum atque indignum visum Annibali *etc.* *Id.* c. 15. Appius Romam ad Senatum arbitrium ejus rei totum rejiciebat, et percunctandi potestatem, num communicassent consilia cum aliquibus sociorum Latini nominis municipiorum. Id vero minime committendum esse Fulvius dicebat, ut solicitarentur criminibus dubiis sociorum fidelium animi, *cet.* *Terent. Eunuch.* 5. 3. Move vero ocius te nutrix. *Cic. pro Cluent.* c. 6. (de usu τοῦ *vero* cum emphasi vid. *Drak.* ad *Liv.* l. 45. c. 19.)

(7. *Et vero* pro *atque adeo, insuper* sequente *etiam,*

Cic. pro Mur. c. 21. Qui et per se, et per suos, et vero etiam per alios defendetur. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 17. Quod sæpe præsens et illi ostendisti, et vero etiam mihi.)

* § III. 1. VERUM.

Verum significat idem, quod *vero,* sed positione differt et loco. Nam *verum* antecedit subjectam sententiam, *vero* interponitur ipsi sententiæ.

* 2. *Verum* in abrumpendo sermone, ut *sed.*

Cic. l. 7. *Att. ep.* 1. Ita puto ἄμεμπτα fore: verum ut videbitur. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 9. Verum id videbimus. *Ibid.* l. 12. *ep.* 25. Verum hæc hactenus.

* 3. *Verum enim vero* valde adversatur apud historicos potissimum; *Cicero* raro ita loquitur.

Liv. l. et c. 4. Verum enim vero legibus id prohiberi, et connubium tolli patrum ac plebis, id demum contumeliosum est plebi. *Id.* l. 24. c. 5. Vix quidem ulli bono regi facilis erat favor apud Syracusanos, succedenti tantæ caritati Hieronis. Verum enim vero Hieronymus, velut suis vitiis desiderabilem efficere vellet avum, primo statim conspectu, quam disparia essent, ostendit. Add. c. 8. *Sallust. Catil.* c. 20.

---

[3] Possis etiam dicere *vero* poni hic pro *certe,* prætermisso *etiam,* quod sæpissime prætermitti solet.

* 4. *Verum enimvero* post *si.*

Cic. 3 *Verr.* c. 84. Si nullo in loco ejus provinciæ frumentum tanti fuit, quanti iste æstimavit, hoc crimen in istum reum valere non arbitror. Verum enimvero cum esset HS binis aut ternis quibusvis in locis provinciæ, duodenos sestertios exegisti. *Liv.* l. 39. c. 4. Marcus Fulvius dixit, si simultas M. Æmilii secum ignota hominibus esset, tamen non fuisse ferendum, absentem consulem Deorum immortalium honori obstare. Verum enimvero cum sint notissimæ sibi cum consule inimicitiæ, quid ab eo quenquam posse æqui expectare, qui *cet.*

* 5. *Verumtamen.*

Interdum accedit *tamen*, et fere simpliciter adversatur. *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 8. Externa libentius in tali re, quam domestica recordor. Verumtamen, quamdiu imperium populi Romani beneficiis tenebatur, exitus erant bellorum mites. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 12. Spero omnino cum aliqua felicitate ea agi et opto. Verumtamen plus me, in hac spe, tua sapientia et humanitas consolatur, quam opportunitas temporis.

* 6. *Verumtamen* post parenthesin.

Cic. l. 1. *Att. ep.* 8. Cum essem in Tusculano (erit hoc tibi pro illo tuo, cum essem in Ceramico) verumtamen cum ibi essem, Roma puer a sorore tua missus epistolam mihi abs te allatam dedit. *Id.* 3 *Verr.* c. 2. Hoc ego plus oneris habeo, quam qui ceteros accusarunt, (si onus id est appellandum, quod cum lætitia feras ac voluptate,) verumtamen hoc ego amplius suscepi, quam ceteri, quod *cet.* (Add. *Clav. Cic.* in h. v.)

* 7. *Verumtamen* suppresso *quidem.*

Cic. pro Quint. c. 13. Nævius pecuniam petit: nunc denique? verumtamen petit. *pro:* verum quidem est, eum nunc denique petere, sed tamen nunc denique petit. *Id.* 2 *Verr.* c. 41. Mala et improba defensione, verum aliqua tamen uti videtur.

CAPUT CCLXXIX.

De Adverbio VIDELICET.

** 1. VIDELICET eosdem usus habet, ac *scilicet.* Dictum quibusdam videtur quasi *videre licet*, aut, *videas licet*, quemadmodum *scilicet*, quasi *scire licet.* Atque hinc esse aiunt, ut infinitivo juncta interdum legantur hæc adverbia. *Plaut. Stich.* 4. 1. 49. Videlicet illum fuisse parcum senem, qui dixerit. *Terent. Heaut.* 2. 2. Scilicet futurum me esse. *Weitz. ib.* p. 351. *Taubm.* ad *Plaut.* p. 1099. 1288. *Lamb.* ad *Lucret.* p. 39 et 207. Hæc tamen ratio *Palmerio* non probatur. *Spicil.* l. 2. p. 37. (Sic et *Cic.* l. 5. *Att. ep.* 11. V. *Clavem Cic.* in h. v. et qui ibi commemorantur.)

** 2. Sed hæc rariora. Usurpatur alias pro *nimirum*, declarandi gratia; *to wit, viz. Cic.* l. 2. *de Inv.* c. 4. Caupo, cum illum alterum, videlicet qui nummos haberet, animadvertisset, noctu illum occidit.

** 3. Servit etiam ironiæ. *Quintil.* Hoc videlicet expectasti! *forsooth! Vall.* l. 2. *eleg.* c. 60.

* 4. *Videlicet* in responsione.

Cic. 2 *Verr.* c. 33. princ. Quid horum se negat fecisse? illud videlicet unum, quod necesse est, pecuniam accepisse. *Id. pro Cæcin.* c. 15. Quid metuebant? vim videlicet. *Id. pro Planc.* c. 40. Quid dicam? Virgilio pietatem, humanitatem, fidem defuisse? nihil videlicet est eorum *cet.*

CAPUT CCLXXX.

De Adverbio Viritim.

1. *Viritim* est *singulis hominibus.*

2. *Viritim* pro *singulariter.* (immo *proprie, privatim.*)

Senec. de Benef. l. 7. c. 6. Possum donare sapienti quod viritim meum est. *Ibid.* c. 7. Quæ viritim ei serviunt.

CAPUT CCLXXXI.

De Adverbio Vix.

1. Vix imminuendi ac bene negandi vim habet.[4] *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 2. Viros in dicendo excellentes vix paucos proferre possumus. *Id.* l. 2. *Acad.* Nos probabilia multa habemus, quæ sequi facile, affirmare vix possumus. * Add. *Id.* 3 *Catil.* c. 4. et l. 7. *Fam. ep.* 5.

* 2. *Vix* cum verbis quibusdam, sequente *quin.*

Cic. l. 16. *Fam. ep.* 24. Ego vix teneor, quin accurram. *Terent. Eunuch.* 5. 2. Vix me contineo, quin involem in capillum. *Liv.* l. 4. c. 43. Vix Deorum opibus, quin obruatur Romana res, resisti potest. Add. *Plaut. Mostell.* 1. 3. et *Liv.* l. 5. c. 45.

* 3. *Vix—nisi quod.*

Liv. l. 31. c. 41. Ætoli, nisi quod populabantur, vix meminisse videbantur se in hostium agro esse.

4. *Vix dum.*

Interdum assumit *dum.* *Cic.* 1 *Catil.* c. 4. Hæc ego omnia, vixdum cœtu nostro dimisso, comperi. *when our assembly was scarcely dissolved.* *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 4. Cum tu vix dum triginta dies in Syria fuisses. *when you had scarcely been thirty days in Syria.* * Add. *Liv.* l. 5. c. 53. *Terent. Phorm.* 4. 2.

5. *Vix jam.*

Cic. l. 4. *Att. ep.* 3. Clodius, desertus a suis, vix jam decimum designatorem, vix Gellium retinet.

6. *Vix—cum. Vixdum—cum.*[5]

Vix et *vixdum* sæpe assumunt *cum.* *Cic.* l. 2. *de Orat.* c. 21. Vix annus intercesserat ab hoc sermone cohortationis meæ, cum iste accusavit Norbanum. * Add. *Liv.* l. 2. c. 45. et l. 29. c. 2. et *Cic.* 4 *Verr.* c. 40.

Cic. l. 9. *Att. ep.* 2. Vixdum epistolam tuam legeram, cum ad me Postumius Curtius venit. * Add. *Liv.* l. 22. c. 19. et l. 27. c. 28.

7. *Vix* cum *nedum; hardly—much less.*

Alias additur *nedum.* Nam *vix* continet negationem, quæ præcedere solet *nedum.* *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 8. Vix in ipsis tectis et oppidis frigus infirma valetudine vitatur, nedum in mari et in via sit facile abesse ab injuria temporis. *Liv.* l. 34. c. 21. Vix clamorem eorum, nedum impetum, Suessetani tulere. * Add. *Id.* l. 40. c. 15. *Vellei.* l. 2. c. 103. *Tacit.* l. 14. c. 15.

---

[4] Apparet vis negandi etiam ex proxima inferiore observatione, et subsequentibus.

[5] *Cum in hujusmodi exemplis non pendet a vix, sed a præterito tempore. Turs.*

* 8. *Vix dum* cum *nedum.*

Liv. l. 24. c. 4. In Sicilia regnum ad Hieronymum nepotem Hieronis translatum, vix dum libertatem, nedum dominationem, modice laturum.

9. *Vix* cum *ne vix quidem*, aut *nullo modo*, aut *omnino non.*

Alias additur *ne vix quidem*, aut *nullo modo*, aut aliquid ejusmodi. *Cic.* l. 9. *Fam. ep.* 8. Mihi cum his ipsis vix, his autem detractis, ne vix quidem vivere lubet. *hardly at all.* * Add. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 8. et l. 4. c. 13. et l. 11. *Att.* Aut vix, aut nullo modo possum. * Add. *Id.* l. 2. *de Nat. D.* c. 7. *Id.* l. 3. *Att. ep.* 23. Scis Clodium sanxisse, ut vix aut omnino non posset infirmari lex sua. *you know that Clodius procured an act, which rendered it next to impossible, if not wholly so, &c.*

10. *Vix tandem. Vix, sed tamen.*

Vix tandem diuturnam expectationem declarat.[6] *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 9. Vix tandem legi literas dignas Appio Claudio. *I have at length with much ado, &c.* *Vix sed tamen* difficultatem rei superatam significat. *Cic. in Pison.* c. 12. Gabinius collegit ipse se, vix, sed collegit tamen. *with much ado, but still, &c.* * Add. *Id.* l. 3. *Quint. Fr. ep.* 2.

CAPUT CCLXXXII.

De Nomine Ullus.

* 1. *Ullus* sæpe cum *sine.*

Cic. de Amic. c. 17. Sine ulla exceptione. Non enim dicimus *sine quadam exceptione*, et rarius *sine omni exceptione.*

* 2. *Non alius ullus.*

Cic. l. 5. *Att. ep.* 10. Non alius ullus sermo, nisi de te. Ita alibi sæpius.

* 3. *Si ullus.*

Cic. l. 13. *Fam. ep.* 41. Si ulla mea apud te commendatio valuit, hæc ut valeat, rogo.

* 4. *Ullus ex.*

Cic. l. 15. *Att. ep.* 3. et alibi sæpius.

* 5. *Ullus—præterquam.*

Liv. l. 24. c. 47. Arpi sine clade ullius, præterquam unius veteris proditoris, novi perfugæ, restituti ad Romanos.

CAPUT CCLXXXIII.

De Præpositione Ultra.

1. Ultra contrarium habet *citra*,[7] et significat *trans.* *Cic.* l. 12. *Att. ep.* 26. Ultra Silianam villam est, quam puto tibi notam esse. *beyond the seat of Silius.* *Sallust. Fragm.* Contendebant, Antipodas ultra Æthiopiam cultu Persarum et justos et egregios agere. *beyond Ethiopia.* (* Illa tralate.) *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 17. Peripatetici adhibent modum quendam, quem ultra progredi non oporteat. *Id.* 1 *Philip.* c. 5. Quis Senatorem unquam tanto damno coegit? aut quid est ultra pignus et mulctam. *Id.* l. 1. *de Divin.* c. 14. Divinatio conjectura nititur, ultra quam progredi non potest. *beyond which we cannot go.*

---

[6] Vel aliam rem, quæ non facile fore videbatur.

[7] Vel *cis.* *Liv.* l. 5. c. 35. Audiebant sæpe ab iis cis Padum ultroque legiones Etruscorum fusas. Vel *intra.* Plin. l. 4. c. 12. Eubœa nusquam latitudinem ultra XL. millia passuum extendit, nusquam intra XX. millia contrahit.

* 2. *Ultra* postpositum nomini a se recto.

Tacit. l. 15. c. 17. Diruta sunt, quæ Euphratem ultra communierat Corbulo. Sed hæc constructio rara est.

* 3. *Ultra* etiam de mensura et hominibus.

Cels. l. 4. c. 2. *de destillat.* Diu abstinere a potione oportet, aut si res coegerit, non ultra heminam aquæ assumere. *Tacit.* l. 2. *Hist.* c. 63. Uxor Vitellii ultra feminam ferox. *Vellei.* l. 1. c. 88. Otio ac mollitiis pæne ultra feminam fluens. *Id.* l. 2. c. 118.

* 4. *Ultra* de numero.

Hirt. B. Alex. c. 21. Hoc prælio desiderati sunt ex numero legionariorum militum circiter CD, et paulo ultra eum numerum classiarii et remiges.

* 5. *Ultra—usque* rarum est.

Fabius l. 3. c. 1. Georgias illorum fuit æmulus, et ultra Socratem usque duravit.

6. *Ultra* absolute.[8]

Ultra sæpe absolute ponitur. *Cic. de Univ.* Si probabiliter dicentur, ne quid ultra requiretis. *you will request nothing further; you will be perfectly satisfied.* *Id.* l. 15. *Att. ep.* 1. Est autem oratio scripta elegantissime sententiis, verbis: ut nihil possit ultra. *that nothing can be better.* Alias diceret: *ut nihil supra.* *Add. *Columell.* l. 4. c. 7. et *de Arbor.* c. 5.

7. Admonitio.

Ultra dici eleganter solet, quod vulgo *ulterius dicunt.*

* 8. *Ultra* de tempore.

Liv. l. 2. c. 19. Non ultra bellum Latinum, gliscens jam per aliquot annos, dilatum. *Id.* c. 40. Æqui Attium Tullium haud ultra tulere ducem. *Id.* l. 42. c. 2. Legati renunciarunt, facile apparuisse sibi bellum parari, nec regem ultra ad arma ire dilaturum. *Id.* l. 42. c. 23. Jam ultra superbiam crudelitatemque et avaritiam ejus non pati possunt Carthaginienses. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 33. et *Liv.* l. 45. c. 10.

* 9. *Ultra quam* de loco.

Liv. l. 3. c. 8. Tricipitinus populationibus arcendis sociorum agro oppositus, non ultra quam in Hernicos procedit. *Senec. de Brevit. Vit.* c. 7. Patronus magno concursu omnia, ultra quam audiri potest, complet.

10. *Ultra quam* tralate.

Non raro assumit *quam.* *Cic.* l. 1. *Tusc.* c. 9. Probabilia conjectura sequor. Ultra enim, quo progrediar, quam ut verisimilia videam, non habeo. *Ibid.* l. et c. 2. Nos sequimur probabilia, nec ultra id, quam quod verisimile occurrerit, progredi possumus. *Id.* l. 1. *de Invent.* c. 18. Longum exordium est, quod pluribus verbis aut sententiis, ultra quam satis est, producitur. *a tedious opening is that, which, by a superfluity of words and sentences, is lengthened out more than is right.*

* 11. *Ultra—quam dum.*

Tacit. An. l. 6. c. 44. Non ultra moratus, quam dum Scytharum auxilia conciret, pergit properus *cet.* Add. *Id.* l. 2. c. 80. et l. 11. c. 26.

* 12. *Ultra—quam ne.* *Ultra—quam ut.*

Tacit. l. 2. *Hist.* c. 77. Nobis nihil ultra arrogabo, quam ne post Valentem numeremur. *Liv.* l. 45. c. 23. Ii nihil ultra valuerunt, quam ut in officio ces-

---

[8] Proprie de loco. *Plin.* l. 10. c. 23. Quamvis ciconiæ ultra citrave pervolent, nunquam tamen advenisse usquam, nisi noctu, existimantur. *Liv.* l. 5. c. 35. *Clusini audiebant,* sæpe ab iis, cis Padum ultraque, legiones Etruscorum fusas.

saremus. *Id.* l. 40. c. 30. Per dies aliquot nihil ultra motum, quam ut hæ duæ turmæ ostenderentur. *Id.* l. 42. c. 18. Quid ultra facere possum, quam uti Deos Deasque precer, ut vos vestræ reipubl. consulatis. Add. *Tacit. An.* l. 2. c. 24. et l. 4. *Hist.* c. 59. *Sueton. Cæsar.* c. 75. *Cels.* l. 3. c. 21.

CAPUT CCLXXXIV.

De Adverbio ULTRO.

1. ULTRO ex contrariis varias significationes accipit: Nam cum *coacto* opponitur, est *sponte:* cum *petenti*, est *non petenti*. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 13. Nec mihi quicquam in mentem venit optare, quod non ultro mihi Cæsar detulerit. *unasked, spontaneously, of his own accord.* Cum opponitur *vocato*, declarat *non vocatum*. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 18. Cum sciret nemo, eum rogatum a C. Plotio, equite Romano splendido, Nursino, ultro ad mulierem venit. *uninvited.* Item illa: *ultro polliceri, mittere*, et alia ejusmodi.

2. *Ultro* pro *insuper.*

Ultro interdum significat *insuper*. *Ter. Eun.* 5. 2. Etiam ultro derisum advenit. *he goes the way to insult me besides.* *Virg. Æn.* l. 9. v. 729. Viderit irrumpentem, ultroque incluserit urbi. *Cic.* 3 *Catil.* c. 12. Est etiam in nobis animus, Quirites, ut non modo nullius audaciæ cedamus, sed etiam omnes improbos ultro semper lacessamus. Add. *Id.* l. 12. *Fam. ep.* 4. (Sic accipit *Grævius* etiam illud *Cic. pro Quint.* c. 23. Cum ultro ipse deberet. Sed ibi potest esse etiam *per se, sub nomine.*)

* 3. *Ultro citro. Ultro ac citro.*

Plin. l. 2. c. 38. Ultro citro commeante natura, ut tormento aliquo, mundi celeritate discordia accenditur. *Senec. Quæst. Nat.* l. 4. c. 2. extr. *Varro* l. 3. c. 5. Pisciculi ultro ac citro commeant.

4. *Ultro citroque* pro *ultra citraque.*

Ultro citroque dicta sunt pro *ultra citraque*. *Cic. pro Rosc. Am.* c. 22. Postea homines cursare ullo citroque non destiterunt. *Id.* 5 *Verr.* c. 66. Monumentum sceleris audaciæque suæ voluit esse in conspectu Italiæ, in vestibulo Siciliæ, in prætervectione omnium, qui ultro citroque navigarent. *who should sail to and fro.* *Add. *Liv.* l. 5. c. 8. et l. 7. c. 9. *Cæs. B. G.* l. 1. c. 42.

5. *Ultro citroque* pro *mutuo* et *inter se.*

Interdum *ultro citroque* per translationem usurpatur pro *mutuo*, atque *inter se*. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 17. Beneficia ultro citroque data et accepta. *mutual benefits; reciprocal kindness.* *Id.* l. 6. *de Rep.* c. 1. Multis verbis ultro citroque habitis, ille nobis consumptus est dies. *in mutual conversation.* *Id.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 33. Sic naturis iis, ex quibus omnia constant, sursum deorsum, ultro citroque commeantibus, mundi partium conjunctio continetur. *thus by the continual motions of those elements upwards and downwards, backwards and forwards, the conjunction of the several parts of the universe is preserved.*[9] *Add. *Id. Læl.* c. 22.

CAPUT CCLXXXV.

De Particula UNA; *together.*

Cic. l. 9. *Fam. ep.* ult. Epulamur una. *Id.* 1 *Catil.* c. 4. Qui tecum una fuerunt.[10]

---

[9] Hoc exemplum quo minus etiam ad superiorem observationem referas, nihil obstat.

[10] *Una* est casus sextus, vultque intelligi alias *via*, alias *in domo, sede* cet. *Unus* autem est *hic idem.*

CAPUT CCLXXXVI.

De Adverbio UNDE *et* UNDIQUE.

§ I. 1. UNDE etsi proprie est adverbium loci, interdum tamen et ad personas et alias res accommodatur; poniturque eleganter pro *ex quo, ex qua* vel *e quibus, a quo, a quibus.* [11] *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 15. De ea re multo dicet ornatius, quam ille ipse, unde cognorit. *Id. pro Flac.* c. 26. Adsunt Athenienses, unde humanitas ac doctrina, religio, fruges, jura, leges ortæ, atque in omnes terras distributæ putantur. *Id. Brut.* c. 92. Eloquentia, unde longe absum. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 46. Equidem vobis fontes, unde hauriretis, atque itinera ipsa putavi esse demonstranda. *Id. pro Sul.* c. 26. Verbum ecquod unquam ex ore hujus excidit, unde quisquam possit offendi? *a word which might offend any one.*

* 2. *Unde—eodem.*

Cic. l. 1. *de Divin.* c. 49. princ. Unde huc digressa est, eodem redeat oratio. *Id. pro Mur.* c. 12. Ridiculum videbatur, homines cum recte atque in loco constitissent, jubere abire, ut, unde abissent, eodem statim redirent. Add. *Justin.* l. 5. c. 4.

* 3. *Unde quo; whence and whereto.*

Senec. ep. 29. Qui intelligis, unde quo evaseris.

* 4. *Unde—ibi.*

Liv. l. 28. c. 26. Vicit sententia lenior, ut, unde orta culpa esset, ibi pœna consisteret. *Id.* l. 20. c. 29. Ubi cœpit oratio mea, ibi desinet. *Add. *Justin.* l. 2. c. 7.

* 5. *Unde—inde. Unde—indidem.*

Cic. l. 1. *de Invent.* c. 20. Brevis erit narratio, si unde necesse est, inde initium sumeretur. *Add. *Tacit.* l. 14. c. 56. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 40. Unde simile duci potest, indidem verbum unum, quod similitudinem continet, translatum, lumen affert orationi.

* 6. *Unde—nisi.*

Cic. l. 2. *de Nat. D.* c. 31. Unde hæc in terras, nisi a superis, defluere potuerunt? *Liv.* l. 8. c. 4. Unde hæc illis tanta modestia, nisi a conscientia virium est nostrarum et suarum?

* 7. *Unde* pro *quocirca.*

Unde pro *quare* vel *igitur* rarum est, et diligenter utendum, si quando forte uti velis, videlicet ibi tantum, ubi verba adsunt ablativum regentia. Ergo ne imitere illud *Columellæ* l. 6. *præf.* Nulla regio est, quæ non, ut hominum, ita armentorum adjumento juvetur. Unde etiam jumenta nomen a re traxere.

(8. *Unde* geminatum pro *undecunque.*

Reperitur etiam apud bonos auctores *unde unde* pro *undecunque. Catull. epigr.* l. 68. v. 27. Et quærendum unde unde foret. Sic enim ibi restituit *Scaliger* recte. Vossianum *necubi* sensum commodum non habet.)

* 9. *Sicunde* est *si quo ex loco.*

Cic. l. 8. *Att.* Sic unde potes, erues.

---

[11] Atque hic notandum, ubi Latini pro Germanorum *auf, in, bey* solent *a* vel *ex* ponere, ibi pro *in quo, apud quem* similibusque particulis substituendum esse *unde. Cic. pro Marcell.* c. 11. Ut unde est orsa, in eodem terminetur oratio mea. *that I may end where I began.*

§ II. 1. Undique.

Undique est *omni ex parte*. De loco proprie dicitur. *Virg. Æn.* l. 5. v. 9. Maria undique et undique cœlum. *Cic. pro Manil.* c. 11. Siciliam, multis undique cinctam, periculis non terrore belli, sed celeritate consilii explicavit. *Id. pro Sext.* c. 56. Non sum tam insolens in dicendo, ut omnes undique flosculos carpam atque delibem. *as to cull from all quarters, &c.*

Sæpe autem per translationem usurpatur. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 14. Mundus perfectus undique est. *i. e.* omni ex parte. *Id.* 2 *Philipp.* c. 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. *either abolish religion altogether, or maintain it every where.* * *Tacit.* l. 2. *Ann.* c. 63. Maroboduo, undique deserto, non aliud subsidium, quam misericordia Cæsaris fuit. Add. *Cic.* l. 5. *de Fin.* c. 9.

CAPUT CCLXXXVII.

De Pronomine Unus.

1. *Unus et alter* pro *duo.*[12]

Unus *et alter* pro *duo* usurpatur. *Cic.* 2 *Verr.* c. 3. Testes citari jubet: dicit unus et alter breviter. *two of them.* *Id. pro Cluent.* c. 26. Unus et alter dies intercesserat, cum *cet.* *Id.* l. 14. *Att. ep.* 21. Ut tantopere laudarem, adductus sum tuis et unis et alteris literis.

* Huc refer *Sueton. Claud.* c. 12. Populus senatum, quasi parricidam, diris execrationibus incessere non ante destitit, quam unus atque alter, et mox plures a magistratibus in rostra producti, salvum et appropinquare confirmarent. Add. *Id. Galb.* c. 14. Dicitur etiam *unus ac alter.* *Tacit. Orat.* c. 39. (Immo *unus atque alter*, ut ibi legendum.)

* 2. *Unus alterque.*

Liv. l. 7. c. 10. Romanus uno alteroque subinde ictu ventrem atque inguina Galli hausit, et in spatium ingens ruentem porrexit hostem. Add. *Tacit.* l. 13. *Ann.* c. 46. et l. 2. *Hist.* c. 75.

3. *Unus aut alter ; unus aut duo.*[13]

Cic. l. 7. *Att. ep.* 8. Quid enim est tantum in uno aut altero die? *what difference does a day or two make?* *Liv.* l. 2. c. 23. Appius vehementis ingenii vir, imperio consulari rem agendam, censebat: uno aut altero arrepto, quieturos alios. * Add. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 21. et *pro Mur.* c. 21. *Liv.* l. 4. c. 35. et l. 5. c. 6. *Columell.* l. 7. c. 10.

* 4. *Unus alterve. Unus vel alter.*

Tacitus l. 4. *Ann.* c. 17. extr. *Sejanus dicebat*, non aliud gliscentis discordiæ remedium, quam si unus alterve maxime prompti subverterentur. Add. *Id.* l. 1. *Hist.* c. 83. *Cic.* l. 3. *Fam. ep.* 9. *Columell.* l. 4. c. 29. Non quid in uno vel altero experimento casu fiat, verum quid certa ratione plerumque proveniat, discentibus præcipere debemus. Add. *Id.* l. 9. c. 1 et 8.

5. *Unus—alter* distributive.

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 17. Uni epistolæ respondi; venio ad alteram. *one letter I have answered; I now come to the other.* *Ibid.* 4. Reliqua epistolarum genera duo; unum familiare et jocosum, alterum severum et grave. *Traditi sunt duplices loci, uni e rebus ipsis, alteri assumti. *Cic. Orat.* c. 35.

---

[12] Interdum videntur hæc verba significare idem quod *unus post alterum, alius post alium.* Vid. *Ter. And.* 1. 1. Interdum pro *paucissimis* ponuntur. *Columell.* l. 4. c. 27.

[13] Suspicor, his verbis ita conjunctis interdum duos, interdum *paucissimos*, significari. Vide quæ initio dixi.

6. *Unus—alter—tertius.*[14]

Cum res plures duabus numerantur, dicimus *unus, alter, tertius. Cic.* l. 1. *Acad.* c. 5. Fuit ergo jam accepta a Platone philosophandi ratio triplex: una de vita et moribus; altera de natura, et rebus occultis; tertia de disserendo. *Id. pro Cluent.* c. 64. Unum, alterum, tertium annum Sassia quiescebat. *undertook nothing for one, two, or three years; remained inactive for three years. Id. pro Flacc.* c. 27. Tria Græcorum genera sunt, quorum uni sunt Athenienses, Æoles alteri, Dores tertii nominabantur.

7. *Unus—alter—plures.*

Interdum pro *tertius* reponitur *plures*, aut aliquid ejusmodi. *Cic.* 4 *Verr.* c. 29. Rex primo nihil metuere, nihil suspicari; dies unus, alter, plures; non referri. *one, two, three days elapsed; it was not brought back. Id.* 5 *Verr.* c. 29. Unum, alterum mensem, prope annum domi tuæ piratæ fuerunt. *one and another month; almost a year.*

* 8. *Unus—alter—tertius—quartus.*

Cic. l. 1. *de Off.* c. 43. Omnis honestas manat a partibus quatuor, quarum una sit cognitionis, altera communitatis, tertia magnanimitatis, quarta moderationis. *Id. de Senect.* c. 5. Quatuor causas reperio, cur senectus misera videatur: unam, quod avocet a rebus gerendis; alteram, quod corpus faciat infirmum; tertiam, quod privet omnibus fere voluptatibus; quartam, quod haud procul absit a morte. Add. *Id. Red. ad Qu.* c. 9. Sæpe accedit quintus, sextus *cet.* Vid. *Cic.* l. 2. *Att. ep.* 1.

* 9. *Unus—deinde—tum deinde.*

Cic. de Republ. l. 6. c. 4. Ex quibus (*stellis*) unum globum possidet illa, quam in terris Saturniam nominant. Deinde est hominum generi prosper et salutaris ille fulgor, qui dicitur Jovis. Tum rutilus horribilisque terris, quem Martem dicitis. Deinde subter mediam fere regionem Sol obtinet.

* 10. *Unus* pro *idem.*[15]

Cic. 3 *Catil.* c. 11. Uno tempore in hac republ. duo cives extiterunt. *Id. pro Cæcin.* c. 21. Quod etiamsi verbo differre videbitur, re tamen erit unum; et omnibus in causis idem valebit, in quibus perspicitur una atque eadem causa æquitatis.

* 11. *Unus cum.*

Unus pro *idem* interdum adsciscit *cum. Liv.* l. 4. c. 3. Quum indignos vos patres ducerent, qui una secum urbe intra eadem mœnia viveretis.

12. *Unus atque idem.*

Jungitur interdum cum *idem. Cic.* l. 2. *de Div.* c. 47. Exitus quidem omnium unus et idem fuit. *they had all the same end. Id.* 5 *Verr.* c. 35. Una atque eadem nox erat, qua Prætor amoris turpissimi flamma, ac classis populi Romani prædonum incendio conflagrabat. *it was on one and the same night. Id. de Univ.* Quod unum semper atque idem est. *Id.* 4 *Catil.* c. 7. Causa est post urbem conditam hæc inventa sola, in qua omnes sentirent unum atque idem. *were all of the same opinion. Id.* 2 *Catil.* c. 9. Quibus hoc præcipiendum videtur unum scilicet et idem, quod cæteris omnibus.

* 13. *Unus* opponitur *universis, omnibus, multis, ceteris.*

Cic. l. 1. *Quint. Fr. ep.* 1. extr. Id facillime facies, si me, cui semper uni magis, quam universis placere voluisti, tecum semper esse putabis. *Id. pro Man.* c. 11. Ea tanta sunt in hoc uno, quanta in reliquis omnibus imperatoribus non fuerunt. *Id. pro Rosc. Am.* c. 13. Nefarium facinus atque ejusmodi, quo uno maleficio scelera omnia complexa esse videantur. *Id. pro Manil.* c. 11. Bellum tam vetus,

---

[14] Dicitur tamen etiam *primus—alter—tertius. Liv.* l. 34. c. 61.

[15] *Unus* pro *magnus. Gisb.* Cuperus l. 2. Observ. p. 222.

tam dispersum, quis unquam arbitraretur, aut ab omnibus imperatoribus uno anno, aut omnibus annis ab uno imperatore confici posse. *Ib.* c. 17. Quid igitur ait Hortensius? Si uni omnia tribuenda sunt, unum dignissimum esse Pompeium: sed ad unum tamen omnia deferri non oportere. *Id. pro Rosc. Am.* c. 36. Multa audacter, multa improbe fecisti, unum stultissime. *Ib.* c. 46. Quantum e multis splendidisque familiis in turba et rapinis coacervari una in domo potuit. *Id.* 4 *Catil.* c. 10. Cæteris semper bene gestæ, mihi uni conservatæ reipublicæ gratulationem decrevistis. *Id.* l. 6. *Att. ep.* 1. Pompeius plus potest unus, quam ceteri omnes. Huc refer illud *Cic. pro Flacc.* c. 37. Iste unus totam Asiam magnitudine poculorum bibendoque superavit.

14. *Unus aliquis. Unus ullus. Unus quivis.*

Unus aliquis, unus ullus, unus quivis, ferme extenuandi vim habent. *Cic.* 10 *Phil.* c. 1. Cur nunquam tam frequens Senatus fuit, quo unus aliquis tuam sententiam secutus sit? *in which was found so much as a single person to second you in your opinion. Id.* l. 3. *de Fin.* c. 19. Sapiens utilitati hominum plus, quam unius alicujus, aut suæ consulit. *than of any single individual.* Add. *Id* l. 3. *de Orat.* c. 33. et l. 2. c. 72. *Id.* 2 *Agr.* c. 13. Ratum sit, quod finitor uni ulli, a quo missus erit, renunciaverit. *id est,* unicuivis. *Id. pro Cæcin.* c. 22. Si tu solus, aut quivis unus cum scuto impetum in me fecisset *cet. i. e.* quicunque, modo solus esset. Add. *Id. Brut.* c. 93. Verum *unus aliquis* interdum pro *quispiam* usurpatur.[16] *Cic.* l. 2. *de Off.* c. 12. Confugiebant ad unum aliquem virtute præstantem. *they had recourse to some one man, who was distinguished by his virtue.* *Add. *Id. in Cæcil.* c. 9. (In hac forma *unus* redundat. Similiter l. 7. *Fam. ep.* 19. qui (*libri*) quanquam plurimi sunt, doctorem tamen unum quem desiderant.)

* 15. *Unus quilibet* extenuantis.

Ita dicimus etiam *unus quilibet* extenuandi causa. *Liv.* l. 6. c. 40. Si Claudiæ familiæ non sim, nec ex patricio sanguine ortus, sed unus Quiritium quilibet. Add. *Id.* l. et c. 42. Quem una quælibet vox pro fremitu accepta dejecit. *Senec. ep.* 56.

Sed interdum significat *quempiam. Liv.* l. 9. c. 17. Id vero erat periculum, ne Alexander solertius, quam quilibet unus ex iis, quos nominavi, castris locum caperet.

* 16. *Unus quidam* extenuantis.[17]

Cic. l. 2. *de Orat.* c. 10. Hesterno sermone unius cujusdam operis, ut ait Cæcilius, remigem aliquem, aut bajulum, nobis oratorem descripseras.

Interdum tamen pro simplici *quidam* ponitur. *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 14. Est eloquentia una quædam de summis virtutibus, quamquam sunt omnes virtutes æquales *cet.*

** 17. *Nemo unus.*

** P. *Nemo unus. Liv.* l. 2. c. 6. Nemo unus satis dignus regno visus est. *Id.* Nemo unus erat vir, quo magis innixa res Romana staret. *Hadr.* Hic *unus* abundat.

** 18. *Unus* pro *quidam,*[18] *aliquis.*

** *Unus* pro *quidam. Cic.* l. 9. *Att. ep.* 12. Me una hæc res torquet, quod non omnibus rebus labentem, ve potius ruentem Pompeium, tanquam unus manipularis, secutus sim. *Plin.* l. 35. c. 10. Aberat ipse, sed tabulam unus una custo-

---

16 Vel pro *unus,* cui opponantur *ceteri. Cic.* l. 4. *Acad.* c. 37. vel *plures. Cic. Partit.* c. 29.

17 Dicitur etiam *quisquam unus,* de quo vide supra *Quisquam.*

18 Cautio hic adhibenda: nam *unus* in hujusmodi exemplis significat potius *per se,* vel *seorsim spectandum et contemnendum.* Nam videtur decerptum de formula *unus ex multis. Cicero* l. 1. *de Orat.* c. 29. Non mihi modo, qui sicut unus paterfamilias his de rebus loquor, est minime facile præcipere.

diebat: Sic *Matth.* c. 8. v. 19. εἷς γραμματεὺς pro γραμματεύς τις quidam scriba. (Add. *Cic. pro Rosc.* c. 5. et alia loca ejus in *Clave Cic.* notata.)

** 19. *Unus* pro *primus*, in numerando.

Cic. de Senect. c. 5. Plato uno et octogesimo anno scribens est mortuus. *Id.* l. 14. *Fam. ep.* 5. De navi exeuntibus nobis Acastus cum literis præsto fuit uno et vicesimo die. *Amerp. ib. Lin.* l. 3. p. 179. Sic *Marc.* c. 16. v. 2. τῆς μιᾶς σαββάτων pro τῆς πρώτης, *die primo Sabbatorum.* (In loco Matthæi est aliter. Nam hic μία nude ponitur pro πρώτη: in illa Latina forma non item, sed cum alio numero nec Latine dicas *die hebdomadis una* pro *prima.*)

20. *Unus* pro *solus.*

Unus pro *solus* rarum non est. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 2. Publii Africani Panætius unus omnino comes fuit. *Panætius alone. Id.* l. 2. *de Divin.* c. 42. Panætius, qui unus e Stoicis Astrologorum prædicta rejecit, Archelaum nominat. *Id.* l. 1. *Qu. Fr. ep.* 1. In tuis summis laudibus excipiunt unam iracundiam. *Add. l. 2. *de Off.* c. 11. et *Cæsar B. G.* l. 4. c. 16.

* 21. *Unus solus* pro *solus.*

Cic. 2 *Verr.* c. 5. Quæ cum omnia facta sunt, tamen unam solam scitote esse civitatem Mamertinam, quæ publice legatos, qui Verrem laudarent, miserit. *Ibid.* c. 75. Furta prætoris, quæ essent HS. duodecies, ex uno oppido solo exportata sunt. *Id. pro Sext.* c. 62. In his rebus unus est solus inventus, qui ab hac tam impensa voluntate bonorum palam dissideret.

22. *Ad unum.*

Ad unum est *nullo excepto. Cic. de Amic.* c. 23. De amicitia vero omnes ad unum idem sentiunt. *Liv.* l. 3. c. 23. Romanus eos in Algido consecutus, omnes ad unum occidit. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 16. Ego eam sententiam dixi, cui assensi sunt ad unum.

** In his locutionibus subauditur *usque. Lin.* l. 6. p. 419, 420.

** 23. P. *In unum Cic. Phil.* 9. Si omnes Juris consulti in unum conferantur.

24. *Unus ex omnibus*, vel *inter omnes.*

Unus ex omnibus, vel *inter omnes*, magnam vim habet augendi: quia *unus* confertur cum *omnibus. Cic.* 3 *Catil.* c. 7. Ille erat unus timendus ex his omnibus. *Catiline, of all the cabal, was formidable. Id.* l. 3. *Att. ep.* 15. Ego unus ex omnibus amicis efficiam, ut maxime lætere. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 22. Cum te unum ex omnibus ad dicendum maxime natum aptumque cognossem. *Ib.* l. 2. c. 35. Si quærimus, quid unum excellat ex omnibus, docto oratori palma danda est. *Id. Orat.* c. 29. Demosthenes unus eminet inter omnes in omni genere dicendi. Huc pertinet illud *Virgilianum Æn.* l. 1. v. 19. Hanc Juno terris fertur magis omnibus unam Posthabita coluisse Samo.

25. *Unus omnium. Unus totius.*

Interdum additur *omnium*, aut *totius. Cic. ad Att.* l. 8. c. 4. Unum omnium loquacissimum et minime aptum ad dicendum. *Id. pro Rab. Post.* c. 9. Virum unum totius Græciæ facile doctissimum Platonem in maximis periculis insidiisque esse versatum, accepimus.

26. *Unus* cum superlativo.[19]

Unus cum superlativo mirifice auget. Intelligitur enim *omnium. Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 16. Quanquam quicum loquor? cum uno fortissimo viro, qui *cet. with a man of all others the bravest. Id.* l. 1. *de N. Deor.* c. 2. Una excellentissima virtus justitia tollatur. *that most excellent of all the virtues. Virg.* l. 2. *Æn.* v. 426. Justissimus unus, qui fuit in Teucris. * *Cic. Tusc.* l. 5. c. 23. (Observatione dignum est etiam hoc genus, cum superlativo adverbii adjungitur. *Cic.* l. 13. *Fam. ep.* 43. Familiarissime uno equite Romano.)

---

[19] Vel verbis superlativo æquiparandis. Vid. *Cic.* l. 11. *Att. ep.* 2.

*** 27. *Unus* cum nomine pluralis numeri.**

***Unus* jungitur cum nominibus, quæ pluralem habent tantum. *Terent. Andr.* 4. 1. Si advigilaveris, ex unis geminas mihi conficies nuptias. Interdum cum aliis nominibus, quæ singularem habent. *Cæsar* l. 4. *B. G.* c. 16. Ubii uni ex transrhenanis ad Cæsarem legatos miserant. sed tum *unus* ponitur pro *solus*. (Hoc non est perpetuum. *Cic. pro Flacc.* c. 29. Unis vestimentis lautus est.)**

CAPUT CCLXXXVIII.

De Adverbio USPIAM *et* USQUAM.

§ I. *Uspiam.*

Est *alicubi*, seu *aliquo in loco*. (pro quo barbari *ullibi*.) *Cic. pro Amic.* c. 23. Si aliquis nos Deus in solitudine uspiam collocaret. *Id.* l. 2. *de Fin.* c. 18. Si scires, aspidem occulte latere uspiam. *if you were aware that an asp was lurking somewhere.* Add. *Id. Att.* l. 7. *ep.* 12. et l. 12. *ep.* 4.

§ II. *Usquam.*

Est *ullo in loco*. *Cic.* 2 *Verr.* c. 10. Crucem non ausus est usquam defigere, nisi apud eos *cet.* *Id. pro Flacc.* c. 21. Iste, cui nullus esset usquam consistendi locus, Romam se retulit. *had no room any where to stand in.* *Id. pro Mur.* c. 13. Ea prudentia neque extra Romam usquam, neque Romæ quicquam valet.

Interdum additur *gentium*. *Ter. Hecyr.* 3. 1. An quisquam usquam gentium est æque miser? *is there a person any where?* *Rarius *terrarum*. *Justin.* l. et c. 3. Nec sane usquam terrarum locum honoratiorem senectus habet.

2. *Usquam* pro *alio.*

Nonnunquam *usquam* est *ullum in locum*. *Cic.* 1 *Phil.* c. 1. Nec vero usquam discedebam. *any whither.* *Plaut. Milit.* 3. 1. Bona uxor, si ea quidem deducta est usquam gentium, ubi eam possim invenire *cet.* * Add. *Ter. Hecyr.* 4. 1. et *Varr. R. R.* l. 2. c. 4.

3. *Usquam* tralate.

Sæpe tralate ponitur, pro *ulla in re, ulla ex re*. Exempla sunt obvia legentibus. Vid. *Sallust. Jugurth.* c. 13.

** *Usquam* ad rem accommodatum. *Ter. Andr.* Neque istic, neque alibi usquam erit in me mora.

CAPUT CCLXXXIX.

De Adverbio USQUE.

* 1. *Usque* sæpe postponitur nomini a se recto.

Cic. l. 5. *Att. ep.* 16. Appius, ut audivit, nos venire, in ultimam provinciam se conjecit Tharsum usque. *Ibid. ep.* 17. Appius noster, cum me adventare videret, profectus est Tarsum usque. *Ib.* l. 6. *ep.* 2. Principes ad me Ephesum usque venerunt. Add. *Terent. Adelph.* 4. 5. *Sueton. Claud.* c. 34.

2. *Usque a* vel *ab* aut *ex.*

Usque a vel *ab* cum amplificatione quadam significat locum *unde*. *Cic. pro Cluent.* c. 68. Mulierem usque a mari supero Romam proficisci cum magno comitatu. *even from as far as the gulf of Venice.* *Id.* l. 1. *de Nat. D.* c. 33. Enumerasti memoriter usque a Thalete Milesio de natura Deorum sententias philosophorum. *Id. de Div.* l. et c. 1. Vetus opinio est usque ab heroicis ducta temporibus. Add. *Id. pro Sext.* c. 58. et l. 7. *Att. ep.* 8. *Id.* 7 *Verr.* c. 60. Qui usque ex ultima Syria atque Ægypto navigarent. *Id.* l. 1. *Att. ep.* 11. Quod *eos* usque istinc exauditos putem. *from as far as from thence.* * Add. *Terent. Eun.* 3. 2. *Plaut. Pers.* 4. 2.

* 3. *Usque ab* postponitur nomini rarissime.

Tacit. l. 15. c. 37. Volucres et feras diversis e terris, et animalia maris oceano abusque petiverat. (Vid. plur. mox n. 4.)

4. *Usque ad.*

Usque ad interdum pari amplificatione declarat locum ad quem.[20] (* *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 5. A prima ora Græciæ usque ad Ægyptum optimorum civium imperiis muniti erimus et copiis. *Id.* l. 4. *Att. ep.* 1. Similis et frequentia et plausus me usque ad Capitolium celebravit. *et ita alibi sæpius.*)

Huc pertinet illud *Cic. pro Quint.* c. 3. Trans Alpes usque transfertur. *as far as the other side of the Alps.*

(* Interdum declarat tempus, ad quod, tanquam terminum quendam, aliquid porrigitur.) *Cic. de Senect.* c. 14. Livius usque ad adolescentiam meam processit ætate. *Ibid.* c. 11. Senectus usque ad extremum spiritum dominatur in suos. *to the very last gasp. Id.* 2 *Verr.* c. 48. Usque ad hoc tempus Syracusani festos dies anniversarios agunt. *even down to the present day.*

* Interdum aliis verbis apponitur, quæ tempus adsignificent. *Terent. Andr.* 1. 2. Verberibus cæsum te in pristinum, Dave, dedam usque ad necem. *Id. Adelph.* 1. 2. Filius ipsum dominum atque omnem familiam multavit usque ad mortem.

Interdum iis verbis additur, quæ tempus nequaquam significent. *Tacit.* l. 14. c. 15. Non nobilitas cuiquam, non ætas aut acti honores impedimento, quo minus Græci Latinive histrionis artem exercerent, usque ad gestus modosque haud viriles. *Ibid.* c. 26. Tigranes diu obses apud urbem fuerat, usque ad servilem patientiam demissus. *Id.* l. 15. c. 39. Pretium frumenti minutum usque ad ternos nummos. *Sueton. Neron.* c. 49. Nero in ea voce defecit, extantibus rigentibus oculis usque ad horrorem formidinemque visentium.

** Pro *usque ad* interdum concisius reperitur vel *usque* vel *ad* solum, altera particula omissa. *Cic.* 4 *Verr.* c. 49. Sacerdotes usque Ennam profecti sunt. *Id. Att.* l. 15. *ep.* 28. Quintus usque Puteolos venit. *Schor.* in *Phras.* et ejus compilator *Schopp.* in *Obss. Cic. de Senect.* c. 19. Quis est tam stultus, quamvis sit exploratum, se ad vesperam esse victurum?

** Præterea patitur hæc particula anastrophen, quo fit, ut variis modis unam eandemque sententiam efferre liceat: Usque ad palatium; ad usque palatium; usque palatium; ad palatium; ad palatium usque. *Syll.* l. 3. *progym.* c. 45. *Virg. Æneid.* Siculi prospexit ab usque Pachyno. *Plaut.* Ad satietatem usque. (*Ovid. Amor.* Pressi corpus ad usque meum.)

** 5. *Usque in, usque sub,* ut: *usque in flumen;*[1] *usque sub obscurum noctis. Linac.* l. 5. p. 335.

* Dicimus etiam ordine inverso *in—usque. Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 61. Quid vero? hominum ratio non in cœlum usque penetravit. *Sueton. Galb.* c. 19. Galba in forum usque processit.

* 6. *Usque extra.*

Plin. l. 8. c. 17. Panthera cum catulis prosequente, usque extra solitudines deductus est Philini pater.

* 7. *Usque* pro *assidue.*

Sæpe *usque* assiduitatem et perseverantiam quandam declarat. *Ter. Hecyr.* 3. 4. Ita usque adversa tempestate usi sumus. *continually, without interruption. Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 19. Mihi quidem usque curæ erit quid agas. *Plaut. Casin.* 3. 1. Usque adero domi. *Virg. Ecl.* 9. v. 64. Cantantes licet usque, minus via lædet, eamus.

** 8. *Usque istinc.*[2]

Cic. l. 1. *Att. ep.* 11. Nosti sonitus nostros, tanti fuerunt, ut ego brevior sim, quod eos usque istinc exauditos putem. *Hadr. Cardin. Schor.* in *Phras.*

---

[20] Autor huic observationi subjecerat exempla, quæ non locum, sed tempus significant: nos igitur ea secrevimus et in locum suum rejecimus, præmissa observatione nostra.

[1] Exempla sunt in *Cic. Brut. ep.* 3. et *pro Manil.* c. 12. *Cat. R. R.* c. 112. *Columell.* l. 1. c. 6. et l. 2. c. 4. § 10.

[2] *Reperitur etiam usque huc. Terent.* Adelph. 4. 4. Illuc usque. Tacit. l. 2. *Hist. c.* 18.

** 9. *Inde usque.*

Cic. pro Arch. c. 1. Inde usque repetens. *Schor.* in *Phras. Terent.* Inde usque a pueritia.

** 10. *Usque adhuc.*[3]

Usque adhuc pro *hactenus*. *Terent. Adelph.* Cessatum est usque adhuc.

11. *Usque dum,*[4] *usque quoad, usque donec.*

Sæpe *usque* assumit *dum, quoad, donec*. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 19. Mihi quidem usque curæ erit, quid agas, dum, quid egeris, sciero. *Id.* 1 *Verr.* c. 5. Fateatur se privatum hominem vivos prædonum duces atque incolumes domi suæ, usque dum per me licuerit, tenuisse. *Id. Brut.* c. 22. Usque ille, quod ei nunciatum esset consules descendisse, omnibus exclusis commentatus est in quadam testudine cum servis literatis. *Ter. Adelph.* 4. 6. Nunc domi certum est obsidere usque donec redierit. *until.*

12. *Usque eo—dum, usque eo—quoad.*

Usque eo jungitur cum *dum*, vel *quoad*. *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 7. Multa facimus usque eo, dum aspectus ipse fidem faciat sui judicii. *there are many things that we do so long, that, &c.* *Id.* l. 2. *de Nat. Deor.* c. 49. Platalea scribitur usque eo premere earum avium capita mordicus, dum illæ captum amitterent. * Add. *Liv.* l. 3. c. 65. et *Colum.* l. 12. c. 22. et *Cic. Topic.* c. 6.

Cic. pro Dejot. c. 4. Usque eo se tenuit, quoad a Cn. Pompeio ad eum legati literæque venerunt. *Id.* 5 *Verr.* c. 33. Liciti sunt usque eo, quoad se efficere posse arbitrarentur. *they bade so high, until, &c.* *Id.* 3 *Agr.* c. 4. Cum usque eo vicinos proscriberet, quoad oculos continuando ex multis prædiis unam fundi regionem formamque perfecerit. *Add. *Id. pro Cluent.* c. 40. et *Col.* l. 6. c. 31. *Nepos Epamin.* c. 9.

** 13. *Usque eo—donec.*

** S. P. *Cic.* 1 *Verr.* c. 6. Usque eo timui, ne quis de mea fide atque integritate dubitaret, donec ad rejiciendos judices venimus. *Add. *Hirt. B. Afr.* c. 23 et 31. *Celsus* l. 5. c. 25. extr. et l. 5. c. 26. *de ratione victus et notis vuln.* *Senec. ep.* 70. de loco usurpat.

** 14. *Usque eo, quo.*[5]

** S. P. Usque eo quo. *ad Heren.* l. 1. Usque eo, quo opus erit, persequemur.

15. *Usque eo—ut, usque eo—ne.*

Usque eo, ut, pro *adeo ut*, eleganter usurpatur. Interdum etiam *usque eo—ne*. *Cic.* 4 *Verr.* c. 8. Quod ubi iste audivit, usque eo est commotus, ut *cet.* *he grew so violent; he became so enraged.* *Id. Orat.* c. 29. Usque eo morosi sumus, ut nobis non satisfaciat ipse Demosthenes. * Add. *Id. pro Rosc. Amer.* c. 9 et 24. item l. 1. *Fam. ep.* 13. *Id. pro Quint.* c. 18. Inferiorem in se esse patitur, duntaxat usque eo, ne cum bonis, fama, fortunisque omnibus Sexti Nævii crudelitati dedatur.

* 16. *Usque eo—ut—nè quidem.*

Nepos Pelop. c. 3. Id illi vini epulisque dediti usque eo despexerunt, ut ne quærere quidem de tanta re laborarint. *Sueton. Tiber.* c. 34. Datum ædilibus negotium popinas ganeasque usque eo inhibendi, ut ne opera quidem pistoria proponi venalia sinerent.

* 17. *Eo usque—ut.*

Sæpe ponitur *eo usque*, ordine particularum immutato. *Liv.* l. 22. c. 57. Cantilius a pontifice maximo eo usque virgis in comitio cæsus erat, ut inter ver-

---

[3] Sic invenias etiam *usque tunc*. *Pallad. Novembr.* tit. 6. Sed hoc durius est, illud mollius, quia *adhuc* more vetere pro *adhoc* ponitur.

[4] *Usque dum* vel pro *quamdiu* ponitur, vel pro *donec*, till.

[5] *Eo usque—quamdiu* barbarum est. *Lamprid.* in *Alexand.* p. 124. b. Et quidem eo usque, quamdiu ad fines barbaricos veniretur.

bera exspiraret. *Id.* l. 25. c. 21. Cetera a fronte pulsa, tergo, atque alis circumventa acies eo usque est cæsa, ut ex duo de viginti millibus hominum duo millia haud amplius evaserint. Add. *Hirt. B. Afr.* c. 56.

18. *Usque eo* absolute.

Cic. pro Rosc. Am. c. 22. Usque eo animadverti, judices, eum jocari, antequam Chrysogonum nominavi. *Id. pro Rosc. Com.* c. 2. Usque eone te diligis, et magnifice circumspicis, ut pecuniam non ex tuis tabulis, sed adversariis petas? *are you so much intoxicated with self-love, that, &c.* * Add. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 52. et 6 *Verr.* c. 40.

19. *Usque eo* in Epiphonemate.

Interdum adhibetur in Epiphonemate. *Cic. Tusc.* l. 3. c. 12. Dionysius quidem Tyrannus, Syracusis expulsus, Corinthi pueros docebat; usque eo imperio carere non potuit. *so passionately fond was he of ruling.*

20. *Usque adeo ut* vel *uti.*

Usque adeo ut, idem quod *usque eo, ut,* sed grandius. *Cic. pro Flacc.* c. 23. Usque adeo orba fuit ab optimatibus illa concio, ut princeps principum esset Mæandrius.[6] *Id.* l. 2. *de Inv.* c. 51. Postea ipsos quoque tempestas vehementius jactare cœpit, usque adeo, uti dominus navis in scapham confugeret. *Sall. Cat.* c. 49.

21. *Usque adeo* cum *quoad* vel *donec.*

Usque adeo, quoad, idem quod *usque eo, quoad. Cic. pro Sext.* c. 38. Atque hoc scitis omnes usque adeo hominem in periculo fuisse, quoad Sextium scitum sit vivere. *in what danger he was, till it was ascertained that Sextius was still living. Sueton. Gram. illust.* p. 500.

Interdum pro *quoad* adhibetur *donec. Terent. Andr.* 4. 1. Nunquam destitit suadere, orare usque adeo, donec perpulit. *Add. *Id. Phorm.* 4. 1. et *Plaut. Cistell.* 2. 3.

** 22. *Usque adeo—dum.*

S. D. *Grach.* ap. *Gellium* l. 10. c. 3. Usque adeo verberari jussit, dum animam efflavit. * Add. *Plaut. Amph.* 1. 1. *Catull.* carm. 56 et 95.

** 23. *Usque ad eum finem—dum.*

S. *Cic.* l. 2. *de Nat. D.* c. 51. Quid dicam, quantus amor bestiarum sit in educandis custodiendisque iis, quæ procreaverunt, usque ad eum finem, dum possint seipsa defendere? Add. *Id.* 1 *Verr.* c. 6.

24. *Usque adeo* absolute.

Interdum absolute ponitur. *Virg. Ecl.* 1. v. 12. Usque adeo turbatur agris. *Id. Æneid.* Usque adeone mori miserum est?

25. *Usque quaque.*

Usque quaque est idem fere, quod *ubique,* aut *undique* et *omni ex parte. Cic.* 5 *Verr.* c. 5. Nolite usquequaque eadem quærere, in metu belli furandi locus quis potest esse? *every where, in all places. Id.* 2 *Phil.* c. 43. Aut undique religionem tolle, aut usquequaque conserva. *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 30. An hos usquequaque aliter in vita, et non ex maxima parte de tota judicabis? *Id.* l. 7. *Fam. ep.* 16. Usquequaque sapere oportet: id erit telum acerrimum.

* 26. *Usque quo* pro *donec.*

Varro l. 1. *R. R.* c. 2. Jubet ranam luridam conjicere in aquam, usque quo ad tertiam partem decoxeris. *Palladius* l. 4. tit. 1. Martio mense locis frigidis putatio vinearum celebratur, usque quo incipit gemma esse suspecta.

---

[6] Codices mei habent *usque eo.* Exempla plura præbet Cic. l. 3. Qu. Fr. ep. 9. et *pro Rosc. Am.* c. 9. et Pall. l. 3. tit. 25.

* 27. *Usque quo* de loco.

Plin. l. 17. c. 22. Utilior consuetudo patiendi, satiusque pampinos adjugatæ detergere, usque quo placeat roborari eam. *Ibid.* c. 23. Relicto semper duramento in singulis tabulatis, et emissario uno, qui subeat, usque quo placuerit.

(28. *Usque* jungitur etiam dativo.

Tacit. An. l. 1. c. 19. Pectori usque adcreverat.)

CAPUT CCXC.

De Adverbio et Conjunctione Ut.

§ I. 1. Ut adverbium.

1. Ut et *uti* sæpe eundem usum et significationem habent, sæpe promiscue poni non possunt. Ergo attendendum ad insequentia.

2. *Ut* pro *quomodo.*

Ut sæpe usurpatur pro *quomodo*, vel *sicut*. *Ter. Phorm.* 1. 2. Præsertim ut nunc sunt mores. *especially as the custom now is. Cic. ad Att.* Ut principia se dant. * Add. l. 9. *Att. ep.* 4. et *pro Rosc. Amer.* c. 46.

3. *Ut* post verba *ignoro, intelligo, video* cet. (pro *quemadmodum.*)

Cic. pro Cluent. c. 25. init. Non ignoratis, ut etiam bestiæ, fame dominante, ad eum locum, ubi pastæ aliquando sint, revertantur.

α. *Ut* pro *prout ; ut nunc est, ut nunc habet, ut nunc fit. as things are now, in the present state of the case, as matters are at present.*

Huc pertinent illa, *ut nunc est, ut nunc habet, ut nunc fit. Cic. Att.* l. 15. *ep.* 5. Mihi deliberatum est, ut nunc quidem est, abesse ex ea urbe. *Ibid.* l. 12. *ep.* 7. Quæ causæ si manebunt, quærenda est excusatio ad Brutum, et, ut nunc est, mansuræ videntur. *Id.* l. 2. *de Leg.* c. 1. Hanc vides villam, ut nunc quidem est, lautius ædificatam. *Id. Att.* l. 2. c. 11. Ille, ut nunc se habet, in admirabili gloria est. *Id. Acad.* l. et c. 4. Sed mehercule, ut quidem se nunc causa habet, etsi hesterno sermone labefactata est, mihi tamen videtur esse verissima. *Id.* l. 9. *Fam. ep.* 16. Non ut olim solebat, sed ut nunc fit, mimum introduxisti.

* β. *Ut potest, ut potero, ut potui* cet.

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 2. Nos in Senatu, quemadmodum spero, dignitatem nostram, ut potest in tanta hominum perfidia, retinebimus. *Id.* l. 3. *de Off.* c. 21. Græcos versus Euripidis dicam, ut potero, incondite fortasse, sed tamen ut res possit intelligi. *Id. de Senect.* c. 3. Faciam, ut potero, Læli. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 17. Cum in tui familiarissimi judicio ac periculo tuum crimen conjungeretur, ut potui, accuratissime te tuamque causam tutatus sum. *I protected you as well as I could. Id.* 1 *Cat.* c. 7. Superiora illa quamque ferenda non fuerunt, tamen, ut potui, tuli. *Id. de Partit.* c. 34. extr. Expositum est, ut potui, brevissime de omni controversiarum genere.

* γ. *Ut dico* in narrando et repetendo.

Cic. 2 *Verr.* c. 14. Hi, ut dico, hominem admonent, rem esse præclaram. *Ibid.* c. 54. Is igitur, ut dico, Timarchides in omnes civitates accepto pretio censores dimisit. *Id.* 5 *Verr.* c. 24. Erat hoc, ut dico, factitatum semper. Huc pertinet *ejusdem ibid.* c. 15. Tu cum esses prætor renunciatus quoquo modo, (mitto enim et prætereo, quid tum sit actum,) sed cum esses renunciatus, ut dixi, non ipsa præconis voce excitatus es?

* δ. *Ut fit* itidem in narranda re, sed communi ; *as is usually the case, as is usual, as commonly happens.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 8. Qui in sua re fuisset egentissimus, erat, ut fit, insolens in aliena. *Ibid.* c. 32. Verum, ut fit, multa sæpe imprudentibus imperatoribus

vis belli ac turba molitur. *Id.* 2 *Verr.* c. 23. Redeunt illi Rhegio Syracusas; queri cum multis, ita ut fit, incipiunt. Et ita cum *Cicero*, tum alii sæpe loquuntur. (Interdum admodum eleganter, ut *Cic. pro Mil.* c. 10. Dum se uxor, ut fit, comparat.)

* ε. *Ut est, as is the fact,* in affirmando.

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 19. Si vero improbus fuerit, ut est, duces eum captivum in triumpho.

* ϛ. *Ut aiunt,* servit proverbiis, *as they say, as the saying is, according to the proverb or adage.*

Cic. l. 3. *de Off.* c. 33. Dicit ille quidem multa multis locis; sed aqua hæret, ut aiunt. *Id.* l. 15. *Fam. ep.* 15. Ego festinavi, ut Cæsarem ad pacem currentem, ut aiunt, incitarem. *Id. Læl.* c. 5. Agamus ergo pingui Minerva, ut aiunt. *Id. pro Planc.* c. 19. Non possum magis pedem conferre, ut aiunt, aut propius accedere.

* 3. *Ut dicitur,* itidem servit proverbiis.

Cic. de Senect. c. 14. At illa quanti sunt; animus tanquam emeritis stipendiis libidinis, ambitionis, cupiditatum omnium secum esse secumque, ut dicitur, vivere? *Id. ad Brut. ep.* 9. Tibi nunc populo et scenæ, ut dicitur, serviendum est.

Huc refer, quum *ut* in exemplis citandis adhibetur. *Cic. Brut.* c. 15. His consulibus, ut in veteribus commentariis scriptum est, Nævius est mortuus. *Id. de Orat.* l. 3. c. 51. Ut epularum solennium fides ac tibiæ Saliorumque versus judicant.

4. *Ut opinor,* in dubitatione.

Cic. in *Brut.* c. 15. Est igitur sic apud illum in nono, ut opinor, annali *cet.* *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 6. Triginta dies tibi ad decedendum lege, ut opinor, Cornelia constituti sunt.

* *a. Ut videtur.*

Hæc loquendi formula adhibetur in respondendo et assentiendo. *Cic. de Orat.* l. 1. c. 47. Antonius illa dicendi mysteria enunciet. Ut videtur, inquit Sulpitius.

5. *Ut—ita; ut—sic; ut—item.*

Ut pro *quemadmodum,* plerumque adsciscit *ita* vel *sic. Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 10. Ut optasti, ita est. *Id. Att.* l. 7. *ep.* 3. Ut maxima de re, æquo animo deliberanti, ita mihi des consilium velim. *Id.* l. 10. *ep.* ult. Ut male posuimus initia, sic cetera sequentur. *Id. de Senect.* c. 18. Ut non omne vinum, sic non omnis ætas vetustate coacescit. *Id.* l. 2. *de Leg.* Ut vir doctissimus fecit Plato, item mihi credo esse faciendum.[7] *Pro Cluent.* c. 24.

** P. *Non ut—sic. Cic.* l. 2. *de Inv.* Non ut causarum, sic oratorum quoque multorum communes loci sunt.

β. Uti pro *ut* cum *ita,* vel *sic* vel *proinde.*

Uti pro *ut* sæpe jungitur cum *ita* vel *sic. Sallust. Jugurth.* Quorum uti cujusque ingenium erat, ita rem difficilem, aut facilem renunciarunt. *accordingly as his opinion might be; agreeably with his way of thinking. Id. Cat.* c. 45. Cetera uti facto opus sit, ita agant. *Cic. Att.* l. 8. *ep.* 1. Sed ut in urbe retinenda tunc, sic nunc in Italia non relinquenda. *Sallust. Jugurth.* c. 2. Uti initium, sic finis est. *Plaut. Capt.* 2. 2. 64. Is uti tu me hic habueris, proinde illum illic curaverit.

* 6. *Ut—itidem, ut—sic item.*

Plaut. Amphitr. 3. 4. Ut filium bonum patri esse oportet, itidem ego sum patri. *Id. Capt.* 2. 2. Ut vos hic, itidem illic apud vos meus servatur filius. *Cæsar B. G.* l. 1. c. 44. Ariovistus respondit: Ut sibi concedi non oporteret, si

---

[7] Exempla uniuscujusque harum observationum sunt crebro obvia.

in nostros fines impetum faceret; sic item nos esse iniquos, quod in suo jure se interpellaremus. *Varr. L. L.* l. 8. c. 59. Ut illic fit, sic hic item acciderit in formula.

* 7. *Ut—similiter.*

Cic. Brut. c. 53. Ut Crassus ab adolescente delicato, qui in littore ambulans scalmum reperisset, ob eamque rem ædificare navem concupivisset, exorsus est; similiter Scævolam ex uno scalmo captionis centumvirale judicium hereditatis effecisse. *Id.* l. 3. *de Nat. Deor.* c. 12. Ut, si omnis cera commutabilis esset, nihil esset cereum, quod commutari non posset; similiter igitur, si omnia, quæ sunt, ex quibus cuncta constant, mutabilia sunt; nullum corpus esse potest non mutabile. Huc refer illud l. 2. *Tusc.* c. 23. Ut onera contentis corporibus facilius feruntur, remissis opprimunt; simillime animus intentione sua depellit pressum omnem ponderum, remissione autem sic urgetur, ut se nequeat extollere.

* 8. *Ut—sic contra; ut—sic ex contrario.*

Cic. l. 5. *Tusc.* c. 6. Ut hi miseri, sic contra illi beati, quos nulli metus terrent. *Cæs.* l. 7. *B. G.* c. 33. § 3. Ut reliquorum imperatorum res adversæ auctoritatem minuunt; sic hujus ex contrario dignitas, incommodo accepto, in dies augebatur.

* 9. *Isto modo—ut; eodem modo—ut.*

Nonnunquam *ut* sequitur ablativos *isto modo*, et *eodem modo*. *Cic.* l. 1. *de Nat. D.* c. 21. Non ille, ut plerique, sed isto modo, ut tu, distincte, graviter, ornate dicebat. *Idem* 4 *Verr.* c. 12. Quid? Illa Attalica ab eodem Heio peripetasmata emere oblitus es? licuit eodem modo, ut signa. *Id.* 13 *Philipp.* c. 11. Nimirum eodem modo hæc aspicitis, ut priora. * Huc refer illud *Cat.* c. 42. Ad eundem modum facito, uti placentam sine melle.

* 10. *Ut si; even as when, just as if.*

Livius l. 22. c. 50. Ferro atque audacia via fit, quamvis per confertos hostes: cuneo quidem hoc laxum atque solutum agmen, ut si nihil obstet, transibimus. *Cic.* l. 4. *Tusc.* c. 23. Scipio privatus, ut si consul esset, qui rempublicam salvam esse vellet, se sequi jussit. *Nepos Dion.* c. 9. Callicrates Philocrati fratri suo triremem tradit, eamque in portu agitari jubet, ut si exercere remiges vellet. *Id. Timoth.* c. 3. Ille, temeraria usus ratione, non cessit majorum natu auctoritati, et, ut si in sua manu esset fortuna, quo contenderat, pervenit.

11. *Ut*, pro *si spectes.*

Ut sæpe in comparatione usurpatur pro *si spectes*. *Cic. Brut.* c. 10. Themistocles, ut apud nos, perantiquus, ut apud Athenienses, non ita sane vetus. *Themistocles, according to the Roman date, was a person of remote antiquity, but according to that of the Athenians, almost a modern. Id. ibid.* Ut populi Romani ætas est, senes; ut Atheniensium secula numerantur, adolescentes debent videri. *Id. de Senect.* c. 4. Multæ etiam (ut in homine Romano) literæ. *Id. Brut.* c. 28. Erat cum literis Latinis, tum etiam Græcis, ut temporibus illis, eruditus.

a. Ut in malis.[8]

Ut in malis indidem est, pro *si spectes mala*. *Cic.* l. 12. *Fam. ep.* 2. Non nihil, ut in tantis malis, est profectum. *as the evil was so great; considering the extent of the evil. Id. Quint. Fr.* l. et *ep.* 1. Si implacabiles sunt iracundiæ, summa est acerbitas; sin autem exorabiles, summa lenitas, quæ tamen, ut in malis, acerbitati anteponenda est.

** 12. *Ut* pro *utpote*. *Quintil.* Nec utique damno, ut qui dixerim esse in omnibus utilitatis aliquid. *Vall.* l. 2. *Eleg.* c. 28. *Linac.* l. 5. p. 359. Lege *Qui* pro *eo quod*, p. 91. n. 9.

β. Ut pro *utpote qui.*

Ut eleganter usurpatur pro *utpote qui*. *Cic. in Pis.* c. 25. Dices, ut es homo

---

[8] Sic illud *Cic.* l. 15. *Att. ep.* 18. Ut in hujusmodi re. et alia plura similia.

facetus. *as you are naturally very merry.* *Id. pro Mur.* c. 25. Catilina, ut fuit semper apertissimus, non se purgavit, sed indicavit. *Id. pro Rosc. Am.* c. 12. Homo, ut erat furiosus, respondet. *Id. in Cæcil.* c. 9. Illi quidem, ut est hominum genus nimis acutum et suspiciosum, arbitrabantur *cet. as they are very shrewd, and apt to suspect.* *Add. *Sallust. Jug.* c. 7.

13. *Ut* mirantis.

Ut pro *quomodo* sæpe admirationi servit. *Cic. pro Mil.* c. 24. Ut contemsit! ut pro nihilo putavit! *Id.* l. 5. *de Fin.* c. 22. Ut illi efferuntur lætitia, cum vicerint! ut pudet victos! ut se accusari nolunt! *Id. Att.* l. 7. *ep.* 19. Cn. autem noster (O! rem miseram et incredibilem) ut totus jacet! *Plaut. Capt.* 1. 2. Ut sæpe summa ingenia in occulto latent! *Id. Stich.* 3. 2. Ut ego te nunc conspicio lubens! ut præ lætitia lacrymæ prosiliunt mihi! *Virg. Ecl.* 8. Ut vidi, ut perii! ut me malus abstulit error!

14. *Ut* interrogantis, pro *quomodo.*

Interdum interrogantis pro *quomodo.* *Horat.* Ut valet? ut meminit nostri?

** P. *Ut quid?* pro *quamobrem?* *Cic.* l. 7. *Att. ep.* 7. De pugna, inquis, potius, quam servias. Ut quid? si victus eris, proscribare; si viceris, tamen servias.[9]

15. *Non ut—sed ut; non ut—sed quasi.*

Non assumit interdum *sed ut,* alias *sed quasi.* *Cic. de Opt. Gen. Orat.* c. 5. Æschinis et Demosthenis orationes converti, non ut interpres, sed ut orator. *Id.* l. 1. *de Orat.* c. 24. Ipse moderabor, ne, ut quidem magister atque artifex, sed quasi unus e togatorum numero, atque ex forensi usu homo mediocris, neque omnino rudis, videar non ipse aliquid a me promsisse, sed fortuito in sermonem vestrum incidisse.

16. *Ut quisque,* cum duobus superlativis, *ita,* lege *Quisque* p. 99. num. 23, 24.

* 17. *Ut* cum superlativo et *possum.*

Tum appellat hilari vultu hominem Bulbus, ut blandissime potest. *Cic. pro Cluent.* c. 26.

18. *Ut cum maxime.*

Ut cum maxime confert tempora inter se. *Cic. ad Quint. Fr.* l. 2. *ep.* 6. Domus celebratur, ut cum maxime. *as much as ever it was.* Sed vid. supra in *Cum maxime.*

* 19. *Ut plurimum,* non est *fere* vel *sæpissime,* sed *quamplurimum.*

Cic. l. 2. *de Leg.* c. 14. In bello gerendo jus ut plurimum valet et fides. Confer exempla § 4. *β.* supra.

20. *Ut ut* pro *utcunque.*

Ut ut idem est, quod *utcunque.* *Cic.* l. 16. *Fam. ep.* 18. Sed, ut ut est, indulge valetudini. *however matters may be.* *Add. *Terent. Phorm.* 5. 4. et *Adelph.* 2. 2. et 4. 4.

21. *Ut* pro *ubi.*

** D. *Ut* pro *ubi, qua parte.* *Catull. epig.* 17. Totius ut lacus putidæque paludis Lividissima, maximeque est profunda vorago. *Id.* Multum lusimus in meis tabellis, Ut convenerat esse delicatos. *Scal. ib.* p. 47. (Add. *Heins.* ad *Ovid. Her. ep.* 4. v. 25.)

---

[9] Mihi videtur hic particula *quid* parenthesi circumscribenda, quo sententia integra sit *quid dicam igitur? quid fiet ergo tum?* vel *quid putem igitur consequi?* Insequentia autem verba sunt respondentis. (Male. Est elegans ratio, e Græcorum consuetudine ducta ἵνα τί; *ut quid lucrer, consequar?* v. *L. Bos* in *Ellipsibus Græcis* v. γίνεσθαι. Inprimis de hac forma vid. *J. F. Gronov.* ad *Liv.* l. 40. c. 13.)

22. *Ut* pro *postquam, ὡς.*

Ut sæpe usurpatur pro *postquam*, (cum indicativo.) *Cic.* 1 *Verr.* c. 6. Romam ut ex Sicilia redii. *Id. Att.* l. 7. *ep.* 15. Ut ab urbe discessi, nullum adhuc intermisi diem, quid aliquid ad te literarum darem. *Id. Brut.* c. 13. Ut semel Piræeo eloquentia evecta est, omnes peragravit insulas. *as soon as eloquence once, &c.* *Id. ib.* c. 5. Ut illos de republica libros edidisti, nihil a te sane postea accepimus. *after the publication of those books, &c.*

23. *Ut* cum *statim* vel *confestim, continuo.*

Interdum assumit *statim, confestim, continuo* aut aliquid ejusmodi. *Cic. Att.* l. 12. *ep.* 1. Philippus, ut heri me salutavit, statim Romam profectus est. *after that he had saluted me, immediately, &c.* *Id. pro Cluent.* c. 19. Ut quidque ego apprehenderam, statim accusator extorquebat e manibus. *Add. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 29. et *ad Brut. ep.* 4. *Liv.* l. 1. c. 12. Ut Hostus cecidit, confestim Romana inclinatur acies. *Add. *Cic.* l. 3. *de Off.* c. 31. *Id. pro Cluent.* c. 13. Qui ut se blanditiis et assentationibus in Asinii consuetudinem penitus immersit, Oppianicus continuo sperare cœpit. *Id. pro Cæl.* c. 4. Pater ut huic virilem togam dedit, - - a patre continuo ad me est deductus.

* 24. *Ut* cum *extemplo, subito, ilicet.*

Liv. l. 27. c. 24. Varro ut advenit, extemplo Hostilius legionem unam signa in urbem ferre jussit. *Id.* l. 30. c. 5. Ut proximis casis injectus ignis hæsit, extemplo proxima quæque, et deinceps continua amplexus, totis se passim dissipavit castris. *Id.* l. 33. c. 46. Annibal ut secundis auribus accipi orationem animadvertit, legem extemplo promulgavit pertulitque. *Cæsar* l. 3. *B. C.* c. 63. Ut ad mare nostræ cohortes IX legionis excubuerant, accessere subito prima luce Pompeiani exercitus. * *Claudian.* l. 1. *in Rufin.* v. 176. Ut longum permensus iter ductusque maligno Stamine fatorum claram subrepsit in aulam, Ilicet ambitio nasci, discedere rectum *cet.*

* 25. *Ut—paulatim, postea, tandem.*

Tacitus l. 3. *Ann.* c. 15. Ut Plancina secretis Augustæ precibus veniam obtinuit, paulatim segregari a marito, dividere defensionem cœpit. *Ibid.* l. 4. c. 2. Ut perfecta sunt castra, inrepere paulatim militares animos adeundo, appellando. *Cic. pro Cluent.* c. 65. Mulier ut Romæ de amicorum sententia statuerat satis esse quæsitum, postea per triennium maxime ex omnibus servis Stratonem illum dilexerat. *Liv.* l. 39. c. 49. Ut super alium alius idem omnes affirmantes veniebant, tandem facta fides.

* 26. *Ut* cum *jam, tum, tum vero.*

Liv. l. 6. c. 32. Ut semel inclinavit pugna, jam intolerabilis Romana vis erat. *Cic.* 9 *Philipp.* c. 4. Ut Pansæ consulis accessit cohortatio gravior, quam aures Servii ferre didicissent, tum filium meque subduxit, atque ita locutus est *cet.* *Id. Brut.* c. 8. Ut intellectum est, quantam vim haberet accurata oratio; tum etiam magistri dicendi multi subito extiterunt. *Liv.* l. 21. c. 54. Ut refugientes Numidas insequentes aquam ingressi sunt, tum utique egressis rigere omnibus corpora, ut vix armorum tenendorum potentia essent. *Id.* l. 22. c. 17. Ut humana apparuit fraus, tum vero insidias rati esse, cum majore metu concitant se in fugam.

* 27. *Ut primum* absolute, pro *cum primum.*

Cic. l. 10. *Fam. ep.* 13. Ut primum potestas data est augendæ dignitatis tuæ, nihil prætermisi in te ornando, quod positum esset aut in præmio virtutis, aut in honore verborum. *Id.* 2 *Philipp.* c. 5. Pompeius, ut me primum decedens ex Syria vidit, complexus et gratulans, meo beneficio patriam se visurum esse dixit. Add. *Id.* l. 16. *Att. ep.* 17. et l. 2. *ep.* 7.

28. *Ut primum* cum *statim*, ἐπειδὰν τάχιστα.

Ut primum significantius est, quam *ut*, declarat enim *simul ac*. Jungitur autem cum *statim*. *Cic.* l. 5. *Fam. ep.* 2. Illud dico, me ut primum in concione provinciam deposuerim, statim, quemadmodum tibi traderem, cogitare cœpisse. *Id. pro Cluent.* c. 24. Ut primum Oppianicus cœpit suspicari, statim se ad hominis egentis familiaritatem applicavit. *Add. *Id.* 4 *Verr.* c. 39. et *Suet. Neron.* c. 22.

* 29. *Ut primum—repente.*

Liv. l. 36. c. 19. Ut in primum signaque et arma ex propinquo cognita errorem aperuerunt, tantus repente pavor omnes cepit, ut abjectis armis fugerent.

30. *Ut quisque.*

Ut quisque occasionem rei quodammodo declarat interdum. *Cic.* l. 1. *Att. ep.* 18. Mihi quidem non est notum, ut quisque in Epirum proficiscatur. *Id.* 1 *Verr.* c. 7. Immo vero, ut quisque me viderat, narrabat. *Id. Att.* l. 15. *ep.* 18. Misi Tironem et cum Tirone plures, quibus singulis, ut quidque accidisset, dares literas. *to each of whom you might give letters, accordingly as this or that should happen.* *Add. *Id. pro Cluent.* c. 71.

* 31. *Ut quisque* cum *extemplo, protinus, statim, tum denique.* (intell. *ita, sic.*)

Liv. l. 25. c. 22. Junius ad ostium Vulturni, Cotta Puteolis præpositus est, qui, ut quæque naves ex Etruria ac Sardinia accessissent, extemplo in castra mitterent frumentum. *Ibid.* c. 39. Ut quisque evaserat, protinus ad castra altera fugiunt. *Cic.* 4 *Verr.* c. 55. Ut quisque istius animum aut oculos offenderat, in lautomias statim conjiciebatur. *Ibid.* c. 61. Ut quisque ex provincia Sicilia gravior homo atque honestior testimonium vehementius dixit, tu statim istis tuis defensoribus dicis, inimicus est. *Id. pro Cluent.* c. 19. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 34. Hoc instrumentum causarum et generum universorum in forum deferre debemus, neque, ut quæque res delata ad nos erit, tum denique scrutari locos, ex quibus argumenta eruamus.

* 32. *Ut quis—,* pro *ut quisque.*

Ut quis pro *ut quisque* valde rarum est. *Tacitus* l. 2. *Ann.* c. 24. Ut quis ex longinquo revenerat, miracula narrabant. *Ib.* c. 73. Ut quis misericordia in Germanicum, et præsumta suspicione aut favore, in Pisonem pronior, diversi interpretabantur. Add. *ib.* c. 83. et l. 4. c. 23 et 36.

§ II. 1. De conjunctione Ut.

a. 1. *Ut* ponitur post verba *volo, præcipio, peto* et alia adfectum, voluntatem et jussum signantia. 2. Post particulas *tantus, tot, toties, tam, adeo* et alias similes. 3. Post verba facultatem eventumque signantia. 4. Post comparativos cum *quam.*

* *β.* *Ut* post omissa verba *an fieri possit* et consimilia. *Cic.* 1 *Catil.* c. 9. Quamquam quid est quod loquar? te ut ulla res frangat? tu ut unquam te corrigas? ut ullam fugam meditere? tu, ullum ut exilium cogites?

* 2. *Uti pro ut; that, in order to.*

Uti pro *ut* sæpe ponit *Cæsar* et alii: *Cicero* non item. Adde notam ad n. 6. conjunct.

3. *Ut* cum *vereor.*

Vereor ut est *velim, sed timeo.* *Terent. Andr.* 4. 2. Vereor, ut hic dies mihi satis sit. *Cic.* 2 *Agr.* c. 22. Hoc quia vos fœdus non jusseritis, veretur Hiempsal, ut satis firmum sit et ratum. *is afraid that it will not be lasting.*

4. Admonitio.

Interdum assumit *non,* idem tamen significat. *Id. pro Marc.* c. 4. Vereor, ut hoc perinde intelligi auditu non possit, atque ipse cogitans sentio. *Id. Tusc.* l. 2. c. 20. Et tamen veremur, ut hoc natura non patiatur. Sed videndum, ne mendum subsit his locis. Certe longe usitatius est *vereor ut, vereor ne non.* Itaque a *vereor, ut non,* abstinendum videtur, præsertim cum res non immerito suspecta sit. Lege supra *Ne.*

(In his quidem locis mendum esse, hodie in confesso est: unde e posteriori, auctoribus Codd. scriptis, *Davisius,* e priori post alios *Grævius* delevit. Sed et alia loca sunt, in quibus hæc forma esse creditur. *Tibulli* l. 4. *el.* 1. *Quintil.* l. 8. c. 3. *Cæs. B. G.* l. 4. c. 47. quæ laudat *Davis.* ad l. c. et hinc non audet cum *Perizon.* ad *Sanct. Min.* p. 602. hoc genus loquendi pro non Latino repudiare. Sed et in his locis variant libri, ut iis confisus non audeam hanc formam Latinam putare.)

5. *Ut* postpositum.

Ut sæpe elegantiæ causa ex primo loco recipit se in secundum, præsertim si cum *vix, nullus, nemo, tantum* copuletur. *Vix ut, nullus ut, nemo ut, tantum ut.* Exempla passim occurrunt.

6. *Ut* cum *neve* vel *neu*.[10]

Ut interdum copulatur cum *neve* vel *neu*. *Cic.* l. 18. *Att. ep.* 43. In qua extrema scriptum erat, ut ad ludos omnia pararet, neve committeret, ut frustra ipse properasset. *Cæs.* l. 3. *de Bell. Civ.* c. 92. Pompeius suis prædixerat, ut Cæsaris impetum exciperent, neve se loco moverent. *Id. ib.* c. 112. Cæsar has munitiones auxit, ut pro muro objectas haberet, neu pugnare invitus cogeretur. * Add. *Sall. Jugurth.* c. 8. *Liv.* l. 29. c. 2.

**** 7. *Ut* pro *utinam*.**

** P. *Ut* pro *utinam* exsecrantis. *Terent. Eun.* Ut illum Dii deæque perdant! *Weitz. ib.* p. 178. *Hadr. Cardin.* * Non dubito, quin integra formula sit, *opto,* vel *voti mei summa est, ut illum dii deæque perdant.* (Add. *Ovid. Her. ep.* 13. v. 161.)

*** 8. *Ut ita dicam,* inservit tralationi, quæ durior videri posset. .**

Cic. in *Lœl.* c. 15. Quid stultius est, quam cetera parare, amicos non parare, optimam et pulcerrimam vitæ, ut ita dicam, supellectilem? *Ib.* c. 19. Sæpe excellentiæ quædam sunt, qualis erat Scipionis in nostro, ita ut dicam, grege. *Ib.* c. 9. Amicitiam si qui putant ab imbecillitate proficisci, humilem sane relinquunt et minime generosum, ut ita dicam, ortum amicitiæ. Vid. præcipue *Cic.* l. 3. *de Orat.* c. 41. * Interdum adjicitur vocabulis novis. Exempla sunt obvia.

*** 9. *Ut verius dicam,* servit correctioni.**

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 6. A te peto, ut subvenias huic meæ solicitudini, et huic meæ laudi, vel, ut verius dicam, propriæ saluti tuum studium dices.

*** 10. *Ut* (in explicando). *as for instance.***

Sæpe ubi Angli ponunt et ponere debent, *to wit that,* Latini solum habent *ut.* *Cic. de Amic.* c. 16. Tertius vero ille finis deterrimus, ut quanti quisque seipsum faciat, tanti fiat ab amicis. *to wit that every one be esteemed by his friends, in proportion as, &c.*

*** 11. *Ut* (in colligendo vel concludendo). *that therefore, so that.***

Sæpe *ut* Latinorum a nobis verti debet, *so that. Cic.* l. 1. *de Off.* c. 26. Ut recte præcipere videantur, qui monent, ut quanto superiores simus, tanto nos submissius geramus. *so that they appear to teach rightly. Id.* l. 6. *Fam. ep.* 2. Peto a te, ne me putes oblivione tui rarius ad te scribere, quam solebam: sed aut gravitate valetudinis, aut quod absim ab urbe, ut, qui ad te proficiscantur, scire non possim. *so that for that reason I cannot know who come to you.* Add. *Id.* l. 3. *Fam. ep.* 6. et *pro Marcell.* c. 6.

12. *Non ut—sed. Non ut—sed ut.*

Non ut assumit interdum *sed* vel *sed ut. Cic.* l. 1. *Quint. Fr. ep.* 1. Non ut te instituerem scripsi, sed me in scribendo commemoratio tuæ virtutis delectavit. *I did not write in order to instruct you, but, &c.* **Id.* l. 4. *Fam. ep.* 1. Non ut aliquid ex pristino statu nostro retineamus, sed ut quam honestissime lugeamus, tecum communicandum puto. *Add. *Id.* l. 5. *Fam. ep.* 15. l. 7. *ep.* 18. et 5 *Verr.* c. 17 et 73. Lege etiam *Non.* * Sic etiam reperias *non ut—verum ut. Id.* 6 *Verr.* c. 58.

13. *Non ut—sed ut ne.*

Cic. l. 2. *Fam. ep.* 7. Petivi sæpe per literas, non ut decernatur aliquid novi,

---

[10] Etsi *ut* interdum prætermissum sit, tamen *neu* sequitur. *Cæsar* l. 2. *B. Civ.* c. 33. § 2. Discedentem ex concione universi cohortantur, magno sit animo, neu dubitet prælium committere. Etiam post *uti* sequitur *neve* vel *neu.* Vid. *Sallust. Jugurth.* c. 10. Nam quæ de *ut* dicuntur ab autore, eadem fere ubivis in particulam *uti* transferri possunt. Quod semel monuisse sufficiat.

sed ut ne quid novi decernatur. *I requested in my letters, not that any thing new should be decreed, but that nothing new should be decreed.*

* 14. *Non ut—sed ne.*

Cic. pro Cæcin. c. 2. Video summi ingenii causam esse, non ut demonstretur, quod ante oculos est, sed ne me arbitrentur causæ defuisse. Add. *Tacit.* l. 13. c. 19.

* 15. *Non ut—verum ut ne.*

Cic. pro Rosc. Am. c. 2. Non ut satis firmo præsidio defensus Sex. Roscius, verum ne omnino desertus esset.

16. *Non ut ne—ut ne.*

Cic. 2 *Verr.* c. 60. Postulant enim, non ut ne cogantur statuere; quid igitur? ut ipsis ne liceat. *for they demand, not that they may not be compelled to set them up; what then? that it may not be lawful for them to do so.* (quod est elegantius etiam priori.)

17. *Ut—ut ne.*

Ut interdum copulatur cum *ut ne*. *Cic.* l. 1. *de Orat.* c. 29. Ea quibus a natura minora data sunt, tamen illud assequi possunt, ut iis, quæ habeant, modice et scienter utantur, et ut ne dedeceat. *so as to use the qualifications they possess with advantage, and to do nothing ungraceful.*

18. *Ut ne* pro *ne.*

Ut passim causæ vim habet, et finem significat: cui opponitur *ne*, verum sæpe *ut ne* usurpatur pro *ne*. *Cic. pro Mil.* c. 11. Num quid igitur aliud in judicium venit, nisi uter utri insidias fecerit? profecto nihil: si hic illi; ut ne sit impune: sin ille huic; tum nos scelere solvamur. *that it may not go unpunished. Ibid.* Opera detur, ut judicia ne fiant. *Id. post Red. in Sen.* Ut lex Ælia et Fusia ne valerent. *Id. pro Cæcin.* Ut ne longius adeam. *that I go not too far; not to go too far.*

19. *Ut non* pro *quin.*[11]

Interdum *ut non* adhibetur pro *quin*. *Cic. pro Balb.* c. 20. Potest igitur, Judices, L. Cornelius damnari, ut non C. Marii factum condemnetur? *can Cornelius be cast, without the deed of Marius being condemned as well? Id. pro Man.* c. 7. Ruere illa non possunt, ut hæc non eodem labefactata motu concidant.

** 20. *Ut—iccirco. Ut—ob eam rem.*

** S. P. *Ut iccirco: ut—ob eam rem.* *Cic. pro Flacc.* Ut populi sermonem exciperes, iccirco Decianum usque ad coronam applicuisti. * *Id. pro Cæl.* c. 30. et *pro Dom.* c. 56. *Id.* l. 13. *Fam. ep.* 47. Ut scires, eum non a me diligi solum, verum etiam amari, ob eam rem tibi hæc scribo.

** 21. *Ut* pro *quod.*

Ut pro *quod*. *Plin.* l. 18. Neque est, ut putemus. *Linac.* l. 2. p. 138. e *Prisciano*. *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 29. Illi mihi, necesse est, concedant, ut tibi plus, quam ipsi hoc tempore, prodesse possim. *Amerpach.* ib. *Cornel. Nep. Hannib.* Si verum est, quod nemo dubitat, ut populus Romanus omnes gentes virtute superarit. *Bœcl.* (Alia exempla etiam e *Cicerone pro Rosc. Am.* c. 41. *Varrone R. R.* l. 1. c. 2. et aliis habent Lexica, add. *Drakenb.* ad *Liv.* l. 5. c. 55. et quos ibi laudat.)

Ut omittitur cum verbis *volo, rogo, necesse est, facio, suadeo, censeo,* et similibus. Velim, ita tibi persuadeas. Fac, aliquando intelligamus. *Lin.* l. 6. p. 426 et 428. *Syll.* l. 3. *prog.* 12. 13.

---

[11] *Ut non* fere ponitur pro *ut ne*. *Cic. pro Man.* c. 15. Ut plura non dicam neque aliorum exemplis confirmem. *Id.* l. 6. *Fam. ep.* 1. De te ipso, Torquate, est tuum sic agitare animo, ut non adhibeas in consilium cogitationum tuarum desperationem aut timorem. Sed sæpe *ut ne* et *ut non* permutare non licet.

22. *Ut* concedentis.

Sæpe etiam inservit concessioni. *Cic.* 2 *Verr.* c. 45. Ut illud non cogitares; tamen ad ejusdem ordinis homines te judices esse venturum. *granting, however, that you did not think of it, still you should, &c. Id.* 1 *Agr.* c. 8. Etenim, ut circumspiciamus omnia, quæ populo Romano grata atque jucunda sunt. *Id. l.* 1. *Tusc.* c. 21. Ut enim rationem Plato nullam afferret, (vide, quid homini tribuam,) ipsa autoritate me frangeret. * Add. *Id. pro Mil.* c. 17.

23. *Ut* eodem sensu cum *tamen* vel *certe.*[12]

Ut in concessione assumere solet *tamen* vel *certe*. *Cic.* 3 *Verr.* c. 64. Verum ut ita sit, tamen *cet*. *Id. Att.* l. 2. c. 15. Verum ut hoc non sit, tamen servet Rempublicam. *Id.* 12 *Phil.* c. 3. Exercitus si pacis, id est, timoris nostri nomen audierit, ut non referat pedem, insistet certe. *suppose that it should not retreat, it will at all events pause. Id.* 10 *Phil.* c. 2. Ut superiora omittam: hoc certe, quod mihi maximam admirationem movet, non tacebo. * Add. *Id.* l. 2. *de Divin.* c. 33. et *Liv.* l. 5. c. 54.

* 24. *Ut* eodem sensu sequente *quidem certe.*

Cic. pro Quint. c. 1. Ego ut summa haberem cetera; temporis quidem certe vix satis habui.

25. *Ut ut* cum *tamen* vel *certe*, vel *nihilominus.*

Interdum assumit *tamen* vel *certe*. *Ter. Phorm.* 3. 2. Ut ut hæc sunt, tamen hoc faciam. *Add. *id. Heaut.* 1. 2. et *Plaut. Amphitr.* 1. 1. *Terent. Phorm.* 3. 1. Nam ut erant alia, illi certe consuleres, quæ nunc est domi. * *Cic.* l. 10. *Fam. ep.* 2. Quæ nihilominus, ut ego absim, confici possunt.

26. *Ut maxime.*

Ut maxime fere est *etsi maxime* (vel *quamvis*). *Cic.* l. 4. *Acad.* c. 25. Quære rationem, cur ita videatur, quam ut maxime inveneris, non tu verum testem habere, sed eum non sine causa falsum testimonium dicere ostenderis. Interdum est *ad summum*. *Columell. de Arbor.* c. 7. Diversæ autem, quæ supra terram extare debent, ne passus fueris plus, quam duas, aut ut maxime, tres gemmas habere. *let them not have more than two, or at the most three eyes.*

(27. *Ut* repetitum eodem et diverso sensu et pleonastice.

Non dubitant Latini *ut* repetere interdum eodem, interdum diverso sensu: eodem, ut *Liv.* l. 1. c. 17. Adeo id gratum plebi fuit, ut, ne victi beneficio viderentur, id modo sciscerent juberentque, ut senatus decerneret, qui Romæ regnaret. ubi plura *Drakenb.* diverso: *Id.* l. 5. c. 20. Cum ita ferme eveniat, ut segnior sit prædator, ut quisque *etc.* ubi v. *Gron.* pleonastice denique, ut *id.* l. 8. c. 6. Agitatum in consilio est, ut, si quando—tunc uti *etc.* v. *Drak.* ad l. 22. c. 11. et *Duker.* ad *Flor.* l. 2. c. 6.

28. *Ut—quia—quod.*

Liv. l. 39. c. 4. Non solum ut ipsi potius adipiscerentur, nec quia indignabantur, novum hominem censorem videre, sed etiam, quod tristem censuram expectabant. ubi plura *Drakenborch.*

29. *Ut* pro *adeo ut.*

Dicitur etiam *ut* pro *adeo ut*, post adjectiva aut substantiva magnitudinem aliquam significantia. *Hor.* l. 1. *sat.* 7. v. 12. Ira fuit capitalis, ut ultima divideret mors. Vid. exempla plura ap. *Bentlei.* ad *Hor.* l. 2. *ep.* 2. v. 87.

30. *Ut* interrogantis cum indignatione.

Horat. l. 2. *sat.* 5. v. 11. Utne tegam Spurco Damæ latus? ubi v. *Lambin.* add. *Drakenb.* ad *Liv.* l. 4. c. 2.

---

[12] Fortasse subintelligendum est *sit quidem*, quod aliquando ponit *Columell.* l. et c. 3.

31. *Ut* omittitur sæpe.

Omittitur etiam *ut* interdum post verba quædam, ut *jubere, orare, movere* et alia, quæ in legendis bonis auctoribus facile observantur.)

§ III. UTCUNQUE.

1. *Utcunque* est *quomodocunque*. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 37. Sed utcunque aderunt res. *Id.* in *Orat.* c. 17. Perfectus orator utcunque se affectum videri, et animum audientis moveri volet, ita certum vocis admovebit sonum.

** 2. D. *Utcunque* pro *quandocunque*. *Horat. epod.* 17. Utcunque fortis exsilis puerpera.

** 3. D. *Utcunque* pro *ubicunque*. *Horat.* l. 4. *od.* 4. Utcunque defecere mores, Dedecorant bene nata culpæ. Lege *Ut* pro *ubi*.

* 4. *Utcunque—exin : utcunque—ita.*

Plaut. Epid. 1. 1. Utcunque in alto ventus est, exin velum vertitur. *Id. Bacchid.* 4. 4. Pectus cui sapit, bonus sit bonis, malus sit malis, Utcunque res sit, ita animum habeat. *Cic. Orat.* c. 17.

* 5. *Utcunque—tamen.*

Livius Præf. lib. 1. Utcunque erit, juvabis tamen rerum gestarum memoriæ principis terrarum populi pro virili parte me consuluisse.

* 6. *Utcunque—sive—seu—seu.*

Livius l. 45. c. 8. Utcunque tamen hæc, sive errore humano, seu casu, seu necessitate inciderunt, bonum animum habe. Similiter *Id.* l. 32. c. 3. Sed utcunque seu injuncta seu suspecta foret militia, et eam exhaustam et finem aliquem militandi fieri æquum esse dicebat.

CAPUT CCXCI.

De Pronominibus UTER *et* UTERQUE, *cet.*

§ I. 1. UTER de duobus disjunctim dicitur. *Cic. pro Rabir. Perd.* c. 4. Quamobrem uter nostrum tandem, Labiene, popularis est, tune an ego? *which of the two is more popular, you or I? Id. Partit.* c. 36. Uter enim definiendo describendoque verbo magis ad sensum judicis opinionemque penetrarit, et uter ad communem verbi vim magis ac propius accesserit, is vincat necesse est. *Id.* 3 *Verr.* c. 14. Si uter volet, edicit, se recuperatores daturum. *Id.* in *Orat.* c. 71. Reperiam, qui dicat aut scribat, utra voles lingua.

(Admonitio.

Dicitur etiam *uter* pro *utervis* ap. *Cic. de Off.* l. 3. c. 23. Sibine uter rapiat, an alter cedat alteri. ubi v. *Fr. Fabricius.*)

* 2. *Uter—is.*

Liv. l. 2. c. 27. Senatus a se rem ad populum rejecit: utri eorum dedicatio jussu populi data esset, eum præesse annonæ, mercatorum collegium instituere, solennia pro Pontifice jussit suscipere. Add. *Id.* l. 8. c. 10. et l. 31. c. 32.

3. *Uter* iteratum.

Uter interdum iteratur. *Cic.* l. 1. *de Off.* c. 12. Cum Celtiberis, cum Cimbris bellum, ut cum inimicis gerebatur, uter esset, non uter imperaret. *Id.* l. 2. *de Invent.* c. 49. Utra lex jubeat aliquid, utra permittat. *Id. pro Mil.* c. 9. Reliquum est judices, ut nihil jam aliud quærere debeatis, nisi uter utri insidias fecerit. *Cæs.* l. 5. *de B. G.* c. 44. Ut neque dijudicari posset, uter utri virtute anteferendus videretur. *Add. *Liv.* l. 1. c. 24. et l. 40. c. 55.

4. *Uter* cum *altero.*

Alias cum *altero* copulatur. *Cic. pro Sext.* c. 42. Horum utro uti nolimus, altero est utendum. *we may employ of the two whichever we please, we must however employ one.* * *Velleius* l. 2. c. 90. Uter populus alteri pariturus foret.

5. *Uter* cum *uterque.*

Alias cum *uterque*. *Cic. ad Qu. Fr.* l. 2. *ep.* 12. Sed utros ejus habueris libros (duo enim sunt corpora) an utrosque nescio.

* 6. *Uter—, —, an.*

Cic. in Cæcil. c. 16. Utrum tandem censes hos judices gravius ferre oportere, te ab illo esse læsum, an provinciam Siciliam esse vexatam ac perditam? *Ib.* c. 20. Utra est splendidior? utra illustrior commemoratio? accusavi eum, quicum quæstor fueram: an accusavi rogatu sociorum?

* 7. *Uter—ne—an.*

Cic. 3 *Verr.* c. 37. Utrum tibi sumes ad defensionem? tantone minoris tibi decumas vendidisse, - - an, cum magno decumas vendidisset, te expressisse ab invitis Liparensibus hanc pecuniam? *Id.* 4 *Verr.* c. 33. Utrum esset Siculis utilius, suisne servire an populo Romano obtemperare? Add. *Tusc.* l. et c. 4. *Idem pro Cluent.* c. 38.

** 8. *Utrum* sine *an*, vel *necne*, quemadmodum Græci *πότερον.*

P. *Cic.* 5 *Verr.* c. 16. Jamdudum erro, qui tam multa de tuis emtionibus verba faciam, et quæram, utrum emeris, et quomodo et quanti emeris? *Id.* in *Topic.* c. 4. extr. Utrum igitur hactenus satis est? Tibi quidem tam acuto et tam occupato, puto. *is this then sufficient so far? for you, who are so acute, I think it is. Id.* 2 *Verr.* c. 69. An hoc dicere audebis; utrum de te aratores, utrum denique Siculi universi bene existiment, ad rem id non pertinere? Sed hic usus paulo est rarior.

9. *Utrum* cum *an* vel *an vero*, de duobus.

Utrum cum *an* vel *an vero* sæpe dicitur de duobus. *Cic.* l. 1. *Fam. ep.* 7. Multum enim interest, utrum laus imminuatur, an salus deferatur. *Ib.* l. 7. *ep.* 13. Utrum te superiorem pecunia facit, an quod te imperator consulit? *Id. Att.* l. 12. *ep.* 50. Id autem utrum illi sentiant, an vero simulent, tu intelliges. *Id. pro Font.* c. 14. Videte igitur, utrum sit æquius, hominem honestissimum dedi immanissimis nationibus, an reddi amicis.

10. *Utrum* de pluribus, *—an—an.*

Utrum interdum de pluribus dicitur. *Cic.* 1 *Verr.* c. 41. Utrum admonitus, an tentatus, an (qua est iste sagacitate in his rebus) sine duce ullo, sine indice, pervenerit ad hanc improbitatem, nescio. *Id.* 2 *Verr.* c. 47. Utrum hoc signum improbitatis tuæ, an tropæum necessitudinis atque hospitii, an amoris indicium esse voluisti?

* 11. *Utrum* cum *ne.*

Nepos Iphicrat. c. 3. Is cum interrogaretur, utrum pluris patrem matremne faceret: matrem, inquit.

* 12. *Utrumne—an.*

Cic. pro Quint. c. 30. Ea res nunc in discrimine versatur, utrumne possit se contra luxuriem ac licentiam rusticana illa atque inculta parsimonia defendere; an deformata atque ornamentis omnibus spoliata petulantiæ addicatur. *Colum.* l. 11. c. 1. Ischomachus Atheniensis rogatus a Socrate, utrumne, si res familiaris desiderasset, mercari villicum tanquam fabrum, an a se instituere consueverit; ego vero, inquit, ipse instituo. *Sueton. Cæsar.* c. 80. Qui primum cunctati, utrumne illum in campo per comitia tribus ad suffragia vocantem partibus divisis e ponte dejicerent atque exceptum trucidarent, an in sacra via adorirentur. Add. *Tacitus Orat.* c. 35 et 37.

* 13. *Utrumne —an—an.*

Quintil. l. et c. 3. extr. In eo plures dissenserunt, utrumne hæ partes essent rhetorices, an ejusdem opera, an (ut Athenæus credit) elementa.

14. *Utrum—necne. Utrum—annon.*

Nonnunquam *utrum* cum *necne* vel *annon* copulatur. *Cic.* l. 2. *Fam. ep.* 7. Nec quicquam aliud decernitur hoc bello, nisi utrum simus, necne. *Cæs.* l. 1. *B. G.* c. 50. Matres familias sortibus declarabant, utrum prælium committi ex usu esset, necne. *Add. *Id.* l. 11. *Fam.* ep. 26. et Liv. l. 39. c. 48.

Cic. 3 *Verr.* c. 75. Quid interest, utrum hoc feceris, an frumentum non improbaris? *Plaut. Mostell.* 3. 1. Videndum est primum, utrum eæ mulieres velint, annon velint. *Add. *Cic. pro Rosc. Com.* c. 3. et *Varro* l. 1. *R. R.* c. 2.

* 15. *Utrum—anne.*

Cic. Orat. c. 51. Quærendum, utrum una species et longitudo sit earum, anne plures.

16. *Utrum* pro *utrumvis.*

Interdum *utrum* pro *utrumvis* usurpatur. *Cic.* l. 2. *de Div.* c. 56. Utrum igitur eorum accidisset, verum oraculum fuisset. *whichever way therefore the event had turned out, the oracle would have been verified.* * Add. *id. in Cæcil.* c. 14. et l. 2. *de Div.* c. 68. et l. 1. *Invent.* c. 29.

17. *Utrum* suppressum

Utrum sæpe supprimitur. *Cic. Att.* l. 2. *ep.* 16. Potueris intercidi, necne, nihil ad se pertinere arbitrabatur. *Ibid.* l. 12. *ep.* 15. Scire velim, quando dicar spopondisse, et pro patre, anne pro filio. *Id.* 3 *Verr.* Erravit, an potius insanivit Apronius? *Idem ad Quint. Fr.* l. 3. *ep.* 8. Velit, nolit; scire difficile est. *Id. pro Man.* c. 22.

§ II. Uterque.

1. *Uterque* de duobus conjunctim dicitur. *Cic. de Arusp. Resp.* Horum uterque ita cecidit victus, ut victor idem regnaverit. *they both so fell. Idem Qu. Fr.* l. 2. c. 4. Domus utriusque nostrum ædificatur strenue. *Id.* l. 2. *de Off.* c. 6. Magna est vis fortunæ in utramque partem, vel ad secundas res, vel adversas. *Idem pro Mil.* c. 23. Magna vis est conscientiæ in utramque partem. *Id.* 4 *Verr.* c. 14. Binos habebam scyphos, jubeo promi utrosque. *both of them.*

* 2. *Utrique* pro *uterque.*

Pontanus e *Sallustii Catil.* c. 5. Agitabatur magis magisque indies animus ferox inopia rei familiaris et conscientia scelerum, quæ utraque his artibus auxerat. et sic etiam alii, *Nepos, Virgilius* etc.

* 3. *Uterque—et et.*

Cic. l. 1. *Fam. ep.* 9. Ego utrumque puto meum esse, et quid sentiam, ostendere, et quod feceris, defendere.

4. *Uterque* cum *alter.*

Cic. l. 2. *de Off.* c. 1. Quorum uterque studio suo delectatus contempsit alterum. * Add. *id. pro Dom.* c. 13. et *Justin.* l. 6. c. 2. et *Sallust. Jugurth.* c. 18.

5. *Uterque* cum *neuter.*

Cic. pro Quint. 8. Ut aut uterque in se, aut neuter satis daret.

6. *Uterque* iteratum.

Cæsar l. 7. *de B. G.* c. 35. Cum uterque utrique esset exercitui in conspectu, erat in magnis Cæsari difficultatibus res. *Ter. Phorm.* 5. 3. Uterque utrique est cordi. *Id. Heaut.* 2. 4. Hoc beneficio utrique ab utrisque divinciemini. *Add. *Hirtius B. Alex.* c. 4.

§ III. Utervis, Utercunque, Uterlibet.

Utervis, utercunque, uterlibet voce discrepant, usu eandem vim habent: nisi quod *utervis* multo est usitatius. *Cic. de Sen.* c. 10. At minus habeo virium, quam vestrum utervis. *Id. pro Rosc. Am.* c. 30. Quod certum est non facere, dum utrumvis licebit. *as long as I am at liberty to choose between both; while I have the choice of either. Ibid.* c. 1. A ceteris ita petitum est, ut dicerent, ut utrumvis salvo officio facere posse arbitrarentur.

Id. l. 6. *Fam. ep.* 4. Ita magnæ utrinque copiæ, ita paratæ ad pugnandum esse dicuntur, ut utercunque vicerit, non sit mirum futurum. *Id. Att. ep.* In hoc bello utracunque pars vicerit, tamen perituri sumus.

Id. pro Quint. c. 26. Utrumlibet elige. Alterum incredibile est, alterum nefarium.

CAPUT CCXCII.

De Adverbio UTINAM.

1. *Utinam* cum *certe, profecto, quidem, utique.*

UTINAM præter vulgarem usum copulari solet cum *certe, profecto, quidem, utique.* Nam quia quod optatur, incertum est, subjicitur aliquid certum. *Cic.* l. 15. *Fam. ep.* 1. Utinam saluti nostræ consulere possemus: dignitati certe consulemus. *Sall. Jug.* c. 102. Atque hoc utinam a principio tibi placuisset, profecto *cet.* *Cic.* l. 14. *Fam. ep.* 1. Utinam ea res ei voluptati sit, gloriæ quidem video fore. *Idem Att.* l. 13. *ep.* 21. Ego, ut constitui, adero; utinam tu quoque eodem die. Sin quid, multa enim, utique postridie.

* 2. *Utinam* cum *næ* vel *quidem certe.*

Cic. l. 8. *Att. ep.* 19. Utinam aliquid profectum esset, næ ego istas literas in concione recitari velim. *Id.* l. 2. *de Orat.* c. 88. Habetis sermonem bene longum hominis, utinam non impudentis, illud quidem certe non nimis verecundi.

* 3. *Utinam ne.*

Cic. l. 5. *Fam. ep.* 17. Illud utinam ne vere scriberem, ea te republica carere, in qua neminem prudentem hominem res ulla delectare possit. *Ter. Phorm.* 1. 3. Quod utinam ne Phormioni id suadere in mentem incidisset. Dicimus tamen etiam *utinam non.* *Cic.* l. 13. *Att. ep.* 9. extr. Hæc ad te die natali meo scripsi, quo utinam susceptus non essem, aut ne quid ex eadem matre postea natum esset.

* 4. *Quod utinam* pro *utinam.*

Cic. l. 14. *Fam. ep.* 4. Quod utinam minus vitæ cupidus fuissem, certe nil aut non multum in vita mali vidissemus. Add. *id. ad Brut. ep.* 4. et *pro Rabir.* c. 3. Lege *Quod.*

* 5. *Utinam—nunc vero.*

Cic. pro Manil. c. 10. Utinam virorum fortium copiam tantam haberetis, ut hæc vobis deliberatio difficilis esset, quemnam potissimum tanto bello præficiendum putaretis. Nunc vero, cum sit unus Pompeius, qui etiam antiquitatis memoriam virtute superarit, quæ res est, quæ cujusquam animum in hac causa dubium facere possit?

** D. P. *Utinam* omissum. *Ovid.* Me quoque, qua fratrem, mactasses, improbe, dextra. *Plaut. Mostell.* 1. 3. Qui invident, ne unquam eorum quisquam invideat prorsus commodis.

CAPUT CCXCIII.

De Adverbio UTIQUE.

1. UTIQUE est *omnino* vel *certe.* *Cic.* l. 6. *Att. ep.* 2. Utique ad me tabellarios mittas. *Ib.* l. et c. 13. Illud utique scire cupio. *certainly.* *Ibid.* c. 22. Ego, ut constitui, adero; atque utinam tu quoque eodem die: Sin (quid enim multa?) utique postridie. *certainly the day after.* *Ib.* l. 12. c. 9. Et Pyliæ satisfaciendum est, et utique Atticæ. *Ib.* l. 13. c. 47. Velim M. Varronis et Lollii mittas laudationem, Lollii utique. *Ib.* c. 4. Velim ante possis; si minus, utique simul simus. *if not, let us at all events meet.*

* 2. *Utique* secernit res, quæ jure sunt præcipuo, *at least, especially.* *Senec. ep.* 102. Ita compositus sum, ut aliorum bonum meum judicem, utique eorum, quibus ipse sum boni causa. *Ib.* c. 109. Similia delectant, utique ubi honesta sunt.

LONDINI: EXCUDEBAT A. J. VALPY, A.M.

